

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET.

1603—1608.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELIER)

1915.

1603.

3. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Anders Christensen. Da afdøde Jochim von der Lippe paa sit sidste har bedt Kongen om at tage hans Søn til sig og forsørge ham, skal Dr. Anders optage Sønnen i Sorø Skole blandt de andre smaa Skolebørn, sørge for, at han bliver lært og optugtet, og give ham Mad og Øl, Sko og Klæder til Nødtørft. Sj. T. 19, 385.

5. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Indbyggerne i Danmark om, at der skal holdes Herredag i Danmark den 20. Juni. Sj. T. 19, 385.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i Stiftet, saa alle kunne vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. — Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Christen Holck i Viborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift og Albrit Skeel i Riberhus Stift; Knud Rud i Odense Stift; Peder Basse i Roskilde Stift; Sigvort Grubbe i Lunde Stift. Sj. T. 19, 385 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det i god Forvaring. — Lauge Beck i Sjælland; Lauge Urne i Skaane; Mogens Jul og Ifver Jul i Jylland; Eyller Qvitzov i Fyen; Morten Mogensen i Halland; Rubeck Pors paa Langeland; Erik Mogensen paa Laaland og Falster; Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 19, 386.

— Miss. til Rigsraaderne Christen Friis, Breide Rantzau, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Erik Harndenbergh, Arrild Hvitfeldt, Axel Gyldenstjerne, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Henrik Lykke, Jørgen Friis, Henrik Rammel, Oluf Rosenparre, Christen Holck og Eske Brock. Da Kongen har bestemt at

holde almindelig Herredag i København den 20. Juni, skulle de møde til ovennævnte Tid for i Forening med Kongen at høre Sager og raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 19, 386 b.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De Engelske have til forskellige Tider besværet sig over den Toldrulle, som bruges paa Toldboden i Helsingør, idet de efter den ikke kunne vide, hvad de skulle svare i Told af de Varer, som de føre gennem Sundet, men undertiden maa svare højere, undertiden lavere Told. Kongen ser ugerne, at fremmede og Udlændinge skulle nære nogen Mistanke til ham, som om han ikke skulde holde rigtig Ordning med Oppebørselen af Tolden og besvære den ene Potentats og Herres Undersaatter mere end den andens. Han ved ikke og kan heller ikke formode, at der skal kunne findes nogen Urigtighed i Toldrullen, men kan tænke sig, at der kan mangle noget i Dispositionen, at den ikke er ført i saa rigtig en Ordning, som det burde sig, og at ikke alle Species, som der bør svares Told af, ere nævnte deri, men at der gives efter Tykke af en Del af dem. Rentemestrene skulle ved første Lejlighed tage Toldrullen for, revidere den og bringe den i en rigtig Ordning, dog saaledes at Tolden hverken bliver formeret eller formindsket, saa at Kongen siden kan lade Toldrullen udgaa paa Tryk og fremmede ikke med Billighed skulle have noget at besvære sig over. Sj. T. 19, 387 b.

8. Jan. (—). Forleningsbrev for Hendrik Freske, Raadmand i Køge, der for nogen Tid siden er bleven beskikket til Tolder sammesteds, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Sedder Sogn i Biefverskoufs Herred, kvit og frit. Sj. R. 14, 395.

— Miss. til Bisperne: Dr. Peder Vinstrup i Sjællands Stift, M. Jacop Madtsen i Fyens Stift, M. Jens Gødtsen i Aarhus Stift, M. Niels Lauridsen i Viborg Stift, M. Peder Hegelundt i Ribe Stift, M. Jacob Jensen i Aalborg Stift og M. Mogens Madtsen i Skaane Stift om at give Præsterne Ordre til at gøre Forbøn for Dronningen, at Gud nådig vil forløse hende. Sj. T. 19, 388. Orig. (til M. Jakob Madsen) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Jakob Jensen) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 15 f.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Frederik Godske har anmodet om Tilladelse til at maatte mageskifte en Gaard med Domkirken i Roskilde, saaledes som de nærmere kunne se af hoslagte Seddel, skal Kapitlet undersøge, om dette Mageskifte kan ske uden Skade for Domkirken, og ved første Lejlighed erklære

sig til Kongen derom, saa Kongen kan rette sig derefter. Sj. T. 19, 388 b.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Juul til Søbyegaard, Niels Kaas til Damsgaard, Jacop Høg, Morits Stygge, Albrit Vind, Niels Krabbe og Erik Lunge om til første almindelige Herredag i København at indstævne Jacop Vind til Grundtit og hans Hustrus¹ Søstre og Svogre i Rette for sig og da fuldøre en til dem udgaaet kongelig aaben Befaling angaaende Arvetrætten mellem disse efter afdøde Jørgen Høg, de Ejendomsbreve, der fandtes efter denne, og alle andre Stridigheder, der maatte være mellem dem, og forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle i Stævningen særlig paabyde Erik Høg til Clarupgaard og Christen Høg til Tuodbøl at føre de Breve til Stede, som fandtes efter deres afdøde Fader Jørgen Høg. Udt. i J. T. 5, 172.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Fru Giørdild Faddersdatter. Da Kongen har nogle synderlige Udgifter og nærer det Haab, at hun vil komme ham til Undsætning, anmoder han hende om et Laan paa 3000 Dlr. straks. Kongen har givet Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, Ordre til at tale nærmere med hende herom, modtage Pengene af hende og straks sende dem hid. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. Sk. T. 3, 162.

11. Jan. (—). Aab. Brev om, at Christoffer Pax, Embedsmand paa Holbæk Slot, der har Kongens Faders Brev² paa at maatte oppebære 200 Læs Ved aarlig af Fælder og fornede Træer i Undløse³ Skov, saalænge han er forlenet med Holbæk Slot, heretter i Stedet herfor aarlig maa oppebære 100 Læs Ved af Holmstrup Skov under Draxholm Slot og 100 Læs Ved af Hallebye Ore under Andtvorskouf Slot, da Undløse By med Tilliggende nu er tilskiftet Petter Redtz. Lensmændene paa Draxholm og Andtvorskouf skulle udvise ham Veddet af Fælder og fornede Træer. Sj. R. 14, 395.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget, at Arvingerne efter Anders Sporemager ved Frederiksborg Slot maa faa de ham bevilgede Maanedspenge fra hans Dødsdag til sidste Mikkelsdag til Betaling af de Haand-

¹ Else Jørgensdatter Høg. ² Dette Brev ses ikke at være indført. ³ Ondløse, Merløse H.

værkssvende, der i den Mellemtid have arbejdet i Værkstedet, skulle de betale Arvingerne disse Penge og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 388 b.

12. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Anders Christensen, Forstander i Sorø, om at indtage 2 af Jacob Vinds Sønner i Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 389.

— Miss. til Christian Holck. Kongen, der har bragt i Erfaring, at baade Kronens og Kirkens Parter af Eierslef og Flade Sognes Tiender ere blevne ledige eller med det første ville blive det, har bevilget, at Sekretær Niels Vind til Ullerupgaard fremfor nogen anden maa faa disse Tiender i Fæste. Christian Holck skal derfor bortfæste Tienderne til Niels Vind, der dog skal svare den sædvanlige Afgift af dem. Sj. T. 19, 389 b.

— Miss. til Peder Mund. Mogens Møller i Ovre Mølle og Peder Møller i Nedre Mølle paa Halsnes have berettet, at de ere komne til at restere med en stor Del af 2 Aars Landgilde, da deres Møller i nogen Tid have staaet øde paa Grund af, at Aaen var fyldt med Sand. Da de have anmodet om nogen Forskaansel, har Kongen nu eftergivet dem Tredjeparten af Restancen, hvorefter Peder Mund skal rette sig. Sj. T. 19, 389.

— Miss. til Peder Mund. Kronens Bønder i Lyndby-magle og Lyndbylille i Frederiksborg Len have berettet, at de for Armods Skyld ikke ere i Stand til at svare deres Landgilde, da de have haft ringe Kornvækst og der paahviler dem forskellig Tynge og Besværing; tilmed staaer en Del af Gaardene i Sognet øde. Da de have bedt Kongen om at tage Hensyn til denne deres ringe Lejlighed, har Kongen bevilget, at hver Mand i en 2 Aars Tid maa blive fri for 1 Tønde Korn eller 2 af deres Landgilde, eftersom deres Armod er til, for at de efterhaanden kunne komme til nogen Opretning. Sj. T. 19, 389 b.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane: Sigvort Grubbe, Christian Bernekov, Eske Bilde, Axel Gyldenstjerne, Hendrik Ramel, Jacob Beck, Sten Madsen, Brostrup Gjedde, Arrild Hvitfeldt, Anders Sinklar, Fru Giørrild Faddersdatter og Tage Krabbe om at give menige Adel og Ridderskab Ordre til at være rede med deres Heste og Harnisker, ligesom ogsaa Lensmændene selv skulle være det af deres Len og Arvegoods, til 1. Febr. og yderligere afvente Kongens Befaling. Udt. i Sk. T. 3, 162.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da Kongen har bevilget, at

Ditmer Haar og Baltser Berndt, Borgere i København, maa faa det Rug og Malt, som kan sælges paa Skanderborg og Aakier Slotte, efter den Overenskomst, som Statholder Breide Rantzau paa Kongens Vegne har sluttet med dem, skal han erklære sig til Statholderen om, hvor meget Rug og Malt der kan undværes paa begge Slotte til de ovennævnte Borgere. Udt. i J. T. 5, 172.

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Fru Giørrildt Faddersdatter om at sende al den Havre, hun kan faa til Købs, til København til Kongens Behov. Fragten skal blive hende betalt af Statholderen. Udt. i Sk. T. 3, 162 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da der er berammet et Møde ved Flakkebecksøe den 9. Febr., skal han give Borgerne i Laugholm Ordre til at have Fetalje, Hø, Havre og Rufoder i Forraad, saa der ingen Mangel skal blive. Udt. i Sk. T. 3, 162 b.

— Ligelydende Miss. til Sten Matsen og Jacob Beck med Hensyn til Borgerne i Halmstad og Varberg. Udt. i Sk. T. 3, 162 b.

— Miss. til Frandts Rantzau. Da nogle af Kronens Bønder i Giefvidt¹ [og] i Funder By i Silkeborg Len have ansøgt om, at de paa Grund af deres Armod maa faa nogen Forskaansel paa Landgilde, skal han snarest erklære sig til Kongen herom og fremsende en rigtig Fortegnelse over dem, der paa Grund af Armod ikke kunne udrede deres Landgilde. Udt. i J. T. 5, 172 b.

16. Jan. (—). Miss. til Eske Bilde om at indsende Mandtalsregistre paa de Bønder i Lugud Herred i Helsingborg Len, der paa Grund af Misvækst ikke kunne udrede deres Landgilde i Korn, men maa svare Penge i Stedet, for at Kongen kan vide, hvor mange der skulle benaades. Udt. i Sk. T. 3, 162.

17. Jan. (—). Bestalling for Peder Svan som Salpetersyder paa Langeland. Han skal være forpligtet til aarlig at levere mindst 3 Tdr. godt lutret Salpeter i Arkeliet til en Pris af 14 gl. Dlr. pr. Centner. Udt. i Sm. R. 5, 20 b.

19. Jan. (—). Miss. til Eske Bilde [Helsingborg Len] om at lade fælde og hugge forskellige Slags Tømmer til Tomis Hjulmand

¹ Gjødvad, Hids H.

i Skovene paa de Steder, hvor han plejer at lade hugge Tømmer, og lade det føre ned, medens Føret staar paa. Udt. i Sk. T. 3, 162 b.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdaner om at bestille 20 Kurve til nogle Harnisker. Kurvene skulle være færdige til Midfaste og straks sendes hid af ham. Udt. i J. T. 5, 172 b.

20. Jan. (—). Miss. til Arrild Hvitfeldt om at bevilge, at afdøde Anders Sporemagers Søn maa indtages i Herlofholms Skole. Udt. i Sj. T. 19, 390.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Flavauds¹ Mølle, hvori Niels Pedersen bor, er brændt, skal han lade Niels Pedersen faa det nødtørftige Tømmer til Møllens Genopbyggelse, dog saaledes at det ikke skader Skoven, for at Kronens Landgilde ikke skal lide nogen Skade. Udt. i Sk. T. 3, 162 b.

— Aab. Brev om, at Hans Jørgensen, Fru Giørild Faddersdatter til Børinges, Hr. Lauge Brahes Enkes Foged, for hendes flittige Forbøns Skyld efter hendes Død uden Indfæstning maa beholde Kronens Gaard Nedesøe² under Børinge Kloster, som han nu bor paa, og beholde den fri for Ægt, Arbejde og anden kongelig Tyng, saalænge han lever, saaledes som han nu har den efter hendes Brev. Sk. R. 3, 187.

21. Jan. (—). Kvittans til Hans Jørgensen, der paa Fru Giørild Faddersdatter til Børinges Vegne har indleveret 3000 gl. Dlr. i Kongens eget Kammer, hvilke hun godvillig har tilsendt Kongen. Sk. R. 3, 187.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd og Adelige³. Da der er berammet et Møde af 12 af Danmarks og Sverrigs Kommissærer paa Grænsen i Varberg Len i Februar Maaned, har Kongen, skønt han ikke ved af at have noget udestaaende med Sverrig eller med nogen anden af sine Naboer, for adskillige Rygters og Tidenders Skyld, der udsprede allevegne her i Riget, fundet det fornødent at have sine Sager i god Agt, hvis der, hvad Gud forbyde, uformodet skulde paaføres Kongen og Riget noget fjendtligt. Det befales dem derfor at have saa mange Heste, Folk og Harnisker, som de ere takserede til at holde af deres Len og Arve-

¹ Fladevads Mølle, Torne H.   ² Nötesjö, Vemmenhøgs H.   ³ Efter Overskriften til Brevet er dette udgaet til menige Adel i Sjælland.

gods, rede, saa de dermed kunne rykke over til Skaane og lade sig mønstre i Halmstad den 20. Febr. og siden rette sig efter Kongens nærmere Ordre. — Peder Mund (Frederiksborg Len), Mogens Ulfeldt (Kronborg Len), Laurits Ebbesen (Kbhvns Len), Peder Basse (Roskilde Len), Sten Brahe (Kallundborg Len), Corfidts Ulfeldt (Korsør Len), Ebbe Munk (Anderskov Len), Stax v. Teim (Svenstrup Len), Mogens Gjøe (Turebye Len), Peter Rets (Salte Len), Henrik Lykke (Vordingborg Len), Detlef Holck (Trøggevelde Len), Brede Rantzau (Møen Len), Pax (Holbæk Len), Knud Rud (Jungshofvit Len), Erik Valkendorf (Høgstrup Len), Niels Gyldenstjerne, Christoffer Krafse, unge Eske Bilde og Hans Lindenov paa Gafvenø. Sj. T. 19, 390.

21. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til menige Adel i Skaane, Halland og Blekinge. Det befales dem strengeligen at møde med saa mange Heste og Harnisker, som de ere takserede til at holde baade af deres Len og Arvegods, i Halmstad saa tidligt, at de kunne lade sig mønstre der den 20. Febr. og siden videre rette sig efter Kongens Befaling. Sk. T. 3, 163 b.

— Miss. til menige Bønder i Giøng og Villens Herreder, Blekinge, Laugholm, Halmstad og Varberg Len. Da der nu i Februar Maaned skal holdes et Møde paa Grænsen ved Flakkebek i Varberg Len mellem 12 af Kongens og Sverrigs Riges Kommissærer, har Kongen, skønt han ikke ved af at have nogen Udstand med Kongeriget Sverrig eller nogen anden af sine Naboer, af Hensyn til adskillige Rygter og Tidender, som udsprede alle vegne her i Riget, anset det for raadeligt at have sine Rigers og Undersaatters Sag i god Agt. Det befales dem derfor strengeligen, at de ved allerførste Lejlighed skulle lade sig mønstre af Kongens Befalingsmænd sammesteds, naar og hvor de tilsiges af disse, og siden samtlig drage til Grænsen og blive der nogen Tid. Hvis der, hvad Gud forbyde, uformodet og uforskyldt skulde paaføres Kongen og Riget noget fjendtligt, skulle de som ærlige og tro Rigers Undersaatter hjælpe til med at forsvare deres fædrene Rige. Sk. T. 3, 163.

— Miss. til Eske Bilde [for Gyngø Herred], Hendrik Ramel [for Villands Herred] og Axel Gyldenstjerne [for Blekinge] om at lade Kongens aabne Breve angaaende Mønstringen i Skaane forkynde og annamme Peder Holst, Hans Skram og Johannes Guitrame til Høvedsmænd for Almuen. Udt. i Sk. T. 3, 164.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck, Sten Matsen og Brostrup Gjedde om at forordne en i Krigsbrug dygtig og forfaren Person til at øve Bønderne i deres Len [Varberg, Halmstad og Laholm] i Krigsbrug, være deres Hovedsmand og holde dem til Stede indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 163.

— Miss. til Hans Grabow om at mønstre og undervise Bønderne i Øster Herred i Blekinge i Krigsbrug og holde dem samlede i en Hob indtil videre. Udt. i Sk. T. 3, 163 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at foreholde Indbyggerne i Malmø, at de skulle føre Fetalje og Provision baade til Folk og Heste til Halmstad og andensteds, hvor der skal holdes Nattelejr. De skulle paa disse Steder faa deres Betaling derfor. Udt. i Sk. T. 3, 163 b.

— Miss. til Sten Matsen. Hvis der rejser Svenske eller Folk, som komme fra Sverrig, gennem Halmstad og han kan have nogen Mistanke om, at de ere sendte her ned i Riget paa Kundskab, skal han lade føre flittigt Tilsyn i Portene, saa at alle saadanne Personer straks kunne blive ledsagede gennem Byen fra den ene Port og ud af den anden, og ikke i ringeste Maade tillade dem at tøve i Byen. Sk. T. 3, 162 b.

22. Jan. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt om at lade hugge 40 Stykker Ask til Kongens Vogne. Udt. i Sj. T. 19, 391.

— Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes om at skaffe Hjulmændene Rasmus og Niels 80 Stykker [Ask]¹ og 100 Stykker Birk fældede i Herretsvad Klosters Skove og nødtørftige Vogne til at fremføre Tømmeret. Udt. i Sk. T. 3, 163.

23. Jan. (—). Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, Lauridts Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa København, Envold Kruse til Hiermitsløfgaard og Sigvort Beck til Førsløf, Rentemestre, Jørgen Brockenhuus til Rynkebygaard og Hertvig Bilde til Bildiskof, Sekretærer. Grevinde Ebba til Rafsborg, Frue til Grefsnæs og Kagleholm, har besværet sig over en, ved Navn Anders von Berneck, der i Sverrig har udgivet sig for en østrigsk Friherre og indladt sig i Ægteskab med hendes Datterdatter Fru Birgette Grib, afdøde Morits Gribs Datter, oprettet Pacta dotalia og ellers i andre Maader gjort, hvad der er kommen

¹ Navnet paa Træsarten er glemt, men det skal formentlig være Ask, jvfr. det foregaaende Brev.

hendes Datterdatter til allerstørste Forurettelse. Desuden har Kongen faaet Skrivelse fra Hertug Carl, hvori denne paa Grevinde Ebbas Vegne anmoder om, at nævnte Friherre maa blive anholdt og komme til at svare til Grevinde Ebbas Tiltale. Da Grevinde Ebbas Fuldmægtige, Jørgen Volstrup og Johan Edelich, nu ere sendte her ind i Riget for at tiltale Anders von Berneck for hans ovennævnte og andre Forseelser, skulle de i Morgen den 24. Jan. kalde Grevindens Fuldmægtige og Anders von Berneck for sig paa Københavns Slot, undersøge Sagen efter Tiltale og Gensvar, afsige Dom deri og give Dommen beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 19, 391. Orig.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade Madts Bleg, Hans Pedersen og Oluf Pedersen i Heslebye under Antvorskouf Slot, der have mistet Hus og Gaard, Korn, Kvæg og Boskab ved en uforvarende Ildebrand, være fri for 1 Aars Landgilde og, saa vidt muligt, hjælpe dem med Bygningstømmer af Skovene til deres Gaardes Genopbyggelse. Sj. T. 19, 392.

— Aab. Brev om, at Ingier Pedersdatter i Nakskov, der for 5 Aar siden for Roskilde Kapitel blev skilt fra sin Mand Niels Hansen, igen maa gifte sig med hvem hun vil, da Niels Hansen nu er død og hun siden Skilsmissen har forholdt sig ærligt og vel. Udt. i Sm. R. 5, 20 b.

25. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Anders von Berneck stille for Retten paa Bytinget og afsige Dom om, hvorvidt han bør straffes paa Livet for sit Bedrageri. Sj. T. 19, 392 b. (Tr.: KD. IV. 762 f.).

— Bestalling for Staffen Madtsen som Sporemager. Han skal med Troskab og Flid lave al Slags-Sporeværk, som behøves til hans Haandværk, og som Kongen giver ham Ordre om, saa det kan være ustraffeligt. Han skal holde sig selv med Redskaber, naar undtages en stor Sporehakke, som Kongen vil skaffe ham. Ligeledes vil Kongen skaffe ham det Jærn og Kul, som han behøver til Kongens eget Arbejde. Han skal, fra 26. Nov. 1602 at regne, have 50 Dlr. og 2 Hofklædninger i aarlig Løn, hvoraf han selv skal lønne en Svend, og hver Maaned 5 Dlr. i Kostpenge til sig selv og 4 Dlr. til Svenden, alt at udrede af Rentekammeret. Herudover skal han aldeles intet have at kræve hos Kongen. Sj. R. 14, 395 b.

— Miss. til Dafvid Pedersen om at optage Rasmus Lauridsen i St. Jørgen. Udt. i Sj. T. 19, 392.

25. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Fru Giørdild Faddersdatter om uden al Forsømmelse at fremsende de 1000 Tdr. Havre, som hun har købt til Kongen, til Halmstad. Udt. i Sk. T. 3, 163.

27. Jan. (—). Kvittans til Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, paa 1000 Dlr., som han i Dag har indbetalt i Kongens eget Kammer efter den Forhandling, som han paa sin Hustru Fru Vibekke Griis's Vegne har gjort med Kongen angaaende Sandbygaard og noget dertil liggende Gods. Sj. R. 14, 396 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen af Hensyn til Embedsmand paa Frederiksborg Peder Munds tro Tjeneste og for 1000 Dlr., som denne har givet Kongen og nu straks har betalt, bevilger, at saafremt Peder Munds Hustru Fru Vivike Griis ikke faar Livsarvinger med ham og hun overlever hans Død, maa hun, saalænge hun sidder som Enke, beholde Sandbygaard med tilliggende Gods, som er 17 Gaarde i Sandby, 1 Gaard i Hyllede¹, 1 Gaard i Keilstrup, 1 Gaard i Askeby, Oxebiergegaard og 2 Møller, den ene i Eige, den anden Laxebrømølle. Sk. R. 3, 192 b.

28. Jan. (—). Miss. til Jacob Beck. Christian Friis til Borreby, Kongens Kansler, har meddelt Kongen, at han har faaet en Skrivelse fra Jacob Beck, hvori denne indberetter, at en Knægt fra Elsborg har anmodet ham om at sende nogle Breve, som Hertug Carl har tilskrevet Kongen, til denne, hvilke Breve han dog ikke har villet modtage, men har befalet Knægten selv at fremføre dem. Han har heri gjort Ret og det behager Kongen vel. Antallet paa de Raader og gode Mænd, som Kansleren sidst meddelte ham vilde komme til Grænsen, var da meget ringe, men Kongen vil nu for adskillige Aarsagers Skyld selv begive sig did og tager Hoffanen, som er 100 Ryttere stærk, med sig foruden 200 Vognheste, som de alle føre med sig til deres Tros. Da Kongen godt kender den store Armod, som der er blandt menige Almue der, vil han selv føre med sig hvad der behøves, og han tvivler ikke om, at Adelen gør det samme. Jacob Beck skal derfor kun bryde sig om at bestille Hø og Strøelse hos Bønderne, men kan han faa disse til at afstaa Hø og Strøelse for Penge, var det meget nødvendigt; Kongen mener, at det bekvemmeste vil være, at han bestiller det omkring Falkenberg, da Kongen synes, at det vil være mest belejligt at ligge der omkring,

¹ Hylshult, Gyngø H.

eftersom han ikke er til Sinds selv at ville komme til Slottet [Varberg]. Sk. T. 3, 164.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen om i Halmstad at bestille bekvemme Værelser og Hø og Rufoder til 3 Faner Ryttere, naar Kongen kommer did med dem. Udt. i Sk. T. 3, 164.

— Miss. til Fru Marine Skram, Jacop Hardenbergs Enke, om at levere Jørgen Brockenhuus Jordebogen over Provstiet i Assens samt de Breve og andet vedrørende Provstiet og dets Gods, som maatte være i hendes Værge, og som afdøde Elias Eisenbergs Hustru tidligere har tilstillet hendes Husbonde. Udt. i J. T. 5, 172 b.

29. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. De have berettet, at kun saare faa af deres Medborgere have Heste og Vogn, hvormed de kunne fremføre dem, der have Pas af Kongen eller Kongens Moder, da de hverken have Ager eller Eng til Byen, hvorfor de tit blive nødt til at sende Bud ud paa Landsbyerne efter Vogne og leje disse for Penge, men de kunne ikke altid faa Vogne for Penge, og derfor maa de, der skulle befordres, ofte vente en 2—3 Dage. De have nu begæret, at Bønderne i Høfvelse og Ølsiemagle Sogne ved Køge maa blive tilsagte til at køre, naar der kommer nogle, som have saadant Pas, da disse Bønder godvillig have tilbudt at ville fremføre alle dem, der komme med Pas fra Kongen eller Kongens Moder, naar de til Gengæld maa blive fri for at fremføre Kongens Fadebur, naar dette kommer til Roskildeggaard. Kongen bevilger dette og befaler dem herefter at tilsige Bønderne i Høfvelse og Ølsiemagle Sogne til at befordre dem, der komme til Køge med Pasbreve fra Kongen eller Kongens Moder, naar der ikke er Vogne nok at faa i Køge. Kongen har givet Bønderne i de nævnte Sogne Ordre til at adlyde deres Ordre i saa Henseende og har befalet Peder Basse, Embedsmand paa Roskildeggaard, indtil videre at lade Bønderne være fri for at befordre Kongens Fadebur, naar det kommer til Roskildeggaard. Sj. T. 19, 393.

— Miss. til Kronens Bønder i Høfvelsie og Ølsiemagle Sogne om at lade sig bruge i Kronens Ægt med Heste og Vogn, naar de blive tilsagte af Borgemestre og Raad i Køge og Kongens Pas tilstilles dem. Kongen vil til Gengæld fritage dem for Holdsægt til Roskildeggaard og for at fremføre

Kongens Fadebur, naar Kongen rejser her igennem Landet. Vise de sig ulydige, ville de blive tiltalte. Sj. T. 19, 394.

29. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Køge har bevilget, at Bønderne i Høfvælsie og Ølsiemagle Sogne maa komme dem til Hjælp med Heste og Vogne, naar der kommer Folk til Køge med Pashbreve fra Kongen eller Kongens Moder og der ikke kan skaffes Vogne i Byen, maa han herefter ikke besvære Bønderne i de ovennævnte to Sogne med Holdsægt eller med at befordre Kongens Fadebur, naar det kommer til Roskildegaaard. Sj. T. 19, 393 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at fremsende de 200 Tdr. Havre, som han selv har, og 300 Tdr. Havre, som Byfogden i Malmø har købt til Kongen, og give Kapitlet i Lund Ordre til at lade dets Bønder, der ligge ved Strøget, føre Havren til Halmstad. Han skal give Byfogden i Malmø Ordre til fremdeles at købe al den Havre, han kan faa, til Kongen og føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 164 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Borgemestre og Raad i Ronneby have paa Borgerskabets Vegne klaget stærkt over, at undvegne Svenskere, der i Henhold til det Lejde, Kongen har givet dem, opholde sig der i Byen, ikke alene understaa sig til at besidde Huse og Gaarde i Byen, men ogsaa fordriste sig til at købslaa og bruge borgerlig Næring og til at bruge Byens Mark og Skov, som om det var deres egen, uden at spørge Borgerne ad og til stor Fortræd for disse. De have ofte paamindet de Svenske om, at de skulle forholde sig efter det Lejde, som er givet dem, men disse have ikke villet agte det, fare vedblivende frem efter deres egen gode Vilje og Tykke og købslaa ikke alene i Byen, men ogsaa hos Bønderne paa Landsbyerne til ikke ringe Skade og Forprang for Borgerne, hvorved der foraarsages Dyrtid hos disse. Borgemestre og Raad have nu anmodet om, at Kongen vil gøre den Forordning, at de undvegne Svenskere enten forholde sig tilbørligt hos Borgerne eller faa Ordre til at begive sig andensteds hen. Det paalægges i den Anledning Axel Gyldenstjerne at føre flittigt Tilsyn hermed og ikke tilstede, at de undvegne Svenskere i nogen Maade gøre Borgerne i Ronneby Indpas eller Forprang paa deres borgerlige Næring. Hvis Svenskerne herefter understaa sig til at bruge Forprang i Køb eller andet enten i Byen eller hos Bøn-

derne videre end til deres nødtørftige Ophold og til deres Huses Behov, skal han forvise dem fra Byen, da Kongen ingenlunde er til Sinds at lade dem opholde sig i Byen til stor Besværing og Skade for Borgerne. Dette skal han paa Kongens Vegne tilkendegive Svenskerne. Sk. T. 3, 164 b.

29. Jan. (Kbhvn.). Sk. T. 3, 171 b, se 29. Juni 1603.

31. Jan. (—). Miss. til Bønderne i Giøng Herred, hvem de end tilhøre. Da Kongen har givet Mogens Svabe til Sva-visholm Ordre til at føre flittigt Tilsyn med dem, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget fjendtligt paa, befales det dem strengelig at vise sig lydige, naar Mogens Svabe paa Kongens Vegne tilsiger dem til enten at holde Vagt eller drage paa Tog, og vise sig villige til af yderste Formue at afværge deres fædrene Riges Skade og Afbræk. Viser nogen sig ulydig, vil han blive tilbørlig straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 165.

— Miss. til Hovedsmændene i Giøng Herred om i alle Maader at adlyde Mogens Svabs Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 165.

— Miss. til Caspar Markdaner om med det allerførste at meddele Statholderen i København, hvormeget Korn, særlig Byg, han har i Forraad paa Slottet [Koldinghus]. Han skal ved første Lejlighed sende 2000 Tdr. Havre hid og selv fragte Skuder til at fremføre Havren. Udt. i J. T. 5, 172 b.

1. Febr. (—). Miss. til Arildt Hvitfeldt. Da Niels Suer, Borger i Slagelse, har tilbudt at ville afstaa en Selvejrbondegaard i Engeltorp i Draxholm Len, som Oluf Pedersen bor paa, til Kronen for 230 Dlr. og Arildt Hvitfeldt allerede har undersøgt Gaarden, skal han, inden Niels Suer drager ud med sine Øksne, betale denne 230 Dlr., tage nøjagtigt Skøde af ham paa Gaarden, lægge den under Draxholm og indskrive den i Jordebogen. Sj. T. 19, 394 b.

— Miss. til Peder Mund. Han har paa Kongens Vegne ladet Hans Skriver, Borger i Slangerup, tiltale for et Dyr, som satte sig paa en Staver i hans Gærde. Da Hans Skriver nu har aftalt denne Sag hos Kongen saaledes, at han skal indbetale 400 Dlr. i Rentekammeret, og at Sagen dermed skal være død og magtesløs og Kongen siden være ham bevaagen med al kongelig Gunst og Naade, skal Peder Mund lade Tiltalen mod ham falde. Sj. T. 19, 395.

5. Febr. (Kbhvn.). Kvittans til Ifver Pouelsen, Borger i København, paa 400 Dlr., som han paa Borger i Slangerup Hans Pedersens Vegne har indbetalt i Kongens eget Kammer for den Tiltale, som Kongen havde til Hans Pedersen for et Dyr, men nu har ladet falde. Sj. R. 14, 397.

6. Febr. (Frederiksborg). Aab. Brev om Tilsyn med fremmede, som ankomme til eller passere gennem Helsingør. Sj. R. 14, 397. (Se CCD. III. 156).

— (Kbhvn.). Miss. til Fru Gjørild Faddersdatter. Da Hertug Carl har gjort Kongen nogen Hinder paa det Gods i Sverrig, som hun har givet Kongen, vil Kongen lade de Rigsraader, der nu ere sendte til Mødet ved Flakkebek, omtale denne Sag, i hvilken Anledning han særlig har Brug for en Jordebog over Godset. Hun anmodes om at lade Jordebogen rigtig udskrive og lade den underskrive af nogle gode Mænd af Adel. Kongen har befalet denne Brevviser Palle Pedersen at gøre Anfordring hos hende herom. Sk. T. 3, 165 b.

7. Febr. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Johan Høllings Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 395.

— Miss. til Knud Rud om at arrestere en svensk Adelsmand, Erik Bielke, hvor han træffer ham i Fyen, indtil han har betalt, hvad han skylder Mogens Jespersen, Borger i Malmø. Udt. i F. T. 3, 113.

8. Febr. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage to af afdøde Augustus Erichs Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 395.

— Miss. til Fru Talle Pouel Laxmands og Fru Margrethe Brock om sammen med nogle andre Fruer at begive sig til København og blive her, indtil Dronningen er bleven forløst. Udt. i Sk. T. 3, 165 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Assens om at føre Tilsyn med, at Færgerne der for Byen stilles til Disposition for Øksenhandlerne i den Orden, i hvilken de indfinde sig til Overførsel. F. T. 3, 113. (Tr.: CCD. III. 156 f.).

— Miss. til Hans Lindenov. Herman von Dellen, Borger i København, har berettet, at et ham tilhørende Skib, hvorpaa Herman Eikoff var Skipper, er strandet under Bornholm ved Rotninde, og at Skipperen har meddelt ham, at intet af det Gods,

som var i Skibet, er blevet reddet. Hans Lindenov skal baade hos Strandfogden og hos Bønderne undersøge, om noget af Godset er blevet reddet, og indsende Besked til Kancelliet derom. Sk. T. 3, 165 b.

9. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde og Christian Bernekov. Da Kongen vil begive sig til Halmstad, skulle de tilsige Bønderne i deres Len [Helsingborg og Landskrone] til at fremføre Kongens Fadebur og Hofsinder. Udt. i Sk. T. 3, 165 b.

10. Febr. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt om at sende 12 Senge, som gemene Folk kan ligge i, til Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 19, 395.

— Miss. til Bispen i Skaane. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser Peder Jensen fremfor nogen anden maa faa to Sogne, Brandsted og Aasum i Fers Herred, der ere ledige efter afdøde Hr. Knud, hvis han da, som Kongen haaber, findesuelig dertil, anmodes Bispen om at ordinere Peder Jensen til Sognene, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Sk. T. 3, 166.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nykøbing om at være Dr. Jonas Carisius behjælpelig med, at der ikke sker nogen Afførsel af hans afdøde Stiffaders¹ efterladte Gods, førend han har faaet sit Patrimonium, og sørge for, at han uden langt Ophold faar, hvad han med Rette bør have. Endvidere skulle de give Dr. Jonas's Stiffaders Broder Knud Abraham og hans Konsorter Tilhold om igen at indføre de 250 Dlr., som de i hans Fraværelse have taget til sig, førend der foretages noget lovligt Skifte mellem dem. Udt. i Sm. T. 6, 42.

12. Febr. (Kronborg). Miss. til Petter Redtz om at indkvartere de 3 Faner, Hoffanen, den skaanske Fane og den sjællandske Fane, i Halmstad, førend Landsaatterne komme did, saa hver Fane siden kan vide at søge sit Kvarter. Sk. T. 3, 166.

— Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes. Da Kongen vil rejse til Halmstad, skal hun i sit Len [Herridsvad Kloster] bestille de til Fremførsel af Kongens Gods og Folk nødvendige Vogne. Udt. i Sk. T. 3, 166.

— Kgl. Stadfæstelse for Anders Olufsen, Borger i

¹ Povl Abrahamsen, Borgemester i Nykøbing.

Flensborg, paa et af Hr. Niels Lange¹ til Kiergaard som Lensmand paa Riberhus udgivet Brev, hvorved Hr. Niels Lange — der efter Kongens Faders Befaling havde ladet opbygge et Møllehus i Ribe ved et Fjordingsted², som laa næst mellem Anders Olufsens afdøde Fader Oluf Staffensens Hus og Møllehuset og var saa bredt, at denne kunde age ned ad det til sit Bryggershus med et Læs Hø eller Tørv, hvilket Møllehus ved en Forseelse af Bygmesteren blev sat saa langt ud i Fjordingstedet, at denne Kørevej blev ham forment — til Gengæld herfor bevilgede Oluf Staffensen at maatte overbygge Byens Fjordingsted og bruge Møllehuset som Vej, i hvilken Anledning han ogsaa tilfredsstillede Borgemestre og Raad paa Byens Vegne efter deres derom udgivne Brev. J. R. 6, 202 b.

— Miss. til Albrit Skeel om, at han for Stedsmaal og sædvanlig Afgift skal lade Anders Olsen, Indbygger i Flensborg, faa et Stykke Engjord ved Ribe, som hans Moder endnu bruger og har i Livsfæste, saafremt han overlever hende. Udt. i J. T. 5, 173.

13. Febr. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Didrik Frii hvad han behøver til at bore de Vandrender med, som løbe ind paa Slottet og i Helsingør, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 395 b.

14. Febr. (Helsingborg). Miss. til Claus Meckelborg om at fremsende nogen Fetalje efter hoslagte Seddels Lydelse, lade de 4 Læster Mel, som ligge i Forraad paa Københavns Slot, pakke i Tønder og ligeledes fremsende dem. Udt. i Sj. T. 19, 395 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om med det allerførste at sende 1 Læst Rug til Laugholm. Udt. i Sj. T. 19, 395 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone om at sende hvad Havre, Mel og Malt de have i Forraad til Halmstad. Christian Bernekov skal skaffe det til Laholm, og Brostrup Gjedde skal skaffe det fra Laholm til Halmstad. Udt. i Sk. T. 3, 166.

— Miss. til Christian Bernekov [Landskrone Len] om at sende hvad [Havre], Mel og Malt, der er at faa i Landskrone, til Halmstad. Udt. i Sk. T. 3, 166 b.

— Ligelydende Miss. til Brostrup Gjedde [Laholm Len]. Endvidere skal han lade 1 Læst Rug, som Mogens Ulfeldt, Embeds-

¹ J. R. har urigtigt: Niels Lunge.

² Fjordingsted, offentlig Vej.

mand paa Kronborg, har faaet Ordre til at sende til ham, bage i Brød og med det allerførste muligt er sende Brødet til Halmstad. Udt. i Sk. T. 3, 166 b.

14. Febr. (Helsingborg). Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes. Da Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingborg, Landskrone og Ystad skulle sende Havre, Mel og Malt op til Halmstad til Kongens Behov, skal hun være dem behjælpelig med Vogne, saa vidt hendes Len [Herrisvad Kloster] strækker sig. Udt. i Sk. T. 3, 166.

19. Febr. (Halmstad). Miss. til Christen Hansen, Tolder i Malmø, om at betale Bagerne i Malmø, der have leveret 2 Læster Mel til Kongens Behov, 14 Mk. dansk for hver Td. Mel. Udt. i Sk. T. 3, 166 b.

21. Febr. (—). Miss. til Sten Matsen. Kronens Bønder i Halmstad og Aadsted Herreder have berettet, at de paa Grund af den store Misvækst og Dyrtid, som der har været i nogle Aaringer, ikke kunne udrede deres Landgilde, medmindre Kongen vil tillade, at forrige Aars Landgilde maa blive staaende hos dem, indtil de kunne faa noget af dette Aars Grøde at udrede den med. Kongen har i den Anledning bevilget, at de Kronens Bønder i de to Herreder, som ikke ere i Stand til at udrede den Landgilde, som de restere med for forrige Aar, maa faa Henstand dermed, indtil de faa dette Aars Grøde ind. Han skal paa Tinge lade Bøndernes Forhold undersøge og, hvis de ere saa uformuende, at de ikke kunne udrede deres Landgilde, lade dem have Henstand, indtil Gud giver Grøde igen. Han skal da indkræve baade dette og det foregaaende Aars Landgilde af dem. Kongen vil sørge for, at der paa nærmere Begæring af ham bliver sendt Sædekorn til Bønderne til Foraaret. Sk. T. 3, 166 b. Jvfr. 24. Febr.

23. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om af Byen at udgøre 100 Skytter, der kunne bruges til Krigsbrug, om det bliver nødvendigt, paase, at de blive ustraffeligt udstafferede og fremkomme med det allerførste, tilforordne en af deres Medborgere til at føre Skytterne og foreholde disse, at de selv skulle udfetalje sig for nogen Tid. Udt. i Sj. T. 19, 395 b.

Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at udgøre 50 Skytter af deres By. Udt. i Sj. T. 19, 396.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at udstaffere 100 dygtige Skytter, saaledes at de en Tid lang kunne være forsynede med Fetalje, og sætte Christoffer Perlestikker til

Hovedsmand over dem. Han skal ved første Lejlighed fremføre dem. Udt. i Sk. T. 3, 167.

23. Febr. (Halmstad). Miss. til Mogens Svab om straks at sende 200 af Skytterne i Giøng Herred til Kongen i Halmstad, saa de kunne fremkomme saa hurtig som muligt, og give dem Ordre til selv at tage Fetalje med for nogen Tid. Udt. i Sk. T. 3, 167.

— Miss. til Fru Giøril Faddersdatter om at sende de 600 Tdr. Havre, som hun endnu resterer med af de 1000 Tdr., som hun har faaet Befaling til at skaffe, til Halmstad. Kan hun skaffe mere, skal hun gøre sig Flid derfor. Udt. i Sk. T. 3, 167.

— Miss. til Christian Bernekov [Landskrone Len]. Naar Borgemestre og Raad i forskellige Købstæder sende Mel og Malt op til Halmstad til Kongens Behov, skal han være dem behjælpelig med Vogne. Udt. i Sk. T. 3, 167.

— Ligelydende Miss. til Brostrup Gjedde [Laholm Len]. Udt. i Sk. T. 3, 167.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone, Helsingborg og Ystad om at sende den Havre, der er at faa i disse Byer, til Halmstad, hvor den skal blive betalt af Kongen og dennes Folk. Hvis nogle have Havre, men ikke ville fremsende den, ville de blive straffede som modvillige. Udt. i Sk. T. 3, 167.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at sende den Havre, han resterer med, til Halmstad og give Borgerne i Malmø Ordre til ligeledes at sende hvad Havre, Mel og Malt de have til Halmstad. Han skal være dem behjælpelig med Vogne. Udt. i Sk. T. 3, 167 b.

24. Febr. (—). Miss. til Sten Matsen. Han har indberettet, at Bønderne i Halmstad og Aasted Herreder ere saa fuldstændig forarmede, at de ikke ere i Stand til at udrede forrige Aars Landgilde, som de endnu restere med, medmindre Kongen vil give dem, der ere uformuende, Henstand, indtil Gud vil unde dem noget af dette Aars Grøde. Da han har Lenet paa Afgift, skal han paa Tinge lade Bøndernes Forhold undersøge og give dem, der ikke ere i Stand til at udrede Landgilden nu, Henstand, til Gud giver Grøde, hvilket Rentemestrene skulle afkørte og godtgøre i hans Regnskab, naar han fører Bevis af Tinge derfor. Kongen vil sørge for, at der paa nærmere Begæring af ham bliver sendt Sædekorn til Bønderne til Foraaret. Sk. T. 3, 167 b. Jvfr. 21. Febr.

26. Febr. (Halmstad). Miss. til Envold Kruse og Sigvort Beck om at give Claus Meckelborg, Proviantskriver ved Københavns Slot, Ordre til med nærværende Bud at fremsende den paa vedlagte Seddel opførte Fetalje og føre den til Udgift i sit Regnskab. Da dette Vejrlig nu opslaar¹, skulle de med den lille Hollænder, hvis man da kan sejle, fremsende saa meget Mel og Malt som muligt til Varberg eller Øl i Maltets Sted, hvis det da i en Fart kan faas hos Bryggerne i København; men kan der ikke faas saa meget Øl, skulle de, som ovenfor nævnt, fremsende Malt. Øllet maa de betale af Rentekammeret og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 396.

28. Febr. (—). Forleningsbrev for Jørgen Falk til N paa 9¹/₂ Gaard i Harrested i Skaane, uden Afgift, men mod at holde 1 gerust Hest af dem. Sk. R. 3, 187 b.

— Følgebrev for Jørgen Falk til Bønderne i Harrested By i Harrested Herred, som Sigvort Grubbe hidtil har haft i Forsvar. Udt. i Sk. T. 3, 167 b.

1. Marts (—). Miss. til [Mogens Ulfeldt]². Da han har indberettet, at der til Byen [Helsingør] er ankommen adskillige svenske Personer, baade adelige, Købmænd og andre, med Pas fra Hertug Carl, hvilket dog synes at være falsk, og har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med disse Personer, befales det ham at lade alle de Personer, som det tilsendte Pas lyder paa, anholde og bevogte indtil videre, da Kongen er bange for, at de have hemmelige Praktikker for. Han skal se at udfritte saa meget af dem, som han med List kan gøre. Bernt von Mørner, som har baade Hertug Carls og hans Fyrstindes Pas, skal han lade passere. Sj. T. 19, 396 b.

— Instruks for Raaderne i Rusland: Axel Gyldenstjerne til Liungbygaard, Axel Brahe til Elvid og Christen Holck til Høigaard, hvorefter de skulle rette sig. Sj. R. 14, 399. Orig.

— Miss. til Raadet i Rusland. Kongen tilsender dem med denne Brevviser en Instruks, hvorefter de skulle rette sig. Da Kongen nok kan tænke sig, at der vil forefalde meget andet, baade med Forøringer til adskillige Russere, der uden Tvivl have haft Umage for Kongens salig Broder, og i andre Maader, som

¹ : Da det nu bliver Tøvejr. ² Sj. T. har urigtigt: Jacob Rosenkrantz; denne var Lensmand paa Nyborg. Den samme Fejl er begaaet under 11. Marts.

hverken er omtalt i deres Skrivelse til Kongens Kansler eller i Instruksen, saa henstiller Kongen alt saadant til deres egen Betænkning, og de skulle udføre det saaledes, at det kan være Kongen uden Ulempe og Skade. Sj. R. 14, 402. Orig.

5. Marts (Falkenberg). Miss. til Rentemestrene om at bestille saa mange gamle Sejl, som ere ubrugelige, til at overlægge Taget paa Frederiksborg med, og saa mange Sparrer og andet, som er nødvendigt til at undersøtte Sejlene med, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 396 b.

— Miss. til Kansleren og Raadet paa Grænsen om at lade den Polak, som var bleven arresteret i Kongsbak af de Svenske, arrestere i hans Herberg i København¹, saa at de Svenske lade ham tiltale der. Udt. i Sj. T. 19, 396.

6. Marts (—). »Sigvort Grubbe och Hans Lindenov fick bref at skulle forskaffe udaf deris forleningsbyer hafre och malt til Varberg, och hvis nogen af deris forleningsbyer, Malmø eller Visby paa Borringholm, andensted henseglede tilbørligen at straffe«. Udt. i Sk. T. 3, 167 b¹.

7. Marts (—). Aab. Brev om, at Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Kronborg, maa udføre nogle Øksne, som han har købt af Kronens Undersaatter paa Sjælland og nu med det første vil lade udføre, da han efter sit udgivne Brevs Lydelse har tilfredsstillet Kongen for Tolden af disse Øksne. Sj. R. 14, 399.

10. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Da Vandet nu allevegne bliver aabent, skulle de sende et af Kongens Skibe op til Varberg med Havre, Malt og anden Proviant samt 4 Læster Tyskøl, 2 Tdr. skotsk Mel og 2 Tdr. skotske Tvebakker. Endvidere skal Claus Meckelborg, Proviantskriver, skaffe 4 Lispd. Voks til Lys og Garn til Væger til Kongens eget Behov. Hvis Vandet ved København endnu ikke er saa aabent, at man kan komme ud med Skibet, skulle de saa snart som muligt sende det ovenfor nævnte til Kronborg, for at det siden kan blive sendt derfra med Skib herop. De skulle give Borgemestre og Raad i København Ordre til at give deres Medborgere Tilhold om at gøre

¹ København synes at maatte være en Fejl. Muligvis kan Fejlen dog ogsaa ligge et andet Sted i Udtoget, der synes at være skødesløst gjort. ² Udtoget i Registranten, der ovenfor er gengivet ordret, kan ikke være rigtigt. Om Fejlen ligger i Hans Lindenov og Bornholm eller i Visby har det ikke været muligt at afgøre. Hans Lindenov var Lensmand paa Bornholm, Lensmanden paa Gulland hed Herman Juel.

Tilførsel til Varberg baade med Havre og anden Proviant, da det tilførte skal blive dem betalt med rede Penge af Kongens Undersaatter. Sj. T. 19, 397.

11. **Marts (Varberg)**. Miss. til [Mogens Ulfeldt]¹ om af Arkeliet paa Kronborg at sende nogle Kugler til Halmstad, fragte en Skude til at føre dem did, optegne Kuglerne og føre dem til Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 397 b.

14. **Marts (—)**. Miss. til Rentemestrene om at udtage 4 Tdr. køret Krudt af Taarnet ved Vandkunsten og sende det til Varberg. Udt. i Sj. T. 19, 397 b.

17. **Marts (—)**. Miss. til Borgemestre og Raad i København om Anholdelse af nogle hamburgske Købmænd, der have skadet det islandske Kompagni paa Island. Sj. T. 19, 397 b. (Tr.: KD. IV. 764).

20. **Marts (—)**. Miss. til Rentemestrene om, at de af de Penge, som Lauridts Kruse, Embedsmand paa Bergenhus, indleverer i Rentekammeret, skulle levere Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten Geert Rantzaus Tjener 9000 Dlr., som han skal erlægge i Stedet for de Penge, han har oppebaaret af Frøkenskatten, tage Bevis af ham derfor og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 398.

— Miss. til Sten Matsen om, at han af de 1000 Dlr., som Kongen sendte ham med Laurits Kruses Tjener, skal betale Knægtene og Pligtsfogden, som arbejdede paa Halmstad Befæstning, give Laurits Kruses Tjener Kvittans for Pengene og føre det til Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 168 b.

21. **Marts (—)**. Miss. til Ennevoeld Kruse paa Island. Disse Brevvisere, Hans von Huttelen og Coert Weidemer med deres Konsorter, Borgere i Hamborg, have berettet; at de have en stor Restance af Fisk og andre Varer udestaaende hos Bønderne paa Island, og de have begæret, at de for denne ene Gang maa sende 3 Fuldmægtige, men ikke flere, op til Island med de hamburgske Købmænds Skibe, der endnu besejle Hannefjord og Øeback, for at indkræve denne Restance. Ville de Borgere her i Riget, der nu have forpagtet Havnene paa Island, afkøbe dem den udestaaende Restance, ville de gerne afstaa den til dem for tilbørlig Betaling. Han skal tillade de ovennævnte 3 Fuldmægtige at indkræve Restan-

¹ Sj. T. har urigtigt: Jacob Rosenkrantz; jvfr. 1. Marts.

cen, men passe paa, at de ikke under det Skin bruge noget hemmeligt Købmandskab med Indbyggerne paa Island i Havnene. N. T. 3, 139.

22. Marts (Varberg). Miss. til Peder Matsen. Da der er Trætte mellem Sigvort Grubbe og Morten Mogensen angaaende en Mølle, om hvis Aasted der trættes efter Gransknings Tagelse, og Sagen har været indstævnet for ham, medens han var Landsdommer, men ikke bleven paadømt, befales det ham at afsige Dom i Sagen og give Dommen beskrevet under sit Signet. Udt. i Sk. T. 3, 168 b.

25. Marts (Valda). Miss. til Oluf Rosensparre om ved allerførste Lejlighed at sende nogle Læster Kalk, som han tidligere har faaet Ordre til at sende til København og Frederiksborg, til Halmstad og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 173.

— Miss. til Caspar Markdaner om ikke at gøre mere Bekostning paa Bygningen paa Koldinghus, førend Kongen giver nærmere Ordre. Udt. i J. T. 5, 173.

27. Marts (Varberg). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, København og Helsingør. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgerne i disse Byer have tilforhandlet sig noget gammelt Kedelkobber, som de ville udskibe til Tyskland, skulle Borgemestre og Raad paa Kongens Vegne nedlægge Forbud mod, at nogetsomhelst Kobber udskibes indtil videre, da Kongen selv vil købe Kobberet af Borgerne for Penge. Sj. T. 19, 398 b. Udt. i Sk. T. 3, 168 b (for Malmøs Vedkommende).

— Miss. til Byfogden i Helsingborg om at betale Claus Holst den Fragt, som han har lovet to Mænd fra Ystad for nogen Havre, som de have opført i en Skude, og føre Beløbet til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 168 b.

31. Marts (Halmstad). Aab. Brev om, at afdøde Pouel Hvitfeldt, medens han var forlenet med Kronens Gaard i Halmstad, har tilmageskiftet¹ sig Smidstrop Gaard og Gods af Kongens Fader og ved den Lejlighed erhvervet Kongens Faders Brev paa, at den Part i Laksegaarden, som Borgemestre og Raad i Halmstad tillige med andre Lodsejere have haft deres Part i, ikke skal sættes førend 1. Maj, uanset at de indtil da altid havde ladet den sætte om For-

¹ 6. Juni 1581.

aaret og ladet den blive staaende til Mikkelsdag, hvilket har medført, at Fiskendet er blevet forringet og ødelagt, saa de, der have det i Brug, kun med stor Armod kan faa Oprejsning for den Bekostning, de have anvendt derpaa, og faa den Landgilde, som de skulle give deraf. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Anders Hvitfeldt, som nu ejer Smidstrop Gaard, har et Kubefiskende og at der ogsaa bygges andre Fiskender i Aaen op til Landemærket, hvilke bygges om Foraaret og staa til Mikkelsdag, medens den ovennævnte Laksegaard ikke maa sættes før 1. Maj og skal optages til Jacobi Dag [25. Juli]¹, har han af Hensyn til den ikke ringe Skade, der ved Kongens Faders ovennævnte Brev tilføjes Borgemestre og Raad og de andre Lodsejere, bevilget, at Borgemestre og Raad i Halmstad om Foraaret, saasnart Vandet bliver aabent og de selv synes, maa sætte deres Laksegaard paa det Sted, hvor den fra gammel Tid af har staaet, og bruge den der, saalænge de kunne fange Laks og indtil Mikkelsdag, saaledes som tidligere sædvanligt. Sk. R. 3, 187 b.

31. Marts (Halmstad). Miss. til Sigvort Grubbe. For kort Tid siden skrev Kongen til Borgemestre og Raad i Malmø og Ystad om at forbyde deres Medborgere indtil videre at udskibe Havre fra disse Byer. Da Kongen nu har erfaret, at Grynmalerne i de to Byer opkøbe Havren, lade den male i Gryn og derefter udskibe Grynene, skal han give Borgemestre og Raad i Byerne Tilhold om strengeligen at forbyde deres Medborgere foreløbig at udskibe Havregryn, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette og straffes tilbørligt derfor. Sk. T. 3, 169.

— Miss. til Brostrup Gjedde om, at følgende Bønder til Laugholm Slot: Peder Skrædder, Oluf Hagensen og Oluf Bentsen i Parop², Niels Andersen og Oluf Andersen i Trøninge. Gunde Olufsen, Niels Jensen, Oluf Jensen og Pouel Pedersen paa en Halvgaard i Tyrnerse³ og Bent Olufsen i Guldrønne skulle være fri for at gøre Ægt og Arbejde til Halmstad Befætning. Udt. i Sk. T. 3, 169.

2. April (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Reinholt Vogs Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 398 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde til Tommerup og Sten Matsen til

¹ Jvfr. 6. Juli 1584. ² Paarup, Tønnersø H. ³ Tønnersø, samme H.

Rønneholm. Da Corfits Thott til Sanderup har bevilget Kronen Torlundegaard og S[k]oubygaard i Kvibbele Sogn og Hørsensgaard¹ i Gedinge Sogn i Halmstad Herred, Stenstrupgaard i Slønge Sogn i Aarsted Herred, Ly² Gaard i Fieraas Sogn i Fierre Herred og Bier Mølle i Torpe Sogn i Halmstad Herred til Mageskifte for 6 Gaarde og 1 Ødegaard i Aarsted By, Sogn og Herred, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 168.

2. April (Halmstad). Miss. til Jacob Beck. Hr. Niels Christensen, Slotsprædikant paa Varberg Slot, har berettet, at hans Formand har haft en ved Slottet liggende Ø, Balløe, til at underholde sit Kvæg og Fæmon med, men at det nu formenes ham at bruge Øen, medmindre han kan faa Kongens Tilladelse dertil. Det befales Jacob Beck at lade Hr. Niels Christensen faa Øen. Sk. T. 3, 169.

3. April (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade Bønderne i Malmøhus Len faa 6 Læster Korn til Sædekorn, hvilket Korn de skulle betale tilbage til Mikkelsdag. Udt. i Sk. T. 3, 169 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om at lade Byfogden i Helsingør bestille en Skude, som skal føre Jørgen Murmester og hans Folk til Halmstad. Udt. i Sj. T. 19, 398 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Mester Jørgen Murmester om, at denne i Halmstad fra Grunden af skal op mure og forfærdige en Mur med Porte og andet langs med Aaen, hvilken Mur skal begynde ved den sydligste Postej ved Kongens Gaard i Halmstad og fortsættes langs med Aaen til den anden Postej, der ligger i Sydøst. Han skal gøre sig den største Flid for, at Arbejdet bliver ustraffeligt og bliver udført saa snart som muligt. Han skal for dette Arbejde ialt have 7000 Dlr.; heraf skal han have Penge paa Haanden. efterhaanden som han arbejder, og naar Arbejdet er helt færdigt, skal den sidste Rest betales ham. Han skal udføre Arbejdet paa sin egen Kost og af den ovennævnte Sum lønne sig selv og sine Svende og skaffe sig de fornødne Redskaber, dog skal Lensmanden i Halmstad skaffe ham

¹ Hørsaaagaard. ² Liegaard.

Sten og Kalk til Muren samt Skovle (»Skuffeter«), Baljer og Spande. Rentemestrene skulle betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 3, 188.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at antage saa mange Murmestre som muligt i Malmø, Lund, Ystad og Trelleborg og ved allerførste Lejlighed sende dem op til Mester Vilhelm, Bygmester i Christianopol. Udt. i Sk. T. 3, 169 b.

— Miss. til Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, om at indtage en Søn af Hans Lauridsen i Uggersløf i Hospitalet i Odense. Udt. i F. T. 3, 114.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Jens Mikelsen og Jens Søfrensen i Kyssinge, der have lidt Skade ved Ildebrand, dette ene Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 173 b.

12. April (—). Miss. til Manderup Parsberg om at lade Laderne paa Ladegaarden paa Skanderborg, der ere blæste ned, genopbygge og istandsætte et gammelt Fæhus, som er forfaldent. Udt. i J. T. 5, 173 b.

13. April (—). Miss. til Ditlef Holck om at lade Christian Eriksen faa 6 Egetræer til hans Bygnings Behov af Skoven til Trøggevelde. Udt. i Sj. T. 19, 398 b.

— Miss. til Sten Matsen om at aftakke de Knægte, som vare antagne i Halmstad, paa 20 nær, som skulle beholdes paa Befæstningen, og give Hopmanden Ordre til med det første at begive sig til København for at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sk. T. 3, 169 b.

— Miss. til Knud Rud. Da Kronens Bønder i Skam¹ og Lunde² Herreder og Nesbyhofvit Birk have klaget over, at de paa Grund af Fattigdom ikke have Forraad paa Sædekorn, skal han af Slottets Indkomst forstrække dem med Sædebyg, hver Td. til en Pris af 6 Mark, at betale inden førstkommende Mortensdag. Han skal indsende en rigtig Fortegnelse over det Byg, han sælger, for at man kan vide, hvad Penge man kan vente derfor. F. T. 3, 114.

— Miss. til Hendrik Belov om at forstrække Bønderne i Kallebye³ og andensteds i Lenet [Kalø] med Sædebyg af Slottets Indkomst, hver Tønde for 6 Mk., og tage Betaling derfor inden

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Skaane. Lugude.

³ Karlby, Nørre H., Randers A.

² F. T. har ved en Fejlskrift:

Mortensdag. Han skal siden fremsende en rigtig Fortegnelse over det Byg, som han sælger til Bønderne. Udt. i J. T. 5, 173 b.

13. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Christen Holck om at forstrække Bønderne i Medelsom Herred med Sædebyg. Udt. i J. T. 5, 173 b.

— Ligelydende Miss. til Valdemar Parsberg om at forstrække Bønderne i Skanderborg og Aakier Len med Sædebyg. Udt. i J. T. 5, 173 b.

15. April (—). Miss. til Sten Brahe om at forstrække Bønderne i Lenet [Kallundborg] med Byg til Saaning af Slottets Indkomst. Bønderne skulle til førstkommende Mortensdag betale 6 Mk. for hver Tønde. Udt. i Sj. T. 19, 400.

— Miss. til Erik Lunge til Stofgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karine Brockenhuus, medens Skiftet mellem hende og hendes Broder efter deres afdøde Forældre¹ staa paa. Udt. i J. T. 5, 174.

16. April (—). Fornyet Befaling til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom over Anders Holte (von Bern-eck). Sj. T. 19, 399. (Tr.: KD. IV. 764 f.).

— Miss. til Fru Mette Høg, Jacob Trolles Enke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hun paa hendes afdøde Mands Regnskab er bleven Kronen 5205¹/₂ Dlr. 7¹/₂ Sk. lybsk skyldig af Trondhjems Len og 84 Dlr. 9¹/₂ Sk. lybsk af Jempteland og Herredalen, befales det hende at betale Pengene i Rentekammeret inden førstkommende 1. Maj, saafremt hun ikke vil staa til Regnskab for den Skade, Kongen maatte lide ved hendes Undladelse deraf, og saafremt Kongen ikke siden skal se sig foranlediget til at kræve sin Restance hos hende ved andre Midler. Sj. T. 19, 399.

— Miss. til Envoeld Kruse om at give afdøde Johan Buckholts Skriver paa Island Ordre til med det allerførste at begive sig herved til Rentekammeret for at gøre sin afdøde Husbondes Regnskab af Island klart, saa at det, som Johan Buckholt maatte komme til at skyldes, kan blive afbetalt af hans Arvinger. N. T. 3, 140 b.

— Miss. til samme. Hoslagt sendes ham en Supplik fra denne Brevviser, Hr. Angrim Jonsen, Præst paa Island, hvoraf han nærmere kan se, hvad denne klager over. Han skal

¹ Johan Brockenhuus til Lerbæk og Sofie Andersdatter Skeel.

hjælpe ham mod hans Modparter, for saa vidt disse ere Privatpersoner, saa vidt Lov og Ret er, men passe godt paa, at Kronen ikke kommer til Skade paa Kronens eller Kirkens Gods eller Tilliggende. N. T. 3, 140 b.

16. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Nicolaus de Freunt, Raadmand i Bergen, Claus Luind, Jakob Jakobsen og Hendrik Dideriksen, Borgere sammesteds, i 3 Aar, fra 1. Maj 1603 til 1. Maj 1606, maa besejle Færø og bruge deres Handel der, dog skulle de i alle Punkter rette sig efter den Benaadning, som 1597 blev givet nogle af dem i Forening med nogle andre, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. N. R. 3, 191 b.

17. April (—). Miss. til Ennevoeld Kruse. Kongen, der tidligere har bevilget sine Undersaatter i København. Malmø og Helsingør, at de herefter maa besejle Havnene under Island og gøre Indbyggerne paa Island Tilførsel, ligesom tidligere de fremmede Købmænd fra Søstæderne have besejlet Landet, har dog nu bevilget nogle fremmede Købmænd i Hamborg, nemlig Hans von Hutten og hans Konsorter, at de i Sommer maa lade 3 af deres Tjenere besøge Havnene Vatløs og Strøm for at indkræve deres Tilgodehavende paa Island, dog maa de hverken løbe derhen eller andenstedshen med deres egne Skibe eller føre nogensomhelst Varer did. Han maa ikke tillade dem at indkræve deres Tilgodehavende eller henvende sig til Bønderne derom, førend de have overleveret ham en klar Fortegnelse med Navngivelse af alle deres Skyldnere og Angivelse af, hvor meget disse skyldte dem, og hvorfor de ere blevne dem det skyldige. Ej heller maa han, som nævnt, tillade dem at komme did med deres egne Skibe, men de Varer, de faa for deres Tilgodehavende, skulle de udføre for Fragt paa andre Skibe. Da det kan befrygtes, at de hamburgske Købsvende, under Skin af at ville indkræve deres Tilgodehavende, føre rede Penge med sig og dermed opkøbe de Fisk, som Bønderne og Fiskerne have at sælge, og saaledes frahandle de københavnske Borgere de islandske Varer, skal han føre Tilsyn med, at Købsvendene ikke ofver forskrefne fortegnelse udfaar enten pendinge eller vare til Islenderne, lidet eller meget¹, og flittigt anstille Under søgelse derom haade hos dem, de komme i Land med, og hos Is-

¹ Der synes her at være en Fejl i Teksten.

lænderne. Da det kan formodes, at de hamborgske Købsvende, der i Vinter have ligget paa Island, kunne have handlet med Bønderne og Fiskerne omkring Keblevig og Grindevig og deres Bihavne imod den Benaadning, som er givet Københavns Borgere paa disse Havne, og imod den Skrivelse, som Kongen i Fjor tilskrev ham om sine Undersaatters Handel, skal han lade denne Sag undersøge, og hvis Hamborgerne enten i Vinter have handlet med Bønderne og Fiskerne, enten paa det ene eller andet Sted, eller paany med rede Penge handle med Indbyggerne, lade dem tiltale og tage Dom over dem, om ikke det Gods, som de saaledes ulovligt have tilhandlet sig, bør være forbrudt til Kronen. Han skal alvorligt forkynde de tyske Købmænd, baade i Hanefjord og andensteds, at de i Sommer maa ordne sig saaledes med Indkrævelsen af deres Tilgodehavende og deres anden Handtering, at de i næstfølgende Aar og siden fremdeles aldeles kunne holde sig borte fra Island med deres Sejlads og Handtering, da Kongen ikke mere vil tilstede dem nogen Handel eller Købmandskab der. Da Københavns Kompagni i sidste Sommer har lidt stor Skade af de hamborgske Købmænd i Vatløs og af en anden Hamborger, der tjente Helsingørs Borgere og laa i Bosund, og da Kongen i sin Skrivelse har paalagt ham at befordre Kongens Undersaatter fremfor fremmøde i deres retfærdige Handel og Købmandskab og haandhæve dem, skal han i Aar holde Kongens Breve bedre i Agt, end han har gjort forrige Aar, saa at der ikke gøres Kongens Undersaatter Afbræk i nogen Maade paa deres Havnes eller Købmandskabs Frihed, hverken af dem i Hanefjord eller andre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Hamborger, ved Navn Bertel Eillers, forrige Aar har været i Spaanekonefieldts Høfde for Norden og siden i Dyrefjord for Vesten paa Island med et Hamborgerskib uden Pas, og at en anden Hamborger Skipper, ved Navn Carsten Lingmand, og 2 Købmænd, Jørgen von Windetzhim og Albret Siuertz, ligeledes ere løbne ind i Bollingervig i Issefjord med et dem tilhørende Skib uden Pas og brugt Købmandskab der, skal han, hvis disse Købmænd eller andre tyske Købmænd igen understaa sig til at komme i disse eller andre Havne paa Island, fratage dem Skibe og Gods, sætte andre Skibsfolk paa Skibene og sende Skibe og Gods til København, hvor Kongen siden vil lade dømme derpaa. Da en Bonde, ved Navn Sæmund Arnesen, skal have tilladt Carsten Lingmand og andre Købmænd at ligge og købslaa paa hans Grund i Bollingervig til Skade for Københavns Bor-

gere, skal han lade nævnte Bonde tiltale og forfølge, saa vidt han kan gøre det, da det strider mod Kongens og Kronens Højhed. N. T. 3, 141 b.

17. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Kronens Undersaatter paa Færø, hvis Øksne, Kør, Faar og Lam for største Delen ere døde i den sidste haarde Vinter, bevilger, at de for Tiden fra 1. Maj 1603 til 1. Maj 1604 maa være fri for Tredjeparten af den Sødeleje, som de skulle svare til Kronen, for at Færø ikke skal blive helt øde. Med Hensyn til de andre Artikler, hvorom Undersaatterne paa Færø have suppliceret, skal det forblive som hidtil, indtil Kongen giver anden Ordre. N. R. 3, 192.

18. April (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Hvis der bliver noget Kald ledigt i Stiftet, skal han befordre Hr. Niels Olufsen fremfor nogen anden til det. Udt. i Sj. T. 19, 399 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kronens Bønder i Andtvorskof Len have klaget over, at der, naar de skulle bage Brød til Kongens Behov, kun udleveres dem $4\frac{1}{2}$ Skp. Rug til hver Td. Brød, hvormed de ikke kunne nøjes, men maa lægge $\frac{1}{2}$ Skp. til af deres eget, skal han efter 1. Maj levere dem 5 Skpr. Rug til hver Td. Brød. Sj. T. 19, 399 b.

19. April (—). Miss. til Frandts Rantzau om at eftergive Rasmus Ibsen i Lyngbye i Silkeborg Len, som det er brændt for, et Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 174.

20. April (—). Miss. til Christian Holck om paa Kongens Vegne at gaa i Rette mod Giord Kaas og hans Farbrodersøns¹ Hustru Fru Birgitte Rosenkrantz, der nu ere indstævnedes til Herredagen for deres Bedrifter. Udt. i J. T. 5, 174.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Da Kongen har indstævnet Giord Kaas og Fru Birgitte Rosenkrantz til næste Herredag for deres Forseelser og har paalagt Christian Holck at gaa i Rette mod dem, skal Axel Rosenkrantz, der er Fru Birgittes Lavværge og har hende i sin Forvaring, selv personlig føre hende til Stede i København Trinitatis Søndag og paa nærmere Anfordring stille hende for Retten. Udt. i J. T. 5, 174.

21. April (—). Miss. til Peder Munk, Christian Holck, Hannebal Gyldenstjerne, Mogens Juul, Mouridts Stygge og Erik Lunge om

¹ Niels Kaas til Starupgaard.

ved første Lejlighed at udføre den til dem tidligere udgaaede kongelige aabne Befaling angaaende Skiftet mellem afdøde Fru Giertrud Krabbes Arvinger og skifte mellem dem saavel det, som Fru Giertrud Krabbe havde i Haand og Hævd, da hun døde, som det, der arveligen er tilfalden hende efter hendes Børn, og som deres Hustruer ere forlenede med paa Livstid, disses Livsbreve hermed dog uforkrænkede. Udt. i J. T. 5, 174 b.

23. April (Kbhvn.). Søpas for Borgemestre, Raad og Borgere af det islandske Kompagni i København, der nu have sendt deres fuldmægtige Købmand, Niels Hansen, Raadmand i København, til Keblevig for Sonden paa Island med deres Skib Barkeking, hvorpaa Hans Russ, Borger i København, er Skipper, ladet med Kompagniets Varer, for at drive Handel med disse i Keblevig og siden sejle tilbage hertil med Skibet og de islandske Varer, de tilhandle sig. Kongen beder alle sine Naboer og Venner og befaler strengeligen sine Fogder og Embedsmænd at befordre ovennævnte Købmand og Skipper paa det bedste og uhindret lade dem passere. Kongen forbyder sine Embedsmænd, Fogder og Syselmænd paa Island at tilstede andre, fremmede eller andre, at drive nogen Handel og Købmandskab omkring denne Havn til Skade for Niels Hansen eller hans Folk eller i nogen Maade at hindre disse i deres Handel. N. R. 3, 192 b.

24. April (—). Miss. til Hendrik Belov om at møde i København 8. Maj selvsjette eller selvsyvende for sammen med de andre tilforordnede gode Mænd at begive sig legationsvis til England og forholde sig efter den Instruks, der medgives dem. Udt. i J. T. 5, 174 b.

29. April (—). Søpas for Borgerne i Malmø paa Hollumfjord under Island [ligelydende med Søpas for Borgerne i København af 23. April 1603]. Udt. i N. R. 3, 193.

— Ligelydende Søpas for samme paa Refvit for Vesten paa Island. Udt. i N. R. 3, 193.

5. Maj (—). Miss. til Anders Sinklar. Da afdøde Hans Speigels Arvinger endnu restere med hans Afgift af Glad-saxe Len fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1600, 300 Dlr. aarlig, ialt 600 Dlr., og Kongen nu har erfaret, at der paa Slottet [Glad-saxe] over Aar og Dag har staaet noget Gods i Forvaring efter Hans Speigel, skal han snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvad og hvor meget der findes af Hans Speigels Gods, og indsende sin

Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan se, om han deri kan faa nogen Erstatning for Restancen. Sk. T. 3, 169 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til [Mogens]¹ Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Peder Pedersen, der en Tid har tjent i Kongens Kantori, maa faa det ledige Degnekald i Tykiøb Sogn, skal Mogens Ulfeldt beskikke ham til Kaldet og give Ordre til, at man skal give ham den samme Degnerente, som hans Formand har haft. Sj. T. 19, 400.

— Forleningsbrev for Ifver Juul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, paa et Kannikedømme og Præbende, kaldet Skals Præbende, i Viborg Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Peder Høg. Naar han ikke længere er forhindret ved Rigens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 203.

— Miss. til Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Kolding restere med deres Byskat fra Mortensdag 1600 til Mortensdag 1602, som er 66 Dlr. 21 Sk. 4 Pend., og Borgemestre og Raad i Vejle med deres Byskat fra Mortensdag 1593 til Mortensdag 1602, ligesom ogsaa Sisemestre og Byfogder sammesteds restere med deres Regnskab fra 1. Maj 1601, skal Casper Markdaner give dem alle Ordre til at gøre alt klart i Rentekammeret med det allerførste, senest inden Pinsedag, og betale, hvad de blive skyldige. Hvis de vise sig forsømmelige, skal han lade dem tiltale med Retten. Orig.².

9. Maj (—). Miss. til Caspar Markdaner. For kort Tid siden³ har han faaet Ordre til ikke at lade bygge mere paa Slottet [Koldinghus]. før han fik nærmere Ordre. Da Kongen imidlertid har erfaret, at de 3 Parter af det ny Kapel ere færdige, og at Stenhuggeren har faaet de 3 Parter af sin Betaling, skal Casper Markdaner lade Stenhuggeren gøre Kapellet helt færdigt efter den med ham sluttede Kontrakt og betale ham den resterende Fjerdepart af hans Betaling. Orig.⁴. Udt. i J. T. 5, 174 b.

12. Maj (—). Forleningsbrev for Niels Krag til Aggerkrog, Sekretær, paa det efter afdøde Augustus Erick ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Endvidere har Kongen bevilget, at naar der bliver noget Prælatur ledigt i Roskilde Dom-

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Corfidts. Korfidts Ulfeldt var Lensmand i Korsør Len; Tikøb Sogn ligger i Kronborg Len. ² Tr.: Dsk. Mag. V. 157.
³ 25. Marts 1603. ⁴ Tr.: Dsk. Mag. V. 157.

kirke, maa Niels Krag straks faa det i Henhold til dette Brev sammen med Kannikedømmet. Naar han ikke mere er forhindret ved Rigets Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 403.

12. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Sivort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Jungshofvit Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1602 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Sj. R. 14, 402 b.

13. Maj (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Lenet [Malmøhus] findes 3 Møller, som nu ere aldeles øde, men tidligere have været de bedste og fornemste Møller i Lenet, nemlig Flemmands¹ Mølle, der sidste Sommer er helt nedbrændt, Albrete Mølle, der i 3 Aar har ligget øde, og Kjøfvinge Mølle. Han skal med det første igen lade Møllerne genopbygge og istandsætte, saa Kongen kan faa den Landgilde, der efter Jordebogen skal svares af dem, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 170.

— To Søpas for Mikkell Vibe, Raadmand i København, paa to ham tilhørende Skibe, den røde Løve, hvorpaa Claus Petersen er Skipper, og den sorte Hund, hvorpaa Boe Cornelius er Skipper, til Vespensø, hvor de skulle bruge deres Handel. Udt. i N. R. 3, 193 b.

14. Maj (—). Forleningsbrev for Christen Hammer, Renteskriver, paa det efter afdøde Jacob Høiger ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 14, 404.

— Miss. til Breide Rantzau. Da Kongen har bevilget Dr. Jonas Caritius, Hofraad, en Æresklædning til den Rejse, som er paalagt ham, skal Breide Rantzau sørge for, at han med det første faar en vel udstafferet Æresklædning, saaledes som andre i lignende Tilfælde have faaet, og at Betalingen derfor bliver ført til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 19, 400 b.

15. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Allexander Leyl i Helsingør har beklaget sig over en Hollænder, ved Navn Villem Adriansen, der skal have sit Tilhold i Helsingør og skal have leveret Allexander Leyls fuldmægtige Tjener, der da skulde rejse til Sverrig, nogle Breve, hvoriblandt der uden

¹ Fladevads Mølle, Torne H.

hans Tjeners Vidende var nogle Skandskrifter, for hvis Skyld han nær var kommen i den største Ulykke i Sverrig, hvis han ikke med 40 Dlr. havde bestukket en af Hertug Carls Tjenere, der fik nogen Kundskab om disse Skrifter, til at skjule det. Da Allexander Leyl nu agter at lade den ovennævnte Hollænder tiltale med Retten, skulle de, naar Sagen indstævnes for dem, uden Forhaling afsige Dom om, hvorvidt Hollænderen har handlet saa oprigtigt, som han burde, eller ej, og om han ikke bør erstatte Allexander Leyl de Penge, som dennes Fuldmægtig har maattet udgive for ikke at komme i største Fare. Sj. T. 19, 401.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Greven af Oldenborg har skrevet til Kongen om at maatte faa nogle Læster Korn toldfrit gennem Sundet, har Kongen bevilget, at denne Brevviser Tade Henrich, der er Skipper paa det Skib, som kommer til Sundet fra Danzig med Kornet, maa passere toldfrit gennem Sundet med 50 Læster Korn. Sj. T. 19, 401 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre. En, ved Navn Hans Steimart, der, før han rejste her fra Riget, skal have indsat noget af sit Gods i Mette Rasmusdatters Hus i Mariager, mener nu, at noget af dette Gods er blevet forrykket siden hendes Død. Oluf Rosensparre skal hjælpe ham til Rette, saavidt han ved Lov og Ret kan gøre det. Udt. i J. T. 5, 175.

17. Maj (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af M. Søfren¹ i Helsingør i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 402.

— Mageskifte mellem Corfits Thott til Sandrup og Kronen. Sk. R. 3, 188 b. (Sé Kr. Sk.).

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade Baltser Berndt og Ditmer Har faa saa meget godt rent Korn af Skanderborg og Aakier Lens Indkomst i Aar, som Statholderen paa Kongens Vegne har lovet dem i Betaling, men ikke noget gammelt eller urent Korn, for at de ikke skulle have Grund til at beklage sig. Udt. i J. T. 5, 175.

18. Maj (—). Miss. til Gabriel Knudsen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ermegaardt Svale i Assens, da hun og hendes Søster for nogen Tid siden have set sig foraarsagede

¹ Søren Kristensen Torndal.

til at opsigse deres Broder Gabriel Svale deres Værgemaal. Udt. i F. T. 3, 115.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau om ved første Lejlighed at istandsætte hvad der er bygfældigt og forfaldent paa Alling Mølle, baade paa Dæmning, Vandkarme og andre Steder, og føre Bekostningen derved til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 175.

20. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har antaget denne Brevviser Peder Hansen i sit Kantori med en aarlig Løn af 40 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning samt 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, skulle de indtegne ham blandt de andre Cantores og betale ham ovennævnte Løn og Maanedspenge. Sj. T. 19, 400 b. K.

21. Maj (—). Forleningsbrev for Claus Meckelborg, Provianskriver, paa det efter afdøde Pofvel Skriver ledige Kannedømme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 203 b.

23. Maj (—). Miss. til Jacob Vind og Holger Gagge. Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, har 1588 leveret Niels Parsberg, da Lensmand paa Roskildegaard, nogle Stiftets Breve, der nu skulle findes paa Roskildegaard efter et derhos følgende Registers Lydelse. Da Fru Lissebet Sehested ved sin Fratrædelse af Roskildegaards Len ikke har leveret disse Breve fra sig til Inventarium, men nu har tilbudt at ville gøre det, skulle de ved første Lejlighed aabne det Kammer, hvori Brevene findes, og efter det forrige og hoslagte Register under deres Forsegling levere disse til Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard. Sj. T. 19, 402.

— Miss. til Lauge Beck, Jacob Høg, Knud Rud til Vidbye, Eske Bilde til Valden og Peder Basse. Kongen har for nogen Tid siden ladet skriftlig Befaling udgaa til dem angaaende Trætten mellem alle Peder Oxes Arvinger om Jus patronatus, som er indført paa Tølose Lod, om Kornmøse Enge og Bremsnesse, hvorvidt der bør gøres Skel og Fyldest til de andre Medarvinger derfor efter Lodderne og Johan Bernekov til Nielstrups udgivne Brevs Lydelse eller ej, om at gøre hinanden Skel og Fyldest for Bygningen paa Hovedgaardene efter den Part i Arven, der med Rette er tilfalden enhver, om Skiften af Købstadgodset mellem dem, forsaavidt Arvingerne ikke indbyrdes ere blevne enige om det eller

have bortgivet det, og om Skiften af Inventarium og andet efter Fogdernes Regnskab paa de Gaarde, som ikke tidligere ere blevne skiftede, eftersom Arven og i de Maader er falden, og om alle andre Stridigheder, som ere opstaaede eller kunne opstaa mellem dem angaaende Arven og Skiftet. Da Kongen nu har erfaret, at de have opsat Sagen til førstkommende Herredag, befales det dem at stævne begge Partier i Rette for sig i København til den nævnte Tid og uden videre Forhaling enten forlige dem i Mindelighed om alle de tvistige Punkter eller skille dem ad med Lov og Ret. Sj. T. 19, 402 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om at indtræde i afdøde Oluf Bildes Sted og paa næste Herredag sammen med de andre gode Mænd udføre Kongens Befaling mellem alle afdøde Peder Oxes Arvinger. Udt. i J. T. 5, 175.

24. Maj (—). Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da Størsteparten af de Adelige og af de gemene Hoftjenere, som ere dragne ind i Rusland med Kongens Broder Hertug Hans, uden Tvivl agte at følge med Axel Gyldenstjerne tilbage her til Riget, men Kongen gerne saa, at en Del af dem blev i Rusland, skal Axel Gyldenstjerne i Forening med Herlof Daa se at udvirke hos Kejseren, at saa mange af dem som muligt kunne blive i Rusland og blive forsynede med nogen Underholdning af Kejseren; jo flere der bliver dér, jo mere fornøjet er Kongen dermed. Sj. T. 19, 403.

25. Maj (—). Miss. til Mester Simen Kok om, at en af hans Sønner maa blive indtaget i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 403 b.

26. Maj (—). Bestalling for Peder Remmesnider, boende ved Frederiksborg Slot, at skulle begive sig op til Halmstad for at istandholde det Vogntøj, der bruges i Halmstad, baade Rustvognstøj og andet Vogntøj, saa vidt Vognmesteren har det i Befaling. Det Flikkeri, der kan falde paa Vogntøjet, skal han istandsætte med sit eget Læder og ingen Betaling have derfor, men til det nye Arbejde skal Kongen skaffe ham Læder. Han skal fra 14. Maj 1603 have 7 Dlr. om Maaneden i Løn af Rentekammeret. Sj. R. 14, 404.

— Miss. til Forstanderen for Hospitalet i København. Da Mikkel Jensen Vragter har ansøgt om, at han paa Grund af sin lange Tjeneste og sin Fattigdom maa blive indtaget i Hospitalet

sammen med sin Hustru, skal Hospitalsforstanderen, hvis der er nogen Plads ledig, indtage dem i Hospitalet og lade dem faa samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. Sj. T. 19, 403 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Da et Stralsunder Skib, hvorpaa Peder Sarnick var Skipper, er blevet under Kullen ved Turckou¹, skal han lade Skipperen faa det af Skibets Gods og Redskaber, som Skipperen kan bevise at have været i hans Skib. Udt. i Sk. T. 3, 170.

30. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne² over alt Riget om, at der herefter aldeles ikke maa udføres Kobber af Riget. Sj. T. 19, 403 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Horsens) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 157).

— Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane. Da Gert Hobe som en udlændisk Mand ikke kan paatage sig Værgemaalet for sin Broderdatter, Jomfru Soffie Hobe, skal Lauge Urne i hans Sted som nærmeste Slægtning paatage sig Værgemaalet for hende og i alle Maader ramme hendes Gavn. Udt. i Sk. T. 3, 170.

— Miss. til Knud Rud om at fritage Niels Jensen, Byfoged i Odense, for hans Bestilling, da han hverken kan læse eller skrive, og i Stedet indsætte en anden dygtig Mand til Byfoged. Udt. i F. T. 3, 115.

31. Maj (—). Forleningsbrev for Claus Mule i Odense paa en Kronens Jord udenfor Odense, kaldet Biskopsjorden, næst op til Gaaseholmen, saaledes som hans Broder Lauridts Mule og hans Fader Hans Mule tidligere have haft den. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest deraf. F. R. 3, 79³.

1. Juni (—). Miss. til Herman Jul. Denne Brevviser, Hans Pouelsen, Borger i Skelskør, har beklaget sig over en, ved Navn Bernt Holtfougit, i Visby, der efter sin udskaarne Haandskrifts Lydelse skylder ham nogle Penge for en Skude, men har opholdt ham over den rette Termin, saa kan ikke har kunnet komme til sin Betaling og Skades Erstatning. Da han nu har ansøgt om at blive hjulpet til Ret, skal Herman Jul hjælpe ham, saa

¹ Torekov, Bjærge H., Skaane. ² De opregnes alle. ³ Udenfor er skrevet: Jens Juels Skrift i R.

han uden vidtløftig Forhaling kan faa det betalt, som han med Rette har at kræve hos Bernt Holtfougit. Sk. T. 3, 170 b.

1. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Oluf Rosensparre til Skarholt til Bønderne i Gislum Herred, som afdøde Fru Beatte Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, hidtil har været forlenet med. Udt. i J. T. 5, 175 b.

2. Juni (—). Bestalling for Kort Fust at skulle tage Vare paa Kronens Jagt paa Heden i Roskildegaaards og Københavns Len, hvor det er Kronens Endel og Enemærke og ikke fælles med Adelen [ligelydende med Bestallingen af 16. Jan. 1601 for Clement Han, naar undtages, at der tilføjes, at han efter Ordre fra Kongens Jægermester skal være forpligtet til at fange Agerhøns, skyde Ænder eller andet Vildpret og til paa egen Bekostning at holde 2 Agerhønsunde]. Han skal have 20 Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 404 b.

— Forleningsbrev for Hr. Jens Jensen, Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus, paa det efter afdøde M. Laurits Borum ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 204.

— Aab. Brev om, at Hr. Søfrin Pofvelsen, Sognepræst i Egtvedt Sogn i Koldinghus Len, der har Kronens Part af Korn-tienden af Egtvedt Sogn i Fæste for en aarlig Kornafgift, indtil videre maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften efter den Pris, hvortil Lensmanden paa Koldinghus aarlig sælger Stiftets Indkomst af Korn. J. R. 6, 204 b.

3. Juni (—). Miss. til Sten Brahe. Da Kongen har bevilget, at denne Person Abraham Jacobsen maa faa et Præstekald, som er ledigt paa Samsø, skal Sten Brahe sørge for, at han fremfor nogen anden bliver befordret dertil. Kongen har skrevet til M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, om at ordinere Abraham Jacobsen. Sj. T. 19, 404 b.

5. Juni (—). Miss. til Roskilde Kapitel. Da Dr. Jacob Hasenbardt, Kongens Livlæge, har klaget over, at Kapitlet gør ham Hinder paa det Senium, han havde i Kapitlet med det andet Kannikedømme, førend han blev forlenet med Kannikedømmet efter Dr. Peder Søfrensen, har Kongen bevilget, at han maa beholde

sit forrige Senium i Kapitlet, og forbyder Kapitlet at gøre ham Hinder derpaa. Sj. T. 19, 405.

7. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Hans Kønninghem fra Skotland som Skibshøvedsmand. Han skal lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor og naar det befales, og han skal, fra 20. Jan. 1603 at regne, have 250 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn. Heraf skal han underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Kongens Skibe, da der saa, som sædvanligt, skal medgives ham Fetalje paa Skibet. Sj. R. 14, 405 b.

— Pas for Peder Holdst, Kaptejn paa Duen, Jens Jørgensen, Kaptejn paa Hector, og Oluf Møenboe, Skipper paa Neptunus, at skulle begive sig til Narva med disse Skibe. Udt. i Sj. R. 14, 406.

10. Juni (—). Miss. til Axel Gyldenstjerne. Kongen sender nu tre af sine Orlogsskibe til Ivannogrot for at overføre ham og hans Følge og Kongens Broders efterladte Gods hertil. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en russisk Gesandt, Offenasso Ivannevitz, ved første Lejlighed skal sendes i Legation til Danmark, skal Axel Gyldenstjerne, hvis nævnte russiske Gesandt er i Ivannogrot, naar Skibene komme did, lade et af Skibene føre ham hid. Hvis derimod Gesandten endnu ikke er i Ivannogrot og ikke allerede er kommen ned fra Moskva, skal han saa hurtigt som muligt begive sig paa Hjemrejsen med alle tre Skibe. Kongen vil dog saa siden ved første Lejlighed sende et af sine Orlogsskibe did for at overføre Gesandten hertil. Sj. T. 19, 405.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hertug Carls Orlogsskibe i forrige Uge have angrebet og plyndret nogle lybske Orlogsskibe, der laa for Anker under Bornholm, skal han med største Flid lade undersøge, naar, paa hvad Sted og hvor langt fra Landet dette er sket, hvor stærk den svenske Flaade har været, og hvem der har været Admiral og Kaptejner paa Skibene, og med denne Brevviser sende Kongen sin Erklæring herom. Herefter skal han hver Uge med et paalideligt Bud sende Kongen Besked om, hvorledes Hertug Carls Orlogsskibe forholde sig i Søen, saa Kongen kan have bestemt Kundskab, om saadant atter skulde finde Sted. Sk. T. 3, 170 b.

— Livsbrev for Kronens Tjener Hans Sørfrinsen i Albiuge i Sønder Herred i Kallø Len paa den Kronens Gaard i Albiuge, som afdøde Anders Mikkelsen boede paa, og som aarlig

skylder 2 Sk. Leding, 9 Skpr. Rug, 11 Skpr. Byg, 5 Skpr. Havre, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Svin og Gæsteri samt nogen ringe Sømmenskat sammen med nogle andre Bønder, kvit og frit, uden Ægt, Arbejde og al anden kongelig Tynge, mod at han til Gengæld til evindelig Ejendom afstaar til Kronen Herligheden i en Selvejrbondegaard i Nesse¹ By i Hets Herred i Silkeborg Len, som Mats Jensen bor paa, og som aarlig skylder 1 Td. Rug og 1 Td. Byg og har Skov til 20 Svins Olden, hans Bondeejendom i denne Gaard hermed dog uforkrænket. J. R. 6, 205.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau. Da en Selvejrbonde, Hans Søfrinsen i Albiuge i Sønder Herred i Kalløe Len, har afstaaet Herligheden i en Selvejrbondegaard i Nettet By i Hets Herred i Silkeborg Len til Kronen, skal Frandts Rantzau give Hans Søfrinsen Tilhold om paa Tinge at give ham paa Kronens Vegne nøjagtigt Skøde paa Herligheden af Gaarden, siden indskrive den i Slottets Jordebog og aarlig føre den visse og uvisse Indkomst deraf til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 175 b.

11. Juni (—). Miss. til Hendrik Lykke [Vordingborg], Detløf Holck [Tryggevælde] og Mogens Gjøre [Tureby]. Da Kongen med det første venter Hertug Johan Fridrik, Biskop af Bremen, herind, skulle de med det allerførste begive sig til Giedtsør for at modtage Hertugen og ledsage ham til Kongen. De skulle i deres Len drage Omsorg for Vogne, Færger og hvad andet, som hører til fyrstelig Underholdning og Udredning, saa intet bliver forsumt. Hvad der gaar med hertil, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 405 b.

15. Juni (—). Miss. til [Borgemestre og Raad i] Malmø, Helsingør, Køge og Næstved. Da Kongen med det første venter nogle fremmede hid, der maaske blive en kort Tid hos ham, i hvilken Anledning der vil blive Brug for adskillig Slags Boskab paa Slottet, skulle de i deres By laane saa mange flamske Sengeklæder som muligt til Kongen samt 4 synlige Bolsterdyner, 4 synlige Dundyner, 4 synlige Hoveddyner, 4 Par Hørgarnslagner, 100 Tinfade og 100 Tintallerkenere og sende dette Boskab hid med en af Byens Tjenere, som kan levere det og siden igen modtage det. Det skal være til Stede her den 27. Juni. Sj. T. 19, 406.

16. Juni (—). Miss. til Dr. Jørgen Skomager om at assi-

¹ Nisset, Hids H.

stere ved Jonas Charisius's forestaaende Promotion til Dr. utriusque juris. Sj. T. 19, 406 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 540 f.).

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jacop Rosenkrantz om, at Mølleren i Nyborg Mølle maa give 1 Dlr. for hver Td. Korn eller Mel, han resterer med af forrige Aars Mølleskyld. Udt. i F. T. 3, 115¹.

— Ligelydende Miss. til Knud Rud angaaende Mølleren i Nesbyhofvid Mølle. Udt. i F. T. 3, 116.

— Miss. til Carl Bryske om, at han af Anders Possin i Aarhus Mølle ikke skal oppebære mere end 1 Dlr. for hver Td. Korn eller Mel, som han resterer med af forrige Aars Landgilde, da han i forrige Aar kun har haft ringe Søgning. Udt. i J. T. 5, 175 b.

19. Juni (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Skomageren ved Frederiksborg Slot har en Del Arbejde for, som med det første skal laves, og behøver en Del Svende dertil, skal Mogens Ulfeldt hos Skomagerne i Helsingør udtage saa mange Skomagersvende, som Skomageren ved Frederiksborg har Brug for midlertidigt til Kongens Arbejde, saa dette med det første kan blive færdigt. Sj. T. 19, 406 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da han har indberettet, at han har anvendt en ringe Bekostning med Flikkeri og i andre Maader paa Slottet [Malmøhus] og har ladet Kongens eget Kammer og Gemak omdrage med Klæde, billiger Kongen, at han fører hele Bekostningen derved til Udgift for Kongen i Regnskabet. Endvidere bevilger Kongen paa hans Begæring, at de Lensmænd i Lenet, der tilsige Bønderne, maa være fri, saalønge de ere i denne Bestilling, for at svare de 2 Tdr. Havre, som enhver af dem aarlig skal yde. Sk. T. 3, 171.

— Miss. til Ulrik Sandberg om, at han igen skal lade Christen Jensen og Peder Jensen i Odderup i Lundenes Len faa en øde Gaard, kaldet Mosgaard, som de have forbrudt, fordi de ikke have svaret deres Landgilde til den i Fæstebrevet fastsatte Tid, og mod en rimelig Indfæstning igen give dem Fæstebrev derpaa, saafremt Gaarden ikke allerede er bortfæstet. Udt. i J. T. 5, 176.

— Miss. til Albrit Skeel om at eftergive Lauridts Hansen,

¹ Udenfor er skrevet: Jens Juel i R. Skrift.

Grafvers Persen, Niels Madsen og Lambert Madsen, Kronens Tjenere i Hyllersløf (→Herrisløf←) i Riberhus Len, hvad de restere med af forrige Aars Landgilde, da det er brændt for dem. Udt. i J. T. 5, 176.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Orben Noll, Hospitalsforstander, om at indtage en gammel Mand, ved Navn Casper Rebock, i Hospitalet [i København] og skaffe ham Underholdning og andet ligesom andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 407.

21. Juni (—). Miss. til Albrit Skeel samt Bispen og Borgemestre og Raad i Ribe. Da der i Domkirken i Ribe finder stor Uskikkelighed Sted med Stolestand, idet Kvindfolkene have deres Stolestand blandt Karlene, hvilket strider mod den Sædvane, som er brugelig i Kirkerne andensteds i Riget, skulle de kalde menige Borgere for sig, foreholde dem, at enhver skal opgive sin Hævd paa sine Stole, og siden gøre en ret Forordning om samme Stolestand, saa Karlene faa anvist deres Stolestand paa den ene Side og Kvindfolkene paa den anden og saaledes, at enhver faar sin Stolestand anvist efter sin Lejlighed, og at alt bliver ordnet, som det er sædvanligt i andre Købstæder i Riget. J. T. 5, 176.

22. Juni (—). Aab. Brev om, at Johannes Cornelius, Stensnider, der har brugt sit Haandværk adskillige Steder i Tyskland og andensteds og nu ønsker at bruge det her i Riget, herefter maa bruge sit Haandværk her i Riget, hvor nogen af Kongens Undersaatter kunne have Brug for hans Kunst, dog skal han forholde sig tilbørligt mod Kongens Undersaatter. Sj. R. 14, 406.

— Miss. til Sten Brahe om at lade Vejrmøllen ved Slottet [Kallundborg] genopbygge og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 407.

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Carstensen, der er Slotsprædikant paa Varberg Slot og har klaget over, at han for denne Tjeneste kun har en ringe Løn af Slottet, som han ikke kan nøjes med, indtil videre maa nyde en Ø i Varberg Len, kaldet Ballø, som Laurits N. bor paa, og som aarlig skylder 16 Pd. Smør, kvit og frit. Sk. R. 3, 190 b.

— Miss. til Albrit Skeel om ved allerførste Lejlighed at istandsætte Pillerne under Porten paa Riberhus og hvad andet, der kan trænge til Istandsættelse, saa Porten ikke falder ned, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 176 b.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Kongen bevilger hans Begæring om, at hans Søns¹ Bryllup maa staa paa Hammershus, og tillader ham at lade slaa og skyde 2 Stykker Vildt paa Bornholm til Brylluppet. Sk. T. 3, 171.

— Miss. til Axel Brahe om med det allerførste at genopføre den nedbrændte Mølle ved Dallum Kloster, forsyne den med Sten og anden Nødtørf, saa Kongen kan faa sædvanlig Landgilde af den, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Røgnskab. F. T. 3, 116.

— Aab. Brev om, at Kongen af Gunst og Naade og formedelst nogle af sine Raaders og gode Mænds Underhandling uden Dom har afstaaet al den Tiltale, han kunde have til Christopher Rosenkrantz til Hundtsbek, der af Albrit Skeel, Embedsmand paa Riberhus, har været indstævnet for Kongen og Rigens Raad til denne Herredag for nogle Øksne, der imod Kongens Mandater skulle være drevne over Skodborg Aa ind i Fyrstendømmet Slesvig til Afbæk for Kronens Told, og fordi han paa Gæstetinget i Ribe har sigtet en af Albrit Skeels Vidner, ved Navn Niels Rød, for Kongens og Kronens Tyv. Disse Sager skulle herefter aldrig repeteres eller komme Christopher Rosenkrantz til Skade i nogen Maade. J. R. 6, 205 b.

— Miss. til Albrit Skeel om, at der i hans Regnskab skal godtgøres ham 100 Dlr. for det, som han har anvendt paa Trætten mellem ham og Christopher Rosenkrantz til Hundtsbek. Udt. i J. T. 5, 176 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus og Horsens om i deres By at skaffe Valdemar Parsberg paa Kongens Vegne nogle Skuder, der efterhaanden kunne føre nogle Tusinde Mursten, som han har faaet Ordre til at lade brænde, til Halmsøed. Fragten skal Valdemar Parsberg betale. Orig. (til Horsens) i Landsarkivet i Viborg. Udt. i J. T. 5, 176 b.

25. Juni (—). Miss. til Axel Brahe om straks at lægge de 2 Gaarde i Harsløf By i Skoufby Herred, som han hidtil har været forlenet med, og som tidligere have ligget under Dallum Kloster, ind under Dallum Kloster, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst af dem. F. T. 3, 116.

26. Juni (—). Forleningsbrev for M. Ægidius Lau-

¹ Hans Lindenov g. m. Else Andersdatter Thott.

ridtsen, Skolemester i Ribe, paa det efter afdøde M. Erasmus Heetman ledige Ærkedegnedømme i Ribe Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 206.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gjõe. Kronens Møllere i Turebye Len, Niels Mortensen og Niels Olufsen, have klaget over, at deres Møller ere satte for højt i Landgilde, saa de ikke ere i Stand til at udrede den, og anmodet om, at de maa blive fri for noget af forrige Aars Landgilde. Mogens Gjõe skal lade dem være fri for Halvparten af forrige Aars Landgilde, beregnet til 1. Maj. Sj. T. 19, 407.

— Miss. til Johan Rud om at eftergive Christen Abildgaard, Møller i Morup¹ Mølle i Ørum Len, Halvparten af forrige Aars Landgilde, beregnet til 1. Maj 1603, af Hensyn til hans store Armod og den store Landgilde, Møllen er sat for. Han skal med saa ringe Bekostning som muligt istandsætte Møllen, hvis der findes noget saa brøstfældigt, at der nødvendigvis maa hjælpes derpaa. Udt. i J. T. 5, 176 b.

— Miss. til Christen Holck om at eftergive Jens Frandtzen i Bieringe Mølle i Mødelsom Herred under Hald Slot Halvparten af forrige Aars Landgilde, beregnet til sidste 1. Maj. Udt. i J. T. 5, 177.

27. Juni (—). Aab. Brev om, at Kongen har eftergivet Frants Skomager, Kronens Tjener under Turebygaard, den Tiltale og Forfølgning, som Erik Valkendorf, Embedsmand paa Høgstrup, har begyndt mod ham for et Træ, som en af Kronens Bønder under Høgstrup har solgt til Frants Skomager paa Kronens Skov og Ejendom, men ikke kan eller maa være hans Hjemmel til. Sj. R. 14, 406 b.

— Miss. til Eske Brock. Alle afdøde Eiller Krafses Arvinger ere nu til Sinds med det første at ville skifte den Arv i Jordegods og Løvsøre, som er tilfalden dem efter deres Faders og Moders² Død, samt Basnes Gaard og Ejendom med tilliggende Gods. Da imidlertid Eske Krafse til Assendrup er Værg for Søsteren, Jomfru Sophie Krafse, og gaar i Skifte med hende, besværer han sig for Mistankes Skyld ved at forestaa Værgemaalet for hende og har anmodet om, at der midlertidig maa blive beskikket en anden

¹ Maarup Mølle, Hassing H.   ² Hilleborg Bilde.

Værge for hende. Da Eske Brock er Jomfru Sophie Krafses nærmeste Slægting paa mødrene Side, befales det ham at være til Stede, naar Skiftet skal finde Sted, midlertidig forestaa Værgemaalet for Jomfru Sophie Krafse og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. Sj. T. 19, 407 b.

27. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Eske Bilde til Valden om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Krafse. Udt. i Sj. T. 19, 408.

— Lignende Miss. til Knud Rud til Vidbye om at paatage sig Værgemaalet for Eske Krafses Broderdatter Jomfru Margrete Krafse. Udt. i Sj. T. 19, 408.

— Aab. Brev om, at Peder Skriver i Valde indtil videre aarlig maa indføre 3 Læster Rostockerøl sise frit her i Riget paa de Steder, hvor han selv synes, dog skal han aarlig lade Sise-mesteren paa det Sted, hvor han indfører Øllet, notere det paa Brevet, for at der ikke under det Skin skal indføres mere Øl sise frit. Sk. R. 3, 191.

— Aab. Brev om, at Peder Tommissen i Hørdum, Herredsfoged i Hassing Herred, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden Tyngde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged; han skal holde Gaarden i god Stand og være Lensmanden lydige. Udt. i J. R. 6, 206 b.

— Ligelydende Brev for Martin Sefrinsen, Herredsfoged i Bierge Herred. Udt. i J. R. 6, 206 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Ribe have berettet, at Ribe By hidtil har gjort og endnu aarlig gør stor Bekostning paa Byens Skibsbro og har begyndt en mærkelig Bygning derpaa baade med Kampesten og Grundmur, hvoraf en Del allerede er færdig. De have derhos anmodet om at maatte oppebære Bropenge af det Gods, som fremmede ind- og udføre, til Skibsbroens Fuldførelse, saaledes som det for det meste er brugeligt i andre Købstæder i Riget. For at Byen bedre kan fuldføre og vedligeholde Skibsbroen, har Kongen bevilget, at Borgemestre og Raad indtil videre maa oppebære 1 Alb. af hver Td. Gods (»Suards«), som ind- eller udføres for Byen af fremmede, 4 Sk. danske af hver Læst svært Gods og af andet Gods derefter at regne. Det paabydes alle Udlændinge at svare disse Bropenge, saafremt de ikke ville lide tilbørlig Straf. J. R. 6, 206 b.

— Miss. til Albrit Skeel. Borgemestre og Raad i Ribe have

berettet, at det altid har været Borgerne i Ribe tilladt at sætte deres Øksne paa Foder hos Kronens og Kapitlets Tjenere omkring Ribe, indtil der forrige Aar er udgaaet Forbudsbrev til dem om, at de ingen Græsøksne maa uddrive og sætte paa Foder i Fyrstendømmet. Da Byens Næring for en stor Del hviler paa Øsenkøb, have de nu begæret, at de ligesom tidligere maa sætte deres Øksne paa Foder omkring Byen hos Kronens og Kapitlets Tjenere og paa deres eget Foder, Kronens Told hermed uforkrænket. Kongen har bevilget deres Begæring og befaler ham herefter at tillade dem at sætte deres Øksne paa Foder omkring Ribe hos Kronens Tjenere under Riberhus og Kapitlets Tjenere og ligesaa paa deres eget Foder, dog skulle de svare sædvanlig Told af disse Øksne. Han skal nøje passe paa, at der ikke under det Skin uddrives Øksne, som sættes paa Foder andensteds hos Undersaatterne i Fyrstendømmet, da Tilladelsen alene gælder for Kronens Tjenere under Riberhus og Ribe Kapitets Tjenere deromkring. Hvis nogen af Borgerne i Ribe sætter Øksne paa Foder andensteds i Fyrstendømmet, skal han lade det alvorligt straffe. J. T. 5, 177 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Denne Brevviser Thomas Gregersen, Møller i Møllen ved Drotningborg Slot, har berettet, at han endnu resterer med en stor Sum af den aarlige Skyld af Møllen paa Grund af Fejl, der til forskellige Tider have været paa Møllen, saaledes har den været udbrudt og staaet stille i 13 Uger og nogle Dage og den har ikke altid kunnet male, og han har i den Anledning begæret nogen Forskaansel. Kongen har nu eftergivet ham saa meget af Røstancen, som han kan regnes at være bleven skyldig i den Tid Møllen ikke har kunnet male, og endvidere bevilget, at han maa give 1 Dlr. for hver Td. Korn eller Mel, som han derudover er bleven skyldig til 1. Maj 1603. Da Kongen desuden har bragt i Erfaring, at Vandværket paa Møllen skal være brøstfældigt paa Pæle og Bjælker, paa »Boveden« i Vandslusen, paa Møllehjulene og i andre Maader, skal han med saa ringe Bekostning som muligt istandsætte hvad der er brøstfældigt og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 177.

— Miss. til Carl Bryske om at lade et stort Hus, der staar paa Stadtsgaard, nedbryde og igen opsætte det paa Hafverballegaard, hvor det skal bruges til Kornhus. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 178.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe om at lægge 2 Gaarde i Kalhafve i Biugholms Len, som afdøde Fru Beate Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, har været forlenet med, ind under Biugholms Slot og indskrive dem i Jordebogen. Endvidere skal han lægge nogle Gaarde i Nim Herred, der i nogen Tid have ligget under Skanderborg Slot, nemlig 3 Gaarde i Enner og 1 Gaard i Vrønding, ind under Biugholms Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for alle de ovennævnte Gaardes Indkomst. J. T. 5, 178.

28. Juni (—). Miss. til Lauge Urne og Vilhelm Dresselberg. Kongen har for nogen Tid siden givet dem Ordre til at levere Sivort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, det Inventarium, som skal overleveres paa Malmøhus, og samtidig befalet dem at besigte Skovene. Da dette sidste endnu ikke skal være sket, skulle de med det første begive sig paa Hollestad¹ Skov, Snarsted Skov og Baldingtorp Skov, som endnu ligger under Malmøhus, besigte dem og give Sivort Grubbe det beskrevet, saa der en Gang for alle kan blive gjort til Ende dermed. Sk. T. 3, 171.

— Miss. til Valdemar Parsberg om med det første at genopbygge de 2 Huse paa Ring Klosters Ladegaard, som for nogen Tid siden ere blæste ned, og dertil bruge fornede Træer, Vindfælder og det af det gamle Tømmer, som kan bruges. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 178 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kort Andersen, Byfoged i Vejle, har paa Borger i Amsterdam Villom Jacobsens Vegne ladet Jens Hansen, Borger i Vejle, fordele for en Sum Penge, omtrent 1100 Dlr., som denne efter sin Haandskrift skylder Villom Jacobsen. Da han derefter af Fogden har begæret at maatte faa Udlæg derfor efter Loven, har Clemid Søfrinsen, Borgemester i Vejle, forbudt det ved 4 Mænd, hvilket han vil bevise. Caspar Markdaner skal undersøge Sagen og siden hjælpe Kort Andersen paa Villom Jacobsens Vegne til Lov og Ret. Udt. i J. T. 5, 178 b.

29. Juni² (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bøvling, har berettet, at da han var forlenet med Malmøhus, har nu afdøde Søfren Mikkelson, da Ridefoged til Malmøhus, haft nogen Restance

¹ Hellestad, Torne H.   ² Sk. T. har: 29. Jan., hvilket formentlig er en Fejlskrift, da Brevet er indført mellem Breve af 28. og 29. Juni.

udestaaende hos Bønderne i Lenet, for hvilken Restance Predbiørn Gyldenstjerne siden har gjort klart i Rentekammeret. Da Søfren Mikkelsen, siden skal have oppebaaret denne Restance og taget den til sig, førend han druknede, og da det Gods, som han har efterladt sig i Løsøre og andet, efter hvad Kongen har erfaret, skal staa under Forsegling og i Forvaring i Malmø, har Predbiørn Gyldenstjerne begæret at maatte blive tilfredsstillet deri for den Restance, som han har udlagt. Det befales dem at sørge for, at dette sker. Sk. T. 3, 171 b.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad. Bent Bentsen i Skiellinge har beklaget sig over en, ved Navn Peder Lauritsen, der skal have bedrevet adskillig Modvillighed i Ystad og tværtimod den strenge Forpligtelse, som han tidligere har gjort paa Raadhuset, begaaet adskillig Overlast mod hans Søster Elne Kniprocks, Borgerske i Ystad, med Trudsel, Hug og Slag, ligesom han ogsaa skal have gjort sig skyldig i anden Modvillighed og Overlast mod andre Borgere i Byen. Skønt han tidligere paa sin Hals har forpligtet sig til at afholde sig fra saadant, har det dog ikke hjulpet noget. Det befales dem nu at lade gaa Dom over ham for hans Modvillighed og lade Dommen eksekvere. Sk. T. 3, 172.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at indtage Jomfru Margrette Hennigsdatter i Maribo Kloster, lade hende nyde samme aarlige Underholdning som de andre Jomfruer i Klosteret og paase, at hun skikker sig tilbørligt baade mod hende og de andre Jomfruer. Sm. T. 3, 42¹.

— Forleningsbrev for M. Tøger Pedersen, Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred, som hans Formand har haft før ham, kvit og frit. J. R. 6, 207.

— Miss. til Fru Anne Kaas, Predbiørn Bilds Enke, om blandt afdøde Kansler Niels Kaas's Breve at opsøge alle de Breve, som angaa Asmild Kloster og dets tilliggende Gods, og tilstille Landsdommer Mogens Juul dem. Udt. i J. T. 5, 179.

30. Juni (—). Aab. Brev om, at Trude, Organist til Vor Frue Kirke i København, indtil videre maa bruge det Hus i

¹ Udenfor er skrevet: Jens Juels Skrift.

Studiestrædet, som hidtil har været Bolig for Slotsprædikanten, uden Afgift. Sj. R. 14, 407.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Hr. Niels Bøgvadts Stifsøn i Sorø Skole og skaffe ham Disciplin og Underholdning ligesom de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 408.

— Forordning om, hvorledes der skal holdes med Adelen's Bryllupper i Danmark. Sj. T. 19, 408. (Tr.: CCD. III. 158 ff.).

— Miss. til Landsdommerne om at lade Forordningen om Adelen's Bryllupper forkynde paa Landstinget og siden holde den til Stede ved Landstinget, saa den ikke bortkommer. — Lauge Beck i Sjælland, Lauge Urne i Skaane, Mogens Jul og Ifver Jul i Jylland, Eyller Qvitzov i Fyen, Morten Mogensen i Halland og Erik Mogensen paa Laaland og Falster. Sj. T. 19, 410.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om, at de efter deres Doms Lydelse skulle lade Helmer Hogrefve straffe paa hans Hals, fordi han uden Dom havde ladet Morten Lensmand henrette. Udt. i Sk. T. 3, 172.

— Miss. til Hendrik Belov, Pædbjørn Gyldenstjerne, Niels Friis, Lauridts Brockenhuus, Hans Lange, Johan Rud og Ebbe Munk. Kongen har tidligere ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende en Trætte mellem Jacob Rosenkrantz, Embedsmand paa Nyborg Slot, paa Kronens og Svendborg Borgeres Vegne paa den ene og Erik Hardenberg til Matstrup og hans andre Medarvinger til Hvidkiøld paa den anden Side om en Sandemændsgang ved Svendborg. Da Kongen nu har erfaret, at en Del af dem besværer sig ved at møde paa Aastederne, naar Befalingen skal udføres, befales det dem herved at møde paa Aastederne til den Tid, Befalingen skal udføres, og afsige Dom i Trætten. F. T. 3, 117.

— Oprejsningsbrev for Christen Nielsen Bunde i Nykøbing paa Mors, over hvem der er svoren Vold paa Tinge, og som er dømt fredløs paa Landstinget for nogle Tørv, som han skal have gravet paa Hr. Oluf Andersen i Fladdis Grund, men som nu har optinget til Christian Holck, Embedsmand paa Hald, paa Kongens Vegne for den Sag. J. R. 6, 207 b.

— Miss. til Mogens Juul, Landsdommer i Nørrejylland, om at modtage de Breve angaaende St. Hans Kloster, som Mo-

rits Stygge til Holbekgaard har i Værge, og give ham Kvittans derfor. Udt. i J. T. 5, 179.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau om at lade Mogens Juul til Pallisberg, der er forlenet med Asmild Kloster, faa Hjælp af de i Silkeborg Skove nedblæste Træer til Genopbygningen af de Huse paa Asmild Kloster, der blæste ned i den store Storm for nogen Tid siden. Udt. i J. T. 5, 179.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at der hidtil har fundet stor Uskikkelighed Sted med Bryllupper i Aalborg, idet der er holdt Maaltid to Gange om Dagen til stor Bekostning for dem, der have gjort Brylluppet. Efter hvad Kongen ogsaa har bragt i Erfaring, har Manderup Parsberg for nogle Aar siden paabudt, at der kun maa holdes ét Maaltid om Dagen, hvorefter de ogsaa i nogle Aar have rettet sig med Undtagelse af Borgemester Friderik Christensen, der for nylig har gjort sit Bryllup og ved imod Paabudet at gøre to Maaltider om Dagen har givet andre Eksempel til at gøre lignende Bekostning. Manderup Parsberg skal lade Friderik Christensen tiltale med Retten, for at andre ikke skulle følge hans Eksempel. J. T. 5, 179¹.

— Miss. til Caspar Markdaner om alvorligt at paase Overholdelsen af det Brev, Kongen har givet Hermand Apothekers Enke om, at ingen indlændiske eller udlændiske maa holde Apothek eller holde Speceri eller Vin fal i Kolding, da Kongen har bragt i Erfaring, at ikke alene Udlændinge, men ogsaa nogle af Borgerne i Kolding understaa sig til at holde og sælge forskellige Slags Vin og Speceri til ikke ringe Skade og Afbræk for hende. Orig.² Udt. i J. T. 5, 179 b.

1. Juli (—). Miss. til Ditlef Holck om at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Pebring i Faxe Herred, som hidtil altid have hørt under Roskildegaard, ind under Trøggeveldegaard og lade dem indskrive i Jordebogen. Kongen har skrevet til Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard, om at lægge 2 Gaarde i Vetersløf og Nordrup i Ringsted Herred, som hidtil have svaret til Trøggeveldegaard, ind under Roskildegaard. Sj. T. 19, 410 b.

— Miss. til Peder Basse om at lægge 1 Gaard i Vetersløf og 1 Gaard og 1 Gadehus i Nordrup i Ringsted Herred, der

¹ Tr.: V. A. Secher, Meddel. om Slægten Secher S. 22. Mag. V. 157 f.

² Tr.: Dsk.

hidtil have svaret til Tryggeveldegaard, ind under Roskildegaaard og indskrive dem i Jordebogen. Kongen har skrevet til Ditlef Holck om til Gengæld at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Pebring i Faxe Herred ind under Tryggeveldegaard. Sj. T. 19, 411.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen af Hensyn til Varde Bys Armod og ringe Lejlighed har eftergivet Borgemestre og Raad Halvdelen af det, som de indtil denne Dag maatte restere med af deres Byskat, skulle de paa Kongens Vegne give dem Kvittans derfor. Sj. T. 19, 411 b.

— Miss. til Albret Skeel om at eftergive Borgerne i Varde Halvdelen af de Byskatter, som de restere med og paa Grund af Armod ikke formaa at udrede, sørge for, at de faa Kvittans af Rentekammeret derfor, og tilholde dem til med det første at betale den anden Halvpart. Udt. i J. T. 5, 180.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt. Da han har indberettet, at Skørpinge Mølle i [Korsør] Len har staaet øde et helt Aars Tid, og at han ikke kan faa nogen Møller i den, medmindre Landgilden af den, der skal være forhøjet, bliver nedsat, befales det ham enten selv at nedsætte Landgilden med et Pund Mel eller to eller ogsaa opkræve Oldinge til at sætte Møllen for en rimelig Landgilde og siden lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen. Da Høie Kirkelade ikke bruges til Kirkens Behov til at lægge Korn i, fordi Kirkens Tiender ere bortfæstede, skal han lade Kirkeladen lave om til Tinghus, sørge for, at der bliver svaret en rimelig Afgift af den til Kirken, og lade Afgiften indskrive i Kirkebogen. Sj. T. 19, 411 b.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen har afkøbt Tage Krabbe til Jordberg nogle Tusinde Mursten, der ligge ved dennes Gaard Skiellinge, skal Eske Bilde give Kronens Bønder i Lenet [Helsingborg] Ordre til at køre Murstenene til Skibskiøghavn, fragte Skuder til at føre dem til Halmstad og føre den udgivne Fragt til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 172 b.

— Miss. til Axel Brahe. Da den afbrændte Dallum Mølle, som han har faaet Ordre¹ til at genopføre, skal være sat for højt i Landgilde, skal han nedsætte Landgilden med $\frac{1}{2}$ Læst Mel. F. T. 3, 118.

— Miss. til Christian Holck om at lægge Byerne Hørup og

¹ 24. Juni 1603.

Lildtorup i Rindts Herred og 1 Hus paa Holm Mark, som afdøde Fru Beate Brahe har været forlenet med, ind under Hald Slot, indskrive Godset i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Udt. i J. T. 5, 180.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Da Hr. Jens Tommissen, Sognepræst til Dollerup og Finnerup Kirker i Haldt Len, har begæret at faa 1 Kronens Bol i Lille Kattedølle til Mageskifte for en ham tilhørende halv Selvejerbondegaard i Vranum By og Sogn, skal Christian Holck undersøge, om Bolet uden Skade kan undværes fra Lenet og, hvis saa er, bringe Mageskiftet til Afslutning, lægge den halve Bondegaard ind under Slottet, indskrive den i Jordebogen og forholde sig med den efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Udt. i J. T. 5, 180.

— Miss. til Mourits Stygge og Hermand Kaas om at være tilstede, naar det Skrin skal oplukkes, hvori der findes Breve angaaende Asmildt Kloster og tilliggende Gods, hvilke Breve Fru Anne Kaas, Prebiørn Bilds Enke, har faaet Ordre til at levere Mogens Juul Pallissen. Udt. i J. T. 5, 180 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg om at give Bønderne i Salle Sogn i Lundenes Len Ordre til enten at give Kobber i Stedet for den Klokke, som forrige Aar efter Kongens Befaling skulde have været fremsendt fra Salle Kirke, eller med det allerførste at sende Klokken herover. Udt. i J. T. 5, 180 b.

2. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der nu med Rigsraadets Bevilling har ladet udskrive en almindelig Skat til Bygningens Behov paa Rigets Befæstninger og til Munition og anden Rigets Nødtørf, for sig og sine Efterkommere forpligter sig til, at denne Bevilling ikke skal komme enten Adelen eller andre Kongens Undersaatter til Skade paa deres Friheder og Privilegier. Sj. R. 14, 407. Orig.

— Miss. til Sigvort Beck om straks at betale Envold Kruse til Hiermidsløfgaard, Rentemester, 200 Dlr., som Kongen skylder ham. Sj. T. 19, 412. Orig.

— Aab. Brev om, at Peder Skriver i Valde, der er beskikket til at være Lensmand sammesteds og desuden bor paa et almindeligt Strøg og Landevej, saa han højlig besværes baade med Gæsteri og i andre Maader, naar nogle af Kongens Folk og Tjenere rejse frem og tilbage, indtil videre maa være fri for at

svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden kongelig Tyngde af den Gaard i Valde, som han nu bor i. Sk. R. 3, 191.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne om at beskikke Rigens Skriver Claus Mortensens Broderbørn en myndig Værge, som kan paatage sig Værgemaalet for dem, indtil de komme til deres Lavalder, da deres af Kongen tilforordnede Værge Oluf Tommissen i Nykøbing nu er død. Udt. i J. T. 5, 180 b.

— Miss. til Rentemestrene. I afdøde Albrit Friis's Regnskab af Møgiltønder Len findes ført til Indtægt af Stedsmaal 1658 Dlr., hvoraf der igen straks føres til Udgift og Afkortning som ikke erholdeligt: Troels Madtsen 50 Dlr., Rofvert Poppen i Vedaaen 150 Dlr., Pofvel Hansen sammesteds 200 Dlr., Niels Namnensen i Gallehus 25 Dlr., Peder Mogensen i Bri[n]ck 259 Dlr., Moridts Tøgessen i Østerbye 16 Dlr. og Greers Jepsen sammesteds 3 Dlr. Da Gaardene have været for højt bortfæstede, har Kongen eftergivet Halvparten af Restancen. Hvad Albrit Friis's Arvinger have ført til Indtægt for sig af dette Stedsmaal som deres Part af det uvisse, skal ikke godtgøres dem i Regnskabet. Sj. T. 19, 412 b.

— Miss. til Friderik Munk og andre Albrit Friis's Arvinger. I deres afdøde Faders Regnskab af Møgeltønder Len findes ført til Indtægt 1658 Dlr. Stedsmaal, men heraf føres igen til Udgift og Afkortning som uerholdeligt: Troels Madtsen 50 Dlr., Rofvert Popen i Voden 150 Dlr., Pofvel Hansen sammesteds 200 Dlr., Niels Namnensen i Gallehus 25 Dlr., Peder Mogensen i Brink 259 Dlr., Mourits Tyggesen i Østerbye 16 Dlr. og Gregers Jepsen sammesteds 3 Dlr. Da disse Gaarde ere bortfæstede meget højt, har Kongen eftergivet Halvparten af den ovennævnte Restance. Af det, som deres afdøde Fader har ført sig til Indtægt af nævnte Restance som sin Part af det uvisse, skal der ikke godtgøres dem noget i deres Faders Regnskab. De skulle lade de ovennævnte Bønder være fri for Halvparten af den ovennævnte Restance. J. T. 5, 180 b.

3. Juli (—). Miss. til Christoffer von Festenberg, kaldet Pax. Jørgen Lauridsen, Borger i Lund, har berettet, at han deles til Stavns af ham, og har anmodet om Kongens Intercession til ham om, at han maa blive utiltalt for sit Fødested. Kongen anmoder Christoffer von Festenberg om at lade Jørgen Lauridsen være fri for den Forfølgning, han har ladet tage over ham

for hans Fødested, saa han herefter maa blive, hvor han lyster. Sj. T. 19, 412 b.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Axel Gyldenstjerne og Herlof Daa. Kongen har nu sendt et af sine Skibe til Ivannogrot, hvilket skal hidføre Storfyrsten af Moskvas Gesandt Offenasso Ivannevitz, som Kongen ved første Lejlighed venter hid. De skulle sørge for, at den nævnte Gesandt, naar han kommer til Ivannogrot, kan træde ind paa Skibet, faa bekvemt Ophold der og med det allerførste komme hid. Sj. T. 19, 413.

— Forleningsbrev for M. Oluf Kock, Sognepræst i Lund, paa det efter afdøde M. Christen Nielsen ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 191 b.

— Miss. til Bispen i Ribe. Af hans Indberetning har Kongen set, at en Person, ved Navn Hr. Anders Madtsen Nørlund, er bleven lovlig kaldet til Rind og Hiøringe¹ Sogne i Ribe Stift, men derefter har Hr. Sigfredt Reinschatt forelagt ham en usædvanlig Forpligtelse, skønt Hr. Sigfredt slet ikke har noget dermed at gøre, særlig da han ikke har Jus patronatus eller Hørlighed til Sognene, og Hr. Sigfredt har derefter, da Hr. Anders vægrede sig ved at underskrive denne Forpligtelse, pludselig stødt ham fra Sognene, uanset at Hr. Anders er bleven lovlig kaldet baade af Hr. Sigfredt selv, hvis Hovedgaard² ligger i Annekset, og af menige Sognemænd. Da Kongen ingenlunde vil finde sig heri, skal Bispen i Forening med Herredsprovsten straks indsætte Hr. Anders Madtsen i Sognene. J. T. 5, 181.

4. Juli (—). Kvittansiarum til Axel Brahe til Elvid, Embedsmand paa Dalum Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 5. Juli 1595 til 1. Maj 1602, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, for de i Lenet i denne Tid udskrevne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 193³.

— Miss. til Herman Jul om at sende 2 Liljestykker fra Gulland til Holmens Behov og i Stedet derfor modtage 2 Jærnstykker. Udt. i Sk. T. 3, 172 b.

¹ Herning, Hammerum H. skrevet: Peder Galts Skrift.

² Herningsholm, Herning S.

³ Udenfor er

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Herman Jul. Kongen bevilger hans Begæring om, at han nu henimod Vinter maa begive sig herved og hjem til sit Hus, dog skal han, forinden han rejser, ordne alt saaledes, at intet, hverken paa Slottet [Visborg], i Byen [Visby] eller paa Landet, bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Sk. T. 3, 172 b.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup. Da Axel Brahe til Elvid har bevilget Kronen sin Gaard Katsløse¹ med tilliggende Gods paa Falster, hvorom han selv skal give dem nærmere Underretning, til Mageskifte for Eskeberg Gaard paa Hindtsholm med saa meget af det nærmest liggende Gods, som hans Gods kan beløbe sig til, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 118.

— Aab. Brev om, at Christen Lauridsen og Jens Lauridsen paa Holm og deres Medbrødre, Sandemænd i Hing Herred, og Pofvel Lauridsen i Lund, Christen Pedersen i Veyved og deres Medbrødre, Sandemænd i Vulborg Herred, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde til Bøvling Slot, medens de besværes med Sandemændstov og indtil videre. Udt. i J. R. 6, 208.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1603 at regne, for Hendrik Belov til Spøttrup paa Kalløe Len og Hassens Birk. Han skal svare 3500 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenene og af Stiftets Indkomst, herunder ogsaa iberegnet 1 Gaard, kaldet Grøfvinggaard, i Kaalderup Sogn i Tørrild Herred under Koldinghus og 2 Møller, Faarup Mølle og Skovdal Mølle. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa endvidere selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden, og han skal, naar der er Olden, have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han maa ikke afkorte eller føre til Udgift i Regnskabet den Landgilde, som Fogderne i Lenet aarlig nyde frit for deres Tjeneste, eller Landgilden af øde Gaarde. Han skal paa egen Bekostning holde Lygten paa Anholt ved Magt. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Art. 1—18, 20]. J. R. 6, 208.

— Miss. til Mourits Stygge om, at han med det allerførste

¹ Korselidse, Falster.

paa Borggaarden paa Lund paa Mors, som han er forlenet med, skal opføre et Hus, hvori han kan have nødtørfdig Bolig; endvidere skal han lade Ladegaarden istandsætte. Han skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt, og lade denne føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 181 b.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Kronens Møller, Pofvel Møller i Aaruppe Mølle i Kallundborg Len, har klaget over, at Møllen er sat for højt i Landgilde, saa han ikke kan udrede den, og anmodet om at faa noget af hans resterende Landgilde, som beløber sig til en hel stor Sum, eftergivet, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Sten Brahe skal eftergive ham Tredjeparten af al den Landgilde, han resterer med, og aarlig indtil videre lade ham være fri for 1 Læst Mel af hans Landgilde. Sj. T. 19, 413 b.

— Miss. til Sten Brahe. Kronens Møllere i Kallundborg Len, Niels Møller i Kongens Mølle, Jep Møller i Ørsøe Mølle, Morten Møller i Gryde Mølle og Hans Møller i Bregnes Mølle, have klaget over, at deres Møller ere satte for højt i Landgilde, saa de ikke kunne udrede den og ere komne til at restere med en hel Del af den. Paa deres Begæring om Eftergivelse af noget af denne Restance har Kongen bevilget, at der ialt maa afkortes $1\frac{1}{2}$ Læst i deres samlede Restance. Sj. T. 19, 414.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har paa Anmodning af Hans Pallesen i Sletager i Bierre Herred i Helsingborg Len, der har klaget over, at han paa Grund af Armod ikke kan udrede de 2 Dlr., som han resterer med af sin Landgilde, eftergivet ham disse 2 Dlr., hvorfor Eske Bilde skal lade ham være utiltalt derfor. Sk. T. 3, 172 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af at Kirken i Nykøbing paa Mors i den sidste store Storm for største Delen er nedblæst og ikke ved egen Formue kan blive opført igen, bevilger, at alle Kronens Landsbykirker paa Mors, der ikke selv ere trængende og have Forraad, skulle komme Nykøbing Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue. Det befales Kirkeværgerne for disse Kirker at overlevere Bygningshjælpen til Nykøbing Kirkes Fuldmægtige. Kirkeværgerne for Nykøbing Kirke skulle siden gøre Regnskab for, hvorledes Pengene ere anvendte til Kirkens Bygning. Hvis nogen viser sig forsømmelig eller uvillig, vil han komme til at staa til Rette derfor. J. R. 6, 210 b.

— Aab. Brev om, at alle Kronens Landsbykirker i Thy,

der ikke selv ere trængende og have noget Forraad, skulle komme Handsted og Reer Kirker paa Hanstholm i Thy, der ere meget bygfældige og forfaldne, til Hjælp til deres Genopbyggelse, enhver efter sin Evne og Formue. Kirkeværgerne for Landsbykirkerne skulle, naar Jens Mogensen til Sindinggaard, der har Thyeholms Provsti i Befaling, hører Kirkernes Regnskab, levere Hjælpen fra sig, saa vidt Jens Mogensen befaler dem, saa den kan blive anvendt til de to Kirkers Bygning. Hvis nogen viser sig forsømmelig eller modvillig, vil han komme til at staa til Rette derfor. J. R. 6, 211.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck om at hjælpe en Kvinde, ved Navn Inger Andersdatter, til Rette, saa hun igen faar den tredje Part i den Gaard, hun bor i, hvilken Tredjepart hans Foged har bortfæstet fra hende, eftersom hun ikke har forbrudt den. Udt. i J. T. 5, 181 b.

— Miss. til Fru Christendtse Bryske om at opsøge og tilstille Mourits Stygge alle de Breve, der findes i hendes Værg angaaende Færgestedet ved Ny Mølle paa Mors, og ligesaa alle de Breve angaaende Lund Gaard paa Mors og tilliggende Gods, som maatte findes blandt hendes afdøde Husbondes Breve. Hun skal tage Bevis af Mourits Stygge for Brevene. Udt. i J. T. 5, 181 b.

— Ligelydende Miss. til Hannebal Gyldenstjerne angaaende de Breve, som findes i hans Værg angaaende Færgestedet ved Ny Mølle. Udt. i J. T. 5, 181 b.

6. Juli (—). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at mange af Kronens Gaarde i Aalborghus Len staa øde, og at der blandt disse findes mange, som ingen Bønder ville fæste, ligesaa at mange Bønder ville flytte fra deres Gaarde, dels fordi en Del af Ejendommen dertil er ødelagt af Sand, dels fordi en Del af Gaardene ere satte for saa høj en Landgilde, at Bønderne ikke kunne blive ved Magt, hvis de skulle svare den. Manderup Parsberg skal med det første lade opkræve nogle uvildige Mænd, som i Forening med ham kunne sætte disse Gaarde for en rimelig Landgilde, saa Kronens Bønder kunne blive ved Magt. Da ligeledes mange af Kronens Parter af Korntienden i Aalborghus, Aastrup og Segelstrup Len opsiges ham og ingen igen vil fæste dem, fordi de ere satte for højt i Afgift, skal han ogsaa i Forening med nogle uvildige Mænd sætte disse Tiender for en rimelig aarlig Afgift. Han skal lade de

Bønder, der sætte Gaardene og Tienderne for Afgift, give deres Ansættelse beskrevet og sende Ansættelsen ind til Rentekammeret sammen med sit Regnskab. J. T. 5, 181 b.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Johan Rud om, at han maa lade bygge for 200 Dlr. paa Ørumb Slot, hvor det er mest nødvendigt. Udt. i J. T. 5, 182.

7. Juli (—). Bestalling for Jens Eriksen, Borgemester i Skelskør, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal have 24 Dlr. i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han skal forklare sit Regnskab. [Med Art. 1—6]. Sj. R. 14, 407 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har af Indberetning fra Arild Hvitfeldt til Odersberg, Rigens Kansler, set, at nogle af Kronens Gaarde i Draxholm Len, som han er forlenet med, paa Grund af den Pestilens og farlige Syge, som baade i Fjor og i Aar har grasseret der, ere blevne aldeles øde, hvilket noksom kan bevises med nøjagtige Tingsvidner. De skulle derfor i Arild Hvitfeldts Regnskab kvittere ham for Landgilden af de øde Gaarde, som der skal gøres Regnskab for til 1. Maj, saavidt det med Tingsvidner kan bevises, at Folkene fra de øde Gaarde enten ere uddøde eller ere saa forarmede, at de ikke kunne udrede Landgilden. Sj. T. 19, 414 b.

— Miss. til Eske Brock og Valdemar Parsberg. Da Sten Brahe paa sin Hustrus¹ Vegne har begæret følgende Kronens Gods: 1 Gaard i Løstrup i Lerberg Sogn i Galten Herred og 1 Bol i Lerberg By til Mageskifte for $\frac{1}{2}$ Gaard i Hambderup² i Pugdøl Sogn og 1 Gaard i Kongstad i Eld Herred, som i Kong Frederik II's Tid er lagt under Koldinghus, men hvorfor der endnu ikke er udlagt Vederlag, skulle de besigte dette Gods, [ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 182 b.

— Miss. til Peder Munk og Predbiørn Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at noget af Kronens Gods i Ørumb Len er saa ødelagt af Sand, at der ikke kan svares den Landgilde deraf, som der hidtil er svaret, skulle de i Forening med Lensmanden undersøge Forholdene og, hvor Godset er saa ødelagt af Sand, at det ikke kan svare den hidtidige Landgilde, opkræve uvildige Dannemænd, der siden i Forening med dem kunne sætte Godset for en rimelig Landgilde, som det kan taale. Da Afgiften af Kronens Tiender af ovennævnte Aarsag ogsaa er for høj, saa Tienderne opsiges og ingen vil fæste dem igen, skulle de ligeledes i Forening med de

¹ Sofie Rostrup.

² Hannerup, Ullerup S., Elbo H.

nævnte Dannemænd sætte Tienderne for en passende Afgift. De skulle give deres Ansættelser beskrevne, saa Johan Rud, Embedsmand paa Ørumb, kan indsende dem med sit Regnskab og Jordebogen kan blive forandret derefter. J. T. 5, 182¹.

7. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Predbiørn Gyl-denstjerne og Johan Rud angaaende øde Gods i Vestervig Birk. Udt. i J. T. 5, 183.

8. Juli (—). Miss. til Peder Basse. En Person, ved Navn Beindix Lauridtsen, er for omtrent 5 Aar siden kommen for Skade at dræbe en Bartskærsvend i Roskilde, og han er nu bleven paagreben og skal straffes paa Livet. Hans Slægt og Venner have dog nu berettet, at den dødes Slægt er villig til at afsone Sagen med ham, og de have anmodet om, at Kongen vil give sit Samtykke dertil og give Beindix Lauridtsen hans Fred igen, naar han ligeledes har aftinget Sagen med Kongen. Kongen giver sit Samtykke hertil, mod at Beindix Lauridtsen betaler 100 Dlr. til Kronen. Peder Basse skal give Beindix Lauridtsen Tilhold om at betale de 100 Dlr. og ligeledes afsone Sagen hos den dødes Slægt og Venner. Kongen vil saa siden give ham hans Fred igen. Sj. T. 19, 414 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Kronens Tjener Lauridts Jensen i Holmstrup i Draxholm Len har berettet, at han har fæstet en Gaard i Rersløf i Andvorskouf Len og givet 5 Dlr. i Stedsmaal af den, men kort efter har Arild Hvitfeld, Rigens Kansler, delt ham til Stavns igen og sat ham paa en øde Gaard i Draxholm Len, da han var født paa Draxholm Gods. Da Lauridts Jensen kun saa kort Tid har siddet ved Gaarden i Rersløf, har han anmodet om, at Indfæstningen maa blive eftergivet ham. Det befales Ebbe Munk at lade Lauridts Jensen være utiltalt for de 5 Dlr. Sj. T. 19, 415.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Af hans Angivende har Kongen set, at der paa Klosterets [Sorø] Grund staar en hel Hob Gaarde øde, til Dels fordi en Del af Kronens vordnede Bønder, som ere fødte paa Klosterets Grund, ere flyttede til andre Len og have bosat sig der. Da han har begæret Bevilling til at dele dem til Stavns, for at Klosterets Gods igen kan blive besat, tillades det

¹ Brevet er overstreget og udenfor er skrevet: Dette brev er ikke efterkommet, men blefvit casset.

ham herved straks at dele alle dem af Klosterets og Skolens Vordnede, som ere flyttede hen til andre Kronens Len eller til Adelenes Gods, til Stavns. Sj. T. 19, 415 b.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lauge Beck og Byrge Trolle. Der er nogen Misforstaaelse mellem Jens Eriksen, Borgemester i Skelskør, paa den ene og Hermand Lubertsen, Just Hansen, Niels Clausen, Jens Jensen, Jørgen Axelsen, Hans Axelsen og Trugels Skomager, Borgere i Skelskør, paa den anden Side paa Grund af nogle ærerørige Ord og nogle Skældsord, som de skulle have ladet sig forlyde med imod ham. Da Jens Eriksen har anmodet om, at der maa blive forordnet nogle gode Mænd til at kende og dømme i Sagen, befales det dem herved ved første Løjlighed at stævne begge Parter i Rette for sig paa et belejligt Sted, enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem og give Forligelsen eller Dommen beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 19, 416.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen for nogen Tid siden har afkøbt Anders Green til Sundtsbye et Skib, som denne har ladet bygge i Norge, for 800 Dlr, skulle de betale Anders Green disse Penge og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 416 b.

— Miss. til Statholderen. Axel Rosenkrantz til Halkier har som Værge for afdøde Niels Kaas's Barn¹ berettet, at Niels Kaas's afdøde Fader Biørn² Kaas af Kongens Fader har faaet noget Krongods² i Skivehus Len i Pant for en Sum Guld og Penge, og at Godset for nogle Aar siden³ er blevet lagt under Kronen, men Pantesummen er alligevel ikke bleven tilbagebetalt af Kronen, fordi Pantebrevet har staaet forsejlet paa Staarupgaard blandt Niels Kaas's Breve. Da det, naar Kongen har lagt Godset ind under Kronen, ikke er mere end billigt, at Pantesummen bliver tilbagebetalt, skal Statholderen sørge for, at den Sum, Pantebrevet lyder paa, inden Jul bliver tilbagebetalt Axel Rosenkrantz paa Niels Kaas's Barns Vegne, tage Pantebrevet til sig, for at det kan blive kasseret, og sørge for, at Pengene blive førte til Udgift i Regnskab. Sj. T. 19, 416 b. Orig.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Disse Brevvisere, Mads Pouel-

¹ Anne Kaas.   ² Skarpenbergs Gods se 1. Sept. 1562.
Nov. 1598 og 19. Marts 1600.

³ Jvfr. 14.

sen og Peder Jørgensen, have berettet, at den ene har været Kordegn i Lund Domkirke i 32 Aar og den anden i 36 Aar, og anmodet om, at der af Hensyn til deres Alderdom og Skrøbelighed maa blive tillagt dem noget til deres Underholdning, da de kun have ganske lidet eller intet at underholde sig af. Kongen anmoder Kapitlet om at tillægge dem noget af Kapitlets Korn til at ernære sig af. Sk. T. 3, 173.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz om, at Kongen paa Begæring af Bastian Hansen, Byfoged i Kerteminde, har bevilget, at denne maa være fri for Bestillingen. Jacob Rosenkrantz skal beskikke en anden, som kan være duelig til Bestillingen. Udt. F. T. 3, 120.

9. Juli (—). Miss. til Peder Skram til Strandbyegaard om at paatage sig Værgemaalet for Jørgen Munks Børn, da deres Farbroder Ifver Munk for adskillige Aarsagers Skyld ikke længere kan forestaa det. Han skal i Overværelse af nogle gode Mænd og Børnenes nærmeste Slægt og Venner gøre til Ende med Ifver Munk om det Værgemaal, denne har forestaaet for Børnene, saa Ifver Munk kan faa Kvittans derfor. Udt. i J. T. 5, 182 b.

12. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Borgerne i Kallundborg have en stor Kornsæd hos Kronens Bønder omkring i Lenet, forbyder alle de Borgere i Kallundborg, der have saaet til Halvs med Kronens Bønder i Lenet, at bortføre nogen Afgrøde fra Bøndernes Grund, førend Bønderne enten have leveret Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, den Landgilde, de restere med, eller sat nøjagtig Borgen derfor, da det kan befrygtes, at hvis Borgerne efter eget Tykke maa bortføre Afgrøden, ville Bønderne ikke beholde saa meget tilbage, at de kunne tilfredsstille Lensmanden for den resterende Landgilde. Handler nogen herimod, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. R. 14, 408.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Riget om Udredelse af en Skat og Landehjælp til Bygnings Behov paa Rigets Fæstninger, til Munition og anden Rigets Nødtørft. — Bønderne i Halland og Blekinge skulle kun svare halv Skat. Sj. T. 19, 417. (Se CCD. III. 161).

— Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af gjort Guld, Sølv og Kedelkobber. Sj. T. 19, 420 b. (Tr.: CCD. III. 161 f.).

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over hele Riget om straks at lade det aabne Brev om Udredelse af Skat forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge saa hurtig som muligt, paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen bliver forskaanet for Skat, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, føre Tilsyn med, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og anden Handel med Korn, Øksne eller i anden Maade, blive lagte i Skat efter deres Formue og Handel, og sørge for, at Skatten er i København inden 11. Nov. Endvidere skulle de lade det hosfølgende Forbudsbrev mod Udførsel af gjort Sølv og Guld og gjort Kedelkobber forkynde i deres Len og i de Købstæder, som de have i Befaling. Sj. T. 19, 418 b.

— Aab. Brev om, at Christoffer Pedersen, Fru Giøril Faddersdatter til Børinges, Hr. Lauge Brahes Enkes Tjener, der af Fru Giøril er bleven forlenet med Kronens Part af Korn-tienden af Borlunde og Holmby Sogne, uden Afgift, saalænge hun lever, paa Grund af Fru Giøriils flittige Forbøn maa faa de nævnte Tiender efter Fru Giøriils Død og beholde dem, saalænge han lever, dog skal han efter Fru Giøriils Død svare sædvanlig Afgift af dem til Lensmanden. Sk. R. 3, 191 b.

— Miss. til Knud Brahe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Kirstine Sandberg, medens Skiftet mellem hendes Moder og hendes Svogre og Medarvinger staar paa, da hendes Farbroder, der ellers er hendes rette Lavværg, er interesseret i dette Skifte. Udt. i J. T. 5, 183.

14. Juli² (—). Miss. til Eske Brock om i sit Len [Dronningborg] at købe en Del Spejelaks til Kongen, holde dem i Forraad indtil videre og føre de Penge, han giver for dem, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 185.

— (**Kronborg**). Livsbrev for Jochim Brun, Kongens Sølvpop, paa Kronens Part af Korntienden af Trandbiørg Sogn, som Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, har bortfæstet til ham paa 3 Aar. Han skal svare sædvanlig Afgift af Tienden og i rette Tid yde den paa Kallundborg Slot. Udt. i Sj. R. 14, 408 b.

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Da Brevet er indført mellem Breve af 24. Juli, er 14. Juli maaske en Fejlskrift for: 24. Juli, hvorpaa ogsaa Dateringsstedet kunde tyde. Brevet er indført nederst paa en Side og med en anden Haand end den, der har indført de andre Breve.

15. Juli (Kronborg). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Hr. Christoffer Pedersens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 421.

— Aab. Brev, hvorved Kongen strengeligen forbyder alle og enhver herefter at paaføre Madts Tommissen til Søndervang eller hans Arvinger nogen Trætte paa det Gods, som han hidtil har haft i Væрге og rolig Brug, baade hans eget Arvegods og det Gods, han hidtil har arvet med sin Hustru, da hans Brevkister og Brevskrin, hvori hans gamle Adkomstbreve og andre Ejendomsbreve vare, for nogen Tid siden ere brændte, da hans Gaard brændte ved Nattetid i hans Fraværelse, saa han nu ikke har Breve eller andet, hvormed han kan forsvare sit og sin Hustrus Gods, hvis der bliver paaført ham nogen Trætte derpaa. J. R. 6, 211 b.

16. Juli (—). Oprejsningsbrev for Jens Pors, forhenværende Borgemester i Horsens, der paa Tinge er bleven dømt nederfældig for sin Forseelse, men nu har tilfredsstillet baade sine Modparter og Lensmanden paa Biugholm paa Kronens Vegne, dog maa han ikke bosætte sig i Horsens, hvor han hidtil har boet. J. R. 6, 212.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Oluf N i Skenit¹, der har tilfredsstillet Lensmanden paa Kallundborg for sit Fødested, herefter maa være fri for at deles til Stavns. Udt. i Sj. R. 14, 408 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da han paa Slottet [Antvorskov] har modtaget nogle gamle Kor- og Messeklæder, skal han lade dem, der kunne bruges, uddele til Landsbykirkerne i Lenet og føre dem til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 421 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt til Sielsøe, Christen Bernekov til Birkholm, Peder Mund til Sandbygaard og Anders Sinklar til N. Der er Trætte om, hvem der skal holde Sønderløf Bro mellem Sønder og Nørre [Asbo] Herreder i Helsingborg Len i Stand, og der har været opkrævet 12 Granskningsmænd af Luge Herred til at undersøge, hvor vidt Bønderne i hvert Herred skulle holde Broen i Stand. Dette have Granskningsmændene ogsaa gjort, men Bønderne i Sønder Herred ville ikke lade sig nøje med deres Afsigt. For en Gang for alle at faa denne Trætte afgjort, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til den omtrættede Bro og undersøge, hvor vidt Bønderne i hvert af de 2 Herreder bør holde Broen

¹ Skinnede, Merløse H.

i Stand. Endvidere skulle de undersøge, af hvad Grund Aagangen har taget sig et andet Udløb ved Broen, og om dette ikke kan forebygges, saa Broen med Tiden kan blive forbedret saaledes, at man uden Skade kan rejse over den. De skulle give deres Undersøgelse og Afgørelse klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. Det befales alle Herredsmændene i de to Herreder at møde for de gode Mænd, naar de tilsiges, og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 3, 173.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til M. Peder Hegelund, Biskop i Ribe, om at lade Hr. Hans Jacobsen, Guds Ords Tjener ved Helliggejsthus Kirke i Ribe, faa det første Præstekald, der bliver ledigt i Stiftet, og som han kan være tjent med, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 5, 183.

— Miss. til Christen Juul til Dunslund om at paatage sig Værgemaalet for sin Søster Jomfru Kirsten Stygge, medens Skiftet mellem hendes Fader, hendes Søsken og hende efter afdøde Fru Giertrudt Krabbe staar paa. Udt. i J. T. 5, 183 b.

18. Juli (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen paa Grund af Byens Armod og ringe Lejlighed har eftergivet Borge-mestre og Raad i Hobro Halvdelen af de Penge, som de maatte restere med indtil denne Dag for deres Bøsseskyttehold, skulle de give dem Kvittans derfor. Sj. T. 19, 421 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har erfaret, at han har ganske ringe eller ingen Avl til Malmøhus, hvoraf han kan faa nødtørfug Rufoder til de Heste, han skal holde af Lenet til Rigets Tjeneste. hvorfor han ogsaa har begæret at maatte lægge nogle af de nærmeste Tiender ind under Slottet. Det befales ham herved at lægge Hyllie, Bunkeflod, Tyelse, Glostrup og Husie Sognetiender under Slottet, give Bønderne, der have fæstet disse Tiender, deres udgivne Indfæstning tilbage og herefter gøre Regnskab for Afgiften af Tienderne. Sk. T. 3, 173 b.

19. Juli (—). Miss. til Ebbe Munk. Af hans Indberetning har Kongen set, at en stor Del af Bønderne paa Kronens Gaarde i Andtvorskov Len er saa forarmede, at de ikke kunne svare forrige Aars Landgilde til Kronen. Saasart det med Tingsvidner kan bevises, at Bønderne ikke have kunnet udrede forrige Aars Landgilde, og at de heller ikke have haft saa

meget Gods, at det kan strække til til Betalingen af forrige Aars Landgilde, skal han lade dem være utiltalt derfor. Det, som er blevet saaet til øde Gaarde i Lenet forrige Aar, vil Kongen eftergive Bønderne, saafremt det lovligt kan bevises, at der ikke er bleven høstet saa meget, at Kongen kan faa sin Landgilde. Sj. T. 19, 421 b.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at Kronen og Jørgen Friis, Statholder i Norge, have en halv Gaard i Kragerup i Antvorskov Len i Fælllesskab. Han skal udskille Kronens Part i nævnte halve Gaard fra Jørgen Friis's Part og lægge Kronens Part ind under den hele Gaard, som Kongen har i Kragerup. Sj. T. 19, 422.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. Eustachius von Thumen, Embedsmand paa Svenstrup, har berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Morten Partman, er bleven ham 880 Dlr. skyldig for nogle Øksne, som han har købt af ham, og han har begæret kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret. Da Morten Partmans Haandskrift udtrykkelig lyder paa, at Eustachius von Thumen i det Tilfælde, at Morten Partman ikke betaler ham til den fastsatte Tid, maa drage ind i Morten Partmans Bo og tage det Gods i Kramvarer og andet, som han finder der, indtil han er bleven tilfredsstillet, skulle de give Morten Partman Tilhold om at betale Eustachius von Thumen, hvad han efter sin Haandskrift skylder denne, eller lade ham faa Vurdering i Morten Partmans Bo. Sj. T. 19, 422 b.

— Miss. til Niels Friis. Da Fru Kiersten Hvas paa Langeland har berettet, at hun ingen har af sin Slægt der paa Landet, som kan paatage sig Værgemaalet for hende og forsvare hendes Gods, befaler Kongen herved Niels Friis at overtage Værgemaalet for hende og forsvare hende ved alle forefaldende Lejligheder, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 120.

— Miss. til Eske Bilde til Valden og Sigvort Grubbe til Hofdal. Da Axel Brahe til Elvid, Embedsmand paa Dalum Kloster, har bevilget Kronen efterskrevne hans Gaarde i Skaane til Mageskifte: 1 Gaard i Harrested¹ og 2 Gaarde i Ingelstrup i Ingelstad Herred i Malmøhus Len og 1 Gaard i Aastrup i Asbo Herred i Helsingborg Len, skulle de med det allerførste besigte dette Gods,

¹ Ø. Herrestad, Ingelstad H.

give Besigtelsen beskrevet under deres Signeter og sende den til Anders Dresselberg til Vonserup og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, saa disse derefter kunne gøre Axel Brahe Udlæg i Fyen. Sk. T. 3, 174.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg og Jacob Rosenkrantz. Da Axel Brahe efter Udstedelsen af Kongens Befaling¹ til dem angaaende Besigtelsen i Anledning af Mageskiftet mellem ham og Kronen yderligere med Kongens Tilladelse har udlagt Kronen 4 Gaarde i Skaane, som Eske Bilde til Valden og Sigvord Grubbe til Hofdal have faaet Ordre til at besigte, skulle de, naar de af disse have modtaget Besigtelsen over de 4 Gaarde, ogsaa udlægge Axel Brahe Vederlag for disse Gaarde af Godset til Eskebjerggaard. F. T. 3, 121.

— Aab. Brev om, at disse Brevvisere Hans Nourat og Hans Røper, Kong Sigismundus af Sverrig og Polens Tjenere, have berettet, at en, ved Navn Villum Vudde, der for nogen Tid siden er død, af Kong Sigismundus har oppebaaret en Sum Penge, hvorfor han ingen rigtig Regnskab eller Besked har leveret fra sig, førend han døde, og derhos have anmodet om, da Villum Vuddes Enke skal opholde sig i Blekinge, at maatte blive hjulpen til Lov og Ret over hende, hvor de kunne faa fat paa hende. Kongen befaler i den Anledning sine Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder, Toldere og alle andre, som disse Brevvisere maatte besøge, at hjælpe dem til Lov og Ret over denne Kvinde, hvor de kunne faa fat i hende der i Landet, saa de paa Kong Sigismunds Vegne kunne blive tilfredsstillede for Pengene. Sj. R. 14, 409.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde Domkirke. Det har for nogen Tid siden bevilget, at enhver af dets Tjenere i Sømme, Smørum, Ramsøe, Tune, Lille og Sokkelunds Herreder om Vinteren, naar det er Opholdsføre, maa køre 10 Læs Sten til Bygningen ved Københavns Slot og ligesaa 10 Læs om Sommeren. Da Kongen nu har erfaret, at en stor Del af Bønderne staar tilbage med Fremførelsen af Stenene, skal Kapitlet give disse Bønder Ordre til straks at fremføre de Læs Sten, som de restere med, saafremt de ikke ville tiltales og straffes derfor. Sj. T. 19, 423.

— Miss. til Peder Munk, Arild Hvitfeldt og nogle andre. For

¹ 4. Juli 1603.

nogen Tid siden er der udgaaet kongelig Befaling til dem om nogen Trætte mellem Frandts Rantzau til Rydinge, Embedsmand paa Silkeborg, og Fru Elsebe Svave til Giorsløf, Vincents Juls Enke, angaaende ret Skel mellem Giorsløf, Siøholm, Maglebye og Sørup Marker. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, gives der dem herved alvorlig Ordre til straks at mødes paa belejlig Tid og Sted og enten forlige Parterne i Mindelighed om de Trætter, der ere eller kunne indfalde om Markeskellet, eller adskille dem med Dom og Ret. Sj. T. 19, 423 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Han har indbe rettet, at der i Andtvorskof Len skal være nogle øde Gaarde, som ere saa aldeles forfaldne, at der nødvendigvis maa hjælpes paa dem, saafremt han igen skal faa nogen til at overtage dem. Det befales ham derfor at lade alle de øde Gaarde, om hvilke det med Tingsvidner kan bevises, at der nødvendigvis maa bygges paa dem, istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 424.

— Miss. til Rentemestrene. Christian Holck, Embedsmand paa Hald, har berettet, at nogle Kronens Gaarde i Lenet paa Grund af den Pestilens og farlige Sygdom, som baade i Fjor og i Aar har grasseret i Lenet, ere blevne helt øde, hvilket noksom kan bevises med nøjagtig Kundskab og Tingsvidner. Det befales dem i den Anledning at give Christian Holck Kvittans for den Landgilde af disse øde Gaarde, som han skulde have gjort Regnskab for til sidste 1. Maj, saavidt det med Tingsvidner kan bevises, at Folkene i Gaardene enten ere uddøde eller ere saa forarmede, at de ikke kunne udrede deres Landgilde. Sj. T. 19, 424 b.

— Aab. Brev til alle Kron-, Kannike-, Kirke- og Præstetjenere i Valdborgs Herred i Sjælland. Da Niels Hansen, Herredsfoged i Valdborgs Herred, har berettet, at han kun har en meget ringe eller slet ingen Løn for sin Herredsfogedbestilling, men maa forsømme sin Næring og Bjærgning med Rejser og i andre Maader, og har anmodet om at faa tillagt noget for sin Umage, befales det strengelig, at enhver Bonde i Valdborgs Herred, der bor i en hel Gaard, skal give Niels Hansen 1 Skp. Byg aarlig, og enhver, der sidder paa en Halvgaard, $\frac{1}{2}$ Skp. Byg. Sj. T. 19, 424 b.

— Miss. til Henrik Lykke om at indtage Jomfru Anne Parsberg i Maribo Kloster og skaffe hende tilbørlig Under-

holdning ligesom de andre Jomfruer i Klosteret. Udt. i Sj. T. 19, 425 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, Eske Bilde til Valden og Jacob Beck til Beld[r]ing. Paa det Møde, der holdtes sidste 9. Febr. paa Grænsen ved Flakkebek mellem begge Rigers Kommissærer, er der blandt andet, hvorover Sverrigs Krone og Undersaatter havde at besvære sig. indlagt nogle Privatbesværinger mellem begge Rigers Bønder angaaende Grænsen paa adskillige Steder i Skaane, Halland og Blekinge. Da det samtidig blev bestemt, at nogle gode Mænd af Adel skulde komme sammen i August for enten i Venlighed at bilægge denne Uenighed mellem Bønderne eller afgøre den ved Dom, befales det dem alvorligt at indrette deres Lejlighed saaledes, at de den 16. Aug. kunne komme sammen i Øster Herred i Blekinge for siden sammen med de svenske tilfornordnede gode Mænd at forfølge Grænsen op i Halland. De skulle tage nogle forstandige Dannemænd, der vide Besked om Grænsen, til sig og siden enten i Venlighed eller med Retten gøre Ende paa de Urigtigheder, der maatte findes paa begge Sider om de Grænsesteder, som nu ere navngivne og paaklagede. De skulle give deres Afgørelser beskrevne under deres Signeter. Sk. T. 3, 175.

— Bestalling for Christen Nielsen i Salting som Skovrider i Skanderborg Len. Han skal have 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest i aarlig Løn og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge. Udt. i J. R. 6, 212 b.

— Ligelydende Bestallinger for Clemid Han som Skovrider i Hald Len og for Peder Otsen som Skovrider i Silkeborg Len. Udt. i J. R. 6, 212 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1603 at regne, for Mourits Stygge til Holbekgaard, Embedsmand paa Lund Gaard paa Mors, paa Jegenøe med dertil liggende Bønder. Han skal svare 50 gl. Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Med Art. 18]. J. R. 6, 212 b.

— Miss. til Christian Holek om, at han med saa ringe Bekostning som muligt skal istandsætte de Møller i Lenet [Hald], der ere saa bygfældige, at de nødvendigvis maa istandsættes; Bekostningen skal blive ham godtgjort i hans Regnskab.

Han skal lade det Kornhus, der staar i Hobro, nedbryde og igen opsætte det paa Hald Slot paa det Sted, hvor det bekvemmest kan bruges; Bekostningen derved skal ligeledes blive ham godtgjort i hans Regnskab. Udt. i J. T. 5, 183 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck, Embedsmand paa Hald, om at anvende 100 Dlr. paa Istandsættelsen af Superintendenten i Viborgs Residens, der efter hans Indberetning er bygfældig og nødvendigvis maa istandsættes. Orig. Udt. i J. T. 5, 183 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade Jagtgaarden i Vissinge i Skanderborg Len nedbryde og dermed istandsætte Jagtgaarden i Rye. Han skal ligeledes lade Jagtgaarden i Aakier Len nedbryde og dermed istandsætte Aakier Slot, hvor det mest trænger dertil. Det skal ske med saa ringe Bekostning for Kongen som muligt, og Bekostningen skal siden blive godtgjort ham i hans Regnskab. Udt. i J. T. 5, 183 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard om at tilfredsstille forhenværende Borgemester i Marstrand Mogens Pedersens Arvinger for de 400 Dlr., som hans afdøde Fader¹ efter sin Haandskrift har været Mogens Pedersen skyldig, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Udt. i J. T. 5, 184.

— Miss. til Hans Lange og Thomis Maltisen om at levere Ulrik Sandberg Inventarium paa Lundenes. Udt. i J. T. 5, 184.

21. Juli (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup om at hjælpe Frandts Søfrensen til det første Præstekald, der bliver ledigt i Stiftet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i Sj. T. 19, 425 b.

22. Juli (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1603 at regne, for Ulrik Sandberg til Qvelstrup paa Lundenes Slot og Len. Han skal svare 600 Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Halvdelen af Indkomsten af Laksefiskeriet i Lenet og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. De Øksne, han faar ind i Gaardfæstning eller Sagefald, skal han paa sin egen Bekostning sende til Københavns Slot. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal aarlig i sit Regn-

¹ Henrik Gyldenstjerne.

skab indføre de Kirkers Regnskaber, der ere hørte i Aaret, og ved hver Kirke særlig lade forklare, hvad Forraad de have, for at man, naar Skriveren fremkommer med Stiftets Regnskab, kan erfare, om Kirkeværgerne forholde sig tilbørligt med Kirkernes Indkomst. [Iøvrigt med Artikl. 1—4, 7—13, 16—18, 20—22]. J. R. 6, 213.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget. Kongen har for nogle Aar siden² forordnet, at Kronens og Kirkens Parter af Korntienden ikke maa bortfæstes for mere end 3 Aar ad Gangen. Da Kongen nu erfarer, at dette ikke i Længden er til Kronens Gavn, og at det særlig i denne Tid vil bringe Kronen stor Skade, skulle de herefter bortfæste Kronens og Kirkens Parter af Tienden paa Livstid til dem, der begære det. Enhver skal dog for den Indfæstning, han har udgivet, beholde de af ham fæstede Tiender, indtil den Tid, Fæstebrevet lyder paa, er udløben, og derefter skal han fæste Tienden og tage Livsbrev paa den paany. Sj. T. 19, 425 b.

— Miss. til Hendrik Belov om at lægge 1 Gaard i Skifverd By i Skødstrup³ Sogn af det tiloversblevne Øfvidts⁴ Klosters Gods ind under Kalløe Len, indskrive Gaarden i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Udt. i J. T. 5, 184.

24. Juli (—). Miss. til Forstanderen for Hospitalet i København om at indtage en Jægerdreng i Hospitalet og skaffe ham samme Underholdning som de andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 427.

— Bestalling for Claus Sandersen som Tolder og Sisemester i Ystad. Han skal i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han skal forklare sit Regnskab, have 30 Dlr. og til en Toldersvend aarlig 15 Dlr., hvilke 45 Dlr. Rentemestrene skulle godtgøre ham i hans Regnskab. [Med Artikl. 1—6]. Sk. R. 3, 192.

— Miss. til Anders Hvitfeldt. Godske Mogensen til Liemark har berettet, at han for kort Tid siden ved to Riddermændsmænd har ladet Anders Hvitfeldt indmane i Oxekoppen i København for en Sum Penge, som denne skylder ham og hans Børn. Disse Penge skulde efter Anders Hvitfeldts strenge Forpligtelses Lydelse have været betalt, førend han drog fra København,

¹ De opregnes alle med deres Len. 1597. ³ i: Tøstrup.

² Ved Lensbrevene af 12. April

⁴ i: Ørslev.

men desuagtet er han uden Godske Mogensens Vidende draget ud af sin Manelse og har ikke holdt sit Indlager, som det sømmer sig en Riddermandsmand. Da Godske Mogensen nu har begæret at maatte blive hjulpen til Ret, befales det herved Anders Hvitfeldt straks igen at drage ind i sin Manelse i København, holde et ærligt Indlager og ikke drage derfra, førend Godske Mogensen er bleven stillet tilfreds for Pengene og for den Skade, han har lidt, da det i sig selv kun er billigt, saafremt Kongen ikke, hvis Anders Hvitfeldt viser sig forsømmelig, skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Godske Mogensen til Ret. Sk. T. 3, 174 b.

24. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Silvester Bieske som Tolder og Sisemester i Ringkøbing. Han skal have 30 Dlr. i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han aarlig skal forklare sit Regnskab, hvilke 30 Dlr. Rentemestrene skulle godtgøre ham i hans Regnskab. [Med Art. 1—6]. J. R. 6, 215.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge under Aalborghus noget af det tiloversblevne Sibber Klosters Gods, der ligger i Aalborghus Len, men hidtil har ligget under Hald Slot, nemlig i Slet Herred 2 Gaarde i Lyundbye¹, 2 Gaarde i Mallerup², 1 Gaard og 1 Gadehus i Vormstrup, 4 Gadehuse i Lexterøe³ og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Vindbles; i Aars Herred 3 Gaarde og 1 Gadehus i Beer⁴, 2 Gaarde i Ederup⁵, Gaarden Pugholm, 1 Gaard i Hvorverp og 1 Gaard og 1 Gadehus i Støttrup⁶; i Hvornum Herred 1 Gaard i Grydsted, Gaarden Sønderholm, 1 Bol sammesteds, 1 Gaard i Ølstrup By og Sogn. Han skal lade Godset indskrive i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 5, 184.

— Miss. til Carl Bryske og Valdemar Parsberg. Da Hans Skram til Hammergaard paa sin Moders⁷ Vegne har begæret 1 Gaard i Laankier⁸ i Astrup Sogn⁹ i Ning Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Soerbek¹⁰ i Hadts Herred, som tilhørte afdøde Offe Skram og i Kong Frederik II's Tid er lagt under Aakier Slot, men hvorfor der hidtil ikke er gjort Vederlag, [skulle de med det første besigte Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 185.

¹ Lundby, Slet H.   ² Mjallerup, samme H.   ³ Løgstør, samme H.
⁴ Blære, Aars H.   ⁵ Ejdrup, samme H.   ⁶ Søttrup, samme H.   ⁷ Ellen
 Rostrup.   ⁸ Løjenkær.   ⁹ J. T. har urigtigt: By.   ¹⁰ Svorbæk.

25. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Bendix Lauritsen, barnefødt i København, der for 5 Aar siden i Roskilde er kommen for Skade at ihjelslaa en Bartskærsvend, der dog har levet paa 5. Uge, efter at han havde faaet sit Banesaar. Efter at være rømmet ud af Riget for denne Gerning, er Bendix Lauritsen af et Nævn paa 16 Mænd, der er opkrævet i Sagen, tilfunden at være Banemand og er nu bleven fængslet for Drabet. Kongen har dog nu, paa Grund af nogle gode Mænds Forbøn og fordi den dødes Slægt og Venner skulle være villige til at afsone Sagen med Bendix Lauritsen, bevilget, at denne maa afsone Sagen baade hos Lensmanden og den dødes Slægt og Venner. Sj. R. 14, 409 b.

29. Juli (Nykøbing p. F.). Instruks for Claus Dyre til Linderumbsgaard, kgl. Sekretær, paa hans Rejse til Stockholm. Sj. R. 14, 410.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Herman Jul. Borgemestre og Raad i Stubbekøbing have berettet, at deres Sognkirke er ganske og aldeles bygfældig og forfalden paa Bjælkerne og særlig paa Sparreværket, saa det vil være nødvendigt, at der ved første Lejlighed bliver hjulpet paa den, og de have anmodet Kongen om at komme dem til Hjælp med noget Tømmer. Da Kongen har bevilget dem 2¹/₂ Tylt Bjælker, 25 Skovalen lange, 5 Tylter Sparrer, 22 Skovalen lange, og 4 Tylter Tømmer, 16 Al. langt, til Kirken, skal Herman Jul lade dem eller deres Fuldmægtig faa dette Tømmer paa Gulland, dog skulle de selv lade det hente paa deres egen Bekostning. Sk. T. 3, 174.

2. Aug. (Ermelundgaard). Miss. til Jacob Beck. Da han ved Kongens derom udgaaede Befaling¹ er forordnet til sammen med flere andre gode Mænd at møde paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig i Halland og Blekinge for at afgøre nogle Stridigheder mellem Bønderne, skal han med Flid lade opsøge de Dokumenter, Domme eller andet, som maatte findes paa Slottet, angaaende det, som Anders Bing med flere Kongens gode Mænd, der sidst have været sammen med svenske Tilforordnede angaaende samme Grænsehandel, have forhandlet, hvilke Akter Anders Bing utvivlsomt har indlagt der paa Slottet [Varberg]. Han skal tage det altsammen med sig paa Græn-

¹ 20. Juli 1603.

sen, saa de samtligen deraf kunne have nogen Efterretning om det, der tidligere er forhandlet i de Sager. Sk. T. 3, 175 b.

2. Aug. (Ermølundgaard). Miss. til Lauge Urne og Eske Bilde. For kort Tid siden har Kongen ladet aaben Befaling udgaa til dem angaaende de Grænsestridigheder mellem Danmarks og Sverrigs Riges Bønder langs op med Grænsen i Halland og Blekinge, som bleve navngivne paa sidste Grænsemøde, at de skulde møde den 16. Aug. paa Grænsen i Øster Herred i Blekinge. De have i den Anledning begæret at faa at vide, hvorledes de i følgende Tilfælde skulle forholde sig: 1. Hvis de svenske Forordnede ikke møde til den bestemte Tid, hvor længe skulle de saa vente efter dem? 2. Hvis de ikke kunne blive enige med de Svenske, skulle begge Parter saa dømme imod hinanden og give det beskrevet, og maa de efter Kongens Befalings Indhold henskifte noget af Kronens Ejendom? 3. Hvis der ikke findes at være gjort ret Skel mellem Rigerne, skulle de da gøre og udvise et retfærdigt Skel og give det beskrevet fra sig? 4. Endvidere have de begæret at faa tilsendt den Besked, som afdøde Anders Bing, der med flere andre gode Mænd tidligere har været paa samme Grænser, skriftlig har indlagt med de deri afsagte Kendelser og Domme, for at de kunne rette sig derefter. — Herpaa svares: 1. Hvis de Svenske ikke møde paa ovennævnte Tid og Sted, skulle de vente en 3—4 Dage paa dem, men ikke længere. 2—3. Kunne de ikke blive enige med de Svenske, skulle de for deres Personer kende og dømme, hvad kristeligt, billigt og ret er, gøre og udvise et retfærdigt Skel, hvor et saadant ikke findes at være gjort, og give det beskrevet, men at bortskifte noget af Kronens Ejendom tillader Kongen ikke, ikke heller tilholder Kongens Befaling dem at gøre saadant. 4. Da Kongen formoder, at Dokumenterne fra Anders Bings Tid findes paa Varberg Slot, har Kongen skrevet til Jacob Beck, Embedsmand paa Varberg Slot, om at lade disse Dokumenter opsøge og tage dem med sig paa Grænsen. Sk. T. 3, 176.

3. Aug. (—). Miss. til nogle af Raadet og Landsaatterne. Da Kongen sidst i September Maaned vil begive sig paa en Rejse til Tyskland og vil have nogle af sine Raader og gode Mænd med sig, anmodes de om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne følge Kongen paa denne Rejse med saa mange Heste og Folk, som de ere takserede for af deres Len, og at udstaffere sig selv og deres Folk saaledes, at de kunne være Kongen og deres

fædrene Rige til Ære. De skulle sørge for at være rejsefærdige, naar de faa nærmere Ordre. — I Brevene til dem, der skulle deltage i Turnering og Ringrenden, tilføjes: Da Kongen formoder, at der samtidig vil blive holdt Ridderspil med Turnering og Ringrenden, skulle de indrette deres Lejlighed saaledes, at Kongen kan bruge dem dertil, hvis det gøres behov. — Register: Christian Friis, Peder Munk, Manderup Parsberg, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Eske Brock, Oluf Rosensparre, Christen Holck, Hendrik Ramel, Hendrik Belov, Gotsløf Budde, Casper Markdanner, Carl Bryske, Knud Brahe, Henning Reventlov, Frandts Rantzau, Johan Rud, Knud Rud, Jacob Rosenkrantz, Jacob Ulfeldt, Øldrik Sandberg, Voldemar Parsberg, Albrit Skeel, Stax von Thunen, Godske von Ahlefeldt og Niels Friis. — Følgende fik Brev om Turnering og Ringrenden: Peder Munk, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Eske Brock, Oluf Rosensparre, Godtslef Budde, Karl Bryske, Knud Brahe, Frandts Rantzau, Johan Rud, Knud Rud, Jacob Ulfeldt, Øldrik Sandberg og Albrit Skeel. Sj. T. 19, 427 b.

3. Aug. (Kbhvn.) Sj. T. 19, 428 b se 30. Aug. 1603.

—¹ Miss. til Valdemar Parsberg om at afskedige Rasmus Fisker i Klintrup, der har været Skovrider i Skanderborg Len, ansætte Morten i Rye i hans Sted og give ham Halvdelen af den Løn, hans Formand har haft. Han skal skaffe Mikkel Skovrider i Aakier Len et Værelse, han kan bo i, og Plads til hans Hest samt Hø og Strøelse og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 185.

— Miss. til Thomis Maltisen om at paatage sig Værgemaalet for afdøde Niels Kaas til Starupgaards Datter², da Axel Rosenkrantz, der i nogen Tid har været hendes Værge, for adskillige indfaldne Aarsagers Skyld ikke længere kan forestaa Værgemaalet. Udt. i J. T. 5, 185 b.

12. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Lund om, at Kongen har benaadet Hendrik Skomager paa Livet for hans Forseelser, dog skal han forsværge Landet og udgive en

¹ Da Kongen den 3. Aug. opholdt sig paa Ermelundgaard, er Dateringsdagen, 3. Aug., for dette og det følgende Brev muligvis en Fejlskrift for: 30. Aug.; jvfr. Brevet af 30. Aug. til Peder Mund, der i Registranten ligeledes er dateret 3. Aug. 1603, medens den endnu bevarede Original viser, at den rigtige Dato er: 30. Aug. Rimeligvis har Datoen paa Konc. til dette og de to ovenfor aftrykte Breve været skrevet utydeligt. ² Anne Kaas.

Forpligtelse om, at han skal straffes paa Livet, hvis han handler herimod. Udt. i Sk. T. 3, 176 b.

15. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Laurits Brockenhuus til Brangstrup paa hans Regnskab for Kronens og Stiftets visse og uvisse Indkomst i Nyborg Len fra 1. Maj 1579 til 1. Maj 1601, for Kronens og Stiftets visse og uvisse Indkomst af Salling Herred fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1601, for de i Lenet oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev skyldig $112\frac{1}{2}$ Dlr. 12 Sk. $4\frac{1}{2}$ Pend. lybsk, som han nu har indbetalt i Rentekammeret. F. R. 3, 79 b.

23. Aug. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Frandts Brockenhuus til Vollersløf og Jørgen Brockenhuus til Rynkebygaard, Sekretær, have berettet, at de i Roskilde Domkirke ville lade opsætte et Epitaphium over deres afdøde Fader og Moder¹, og anmodet Kongen om Tilladelse dertil. Kongen befaler Kapitlet at tillade dem at opsætte dette Epitaphium. Sj. T. 19, 428 b.

— Fortegnelse over Fetalje, som forskreves til Kongens, Skibenes og Holmens Behov 1604: Fra Københavns Len 20 Læster Byg, 30 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Proviantskriveren til Mortensdag; Roskildegaaards Len 8 Læster Rug, 36 Læster Byg, 5 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul, 100 Lam og 200 Gæs, at levere til Mikkelsdag, 200 Tdr. Havre, der inden Vinter skulle sendes til Københavns Slot; Trygeveille Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn, Peder Basse paa Roskildeggaard skal levere Rugen dertil; Draxholm Len 8 Læster Rug, 40 Læster Byg, 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere inden Vinter, 100 Lam og 200 Gæs, at levere til Mikkelsdag, 500 Tdr. Havre, der skulle sendes til Frederiksborg inden Vinter; Frederiksborg Len 4 Læster Rug og 25 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kronborg Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kallundborg Len 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 1500 Tdr. Havre, at bestille og holde i Forraad, indtil der kommer nærmere Besked, 20 Læster Byg, at sende hid inden Vinter, medens Resten af Landgildebygget skal gøres i godt Malt, saa det kan være tjenligt, hvad enten det skal bruges til Kongens eget Behov eller sælges til Købmænd; Korsør Len 20 Læster Brød,

¹ Otte Brockenhuus g. m. Karen Venstermand.

at levere til Foraaret; Andtvorskov Len 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 200 Lam, at levere til Mikkelsdag, Landgildebygget at gøre i Malt; Vordingborg Len 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret; Helsingborg Len 200 Lam til Mikkelsdag, 600 Tdr. Havre, at sende til Kronborg inden Vinter; Nyborg Len 15 Læster Brød, at levere til Foraaret, 600 Tdr. Havre, at sende til Kolding inden Vinter; Skanderborg Len 25 Læster Brød, der skal bages haardt og bedre end tidligere og skal leveres til Foraaret, 3000 Tdr. Havre, at holde i Forraad indtil nærmere Ordre, Landgildebygget i begge Len [Skanderborg og Aakær] at lade gøre i godt Malt; Aarhusgaards Len 15 Læster Brød, der skal bages haardt og godt og leveres til Foraaret, 1700 Tdr. Havre, at sende til Kolding inden Vinter, Landgildebygget at lade gøre i godt Malt; Silkeborg Len 15 Læster Brød, der skal bages godt og haardt og leveres til Foraaret, 400 Tdr. Havre, der skulle sendes til Frederiksborg inden Vinter, Landgildebygget at lade gøre i godt Malt; Malmø Len 1150 Tdr. Havre; Biugholm Len 200 Tdr. Havre, at sende til København inden Vinter; Hald Len 600 Tdr. Havre, at sende til København til Foraaret, saasnart Vandet bliver aabent, Bygget at gøre i Malt; Dronningborg Len 1900 Tdr. Havre, at holde i Forraad indtil nærmere Ordre, Landgildebygget at gøre i godt Malt; Aalborg Len 1000 Tdr. Havre, at sende til Kronborg, den ene Halvpart inden Vinter og den anden Halvpart til Foraaret, 400 Tdr. Havre, at sende til Halmstad til Foraaret, Landgildebygget at lade gøre i Malt; Tolderne i København, Helsingør og Rødby henholdsvis 10 og 12 Læster Sild og 12 Læster Ærter, at levere, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret. Sj. T. 19, 429.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Otte Christoffersen, Borger i Nakskov, har berettet, at der er Trætte mellem ham paa hans Stifbørns Vegne og Hendrik Frisk, Borger i Køge, om Arv og Skifte efter Hendrik Frisks afdøde Hustru Ingeborre Thommissis. Da han endnu ikke har kunnet komme til nogen Ende med sin Modpart, skønt han nogle Gange har været i Rette for dem om denne Sag, har han nu henvendt sig til Kongen med Begæring om at blive hjulpen til Ret. Skønt de jo uden Kongens skriftlige Befaling ere pligtige til at hjælpe enhver til Lov og Ret i de Sager, der lovlig indstævnes for dem, og det forekommer Kongen meget underligt, at det ikke er sket, befaler Kongen dem herved, at de uden lang For-

haling skulle dømme i Sagen, naar den lovlig bliver indstævnet for dem, og give Dommen beskreven. Sj. T. 19, 431.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Maltesen [Baarhus] og Jacob Beck [Varberg]. Da Kongen for adskillige Aarsagers Skyld anser det for raadeligt, at Befæstningen begge Steder bliver forsynet med Proviant og andet, skulle de gøre den Forordning, at de her-efter altid kunne have et helt Aars Fetalje i Forraad paa Huset. Hvis der maatte mangle noget, som de ikke kunne skaffe tilveje af Lenets Indkomst, skulle de erklære sig til Kongen derom; han vil saa sørge for, at det manglende ved første Lejlighed bliver dem tilsendt. Sk. T. 3, 177.

— Aab. Brev om, at Anders Olufsen, Borger i Flensborg, har berettet, at afdøde Hr. Niels Lange til Kiergaard som Lensmand paa Riberhus har givet hans afdøde Fader Oluf Staffensen og dennes Hustru i Ribe Livsbrev paa et Stykke Engjord ved deres Toft for en aarlig Afgift af 3 Mk. danske, hvilken Engjord Priorinden i Vor Frue Kloster i Ribe brugte hendes Livstid. Da han nu er bange for, at denne Engjord skal blive frafæstet ham, naar hans Moder dør, har han begæret, at han eller den, der efter hans Moders Død faar Toften, maa faa den nævnte Engjord for den sædvanlige Afgift og siden beholde den, hvilket Kongen herved bevilger. J. R. 6, 216.

— Miss. til Knud Brahe om at lægge 2 Gaarde i Hatting Herred, den ene i Onse By, den anden i Bottrup, der en Tid lang have ligget under Skanderborg Slot, ind under Biugholms Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i J. T. 5, 185 b.

— Miss. til Fru Sophie Bilde og alle afdøde Jacop Seefeldts Arvinger om at lade opsøge 4 Breve angaaende Mariager Kloster og dets tilliggende Gods, som skulle findes blandt deres afdøde Faders Breve, og straks levere dem til Oluf Rosensparre, for at han dermed kan forsvare Godset, som der nu føres Trætte paa, saafremt Kongen ikke, hvis han lider nogen Skade ved, at de ikke overlever Brevene, skal søge sin Opretning hos dem. Udt. i J. T. 5, 185 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Niels Krabbe til Tostelund har berettet, at deres Medborger Johan Skrinck, som nu er død, har skyldt ham en Sum Penge for nogle Øksne, han har købt af ham. Skønt Johan Skrincks Arvinger i Tyskland

nu have sendt deres Fuldmægtig til Byen for paa deres Vegne at modtage Johan Skrincks Tilgodehavende her i Riget og betale hans Gæld, har denne Fuldmægtig dog ikke villet betale Niels Krabbe, uanset at han har betalt Johan Skrincks øvrige Kreditorer baade i Aarhus og andensteds. Niels Krabbe har i den Anledning besværet sig til Borgemestre og Raad, men disse have ikke villet tilstede ham at faa noget Udlæg, skønt han flere Gange har gjort Anfordring derom og straks efter Johan Skrincks Død har ladet dennes Gods beslaglægge. Da Niels Krabbe nu har begæret Kongens Befordringsskrivelse til dem om at blive hjulpet til Ret, befales det dem herved at paalægge Johan Skrincks Arvingers Fuldmægtig at betale, hvad Johan Skrinck efter sin udgivne Haandskrift skylder Niels Krabbe, og hjælpe ham ligesaa vel som Johan Skrincks andre Kreditorer til Ret, saa vidt de kunne gøre det med Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for saadanne Klager. Orig. i Aarhus Raadhusarkiv ¹.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner om at eftergive Søfrin Madtsen i Velling, Gregers Nielsen i Store Andst, Tomis Jensen og Jens Knudsen i Pofvelslund og Oluf Nielsen i Aspedt i Koldinghus Len, som det er brændt for, forrige Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 186.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Overdelen af Mariager Kirke for største Delen er blæst ned i den sidste store Storm og Kirken desuden er saa bygfældig, at det er nødvendigt, at den i Tide bliver istandsat, har Kongen givet Oluf Rosensparre, Embedsmand i Mariager Kloster, Ordre til at anvende 2000 Dlr. paa Kirkens Bygning. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Kirkerne i Vendelbo Stift er ved god Formue og Forraad, skal han lade Landsbykirkerne i Stiftet bidrage 2000 Dlr. til Mariager Kirkes Bygning, den ene Halvpart i dette Aar og den anden til næste Aar, og sørge for, at de blive tilstillede Oluf Rosensparre. J. T. 5, 186².

26. Aug. (—). Miss. til Kronens Landsbykirker i Vendelbo Stift. Da Mariager Kirke, hvis Overdel for største Delen er blæst ned i den sidste store Storm, og som desuden er saa bygfældig, at den i Tide maa istandsættes, ikke er saaledes stillet, at den kan

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Staden og Stiftet Aarhus II. 2 ff.
Dsk. Mag. VI. 240.

² Tr.:

blive genopbygget ved egen Hjælp, har Kongen bevilget, at alle Kronens Landsbykirker i Vendelbo Stift, der ikke selv ere trængende, og som have Forraad, skulle komme Mariager Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue. Det befales alle Kirkeværgerne, at de, naar Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, eller hans Fuldmægtige besøge dem med dette Brev, godvillig skulle udgive til Mariager Kirkes Bygning, hvad de efter deres Kirkes Formue og Forraad blive takserede til af Manderup Parsberg, saafremt de ikke ville tiltales og straffes, hvis de vise sig forsømmelige. J. T. 5, 186 b.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre om at lægge Gislum Herred ind under Mariager Kloster, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Af den uvisse Indkomst maa han selv beholde Halvparten. Udt. i J. T. 5, 186 b.

27. Aug. (—). Miss. til Caspar Markdaner og Jacop Rosenkrantz om at besigte 1 Gaard i Tiufkier By i Koldinghus Len, som afdøde Fru Anne Oxen for nogle Aar siden har udlagt til Kong Frederik II, men ikke faaet noget Vederlag for, og Øen Rømsø¹ i Fyen, som Hendrik Lykke nu begærer til Mageskifte for denne Gaard, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 5, 187.

28. Aug. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Elline Fockis Søn i Sorø Skole og skaffe ham Underholdning, Disciplin og andet ligesom de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 432.

— Miss. til Kronens Bønder i de nærmest omliggende Herreder under Odensegaard. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem ikke godvillig ville gøre Ægt og Arbejde til Odensegaard, naar Lensmanden Knud Rud tilsiger dem, hvilket medfører, at Tyngen kommer til at hvile alene paa en Del af dem, medens andre gaa helt fri, befaler Kongen strengelig, for at den ene ikke mere skal forskaanes end den anden, dem alle at gøre Ægt og Arbejde til Odensegaard, naar Lensmanden tilsiger dem, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. F. T. 3, 122. Orig. i Landsark. i Odense.

29. Aug. (—). Miss. til Anders Sinklar. Fredrik Qvitzov til

¹ Rømsø, Bjærg H, Fyen.

Qvitzovsholm har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Forløfte for afdøde Hans Speigel til en Herremand i Holsten, hvorved han har lidt stor Skade. Da han nu har bragt i Erfaring, at der paa Gladsaxe Slot blandt det Gods, som Hans Speigel har efterladt sig, skal findes en Bog, hvori Hans Speigel rigtig har optegnet sin Gæld, hvem der har været i Løfte for ham, og hvad der er betalt i Rente af det, som han har skyldt bort, og da han vil kunne have stor Underretning af denne Bog, har han begæret, at der maa meddeles ham en Udskrift af den. Det befales Anders Sinklar at lade ham faa en Vidisse af denne Bog, saa vidt angaar det Løfte, han har været i for Hans Speigel. Sk. T. 3, 177.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner om at skaffe en af Kongens Fuglefængere, som Kongen har sendt til Koldinghus, hvad han behøver til Anretningen af 2 »Fogelherter« i Koldinghus Len. Udt. i J. T. 5, 187.

30. Aug. (—). Miss. til Detlef Holck om med det allerførste og med saa ringe Bekostning som muligt at lade Kongskov i Stefns Herred i Tryggevælde Len omgrave og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 432.

— Miss. til Breide Rantzau. Kongen har den 9. Febr. 1601 befalet Albrit Friis, forhen Lensmand paa Riberhus, at han skulde lade Bønderne i Møgeltønder Birk blive ved deres sædvanlige Landgilde, som de fra Arilds Tid have svaret, og ikke besvære dem med det Paalæg, som Benedix Rantzau havde paalagt dem, medens han havde dem i Værge. Da der nu i Rentekammeret gøres afdøde Albrit Friis's Skriver Mangel herpaa, skal han kvittere Skriveren paa Arvingernes Vegne derfor, da det er sket efter Kongens Ordre. Sj. T. 19, 432.

— Miss. til Ebbe Munk. Da han har indberettet, at Kronens og Kirkens Parter af Korntienden i Andtvorskof Len ere satte for saa høj en Afgift, at de, der have fæstet dem, ikke kunne udrede denne i denne farlige, haarde og dyre Tid, skal han sætte alle de Tiender, der ere takserede for højt, for en rimelig Afgift, saa de Bønder, der have fæstet dem, kunne udrede den og Kronen faa sin aarlige Afgift. Sj. T. 19, 432 b.

— Miss. til Peder Mund. Han har indberettet, at han for nogen Tid siden har ladet en hel Del Bøndersønner dele til Stavns der i Lenet [Frederiksborg] og indsat dem paa de

Gaarde, der have været øde, men at disse Bøndersønner i forrige Aar hverken have pløjet eller saaet til Gaardene. Han skal derfor lade dem være fri for dette Aars Landgilde. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at en Del af Kronens Bønder i Lenet ere saa forarmede, at de paa ingen Maade kunne udrede deres Landgilde, skal han lade alle de Bønder, der med Tingsvidner lovligten kunne bevise, at de ikke kunne udrede deres Landgilde, være fri for indeværende Aars Landgilde. Sj. T. 19, 433.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Kronens Tjenere, Hans Lauritsen i Strø Mølle og Laurits Jørgensen i Strø lille Mølle i Frederiksborg Len, have klaget over, at de i disse haarde og dyre Tider ere blevne saa forarmede, da de kun have haft ganske lidt at male, at de ikke kunne overkomme at udrede deres Landgilde til Kronen. Kongen har eftergivet dem Halvdelen af den Landgilde, de restere med, hvilket for Hans Lauritsens Vedkommende beløber sig til 5 Pd. og for Laurits Jørgensens til 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Orig. Sj. T. 19, 428 b (med urigtig Dato: 3. Aug.).

— Forleningsbrev for Diderik Guldsmed, Borger i København, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Asperup Sogn i Vendts Herred i Fyen, kvit og frit. F. R. 3, 79.

— Miss. til Eske Brock. Da Lauridts Ebbesen har begæret 2 Kronens Gaarde i Holbjerg Herred i Dronningborg Len, den ene i Hafrum By og Sogn, den anden i Nierstorp i Hafrum Sogn, til Mageskifte, skal han med det allerførste skriftlig erklære sig til Kongen, om disse 2 Gaarde ligge i Kongens Fredejagt eller saa belejligt for Dronningborg Slot, at de paa ingen Maade kunne undværes derfra, eller ej. Udt. i J. T. 5, 187.

— Ligelydende Miss. til Frandts Rantzau om at erklære sig om 1 Gaard i Valdbye¹ Sogn og By i Silkeborg Len og 1 Bol sammesteds, der hører under Lundenes Len. Udt. i J. T. 5, 187.

— Jvfr. 3. Aug. 1603.

1. Sept. (—). Kvittansiarum til Knud Rud til Sandholt paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Korsør Len fra 1588 til 1597, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det

¹ Voldby, Gern H.

modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Udt. i Sj. R. 14, 412.

1. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christen Bernekov til Birkholm og Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Landskrone og Malmøhus Slotte. Da Fru Beatte Hvitfeldt til Møllerød, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, har begæret en Kronens Eng, kaldet Gystrup, i Skaane, som tidligere har ligget til Helnekirke, og som hun nu selv har i Leje, til Mageskifte for en øde Jord i Brende¹ Mark ved Stubbekøbing paa Falster, hvilke nogle Borgere i Stubbekøbing nu have i Leje, skulle de ved første Lejlighed besigte baade Engen og den øde Jord, ligne og lægge dem mod hinanden og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 177 b².

— Miss. til Marquor Bilde. Jomfru Birgitte Norby har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, der kan hjælpe hende til Rette ved Skiftet efter hendes Moder, Fru Sophia Jul. Da hun ikke har nogen Værge, der er saa fuldvoksen, at han kan paatage sig Værgemaalet for hende, befaler Kongen Marquor Bilde at overtage Værgemaalet for hende og hjælpe hende ved ovennævnte Skifte. F. T. 3, 125.

2. Sept. (—). Miss. til de Lensmænd, der 3. Aug. have faaet Ordre til at følge Kongen paa en Rejse til Tyskland, om at møde i Kolding den 9. Okt. med saa mange Heste og Folk, som de ere takserede for af deres Len, og siden begive sig paa Rejsen. (I Brevene til dem, der skulle turnere og rende til Rings, tillige: De skulle sørge for at have med sig, hvad der kan behøves dertil). Sj. T. 19, 433 b.

— Forleningsbrev for Apitius Grønberg, tysk Kancelliforvalter, paa det i Lund Domkirke ledige Vikarie, kaldet Bona altaris S. Trinitatis. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 193 b.

— Miss. til Jacob Beck. Denne Brevviser Hendrich Kuothis, Borger i Lybæk, har berettet, at han falskeligen er bleven anklaget for Retten i Kongsbak, men er bleven dømt fri ved Borgemestres og Raads Dom; ikke destomindre forholdes hans Gods ham, saa han ikke maa lade det føre derfra, saaledes som Jacob Beck nærmere kan erfare Sagen af Borgemestres og Raads Dom. Jacob Beck skal med det første undersøge Sagen og indsende

¹ Maglebrænde, Falster.

² Udenfor er skrevet: Peder Galtis Skrift.

Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hendrich Kuothis tilbørligt Svar og blive fri for videre Overløb. — Postscriptum: Hvis Sagen forholder sig saaledes, at Hendrich Kuothis uden Erklæring kan slippe, skal han lade ham passere, efterat han har stillet tilbørlig Borgen; hvis ikke, skal han forholde sig efter Brevets Indhold. Sk. T. 3, 178.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Embedsmand paa Nyborg Slot. Da Ebbe Munk til Fiellebroe, Embedsmand paa Anderskof, har begæret Kronens Gaard Staubelund¹ i Espe Sogn i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Nerov² By og Sogn i Fyen, skal han med det første besigte begge Gaarde, ligne og lægge dem og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 123.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vognserup, Embedsmand paa Aaleholm, og Laurits Grubbe til Gammelgaard. Da Claus Pors til Øllingsø har begæret et lille Stykke Eng i Langholm ved hans Gaard paa Laaland og et lille Stykke Skov sammesteds til 5 Svins Olden til Mageskifte for Fyldest af hans Gods paa Laaland, skulle de ved første Lejlighed besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 43.

— Miss. til Albret Skeel. Ebbe Munk til Fielebro, Embedsmand paa Anderskof Slot, har klaget over, at Kapitlet i Ribe nu vil tilholde sig som Ejendom en Gaard i Fardrup, som hans Forfædre have pantsat til Kapitlet, hvilket noksom kan ses af adskillige til Tinge skete Klager og Anmaninger, idet Gaarden er bleven æsket til Løsen for Sølv og Penge og Kapitlet ikke har villet fremlægge de Adkomstbreve, hvormed det vil tilholde sig Gaarden som Ejendom. Da Kapitlets Hævden som Ejendom af noget, der kun er et Pant, er ulovlig, skal han give Kapitlet Ordre til at fremlægge de Adkomstbreve, hvormed det vil tilholde sig Gaarden som Ejendom, saa man en Gang kan komme til Ende med den Sag. J. T. 5, 187 b.

3. Sept. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Hans Simensens Søn Christian i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 434.

— Miss. til Kommissærerne paa Grænsen. Af deres Skrivelse til Kansleren har Kongen set, at de allerede have begyndt at for-

¹ Staverlund, Salling H.   ² S. Næraa, Aasum H.

handle med de svenske Kommissærer om de mellem Rigerne værende Stridigheder angaaende Grænserne i Skaane, Halland og Blekinge, og at de Svenske tilbyde at ville afgøre alle Stridigheder fra begge Sider, skønt de ikke ere nævnte i Designationen, for at forebygge al videre Besværing. Kongen bifalder det og befaler dem at beflitte sig paa at faa alle Stridigheder afgjorte. Med Hensyn til de Dokumenter angaaende Grænserne i Skaane og Blekinge, som de begære at faa tilsendt, og det, som de gode Mænd, der tidligere have været paa Grænsen, have givet beskrevet fra sig, saa findes der i Kongens Kancelli aldeles ingen Besked herom udover de Kopier, som Kongen sidst sendte dem. Hvad det Brev angaar, som de svenske Raader have tilskrevet dem fra Kalmar angaaende den Betaling, som Kongens Undersaatter skulde have hos Kronen og andre i Sverrig til sidste Bartolomei Dag [24. Aug.] i Stockholm, kan der, hvis der gøres videre Anfordring derom, gives de Svenske det Svar, at Kongen ikke kan formode andet, end at hans Undersaatter i Overensstemmelse med den paa Grænsen sidst gjorde Afsked mellem begge Rigers Kommissærer blive tilfredsstillede til bestemt Tid og Sted, efter at der er gjort Afregning med dem eller fremlagt rigtigt Bevis af dem. Hvis de Svenske skulle ville undskylde sig med den Pestilens, som skal grassere i Stockholm, skulle de gøre gældende, at denne Sygdom jo er ligesaa farlig for Kongens Undersaatter, der uden al Frygt have begivet sig did efter deres Penge, som for de Svenske, der skulle betale dem. Sk. T. 3, 178 b.

4. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Anders, der nu er Kapellan i Væ. paa Kronens Part af Korntienden af Nybølle Sogn i Skaane, som hans Formand som Kapellan, der nu er bleven forsynet med et godt Kald paa Landet, hidtil har været forlenet med, uden Afgift. Sk. R. 3, 194.

5. Sept. (—). Miss. til Niels Pedersen. Fru Gørfvel Faddersdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, har berettet, at hans Hustru, Fru Lisebet Hvitfeldt, for nogen Tid siden har taget til sig en Forskrivning paa 200 Dlr. Hovedstol med paaløbne Renter fra 12. Aug. 1600, hvilken Forskrivning Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler, har udgivet til Fru Gørfvel. Da Fru Gørfvel nu har overdraget ovennævnte Hovedstol med paaløbne Renter til Kongen, skal Niels Pedersen tilholde sin Hustru til straks at indlevere Forskrivningen til Rentekammeret eller ogsaa betale Hoved-

summen med paaløbne Renter, saafremt Kongen ikke, hvis han viser sig forsømmelig, skal se sig forarsaget til ved andre Midler at kræve Forskrivningen eller Betaling af Hovedsummen med paaløbne Renter og Skadegæld. Sk. T. 3, 179.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nogle Adelige og andre. Da Fru Giørvel Fadersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har overdraget Kongen en Del Gældsfor­skrivninger til hende med paaløbne Renter, skulle de med det allerførste indbetale de Hovedstole, som Gældsfor­skrivningerne lyde paa, med paaløbne Renter i Rentekammeret, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig forarsaget til at kræve sit Tilgodehavende ved andre Midler¹. — Arvingerne efter Gabriel Sparre til Svanholm 500 Dlr. Hovedstol med Rente siden Mikkelsdag 1596; Fru Lisebet Niels Pedersens til Ingelsted, der har overtaget et Gælds­brev, som hendes Broder Arild Hvitfeldt har udstedt til Fru Giørvel, 200 Dlr. Hovedstol med Rente siden 12. Aug. 1600; Fru Karene Røn­novs [Arvinger] til Billisholm 100 Dlr. Hovedstol, for hvilke afdøde Eiler Brockenhuus til Nakkebølle var Forlover, med Rente siden Mik­kelsdag 1580; Jomfru Elline Axelsdatter til Øersøe 100 Dlr. Hoved­stol med resterende Rente; Hermen Rosse, Indbygger i Helsingør, 100 Dlr. Hovedstol med Rente siden Mikkelsdag 1599; Henning Blach, der da tjente Fru Giørvel, 200 Dlr. Hovedstol med Rente siden 1. Sept. 1600; Grev Gøstaf Brahe af Sverrig 300 Dlr. Hovedstol, for hvilke Gabriel Sparre til Svanholm var Forlover, med Rente siden 2. Juli 1599; Claus Jonssen til Barkestrup i Sverrig 200 Dlr. Hovedstol med Rente siden Laurentii Dag 1599; Arent Sparre til Luchtefeldt 100 Dlr. Hovedstol med Rente siden 30. Juli 1598; endvidere har Arent Sparre overtaget at indkræve for Fru Giørvel en af Henrich Steiner, der skal have hjemme i Pommern, udstedt Haandskrift paa 814 Dlr. med tilbørlig Rente; Henrich Steiner paa et andet Brev 109 Dlr. med Rente siden 25. Maj 1571. Sk. T. 3, 179 b.

6. Sept. (—). Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen be­høver nogle Adelsjomfruer til at gøre Tjeneste i Dronning Anna Katarinas Jomfrukammer og ønsker deres Datter der­til, anmodes de om at give deres Samtykke dertil og at lade deres Datter indstille sig saa snart som muligt. — Steen Brahe (Sophie

¹ Det indførte Brev er stilet til Arvingerne efter Gabriel Sparre.

Brahe), Fru Pernelle Rud (Jutte Gyldenstjerne), Fru Mergrete Gjøe (Mette Lykke) og Fru Rigitze Rosenkrantz (Sitsel Galt). Sj. T. 19, 434.

7. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Hans Olborg, Bogfører i København, og Nicolaus Svabe, Kongens Møntmester, der ville lade den danske Bibel trykke i et lidet Format og stort Oktav til Gavn særlig for de Undersaatter, der ikke have Evne til at købe den store Bibel i Folio, maa lade den danske Bibel trykke i København i nævnte Format, dog skulle de anvende den størst mulige Flid paa, at den kan blive trykt med Vindskibehighed og vel korrigeret. For at de kunne faa nogen Erstatning for den Bekostning, de anvende herpaa, har Kongen endvidere bevilget, at ingen i de næste 10 Aar mod deres Vilje maa lade Bibelen trykke i det nævnte Format her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget til Salg. Overtrædelse heraf medfører Fortabelse af alle de Eksemplarer, som vedkommende har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til M. Hans Olborg og Nicolaus Svabe. Sj. R. 14, 412 b¹.

— Bestalling for Jacob Bendtsen som Smed paa Mønten i København. Han har forpligtet sig til at tjene Kongen, saalænge han lever, og til at være Møntmesteren hørig og lydlig. Han skal beholde den Bolig paa Mønten, som han nu har, kvit og frit, saalænge han er i Bestillingen og forholder sig skikkelig, og han skal være fri for Vagt, Skat, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tynge ligesom de andre paa Mønten boende kgl. Tjenere. Sj. R. 14, 413 b.

— Aab. Brev om, at Jochim Bülow, Kongens Køgemester, for denne ene Gang maa udføre 6 Par Græsøksne toldfrit af Riget. Udt. i Sj. R. 14, 413 b.

— Kvittansiarum til afdøde Albert Friis's Børn og Arvinger, der nu have gjort Regnskab for al Albert Friis's Indtægt og Udgift af Riberhus Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1601, for Indtægt og Udgift af Møgeltønderhus Len fra 1. Maj 1600, da Kongen købte det af Benedix Rantzau, til 1. Maj 1601, for den til Mortensdag 1600 udgivne Pengeskat af Riberhus Len og for det paa begge Slotte modtagne og igen overleverede Inventarium. De

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev blev casset og udgik et nyt privilegium den 19. Sep. 1605.

bleve skyldige 354 $\frac{1}{2}$ Dlr. 3 Sk. lybsk, som de nu have indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 216 b¹.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen behøver en hel Hob Pæle til Brøkister ved Kronborg og vil have dem udhugget af Bøge- og Egevindfælder i Silkeborg Len, skal Frants Rantzau i Silkeborg Lens Skove lade udhugge 300 fir-kantede Pæle, 13 eller 14 Al. lange og mere end 1 Fod brede i Kanten, af Bøgevindfælder og 2 Tylter Længder, 16 eller 17 Al. lange, 15 eller 16 Tommer brede og 1 Fod tykke, af Egevindfælder, hvis de ellers ere at faa. Han skal i den kommende Vinter lade baade Pæle og Længder føre ned til det nærmest liggende Ladested, saa de kunne ligge rede, naar Kongens Skibe til Foraaret komme efter dem. Han skal med det første erklære sig herom til Brede Rantzau, Statholder i København, for at denne paa Kongens Vegne kan vide at rette sig derefter. J. T. 5, 188.

8. Sept. (—). Miss. til Sigvort Beck til Førsløf. Anders Dresselberg til Vogenserup og Jacop Rosenkrantz til Kierstrup have faaet Ordre² til at besigte og ligne Axel Brahes Gaard Katseløse³ med tilliggende Gods paa Falster mod Kronens Gaard Eskebjerg og nærmest liggende Gods paa Fyen. I samme Mageskifte har Kongen bevilget at ville tage 4 Axel Brahe tilhørende Gaarde i Skaane, nemlig 1 Gaard i Harested⁴ og 2 Gaarde i Ingelstrop i Ingelsted Herred i Malmøhus Len og 1 Gaard i Aastrup i Asbo Herred i Helsingborg Len, hvilke Gaarde Sigvordt Grubbe til Hofdalle og Eske Bilde til Valden have faaet Ordre⁵ til at besigte. Anders Dresselberg og Jacop Rosenkrantz have ogsaa i nogen Maade udlagt Axel Brahe Fyldest for disse 4 Gaarde af Eskebjergs Gods, men da Besigtelsen over de skaanske Gaarde ikke i Tide er bleven sendt dem, har der ikke kunnet gøres nogen bestemt Ligning, hvoraf man kan se, om Kongen bliver Axel Brahe eller Axel Brahe Kongen noget skyldig ved dette Mageskifte. Sigvort Beck skal med det allerførste tage Besigtelserne, der hermed sendes ham, for sig, med Flid gennemse dem og ligne og lægge det ene Gods mod det andet, saa Kongen deraf kan se, hvem der bliver den anden noget skyldig. Sj. T. 19, 434 b.

9. Sept. (—). Miss. til Jacop Rosenkrantz og Knud Rud.

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Skovgaards Skrift. ² 4. Juli 1603. ³ Korse-lidse. ⁴ Herrestad, Ingelstad H. ⁵ 19. Juli. 1603.

For nogen Tid siden¹ fik de Ordre til at begive sig til Kerteminde for at forsegle afdøde Johan Buckholts efterladte Gods og Løsøre, baade Skrin, Kister og andet, da han paa sit Regnskab af Island skyldte Kongen en stor Sum Penge. Da der nu er kommen en Hans Buckholt her ind i Riget, der udgiver sig for Johan Buckholts Arving og tilbyder at tilfredsstille Kongen for Restancen af Island mod at faa udleveret Johan Buckholts Gods og Løsøre, skulle de begive sig til Kerteminde, optage Johan Buckholts Kister og Skrin og tilstille Hans Buckholt alt hvad der findes deri, dog Johan Buckholts Stifbørn, afdøde Fru Lisebet Urnes Arvinger, deres lovlige Tiltale til Arven hermed i alle Maader uforkrænket. F. T. 3, 126.

9. Sept. (Kbhvn.). Kvittans til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, afdøde Tolder Frederik Løils Enke og hendes Medarvinger samt Niels Hendriksen og afdøde Hans Meier, den Tid Toldskrivere, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1600, til hvilken Tid de sidst gjorde Regnskab, til Nytaarsdag 1601. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 14, 414.

10. Sept. (—). Kvittans til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, Tolder Hans Meiers Enke, og David Lucht og Berent Facke, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1601 til Nytaarsdag 1602. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 14, 416.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, og David Lucht og Berndt Facke, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1602 til Nytaarsdag 1603. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 14, 418 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz og Knud Rud. Da afdøde Johan Buckholdts Arving, Hans Buckholdt, har tilbudt at ville tilfredsstille Kongen for de 300 Dlr., som Johan Buchholdt skyldte Kongen paa sit Regnskab af Island, mod at faa Johan Buckholdts efterladte Gods tilstillet, skulle de, naar de igen aabne de Kister og Skrin, der findes i Kerteminde, førend de levere Hans Buchholdt det deri værende Gods, tage nøjagtige Haandskrifter for de 300 Dlr. af de Haandskrifter paa Johan Buckholdts Tilgode-

¹ 1. Dec. 1601.

havende, der findes i Skrinene. — Postscriptum: Da Johan Buckholdt yderligere skylder Kongen 41 Dlr. 14 Sk. 3 $\frac{1}{2}$ Pend., skulle de forholde sig paa samme Maade med denne Sum som med de 300 Dlr. F. T. 3, 127.

10. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Morten Nilausen i Halleløf i Soderup¹ Sogn i Slagelse Herred i Andtvorskov Len, hvori han klager over, at han mod sin Vilje er ført fra et Gadehus i Skafteløf i Nordrop Sogn, som han for nogen Tid siden har tilmindet sig og fæstet af Ebbe Munk, og hvorpaa han har anvendt næsten hele sin Formue, og sat ind paa en øde Gaard, som det efter hans Formening er umuligt for ham at holde ved Magt. Ebbe Munk skal med det allerførste indsende sin Erklæring herpaa til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Morten Nilausen tilbørlig Besked. Sj. T. 19, 435 b.

— Miss. til M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift. Kongen har for nogen Tid siden² forskrevet en ung Person til ham, som Kongen ønskede befordret til det ledige Præsteembede³ paa Samsø. Da Kongen siden har erfaret, at denne Person ikke kan blive lovlig kaldet af Bønderne og Sognemændene paa Samsø, saa der af den Grund maa sendes en anden duelig Person did, sendes nu M. Niels Mule til ham med Ordre til at foreholde Bønderne og Sognemændene paa Samsø, at de skulle give ham Kald. Naar M. Niels er bleven lovlig kaldet, skal M. Jens Giødsen indsætte ham i Kaldet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. J. T. 5, 188.

— Miss. til Erik Hardenberg. Da Kongen har tilskiftet Axel Brahe til Elvid, Befalingsmand i Dallum Kloster, Eskebjerggaard med en Del af det tilliggende Gods, saaledes som han kan se af den medfølgende Udskrift af Mageskiftet, skal han indrette sig saaledes, at han til førstkommende 1. Maj kan levere Axel Brahe Eskebjerggaard med det i Udskriften nævnte Gods, og give Bønderne Ordre til efter 1. Maj at svare Axel Brahe. F. T. 3, 128.

12. Sept. (—). Mageskifte mellem Axel Brahe til Elvid, Embedsmand i Dallum Kloster, og Kronen. F. R. 3, 80 b. (Se Kr. Sk.).

13. Sept. (—). Aab. Brev om, at Borgerskabet i Malmø i

¹ Senderup.   ² Jvfr. 3. Juni 1603.

³ Registranten har ved en Fejlskrift: Provsteembede.

de næste 10 Aar, fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1611, maa være fri for at svare den aarlige Byskat, som er 100 Dlr. om Aaret, da Borgemestre og Raad have berettet, at Muren paa den nørre Side er meget brøstholden og vil falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa den, og have begæret Fritagelse for Byskat i nogle Aar af Hensyn til den store Besværing, som Byen en Tid lang har været undergivet. Sk. R. 3, 194 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod, at Københavns, Helsingørs og Flensborgs Indbyggere bruge Handel med Bønderne i Gaderne i Trelleborg. Sk. R. 3, 195. (Tr.: CCD. III. 162 f.).

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at Indbyggerne i Trelleborg og andensteds i hans Len [Malmøhus] understaa sig til at modtage Penge i store Summer af Udlændinge og fremmede, som ikke ere privilegerede, og dermed bruge stort Kornkøb, under Paaskud af, at det er deres egen Handel, alt til største Skade for Borgerne i de omkringliggende Købstæder og imod Stadsretten, Købstædernes Privilegier og al Billighed. Det befales ham at føre nøje Tilsyn hermed og, hvis nogen lovlig kan overbevises om at drive saadan ulovlig Handel og Køb med fremmedes og Udlændinges Penge, da lade dem straffe tilbørligt efter forudgaaende ordentlig Dom. Sk. T. 3, 181 b.

— Miss. til Lensmændene Sten Maltesen [Bahus], Jacop Beck [Varberg], Sten Madtsen [Halmstad], Brostrup Gjedde [Laholm] og Eske Bilde [Helsingborg]. Da Kongen i den tilkommende Vinter vil holde stadig Hoflejr i Fyrstendømmet Holsten, af hvilken Grund det vil være højlig fornødent, at der bliver ført flittigt Tilsyn i Skaane under hans Fraværelse, paalægges det dem med største Flid at føre Tilsyn med alt baade paa Slottet og i Lenet og, hvis der, hvad Gud forbyde og hvad Kongen ingenlunde venter, uformodet skulde paakomme noget eller hvis Kongens Naboer skulde ville foretage sig noget mod Riget, øjeblikkelig, saa snart de erfare noget herom, melde det til Statholderen i København eller til dem, som Kongen forordner til at ligge der, for at disse siden kunne meddele Kongen det. De skulle indrette deres Lejlighed saaledes, at de selv personlig altid kunne være til Stede i Lenet, og de maa ikke uden særlige eller vigtige Grunde begive sig derfra. Hvis nogle Svenske komme til deres Len for at handle og vandle, skulle de forholde sig tilbørligt og fredeligt mod dem, saa

der ikke vederfares dem andet, end hvad ret og billigt er. Sk. T. 3, 181.

13. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Johan Buckholt til Underhelfenberg og Falbethal, Arving efter afdøde Johan Buckholt, Embedsmand paa Island, der nu har gjort Regnskab for Johan Buckholts Indtægt og Udgift af Island fra Midsommer 1597 til Midsommer 1602. Han blev aldeles intet skyldig. N. R. 3, 202.

14. Sept. (—). Miss. til Lauge Beck. Da Jomfru Anne Daa har berettet, at hendes Broder Herlof Daa til Snedinge og hendes andre Søskende ere til Sinds med det første at skifte Arven efter deres afdøde Forældre¹, og har anmodet Kongen om midlertidig at beskikke hende en Værge, som ved Skiftet kan forsvare hendes Sag og hjælpe hende til Ret, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Daa, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares hende, hvad Ret er. Sj. T. 19, 435 b.

— Ligelydende Miss. til Børge Trolle om at paatage sig Værgemaalet for Jomfruerne Margrete og Lehene Daa. Sj. T. 19, 435 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har eftergivet Herlof Daa til Snidinge Afgiften, 200 Dlr., af Nunne Klosters Len i Norge fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1603, skulle de kvittere ham derfor, naar han fremkommer med sit Regnskab. Sj. T. 19, 436.

15. Sept. (—). Miss. til Eske Bilde. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Holger Gagge til Førsløf, hvori han paa det højeste klager over sin Hustrus² Farbrødre, Karl Ulfeldt til Oppetunne og Holger Ulfeldt til Tunstrup, der have undsagt ham paa Livet og paa anden Maade forholdt sig utilbørligt og paa voldsom Vis mod ham og hans Tjenere. Da han har anmodet Kongen om af Øvrigheds Magt at ville forebygge saadant deres modvillige Forsæt, skal Eske Bilde ved første Lejlighed begive sig til Karl og Holger Ulfeldt og tage Haanden af dem paa, at de i alle Maader ville være Holger Gagge ubevaret og med Lov og Ret udføre de Trætter, som maatte være mellem dem paa begge Sider. Endvidere skal han foreholde dem, at saafremt de herefter understaa sig til at undsige Holger Gagge paa Liv og Velfærd eller at tilføje ham eller hans Tjenere Overvold eller Skade, vil Kongen se sig foraar-

¹ Jørgen Daa og Kirsten Beck.

² Beate Ulfeldt.

saget til ved andre Midler at forsvare Holger Gagge herimod. Sk. T. 3, 181 b.

15. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har bevilget, at alle Kronens Landkirker i Han Herred, der ikke selv ere trængende, men have Forraad, skulle komme Broveste Sognekirke i Han Herred til Hjælp til dens Genopbyggelse, enhver efter sin Evne og Formue, da Broveste Kirke i adskillige Maader er brøstfældig og forfalden og dens Taarn er blæst ned i den sidste store Storm, og da Kirken og Sognemændene ikke ere ved den Formue, at de selv kunne genopbygge Kirken og Taarnet. Kirkeværgerne for Landkirkerne skulle levere Hjælpen til Broveste Kirkes Fuldmægtige og tage Kvittans af dem derfor. Kirkeværgerne for Broveste Kirke skulle saa siden gøre Regnskab for, hvorledes Pengene ere anvendte til Kirkens Bygning. Hvis nogen viser sig forsømmelig eller uvillig, vil han komme til at staa til Rette derfor. J. R. 6, 217 b.

— Aab. Brev om, at Hans von Buckholt til Underhelfenberg, afdøde Johan Buckholts Arving, nu til Foraaret vil sende sin Fuldmægtig, Christopher Jørgensen, Borger i København, til Island for at indkræve de Restancer, som han paa sin afdøde Fætter Johan Buckholts Vegne har at kræve der. Da en af Johan Buckholts Fogder er død og der af dennes Regnskab skal kunne faas den største Efterretning om denne Restance, har Hans von Buckholt som Udlænding anmodet Kongen om at sørge for, at han uden lang Forhaling bliver hjulpen til det, som han er berettiget til. Det befales i den Anledning Kongens Fogder, Embedsmænd, Lagmænd og alle andre, der have Befaling paa Island, at hjælpe Hans von Buckholts Fuldmægtig til hos den afdøde Fogeds Arvinger at faa Genpart af de Regnskaber og andet, som er blevet fundet efter ham, da han døde, og siden hjælpe ham til at faa Restancen indkrævet uden vidtløftig Proces eller Rettergang og til at faa det Inventarium, som findes paa Gaarden Arnestappe, da han overfor Kongen har forpligtet sig til at gøre dette Inventarium ligesaa godt, som det var, da Johan Buckholt overtog Gaarden. N. R. 3, 202 b.

16. Sept. (—). Aab. Brev om, at Laurits Diure i Bisserrup i Vindinge Sogn i Korsør Len, Herredsfoged i Falkebjergs Herred, barnefødt i Tryggevelde Len, maa være fri for Tiltale for

sit Fødested, saalænge han er Herredsfoged og bor paa Kronens Gods. Udt. i Sj. R. 14, 420.

16. Sept. (Kbhvn.). Pasbrev for Kejser Boritz Fedderowitz af Ruslands Gesandt, Offenasso Iwanovitz Offlasiouf, der nu har forrettet sit Hverv hos Kongen og med sine Folk og Tjenere, omtrent 49 Mand, vil rejse herfra over Land til Lybæk. Kongen befaler alle sine Embedsmænd paa Kronens Slotte, Gaarde og Huse, som Gesandten under Vejs maatte komme til, at lade ham faa bekvemme Værelser og Gemakker til ham selv og hans Folk og skaffe hans Kok, der altid bliver sendt i Forvejen med en af Kongens Tjenere, Fetalje og andet, som han maatte behøve til deres Behov og til at koge med paa deres Vis. De skulle give Gesandten selv Vin og Tyskøl af det bedste og hans Folk Danstøl og Mød og Brændevin til Nødtørf og efter Lejligheden. For at Gesandten kan blive vel befordret med Heste og Vogne, skulle de skaffe 3 vel stafferede Holstervogne til Gesandten selv, hans Tolke og fornemste Folk og Opvartere, Heste og Vogne til hans Følge og fri Færger over Færgstederne. Sj. R. 14, 420.

17. Sept. (—). Miss. til Claus Meckelborrig. Anna, Hans von Grønicks Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde af Claus Meckelborrig har modtaget et Aars Proviant, som Kongen har forskrevet ham. Da et Fjerdingaars Proviant heraf var ufortjent, da Hans von Grønicks døde, har Claus Meckelborrig paa Kongens Vegne krævet Betaling af hende derfor. Paa hendes Begæring har Kongen bevilget, at hun maa være utiltalt for dette Fjerdingaars Proviant, hvorfor det skal blive ham godtgjort i hans Regnskab. Sj. T. 19, 436 b.

— Aab. Brev om, at Frederik Skovgaard til Fligende har berettet, at en, ved Navn Niels Olsen, der for nogen Tid siden har tjent Holger Ulfstand til Skabersø som Dreng, den 7. Juni i Borger i Lund Christoffer Buntmagers Hus, hvor Frederik Skovgaard laa i Herberg, ved Nattetid paa morderisk Vis har tragtet ham efter Livet og villet gennemstinge ham med et blottet Rapir, hvis Gud ikke havde afvendt det; desuden har han, efter at have gjort ham nogen Skade i Laaret, angrebet ham paa Gaden med adskillige ærerørige Ord. Da han siden har indstævnet Sagen til Bytinget i Lund og begæret Dom, om ikke Niels Olsen for denne hans Gerning bør straffes paa Livet, har Byfogden ikke afsagt nogen endelig Dom i Sagen, men indfundet denne til Gaardsretten eller for Rigens Marsk. Da Sagen herved

forhales, har Frederik Skovgaard begæret Kongens Tilladelse til at maatte lade Niels Olsen, der allerede skal holde sig over en Side, paagribe og anholde paa en Ret, hvor han kan faa fat i ham. For at Niels Olsen ikke helt skal undgaa sin velfortjente Straf, har Kongen bevilget, at Frederik Skovgaard maa lade ham paagribe og anholde paa en Ret, hvor han kan faa fat i ham, indtil han ved en endelig Dom kan komme til Rettens Udføring imod ham. Sk. R. 3, 196.

22. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Holdst, Borger i København, indtil videre maa lade bryde saa mange gullandske Sten, som han kan afstedkomme, paa Gulland og lade dem føre til Tyskland og andre Steder, hvor han bedst kan søge sin Næring med dem, dog skal han svare sædvanlig Told af dem efter den derom sidst udstedte Forordning. Sj. R. 14, 420 b.

23. Sept. (—). Miss. til Peder Basse. Da Kongen har befalet Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, at lade noget Snedkerværk, som Kongen har ladet lave hos en Snedker i Næstved, fremføre til Roskilde, skal Peder Basse lade et af Kapellerne i Domkirken gøre tom, saa man kan sætte Snedkerværket i god Forvaring der indtil videre. Sj. T. 19, 437.

— Miss. til Hendrik Lykke om ved første Lejlighed i sit Len at bestille de nødvendige Vogne til at føre det Snedkerværk, som Kongen har bestilt hos Snedkeren i Næstved, fra Næstved til Roskilde. Sj. T. 19, 437 b.

— Miss. til Rentemestrene. Morten Venstermand til Siøholt har, medens han var Lensmand paa Frederiksborg Slot, som Formynder for afdøde Christoffer Koks Børn taget noget Gods til sig, som i Penge er anslaaet til 82 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. lybsk, hvilke Penge han siden har indleveret til Rentekammeret paa Grund af nogen Forseelse, som Christoffer Koks Søn har begaaet. Ulrich Theuber, tysk Skolemester i København, der har Christoffer Koks Datter til Ægte, har dog nu anmodet om, at han paa sin Hustrus Vegne igen maa faa hendes Part af Pengene, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. De skulle derfor udlevere ham hans Hustrus Part af Pengene og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 438.

— Mageskifte mellem Fru Beatte Hvitfeldt til Møllerød, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, og Kronen. Sk. R. 3, 196 b. (Se Kr. Sk.).

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck om at lægge 1 Mølle ved Horup¹ By og 1 Gaard i Fieldsøe i Rindts Herred, der have hørt til det Gislum Herreds Gods, som afdøde Fru Beate Brahe var forlenet med, ind under Hald Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 188 b.

24. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bestemt, at Smeltemøllen ved Kronborg skal omdannes til en Kobbermølle, skulle de, naar det forlanges, af Toldboden betale den Bekostning, der gaar med hertil, hvilken skal blive godtgjort dem i deres Regnskab. Endvidere skulle de betale hvad Jærn, Staal og Kul, som Kongens Bøsse­mager Jørgen behøver til Kongens Arbejde, og betale Kongens Kobbersmed 100 Dlr., som Kongen har bevilget, at han maa faa paa Haanden. Sj. T. 19, 438.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Kongen har for nogle Aar siden bevilget, at Antonius Gasmar indtil videre maa beholde Hiortholms Mølle med tilliggende Hestehave for samme aarlige Afgift, som han hidtil havde givet af den. Da der nu er nogen Misforstaaelse med Hensyn til den aarlige Afgift og der efter Jordebogen kræves 6 Tdr. Aal af ham for hvert Aars Afgift, befales det Laurids Ebbesen indtil videre at lade ham beholde Møllen for den aarlige Afgift, han hidtil har givet, nemlig 3 Tdr. Aal, og lade ham være utiltalt for den yderligere Afgift, der er bleven krævet af ham. Sj. T. 19, 438 b.

— Miss. til Steen Madtsen. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser Hans Pouelsen, Indbygger i Halmstad, hvori han klager over, at den Arv, der er tilfalden ham efter hans Forældre, er bleven fravendt ham under hans Fraværelse fra Riget, og anmoder om kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret. Steen Madtsen skal, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, hjælpe ham til uden vidtløftig Proces og Rettergang at faa, hvad han er berettiget til, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 182.

25. Sept. (—). Miss. til Claus Meckelborg om at levere Ellene Ollufsdatter, Phocas Saphrosis Enke, $\frac{1}{2}$ Læst Korn af Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 439.

— Miss. til Lauge Beck om at modtage Kongens Stod, der

¹ Hørrup, Rinds H.

hidtil har været paa Kongens Gaard Hørsholm i Kronborg Len, paa Ringsted Kloster, naar Mogens Ulfeldt sender det til ham, og passe godt paa det. Udt. i Sj. T. 19, 439.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har sendt denne Brevviser Jochim Lessel for at bese Kongens Stod paa Hørsholm Ladegaard og deraf udmønstre og udtage de Heste, som ikke ere Kongen synderlig gavnlige. Mogens Ulfeldt skal sælge de udmønstrede Heste til Bedste for Kongen og siden skaffe nogle Folk did til Ladegaarden, som kunne røgte og passe de Foler, som ere der. De ikke udmønstrede Hopper skal han sende til Lauge Beck, Embedsmand paa Ringsted Kloster, og sætte nogle Folk til at fremføre dem og passe paa dem under Vejs. Sj. T. 19, 439.

26. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har lovet at sende sin Svoger Kong Jacob VI af Frankrig, England, Skotland og Irland og hans sidst hertil afsendte Gesandter 20 Falke, skulle de til den billigste Pris købe 20 Falke, betale dem af Toldboden og siden med største Flid erkyndige sig om en Person, der forstaar sig paa at omgaas med Falke og kan følge dem over, for at de ikke skulle blive ødelagte under Vejs. Han skal paa Kongens Vegne tinge med denne Person om, hvad han skal have for sin Umage, og skaffe ham, hvad han maatte behøve til Underholdning af Falkene paa Vejen. Udt. i Sj. T. 19, 439 b.

27. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har Brug for nogle Læster Stenkul til det Smedearbejde, som han lader lave til Bygningens Behov paa Frederiksborg, skulle de i Sundet købe 12 Læster Stenkul og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 440.

— Miss. til Peder Mund om ved første Lejlighed at afsætte Mogens Hansen i Kongsgaard, Herredsfoged i Krim¹ Birk i Frederiksborg Len, fra Embedet og i hans Sted indsætte en anden Person, som kan betjene Bestillingen, som det sig bør. Sj. T. 19, 440.

3. Okt. (Odensegaard). Forleningsbrev for Hr. Laurits Olufsen, Sognepræst til Davinde og Alderup Kirker i Fyen, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Alderup Sogn, kvit og frit. F. R. 3, 94.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz. Da Erik Urne til Søgaard

¹ Kregome, Strø H.

har begæret at maatte faa en ringe Bolig i Kerteminde, som tilhører Kronen og ligger belejligt for ham, og Kongen aldeles ikke ved noget om denne Boligs Lejlighed, skal Jacop Rosenkrantz undersøge Forholdene, lade Boligen taksere af uvildige Dannemænd og erklære sig til Kongen herom. F. T. 3, 129.

4. Okt. (Rugaard). Miss. til Bispen i Fyen om, at Hr. Jordan Hansen, der i nogle Aar har ladet sig bruge som Skibspræst og forholdt sig tilbørligt i denne Stilling, maa blive befordret til Vestenskoufs Kald, der skal være ledigt, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Udt. i F. T. 3, 130¹.

6. Okt. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Hans Pedersen i Eggitsløfmagle, Birkefoged til Andtvorskouf Slot, der har klaget over, at han paa Grund af sin Bestilling højliggen maa forsømme sin Næring og Bjærgning og desuden har stor Bekostning og Tæring, naar han undertiden stævnes og pladses til Landstinget, indtil videre maa være fri for at svare Halvparten af den Landgilde, der svares af hans Gaard i Eggitsløfmagle. Sj. R. 14, 421.

— Miss. til Ebbe Munk. Kronens Bønder i Andvorskov Len have berettet, at de paa Grund af den store Misvækst paa Rug, som der i Aar har været i Lenet, ikke uden at komme i den største Armod kunne udrede deres Ruglandgilde, og de have derfor begæret, at Kongen i Betragtning heraf vil tillade dem at svare Byg i Stedet for Rug. Kongen har i den Anledning bevilget, at de, der have haft saa ringe Rugavl, at de ikke uden den største Besværing kunne udrede deres Ruglandgilde, maa give Byg i Stedet for en Del af denne, nogle for Halvparten, andre for Tredjeparten, alt eftersom de have avlet Rug til; af de Bønder, der have avlet godt Rug eller ere ved Formue, skal han kræve Landgilden efter Jordebogens Lydelse. Sj. T. 19, 440 b.

7. Okt. (—). Miss. til Holger Gagge til Frøesløf og Frandts Brockenhuus til Voldersløf. Da Peder Basse, Embedsmand paa Roskildeggaard, har begæret at maatte faa 2 Roskilde Kapitels Gaarde i Veterslef i Ringsted Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Tredløsse² i Tyberrig Herred og 1 Gaard i Kyng³ i Ringsted Herred af hans Arvegods, skulle de med det første begive sig til begge

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 468 (efter en Afskrift).

² Træløse, Ty-

bjærg H. ³ Kyringe, Merløse H.

Parters Gods, besigte det, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 441.

7. Okt. (Koldinghus). Miss. til Holger Gagge til Frøesløf og Frandts Brockenhuus til Voldersløf. Da Peder Retz til Tygestrup, Embedsmand paa Solte, har begæret 1 Gaard i Breinbiørg¹ i Mierløvs Herred og 1 Bol i Hørbye i Tudtse Herred af Roskilde Kapitels Gods til Mageskifte for 1 Gaard i Bølkrup² i Stefnis Herred af hans Arvegods, skulle de med det første begive sig til begge Parters Gods, besigte det, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 442.

8. Okt. (—). Miss. til Breide Rantzau. Da Kongen til Kirken her paa Koldinghus behøver 800 Fødder sorte Sten, den ene Halvdel 1 Al. lang og 1 Fod bred og den anden Halvdel 1 Fod lang og 1 Fod bred, samt 800 hvide Sten, ligeledes den ene Halvdel 1 Al. lang og 1 Fod bred og den anden Halvdel 1 Fod lang og 1 Fod bred, skal han hidsende saa mange Sten af dem, der staa i Stenhuggerboden ved Københavns Slot; hvis der ikke findes saa mange tilhuggede Sten, skal han fremsende saa mange, der komme til at mangle, af de utilhuggede, saa Tallet bliver fuldt. Sj. T. 19, 442 b.

— Aab. Brev om, at Kongen, der har bragt i Erfaring, at Broen ved Holstebro ikke holdes tilbørligt i Stand, og at de, der have oppebaaret det Brokorn, som svares til Broens Vedligeholdelse, ere døde i den farlige Pestilensens Tid, nu har bevilget, at Jens Nielsen, Borgemester, og Erik Christensen, Jacob Madtsen og Knudt Christensen, Borgere i Holstebro, der have tilbudt at ville holde Broen saaledes i Stand, at den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover, herefter aarlig maa oppebære det Brokorn, som Bønderne i Hierum og Uldborg Herreder ere pligtige til at udgive til Broens Bygning, dog mod altid at holde den i Stand med stærke Bulfjæl, Rækker paa Siderne og Pæle, som det sig bør. J. R. 6, 218 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Kronens Undersaatte og menige Sognemænd i Snede Sogn i Silkeborg Len have berettet, at de for nogle Aar siden have fæstet Kronens Part af Korn-tienden af Snede Sogn, men at de forrige Aar, hvis der skal strænges med dem, have forbrudt deres Fæste, fordi de ikke have formaaget i rette Tid at svare deres Afgift af Tienden, særlig fordi der

¹ Bregnebjerg.   ² Bjelkerup.

staar nogle Gaarde øde i Sognet, idet Beboerne af dem enten ere døde i denne farlige Tid eller ere dragne fra dem paa Grund af Armod. Paa deres Begæring har Kongen bevilget, at de, uanset denne deres Forseelse, maa beholde deres Fæste uden at besværes med ny Indfæstning, dog skal Frants Rantzau give dem Tilhold om herefter at svare deres Afgift i rette Tid efter deres Fæstebrevs Lydelse. J. T. 5, 189.

8. Okt. (Koldinghus). Miss. til Carl Bryske om at lade Peder Nielsen i Vormsløf¹ i Aarhusgaards Len, hvis Gaard er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa saa meget Tømmer i Skovene, som behøves til Gaardens Genopbyggelse. Udt. i J. T. 5, 189 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pors til Ofvergaard paa Kronens Part af Korntienden af Sundby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Tdr. Byg og 20 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 72.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kiersten Harbou til Seritsløf, Claus Munds Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Nebel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken, og paa Kirkens Part af Siøend² Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 72.

9. Okt. (—). Aab. Brev om, at Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, der for nogen Tid siden af Kongen er bleven forordnet til at være Værge for Jomfru Sophie Hobe til Bosserup, har berettet, at Renten af hendes Arvegoods ikke kan forslaa til Forrentningen af hendes Gæld, hvilket medfører, at Gælden forøges fra Aar til Aar til stor Skade for hende. Han har derfor i Forening med hendes nærmeste Slægt anset det for raadeligt at sælge en Del af Godset og dermed i Tide betale hendes Gæld og ansøgt om Kongens Tilladelse dertil, da Loven formelder, at ingen Værge maa bortskøde det Gods, han har under sit Værge-maal. Den begærede Tilladelse gives. Sk. R. 3, 198 b.

10. Okt. (—). Miss. til Hendrik Lykke om at skaffe Johan Vildtskytte en lille Bolig til de Agerhøns, han fanger til Kongen, og hvad han behøver til deres Underhold. Udt. i Sj. T. 19, 443.

— Miss. til Peder Mund og Mogens Ulfeldt om at lade den

¹ Ormslev, Ning H.   ² Søvind, Vor H.

ny Vej fra København til Frederiksborg og fra Frederiksborg til Kronborg eftergrave, saa vidt enhvers Len strækker sig. Endvidere skulle de lade Portene og Ledene tilnagle, indtil Kongen kommer derover. Udt. i Sj. T. 19, 443.

11. Okt. (Koldinghus). Miss. til Niels Bild til Rauffenhold. Kongen har for nogen Tid siden befalet Markor Bilde til Hvidkield at paatage sig Værgemalet for en Jomfru [Birgitte] af de Norbyer. Da der nu med det første skal foretages Skifte mellem hende og hendes Medarvinger, skal han sammen med Markor Bilde være til Stede ved Skiftet og paase, at der i Skiftet ikke vederfares hende andet, end hvad Lov og Ret er. F. T. 3, 130.

— Miss. til Ifver Friis. Da der ved første Lejlighed skal foretages et Skifte mellem Fru Kirstene Rud, Lafrits Rostrops Enke, og hendes Medarvinger, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede, naar Skiftet skal gaa for sig og Bygningen paa Hovedgaarden skal takseres, og paase, at der vederfares hende Ret baade ved Skiftet og ved Takseringen. J. T. 5, 189 b.

13. Okt. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Anders Lauritsen, Byfoged i Roskilde, hvis Gaard med de andre Huse og Vaaninger, som han har i Roskilde, er brændt i den sidste store Ildebrand, indtil videre maa være fri for at svare Jordskyld, aarlig $13\frac{1}{2}$ Mk., af Gaarden og de øde Jorder, som han nu har i Værgen i Roskilde, dog skal han, som han har tilbudt, være forpligtet til at sætte god Købstadsbygning paa nævnte Gaard og øde Jorder og siden holde den ved Magt. Sj. R. 14, 421 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Denne Brevviser Gabriel Wiskert, Borger i Hamborg, har berettet, at han har en anseelig Sum Penge, henved 650 Dlr., at kræve hos Peder Hansen, Byfoged i Malmø, efter dennes til hans Fader, afdøde Walter Wiskert, udgivne strenge Forpligtelse. Skønt disse Penge efter Forskrivningen skulde have været betalt 1597 og 1600 og han nogle Gange med stor Bekostning har krævet dem, har han dog ikke faaet noget, men er bleven holdt hen fra Tid til anden, hvorfor han nu har anmodet Kongen om at maatte blive hjulpen til Ret. De skulle derfor ved billige Midler og uden vidtløftig Proces og Rettergang hjælpe Gabriel Wiskert til sin Betaling hos Peder Hansen, saa Kongen kan blive fri for videre Klage. Sk. T. 3, 182 b.

18. Okt. (Flensborg). Miss. til Breide Rantzov om med det

allerførste at hidsende 7 Rorsjærn («Rorshieren») til det nye Skib, som Kongen har ladet opsætte her ved Flensborg, af samme Størrelse som de, der sidst blev brugte til Skibet Argo. Han skal give Smedene i Smedjen Tilhold om straks at arbejde paa dem, saa de kunne blive tilsmædede med det allerførste og sendte hid med denne Brevviser. Kongen vil siden lade dem fuldsmede og gøre helt færdige her. Sj. T. 19, 443.

19. Okt. (Flensborg). Forleningsbrev for Claus Mortensen i Giisling, Rigens Skriver, paa det efter M. Frants N., forhen Sognepræst ved Domkirken i Roskilde, ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Rigens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Claus Mortensen skal til Gengæld lade den Tiende¹ i Ods Herred, som han er forlenet med, og som aarlig indbringer 10 Pd. Korn, falde. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 14, 422.

4. Nov. (Hamborg). Miss. til Steen Brahe, Breide Rantzau, Arildt Hvitfeldt, Erik Hardenberg og Hendrik Lykke om uden al Forsømmelse at møde hos Kongen i Kolding den sidste November for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 443 b.

18. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen er bleven Knud Rud til Sandholt, Embedsmand paa Odensegaard, 286 Dlr. skyldig, skulle de afkvitte dette Beløb i den Sum Penge, som han efter sin Haandskrifts Lydelse skulde have betalt i Rentekammeret til sidste Mortensdag, og give ham Tilhold om siden at betale Resten. Sj. T. 19, 443 b. Orig.

23. Nov. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Hermand Juel til Aabierg, Embedsmand paa Visborg, nu til Foraaret maa udføre 50 Staldøksne af dem, som han kan stalde paa Ladegaarden til Visborg Slot, dog skal han betale Tolderen sædvanlig Told af dem og lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin paa en anden Tid skal udføres flere Øksne. Sk. R. 3, 199.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mogensen til Sindinggaard paa Kronens Part af Korntienden af Heinsted Sogn i Hatting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 72 b.

¹ Grevinge Sogn, se 13. Juni 1594.

24. Nov. (Koldinghus). Miss. til Dr. Claudius Theophilus, Rektor ved Universitetet i København. Kongen har for nogen Tid siden¹ til Bedste for de Rigens Indbyggere, der ikke ere saa formuende, at de kunne købe den danske Bibel i Folio, bevilget, at M. Hans Aalborg, Bogfører i København, og Nicolaus Schawbe, Møntmester, paa egen Bekostning maa trykke den danske Bibel i lille Format, for at de, der kun have ringe Formue, kunne blive bevægede til og overkomme at købe Bibelen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der endnu i den sidst udgaaede Bibel i Folio findes mange og store Fejl, skal Dr. Claudius, for at Bibelen en Gang for alle kan udkomme korrekt og uden Fejl, foreholde nogle af Professorerne ved Universitetet, som ere tjenlige dertil, at de med største Flid efterhaanden revidere og korrigere Bibelen, saa den kan udkomme paa Tryk korrekt og uden al Vildfarelse. Dette er Kongens alvorlige Vilje. Sj. T. 19, 444². Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 190.

25. Nov. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da en Kvinde, ved Navn Bente Frandts Skrivners³, i Helsingør, som har været forlenet med nogle Kronens Gaarde i Kronborg Len, nylig er død, skal Mogens Ulfeldt lægge Gaardene ind under Slottet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 19, 444 b.

— Miss. til Arild Hvitfeldt om at lægge nogle Gaarde, som afdøde Bente Frandts Skrivners har været forlenet med, ind under Slottet [Dragsholm], indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i Sj. T. 19, 445 b.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark, Norge og Fyrstendømmet Slesvig den 28., 29. og 30. Marts, skal han tilskrive alle Superintendenterne herom og forordne en bekvem Tekst til Behandling paa disse Bededage, for at Superintendenterne siden, hver i sit Stift, kunne give Provster og Præster Ordre til, at Bededagene blive holdte med tilbørlig Ære, Reverens og kristelig Andagt. Han skal sørge for, at Bededagsteksten bliver forordnet med det allerførste, saa den i Tide kan blive sendt til Norge. Sj. T. 19, 445.

¹ 7. Sept. 1603.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 302. Becker, De J. P. Resenii versione Dan. S. Scripturæ S. 11 f. (med Dato: 28. Nov.).

³ Bente Povlsdatter, Borgemester Frans Lavridsens Enke.

25. Nov. (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen har erfaret, at Hans Eriksen, Statholder paa Kalmar, har begæret at maatte faa nogle Heste, som Jørgen Pose og hans Medfølgere ere rømte fra i Blekinge, skal Knud Gyldenstjerne ved første Lejlighed meddele Hans Eriksen, at han er villig til at lade ham faa Hestene, saasnart han sender sin Fuldmægtig efter dem. Sk. T. 3, 183.

27. Nov. (—). Forleningsbrev for Claus Dyre til Linderumbaard, Sekretær, paa det efter afdøde M. Hans Pedersen ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 219.

28. Nov. (—). Bestalling for Jacob Jørgensen som Trommeter til Skibs. Han skal have 24 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge og være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden borgerlig Tyngde i København. saalænge han er i Kongens Tjeneste. Sj. R. 14, 422 b.

— Ligelydende Bestalling for Anders Mortensen som Trommeter til Skibs. Udt. i Sj. R. 14, 423.

— Miss. til M. Jon Jacobsen, Professor i København. Kirkeværgerne i Nebel Sogn i Skadts Herred i Riberhus Len have be rettet, at afdøde Niels Pedersen til Øløf for nogle Aar siden har tilskiftet sig nogle Kronens Gaarde i Nebel Sogn og derefter optaget $2\frac{1}{2}$ af de bedste Gaarde til en Hovedgaard, hvorpaa han har ladet sætte Bygning, og hvorpaa hans Arvinger endnu bo. Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nebel Sogn er derefter straks ble ven nedsat med $6\frac{1}{2}$ Ørt. Korn, hvilket ses af det af Lensmanden paa Riberhus udgivne Fæstebrev. Skønt Kirkeværgerne, der have Kirkens Part af Korntienden i Fæste, hos M. Jon Jacobsens Formænd have ansøgt om, at de ligeledes maa faa Afslag i Afgiften af Kirkens Part af Tienden, have de dog ikke kunnet opnaa det uden at erhverve Kongens Samtykke dertil. Da det i sig selv ikke er mere end billigt, skal M. Jon sørge for, at Afgiften af Kirkens Part af Korntienden af Nebel Sogn bliver nedsat ligesaa meget som Kronens Part. Sj. T. 19, 445 b.

— Miss. til Eyller Qvitzov. Da Kronens Møller ved Rugaard har berettet, at Møllen er meget bygfældig, og at han ikke kan svare sin Mølleskyld, medmindre Møllen igen bliver sat i Stand, skal Eyller Qvitzov lade tage Syn paa Møllen og, hvis den er saa

bygfældig, at den maa istandsættes, sørge for, at den bliver forbedret med Bygning, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 131.

28. Nov. (Koldinghus). Miss. til Knudt Brahe. Da Kongen paa Begæring af Jens Mogensen til Sindinggaard har bevilget at laane denne 500 gl. Dlr., at betale tilbage til førstkommende Paaske, skal Knudt Brahe levere Jens Mogensen disse 500 Dlr. af den i Lenet sidst paabudte Skat. tage Forskrivning af ham for, at han vil betale Pengene i Rentekammeret til ovennævnte Tid. og indsende Forskrivningen i Stedet for rede Penge sammen med Resten af Skatten til Rentekammeret. J. T. 5, 190.

29. Nov. (—). Miss. til Knudt Brahe og Jacob Rosenkrantz, Embedsmænd paa Bygholm og Nyborg, og Erik Lunge til Stoufgaard. Da Kongen har bevilget, at Caspar Markdøner, Embedsmand paa Koldinghus, maa faa 5 Gaarde i Rønninge og 1 Gaard i Rørup, der ligge til Dalum Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard, 1 Byggested og 2 Bol i Dollerup i Skanderup Sogn i Andst Herred, 1 Gaard i Lunderskof, 1 Møllested, kaldet Frufver Møllested, med en Eng og andre særdeles Enghaver og 2 Bol sammesteds, skulle de, da en tidligere Befaling¹ til at besigte Godset ikke er blevet efterkommet, nu med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 190.

1. Dec. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anne Jensdatter, Enke efter afdøde M. Hans paa Samsø, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Bedser Sogn paa Samsø, hvoraf der aarlig skal svares 20 Dlr. til Biskoppen i Aarhus Stift af Kronens Part og 9 Ørt. Rug, 14 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre af Kirkens Part til Bedser Kirke. Udt. i Tb. S. 8 b.

2. Dec. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt. Da Fru Anne Brock, Erik Mogensens Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Broder Morten Mogensen, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, som efter Loven skal være hendes og hendes Børns Værge, bor saa langt fra dem, at han ikke kan være til Stede for at forsvare deres Gods, naar det gøres behov, og derfor har begæret, at der maa beskikkes dem en anden Værge, befales det herved Arild Hvitfeldt straks at overtage Værgemaalet for Fru Anne og

¹ 24. Dec. 1601.

hendes Børn og forsvare dem og deres Gods ved forefaldende Lejlighed. Sj. T. 19, 446.

2. Dec. (Koldinghus). Miss. til Fru Gørvel Fadersdatter. Da hun har begæret at faa at vide, hvad hun skal svare paa Hertug Karls Skrivelse til hende angaaende hendes Gods i Sverrig, sendes der hende hermed en skriftlig Fortegnelse, hvorefter Kongen anmoder hende om at svare Hertugen. — Postscriptum: Kongen anmoder hende om ved første Lejlighed at lade ham vide Navnene paa hendes nærmeste Arvinger i Sverrig, som hun ved endnu ere i Live. Sk. T. 3, 183.

— Oprejsningsbrev for Morids Stygge til Holbekgaard, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, til, som om Sagen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag mod Peder Jensen i Rokkebye¹, der Mandagen efter sidste Nytaarsdag i Sønderdalgaard i Mollerup [Sogn] har dræbt en Kronens Tjener Las Syfve i Kobberop, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 219 b.

3. Dec. (—). Miss. til Sten Brahe. Denne Brevviser, Jens Madtsen, Kronens Tjener paa Samsø, har berettet, at han for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Norbye Sogn paa Samsø for en aarlig Afgift af 18 Ørter Rug og 12 Ørter Byg. Da han imidlertid gemenlig paa Grund af Is og haard Vinter forhindres i at yde sin aarlige Afgift deraf til Faste-lavn, har han nu begæret Tilladelse til at svare Penge i Stedet for Afgiften, hvilket Kongen har bevilget ham, dog saaledes, at han hvert Aar betaler Kornet med den Pris, som gælder der paa Landet. Sten Brahe skal derfor indtil videre aarlig ansætte Kornafgiften i Penge efter det paa Landet gældende Køb og give Jens Madtsen Tilhold om at betale Pengene i rette Tid. Sj. T. 19, 447.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Kallebye² i Løfve Herred paa Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af afdøde Ofve Lunge til Odden, ind under Antvorskov, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Han skal endvidere oppebære forrige Aars Landgilde af Gaarden, der endnu resterer, og føre det til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 19, 447 b.

— Miss. til Christen Holck om at lægge 1 Gaard i Naffen-

¹ Rakkeby, Sønder H., Mors.   ² Kulby, Løve H.

drup i Rinds Herred i Himmer Syssel i Nørrejylland ind under Hald Slot. Udt. i J. T. 5, 191 b.

4. Dec. (Koldinghus). Miss. til Hopmanden paa Kronborg om at antage en Karl, ved Navn Lorentz, i Tjenesten og give ham samme aarlige Besolding, som de andre Knægte faa. Udt. i Sj. T. 19, 448.

— Kvittans til Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, paa 2000 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den sidst i Koldinghus Len paa budte Pengeskat. J. R. 6, 220.

— Miss. til Carl Bryske. Kongen har bragt i Erfaring, at 2 Kronens Gaarde i Stautrup i Ning Herred i Aarhusgaards Len ere satte for højt i Landgilde, hvilket har medført, at de staa ganske øde og ubesatte. For at de igen kunne blive besatte og de Bønder, der komme til at bo paa dem, blive ved Næring og Bjærgning, skal han paa Tinge lade opkræve nogle uvildige Dannemænd, der i Forening med ham skulle undersøge Gaardenes Tilliggende og hvad Landgilde der svares af dem, og, hvor det findes, at Gaardenes Landgilde er højere, end Gaardenes Tilliggende kan taale, nedsætte Landgilden saaledes, at Kronen faar Skel og Fyldest og Bønderne kunne blive ved Gaardene. Naar Gaardene saaledes ere satte for Landgilde, skal han lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 191 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Denne Brevviser Knudt Rollii, Kromand ved Skanderborg Slot, har klaget over, at Manderup Parsberg for nogen Tid siden har forment ham at oppebære Kronens Part af Korntienden af Framløf og Skyholm Sogne i Skanderborg Len, som han har Brev¹ paa at maatte nyde, saalænge han er Kromand, og tillige har gjort ham Hinder paa nogen Eng og Sædejord, der ligeledes er bevilget ham til Kroen. Endvidere har han begæret, at Kongen vil bevilge, at han fremdeles beholder baade Tienderne og det andet, for at han bedre kan tage imod Kongens Folk og Tjenere og for en billig Betaling forsyne dem med Mad, Øl og anden Nødtørft, naar Kongen kommer did. Da Kongen ikke husker, at han har givet Befaling til, at de nævnte Tiender og Kroens Tillæg skulle fratages Knud Rollii, skal Voldemar Parsberg snarest muligt erklære sig om, af

¹ 23. Juni 1593.

hvad Grund og efter hvis Befaling disse Tiender og Kroens Tillæg er frataget Knud Rollii, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 5, 191 b.

5. Dec. (Koldinghus). Miss. til Holger Gagge og Frandts Brockenhuus. Da der i den af dem indsendte Besigtelse i Anledning af Mageskiftet mellem Kapitlet og Domkirken i Roskilde paa den ene og Peiter Retz til Tygestrup paa den anden Side findes indført følgende tvivlagtige Ord: »dog dersom skofven skal ydermere aktis, som findis til capitells gaard udi Bregenberre, end de svins olden, som den er taxerit fore, skal det til os verre indstillet«, befales det dem alvorligt, at de ved første Lejlighed skulle erklære sig skriftligt og endeligt om den Sag uden tvivlagtige Ord eller tvivlagtig Mening, besigte, ligne og lægge Godset saaledes, at Kapitlet kan blive holdt skadesløst, og siden indsende Erklæringen og Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 448.

6. Dec. (—). Livsbrev for Mats Andersen, Borger i Kolding, og hans Hustru paa en Kronens Gaard i Østedt i Koldinghus Len, som afdøde Søren Tordsen boede paa, mod at betale en rimelig Indfæstning deraf, svare sædvanlig Landgilde og Rettighed deraf til Kronen og holde Gaarden i god Stand. J. R. 6. 220.

— Miss. til nogle gode Mænd. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende en Trætte mellem Niels Stygge til Siøegaard og Fru Mette Kaas til Hungstrup, Las Munks Enke. Da denne Befaling paa Grund af forskellige indfaldne Aarsager endnu ikke er fuldgjort, befales det dem nu med det allerførste at fuldgøre Befalingen, indstævne begge Parter for sig, undersøge Trætten, afsige endelig Dom deri og give Dommen beskreven. J. T. 5, 192.

7. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har forordnet denne Brevviser, Hans Lakej, til Sølvpop, skulle de give Jørgen Busk, Renteskriver, Ordre til at være til Stede, naar den forrige Sølvpop Jochim Brun overleverer Hans Lakej det Sølv og andet, som han har taget til sig, og have nøje Tilsyn med alt. Endvidere skulle de give en af Renteskriverne Ordre til at overføre til Kongens Moder, Dronning Sophia, det Sølv, som Kongen har laant af hende. Hvis der mangler noget deraf, skulle de lade lave noget, der vejer ligesaa meget og er ligesaa godt, saa det i alle Maader kan blive sendt

hende ligesaa godt, som Kongen har laant det af hende. Bekostningen derved skulle de lade føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 448 b.

7. Dec. (Koldinghus). Miss. til Erik Hardenberg. Da Axel Brahe til Elvid, Embedsmand paa Dallum Kloster, har tilfredsstillet Kongen for det Inventarium, som findes paa Eskiberggaard, skal Erik Hardenberg, naar han efter Kongens forrige Skrivelse overleverer Axel Brahe Eskiberggaard med Gods, tillige levere ham det Inventarium, som han modtog paa Gaarden, da han blev forlenet med den. F. T. 3, 132.

— Skøde- og Gavebrev til Niels Ifversen, Kongens Vintapper, paa en Jord og Have ved Kolding, som har tilhørt Jens Povelsen, forhen Tolder i Kolding, og er tilvurderet Kronen for dennes Gæld. Den ligger til Koldinghus's Forte, som gaar til Brenckis Mark, og strækker sig i Længden i Øst og Vest og i Bredden i Syd og Nord næst op til Borgemester og Tolder Anker Mogensens Have, »som han hafver af Varselmandt, som ligger langs ved dend Holsters Grund«, og ved den vestre Ende til Ifver Andersens Humlehavn. J. R. 6, 220 b.

8. Dec. (—). Miss. til Frants Rantzau. Denne Brevviser Knud Olufsen, Møller i Slotsmøllen ved Silkeborg Slot, har klaget over, at Møllen er saa aldeles forfalden paa Huse, Underværk og Vandværk, at den i nogen Tid skal have staaet ganske øde, og at den heller ikke kan bruges mere, medmindre den i Tide bliver istandsat med Bygning og i andre Maader. For at Kronen ikke med Tiden skal miste sin Landgilde af Møllen, befales det Frants Rantzau at lade den istandsætte, hvor det er nødvendigt, med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst i Børring for nogen Tid siden har ladet bygge en Mølle i Lenet, hvor der ikke tidligere har været nogen Mølle, til Trængsel for Slotsmøllen, skal han beflitte sig for at faa denne Præstemølle af delt med Retten og tage Dom for sig, om Møllen er saa lovlig opsat, at den bør blive ved Magt, eller ej. J. T. 5, 192 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding. Da Kongen har tilhandlet sig $2\frac{1}{2}$ Skippd. Kedelkobber af denne Brevviser, en Indbygger i Flensborg, skal Anker Mogensen modtage Kobberet af denne, betale ham 40 Dlr. for hvert Skippd., hvilke Penge skulle blive godtgjorte ham i hans Regnskab. J. T. 5, 193.

10. Dec. (Koldinghus). Kvittans til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, paa 600 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den Told, han i Aar har oppebaaret i Kolding. J. R. 6, 222.

— Miss. til M. Jon Jacobsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkens Part af Korntienden af Guldager Sogn i Skats Herred i Riberhus Len i den Tid, da afdøde Dr. Niels Krag var forlenet med Provstiet i Ribe Domkirke, er bleven bortfæstet for 66 Dlr., hvilke Penge ere blevne oppebaarne af Dr. Niels Krags Prokurator Hans Hegelund, Borger i Ribe, men formentlig ikke komne Guldager Kirke til Bedste. M. Jon Jacobsen skal enten selv eller ved sin Fuldmægtig lade undersøge, om Pengene ere komne Guldager Kirke til Bedste eller ej, og hvis de ikke ere komne Kirken til gode, med Retten tilholde Hans Hegelund til at levere Pengene fra sig til Kirken og desforuden staa denne tilbørligt til Rette. Sj. T. 19, 449.

— Aab. Brev om Forbud mod, at jordegne Bønder i Koldinghus Len forhøje Landgilden paa deres Bøndergaarde. J. R. 6, 221. (Tr.: CCD. III. 164).

— Aab. Brev om, at Hr. Simen Andersen, Sognepræst i Seste Sogn i Koldinghus Len, der har berettet, at der ingen Præstegaard er i Sognet, hvorfor hans Formand har faaet udlagt en Kirkegaard i Seste, hvoraf der aarlig svares 2 Ørt. Havre, 2 Brændsvin og $\frac{1}{2}$ Dlr. til Kronen, indtil videre maa være fri for at svare denne Afgift til Kronen af Kirkegaarden, dog skal han aarlig i rette Tid svare den Afgift, som svares til Seste Kirke af den Kirkejord, som bruges til Gaarden. J. R. 6, 221 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Indbyggerne i Vejle i nogle Aar, mere end tidligere, paa ubillig Vis og til Skade for Skoven have understaaet sig til at forhugge de nærmest ved Byen liggende Skove, til største Skade for dem selv i Fremtiden, skal han, for at Skovene ikke med Tiden skulle blive helt forhuggede og øde, forordne en til at være til Stede, naar Borgerne i Vejle ville hugge i Skovene, for at paase, at saadan Skovhugst sker til mindst mulig Skade for Skoven. J. T. 5, 193.

— Miss. til Casper Markdaner. Han har indberettet, at han for Kronens Tilgodehavende hos afdøde Jens Pofvølsen, forhen Tolder i Kolding, har taget en denne tilhørende Gaard i Kol-

ding og ligeledes har taget nogle Tyge Nielsen, Borger i Kolding, tilhørende Gaarde for det, denne er bleven Kronen skyldig for det, der fattedes ham paa Maalet, da han var Kornskriver paa Koldinghus Slot, og ikke er blevet godtgjort bam paa Rentekammeret. Casper Markdaner skal ved første Lejlighed lade disse Gaarde vurdere af uvildige Mænd, siden sælge dem til den Pris, de blive vurderede til, og føre Salgssummerne til Indtægt for Kronen. J. T. 5, 193 b.

10. Dec. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner. Denne Brevviser, Thommis Pedersen i Lille Gesten i Anst Herred i Koldinghus Len, har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt med alt hvad han havde og desuden 13 Ørt. Korn af Kirkens Korn, som han havde i Forvaring som Kirkeværge. Paa hans Begæring om at faa noget af dette Kirkekorn eftergivet har Kongen bevilget, at der maa eftergives ham $6\frac{1}{2}$ Ørt. Korn. J. T. 5, 193 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Gaard i Staarup i Koldinghus Len, som Jens Hansen bor paa, er sat for en i Forhold til Gaardens Ejendom for høj Landgilde, hvilket med Tiden kan medføre, at Gaarden bliver øde, skal han paa Tinge lade opkræve nogle uvildige Danne-mænd, der i Forening med ham skulle undersøge, hvad Ejendom der ligger til Gaarden og hvad Landgilde der svares af den, og, hvis Landgilden er for høj i Forhold til Ejendommen, nedsætte den, saaledes at Kronen faar Skel og Fyldest og Bonden kan blive ved Gaarden. Naar Gaarden er sat for Landgilde, skal han lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 194.

13. Dec. (—). Mageskifte mellem Mogens Ulfeldt til Sielsø, Embedsmand paa Kronborg, og Kronen. Sj. R. 14, 423 b. (Se Kr. Sk.).

— Bestalling for Hans Landtgraf som Sølverpop [ligelydende med Bestallingen af 4. Nov. 1600 for Joakim Bruun]. Sj. R. 14, 425 b¹.

14. Dec. (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge angaaende Afholdelse af Bededage den 28., 29. og 30. Marts (ligelydende med det aabne Brev af 4. Sept. 1601). Sj. T. 19, 450.

¹ Udenfor er skrevet: Kield Krabbes Skrift.
deres Len.

² De opregnes alle med

14. Dec. (Koldinghus). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev angaaende Afholdelse af Bededagene forkynde paa Landstinget. — Mogens Jul og Ifver Jul i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Eiler Qvitzov i Fyen, Rubeck Pors paa Langeland, N. N. paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Halland og Blekinge og Jens Koefod paa Bornholm. Sj. T. 19, 449 b.

15. Dec. (—). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Byen Halleløf i Andvorskov Len er sat for højt i Landgilde, saa den Jord, der er at bruge til Byen, ikke kan taale denne, hvilket kan medføre, at Byen med Tiden bliver øde. For at Byen kan blive ved Magt og Bønderne i den have deres Næring og Bjærgning, skal han paa Tinge lade opkræve Oldinge, der i Forening med ham kunne begive sig paa Byens Marker, undersøge Byens Tilliggende og hvad der gives i Landgilde deraf, og hvor Kronens Gaarde ere satte for højere Landgilde, end Gaardenes Tilliggende kan taale, nedsætte Landgilden, saaledes at der sker Kronen Skel og Fyldest, og Bønderne paa Gaardene kunne blive ved disse. Naar Landgilden saaledes er ansat, skal han lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse med Ansættelsen. Sj. T. 19, 452.

— Miss. til Ebbe Munk om ved første Lejlighed at sende Peder Skriver paa Andtvorskof Slot, der er anholdt, fordi han har skudt 2 Ender¹ i Kronens Enemærke i Andtvorskof Len, til København, hvor han indtil videre skal slaas i Jærn for denne sin Forseelse. Sj. T. 19, 452 b.

16. Dec. (—). Mageskifte mellem Ebbe Munk til Fiellebro, Embedsmand paa Anderskov, og Kronen. F. R. 3, 94. (Se Kr. Sk.).

— Skøde- og Gavebrev til Frants Mortensen, der tjener i Kongens lille Stald, paa en Jord ved Provstegaarden vest for Bygraven ved Kolding. Den strækker sig ud med Gaden ved den vestre Ende i Bredden fra Syd i Nord, indtil Byens Jord begynder, 37 koldingske eller lybske Al., og for nedenunder med Bygraven i Bredden 32 Al. og i Længden fra Gaden til Byens Grave midt ned ad Gaarden 77 Al. Frants Mortensen og hans Arvinger skulle sætte god Købstadsbygning paa Jorden og holde

¹ Vistnok det plattyske Enter ∴ etaarigt Dyr, ikke Ænder.

den vedlige, saa der aarlig kan svares 12 Sk. danske i Jordskyld deraf til Kronen. J. R. 6, 222 b.

16. Dec. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hr. Jens Knudsen, Sognepræst til Skanderup Kirke i Koldinghus Len, hvori denne klager over, at Kirkens Part af Korntienden er sat meget for højt, saa Afgiften af den meget overstiger Afgiften af Kronens Part af Tienden. Casper Markdaner skal undersøge Sagen og, hvis Kirkens Part af Tienden er sat saa meget for højt, sætte den for en rimelig Afgift. J. T. 5, 194 b.

17. Dec. (—). Miss. til Knudt Brahe. Albrit Vind til Ulde-
rupgaard har berettet, at afdøde Claus Glambek af Kong Frederik II har faaet Borring By med tilliggende Ejendom til Mageskifte, hvilket Gods han nu har i Væрге. Da han desuden har berettet, at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, findes i Brevkisten paa Biugholm Slot, og har begæret at faa disse Breve overleverede, skal Knudt Brahe, naar Albrit Vind besøger ham med dette Brev, lade de Breve, der angaa Borring Bys Ejendom, opsøge og tilstille Albrit Vind dem mod nøjagtig Recognition for, at han har modtaget Brevene. Han skal passe godt paa, at der ikke udleveres Breve, der i Længden kunne komme Kronen til Skade paa dens Ejendom, og sørge for, at Brevene, naar de ved forefaldende Lejlighed ere blevne brugte af Albrit Vind, igen blive leverede tilbage til ham. J. T. 5, 194 b

— Miss. til Casper Markdaner. Da Hertug Hans af Holstens Sekretær efter hoslagte Fortegnelse har fortæret for 5 Dlr. 1 Mk. 6 Sk. i sit Losement i Kolding, skal han paa Kongens Vegne betale denne Fortæring og føre den til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 195.

20. Dec. (—). Kvittans til Knud Rud Eriksen, Embedsmand paa St. Hans Kloster i Odense, paa 1647 Dlr. 1 Ort., som han har indleveret i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den sidst oppebaarne Pengeskat af St. Hans Klosters Len. Udt. i F. R. 3, 96.

21. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Hermed sendes dem en forsegleet Æske, indeholdende noget ungarsk Guld og noget Kroneguld, med Ordre til straks at lade tilveje Nicolaus Schwabe, Kongens Møntmester, dette Guld, og i hans Nærverelse lade Guldet prøve, saa man kan vide, hvor meget han mod-

tager af hver Slags; særlig skulle de lade prøve en Guldkæde, der for største Parten er af Kroneguld, men hvoraf en Del dog er ungersk Guld. De skulle tage Bevis af Nicolaus Schwabe for, hvor meget han modtager af hver Slags, og foreholde ham, at han straks skal begynde at mønte deraf. Sj. T. 19, 452 b.

23. Dec. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner om at betale, hvad Hertug Johan Adolphs Hofjunker, der har været sendt til Kongen, har fortæret i Kolding, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 195 b.

1604.

1. Jan. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner. Da Borgemestre og Raad i Vejle have berettet, at deres Bykirke er meget bygfældig, og have begæret, at alle de Landsbykirker i Koldinghus Len, der ere ved noget Forraad, maa komme den til Hjælp, saa meget de kunne, eftersom den ikke kan istandsættes af sin egen Indkomst, skal Casper Markdaner, naar han hører Kirke-regnskaberne i Koldinghus Len, flittigt undersøge, hvilke af Kirkerne der ere ved Forraad, og siden ordne det saaledes, at enhver af dem efter sin Lejlighed kommer Vejle Bykirke til Hjælp. J. T. 5, 196. Kopi (dat. 2. Jan.).

— Miss. til Casper Markdaner. Anders Nielsen, Møller i Vejle Mølle, har klaget over, at han sidste Aar har lidt stor Skade paa sin Næring paa Grund af den farlige Pestilens, som har grasseret i Vejle og deromkring, idet han saa godt som ingen Søgning har haft, hvilket med Tingsvidner er blevet bevist, og han har i den Anledning begæret nogen Forskaansel paa forrige Aars Mølle-skyld. Casper Markdaner skal lade Anders Nielsen være fri for 1 Læst Mel af Møllenskylden. J. T. 5, 196 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Denne Brevviserske, Mette Jenskone i Andkier i Holmindts Herred, har berettet, at hun er kommen i den største Armod, saa det vil falde hende besværligt, ja næsten umuligt at udrede den Landgilde, hun resterer

med, hvorfor hun har anmodet om noget Afslag. Kongen har bevilget dette og befaler ham at lade hende være fri for Halvdelen af Restancen. J. T. 5, 196.

1. Jan. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner. Pouel Jørgensen i Lilballe i Koldinghus Len har berettet, at hans Fæhus med det Hø og andet, han havde deri, fuldstændig er brændt Aftenen før Juleaften, og han har i den Anledning anmodet om at faa noget af sin Landgilde eftergivet og faa noget Bygningstømmer i Skovene til Husets Genopbyggelse. Casper Markdaner skal lade ham være fri for Halvparten af dette Aars Landgilde og udvise ham noget Bygningstømmer i Skovene. J. T. 5, 197.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om, at de uden lang Forhaling og vidtløftig Proces ved en ordentlig Dom skulle hjælpe Pouel Mikkelsen i Trondhjem som fremmed til Ret mod afdøde Hr. Søfren i Brandes Arvinger. Udt. i J. T. 5, 197 b.

2. Jan. (—). Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen og Rigsraadet have bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i Aar i København den 14. Maj. Sj. T. 19, 453 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Manderup Parsberg i Aalborg Stift, Christen Holck i Viborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift, Albrikt Skeel i Riberhus Stift, Knudt Rud i Odense Stift, Peder Basse i Roskilde Stift og Sigvort Grubbe i Lunde Stift. Sj. T. 19, 455.

— Miss. til Landsdommerne om straks at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget, for at Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter, og siden holde det i god Forvaring ved Landstinget. — Lauge Beck i Sjælland, Lauge Urne i Skaane, Mogens Jul og Ifver Jul i Jylland, Eiler Qvitzov i Fyen, Morten Mogensen i Halland, Rubeck Pors paa Langeland, Anders Dresselberg paa Laaland og Falster, Jens Koefoedt paa Bornholm. Sj. T. 19, 455.

— Miss. til Rigsraaderne Christen Friis, Peder Munk, Manderup Parsberg, Sten Brahe, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Breide Rantzau, Arild Hvitfeldt, Hendrik Ramel, Axel Brahe, Prebiørn

Gyldenstjerne, Jørgen Friis, Hendrik Lykke, Eske Brock, Oluf Rosensparre og Christen Holck. Da Kongen vil holde almindelig Herredag i København den 14. Maj, skulle de rette sig efter uden al Undskyldning at møde i København til denne Tid for i Forening med Kongen at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Bestillinger. Sj. T. 19, 454.

2. Jan. (Koldinghus). Miss. til Jacop Rosenkrantz om at lægge 1 Gaard i Neru¹ By og Sogn i Aasum Herred i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ebbe Munk til Fiebro, Embedsmand paa Anderskov, ind under Nyborg Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 3, 133.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz og Knud Rud. Borgemestre og Raad i Bogense have berettet, at Byens Kirke er ganske bygfældig baade paa Spir og i andre Maader, saa det er nødvendigt, at den i Tide bliver istandsat. Da Kirken ligger paa Strandbakken, saaledes at den søfarende Mand i sin Sejlads retter sig meget (»har stor Eftergissing«) efter Kirkens Spir, og da Kirken ikke har saadan Indkomst og Borgerne i Byen ikke saadan Formue, at Kirken kan blive istandsat, medmindre de faa nogen Hjælp dertil, skulle de ovennævnte to Lensmænd, naar de høre Kirkernes Regnskab i deres Len [Nyborg og Odensegaard], sørge for, at de Kirker i hvert Len, der ere ved nogen Formue og ikke selv ere trængende, komme Bogense Kirke til Hjælp med 150 Dlr. fra hvert Len, hvilke Penge de siden skulle tilstille Kirkeværgerne for Bogense Kirke. F. T. 3, 134.

10. Jan. (—). Miss. til Frants Rantzau om at lade nogle Bøgepæle føre til Ansehe² Ladested, saa de med Pramme kunne blive førte derfra til Randers. Udt. i J. T. 5, 197 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Palli Fasti til Mindstrup paa Kronens Part af Korntienden af Giufskouf³ Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 1 Ørt. Byg til Hospitalet i Vejle. Udt. i Tb. S. 72 b.

11. Jan. (—). Miss. til Breide Rantzau om, at han med det allerførste skal tilskrive Peder Mund, hvor meget denne skal tage

¹ S. Næraa, Aasum H.

² Ands, Lysgaard H.

³ Givskud, Nørvang H.

af Hertug Hendrik af Brunsvigs Tjener for Parret af de Øksne, som ere staldede paa Frederiksborg Ladegaard. Udt. i Sj. T. 19, 455 b.

11. Jan. (Koldinghus). Miss. til Peder Mund. Han har indberettet, at nogle Bøndersønner i Frederiksborg Len, der ere fødte i andre Kronens Len, nu deles og tiltales, at de skulle flytte derfra og bosætte sig paa deres Fødested, og han har anmodet om at faa Kongens Vilje herom at vide, da det Sted, som de nu bo paa, er Kronens ligesaa vel som deres Fødested. Da det er Kronens Gods paa begge Sider, skal han lade gøre den Forordning, at alle de i Lenet boende Bøndersønner, der ere fødte i andre Kronens Len, utribulerede skulle blive boende i Frederiksborg Len, og lade dette Missive fremvise paa Tinge, for at Dommeren kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 456.

— Aab. Brev om, at Hr. Andreas Michaelius, Guds Ords Tjener i Kolding, har berettet, at han vil lade trykke en lille Bog med Titel: »Verdslig Lov og Skik, efter hvilken som Gud selv har befalet Israels Folk og Menighed at styres«, — hvilken Bog efter hans Mening kan komme Undersaatterne her i Riget til Gavn —, saafremt han kan faa kongelig Bevilling paa at trykke den og faa Privilegium paa, at ingen maa eftertrykke den i nogle Aar. Kongen har med naadigst Behag modtaget hans Tilbud og bevilget, at han maa lade Bogen trykke i København, dog skal han anvende al mulig Flid paa, at den kan blive trykt korrekt, og at ingen mod hans Vilje i de næste 10 Aar maa lade Bogen eftertrykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget, for at han kan komme til nogen Opretning for den Bekostning, han anvender paa Bogen. Forser nogen sig herimod, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kronen, den anden til Andreas Michaelius. J. R. 6, 223.

— Kvittans til Jacob Høg til Trudshollum paa 4600 Dlr., som han nu har indbetalt i Kongens eget Kammer af den Sum Penge, han efter sin udgivne Forskrivnings Lydelse skal betale til Kongen for det, som afdøde Jacob Trolle er bleven Kongen skyldig af Trondhjemgaards Len. J. R. 6, 223 b.

12. Jan. (—). Kongelig Stadfæstelse paa en af Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, og Borgemestre og Raad

i Kolding forfattet Skraa¹ og Lavsret, dat. 29. Sept. 1598, for Snedkerne i Kolding. J. R. 6, 224.

12. Jan. (Koldinghus). Miss. til Eske Brock om at lade nogle Pæle føre fra Ansehe² Ladested til Randers paa Pramme. Udt. i J. T. 5, 197.

13. Jan. (—). Aab. Brev om, at Liborius Trebing straks med det allerførste maa lade anrette en Glarhytte i Silkeborg Len, hvor han baade Sommer og Vinter maa bruge sit Haandværk og søge sin Profit, saa vidt ham muligt er. Han maa til det Behov frit lade brænde al den Aske, han behøver til sit Haandværk, af raadne, fule og hallede Træer i Silkeborg og Skanderborg Lens Skove, dog skal han paase, at der derved ikke ved Ildebrand sker nogen Skovskade. Det skal staa ham frit for at lade hugge saa meget Ved, som han behøver til Glarhytten, af de Træer i begge Len, som ere blæste ned i den sidste store Storm. Lensmanden paa Skanderborg skal straks skaffe ham det Bygnings-tømmer, som behøves til Glarhyttens Opførelse, og en Tømmermand til at tilhugge og rejse Hytten. Lensmanden paa Silkeborg skal skaffe ham 3000 Mursten til Hytten, men hvad han iøvrigt skal bruge til denne, skal han anskaffe paa sin egen Bekostning. Han skal fra nu af at regne aarlig svare Kronen en Afgift af 150 Dlr. og uden al Forsømmelse betale dem til Lensmanden paa Silkeborg. J. R. 6, 226.

— Miss. til Frants Rantzau om at skaffe Liberius Trebinck, hvem Kongen har tilladt at anlægge en Glarhytte i Silkeborg Len, 3000 Mursten dertil. J. T. 5, 197 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at skaffe Liberius Trebing Bygningstømmer til Glarhytten og en Tømmermand til at sammenhugge og opsætte Hytten. Bekostningen med Hytten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 198.

14. Jan. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om, at Frederik Jørgensen, der har været i Kongens Kantori, maa blive indtaget i Sorø Skole og nyde Disciplin og Underholdning der ligesom andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 456.

— Skøde- og Gavebrev til Bertel Guldsmed, Borger i Kolding, paa en Kronens Jord nærmest op til den Gaard, han bor i, op imod Slottet. J. R. 6, 226 b.

¹ Skraaen findes indført.   ² Ands, Lysgaard H.

17. Jan. (Koldinghus). Miss. til Oluf Rosensparre. Paa de 3 Punkter, som han har andraget for Kongen, svares ham: 1. Kongen vil paa ingen Maade give noget Afslag i de øde Gaardes Landgilde i Lenet [Mariager Kloster] og befaler ham derfor at gøre sig Flid for, at de øde Gaarde kunne blive besatte, da Kornet i Aar er vokset godt og det ser ud til, at Aarene igen skulle blive gode. 2. De under Mariager Kloster liggende Vandmøller skal han istandsætte med nødtørftig Bygning, men det skal ske med saa ringe Bekostning som muligt. 3. Med Hensyn til de 6 Kirker i Mariager Klosters Len vil Kongen ved første Lejlighed lade undersøge i Rentekammeret, af hvilken Grund Kirketienderne ere indskrevne i Kronens Jordebog, og siden enten lade dem udtage af Jordebogen eller give ham Ordre om, hvorledes der skal forholdes med disse Kirkers Bygning. J. T. 5, 198.

23. Jan. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Søfren Andersen, Søn af Hr. Anders i Jellinge i Koldinghus Len, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 456.

24. Jan. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt. Kongen har bevilget den russiske Gesandt, at 30 af hans Folk maa blive liggende her i Riget, indtil de til Foraaret kunne komme med Skib til Narva, og sender nu disse Folk til Arild Hvitfeldt med Ordre til at skaffe dem Bolig paa Dragsholm og hver Maaned lade dem faa Underholdning efter vedlagte Seddels Lydelse, hvilken Underholdning han skal lade føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 456 b.

27. Jan. (—). Miss. til Ifver Jul. Ofve Jul til Meilgaard har berettet, at han en Tid lang har været Væрге for sin Søster og sin afdøde Broder Niels Juls Børn, men nu paa Grund af Alderdom og stor Skrøbelighed ikke længere kan forestaa dette Værgemaal, og han har derfor anmodet om, at Ifver Jul maa blive forordnet til Væрге i hans Sted. Det befales Ifver Jul at overtage Værgemalet og forsvare Søsteren, Børnene og deres Gods, hvor det end findes i Riget, til Tinge, Stævne og hvor deres Ret kan falde. J. T. 5, 198 b.

28. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hans Møller, Hertug Hendrik af Brunsvigs Tjener, til Foraaret toldfrit maa lade udføre til Skibs 318 Staldøksne fra Sjælland og 200 Stald-

øksne fra Nørrejylland til Hertugens Hofholdnings Behov. Udt. i Sj. R. 14, 427.

29. Jan. (Koldinghus). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen førstkomende 11. Marts vil gøre hans Bryllup paa Antvorskov Slot, skal han sørge for til denne Tid at have alt hvad der behøves til Brylluppet i Forraad, saa der i ingen Maader skal mangle noget. Sj. T. 19, 456 b.

— Miss. til Stygge Høg. Da Kongen førstkomende 11. Marts paa Anderskov Slot vil gøre hans Datter, Jomfru Sitsel Høgs Bryllup med Ebbe Munk til Fiellebroe, Embedsmand paa Anderskov Slot, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han Lørdagen i Forvejen kan være paa Anderskov Slot med sin Hustru og sin Datter for sammen med andre Kongens gode Mænd at hjælpe til med at bepryde denne Højtid. J. T. 5, 200 b.

— Miss. til Dafvidt Balfur. Da han har anmodet Kongen om at forstrække ham med 220 Dlr. paa det Arbejde, han har for, og lade ham vide, om Kongen fremdeles behøver ham i sin Tjeneste, meddeles ham, at Kongen vel husker, at han paa dette Arbejde allerede har forstrakt ham med saa mange Penge, som der var aftalt, og at Kongen ikke er til Sinds at ville forstrække ham med mere. Hvorvidt Kongen fremdeles behøver ham i sin Tjeneste, vil Kongen nærmere betænke sig paa og give ham Besked om, naar det nævnte Arbejde er fuldbragt. Sj. T. 19, 457.

— Aab. Brev om, at Christen Krag til Glumstrup, der for nogen Tid siden har fæstet Kronens Parter af Korntienden af Jørsbye, Segersløf og Ersløf Sogne paa Mors, herefter aarlig maa give Penge i Stedet for den Kornafgift, han skal give af disse Tiender, efter den Pris Kornet hvert Aar staar i, da det vil falde ham meget besværligt at føre Kornafgiften over Sundene til de Steder, som Lensmanden paa Hald giver Ordre til. J. R. 6, 227.

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Vissinge i Gern Herred i Skanderborg Len, der ikke ere saa formuende, at de kunne udrede deres Landgilde i Korn, indtil videre aarlig maa betale 1 Dlr. for hver Tønde hart Kornlandgilde, for at de kunne blive ved Magt og bedre i Fremtiden kunne komme til Kræfter. J. R. 6, 227 b.

— Ligelydende Brev for Bønderne i Tørring og Alling. Udt. i J. R. 6, 228.

29. Jan. (Koldinghus). Miss. til Knud Brahe. Han har berettet, at der i Hatting Herred i Bygholm Len ligger en By, ved Navn Seberup¹, paa 8 Gaarde, hvoraf de 5 i langsommelig Tid have staaet øde, og at man, hvis de 8 Gaarde blive gjorte til 4 og deres Tilliggende delt lige mellem disse 4 Gaarde, formentlig langt bedre kan faa Gaardene besatte og Byen holdt vedlige. Det befales ham at lade de 8 Gaarde gøre til 4, dog saaledes at der af disse svares ligesaa megen Landgilde som af de 8 Gaarde, og siden lade Jordebogen forandre. J. T. 5, 199.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Ydinge i Vor Herred i Skanderborg Len paa Grund af deres Armod i Aar maa svare 1 Dlr. i Stedet for hver Td. Byg, som de skulle svare Kronen i Landgilde, hvorefter han skal rette sig. J. T. 5, 199 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kronens Tjener, Peder Pedersen i Vitvidt i Skanderborg Len, har berettet, at hans Gaard med den Armod, han har haft, 3 Aar i Træk er brændt, og han har i den Anledning begæret nogen Forskaansel paa sin Landgilde. Valdemar Parsberg skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa Bygningstømmer i Kronens Skove til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse. J. T. 5, 200.

— Miss. til Casper Markdaner. Denne Brevviser Peder Lundt, Kronens Tjener i Hybye i Koldinghus Len, har berettet, at hans Kvæg for et Aar siden er død for ham, saa han ikke har kunnet overkomme at pløje sin Gaards Jord, og han har i den Anledning begæret nogen Forskaansel paa den Landgilde, han resterer med. Casper Markdaner skal lade ham være fri for Halvdelen af den Landgilde, han resterer med, som er 2 Tdr. Byg, 1¹/₂ Sk. Rug og 1 Mk. Penge. J. T. 5, 200.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Appelonne Sørensdatter i Gredstrup i Skanderborg Len, hvor hun begærer, at Kongen enten vil give hende nogen Forskaansel paa den Landgilde, hun resterer med, eller for en rimelig Pris tilforhandle sig Bondeejendommen i den Gaard, hun bor i. Valdemar Parsberg skal ved første Lejlighed bese og taksere Bondegaarden, betale hende,

¹ Sæbberup, Hatting H.

hvad den kan være værd, tage Skøde af hende paa den og føre Betalingen for den til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 200 b.

29. Jan. (Koldinghus). Miss. til alle Kron-, Stifts-, Kanne-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i Hammerum Herred i Lundenes Len og i Vradts Herred i Silkeborg Len. Da Kongen har ladet savskære noget Tømmer og nogle Egeplanker i Silkeborg Len og vil have det ført til Horsens, befales det dem strengelig efter nærmere Tilsigelse af Frants Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, eller hans Fuldmægtige at møde med Heste og Vogn paa de Steder i Silkeborg Skove, som de faa Ordre til, og hver køre 3 Læs Tømmer og Egeplanker til Horsens. Ingen uden Adelsens egne Arvetjenere skulle være fri herfor. Frants Rantzau har faaet Ordre til at opskrive Navnene paa alle dem, der møde, og lade dem, der sidde overhørige, tiltale og straffe for Ulydighed. Det befales de Lensmænd, der have de ovennævnte Herreder i Befaling, at give baade Kronens og de andre Bønder Ordre til at møde i Silkeborg Skove paa den Tid, Frants Rantzau tilsiger, for at fremføre Tømmeret. J. T. 5, 201.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hermandt Jul til Aa-berg paa Kirkens Part af Korntienden af Sieldt Sogn i Nørre Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 12 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 72 b.

30. Jan. (—). Oprejsningsbrev for Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Thommis Pofvelsen i Huorlundt¹, der sidste Høst har hugget det yderste Led af Tommelfingeren paa en, ved Navn Christen Nielsen, i Gunderup i Øster Herred i Lundenes Len, af hvilket Saar denne er død 3 Uger efter, hvilken Sag er bleven fortiet og ikke forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 228.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Han har indberettet, at Mats Nielsen til Nerrild paa et Mageskifte² mellem ham og Kong Frederik II er bleven Kronen noget Gods skyldig, hvorfor Mats Nielsen siden³ har udlagt Kronen 1 Bol i Nørtarp i Nør Herred i Lundenes Len, der aarlig skulde skyldes 1 Ørt. Byg, 2 Mk. Smørpenge, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. Da dette Bol imidlertid var

¹ Hornelund, Ø. Horne H. ² Se 4. April 1583 og 28. Juni 1585. ³ 25. Maj 1586.

aldeles øde og ikke godt for sin Landgilde, saa Kongen i mange Aar har mistet sin Landgilde deraf, har Ulrik Sandberg paa Kronens Vegne foreholdt Mats Nielsen, at Kronen er kommet til kort ved dette Mageskifte, og Mats Nielsen har saa godvillig slaget sig selv til Rette og tilbudt i Stedet at udlægge et andet Bol i Stostrup¹ i Nør Herred i Lundenes Len, der aarlig skylder 2 Ørt. Rug og 1 Laks. Ulrik Sandberg skal lade Mats Nielsen faa det Bol tilbage, som han tidligere har udlagt til Kong Frederik II, lade Bolet i Stostrup besigte, lægge det ind under Slottet, indskrive det i Jordebogen og siden aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Hal skal ved Mageskiftet varetage Kronens Bedste, saaledes som Kongen tiltror ham. J. T. 5, 201 b.

30. Jan. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen har bevilget Stenhugger Hans Barckmandt 80 Dlr. for det Murværk og Arbejde, som han nu i næsten 2 Aar, efter den forrige Bygmesters Død, har udført paa det ny Kapel paa Koldinghus, skal Casper Markdaner finde Raad til at betale disse 80 Dlr., der siden skulle blive ham godtgjorte i hans Regnskab. J. T. 5, 202 b.

— Miss. til Knud Brahe. Fru Rigisse Rosenkrantz til Tyrrestrup, Giord Pedersens Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed vil holde Skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, og anmodet om, at der maa blive beskikket en Værgе for hende og hendes Døtre, medens Skiftet staar paa. Det befales Knud Brahe at overtage Værgemaalet for hende og Døtrene, medens Skiftet staar paa, og paase, at der baade ved Skiftet og i andre Maader sker dem Skel og Fyldest for deres Parter. J. T. 5, 202 b.

— Miss. til Albret Skeel om at sælge alt det Byg, som ligger paa Møgeltønderhus, for 6 Mk. Tønden til dem, der ønske at købe det, og føre det til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 203.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Han har indberettet, at Husene paa Lundenes Slot ere aldeles bygfældige og forfaldne, ja en Del af dem ere endog helt blæste ned i den store Storm forleden, saa man paa Slottet hverken kan have Husrum eller Plads til Staldøksne, Fæ eller Kvæg, der skal holdes paa Slottet, eller til det Hø og Korn, der kan avles til Slottet, ligesom der heller ikke er Loftsrum til Kronens Korn. Endvidere skal Broen over Skiern

¹ Stovstrup, N. Horne H.

Aa være saa forfalden, at han ikke kan faa nogen, der vil eller kan svare den aarlige Afgift deraf til Kronen. Det befales ham i den Anledning at lade det store 2 Lofter høje og med Sten tækkede Hus, som afdøde Fru Abbild Skeel lod opsætte paa Borgegaarden paa Lundenes Slot, nedbryde og deraf lade lave 2 Huse, hvori Kronens Korn kan henlægges og opbevares. Paa Ladegaarden skal han lade opføre en Korn- og Hølade, 24 Bindinger lang, og et Fæhus, 19 Bindinger langt, og lade alle disse Huse tække med Straatag. Endvidere skal han med Flid lade Broen over Skiern Aa saaledes istandsætte, at Kronen kan faa den sædvanlige aarlige Afgift af den. Alt skal laves med saa ringe Bekostning som muligt. De Egestolper og andet Tømmer, som han maatte behøve til Bygningen, skal skaffes ham af Issen og andre Silkeborg Slots Skove, hvorom der er udgaaet Ordre til Frants Rantzau. Det Fyrretømmer, der maatte behøves, skal han købe i Ringkøbing eller andensteds, hvor der er det bedste Køb. Alle Udgifter til Byggeriet og til Køb af Tømmer skal han indføre i sit Regnskab. J. T. 5, 203. Orig.

30. Jan. (Koldinghus). Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen har befaleet Ulrik Sandberg at bygge noget paa Husene paa Lundenes Slot og at istandsætte Skiern Bro, skal han, naar Ulrik Sandberg eller hans Fuldmægtige henvende sig til ham derom, udvise dem det nødvendige Tømmer af de Vindfælder af Eg, som ere faldne enten paa Issen Skov eller de andre Skove i Silkeborg Len, der ligge nærmest for Haanden. J. T. 5, 204.

31. Jan. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet følgende Kontrakt med Hans von Anten, Tømmermand, angaaende Bygningen paa Frederiksborg: Han skal ophugge og fuldfærdige Sparreværk, Spir, Skillerum, Bjælker, Lofter og alt andet Tømmerværk til hele Bygningen efter den Skabelon, som Kongen har leveret ham, holde sig selv med Blok og Tagl og egne Redskaber og holde Pligtsfolk og Savskærere paa egen Kost og Løn. Derimod skal Kongen skaffe ham det nødvendige Tømmer og Jernværk paa det Sted, hvor Tømmerværket skal tilhugges. For dette Arbejde skal han ialt have 4500 Dlr., hvilke skulle betales ham af Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Saasart Arbejdet er helt færdigt, skal Hans von Anten have den sidste Rest betalt. Sj. R. 14, 427¹.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 576 f.

31. Jan. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Erik Vasbyrd til Vinderup har berettet, at han i nogen Tid har haft Trætte med Christoffer Pax til Kindholm, Embedsmand paa Holbæk Slot, angaaende deres Stolestade i Aagerup Kirke, men at de nu ere blevne forligte derom, saaledes at Erik Vasbyrd maa sætte sit Stolestade i Koret ovenfor Christoffer Pax's Stolestade. Da dette ikke bekvemt kan ske, medmindre en Del af Koret nedbrydes, hvilket ikke kan gøres uden Tilladelse af Kongen, der har Jus patronatus til Aagerup Kirke, har Erik Vasbyrd nu anmodet om Kongens Tilladelse til Nedbrydningen. Det tillades herved Erik Vasbyrd at lade Koret i Aagerup Kirke nedbryde og opsætte sit Stolestade der efter den mellem ham og Christoffer Pax gjorte Forhandling, dog skal han paa egen Bekostning lade Koret genopbygge og forbedre, saa det i alle Maader kan være uden Skade for Kirken. Sj. R. 14, 427 b.

— Aab. Brev om, at Skolemesteren i Bogense, til hvis Underholdning Bogense By hidtil har betalt 20 Dlr. aarlig, hvoraf Skolemesteren dog ikke kan ernære sig, medens det besværer den fattige Menighed i Bogense stærkt, herefter maa have Serridtsløf¹ Sogns Degnekald og Degnerente, mod at give Afkald paa de 20 Dlr. F. R. 3, 97. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev om, at de Krønens Bønder under Koldinghus, der hidtil have været brugte til Pløjning og Høstarbejde under Vandrupgaard, højliggen have besværet sig over det Arbejde, som de hidtil i saa Maade have maattet gøre til Gaarden, og anmodet om, at de maa blive forskaandede for denne Besværing. Kongen har nu i Anledning af deres gentagne Begæringer bevilget, at de indtil videre maa være fri for at gøre Pløjning og Høstarbejde til Vandrupgaard, mod at enhver Gaard, fra førstkommende Mikkelsdag at regne, aarlig betaler 1 Dlr. til Kronen for denne Forskaansel. Med Hensyn til Ægt, Arbejde og andet til Koldinghus skulle de være Lensmanden paa Koldinghus hørig og lydige, som det sig bør. Hvis Kongen bliver til Sinds igen at bruge Avl til Vandrupgaard med Pløjning og Sæd eller at lade den til Gaarden hørende Eng indhøste, skulle de blive fri for at svare de nu paalagte Høst- og Arbejdspenge. J. R. 6, 228 b.

— Ligelydende Bevilling for de Krønens Bønder under

¹ Særslev. Skovby H.

Koldinghus, der hidtil have været brugte til Pløjning og Høstarbejde til Nygaard, at de indtil videre maa være fri derfor mod af hver Helgaard aarlig, fra førstkommende Mikelsdag at regne, at svare 1½ Dlr., dog skulle de være forpligtede til at holde Gærderne om Nygaards Mark vedlige. J. R. 6, 229.

31. Jan. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen har bestemt, at Vanderupgaards Avl skal lægges øde og Gaarden bortfæstes for en aarlig Landgilde, skal han paa Tinge lade opkræve nogle uvildige Dannemænd, der skulle undersøge, hvad Ejendom der ligger til Gaarden og hvad Landgilde der kan svares deraf, og give deres Ansættelse beskrevet fra sig; han skal dog føre nøje Tilsyn med, at der sker Kronen Skel og Fyldest. Naar Gaarden er takseret, skal han bortfæste den, indskrive den i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Han skal endvidere lade uvildige Dannemænd sætte den nordvest for Vanderupgaard liggende Mark, som Bønderne sammesteds i afdøde Peder Rantzaus Tid have haft i Brug, for Landgilde, lade Bønderne i Vanderup faa den for denne Landgilde, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den. J. T. 5, 204.

— Miss. til Frandts Rantzau. Da Kongen, der i disse Dage har sendt ham et aabent Brev til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i Hammerum og Vradts Herreder om at køre Tømmer og Egeplanker til Horsens, har erfaret, at Hammerum Herred ligger langt derfra, og at Bønderne i dette Herred desuden ville blive besværede med den Bygning, der skal foretages paa Lundenes Slot, skal han til Fremførelsen af Tømmeret til Horsens særlig bruge de gejstlige Tjenere i begge Herreder og Kronens Tjenere i Vradts Herred, men saa vidt muligt forskaane Kronens Tjenere i Hammerum Herred derfor. J. T. 5, 204 b.

1. Febr. (—). Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Enkefruer. Da Kongen Søndagen den 11. Marts paa Andtvorskov Slot vil gøre Ebbe Munk til Fielebroes Bryllup og ved den Lejlighed gerne vil have nogle af Adelen hos sig, anmodes de om at møde paa Andtvorskov Lørdagen i Forvejen med deres Hustruer og dissers Jomfruer for at hjælpe til med at bepryde Ebbe Munks Bryllupshøjtid. — Christen Krabbe, Peder Jul, Niels Krabbe, Holger Ulfstand Gregersen, Melkior Ulfstand, Knud Brahe, Kansleren,

Breide Rantzau, Axel Brahe, Eske Brock, Niels Friis, Eiler Bryske og Carl Bryske med deres Fruer og Jacop Høg. — Enkefruer: Tale Ulfstand, Karen Bryske, Christendtse Bryske og Margrette Viffert. Sj. T. 19, 457.

1. Febr. (Koldinghus). Miss. til Tage Krabbe. Søstrene Jomfru Bente og Jomfru Beate Mikkelsdatter ville med det første skifte med deres Stiffader Jens Claussen¹ til N efter deres afdøde Fader Mikkell Pedersen og have i den Anledning begæret, at der maa blive beskikket en Værge for dem, medens Skiftet staar paa. Det befales ham at paatage sig Værgemaalet for dem, medens Skiftet staar paa, paase, at de faa deres Part, og at der ogsaa i andre Maader vederfares dem, hvad Ret er. Sk. T. 3, 183 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Hans Borck, Bygmester og Stenhugger paa Koldinghus, om, at han til det ny Kapel paa Koldinghus skal hugge og forfærdige af gullandske Sten en Prædikestol, som skal forsires med Marmorsten og Alabast, alt efter den Skabelon, som han nu har ladet Kongen se. Kongen vil skaffe Stenene dertil, men ellers skal han udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning. Han skal med det allerførste og med Flid udføre Arbejdet og skal for hele Arbejdet have 150 Dlr., der skulle betaales ham af Lensmanden paa Koldinghus, eftersom Arbejdet skrider frem. J. R. 6, 230.

— Kvittans til Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, paa 1950² Dlr., som han efter Kongens Begæring har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den sidst paabudte Skat i Riberhus Len. J. R. 6, 230 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Kongen har bragt i Erfaring, at Frederik Bøgvad for nogen Tid siden med Rigens Forfølgning har gjort Giøde Hansen i Ørum i Nørvangs Herred i Koldinghus Len fredløs for en Sum Penge, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret i Riberhus Len, medens han var Ridefoged samme-steds. Da Giøde Hansen ikke i Tide har rettet for sig, men, Forfølgningen ganske uanset, trodsigen opholder sig her i Lenet, skal Casper Markdaner straks lade Giøde Hansen paagribe og holde ham fængslet paa Koldinghus indtil nærmere Ordre. J. T. 5, 205.

¹ Jens Klavsen Mormand g. m. Beate Jensdatter Myre, Enke efter Mikkell Pedersen (Gynge). ² I Overskriften til Brevet staar urigtigt: 1450.

1. Febr. (Koldinghus). Miss. til Albrit Skeel. I 1580¹ har Kong Frederik II blandt andet Gods tilskiftet afdøde Fru Kiersten Ulfeldt 1 Gaard i Tobel i Riberhus Len, som Christen Tøgersen bor paa. Da Arild Hvitfeldt til Oddersberg, Danmarks Riges Kansler, og afdøde Erik Lykke i Anledning af Mageskiftet i sin Tid besigtede denne Gaard, bekendte Christen Tøgersen med sine oprakte Fingre, at han var en Krone- og Fæstebonde, og gav Besked om, hvad han kunde saa og avle, saaledes som Albrit Skeel noksom kan se af den hermed følgende Udskrift af Besigtelsen. Efter Christen Tøgersens egen Bekendelse er Gaarden saa bleven tilskiftet Fru Kiersten Ulfeldt som en Krone- og Fæstegaard, men 17 Aar efter Mageskiftet har Christen Tøgersen tilholdt sig Bondeejendommen i Gaarden efter nogle gamle Kongebreve, som han skal have derpaa, og herpaa har han i 1598 erhvervet Kongens og Rigens Raads Dom². Da Eggert Abildgaard til Skodtborrig nu begærer Vederlag af Kronen for Bondeejendommen i den ovennævnte Gaard, der formedelst Christen Tøgersens falske og løgnagtige Bekendelse er bleven tilskiftet Kiersten Ulfeldt som en Fæstegaard, skal Albrit Skeel lade Christen Tøgersen tiltale og forfølge som en Løgner og Meneder for denne hans Bekendelse og lade ham straffe tilbørligt eller tilholde ham til at stille Eggert Abildgaard tilfreds, saa Kronen hverken nu eller i Fremtiden lider nogen Skade for den Sag. J. T. 5, 205 b³.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Der er en vidtløftig Trætte angaaende en Arv, som er falden i Roskilde efter afdøde Hr. Søfren Olsen, Vikar i Roskilde. Sagen er først bleven forfulgt med Loven paa Roskilde Byting og er derfra indstævnet til Sjællandsfar Landsting, hvor den igen er bleven henvist til dens tilbørlige Dommere for at faa paadømt, hvilke af Vidnesbyrdene, som ere gaaede lige imod hinanden i Sagen, der bør staa ved Magt, saaledes som de nærmere kunne se af Landstingsafvisningen. For at Sagen kan blive bragt til Ende snarest muligt, hvilket Kongen gerne ser, skulle de, naar de Vidnesbyrd, der ere tagne i Jylland, blive stævnedes i Rette for dem, uden lang Forhaling, anseende de Breve og Vidnesbyrd, Modparten har i samme Sag, afsige endelig Dom om, hvorvidt deres Vidnesbyrd bør staa ved Magt eller ej. De skulle ikke tage noget Hensyn til, at de i

¹ 22. Marts. ² Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1595—1604 S. 223 f. ³ Tr.: Christensen, Agrarhist. Studier I. 130 f.

Oslo i Norge ikke ere blevne citerede og kaldede dertil. J. T. 5, 206.

1. Febr. (Koldinghus). Miss. til M. Jens Giødtsen og M. Jacob Jensen. Superintendenter i Aarhus og Vendelbo Stifter, om at møde hos Kongen i Haderslev den 14. Febr., da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med dem om. Origg. i Landsark. i Viborg.

6. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdaner om at bestille 17 eller 18 Rustvognskurve i Koldinghus Len, saa de snarest muligt kunne blive færdige, og føre det, de koste, til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 206 b.

— Miss. til Kolding, Ribe, Horsens, Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Æbeltoft, Varde, Lemvig, Ringkøbing, Holstebro, Skive, Hobro, Aalborg, Thisted, Sæby, Hjørring, Grenaa, Nykøbing p. Mors og Skagen. Kongen har bragt i Erfaring, at den gemene Handtering og Købmandshandel i Købstæderne i Nørrejylland Aar efter Aar forringes mere og mere, i højere Grad end i andre velordnede Stæder, hvilket med Tiden, hvis der ikke bliver truffet Forholdsregler derimod, vil foraarsage stor Armod blandt Borgerne. Da Kongen som en kristen Øvrighed intet hellere ser, end at Byernes Handtering og Næring daglig maa formeres, skulle de af hver By udnævne en Borgemester og en forstandig Købmand, hvilke skulle møde i Horsens den sidste Febr. Kongen vil saa sende Fuldmægtige did, der i Forening med dem skulle overveje, ved hvilke Midler Købstædernes og Borgernes Handtering og Købmandsskab kan formeres her i Riget ligesom andensteds. J. T. 5, 206 b. Orig. (til Varde) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til Nyborg, Svendborg, Odense, Faaborg, Assens, Kerteminde, Bogense, Middelfart og Rudkøbing om hver at sende en Borgemester og en forstandig Købmand til Bogense 6. Marts. Udt. i J. T. 5, 207. Orig.¹ (til Odense) i Landsark. i Odense.

11. Febr. (—). Miss. til Sten Brahe om at afskaffe det Stod, som hidtil har været paa Samsø, udse et belejligt Sted, hvorpaa Stoddet bedst kan henslaas, og siden sende det did med god Varetægt. Udt i Sj. T. 19, 458.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Han har indberettet, at der i

¹ Tr.: Aktst. etc., udg. af Fyens Stifts lit. Selskab I. 83 f.

Lundenes Len for nogen Tid siden i den sidste farlige Pestilens skal være begravet et levende Barn, og begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med dem, som have be gaaet denne Gerning. Han skal lade de paagældende Personer til- tale med Retten, tage Dom i Sagen, men, forinden han lader den eksekvere, indsende den til Kancelliet, hvorefter han skal faa nær- mere Besked. Paa hans Begæring om at maatte flytte Herreds- tingene i Lenet hen midt i Herredet til Bedste for de Herredsmænd, som nu bo længst fra Tingene, svares, at Kongen ikke vil have dem flyttet fra de Steder, hvor de fra Arilds Tid have ligget. J. T. 5, 207 b¹.

14. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Forstanderen for Hospi- talet i Kolding. Da Kronens Tjener, Hans Ifversen i Giesing² i Eist Sogn i Koldinghus Len, har anmodet om, at han i Betragtning af sin Alderdom og store Skrøbelighed maa komme ind i Hospi- talet i Kolding, befales det Forstanderen at optage ham deri og lade ham faa samme Underholdning som de andre Hospitalslemmer. J. T. 5, 208.

15. Febr. (—). Miss. til Breide Rantzau. Da Kongen den 11. Marts vil gøre Ebbe Munk til Fielebros Bryllup paa Antvorskov Slot, skal Breide Rantzau med en af Kongens Vintap- persvende fra Kongens Kældere paa København og Kronborg sende saa megen Vin, som behøves til Brylluppet. Ligeledes skal han hidsende hvad der ellers maatte behøves til Brylluppet, naar und- tages hvad Fetalje, Lam, Høns, Gæs og andet, som kan faas i Le- net. Der sendes ham til Efterretning en Fortegnelse over de Per- soner, som Kongen har forskrevet til Brylluppet. Sj. T. 19, 458.

16. Febr. (—). Miss. til Hofmesterinden om, at hun til den 9. Marts skal begive sig til Andtvorskof med saa mange af Dronningens Jomfruer, som ere i Sjælland og Skaane. Udt. i Sj. T. 19, 458.

— Aab. Brev om, at Hugo Frandsen efter sit eget Tilbud paa egen Bekostning maa anrette og holde et Apotek i Viborg, hvor den tidligere Apoteker er død. Han skal være forpligtet til altid at have gode, friske og ustraffelige Urter i Forraad og ligesaa saadanne Materialia, Urter, Specerier og andet, som bør findes paa et velordnet Apotek, og han skal sælge sine Varer til en rimelig

¹ Tr.: Danske Saml. I. 307.

² Gejsing, Anst H.

Pris, saa ingen skal have noget at beklage sig over. Da der hertil, særlig i Begyndelsen, behøves stort Udlæg (»Forlag«), har Kongen, for at Hugo Frandsen bedre kan holde Apoteket ved Magt, bevilget, at han aarlig maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Farsø Sogn i Gislum Herred kvit og frit og indtil videre være fri for kongelig og borgerlig Tynge. Ingen anden i Viborg maa herefter uden Kongens Tilladelse holde Apotek i Viborg eller sælge saadanne Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, saafremt han ikke vil have forbrudt de Varer, han har med at fare. J. R. 6, 230 b.

17. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Knud Rud. Da Fru Christentse Bryske til Katholm, Thomis Fastis Enke, har begæret Kronens Rettighed i 1 Selvejrbondegaard, kaldet Køllevraa, i Lundenes Len til Mageskifte for hendes Halvpart i 1 Gaard, kaldet Eigense, i Fyen, skal Knud Rud ved første Lejlighed besigte denne halve Gaard i Eigense, undersøge, om den er god for sin Landgilde, og hvad der kan saas og avles til den, og indsende skriftlig Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 3, 134.

19. Febr. (—). Miss. til Valdemar Parsberg. Da Kongen til 1. Maj vil forlene en anden med Skanderborg og Aakier Len, anmodes han om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han til den nævnte Tid kan overlevere Lenene med Inventarium og andet til den ny Lensmand. J. T. 5, 208 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad¹. Denne Brevviser Karsten Tangke, Indbygger i Haderslev, har berettet, at en, ved Navn Dirik Becker, som nu er død, er bleven ham en stor Sum Penge skyldig for Rug og Hvede, som han har forstrakt Dirik Becker med i dennes Nød og Trang, og at denne har sat ham sin Gaard i Pant derfor. Skønt han gentagne Gange og med stor Bekostning for Retten har krævet sine Penge, har han dog for forskellige indfaldne Aarsagers Skyld ikke kunnet komme til sin Betaling og har nu anmodet om kongelig Befordring til at blive hjulpen til sin Ret. Det befales dem uden vidtløftig Proces og Rettergang at lade Karsten Tangke vederfares, hvad Lov og Ret er, saa Kongen kan blive fri for videre Klage fra ham. J. T. 5, 208 b.

22. Febr. (—). Fredebrev for Søfren Jensen Bra-
ming, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at stikke
Anders Søfrensen, forhen Raadmand i Ribe, saa han er død deraf

¹ Byens Navn er glemt i Registranten; formentlig skal det være Haderslev.

fjerde Dagen efter, og derfor en Tid lang ikke har turdet lade sig finde til Stede, men nu har tilfredsstillet den dødes Arvinger, Slægt og Venner paa det Vilkaar, at han skal give 400 gl. Dlr. til fattige Skolebørns Underhold i Ribe; dog skal han gøre Skolens Forstander nøjagtig Forvaring for disse Penge, før Kongens Fred lyses over ham. J. R. 6, 231 b.

22. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Christoffer Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at noget Altergods i Emmerløf Kirke skal være funderet til Underholdning af Kapellannen sammesteds, hvilket Gods efter Kong Christian III's i 1547¹ udgivne Dom og Konfirmats aarlig renter 30 Ørt. Korn, og at Herligheden af dette Gods skal følge Kogsbøl. Da Christoffer Rosenkrantz nu paa Grund af nogle Løfter, som han er kommen i for sin Broder Carsten Rosenkrantz, og for anden Lejligheds Skyld staaer i Handel med Broderen om Kogsbølgaard og Gods, paalægges det ham ved den Handel og i de Skøder, som der maatte blive gjort mellem dem, at have dette Altergods i Agt, saa Emmerløf Kirke ikke kommer til at miste sin Ret eller lide nogen Skade i Fremtiden, da han vil komme til at staa til Rette derfor, hvis noget saadant sker. J. T. 5, 209.

23. Febr. (—). Miss. til Valdemar Parsberg. Han har indberettet, at Niels Knudsen, forhen Skriver paa Skanderborg Slot, er bleven en Sum Penge skyldig i Rentekammeret paa sit Regnskab, hvilke Penge Valdemar Parsberg nu skal betale, og han har derhos, da Niels Knudsen ejer noget Selvejergods i Lenet, begæret, at det maa blive vurderet, og at han siden deraf maa faa Vederlag for de Penge, han skal betale. Det befales ham at lade det nævnte Selvejergods og de dertil hørende Skove vurdere af uvildige Dannemænd og indsende Vurderingen til Kancelliet. Kongen vil saa siden erklære sig om Sagen. J. T. 5, 209 b.

— Miss. til Hendrik Belov om at lade Rasmus Jensen og Jens Jensen i Bierstrup² og Morten Espensen og Rasmus Lauritsen i Viderup i Mols Herred i Kallø Len, hvis Gaarde for nogen Tid siden ere brændte, være fri for dette Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer i Kronens Skove til deres Gaardes Genopbygge^lse. J. T. 5, 209 b.

— Miss. til Mourits Stygge, Mogens Jul, Ulrik Sandberg, Jør-

¹ 6. Jan. (Dsk. Kancelliregistr. 1535—50. S. 328 f.).

² Bjødstrup

gen Friis, Kieldt Brockenhuus og Erik Lunge. For nogen Tid siden er der udgaaet Befaling til dem om at undersøge Trætten mellem Niels Stygge til Siøgaard og hans Søn Hans Stygge til Siøgaard angaaende Gæld og andet og enten bilægge den i Mindelighed eller dømme dem imellem. Da denne Befaling for adskillige Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven fuldgjort, befales det dem herved at samles med det allerførste paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, udføre Befalingen, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med denne Trætte, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 5, 210.

24. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en, ved Navn Anders Søfrensen, i Sorø Skole og skaffe ham Disciplin og Underholdning ligesom de andre Skolebørn. Udt. i Sjø. T. 19, 459.

— Mageskifte mellem Casper Markdaner til Siøgaard og Kronen. F. R. 3, 97. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Christendse Bryske til Katholm, Thommis Fastis Enke, og Kronen. J. R. 6, 232. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Kronens Bønder under Aastrup Slot, som Bendix Rantzau nu har i Værge og Forsvar. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem vise sig meget modvillige, idet de ikke ville gøre Ægt og Arbejde til Slottet med Indhøstning af Avlen og i andre Maader, saaledes som de ere pligtige til, uanset at de tidligere have faaet alvorlig Befaling dertil af Kongen, befales det dem herved strengeligen, at de efter Bendix Rantzaus eller hans Fuldmægtiges Tilsigelse skulle drive Avlen til Slottet og gøre anden Ægt og Arbejde, saaledes som det er brugeligt til andre Kronens Slotte og Huse. De, der vise sig modvillige, ville blive tiltalte og straffede for Ulydighed. J. T. 5, 210 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Kongen har bragt i Erfaring, at Bendix Rantzau, Embedsmand paa Aastrup, tribulerer Kronens Bønder under Møgeltønderhus med adskillig Tiltale og Forfølgning for nogen Restance, som de efter hans Formening skyldte ham, og i andre Maader. Da Kongen nok kan tænke sig, at Bønderne med Tiden ville blive forarmede ved mange og lange Ægter til og fra Landstinget, befales det Landsdommerne, naar saadanne Sager komme i Rette for dem, at dømme i dem uden Forhaling eller Opsættelse. Hvis Bendix Rantzau med Billig-

hed kan tilkendes til at give Bønderne nogen Kost og Tæring, naar Sagen bliver paadømt, maa det paa ingen Maade forbigaas. J. T. 5, 211.

25. Febr. (Haderslevhus). Kreditiv for Dr. Jonas Carisius til de Fuldmægtige, der i Henhold til Kongens Breve¹ skulle møde fra alle Købstæder i Nørrejylland i Horsens den sidste Februar, hvor Dr. Carisius skal tilkendegive dem, hvad Kongen har paalagt ham angaaende deres Lejlighed. Sj. R. 14, 428 b.

—² Miss. til Carl Bryske til Margaard og Knud Brahe til Engelstholm, Embedsmænd paa Aarhusgaard og Biugholm. Da Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret 2 Gaarde i Haufrum By og Sogn og 1 Gaard i Nies-terp³ i Hoelbiert Herred og 1 jordegen Gaard og 1 Bol i Voldbye By og Sogn i Gern Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Liem By og Sogn i Hald Herred, 1 Gaard i Løngbye By og Sogn, 1 Gaard i Gladvedt, 1 Gaard i Balle i Mørke Sogn og 1 Gaard i Exmark i Drobye Sogn i Mols Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 211 b.

26. Febr. (—). Skøde til Eggert Abildgaard til Skodgaard og hans Arvinger paa et Stykke Jord ved Kolding, som hidtil har været brugt til Provstegaarden i Kolding og ligger vest for denne Gaard; Jorden skyder sig i Vest ind paa Jørgen Skeus Lykke, og mod Øst strækker den sig til en Gaard, kaldet Jørgensgaard, som Eggert Abildgaard har købt, mod Syd støder den op til Kolding Aa. Eggert Abildgaard har nemlig begæret at maatte faa denne Jord til Vederlag for Bønderejendommen i en Gaard i Tobel i Fouling Sogn i Malt Herred, som Christen Tøgersen bor paa, hvilken Gaard ved en Forseelse i 1580⁴ var bleven tilskiftet Fru Kirstine Ulfeldt af Kongens Fader som en fri Kron- og Fæstegaard, men hvori Bønderejendommen siden er bleven fradømt hendes Søn Eggert Abildgaard. Hvis det viser sig, at nogen har Kongens Faders Livsbrev paa Jorden, skulle Eggert Abildgaard og hans Arvinger være forpligtede til at svare vedkommende den sædvanlige Afgift af Jorden, men efter dennes Død skulle Eggert Abildgaard og hans

¹ 6. Febr. 1604.   ² I Registranten er Brevet, ved en Fejlskrift, dateret: 25. Jan.   ³ Njærsterp, Hovlbjærg H.   ⁴ 22. Marts.

Arvinger uhindret beholde Jorden som evindelig Ejendom. J. R. 6, 234.

28. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Knud Rud om at lægge Halvparten i 1 Selvejrbondegaard i Eigense i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Christense Bryske til Katholm, Thomis Fastis Enke, ind under Odensegaard, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 3, 135.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Da Kongen har undt Fru Christentse Bryske til Katholm, Thomis Fastis Enke, Herligheden af Gaarden Kaalvra¹, som Oluf Simmesen bor paa, og som hidtil har ligget til Lundenes Slot, skal han lade denne Gaard slette i Jordebogen og lade hende faa den. J. T. 5, 212.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke, Corfidts Ulfeldt og Knud Rud. Menige Øksenkøbere i Sjælland have klaget over, at nogle fremmede og Udlændinge, særlig en, ved Navn Albrit Loss, stryge omkring i Landet og opkøbe Øksne baade hos Præster og Bønder for andres Penge, til stor Skade og Forprang for dem, og de have anmodet om, at saadan ulovlig Handel maa blive afskaffet. Da nævnte Øksenkøb er ulovligt og mod Forbuddet, skulle de, naar saadanne fremmede Købmænd komme til Toldstedet med Øksne, give dem Ordre til at give rigtig Besked om, af hvem de have købt disse Øksne, og hvis det saa viser sig og lovligt kan bevises, at de have købt Øksnene af Præster eller Bønder, anholde og optage disse Øksne til Bedste for Kongen som forbrudte Varer. Sj. T. 19, 459 b.

5. Marts (U. St.). Miss. til Sten Madtsen om ved allerførste Lejlighed at lade Bygmestersvenden i Halmstad aftakke, dog skal først det Arbejde gøres færdigt, som Kongens Bygmester, Mester Jørgen i Slingerup, har fortinget med ham. Bønderarbejdet med at føre Sten og andet saadant til Bygningen og med at slaa Pæleværket for Muren skal fremmes saa meget som muligt. Sk. T. 3, 183 b.

— Lignende Miss. til Jacob Beck om at aftakke Bygmestersvenden paa Varberg. Udt. i Sk. T. 3, 184.

10. Marts (Antvorskov). Miss. til Arild Hvitfeldt. Jomfru

¹ Kølvråa, Ginding H.

Lene Daa har klaget over, at hendes Broder, Herluf Daa til Sne-
dinge, som ellers efter Loven er hendes Værge, paafører hende ad-
skillige unødige Trætter og tribulerer hende til Herredsting og Lands-
ting, og samtidig anmodet om, at der maa blive beskikket hende
en anden Værge, der ved forefaldende Lejlighed kan forsvare hende
og hendes Gods. Det befales ham at paa tage sig Værgema-
let for hende. Sj. T. 19, 460.

12. Marts (Antvorskov). Miss. til Hendrik Lykke om at
lade Anders Iversen i Esholt¹ i Kirkerup Sogn i Anderskov
Len være utiltalt for hans Fødested, saalænge han bor paa
Kronens Gods. Udt. i Sj. T. 19, 460.

— Miss. til Ebbe Munk. Denne Brevviser, Kronens Tjener
Oluf Hansen i Skiørpinge i Andvorskov Len, har berettet, at
hans Gaard for nogen Tid siden er brændt, og anmodet om i den
Anledning at faa nogen Forskaansel paa Landgilde. Ebbe Munk
skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde og lade ham
faa nødtørftigt Bygningstømmer i Kronens Skove til Gaardens Gen-
opbyggelse. Sj. T. 19, 460 b.

13. Marts (—). Aab. Brev til Bønderne i Ringsted og
Mierløse Herreder, hvem de end tjene og tilhøre, om Frem-
førsel af Kongens Fadebur. Sj. T. 19, 460 b. (Tr.: CCD.
III. 164 ff.).

— Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Knudt Urne
til Arsmark. Da Hendrik Gjøe til Skiøringe har bevilget Kronen
sin Gaard Skiøringe paa Falster med alt tilliggende Gods til Mage-
skifte for Turrebye Gaard paa Sjælland med tilliggende Gods, med
Undtagelse af nogle Gaarde, der ligge i Kongens Fredejagt i Vor-
dingborg Len, og, hvis det ikke forslaar, yderligere Fyldest af det
tiloversblevne Krongods til Eskebjerggaard paa Hindsholm i Fyen,
skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge
det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 45.

— Miss. til Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa
Lundenes, og Erik Lunge til Stoufgaard. Da Peder Jul til Alstedt
har begæret noget Krongods i Ølgøe Sogn i Lundenes Len, nemlig
3 Gaarde og 1 Bol i Liste og 1 Gaard i Ølgøe, til Mageskifte
for 1 Gaard i Skarrild By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Seylstrup², i
Skarrild Sogn, 1 Gaard i Stouby³ i Gillerup Sogn og 1 Gaard i

¹ Ersholt, V. Flakkebjærg H.
for: Skovby.

² Selstrup, Hammerum H.

³ Fejlskrift

Ørre By og Sogn i Hammerum Herred i Lundenes Len, 2 Gaarde i Hee By og Sogn i Hing Herred og 1 Gaard i Ørrevadt i Dybye Sogn i Vandfeld Herred i Bøylling Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 212 b.

17. Marts (Antvorskov). Miss. til Knud Rud. Mølleren i Strandmøllen ved Assens har berettet, at Møllehuset er aldeles nedbrændt, saa han ikke har noget at bo i eller noget at opbevare Kronens Landgildemel i, og derhos anmodet om, at Møllehuset igen maa blive opbygget. Knud Rud skal istandsætte Møllehuset saaledes, at Mølleren kan have bekvem Bolig deri, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 136.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at nogle Kronens Tjenere, Møllere og andre, i Andtvorskof Len endnu restere med 6 Læster 4 Pd. Rug, 5 Læster Byg og 10 Læster Mel af deres Landgilde, som de for Armods Skyld ikke kunne udrede. Kongen har i den Anledning eftergivet dem Halvdelen af Restancen, men Ebbe Munk skal flittigt paase, at det bliver dem, der ere forarmede og mest trængende, som faa Eftergivelse, og ikke Folk, som ere ved god Evne og Formue. Med sit Regnskab skal han fremsende en Fortegnelse over dem, der have faaet Eftergivelse, og over, hvor megen Eftergivelse enhver har faaet. Sj. T. 19, 462.

20. Marts (—). Miss. til Ebbe Munk. Kronens Tjener, Søfren Jørgensen i Hafve¹ i Andtvorskouf Len, har berettet, at han sidste Aar er bleven indsat i en øde Gaard, hvortil der ingen Rug var saaet, og at han paa Grund af sin Armod ikke har kunnet pløje og tilsaa hele Jorden; han har ogsaa kun faaet en ringe Ting ind igen af det, han har saaet, hvorfor han ikke formaar at udrede sin Landgilde, men har begæret at faa eftergivet 1 Pd. Rug, som han reterer med af forrige Aars Landgilde. Kongen har bevilget hans Begæring og befaler Ebbe Munk at lade ham være fri derfor. Sj. T. 19, 462.

— Miss. til Ebbe Munk. Kronens Tjener, Jep Ibsen i Bierge Søndre i Andtvorskof Len, har berettet, at han forrige Aar er bleven indsat paa en øde Bondegaard i Lenet og har faaet

¹ ? Høve. V. Flakkebjerg H.

Paalæg om, at han, naar han fik indhøstet, skulde give 1 Skp. Rug igen for hver Skp. Rug, som var saaet til Gaarden, hvilket beløb sig til 19 Skpr. Rug, og for disse 19 Skpr. Rug er den eneste Ko, han ejede, fravurderet ham. Da han kun har avlet en ganske ringe Ting efter Udsæden, har han anmodet om at faa de 19 Skpr. Rug eftergivne og ligesaa 2 Tdr. Byg, hvormed han sidste Sommer er bleven forstrakt af Slottet, og hvorfor hans 2 Heste ere blevne fravurderede ham. Kongen har bevilget hans Begæring og befaler Ebbe Munk at lade ham være utiltalt for de 19 Skpr. Rug og 2 Tdr. Byg og igen tilstille ham hvad der herfor er udvurderet til Kronen. Sj. T. 19, 462 b.

20. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knudt Brahe til Engelstholm, Lensmand paa Biugholm, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aarhus Gaard og Len fra 1. Maj 1589 til 1. Maj 1602, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. J. R. 6, 235.

— Kvittansiarum til Fru Agatha Seefeldt, Niels Skrams Enke, og Fru Elsebe Skram, hans Datter og Arving, der nu ved deres Fuldmægtig Christen Riis have gjort Regnskab for Niels Skrams Indtægt og Udgift som Lensmand paa Biugholm fra 7. Nov. 1596, da han først fik Lenet, til 1. Maj 1602, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De bleve skyldige 16 Dlr. 12 Sk., som før gik, hvilke de nu have indbetalt til Rentekammeret. J. R. 6, 235 b.

— Miss. til Hermand Kaas og Jens Mogensen. Da Mourits Stygge til Holbekaard har begæret, at der maa blive beskikket nogle gode Mænd til at være til Stede, naar han overleverer St. Hans Klosters Breve til Mougens Jul til Sæbyegaard, Landsdommer i Nørrejylland, befales det dem at være til Stede ved denne Lejlighed. J. T. 5, 213 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Stygge Høg til Vong paa Kronens Part af Korntienden af følgende Sogne i Skivehus Len: Ramsing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre, Balling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre, Hvidbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre, Haasom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og

5 Ørt. Byg, Rybierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 7 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 72 b.

21. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Søfren Bay, Borger i Korsør, som Tolder sammesteds. Han skal i aarlig Løn have 30 gl. Dlr., hvilke Rentemestrene skulle godtgøre ham i hans Regnskab. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 14, 429.

— Miss. til Ebbe Munk. Kronens Bønder i Adsløf¹, Hammindrup² og Sønderup Nørbye i Andtvorskouf Len have berettet, at de ikke kunne udrede deres aarlige Ruglandgilde, fordi de bo i en meget mager og ond Rugegn, og anmodet om at maatte svare Byg i Stedet. Kongen har bevilget dette og befaler Ebbe Munk indtil videre at oppebære Byg af de ovennævnte Bønder i Stedet for Ruglandgilden. Ligeledes skal han af Jep Due i Stenstrup indtil videre oppebære Smør i Stedet for hans Ruglandgilde, saaledes som Smørret kan anslaaes til. Sj. T. 19, 463.

— Miss. til Lauge Beck. Kronens Tjener, Lauridts Hanssen i Valsøelille, har klaget over, at Lauge Beck nu deler ham til Stavns, skønt han i 27 Aar har boet paa Kronens Gods og i Regeringsraadets Tid har faaet Kongens Brev³ paa at maatte være fri for Lauge Becks Tiltale. Da baade det Gods, han bor paa, og det Gods, som han deles til at skulle flytte ind paa, er Kronens, skal Lauge Beck lade ham være fri for den mod ham begyndte Tiltale. Sj. T. 19, 463 b.

— Bestalling for Niels Christensen, Borger i Faaborg, paa at syde Salpeter i Fyen. Han skal være forpligtet til at indlevere saa meget Salpeter som muligt til Tøjhuset, hvorfor Rentemesteren skal betale ham 14 Dlr. pr. Centner. Udt. i F. R. 3, 100 b.

— Aab. Brev om, at Jens Justsen, Kronens Tjener i Langballe i Aarhusgaards Len, indtil videre maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard. J. R. 6, 236 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Kronens Bønder i Skierne Sogn i Bølling Herred i Lundenes Len have berettet, at deres Klokke er revnet, saa den er aldeles ubrugelig at ringe med, og de have anmodet om, at de i Stedet for den revnede Klokke maa faa en Klokke, som staar paa Sale Kirkegaard i Lunde-

¹ Aarslev. Slagelse H.

² Hammeldrup. Løve H.

³ Dette Brev ses ikke at være indført.

nes Len; hvad den maatte veje mere end deres egen Klokke, ville de betale med rede Penge eller give Keddelkobber for, førend de tage den. Kongen har bevilget deres Begæring paa de angivne Vilkaar, hvilke Ulrik Sandberg skal paase blive opfyldte. J. T. 5, 213 b.

21. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Christensen i Bagstrup¹ paa Kirkens Part af Kofentienden af St. Hans Sogn i Hjørring, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 73.

22. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Disse Brevvisere, Otto Silm og Marcus Beyer, Borgere i Hamborg og Flensborg, have berettet, at de for nogen Tid siden have fragtet en Skipper fra Lybæk, ved Navn Claus Lyske, til at levere nogle Kister Sukker i Hamborg. Da nævnte Skipper havde indskibet Godset, har han modtaget en Del af Fragten paa Haanden og har udgivet streng Forskrivning angaaende Leveringen, men ikke destomindre har han begivet sig til Lisbona med Skib og Gods, hvor han mod sin Forskrivning har nedsat det Sukker, som de havde leveret ham, til allerstørste Skade og Afbæk for dem. Da de formode, at Claus Lyske ved første Lejlighed vil komme til Sundet med Skib og Gods, have de anmodet Kongen om at bevilge dem Arrest paa Claus Lyskes Part i Skib og Gods, indtil de ved ordentlig Dom og Proces kunne komme til Oprejsning for deres Skade, hvilket Kongen ogsaa har bevilget dem. Det befales derfor Tolderne at lade dem faa Arrest paa Claus Lyskes egen Person og paa hans Part i Skib og Gods, naar han kommer til Sundet, indtil de blive adskilte ved ordentlig Dom og Proces, dog skulle Otto Silm og Marcus Beyer forinden stille Claus Lyske nøjagtig Sikkerhed for, at de, hvis Sagen gaar dem imod, ville erstatte ham den Skade, han kan lide ved Arresten. Sj. T. 19, 464.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om, at de, naar Sagen mellem Otto Silm og Marcus Beier, Borgere i Hamborg og Flensborg, og Skipper Claus Lyske fra Lybæk kommer i Rette for dem, uden lang Forhaling skulle afsige Dom deri. Da det kan formodes, at de oftere i saadanne Tilfælde ville komme til at dømme mellem søfarende Mænd, paalægges det dem,

¹ Bagterp, Venebjærg H.

naar saadant sker, altid at afsige Dom uden lang Forhaling, saa den søfarende Mand ikke til sin allerstørste Skade skal blive sinket paa sin Rejse og have Grund til at beklage sig. Sj. T. 19, 464 b.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Kongen bevilger hans Begæring om nu til Foraaret at blive forløvet fra Hammershus i nogen Tid, men han skal ordne det saaledes, at der under hans Fraværelse kan blive holdt god Opsigt med alt, baade paa Slottet og paa Landet, saa Kongen ikke skal lide nogen Skade derover. Sk. T. 3, 184.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Hjørring Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig at forandre Privilegierne, eftersom det kan være Kongen og Riget tjenligt. J. R. 6, 236 b.

23. Marts (—). Aab. Brev om, at Dirik von Nyes, Skomager, der har faaet Tilladelse¹ til at anrette en Barkmølle ved Papirmøllen mellem Købstæderne København og Helsingør, herefter maa holde 2 Svende mere end Lavsskraaen tillader. Sj. R. 14, 429 b. (Tr.: KD. II. 518 f.).

— Mageskifte mellem Peder Redtz til Tyggstrup, Embedsmand paa Solte, og Kongen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 14, 430. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Peder Basse til Siørup og Kronen. Sj. R. 14, 432 b. (Se Kr. Sk.).

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Mickelborg, Toldere i Helsingør, Davidt Lucht og Bernt Facke, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1603 til Nytaarsdag 1604. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 14, 435.

— Forleningsbrev for Arrildt Hvitfeldt til Aadersberg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Dragsholm, paa det Provsti og Præbende i Aarhus Domkirke, som Kong Frederik II i sin Tid forlenede ham med, men som han siden² oplod til sin Brodersøn Christopher Hvitfeldt, hvilket Provsti og Præbende nu er blevet ledigt ved Christopher Hvitfeldts Død. Han skal nyde Provstiet og Præbendet med samme Senium, Option, bona communia og al anden Herlighed, hvormed han har afstaaet det til Christopher Hvitfeldt, og med det, som det siden er blevet forbedret med. Naar han ikke længere er forhindret i Rigets Bestilling,

¹ 8. Okt. 1599.

² 24. Juni 1598.

skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 237.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om, at alle de Bøndersønner, der nu bo i Roskilde Len, men ere fødte i andre Kronens Len og nu deles til Stavns, fremdeles maa blive boende paa Roskildegaards Gods. Udt. i Sj. T. 19, 465 b.

— Miss. til Peder Basse. Han har indberettet, at Tudtse Mølle i Roskildegaards Len, ligesom flere andre Møller i Lenet, er blevet meget ødelagt af det store Vandløb, idet Dæmningen er bristet og ellers er meget brøstholden, saa Kongen vil komme til at lide Tab paa Kronens Rettighed med Landgildemel af Møllerne, medmindre de ved første Lejlighed blive gjorte i Stand. Endvidere har han berettet, at Hvælvingen over Kongens Sal paa Roskildegaard er brøstholden og Taget og Blyrenderne ødelagte, saa det ligeledes maa gøres i Stand. Det befales ham herved at lade saa vel Tudtse Mølle som de andre Møller i Lenet, der ere ødelagte af Vandløb eller i andre Maader brøstholdne, istandsætte og at lade Hvælvingen over Salen og Taget og Blyrenderne reparere, hvor det gøres behov, dog skal alt ske med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 465 b.

— Forleningsbrev for Ebbe Munk til Fiellebroe, Embedsmand paa Anderskouf, paa 4 Gaarde i Giesterløf og 3 Gaarde i Vartinge By og Sogn i Salling Herred. For Landgilden, Smaabederne undtagne, skal han betale Penge, 1 Dlr. for hver Td. Korn. [Med Artikl. 16 og 18]. F. R. 3, 100 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen vil holde et eget Stod ved Dronningborg Slot, skal han ved første Lejlighed sælge det nuværende Stod ved Dronningborg Slot til Bønderne til den højst mulige Pris. Der sendes ham med denne rejsige Knægt det Stod, som Kongen vil have holdt paa Dronningborg, og en Hest, som kan slaas dertil. De Penge, som han faar ind for det gamle Stod, skal han føre til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 214.

27. Marts (—). Forleningsbrev for Fru Anne Røn-
nov til Skousboe, Erik Hardenbergs Enke, paa Stryen Ø samt 4 Gaarde paa Langeland, nemlig Munkegaard i Maglebye By og Sogn, 2 Gaarde i Olumstrup og Stengaard. Hun skal, fra 1. Maj

1604 at regne, aarlig svare 120 Dlr. i Afgift af den visse og uvisse Indkomst. [Med Artikl. 16 og 18]. F. R. 3, 101 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Anne Rønnoy til Skoufsboe og andre Erik Hardenbergs Arvinger. Da Kongen vil indfri Hagenskouf Slot og Len, som afdøde Erik Hardenberg har haft i Pant for nogle Tusinde Daler, skulle de indrette sig paa at modtage Pantessummen i Rentekammeret til Paaske 1605 og levere Slot og Len med hvad dertil hører fra sig. F. T. 3, 137.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Af hoslagte Supplikats fra Svinesnider Peder Orlof kunne de nærmere se, hvad denne klager over. De skulle uden Forhaling tage Sagen mellem Peder Orlof og hans Modpart for sig, saa Peder Orlof ved en ordentlig Dom kan faa Lov og Ret overfor sin Modpart og Kongen blive fri for videre Klage. J. T. 5, 214 b.

29. Marts (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Ambrosius Borgemester i Skelskør i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og skaffe ham Disciplin og Underholdning ligesom andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 466.

— Miss. til Sten Brahe, Hendrik Belov og Eske Brock. Da Kongen har ladet udgaa Brev¹ om, at der skal holdes almindelig Retterting i Norge i Bergen Mand. før St. Margaretæ Dag, den 9. Juli, og vil have dem forordnet til at sidde Ret og høre Sager, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de straks efter Herredagens Slutning her i Riget kunne begive sig paa Rejsen op til Norge til Skibs og rette sig efter den Instruks, der bliver givet dem. Sj. T. 19, 466.

30. Marts (—). Miss. til Corfidts Ulfeldt. Claus Mortensen i Gieslinge, Rigens Skriver, har berettet, at Corfidts Ulfeldt, i Henhold til Kongens sidste Missive til ham, paa Færgestedet har arresteret 67 Øksne, som en tysk Købmand, ved Navn Steffen Kirckbeck, har købt af Claus Mortensen, uanset at Claus Mortensen i nogle Aar har haft Borgerskab i Holbæk, svaret Skat og gjort borgerlig Tyngde lige med andre Borgere i Holbæk. Da Claus Mortensen har begæret, at Kongen vil tillade den nævnte tyske Købmand at passere frit med Øksnene, befales det herved Corfidts Ulfeldt uhindret at lade Købmanden passere med Øksnene,

¹ 2. Jan. 1604, se Norske Rigsregistr. IV. 38 f.

da Kongen, hvis han i den Sag kan have nogen Tiltale til Claus Mortensen, agter at lade den udføre med Retten. Sj. T. 19, 466 b.

31. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peter Biusk, Sværdfejer, Borger i København, der har klaget over, at Sværdfejerne og andre formene ham at bruge hans Haandværk, medmindre han er i Lavet, nu har anmodet Kongen om Tilladelse til at maatte bruge sit Haandværk, da det ikke maa tilstedes ham at komme i Lavet. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Peter Biusk skal være en god Arbejder, har han for nogle gode Mænds flittige Forbøns Skyld bevilget, at Peter Biusk maa blive boende i København og bruge sit Haandværk der uden nogen Hindring af Sværdfejerne sammesteds. Sj. R. 14. 437.

— Miss. til Breide Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Herlof Daa til Snedinge maa faa Løn for forrige Aar efter den Bestalling, han for nogen Tid siden har haft, hvilket med Hofklædning og alt vil beløbe sig til 220 Dlr., skal Breide Rantzau sørge for, at disse 220 Dlr. blive betalte til Herlof Daa og førte til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 19, 466 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen til Tulstrup og Peder Basse til Siørup om at være til Stede, naar Mogens Ulfeldt til Selsø og Peder Mund til Sandbyegaard overlevere Kronborg og Frederiksborg Len og Abramstrup Gaard til Jochum Bülow, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Ladegaardene og Skovene og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 19, 467.

— Memorial om, hvorledes Kongens Skipper Peder Kiildsen skal forholde sig paa Rejsen til Riga: Hvis Hertug Karls, Sverrigs Riges Arvefyrstes Udliggere komme ham om Bord eller møde ham i Søen paa Sverrigs Riges Strømme, skal han lade sin Top falde, fremvise Søpas, give Besked fra sig og iøvrigt i andre Maader forholde sig fredeligt og ikke give Anledning til andet end nabolig Venskab og Korrespondens. Hvis de svenske Udliggere mod al Forventning ville angribe ham, skal han med sine Folk efter Evne skikke sig, som det sig en ærlig Mand egner og bør, og møde dem med værgende Haand og Magt, dog skal han have alt i god Agt og ikke ubeskedentlig føre Kongens Skib og Folk i Fare. Sj. T. 19, 467 b.

— Miss. til Peder Munk, Eske Brock, Hannibal Gyldenstjerne, Knud Brahe og Johan Rud. De have for nogen Tid siden faaet

Ordre til at dømme mellem Fru Kirsten Rud til Høllingholm, Laurits Rostrups Enke, paa den ene og Hans Skram og Otte Skram paa deres Moders¹ Vegne paa den anden Side i nogle mellem dem værende Trætter. Da Fru Kirsten Rud nu klager over, at hun ikke kan faa den af dem afsagte Dom beskreven, befales det dem herved uden videre Forhaling at give hende Dommen beskreven under deres Haand og Segl. J. T. 5, 214 b.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Jul og Frederik Munk. De fik for nogen Tid siden², da Byrge Trolle til Trollisholm blev forlenet med Lundenes Len, Ordre til at overlevere ham Slottet med Inventarium, Breve og andet, som burde overleveres, og give Overleverelsesforretningen beskreven. Da de ved den Lejlighed ogsaa have give beskrevet, hvad de have inventeret, skulle de møde paa Lundenes senest i den tredje Uge efter Paaske, optage Brevkisten og give Børge Trolle beskrevet, hvad Inventarium, Breve og andet, som der da fandtes. J. T. 5, 215.

— Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz. Kongen har skrevet til Mogens Jul til Sæbyegaard, Landsdommer i Nørrejylland, og Frederik Munk til Krogsgaard om, at de i den tredje Uge efter Paaske skulle begive sig til Lundenes for at optage den der staaende Brevkiste. Da han skal have Nøglen til Kisten i sin Forvaring, skal han til samme Tid, naar Brevene skulle optages og registreres, lade sin Fuldmægtig møde med Nøglen. J. T. 5, 215 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Han har gennem Kongens Kansler ladet tilkendegive, at der er nogen Uenighed mellem Kronens Bønder i Aakier Len og hans Skriver samstedts angaaende Maalet, hvormed de mene, at de komme til kort. Da denne Sag allerede skal være anhängiggjort til Tinge, har han, hvis saadant skulde komme Kongen for, begæret, at han for sin Person maa være undskyldt deri, da det, hvis der findes nogen Urigtighed, er ham aldeles ubevidst. Kongen er tilfreds med, at Sagen mellem Bønderne og hans Skriver bliver udført paa Tinge med lovlig og ordentlig Proces og Dom, saa at der kan vederfares enhver hvad Lov og Ret er. — Postscriptum: Han skal give sin Skriver paa Aakier Slot Tilhold om at sætte Borgen for, at han vil blive til Stede indtil Rettens Udføring. J. T. 5, 215 b.

¹ Ellen Rostrup g. m. Ove Skram.   ² 15. Aug. 1599.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Børge Trolle til Troldholm og Eske Bilde til Svanholm nu til Sommer og for denne ene Gang maa lade deres Fuldmægtig besøge Island med deres Skib Jupiter, hvorpaa Christoffer Jensen er Skipper, for at fiske under Island, dog maa der intet Fiskeri finde Sted før efter 1. Maj. Deres Fuldmægtig maa frit besøge Havnene under Island, men han maa ikke bruge nogen Handel eller Købmandskab med Kronens Undersaatter paa Island, medens han besøger Havnene, saafremt han ikke vil have forbrudt de Varer, han har med at fare. N. R. 3, 209.

4. April (—). Miss. til Eustachius von Thumen om, at Morten Olufsen i Slaugslundt i Københavns Len maa være fri for den Tiltale, Eustachius von Thumen har til ham for hans Fødested, medens han bor paa Kronens Gods. Udt. i Sj. T. 19, 468.

— Miss. til Forstanderen for Hospitalet i Aarhus. Da Kongen paa Begæring af Kirstine Lassis i Pedolt har bevilget, at hun paa Grund af hendes store Skrøbelighed og Alderdom maa blive optaget i Aarhus Hospital, skal han indtage hende deri, naar der bliver nogen Plads ledig, og skaffe hende Underholdning og andet lige med de andre Hospitalslemmer. J. T. 5, 216.

5. April (—). Miss. til Morten Venstermand. Da Kongen af adskillige Grunde herefter i Norland i Norge vil holde en residerende Lensmand, som ved alle forefaldende Lejligheder kan forsvare Norges Krones Indbyggere i Norland tilbørligt, og under denne Lensmands Befaling vil have henlagt Helgeland Len, som Morten Venstermand hidtil har haft i Forlening, befales det ham at indrette sig saaledes, at han til førstkommende 1. Maj kan overlevere Lenet til den Lensmand, Kongen forlener dermed. Kongen er ham ellers bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. F. T. 3, 137.

— Miss. til Casper Markdaner. Af hans Skrivelse til Brede Rantzau, Statholder i København, har Kongen set, at der paa Koldinghus findes en hel Del Korn, baade Rug, Byg og Malt, dog specificeres ikke, hvor meget af hver Slags, hvilket han ikke kan sælge til den Pris, Kornet første Gang var sat til. Kongen har i den Anledning bevilget, at enhver Td. Rug maa sælges eller gives i Betaling til Købmænd, som Kongen skylder Penge, for 7 Mk. og hver Td. Byg eller Malt for 5½ Mk. dansk. Det Toldmel, som

findes paa Koldinghus, har Kongen selv undt nogle Købmænd i København, og det skal med det første leveres til dem. Han skal med det allerførste erklære sig til Statholderen, om de 20 Læster Mel, han har skrevet om, kunne være rede, naar Købmændenes Skibe komme efter dem, og om han kan blive af med Rugen, Bygget og Maltet til den ovenfor fastsatte Pris og hvor meget der findes af hver Slags. J. T. 5, 216 b.

7. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jørgen Busk, Renteskriver, paa et Vikarie i Roskilde Domkirke, kaldet S. Giertruds Alter, som er ledigt efter afdøde Laurids Benedict. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Han skal aarlig lade de 9 Pd. Korn, hvorom den herom gjorte Fundats formelder, uddele blandt de fattige. Sj. R. 14, 437 b.

— Miss. til Statholderen. Boel N., Melkior Plattenslagers Enke, der bor i Vesterport i København, har begæret at maatte faa nogen Fetalje og en Sum Penge, som efter hendes Formening tilkommer hende af hendes afdøde Husbondes Besolding efter hans Bestallings Lydelse. Skønt Kongen vel husker, at hendes Husbonde har haft 2 Bestallinger, hvorefter hun nu kræver Pengene og Genanten, uanset at den første blev kasseret, da han fik den anden, saa hun ikke med Billighed kan kræve saa meget, som hun gør, hvis der skal afregnes rigtigt med hende, har Kongen dog af Hensyn til hendes Armod og hendes fattige smaa Børn bevilget, at Genanten maa gives hende i Overensstemmelse med hendes Supplikation, derimod skal hun ikke have de 171 Dlr. 9 Sk., hvorom hendes Supplikation formelder. Sj. T. 19, 468.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at lade det Hus i Kerteminde vurdere, som afdøde Frandts Skriver for nogen Tid siden har tilskødet Kronen, og som Kongen har bevilget, at Erik Urne til Siøgaard maa faa til Ejendom for en rimelig Pris. Da han nu har indsendt Vurderingsbrevet, befales det ham straks at bringe Sagen til Afslutning med Erik Urne om dette Hus med tilhørende Jord, paa Kongens Vegne give ham Skøde derpaa og af ham modtage de 300 Dlr., som Huset og Jorden er takseret til, og føre dem til Indtægt for Kronen i sit Regnskab. F. T. 3, 138.

10. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om herefter

¹ 3. Okt. 1603.

at opkræve Lastepenge og anden Told og Rettighed af de Lybskes ligesom af andre fremmedes Skibe og Gods. Sj. T. 19, 468 b. (Se CCD. III. 166).

11. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om at eftergive Anders Olsen, Jep Tygesen og Hendrik Bendtsen i Valdbye i Kronborg Len, hvis Huse og Gaarde med Bo og Boskab for nogen Tid siden ere fuldstændig brændte, forrige Aars Landgilde og lade dem faa nødtørftigt Bygningstømmer i Skovene til Gaardenes Genopbyggelse. Sj. T. 19, 469.

— Miss. til Arild Hvitfeldt [Gærs Herred], Hendrik Ramel [Vilands Herred] og Eske Bilde [Helsingborg Len]. Da Kongen har bevilget Peder Mund til Sandbygaard, Embedsmand paa Frederiksborg, at Kronens Tjenere i deres Len maa føre 10 Læster Kalk fra Kalkhytten i Skaane til hans Gaard Sandby til nogen Bygning, som han vil lade foretage der, skulle de, naar Peder Munds Fuldmægtige besøge dem med dette Brev, tilsige Bønderne til at fremføre Kalken. Sk. T. 3, 184.

12. April (—). Miss. til det islandske Kompagni i Malmø. Kongen har bragt i Erfaring, at en Borger i Hamborg, ved Navn Claus von Cleven, har udredet 400 Dlr. for dermed at drive Købmandskab paa Patrisfjord og Billesøen under Island, som Kongen har bevilget Kompagniet at maatte besejle i nogle Aar. Da Kongen ikke er til Sinds herefter at ville tillade de Hamborgere at drive nogen Handtering eller Købmandskab paa Island eller i Havnene, skal Kompagniet gøre den Forordning, at Claus von Cleven og hans Fuldmægtige afholde sig fra at bruge nogen Handel i Havnene paa Island, og tiltænke de Midler, hvorved baade hans og andres Handel i disse Havne kan blive afskaffet, saafremt Kompagniet ikke vil staa til Rette derfor og Kongen skal se sig forarsaget til at gribe til de Midler, hvorved saadan Handel kan blive afskaffet. Sk. T. 3, 184.

13. April (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Borgemester i Helsingør Gudmandt Nielsens Søn i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 469.

14. April (—). Aab. Brev om, at Anders Holst i Alsted, Birkefoged i Sorø Birk, maa være fri for Afgift, Ægt, Arbejde og anden Tynge af den Gaard, han bor i, saalænge han er Birkefoged. Udt. i Sj. R. 14, 438.

— Miss. til Tage Krabbe og Sigvord Grubbe. Kongen har

bragt i Erfaring, at der i Fers Herred i Landskrone Len og i Loge¹ og Bierre Herreder i Helsingborg Len findes en hel Hob jordegne Bøndergaard, som til Dels have staaet øde i nogle Aar, og som Bønderne ikke ville vedkende sig, til Dels fordi de der have boet paa dem, ikke have kunnet udrede den aarlige Afgift af dem til Kronen. For at Gaardene igen kunne blive besatte og Kronen faa sin aarlige Rettighed af dem, og for at de Bønder, der skulle besidde dem, kunne have deres Næring og Bjærgning, skulle de nævnte to Mænd til Tinge lade opkræve nogle uvildige Dannemænd, der i Forening med dem kunne komme paa de jordegne Bøndergaard, som ere øde og ellers ikke kunne blive besatte, undersøge, hvad Ejendom der ligger til hver Gaard, og siden taksere, hvad Landgilde der aarlig skal svares af hver Gaard efter dens Tilliggende. De skulle gøre en endelig Besked herom, saa Kronen kan faa Fyldest og Bønderne blive ved Gaardene, og naar Godset er takseret, tilstille Christian Bernekov og Eske Bilde, Embedsmænd paa Landskrone og Helsingborg Slotte, deres Afgørelse, for at den kan blive indført i Jordebogen til fremtidig Efterlevelse. Sk. T. 3, 184 b.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Eyller Qvitzov. Da Carl Bryske til Markegaard², Embedsmand paa Aarhusgaard, har begæret at maatte faa nogle af 5 Bønder beboede Gaarde i Kielbye i Rudgaard Len i Fyen til Mageskifte, skal han undersøge Forholdene og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Gaarde kunne undværes fra Lenet eller ej, saa Kongen kan rette sig derefter. F. T. 3, 139.

— Miss. til Envold Kruse. Kongen har forpagtet Handelen paa nogle Havne paa Island til Borgerne i København, men disse ere nu bange for, at de Hamborgere, der tidligere have besejlet Island, og andre fremmede skulle understaa sig til at bruge Købmandskab i Havnene med Bønderne, ligesom de i tidligere Aaringer have gjort, til ikke ringe Skade for dem. Det paalægges ham derfor alvorligt, at han, hvis Hamborgerne eller andre komme til Island og ville indløbe for at handle i de Havne med Bihavne, det er forundt Borgerne i København og andre Kongens Undersaatter at bespise og gøre Tilførsel til, skal lade dem anholde indtil Rettens Udføring, baade dem selv og deres Skibe og Gods, da Kongen efter

¹ Luggude.   ² Margaard, Skovby H.

denne Dag ikke vil tilstede Håmborgerne at bruge nogen som helst Handel i Havne under Island, saaledes som de hidtil have gjort. Hvis han viser sig forsømmelig og der kommer Klager derover, vil han komme til at staa til Rette derfor, hvorefter han kan have sig at rette, saa han i Tide advarer Syssel-mændene og andre sine Tjenere paa Island om at passe godt paa. N. T. 3, 163¹.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund om at lade Tom-mis Tygesen i Fielholm i Frederiksborg Len, hvis Gaard er brændt, være fri for forrige Aars Landgilde og eftergive Jens Sommer i Sundbye 1 Pd. Rug af forrige Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 469 b.

17. April (—). Aab. Brev om, at Johan Thygesen i Fiellod, Herredsfoged i Huorens Herred i Frederiksborg Len, maa beholde den Gaard, han bor i, kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i Sj. R. 14, 438.

— Aab. Brev om, at Ingvord Jensen, født paa Kronens Gods i Nyrup i Lunge Sogn i Anderskov Len, maa være fri for sit Fødested. Udt. i Sj. R. 14, 438.

— Forleningsbrev for Lauridts Grubbe til Røgle, der har lovet at ville være Landsdommer paa Laaland og Falster, paa Hofgaards² Gaard og Gods paa Laaland, som tidligere har ligget til Daallum Kloster, og som afdøde Landsdommer Erik Mogensen sidst har haft i Forlening, uden Afgift, saalænge han er Landsdommer. Endvidere maa han oppebære det Landsdommerkorn, som plejer aarlig at svares til Landsdommeren paa Falster. [Iøvrigt med Art. 16, 18—19]. Sm. R. 3, 21.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Laaland og Falster om, at Kongen har beskikket Lauridts Grubbe til Røgle til Landsdommer paa Laaland og Falster. Det befales dem strengelig herefter at holde ham for deres Landsdommer og at yde ham den Landsdommerrettighed, der tilkommer ham paa Falster. Sm. T. 6, 46.

18. April (—). Miss. til Tolderne over alt Riget³ om at opkræve samme Told af de Lybske som af andre fremmede. Sj. T. 19, 458 b. (Se CCD. III. 166 f.).

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 220 f. ² Hovgaard Vestenskov S., Sønder H., Laaland. ³ Alle Købstæderne opregnes

18. April (Kbhvn.). Miss. til Jacop Rosenkrantz om, at Kongen har bevilget, at Mølleren i Nyborg Mølle maa svare 1 Dlr. i Stedet for hver Td. Mel, som han resterer med af forrige Aars Mølleskyld. Udt. i F. T. 3, 139.

— Aab. Brev til Kronens Bønder paa Vespensø. Christen Albretsen, Mikkel Vibe, Dirik Møller og Balsers Bernts, Borgere i København, til hvem Kongen for nogen Tid siden¹ har bortforpagtet Besejlingen af Vespensø for en aarlig Afgift, have nu afstaaet denne Forpagtning til Peder Fransen, Balsers Bernts og deres Konsorter, Borgere i København, og ville ved første Lejlighed lade deres Fuldmægtige overlevere disse de Fiskerskibe, Baade og andet, som bør overleveres. Bønderne skulle efter Billigheden lade de Fiskerskibe og Baade, som Købmændene hidtil have brugt paa Vespensø, vurdere og overlevere dem med andet Købmandskab, som Købmændene tidligere have modtaget, til Peder Fransens Fuldmægtige. Endvidere skulle de gøre op med Christen Albretsens, Mikkel Vibes og deres Konsorters Fuldmægtige, hvad de ere blevne disse skyldige og endnu have i Beholdning, og siden levere Restancen til Balsers Bernts og Konsorters Fuldmægtig, naar han forlanger det. N. T. 3, 164².

— Instruktion for Baltser Bernsen, Johan Skye-
mand, Peder Fransen og Hans Holst, Borgere i København, der have faaet Tilladelse til i de næste 6 Aar at besejle Vespensø. N. R. 3, 210.

— Miss. til Karl Bryske og Knud Brahe om at overlevere Peder Mund Skanderborg og Aakier Len og besigte Bygningerne og de til Lenene hørende Skove. Udt. i J. T. 5, 216 b.

19. April (—). Mageskifte mellem Laurids Ebbesen til Tulstrup og Kronen. J. R. 6, 238. (Se Kr. Sk.).

20. April (—). Mageskifte mellem Peder Jul til Alstedt og Kronen. J. R. 6, 242. (Se Kr. Sk.).

22. April (—). Forløningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Jochim Bülow paa Kronborg Slot og Len. Han skal holde Slottet og Befæstningen i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det sig en ærlig Riddermandsmand egner og bør. Han skal i aarlig Genant have 300 Dlr., $\frac{5}{2}$ Læst Rug, 8 Læster Malt, 386 Skpr. Humle,

¹ 29. Okt. 1600.

² Brevet er indført 2 Gange.

10 Tdr. Smør, 3 Læster 1 Td. Sild, 7 Skippd. Bergefisk, 14 Skippd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 120 Svinerygge, 46 Slagtenød, 9 Tdr. Ærter, 200 Faar og Lam, 150 Gæs, 100 Par Høns, 3 Tdr. Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvingler, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabiav, $1\frac{1}{2}$ Td. Lønborgsalt, 14 Tdr. Baisalt og 10 Ol Æg, hvoraf han skal underholde sig selvsjette, sine egne Folk og Tjenere, naar de komme did til Slottet, og følgende Slottets daglige Folk: Slotsfogden og hans Dreng, 1 Ridefoged, Skriveren, Underskriveren og 1 Skrivedreng, der ogsaa skal passe Sejerværket, 1 Kornmaaler, der ogsaa skal være Redesvend, 1 Kældersvend, 1 Grovsmed med 1 Svend, 1 Tømmermand, 1 Bødker, der ogsaa skal passe Vinkælderen, 1 Snedker, 1 Hjulmand, 1 Glarmester, 1 Bundgarnsfisker, Huskokken selvtredje, som ogsaa skal slagte, 2 Bryggere, der ogsaa skulle bage, 1 Aalefisker, der ogsaa skal fiske i de ferske Søer, 2 Portnere. 1 Postrider, 1 Postvognssvend, 3 Arbejdsvognssvende, 1 Kærremand, 1 Taarngemmer, der ogsaa skal være Vægter, Fadeburskvinde selvtredje, 4 daglige Arbejdskarle, 1 Urtegaardsmand, 1 Urtegaardssvend om Vinteren og om Sommeren saa mange, som der behøves. Udover det maa Jochim Bülow ikke tilskrive sig noget til Udspisning i Regnskabet, ej heller indføre nogle uvisse Personers Udspisning i dette, det være sig, naar Kongens Folk komme til Slottet og faa et Maaltid eller to paa en Nats Tid eller to, eller naar der arbejder Bønder til Slottet, Lundegaard og Teigelstrup. Han skal aarlig gøre Regnskab for Slottets og dets underliggende Avlsgaardes visse og uvisse Indkomst og føre flittigt Tilsyn med, at Avlsgaardene blive godt drevne, saa Kongen kan have Gavn deraf og ikke Skade, og saa der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at der i Regnskabet ikke indføres Løn til unyttige Folk, og maa ikke tillade, at der kommer noget ud af Ladegaardene, enten Korn, Smør, levende Kvæg, Hø eller andet, uden at det bliver indført i Regnskabet til Bedste for Kongen. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og Ladegaardene skal der forholdes ligesom hidtil. Paa Ladegaardene skal der holdes følgende Folk, hvis Tal Lensmanden dog maa formindske eller formere, eftersom det synes ham nødvendigt: Paa Esseromb Ladegaard: 1 Ladegaardsfoged, 1 Kældersvend, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Folerne, 1 Studevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Studene, 1 Kovogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Køerne, 1 Svinerøgter, 1

Ungfærøgter, 1 Mælkedej og 3 Piger, 1 Maltgører om Vinteren, der i Løn skal have 5 Dlr. — Paa Hørsholm: 1 Gaardsfoged, 1 Portner, 1 Svinemand, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Studene, 1 Komand, 1 Folerøgter, 1 Mælkedej og 2 Piger. Disse Folk skulle hver Maaned have Fetalje for 2 Dlr. i Maanedskost, naar undtages Gaardsfogden paa Esseromb, der skal have Fetalje for $3\frac{1}{2}$ Dlr. hver Maaned. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste, til hvilke han aarlig maa faa frit Foder og Maal af Slottet. Skrивereren skal ikke have Foder og Maal til sine Heste, men 25 Dlr. i Stedet. [Iøvrigt med Art. 6, 8, 10, 13, 16—20]. Sj. R. 14, 438 b.

22. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Jochim Bülow paa Frederiksborg og Abramstrup Len. Han skal i aarlig Løn til sig selv og sine Svende have 500 Dlr. og i Stedet for gemen Hofklædning til sig selvsjette 60 Dlr. Følgende Personer skulle daglig bespises paa Frederiksborg Slot: Lensmanden med sine Svende og Dreng selvfortende, Slotsfogden selvanden, Slotsskriveren selv tredje, Ridefogden, Huskokken selvanden, 1 Kældersvend, 1 Portner, Bageren, der ogsaa skal være Brygger, selvanden, 1 Slotsfisker, 1 Kornmaaler og 1 Fadeburspige. Til disse Personers Underhold maa han aarlig oppebære følgende Genant: 4 Læster $1\frac{1}{3}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 6 Læster $2\frac{1}{2}$ Pd. $1\frac{1}{2}$ Skp. Malt, 4 Skippd. Humle, 6 Tdr. $\frac{1}{2}$ Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Smør, $9\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, $29\frac{1}{2}$ Okse, 5 fede Svin, 207 Faar og Lam, 227 Gæs, 207 Høns, $1\frac{1}{2}$ Læst Sild, 1 Læst saltet Torsk og Kuller, 3 Skippd. Bergefisk, $2\frac{1}{2}$ Skippd. $1\frac{1}{2}$ Lispd. tør islandsk Fisk, 4 Vorder Kabliav, 3 Vorder Rokker, 1 Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 1000 Hvingler, 1500 Flyndere, 3 Tdr. Eddike, 2 Tdr. Ærter, 1 Læst Gryn, 2 Tdr. Lønneborresalt, 10 Ol Æg og 12 Tdr. groft Salt til Slagteriet. Slottets Folk skulle herefter have samme Løn, som de hidtil have faaet. — Følgende Personer skulle holdes paa Frederiksborg Slot og have Kostpenge: Peder Nielsen, Slottets Hjulmand, Marcus Pligtsfoged, Joest Graver og 1 Smed, hvilke hver skulle have 38 Dlr. om Aaret i Kostpenge, 2 Smedesvende, der hver skulle have 1 Dlr. om Ugen i Kostpenge, 1 Graversvend, der skal have $1\frac{1}{2}$ Mark om Ugen i Kostpenge, 2 Postridere, der hver skulle have 3 Mk. om Ugen i Kostpenge, 2 Postrøgttere og 3 Arbejdsvognssvende, der hver skulle

have 3 Mk. om Ugen i Kostpenge, 2 Kærredrenge, 1 Studerøgter i 3 Maaneder og 1 Vangevogter i 3 Maaneder, der hver skulle have $1\frac{1}{2}$ Mk. om Ugen i Kostpenge, 1 Humlemænd, der skal have Opsyn med Humlehaven, skal i Kost og Arbejdsløn have ialt 12 Dlr., Jacob Gartner, Johan Urtegaardsmand og Tønnes Urtegaardsmand skulle hver have 1 Dlr. om Ugen og 3 Mk. til hver af deres Svende; en gammel Mand, ved Navn Søfren Nielsen, skal aarlig have 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg; Hans Meyer skal have den sædvanlige Maanedskost til en Person, som skal gaa omkring Dyrehaven; Hans Meyer og Blasius Smed skulle have Maanedspenge ligesom tilforn. — Paa Fafverholms Ladegaard ved Frederiksborg Slot skal der holdes følgende Personer: 1 Ladegaardsfoged, 1 Vognsvend, 1 Folerøgter, der tillige skal vogte Vangene om Sommeren, 2 Kovogtere, der skulle vogte Vangene om Sommeren, 1 Studevogter om Sommeren, 1 Skaapmester, 1 Svinemand, 1 Hakkelseskærer om Vinteren, 2 Folerøgtere om Vinteren, 4 Øksenrøgttere om Vinteren, 4 Korøgttere, der tillige skulle røgte Kalve om Vinteren, 1 Mejerske og 6 Piger. — Paa Abramstrup Gaard skal der holdes følgende Personer: 1 Ladegaardsfoged, 1 Skriver, som ogsaa skal være Kældersvend og være hvad Skov der føres gennem Gaarden, 1 Person, der skal passe Folerne om Vinteren og vogte Vangene om Sommeren, 1 Buddreng, der, naar han er til Stede, ogsaa skal udføre andet Arbejde, som forefalder i Gaarden, 2 Vogn drenge, der skulle køre Lervognen til Teglgaarden, medens det er fornødent, 2 Færøgttere om Vinteren, 1 Foledreng, som ogsaa skal passe Svinene om Vinteren, 1 Mejerske og 2 Piger. — Folkene paa Fafverholm og Abramstrupgaard skulle fremdeles nyde samme Løn, Besolding og Kostpenge, som de hidtil aarlig have haft. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han skal have frit Foder og Maal af Slottet ligesom ogsaa til 2 Vognheste. [Iøvrigt med Art. 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—20]. Sj. R. 14, 441 b.

22. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Peder Mund til Sandbygaard paa Skanderborg og Aakier Len. Han skal til Løn for sig selv og sine egne Folk aarlig have 500 Dlr. og 66 Dlr. i Stedet for Hofklædninger. Endvidere maa han oppebære følgende aarlige Genant: 6 Læster $3\frac{1}{2}$ Pd. 8 Skpr. Rug, 9 Læster $8\frac{1}{2}$ Pd. $5\frac{1}{2}$ Skp. Malt, $4\frac{1}{2}$ Skippd.

Humle, 12 Skippd. 2¹ Lispd. Flæsk, 37¹/₂ Okse, 7 Tdr. 3 Fjerd. ¹/₂ Otting Smør, 5 Fedesvin, 207 Faar og Lam, 227 Gæs, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, 2 Læster ¹/₂ Td. Sild, 1 Læst Torsk og Kuller, 6¹/₂ Skippd. 7¹/₂ Lispd. Bergesk, 4 Vorder Kabliav, 3 Vorder Rokker, 1 Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 1000 Hvillinger, 1500 Flyndere, 3 Tdr. Eddike, 4 Tdr. 1 Otting Ærter, 15 Tdr. 1 Otting Byggryn, 2¹/₂ Td. Lyneborgersalt, 15 Tdr. Bajsalt, 210 Høns og 20 Ol Æg, af hvilken Genant han skal underholde sig selv, sin Hustru og sine egne Folk selvfortende samt følgende Slottets daglige Folk: 1 Slotsfoged, 1 Slotsskriver, 1 Underskriver, 1 Skriverdreng, der tillige skal passe Sejerværket, 1 Kornmaaler, Huskokken selvtredje, som ogsaa skal slagte, 1 Kældersvend, 1 Kælderdreng, Bageren selvanden, der ogsaa skal brygge, Fadeburskvinden selvanden, 1 Gartner og hans Svend, 2 Liggere, 1 Postvognsdriver, 1 Aalefisker, en anden Slottets Fisker, 1 Vægter og 1 Portner. Lønningen til disse daglige Folk skal betales dem som sædvanligt og føres til Udgift for Kongen i Regnskabet. Slotsskriveren skal ligesom paa andre Kongens Huse have frit Foder og Maal paa 1 Hest. For den øvrige visse og uvisse Indkomst skal han aarlig gøre Kongen Regnskab, ligesaa for Indkomsten paa de under Slottene liggende Avlsgaarde. Han skal føre nøje Tilsyn med Udgiften og med Udspisningen paa Aaker og paa Avlsgaardene, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt, og paase, at der ingen unyttig Udspisning eller Folkeløn indskrives i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønningen paa Ladegaardene skal han forholde sig som hidtil, og som det findes indført i Regnskabet. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Til disse og til 2 Vognheste skal han have frit Foder og Maal af Slottet. [Med Art. 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 245.

24. April (Frøderiksborg). Miss. til Rentemestrene. Kongen vil for adskillige Aarsagers Skyld ikke mere, som hidtil, have de Lybske fritaget for at svare Told af deres Skibe og Gods, hverken af det Gods, de indføre, eller af det, de udføre, hvorom der for kort Tid siden² er udgaaet aabent Brev til Tolderne i Købstæderne over hele Riget. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der formentlig vil opstaa stor Urigtighed hos Tolderne

¹ Tallet 2 er glemt i Registranten; jvfr. Lensbrevet af 2. Maj 1608 for Lavrids Ebbesen Udsen. ² 18. April 1604.

med Oppebørselen af denne Told, fordi den ikke oppebæres paa et Sted paa samme Maade som paa et andet, og fordi Tolderne heller ikke have nogen Undervisning om, hvor meget de in Specie skulle oppebære af Gods, som indføres og udføres, paalægges det dem ved første Lejlighed og med al mulig Flid at forfatte en Rulle, hvorefter Varer og Gods, som indføres og igen udskibes, kunne fortoldes, saa det kan blive ens alle Steder og Kronen ikke skal komme til kort paa sin Rettighed. De skulle tilstille Kongen Rullen, saa der siden kan blive truffet Forordning derom. Sj. T. 19, 469 b.

25. April (Frøderiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen af Sverrig og Polens Gesandt Stanislaus Crikouski i England har tilforhandlet sig nogle Varer, nemlig 8 Pakker, hvori findes 94 Stykker Kerseie, $9\frac{1}{2}$ Stykke engelsk Klæde, 1 Stykke Baj, $20\frac{1}{2}$ Td. med Engelsk til 2 Pakker, med Tapetseri og en Kurv med Østers samt nogle Kufferter og Skrin og har anmodet om, at disse Varer, der nu ere komne til Sundet, maa passere toldfrit, befales det dem herved at lade dem passere toldfrit. Endvidere skulle de lade Hertug Bugislav af Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit med saa megen Vin, som Hertugen aarlig plejer at faa toldfrit. Sj. T. 19, 470.

27. April (Helsingør). Kvittansiarum til Jochim Brun, forhenværende Sølvpop, der nu har gjort Regnskab i Rentekammeret for det Sølvgeschirr, Tapetseri og Linklæder, som Aar 1600 blev leveret ham af nu afdøde Niels Hansen, forhen Sølvpop, da han først overtog Bestillingen, for det Sølvgeschirr, Tapetseri og Linklæder, som kom tilbage fra Rusland af det, som blev medgivet Kongens Broder Hertug Hans, da han drog til Rusland, for det Sølvgeschirr og andet, som Kongen har ladet ham levere ved sin Kammertjener Oswald Drejer, for det, han har modtaget af afdøde Dirik Fyrinch og Niels Trudtsen, Indvaanere i København, som Kongen har ladet lave fra nyt af og ladet ham tilveje og overlevere i Rentekammeret, og for de »Dannemarks« [? Damasks] Drejlsduge, Haandklæder og Bilæggere, som ere blevne lavede af nyt og leverede ham. Ligeledes har han gjort Regnskab for det Sølvgeschirr, Tapetseri og Linklæder, som han har leveret fra sig til Kongen selv og til Kongens Kammertjener Oswald Drejer, for hvad han har indleveret til Rentekammeret og til de ovennævnte Guldsmede af gamle ubrugelige Sølvfade, Tallerkener og andet Sølv-

geschirr, hvoraf en Del er blevet lavet om til nyt og en Del forflikket og forbedret efter Regnskabets Udvisende, ligeledes for gammelt forslidt Gyldenstykkestapetseri og Linklæder, som er sønderskaaret og omlavet til andet Arbejde og Værk til Kongens Behov og inventeret og leveret til den nuværende Sølvpop Hans Landtgraf. Ligeledes har han gjort Rede for det Sølvgeschirr, Linklæder og andet, som er blevet bortstjaalet, forbrændt, forslidt, udleveret til andet Brug eller i andre Maader forkommet efter den af Hofmarskal Henning Gjøe underskrevne Fortegnelses Lydelse. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 445.

27. April (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Hammersmeden paa Hammermøllen ved Helsingør er bleven Kongen en Sum Penge skyldig paa noget Arbejde, hvorpaa han har faaet forstrakt Penge forud. Da Kongen nu har givet Caspar Milt[n]ditz, Hopmand paa Kronborg, Ordre til at købe saa mange Kul, som Hammersmeden maatte behøve, indtil han faar det Arbejde færdigt, som han skylder Kongen, skulle de betale Kullene af Toldboden efter Lejligheden og føre Betalingen til Udgift i deres Regnskab. De skulle hver Maaned betale den Karl, der driver Æselvognen, 4 Dlr., hvilke Kongen har bevilget ham til Kost, Klæder og Løn, og ligeledes føre disse Penge til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 470 b.

— Miss. til Breide Rantzau. Da han har indberettet, at der til København er ankommet et lybsk Skib med 2 halve Kartover med Ladninger og andet Tilbehør, hvilke de Lybske tilbyde at forære Kongen, og han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham at afvise de Lybske og meddele dem, at de kunne begive sig paa Hjemrejsen igen med deres Foræring, da Kongen aldeles ikke agter denne Præsent og ikke er til Sinds at modtage den. Sj. T. 19, 470 b.

28. April (Frederiksborg). Livsbrev for Jørgen von Freiberrich, Bygmester paa Frederiksborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Slangstrup Sogn mod en aarlig Afgift til Slangstrup Kirke af 8 Pd. Rug og 10 Pd. Byg. Udt. i Sj. R. 14, 446.

29. April (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med sin Tømmermand Hans von Anten om, at denne paa egen Bekostning skal nedbryde det Hus paa Frederiksborg Slot, hvori Hendrik Rammel, Embedsmand paa Aarhusgaard,

plejer at bo, og igen opsætte det til en Kostald med 2 Udskure ved Esserumb Kloster med nye Lejder og det indvendige Tømmerværk, som Skillerum, Baase og andet, der maatte behøves. Endvidere skal han opsætte det gamle Vognhus, der tidligere stod ved Beriderpladsen her paa Frederiksborg, til en Fæstald paa Esserumb og gøre den i Stand med ind- og udvendigt Tømmerværk, som Lejder, Løsholt og andet. For dette Arbejde skal han ialt have 55 Dlr., hvilke skulle betaales ham af Kongens eget Kammer, naar Arbejdet er helt færdigt. Sj. R. 14, 446.

29. April (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Lykke om ved første Lejlighed at lade det Snedkerarbejde, som Kongen har bestilt hos afdøde Abel Billedsnider i Næstved, føre til Roskilde og lade det indsætte i Domkirken i det Kapel, som Peder Basse, Befalingsmand paa Roskildegård, forordner dertil. Han skal i Forvejen give Abel Billedsniders Enke Ordre til at føre flittigt Tilsyn med, at Arbejdet ikke bliver fordærvet eller sønderbrudt under Vejs, saafremt hun ikke selv vil staa til Rette derfor. Sj. T. 19, 471.

— Miss. til Superintendenten. Der er en vidtløftig Trætte mellem Hr. Augustinus¹, tysk Prædikant i Helsingør, og Peder Sporemager, Indbygger sammesteds, hvilken Sag tidligere af Provsten i Helsingør er indvist til Landemodet i Roskilde, hvor der dog ikke blev dømt eller besluttet noget endeligt i den, fordi ingen af Parterne havde lovlig stævnet i Sagen. Da Peder Sporemager nu paa det højeste har beklaget sig over, at Sakramentet formenes ham, saalænge Sagen henstaar uafgjort, og da Kongen gerne saa, at Sagen en Gang for alle kunde blive bragt til Ende, skal Superintendenten med det allerførste tage nogle uvildige Mænd af Universitetet til sig, indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje forhøre og undersøge Sagen, adskille Parterne ved en endelig Dom og give Dommen beskreven. Sj. T. 19, 471 b.

— Miss. til Sten Madtsen. Da Beral Kaas, Hopmand over Knægtene paa Befæstningen i Halmstad, er bleven Kongen 3 $\frac{1}{2}$ Dlr. skyldig i Husleje af en af Kongens Boder i Helsingør, som han i nogle Aar har boet i, skal Sten Madtsen afkorte disse 3 $\frac{1}{2}$ Dlr. i Beral Kaas's Løn og sende dem til Embedsmand paa Skan-

¹ Augustinus Sandt.

derborg Peder Munds Fuldmægtig, da Peder Mund allerede har gjort Rede for dem i Rentekammeret. Sk T. 3, 185.

2. Maj (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Caspar Markdaner til Siøgaard, paa Koldinghus Slot og Len. Han skal til Løn for sig selv og sine egne Folk have 500 Dlr. og gemen Hofklædning til sig selvsjette. Endvidere maa han oppebære følgende aarlige Genant: 8 Læster $8\frac{1}{2}$ Pd. $7\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 12 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 520 Skpr. Humle, 12 Tdr. Smør, 3 Læster 4 Tdr. 1 Fjerd. Sild, $7\frac{1}{2}$ Skippd. 3 Lispd. Bergefisk, 15 Skippd. 6 Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 120 Svinerygge, 49 Slagtenød, 10 Tdr. Ærter, 20 Tdr. Gryn, 212 Faar og Lam, 160 Gæs, 100 Par Høns, 3 Tdr. Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabliav, $1\frac{1}{2}$ Td. Lyneborgersalt, 15 Tdr. Baisalt og 10 Ol Æg, af hvilken Genant han skal underholde sig selv, sin Hustru og deres egne Folk selvfortende samt følgende Slottets daglige Folk: Slotsfogden, Slotsskrivaren selvtredje, 1 Redesvend, der tillige skal være Dugsvend, 1 Ridefoged, 1 Kornmaaler, 1 Skovrider, 2 Fogedsvende, Bryggeren selvtredje, der tillige skal bage og gøre Malt, Huskokken selvtredje, 1 Kældersvend, 1 Fisker, 1 Skifertækker. Hovsmeden selvanden, 4 Vognsvende, 1 Humlemand, 3 Urtegaardssvende, den ene holdes om Vinteren, 1 Portner, 1 Vægter, Fadeburskvinden selvfjerde, en Dværginde og en gammel Vognsvend, som Kongen har givet Kost og Løn for Livstid. For den øvrige visse og uvisse Indkomst skal han aarlig gøre Kongen Regnskab, ligesaa for Indkomsten paa den under Slottet liggende Ladegaard. Han skal føre nøje Tilsyn med Udgiften og med Udspisningen paa Ladegaarden, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt, og paase, at der ingen unyttig Udspisning eller Folkeløn indskrives i Regnskabet. Med Hensyn til Lønnen til de ovennævnte Folk paa Slottet skal han forholde sig som hidtil, og som det findes indført i Regnskabet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Til disse og til 2 Vognheste skal han have frit Foder og Maal af Slottet. [Iøvrigt med Art. 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 248 b.

3. Maj (—). Bestalling for Hans Jørgensen som Toldskriver i Nyborg. Han skal i Forening med Tolderen holde Toldregistret i Orden og skal i aarlig Løn have 50 gl. Dlr.

og den Agerjord, som de tidligere Toldskrivere have haft. F. R. 3, 102 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jacop Rosenkrantz. Han har indberettet, at Sognepræsten i Nyborg har noget Jord og Saaland til sin Præsteresidens liggende inde blandt Slotets Ladegaards Jord, hvilken Jord han ikke kan bruge med Gøden, Pløjning og Høstning, medmindre han skal over Ladegaardens Jord. Da Præstens Lejlighed ikke altid er saaledes, at han kan lade dette Arbejde udføre samtidig med, at det sker til Ladegaarden, lider han stor Skade paa sin Avl og Brug derved og har derfor begæret, at han maa faa Udlæg for sin Jord paa et belejligt Sted i Ladegaardens Mark. Jacop Rosenkrantz skal ved første Lejlighed lade tilnævne nogle uvildige Mænd, der af Ladegaardsjorden skulle gøre Præsten Udlæg for hans Jord paa det Sted, hvor det bekvemst kan ske, saa det kan være uden Skade for begge Parter. F. T. 3, 140.

— (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Peder Orloff, Svinesnider, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at lade forfølge Jens Andersen, født i Fourle¹, der for nogen Tid siden har ihjelslaet hans Tjener Mats Mortensen i Nørrebiert i Koldinghus Len, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 251.

4. Maj (Kbhvn.). Skøde til Lambert Hadeller, Kongens Rebslager, paa en Kronens Bolig med et Stykke Haverum i St. Clemensstræde i København. Sj. R. 14, 446 b. (Tr.: KD. II. 520).

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Børge Trolle til Trollisholm ved sin Fratrædelse af Københavns Len har haft nogen Restance udestaaende hos Bønderne baade af Landgilde og af Korn og Penge, som han har forstrakt Bønderne med, hvilken Restance endnu ikke skal være indkrævet, skal Lauridts Ebbesen efterhaanden lade denne Restance indkræve, saa vidt det er muligt at faa den, efter de Restanceregistre og den Besked, Børge Trolle giver ham. og føre det, som han indkræver og oppebærer, til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sj. T. 19, 472.

— (Frederiksborg). Søbreve for Jørgen Holdst og Jacob Reinholdsén, der skulle begive sig i Østersøen med

¹ ? Forlev, Hjelmlev H.

Kongens Skibe St. Peder og den norske Jagt for at føre Tilsyn med, at der ikke udføres Brændeved mod Kongens Mandat. Faa de fat i Skuder og Krejerter, som have Brændeved inde og have udført det her af Riget, skulle de skaffe dem til København. Udt. i Sj. R. 14, 448.

4. **Maj (Frederiksborg).** Aab. Brev om, at Anders Persen, født i Skendtselille i Høvelse Sogn i Ramsø Herred i Trøgvelde Len, maa være fri for sit Fødested, da Fru Lisebet Sehested, Niels Parsbergs Enke, har tilbudt til Gengæld at ville frigive og unde Kongen en af hendes Bøndersønner, ved Navn Peder Hansen, der er født i Borre Mølle ved hendes Gaard Harrested i Flakkeberg Herred og nu bor paa Kronens Stavn i Kongens Liungby i Københavns Len. Udt. i Sj. R. 14, 448.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Da Kongen agter at sende det Stod, som hidtil har gaaet ved Ringsted Kloster, til Sorø Kloster, skal han, naar Stoddet ankommer, lade det indslaa i det Kobbøl, hvori afdøde Macabæus plejede at have sit Stod, saa det kan have sin Gang der, indtil Kongen paa Høsten kan lade det forhandle. Sj. T. 19, 472.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Margrette Hansdatter, hvori hun klager over, at hun ikke kan faa nogen Ret i hendes efter hendes Mening retmæssige Sag, og ansøger om at blive hjulpen til Ret ved kongelig Befordring. Det befales dem ved ordentlig Proces og Dom at lade hende vederfares, hvad Lov og Ret kan give, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. Sk. T. 3, 185 b.

— Bestalling for Morten Søfrensen som Skovrider i Jerne¹ Herred i Rye Birk i Skanderborg Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., Foder og Maal paa 1 Hest, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 1 sædvanlig Hofklædning. Udt. i J. R. 6, 251 b.

— Ligelydende Bestalling for Peder Jensen som Skovrider i Torstø² Herred i Skanderborg Len. Udt. i J. R. 6, 251 b.

5. **Maj (Kbhvn.).** Miss. til Holger Ulfstand til Fultofte. Tage Thott Andersen til Nes har paa egne og sine to ugifte Søstre, Jomfru Margret og Jomfru Sidtsele Thotts Vegne berettet, at

¹ Gern.   ² Tyrsting.

deres Moder Fru Lisebet Rosenkrantz med det første vil holde Skifte med dem efter deres afdøde Fader, og anmodet Kongen om at tilforordne dem en Værg, der kan forestaa Værgemaalet for dem, medens Skiftet mellem dem og deres Moder staar paa. Det befales ham at overtage Værgemaalet for dem, medens Skiftet staar paa. og paase, at de faa Skel og Fyldest for deres Parter. Sk. T. 3. 185 b.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Axel Rosenkrantz til Gleminge om at paatage sig Værgemaalet for Fru Lisbet Rosenkrantz til Nes, Anders Thotts Enke, medens Skiftet mellem hende og hendes Børn efter Anders Thott staar paa, og paase, at der ved Skiftet sker hende Skel og Fyldest. Sk. T. 3, 186.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ulrik Sandberg. Fru Christendtse Bryske til Katholm, Tomis Fastis Enke, der i nogen Tid har haft Kronens Part af Korntienden af Stafning Sogn, hvoraf Afgiften svares til Lundenes Slot, i Fæste, har nu begæret, at hun maa beholde denne Tiende, saalænge hun lever. Det befales ham at lade hende beholde Tienden, saalænge hun lever, for en rimelig Indfæstning og for den sædvanlige aarlige Afgift. J. T. 5, 217.

6. Maj (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Morten von Køllen, Graver paa Frederiksborg, om, at denne paa egen Bekostning skal udgrave og bortføre det Stykke Jord, som ligger ved den ny Bygning her og strækker sig i Længden fra det Plankeværk, som gaar omkring den ny Urtehave, tværs over fra Kongens Lysthus indtil Bygningen og i Bredden fra den Dam, som gaar mellem Broerne, og helt ud til Søen; Udgravningen skal være 1 Al. dyb, somme Steder $\frac{1}{2}$ Al. og nogle Steder $1\frac{1}{2}$ Al., eftersom det gøres fornødent. Den Jord og det Dynd, som han udgraver, skal han føre hen paa den anden Side af Dammen eller ind i Dyrehaven. For dette Arbejde skal han ialt have 750 Dlr., hvilke skulle betales ham af Lensmanden paa Frederiksborg, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Naar Arbejdet er helt færdigt, skal den sidste Rest betales ham. Lensmanden skal, saasnart Arbejdet begynder, skaffe Morten von Køllen 50 Hjulbøre, hvilke denne siden skal holde i Stand paa sin egen Bekostning. Endvidere skal Lensmanden skaffe ham de Deler og Brædder, som han behøver til at lade Folkene skovle («skuffe») paa. Sj. R. 14, 448 b.

6. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jacob Beck. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviserske beklager sig over, at hendes Husbonde uden Lov og Dom er udvist af sin Gaard, og at der ogsaa er gjort hende anden Uret. Han skal med første Lejlighed indsende Erklæring om Sagen til Kanceliet, saa Kongen paa videre Anfordring kan vide at give hende tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 186 b.

— Kvittansiarum til Børge Trolle til Troldhollum paa hans Regnekab for Indtægt og Udgift af Lundenes Len fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1602, for den gejstlige Rente og Stiftets Indkomst, for Pengeskatten 1600 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 251 b.

12. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Vandel, Ridefoged til Aalborghus, paa Kronens Part af Korn-tienden af Gunderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 20 Pd. Byg og 4 Ørt. Havre, og af Nøfling Sogn i Fleskum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 73.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Ermegaard Gyl-denstjerne til Biørnsholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Biørnsholm Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 73.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Nielsen til Langdal paa Kirkens Part af Korntienden af Bleer Sogn i Aars Herred, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 73 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Andersen i Hals paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hals Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 73 b.

13. Maj (—). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Ebbe Munk til Fielbrou paa Andtvorskouf Slot og Len. Han skal i aarlig Løn til sig selv og sine Svende have 500 Dlr. og gemen Hofklædning til sig selvsjette samt følgende aarlige Genant: $6\frac{1}{2}$ Læst $5\frac{1}{2}$ Pd. 9 Skpr. Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst 2 Pd. 7 Skpr. Malt, 400 Skpr. Humle, $12\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Smør, 3 Læster 4 Tdr. 1 Fjerd. Sild, 8 Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Bergefisk, 16

Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 120 Svinerygge, 52 Slagtenød, $10\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Ærter, 21 T. $1\frac{1}{2}$ Otting Gryn, 300 Faar og Lam, 300 Gæs, 150 Par Høns, 3 Tdr. Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabliav, $1\frac{1}{2}$ Td. Lyneborgsalt, $15\frac{1}{2}$ Td. Bajsalt og 10 Ol Æg, med hvilken Genant han skal bespise sig selv og sin Hustru og deres egne Folk selvfortende samt følgende Slottets daglige Folk: Slotsfogden, Slotsskriveren selv-tredje, 1 Ridefoged, 1 Kornmaaler, som tillige skal være Redesvend, 1 Kældersvend, Huskokken selvtredje. Bryggeren, der tillige skal bage og gøre Malt, selvfjerde, 1 Hestemøller, 1 Bundgarnsfisker, Hofsmeden selvanden, 2 Postvognssvende, 1 Urtegaardsmand, Fadeburskvinden selvtredje, 1 Vandmester, 1 Portner, 1 Søfisker, 1 Hjulmand, 1 Ladefoged, Mælkedejen selvfjerde, 1 Postrider, 1 Svinemand, 1 Komand, 1 Faaredreng, 1 Vangevogter, der om Vinteren skal hjælpe til med at røgte, og 1 Borgelejer. Ebbe Munk skal aarlig gøre Regnskab for al Slottets og Ladegaardens visse og uvisse Indkomst og paase, at der gaar saa ringe Bekostning som muligt med paa Ladegaarden. og at der ikke bliver indskrevet nogen unyttig Bispising eller Folkeløn i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og Ladegaarden skal han forholde sig som hidtil og som det findes indført i Regnskabet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han skal have frit Foder og Maal, ligesom ogsaa til 2 Vognheste. [Iøvrigt med Artikl. 4, 6—11, 13—14, 16—20]. Sj. R. 14, 449.

14. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Feier, Kongens Kok, maa beholde det Hus i Hillerød ved Frederiksborg Slot, som han nu selv bor i, saalænge Kongen ikke bliver til Sinds at forandre eller helt at ødelægge Hillerød. Sj. R. 14, 452.

— Livsbrev for Jørgen Jæger paa den Besolding og de Maanedspenge, som han hidtil har haft, hvilket er 24 Dlr. i Aarspenge og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, at udrede af Lensmanden paa Frederiksborg. Endvidere maa han beholde det Hus i Hillerød ved Frederiksborg, som han nu bor i, saalænge Kongen ikke bliver til Sinds at forandre Hillerød. Sj. R. 14, 452.

15. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Bogense. Madts Ibsen, Indbygger i Bogense, har berettet, at han i Bogense lovlig har købt en Gaard paa Fjerdeparten nær, som er 2 Søsterlodder, men formedelst disse 2 Søsterlodder gøres der ham nu

saadan Hinder paa Gaarden, at ingen vil leje eller fæste den, saa der kan gives og holdes tilbørlig kongelig og borgerlig Skat og Tyngte af den, men den staaer øde og forfalder. Han har tilbudt at ville oplade den Part, han har i Gaarden, til de to Søstre for en ringere Pris, end han selv har givet, eller ogsaa at ville købe deres Parter, og han har endvidere paa Tinge tilbudt at ville dele Gaarden, Husene og den til Gaarden hørende Jord med dem, saa hver kunde vide sin Part deri, men de have ikke villet gaa ind paa noget af disse Tilbud. Da han nu har begæret kongelig Befordrings-skrivelse til at blive hjulpet til Ret, skulle Borgemestre og Raad ved første Lejlighed lade Gaarden taksere for Penge, for at enhver kan vide sin Part deri, og for at den kan blive bygget og bortfæstet, saa at der kan svares kongelig og borgerlig Tyngte af den. De skulle give deres Taksation beskreven. F. T. 3, 140.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ifver Jul. Da der ved første Lejlighed skal foretages Skifte og Jævned mellem Fru Anne Kaas til Melgaard, Ofve Juls Enke, og hendes Børn, og Jomfru Anne Jul har begæret, at der maa blive beskikket hende en Væрге, som kan forestaa hendes Værgemaal, medens Skiftet mellem hendes Moder, Broder og hende staaer paa, befaler Kongen ham herved at paatage sig Værgemaal for hende, medens Skiftet staaer paa, og paase, at hun faar Fyldest for sin Part. J. T. 5, 217.

16. Maj (—). Miss. til Peder Munk. Af hoslagte Supplikats kan han nærmere se, hvad denne Brevviserske Anne, M. Hans Lauritsens Enke, Indvaanerske i København, har tilkendegivet og anmodet om. Da hun har anmodet om kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret, befales det ham uden videre Proces og Rettergang at lade hende faa, hvad han med Rette er hende pligtig paa hendes afdøde Husbondes Vegne, saa Kongen kan blive forskaonet for videre Overløb af hende. J. T. 5, 217 b.

17. Maj (—). Bestalling for Hans Rasmussen i Lundby som Skovrider i Vordingborg Skove med en aarlig Løn af 16 Dlr., 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 sædvanlig Hofklædning og Foder til en Hest. Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 27. Febr. 1599 for Johan Vildtskytte. Udt. i Sj. R. 14, 452 b.

— Miss. til Hendrik Belov om at lægge noget Gods i Kalløe Len i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard i Lem¹ By og Sogn i Hal

¹ Lime, Sønderhald H.

Herred med Skov til 24 Svins Olden, 1 Gaard i Lyngbye By og Sogn og 1 Gaard i Glatvedt i Sønder Herred, 1 Gaard i Balle i Mørke Sogn i Øster Liesbierre Herred, som nu staar øde, og 1 Gaard i Exmark i Drobye Sogn i Molts Herred med Skov til 18 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, ind under Kalløe Len, lade det indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 5, 218.

17. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Magdalenne Reventlov, Hendrik Holcks Enke, og Jens Søfrensens i Holtum paa Kirkens Part af Korntienden af Gresse¹ Sogn i Nørvangs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 73 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Rosenkrantz til Kierstrup paa Kronens Part af Korntienden af følgende Sogne paa Taasinge: Bierbye² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4½ Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre, Lande Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre, og Bregning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2½ Pd. Rug, 4½ Pd. Byg og 1½ Pd. Havre. Udt. i Tb. S. 149 b.

18. Maj (—). Miss. til Knud Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori Borgemestre og Raad i Bogense beklage sig over, at nogle Jomfruer af de Svaver, der bo i Byen, Aar efter Aar købe mere og mere af Byens Grund, men ikke ville gøre Byens Tynge og Besværing deraf, og desuden fremføre andre Klager over disse Jomfruer. Det befales ham alvorligt at paase, at der vederfares Borgemestre og Raad i Bogense Lov og Ret mod de Svaver. Kongen har befalet Eiler Qvitzov, Landsdommer i Fyen, at meddele Borgemestre og Raad Stævning over de Svaver og uden Forhaling lade dem vederfares Ret. F. T. 3, 142.

— Miss. til Eyer Qvitzov. Der er Strid mellem Borgemestre og Raad i Bogense og nogle Jomfruer af de Svaver, som bo i Bogense, fordi disse have købt adskillige Gaarde i Byen og en Del af Byens Grund, men ikke ville udrede Bys Tynge og Besværing deraf, og fordi de bruge Byens Fædrift imod Byens Friheder og Privilegier. Da Borgemestre og Raad nu have anmodet Kongen om at

¹ Grejs.   ² Bjerreby.

maatte blive hjulpne til Ret, skal Eyler Qvitzov, efterdi Borge-
mestre og Raad ikke kunne være Dommere i deres egen Sag,
paa deres Begæring meddele dem Stævning over de Svaver,
uden al Forhaling afsige endelig Dom i Sagen og give Dommen
beskreven. F. T. 3, 142.

18. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels
Grafversen i Tulstrup paa Kronens Part af Korntienden af
Ikaste Sogn i Hammerum Herred, hvoraf der aarlig skal svares
14 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen, den ene Halvpart at levere
til Lensmanden paa Lundenes, den anden til Præsten i Ikaste Sogn,
der skal beholde den, indtil anderledes bliver forordnet. Udt. i
Tb. S. 73 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen og
Troels Troelsen i Nafventorp paa Kirkens Part af Korn-
tienden af Bunkeflod Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10
Pd. Byg, 6 Pd. Rug og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb.
S. 192.

19. Maj (—). Følgebrev for Knud Rud til Vidbye, Em-
bedsmand paa Jungshofvit, til Beint Jensen, Rasmus Jørgensen,
Oluf Nielsen, Adtser Nielsen og Rasmus Møller i Allersløf, Lauridts
Fynbo i Skallerup, Peder Jensen i Gienderødt¹ og Morten Nielsen
i Rechindt², der hidtil have svaret til Turebyegaard, at de herefter
skulle svare ham. Sj. T. 19, 472 b.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Axel
Jul, en Søn af afdøde Niels Jul til Kongsløflundt, i Sorø Skole,
naar der bliver en Plads ledig, og skaffe ham Disciplin og Under-
holdning lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 472 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at de Lybske bruge
deres Købmandskab i Aalborg udenfor det almindelige
Pinsedagsmarked. J. R. 6, 252 b. Orig. i Landsark. i Viborg.
(Tr.: CCD. III. 167 f.).

20. Maj (—). Bestalling for Hr. Lauridts Nielsen,
forhenværende Sognepræst i Ballingboe, som Provst paa Got-
land. Han skal have flittigt Tilsyn med, at Guds Ord prædikes
purt og rent allevegne paa Gotland, og ordinere og indvie de Per-
soner, der efter Ordinansen lovligt blive kaldede til noget Sogne-
kald. Endvidere skal han paase, at Skolerne blive forsynede med
duelige Skolemestre. Han skal, som sædvanligt, aarlig holde Ka-

¹ Gederød. Baarse H.

² Rekkende, samme H.

pitel eller Konsistorium, naar der forefalder Sager, som bør paa-dømmes af Kapitlet, og forholde sig flitteligen og uforsømmeligen med Visitats og anden Bestilling. Hr. Lauridts Nielsen skal tillige være Sognepræst i Visby og som saadan nyde den samme Indkomst som de tidligere Sognepræster. Sk. R. 3, 200.

20. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Lauridts Nielsen, Provst paa Gotland og Sognepræst i Visby, indtil videre aarlig maa oppebære 50 Dlr. af Visborg Slot. Sk. R. 3, 200 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Knud Høiby, Sognepræst paa Stryen, har klaget over, at han ingen Præstegaard har at bo paa og ingen Ager, Eng eller anden tilbørlig Underholdning udover den Tiende, der tilkommer ham paa Øen, ligesom at han ogsaa lider stor Mangel paa Ildebrændsel og ikke har nogen Oldenhjælp til hans egne hjemmefødte Svin. Kongen har i den Anledning bevilget, at Hr. Knud Høiby indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Stryen, kvit og frit, og maa faa Hjælp til Ildebrændsel af fornede Træer og Vindfælder i Kronens Skove paa Thorø efter nærmere Udvisning af Lensmanden paa Nyborgs Skovfoged. Endvidere maa han, naar der er Olden, indtil videre have fri Olden til 10 eller 12 Svin i Thorø Skove. F. R. 3, 103.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Kierulff i Medelst Holte paa Kirkens Part af Korntienden af Hammer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Tdr. Rug, 9 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken, og af Aistrup Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 9 Tdr. Rug, 9 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 74.

21. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Kierulff i Knepholdt paa Kirkens Part af Korntienden af Vadumb Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 22½ Td. Rug og 22½ Td. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 74.

— Miss. til Vilhielm Dresselberg. Da der er nogen Trætte mellem Landsdommer Lauge Beck og Christoffer Bild, skal han den 6. Juni begive sig til Ringsted, afsige Dom mellem dem og give den beskreven. Udt. i Sj. T. 19, 473.

23. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Paa Begæring af Staterne i Nederlandene har Kongen bevilget, at de maa faa et Antal Kugler toldfrit gennem Sundet. Naar deres

Fuldmægtige komme til Sundet, skulle de derfor lade dem passere toldfrit med 600 Skippd. Kugler for forrige Aar og med 1000 Skippd. Kugler for indeværende Aar. Sj. T. 19, 473.

23. M^{aj} (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at registrere det Inventarium, som findes paa Kronborg, og tilstille Jochum Bülov, Embedsmand paa Kronborg, Registreringen. Udt. i Sj. T. 19, 473.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om ved første Lejlighed at tilsige alle Kapitlets Bønder i Roskildegaaards, Frederiksborg og Kronborg Len til hver at føre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar Jocum Bülov, Embedsmand paa Frederiksborg, tilsiger dem. Sj. T. 19, 473.

— Miss. til Roskilde Kapitels Bønder om, at enhver af dem skal age 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar de blive tilsagte af Jocum Bülov, saafremt de ikke ville tiltales. Udt. i Sj. T. 19, 473 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Klage fra Borgemestre, Raad og menige Borgere i Lemvig over, at de paa den østre Side kun have en ringe Uddrift og Frihed, bevilger, at Indbyggerne i Lemvig altid herefter maa bruge til Byens Uddrift Kronens Gaard Bangsgaard ved Lemvig, 2 Bol, kaldede Biergaard, paa den anden Side og 5 Bol, som der har været Strid om paa den nærværende Herredag, og som af Rigsraadet ere fradømte Jørgen Friis til Farskof og tildømte Kronen¹. De skulle aarlig svare den Afgift, som efter Jordebogen aarlig skal udgives af nævnte Gaard og Bol, til Lensmanden paa Bøfling. J. R. 6, 253.

— Miss. til menige Bønder i Skoufbye Herred i Fyen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der skal være en meget daarlig Vej gennem Harritslef Birk til Bogense, saa man om Vinteren ikke uden stor Fare kan komme frem eller tilbage, og da Recessen paabyder, at menige Herredsmænd skulle holde de alfare Veje i Stand, paa-bydes det dem strengeligen at istandsætte den daarlige Vej gennem Harritslef Birk, Tofte Gyde og til Bogense inden Høst. Hvis nogen viser sig ulydig, naar han tilsiges af Lensmanden paa Rugaard, og ikke møder med Heste og Vogn, vil han blive tiltalt for Ulydighed mod Kongens Paabud. F. T. 3, 143.

¹ Se Secher, Kongens Rettertings Domme 1595—1604. S. 562 ff.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eyller Qvitzov om at give menige Bønder i Skoufby Herred Ordre til inden Høsten at istandsætte den daarlige Vej gennem Harridtsløf Birk til Bogense, saafremt de ikke ville staa til Rette, hvis nogen kommer til at lide Skade ved at de ikke gøre det. Det aabne Brev til Bønderne sendes ham til Forkyndelse paa Tinge. F. T. 3, 144.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Friis til Stiensballe, Giert Rosenkrantz's Enke, paa Kronens Part af Korn-tienden af Nebbel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen, og paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Veer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 74.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Gyldenstjerne til Aagaard paa Kirkens Part af Korntienden af følgende Sogne i Han Herred: Kietterup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken, Giøttrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken, og Kollerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 1 Læst Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt i Tb. S. 74 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Gyldenstjerne til Aagaard paa Kronens Part af Korntienden af følgende Sogne i Han Herred: Beistrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 1 Læst Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, Kiettrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug. 9 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, Giøttrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, og Kollerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 1 Læst Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 74 b.

24. Maj (—). Miss. til Arild Hvitfeldt til Oddersberg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm, og Petter Retz til Tygestrup. Da Anders Dresselberg til Vogenserup, Embedsmand paa Aalholm, har begæret noget Krongods paa Sjælland til Mageskifte, nemlig Sjetteparten i 1 Gaard i Tyfvelse By og Sogn i Tybierge Herred, hvori han selv ejer de 5 Parter, 1 Gaard i Kundbye By og Sogn i Tudtse Herred med et Smedehus, som staar paa Gaarden, og Herligheden af 1 Kirkegaard og 1 lidet Bol i Thorslundt, for

følgende af sit Arvegodts: Halvparten i 1 Gaard i Fellisløf¹ By og Sogn i Skiping Herred og 1 Gaard i Ørsted By og Sogn i Ramse Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 473 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Breide Rantzau. En Del af Kronens Lensmænd have indberettet, at mange Gaarde og Boliger i deres Len staa aldeles øde og ubesatte dels paa Grund af den sidste Aar grasserende Pest, dels paa Grund af Dyrtid og anden Ubejlighed, hvilket har medført, at de i Rentekammeret ikke have kunnet betale den Afgift, der burde svares af disse øde Gaarde og Boliger, men have faaet den antegnet til Mangel. Breide Rantzau skal paa Kongens Vegne give Rentemestrene Ordre til at kvittere Lensmændene for Afgiften af disse øde Gaarde og Boliger baade for forrige og indeværende Aar, saa vidt det med Tingsvidner nøjagtigt kan bevises, at de ere øde, og lade Rentemestrene indføre det i deres Regnskab. Sj. T. 19, 474 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde og Corvits Thott. Kongen har erfaret, at Kronens Gaarde i Havdeby, Løngby, Vilseregaard, Møllegaard, Fammerup og Melby i Halmstad Len ere meget ødelagte af Sand, saa de derpaa boende Bønder ikke kunne udrede deres aarlige Afgift. For at Bønderne kunne blive ved Magt og Godset blive besat, skulle de til Tinge lade opkræve nogle uvildige Danne­mænd, som i Forening med dem kunne begive sig paa Godset, undersøge, hvad Ejendom der ligger til hver Gaard og hvad Land­gilde der svares deraf, og hvor Gaardene ere satte for højt i Land­gilde, nedsætte denne, saa Kronen kan ske Fyldest og Bønderne blive ved Magt. Naar Godset er sat, skulle de lade Ansættelsen indskrive i Jordebogen, saa man altid kan rette sig derefter. Sk. T. 3, 186 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Thommis Jensen i Skoufsgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Volstrup Sogn i Børlum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug og 8 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 74 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Bonde i Skiold­borig paa Kronens Part af Korntienden af Skioldborig

¹ Følleslev.

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 15 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 75.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke om paa nærmere Begæring af Christen Bernekov at tilstille denne 3 levende Daadyrkalve fra Vordingborg Skove. Udt. i Sj. T. 19, 474 b.

— Miss. til Kronens Tjenere i Skødts Herred. Kongen har bevilget Tage Krabbe til Jordbiereg, Embedsmand i Øsløf¹ Kloster, at enhver af dem maa køre 1 Læs Tømmer for ham fra Trelleborg til hans Gaard Jordbiereg. Sk. T. 3, 187 b.

— Kgl. Stadfæstelse af en af Borgemestre og Raad i Odense efter Kongens Befaling forfattet Skraa og Lavsret for Skomagerne i Odense. F. R. 3, 103 b².

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Holstebro Købstads Privilegier, dog med Forbehold af Ret til at forandre dem. J. R. 6, 253 b.

— Aab. Brev om, at Fru Ide Munk, der har berettet, at hendes afdøde Husbonde Oluf Rytter for rum Tid siden i sin Velmagt har fæstet en vest for Lemvig liggende Kirketoft for begges Livstid og erhvervet adskillige Fæstebreve og andre Breve derpaa, maa beholde denne Kirketoft, saalænge hun lever, dog skal hun svare den sædvanlige aarlige Afgift, 2¹/₂ Td. Byg, til Lemvig Kirke. J. R. 6, 254.

— Miss. til Karl Bryske. Kronens Tjener, Jens Tamsen i Aarslef i Aarhus Len, har berettet, at han to Gange er bleven befunden i Løstgighed, skønt han har sin Ægtehustru, og derfor nu er bleven dømt til at rømme Landet. Paa hans Begæring har Kongen dog bevilget, at han maa optinge til Karl Bryske paa Kronens Vegne for denne Forseelse. Karl Bryske skal lade ham aftinge Sagen, som ret og billigt kan være, lade ham være fri for Forfølgningen og uhindret lade ham blive boende her i Riget hos Hustru og Børn. J. T. 5, 218.

— Miss. til Henning Reventlov. Borgemestre, Raad og menige Indbyggere i Skive have berettet, at Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, har købt noget af Skive Bys Ejendom, hvoraf han dog ingen kongelig eller borgerlig Tyngde eller anden Rettighed udgiver, og ved Hjælp af denne Ejendom vil

¹ Øvids Kloster.

² Skraaen er optaget i Stadfæstelsen.

formene Indbyggerne i Skive det fri Fiskeri, som de have haft til Byen i Skive Aa. Da de have anmodet Kongen om at have et kristeligt Indseende med dem, skal Henning Reventlov, naar Sagen mellem Peder Munk og Byen kommer i Rette, paase, at der vederfares Skive Bys Indbyggere, hvad Lov og Ret kan medgive, saa de ikke skulle have Grund til yderligere Klage. J. T. 5, 219.

26. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Hendrik Gjõe til Skørringe til alle Bønderne under Turebyegaard, som Anders Dresselberg til Vogenserup og Knud Urne til Aarsmark nu have besigtet. Sj. T. 19, 474 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Brevviser, Pofvel Rasmussen, Møller i Pille Mølle i Københavns Len, har berettet, at Møllen er meget bygfældig og forfalden, saa han ikke, medmindre der bliver hjulpet noget paa den, kan udrede sin aarlige Landgilde. Da Kongen nu har bevilget, at Møllen maa blive istandsat, skal Lauridts Ebbesen med det første lade undersøge, hvad der mangler paa Møllen og hvad det er særlig nødvendigt at lade gøre i Stand, derefter med det allerførste lade det istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Da Søfren Olufsen, Møller i Brede Mølle, har berettet, at han paa egen Bekostning har ladet meget istandsætte paa Møllen, og har anmodet om, at den anvendte Bekostning maa blive afkortet i hans Landgilde, skal Lauridts Ebbesen saa snart som muligt lade undersøge, hvad Søfren Olufsen til Nødtørft kan have anvendt paa Møllen, og siden afkvitte det i Landgilden. Sj. T. 19, 475.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Da Kronens Møllere i Sorø Birk, Palle Jacobsen i Saxebro¹ Mølle, Niels Pedersen i Fedtsløf² Mølle, Hans Kristensen i Alsted Mølle, Jens Nielsen i Bromou Mølle, Jens Nielsen i Gystinge Mølle og Lauridts Aufvesen i Suserup Mølle, have klaget over, at de ere satte meget højt i Landgilde og ikke kunne blive ved, medmindre de faa nogen Forskaansel, skal Dr. Anders i de næstfølgende 2 Aar lade enhver af dem være fri for Tredjeparten af den Mølleskyld, de skulle udgive til Kronen. Sj. T. 19, 475 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Fers Herred. Oluf Rosensparre til Skarholdt, Embedsmand i Mariager Kloster, har berettet, at Skarholdt Kirke skal være meget bygfældig, saa det vil være nødven-

¹ Sassebro Mølle, Alsted H.

² Fjenneslev Mølle, samme H.

digt at istandsætte den med det første, og han har anmodet Kongen om at tillade, at enhver af dem maa køre 1 Læs Kalk for ham til Kirkens Istandsættelse. Det befales strengelig alle hver at køre 1 Læs Kalk. Sk. T. 3, 187.

26. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Broer Pedersen i Sønder Hvidinge, Herredsfoged i Harrits Herred i Landskrone Len, maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden kgl. Tynge af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Sk. R. 3, 201.

— Ligelydende Brev for Madts Bodsen i Sparinggaard¹, Herredsfoged i Hunborg Herred i Thy i Nørrejylland. Udt. i Sk. R. 3, 201.

— Forleningsbrev for Mats Pouelsen, Kordegn i Lund Domkirke, paa det efter afdøde M. Peder Lauritsen, Kapellan ved Lund Domkirke, ledige Kannikedømme i Lund. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 201.

— Livsbrev for Christen Jacobsen, Borger i Malmø, og hans Hustru Margrette Remmersdatter paa 1 Gaard i Fiellidtsløf² i Oxie Herred i Skaane, som de nu selv have tilkøbt sig Bondeejendommen i, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tynge. Sk. R. 3, 201 b.

— Miss. til Bispem i Skaane. Kongen har bevilget, at denne Person, Hans Hansen i Fiellessted³ i Blekinge, maa blive Kapellan hos sin Fader, da denne er gammel og iøvrigt saa skrøbelig, at han ikke ene kan forestaa sit Embede, men dog kun saafremt Hans Hansen findes dygtig og skikkelig i Liv og Lærdom. Bispem skal i saa Fald ordinere ham til Kapellan hos Faderen, men i alle Maader rette sig efter Ordinansen. Sk. T. 3, 187 b.

— Miss. til alle Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i Fers Herred i Skaane. Kongen har bragt i Erfaring, at de alfare Veje i Herredet ere meget brøstfældige og ufærdige paa Grund af onde og dybe Putser og anden Farlighed, som findes paa Vejene. Da Recessen paabyder, at Herredsmændene, hvor der findes saadan Farlighed paa Vejene, skulle gøre Vejene i Stand og holde dem vedlige, befales det dem strengelig at møde paa den

¹ Sperringgaard, Hundborg H. Frillestad, Medelstad H.

² Fjerdingsløf, Oksie H.

³ Vistnok

Dag, Lensmanden tilsiger dem, med Heste og Vogn for at tilføre Sten, Grus og andet, som maatte behøves til at fylde og istandsætte Vejene med, eftersom Lensmanden fordeler dem. De, der ikke møde til den bestemte Tid, ville blive tiltalte og komme til at staa til Rette derfor efter Recessen. Sk. T. 3, 188.

26. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jørgen Skriver, Borgemester i Odense, paa Kronens Part af Tienden af Agerup¹ Sogn i Fyen, uden Afgift. Udt. i F. R. 3, 106.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Lauridts Jensen i Eskilstrup maa komme ind i Odense Hospital paa den Betingelse, at han afstaar Bondeejendommen i en Gaard i Eskilstrup til Kronen, saaledes som Jacop Rosenkrantz nærmere kan se af hans hoslagt medfølgende Supplikation, skal Jacob Rosenkrantz paa Tinge tage nøjagtigt Skøde paa den Lauridts Jensen tilhørende Part i Gaarden og indskrive den i Jordebogen. Derefter skal han tilstille ham Kongens Missive til Hospitalsforstanderne. F. T. 3, 145.

— Miss. til Forstanderne i Graabrødre Kloster i Odense om at indtage Laurits Jensen i Eskildstrup i Hospitalet og lade ham faa samme Underholdning som de andre Hospitalslemmer. Udt. i F. T. 3, 145.

— Aab. Brev om, at Borgemestre, Raad og menige Borgere i Nykøbing paa Mors, der have berettet, at Tredjedelen af Byen for nogen Tid siden er brændt, og i den Anledning have begæret Forskaansel for kongelig Tynge og Besværing i nogle Aar for igen at kunne komme paa Fode, i de næste 5 Aar, fra dette Brevs Datum at regne, maa være fri for al kongelig Tynge og Besværing og for Bøsseskytte- og Baadsmanshold. Endvidere har Kongen bevilget, at de for en rimelig Betaling maa udføre det Egetømmer, som de maatte behøve til Genopførelse af deres Bygninger i Byen, fra Norge. J. R. 6, 254 b.

— Mageskifte mellem Henrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg, og Kronen. J. R. 6, 255. (Se Kr. Sk.).

— Oprejsningsbrev for Ulrik Sandberg, Embedsmand paa Lundenes, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Bertel Nielsen i Vraa i Bølling Herred, der for

¹ Agedrup, Bjærg H., Fyen.

nogen Tid siden er gaaet ind i den Kronens Gaard i Vester Anum¹ i Lundenes Birk, som Giøde N. bor i, og modvilligen og uden al Grund har overfaldet Giøde og hans Hustru Inger Eskisdatter i deres egen Gaard og slaet dem, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 256 b.

26. Maj (Kbhvn.). Skøvlingsbrev for Thammis Mal-tissen til Tanderup over Christen Christensen i Nessum² By og Sogn i Skodborg Herred, der efter Loven er bleven forfulgt og gjort fredløs, fordi han skal have slaet sin egen Hustru, Dor-rithe Pedersdatter, ihjel og kastet hende i Fjorden vest for Fisbek³, men alligevel modvillig opholder sig her i Riget mod den dræbte Kvindes Slægtnings Vilje. Det befales alle at være Thammis Mal-tissen behjælpelig med at paagribe Christen Christensen, hvis denne ikke har Oprejsnings- eller Lejdebrev. J. R. 6, 257.

— Forleningsbrev for Toste Andersen i Løffel, Her-redsfoged i Nørliung Herred, paa Kronens Part af Korn-tienden af Løffel Sogn, kvit og frit. J. R. 6, 257 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Laurids Jensen Thrane, Sognepræst i Mariager, der ikke kan ernære sig af sit ringe Sogn, indtil videre aarlig maa oppebære 20 Tdr. Rug og 20 Tdr. Byg til Hjælp til sin Underholdning af Mariager Klo-ster. J. R. 6, 258.

— Kvittansiarum til Fru Anne Kaas, Preben Bilds Enke, der nu paa hendes afdøde Mands Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Liste Len i Norge fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1602 og for de i samme Tid i dette Len oppebaarne Pengeskatter, for Indtægt og Udgift af Hindsgafvel Len i Fyen fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1602, for den gejstlige Rente og Stif-tets Indkomst og for de oppebaarne Pengeskatter i dette Len, for Indtægt og Udgift af Lundenes Len i Jylland fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1603, for den gejstlige Jurisdiktion og for den oppe-baarne Pengeskat i dette Len samt for de paa de to sidstnævnte Slotte modtagne og igen overleverede Inventarier. Hun blev skyldig 197 Dlr. 5 Sk., som hun nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 258 b.

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen har erfaret, at Kro-

---

¹ V. Aanum, Skern S., Bølling H. ² Nørre Nissum, Skodborg H. ³ Fiske-bæk, samme H.

nens Mølle ved Aarhus skal være saare bygfældig og i Tide maa istandsættes, hvis den ikke skal blive helt øde, skal han ved første Lejlighed lade Møllen istandsætte, hvor det er mest nødvendigt, men dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 219.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre. Hr. Niels Christensen, Sognepræst i Stabye Sogn i Uldborg Herred, har berettet, at man nu ikke vil lade ham beholde Tredjeparten af hans Præstegaard kvit og frit ligesom hidtil, men kræver 10 Tdr. Rug af ham i aarlig Afgift af denne Tredjepart, fordi han findes indtegnet derfor i en gammel Jordebog. Det befales Olluf Rosensparre at lade ham være fri for denne Afgift ligesom hidtil. J. T. 5, 219 b.

— Miss. til Peder Mund. Niels Knudsen, forhen Skriver paa Skanderborg Slot, er bleven Kronen en stor Sum Penge skyldig paa sit Regnskab, og Kongen har, da Volmar Parsberg til Jernit berettede, at Niels Knudsen havde Bønderejendom i Lenet og vilde give den i Betaling, saa vidt den kunde forslaa, givet Volmar Parsberg Ordre til at lade denne Bønderejendom besigte og vurdere, hvilket ogsaa er sket, saaledes som den hermed følgende Vurderingsseddel viser. Det befales Peder Mund at lægge de to Gaarde ind under Slottet, lade dem indskrive i Jordebogen og give Niels Knudsen Kvittans for den Sum, som Gaardene ere vurderede til. J. T. 5, 220.

27. Maj (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Preben Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøuling, har berettet, at han fra den Tid, da han var Lensmand paa Malmøhus, endnu har nogle Restancer staaende hos Bønderne i Malmøhus Len, hvilke han har anmodet Kongen om at være ham behjælpelig med at faa indkrævet. Det befales Sigvord Grubbe at være Preben Gyldenstjerne eller hans Fuldmægtige behjælpelig med at faa disse Restancer indkrævede. Sk. T. 3, 188 b.

— Aab. Brev om, at Fru Giertrud Stiisdatter¹ til Vierup², paa hendes Datters³ Vegne har berettet, at Mourits Emmiksen til N., førend han blev gift med hendes Datter, har været i Borg, Gæld og anden Besværing og siden, efter Ægteskabet, mod hendes Datters Vilje og uden

¹ Gertrud Stigsdatter Ulfeldt g. m. 1. Kristoffer Oldeland, 2. Ulfeldt Kristoffersen Ulfeldt til JerHAVE. ² Vejrup, Bjærg H., Fyen. ³ Anne Ulfeldt.

hendes Samtykke har indladt sig paa Løfter og Godsigelser for upaalidelige Folk under Indmanelse og Forpligtelse til at efterkomme den. Da hun mener, at Mourits Emmiksen ikke kan efterkomme sine Forpligtelser uden at sælge af hendes Datters Gods, og at hans Kreditorer ellers med Rigens Ret ville lade sig indføre i Datterens Gods, har hun anmodet Kongen om at sørge for, at saadant i Tide bliver forhindret. Da Loven formelder, at Bonden ej maa sælge sin Kones Jord, medmindre han har ligesaa godt Gods ved at hætte og har Barn med hende, forbydes det herved alvorligen alle og enhver at lade sig indføre i Fru Giertrud Stiisdatters Datters Gods ved Ridemands Tov og Ed eller paa anden Maade for den Gæld og Ulejlighed, som Mourits Emmiksen har sat sig i eller herefter sætter sig i uden hendes Datters og hendes Arvingers Samtykke, eller ved Pant, Køb eller paa anden Maade tilforhandle sig noget af hendes Gods. F. R. 3, 106.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe til Elvid og Jacop Rosenkrantz til Kierstrup, Embedsmænd paa Dallum Kloster og Nyborg Slot. Da Niels Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Tranekier Slot, har begæret at maatte faa 17 [Gaarde], 1 lille Bolig og 2 Gadehuse i Ørbek Sogn og By i Vinding Herred i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Maglebye By og Sogn i Sønder Herred paa Langeland, 1 Gaard i Trygeløf, 1 Gaard og 3 Gadehuse i Kiedeby i Homble Sogn, 1 Gaard i Hogenbye, 1 Gaard i Hennetved, 1 Gaard i Vesterbye, 4 [Gaarde] i Lungelsøe, 1 Gaard i Kastelstrop, 2 Gaarde i Løkkebye i Nørre Herred, 2 Gaarde i Refbierre, 1 Gaard i Semmenbøl, 5 Gaarde og 7 Gadehuse i Leiebølle, 1 Gaard i Nestebølle, Brunsgaard, 2 Gaarde i Febek, 1 Gaard i Spatofte, 1 Gaard i Helletofte, 1 Gaard i Snøde By og Sogn, 1 Gaard i Kadtebølle og 1 Gaard i Emerbøl, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 146 b.

— Aab. Brev om, at Oluf Rosensparre, Embedsmand i Mariager Kloster, der har klaget over, at han paa Grund af den farlige Pestilens, de onde og dyre Aaringer og anden Ulejlighed, som har tildraget sig i Lenet, ikke kan udrede den aarlige Afgift af Mariager Klosters Len, medmindre han faar nogen Forskaansel derpaa, indtil videre maa have den visse Indkomst af Gislum Herred, som for nogen Tid siden er lagt ind under Mariager

Kloster, kvit og frit; derimod skal han aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst. J. R. 6, 259. J. T. 5, 220 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, har erklæret, at han ikke mere vil befatte sig med Kronens Part af Korntienden af Vedum¹ Sogn i Nørrejylland efter det Kong Frederik II's Brevs² Lydelse, som han har baaret i Rette paa sidste Herredag, skal Manderup Parsberg bortfæste Vedum Tiende til en anden, der begærer at faa den. J. T. 5, 220 b.

28. Maj (—). Miss. til Hendrik Lykke til Ofvergaard og Peder Basse til Siørup. Embedsmænd paa Vordingborg Slot og Roskildegaard. Da Claus Daa til Raunstrup har begæret at faa 6 Kronens Gaarde i Sprafvelse i Tybierre Herred i Sjælland til Mage-skifte for følgende af hans Arvegods: 3 Gaarde og 1 Gadehus i Lillebrende og 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Vedbye i Nørre Herred paa Falster, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Dyested, 1 Gadehus i Ouglerdi³ og 1 Gaard i Nørretvedt i Borse Herred i Sjælland, 1 Gaard i Bogedtse⁴ og 1 Gaard i Grummisløs i Hammerums⁵ Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 476.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om paa Mogens Gjøs Vegne at være til Stede paa Skiftet efter hans Hustrus⁶ afdøde Fader Eiler Krafse og hans afdøde Moder Fru Ide Ulfst and og paase, at Mogens Gjõe under sin Fraværelse ikke kommer til kort. Udt. i Sj. T. 19, 476 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen for nogen Tid siden har sluttet Kontrakt med afdøde Abel Snedker i Næstved om Forfærdigelsen af noget Snedkerarbejde, skal Hendrik Lykke betale Enken, hvad der endnu staar ubetalt paa dette Arbejde, og forhandle med Kongens Moders Snedker om at være til Stede, naar der gøres Afregning om Arbejdet og det betales hende, da han ogsaa har været til Stede. da der sluttedes Kontrakt om Arbejdet. Kongen vil om en 8 Dage sende sin Rustvogn til Næstved for at føre dette Snedkerarbejde til de Steder, hvorhen han vil have det sendt. De Penge, som Hendrik Lykke betaler Enken, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 477.

¹ Vadum. Kær H. ² 29. April 1581. ³ Ugledie, Baarse H. ⁴ Bøgesø, samme H. ⁵ : Hammer. ⁶ Hilleborg Krafse.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jochim Bernewitz om ved første Lejlighed at lægge Skyrninggaard¹ med tilliggende Gods paa Falster, som Kongen har tilskiftet sig af Hendrik Gjøre til Turrebye, ind under Nykøbing² Slot. Han skal paa Kongens Vegne tale til Kongens Moder, Dronning Sophie, om at bevilge, at hendes Snedker paa nærmere Rekvisation af Hendrik Lykke til Overgaard, Embedsmand paa Vordingborg Slot, maa begive sig til Næstved for paa Kongens Vegne at være til Stede, naar det Snedkerarbejde skal affordres, som Kongen har fortinget hos afdøde Abel Snedker, da han bedst ved Besked om, hvorledes der er fortinget med denne. Sm. T. 6, 47.

— Miss. til Hr. Niels i Viisseltoft i Gynge Herred i Helsingborg Len om, at hans Søn Peder Nielsen maa blive hans Kapellan. Udt. i Sk. T. 3, 188 b.

— Miss. til Tammis Maltissen. Fru Karren Maltisdatter, Tim Rosenkrantz's Enke, har berettet, at hun hos sig har to Børn, som afdøde Birret Rosenkrantz har avlet med Giord Kaas, for hvilken Forseelse Birret Rosenkrantz siden har maattet staa sin Ret, og hun har anmodet Kongen om, at der maa blive forordnet noget til disse Børns Underhold. Da det i sig selv er billigt, skal Tammis Maltissen sørge for, at der bliver tillagt Børnene noget til deres Underhold og at det aarlig bliver leveret til Fru Karren Maltisdatter eller hvem anden, der har Børnene hos sig at opdrage. J. T. 5, 221.

29. Maj (Viktor). Aab. Brev om, at Jochim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, i Sommer maa udføre 31 Græsøksne af Riget, mod at svare sædvanlig Told af dem. Sj. R. 14, 452 b.

31. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Fru Karren Krabbe til Skiersøe, Falk Gjøres Enke, har berettet, at der er tilfalden hendes Sønner Ifver og Falk Gjøre nogen Arv efter deres afdøde Farmoder Fru Idde Ulfstand til Trutsholm, og anmodet om, at der maa blive beskikket en Værge for dem til at varetage deres Tarv, medens Skiftet mellem Fru Idde Ulfstands Arvinger staa paa, da de endnu ikke ere komne til deres Lavalder. Det befales Eske Brock at paatage sig Værgemaalet for dem under Skiftet og paase, at de faa deres Part. J. T. 5, 221 b.

¹ Skørringe, Falster.   ² Saaledes i Overskriften til Brevet. Selve Brevet har ved en Fejlskrift: Nyborg.

23. Juli (Bergenhús). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Hr. Abselon Abselonsen, Præst til Klopen¹ Gæld, i Sorø Skole og skaffe ham Disciplin og Underhold lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 477.

5. Aug. (Kronborg). Miss. til Rigsraaderne Christian Friis, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Henrik Belov, Breide Rantzau, Arild Hvitfeldt, Hendrik Ramel, Jørgen Friis, Prebørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christen Holck. Da Kongen har noget magtpaaliggende at raadslaa med dem om, skulle de indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede i Odense 25. Aug. for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 19, 477 b.

— Aab. Brev til Adelen over alt Danmark. Kongen har bragt i Erfaring, at der næsten allevegne i de omliggende Riger og Lande skal digtes og drives adskillige Praktikker med Krigsbestilling og Oprustning til den kristne Menigheds Værste, hvorfor det vil gøres højlig fornedent at have alting i god Agt, for at der ikke uformodet skal tilføjes Undersaatterne nogen Skade eller Overlast, og for at der kan gøres tilbørlig Modstand, hvis nogen vil understaa sig til noget mod dem. Da hele Adelen er pligtig til at holde Heste og Harnisker til Rigets Tjeneste, befales det strengelig enhver især at forsyne sig selv og deres Folk med gode Heste og Harnisker, saa mange som de ere takserede til at holde enten af deres Len eller af deres Arvegods, og møde med dem i Købstaden N den N. September eller, hvis de formedelst Alderdom eller andet lovligt Forfald ikke selv kunne møde, lade deres Svende og Heste møde for at lade sig mønstre, saa de siden, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget paa, kunne være rede med deres Folk og Heste til at afværge deres egen og deres Fædrelands Skade. Sj. T. 19, 477 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om straks at lade det aabne Brev om Mønstringen forkynde for al Adelen i deres Stift, ikke alene saa vidt i Stiftet, som de have at befale, men saa vidt Stiftet strækker sig, tilskrive hver enkelt og sende dem Kopi af Brevet, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. (Postscriptum i Brevet til Sigvort Grubbe: Da det vil falde ham meget besværligt i saa kort Tid at lade Brevet forkynde over

¹ Formentlig Klep, Stavanger Amt.

hele Stiftet, har Kongen skrevet til Jacop Beck og Brorstrup Gedde om at lade Brevet forkynde for Ridderskabet i Sønder og Nørre Halland). — Sigvort Grubbe i Skaane Stift, Peder Basse i Sjællands Stift, Anders Dresselberg paa Laaland og Falster, Knud Rud i Fyens Stift, Christen Holck i Viborg Stift, Manderup Parsberg i Aalborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift og Albrit Skeel i Ribe Stift. Sj. T. 19, 478 b.

5. Aug. (Kronborg). Miss. til Jacob Beck og Brostrup Gjedde. Kongen har ladet aabent Brev udgaa til Halland, saa vel som til hele Riget, om at Adelen i Halland skal lade sig mønstre i Lund den 1. Sept. De skulle tilsende enhver af Adelen i Nørre Halland [og Sønder Halland] en rigtig Kopi af dette Brev, for at de kunne vide at rette sig derefter, og til den ovennævnte Tid fremsende saa mange Heste og Folk, som de ere takserede til at holde af deres Len og Arvegods, men selv blive til Stede paa Befæstningen. Sk. T. 3, 189.

— Ligelydende Miss. til Steen Madsen om at lade sine Folk mønstre i Lund, men selv blive til Stede paa Befæstningen. Sk. T. 3, 189 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Kongen har bragt i Erfaring, at Hertug Karls Udliggøre have understaaet sig til at angribe nogle fremmede Skibe, Hollændere og andre, lige (»bart«) under Bornholm og frarøve dem Varer, Penge og andet, saaledes som der til forskellige Tider er bleven klaget over i Sundet. Hans Lindenov skal nøje lade den Sag undersøge, optegne Navnene paa Hertug Karls Admiral og Kaptejner, der have plyndret Skibene, hvor mange Skibe de have taget, og hvor meget de have taget fra enhver. Han skal gøre sig al mulig Flid for at faa alt at vide og med dette Bud erklære sig til Kongen derom. Sk. T. 3, 188 b.

7. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Niels Vind til Ullerupgaard, Sekretær, paa det efter afdøde Chresten Lange ledige Kantordømme og Kannikedømme i Ribe Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 259 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Han har for nogen Tid siden efter Kongens skriftlige Befaling¹ ladet en Kvinde der i Lenet

¹ 11. Febr. 1604.

[Lundenæs], som har begravet et af sine Børn levende i Jorden og saaledes ombragt det, forfølge til Doms, og hun er bleven dømt til Stejle og Hjul. Da han nu har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med hende, meddeles ham, at Kongen har bevilget, at hun maa blive straffet paa sin Hals og blive henrettet med Sværd; han skal derfor ved første Lejlighed saaledes lade hende staa sin Ret. J. T. 5, 221 b¹.

8. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen af lutter Gunst og Naade har igengivet en Engelskmand, ved Navn Willem Tellier, et Skib, kaldet Charitas, og tilladt, at han i de næste 2 Aar, indtil November 1606, maa løbe toldfrit gennem Øresund med dette Skib og de Varer, han kan føre deri, saa ofte han kan. Sj. R. 14, 453.

9. Aug. (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har anset det for raadeligt at lade den norske Lovbog udgaa paa Prent, for at Indbyggerne i Norge kunne have en almindelig Lovbog at rette sig efter i alle forefaldende Retssager, bevilger, at Claus Mortensen, Rigens Skriver, der har tilbudt paa egen Bekostning at lade Lovbogen trykke, maa lade denne trykke i København, dog skal han gøre sig al mulig Flid for, at den kan blive trykt med Vindskibehighed og vel korrigeret. For at Claus Mortensen kan komme til nogen Erstatning for den Bekostning, han anvender herpaa, har Kongen endvidere bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa lade Lovbogen eftertrykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Bøger, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til Claus Mortensen. Sj. R. 14, 453 b.

— Miss. til Jocum Bülow. Han har indberettet, at han har forstrakt mange Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len, der i nærværende Aar ere blevne indsatte paa de øde Gaarde i Lenene, med Sædekorn til Gaardene, og at disse Bønder paa ingen Maade ere i Stand til at udrede dette Aars Landgilde. Det befales ham i den Anledning at lade disse forarmede Bønder være fri for dette Aars Landgilde og kun indkræve det Korn fra dem, som han har forstrakt dem med. Han skal beflitte sig for, at de øde Gaarde, der endnu findes i Lenene, kunne blive besatte,

¹ Tr.: Danske Saml. I. 308.

og lade de Bønder, der faa dem, være fri for ét Aars Landgilde. Sj. T. 19, 479.

9. Aug. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at tilstille Fiskemester Benedix von N de Penge, som han¹ har betalt for nogle Fiskeredskaber, naar han forlanger det, og føre dem til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 479 b.

10. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at Pofvel Smelter maa holde en Svend, der skal hjælpe ham med at forarbejde de Jærnbolte og andet groft Arbejde, som gøres behov til Brokisterne ved Kronborg, og at han maa faa 5 Dlr. i Maanedspenge paa denne Svend, hvilke 5 Dlr. de hver Maaned skulle betale ham af Toldboden. Da Kongen endvidere har bevilget, at Jørgen Bøsssemester maa faa 8 Dlr. for hvert Par Pistoler, som han laver paa sin egen Bekostning, skulle de for hvert Par Pistoler, som han leverer dem, betale ham 8 Dlr. og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 479 b.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt om at antage 4 Baadsmænd i Korsør og til den 25. Aug. sende dem til Flensborg for at følge Kongens nye Skib derfra til København. Udt. i Sj. T. 19, 480.

— Ligelydende Miss. til Jacob Rosenkrantz [Nyborg], Knud Rud [Odense] og Giert Rantzau [Møen] om hver at fremsende 6 Baadsmænd og Casper Markdanner [Kolding] 8 Baadsmænd. Udt. i Sj. T. 19, 480.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at bortfæste den Kronens Tiende, som afdøde Søfren Biørnsen, Borger i Slagelse, har haft i Fæste, til Oluf Madtsen, Borger i Slagelse, hvis det kan ske uden Skade for Kronen og den kan undværes fra Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 480.

12. Aug. (—). Miss. til Eske Brock. Da Kongen for al forefaldende Lejligheds Skyld vil have sine Befæstninger Halmstad og Varberg provianterede med Korn, skal Eske Brock af det Korn, han har i Forraad paa Slottet [Dronningborg], straks fremsende 500 Tdr. Rug og 500 Tdr. Malt til Halmstad og 500 Tdr. Rug og 500 Tdr. Malt til Varberg, selv fragte Skibe til Kornet og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 222.

¹ Sj. T. har her, formentlig urigtigt: di.

12. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Valdemar Parsberg om at sende 500 Tdr. Rug og 500 Tdr. Malt til Bahus af den Beholdning, han har hos sig af Skanderborg og Aakier Slottes Indkomst. Udt. i J. T. 5, 222 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen har givet Valdemar Parsberg til Jernit Ordre til at sende 500 Tdr. Rug og 500 Tdr. Malt af det Korn, han endnu har i Beholdning hos sig af Skanderborg og Aakier Slottes Indkomst, til Baahus, skal Peder Mund paase, at Valdemar Parsberg fremsender af det Korn, som ligger i Aarhus, og ellers godt Korn, saa det med det allerførste kan komme op til Baahus. J. T. 5, 222 b.

14. Aug. (—). Miss. til Eiller Qvitzov, Landsdommer i Fyen, og Jacob Ulfeldt, Befalingsmænd paa Rugaard og Hindsgavel. Da Karl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, har begæret at maatte faa 5 Kronens Gaarde i Kieldbye¹ i Visløf Sogn i Skovby Herred paa Fyen til Mageskifte for 4 Gaarde i Ollerup² og 1 Gaard i Vedelnebye³ i Sønderse Sogn, 1 Gaard i Skoby By og Sogn, 1 Gaard i Vøfling, 1 Gaard i Holte i Kiøng Sogn i Bog Herred og 1 Gaard i Bekke, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 148.

— Oprejsningsbrev for Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborg Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag angaaende en Pige, ved Navn Mette Jensdatter, i Øsløf⁴ i Han Herred i Aalborghus Len, der for nogen Tid siden er bleven lokket og, medens hun var frugtsommelig, hasteligen er død, hvorefter det Rygte straks er opkommet, at hun er blevet forgiven, men Sagen er alligevel ikke bleven forfulgt i rette Tid med Sandemænd. J. R. 6, 260.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouil Lauritsen, Skriver paa Andvorskouf, paa Kirkens Part af Korntienden til St. Peders Kirke [i Slagelse], hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 8 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Sørbyemagle Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. 5 Skpr. Rug, 2 Pd. 6 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 8 b.

¹ Kelleby, Vigerslev S., Skovby H.   ² Ullerup, Skam H.   ³ Vedby, Skovby H.   ⁴ Øsløs, V. Han H.

15. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Friis til Hesselager og Kronen. F. R. 3, 107. (Se Kr. Sk.).

16. Aug. (—). Kvittansiarum til Peder Mund til Sandbyegaard paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg og Abramstrupgaards Len fra 2. Jan. 1597, da han først fik Lenene, til 1. Maj 1604, da han igen blev Lenene kvit, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 454 b.

— Skøvlingsbrev for Thiart Dirichsen, Borger i Fran-
nicken i Vestfrisland, der har berettet, at han efter Loven har for-
fulgt og fredløsgjort M. Hans Rasmussen Carisius, barnefødt
i Nykøbing, fordi denne ikke, efter den af Arild Hvitfeldt, Rigens
Kansler, afsagte Dom, har betalt ham en Sum Penge, som han
skyldte ham, med paaløben Kost, Tæring og Rente. Da Thiart
Dirichsen imidlertid formoder, at M. Hans, uanset denne Forføl-
ning, opholder sig her i Riget imod Thiart Dirichsens Vilje, paa-
byder Kongen herved alle at være Thiart Dirichsen behjælpelige
med at paagribe og fængsle M. Hans, saafremt denne ikke har Op-
rejsnings- eller Lejdebrev, og forbyder alle herefter at huse eller
herberge M. Hans. Sj. R. 14, 455.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Mo-
gens Ulfeldt til Selsøe paa Christianopel og Sølvitsborg
Len. Til Underhold for sig selv, sine egne Folk samt Slottenes
og Ladegaardenes daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige
Genant: 347 $\frac{1}{2}$ Dlr., 5 Læster 3 Pd. Mel, 11 $\frac{1}{2}$ Læst 4 Pd. 4 Skpr.
Byg og Malt, hver Læst regnet til 40 Tdr., 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5
Pd. Smør, 9 Spejelaks eller 9 Dlr., 1 Td. saltet Aal, 30 $\frac{1}{2}$ Ko, 42 $\frac{1}{2}$
Bolsvin, 145 $\frac{1}{2}$ magert Svin eller 145 $\frac{1}{2}$ Dlr., 77 Faar, 189 Lam,
257 Gæs og 318 Par Høns. Da Jordebogen af denne Genant ikke
formaar at udrede 135 Tdr. Byg, 507 $\frac{1}{2}$ Tdr. Havre, 72 Lam og
72 $\frac{1}{2}$ Gaas, maa han i Stedet herfor oppebære Smør, hver Td.
Smør regnet til 12 Dlr., 1 Td. Byg eller Malt til 1 Dlr., 1 Td.
Havre til 3 Mk., 1 Lam til 2 Mk., 1 Gaas til 8 Sk. Endvidere
maa han selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan
falde til Ladegaardene. Derimod forbeholder Kongen sig al den
Fordel, der kan falde af Laksefiskendet og Aalefiskendet i Lenene,
saavidt det tilhører Kronen, dog skal han bruge det med saa ringe
Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab.

Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og han skal, naar der er Olden, have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaardene. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Art. 1—6, 8—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 202. K.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Steen Maltessen [Baahus], Jacob Beck [Varberg], Sten Madtsen [Halmstad] og Brostrup Gjedde [Laholm]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hertug Karl lader hverve Krigsfolk paa forskellige Steder i Tyskland, og man ikke kan vide, paa hvilke Steder han vil bruge dem, og hvilke Praktikker med Hensyn til dette Kongerige der kan være under, paalægges det dem alvorligt at have nøje Tilsyn med alt paa Befæstningerne, om der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget paa. Kongen har for nogle Dage siden [12. Aug.] fra Nørrejylland forskrevet 500 Tdr. Rug og 500 Tdr. Malt, som skal blive leveret paa Befæstningen. De skulle modtage det, naar det kommer, og holde det i Forraad til Brug ved forefaldende Lejlighed. (I Brevet til Steen Madtsen tilføjes: Hvis det behøves, skulle Borgerne være forpligtede til at holde Vagt (»vage») i nogen Tid). Sk. T. 3, 189 b.

— Bestalling for Hans von Brunsvig som Skovrider i Silkeborg Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal til 1 Hest samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Lensmanden paa Silkeborg Slot. Udt. i J. R. 6, 260 b.

19. Aug. (—). Miss. til Jocum Bülow. Da der nu er Mangel paa en Borgemester i Helsingør, skal han ved første Lejlighed forordne Conrad Buvinckhusen til Borgemester og straks lade ham gøre Borgemestered. Udt. i Sj. T. 19, 480.

— Miss. til Anders Dresselberg, Dytløf Holck, Knudt Urne og Dr. Meisner. Da Kongen med det allerførste venter sin Gemalindes Fader, Kurfyrst Jochim Fridrik af Brandenburg, her ind i Riget til sig og vil have dem tilforordnet til at modtage Kurfyrsten, ledsage ham til Kongen og ellers undervejs vare paa Tjenesten, skulle de indrette sig saaledes, at de med det allerførste kunne være til Stede i Giedtsøer, dér afvente Kurfyrstens Ankomst og siden modtage ham og ledsage ham til København. Kongen har givet Dr. Lenardt Meisner, tysk Kancelliforvalter, Ordre til paa Kongens Vegne at holde Ordet til Kurfyrsten, saaledes som den Lejlighed udkræver. (I Brevet til Dr. Meisner: Da Kongen vil have ham

til at holde Ordet til Kurfyrsten, naar denne kommer, skal han med det allerførste begive sig til Giedtsøer for sammen med de andre tilforordnede gode Mænd at afvente Kurfyrstens Ankomst, modtage ham tilbørligt, holde Ordet til ham og siden ledsage ham til Kongen). Sj. T. 19, 480 b.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hans Grabow. Da det vil være nødvendigt at holde god Vagt paa Grænsen, om der uformodet skulde komme noget paa, skal han, naar han bliver tilsagt af Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Sølvitsborg, rette sig efter at holde idelig Vagt paa Grænsen og have nøje Tilsyn. Mogens Ulfeldt har faaet Ordre til med det allerførste at tilforordne ham saa mange Bønder og Knægte, som kunne formenes at være nødvendige dertil. Sk. T. 3, 190.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Hertug Karl har tilbudt de Lybske at holde et Møde med dem ved Bremsebro, og de Lybske have anmodet Kongen om Tilladelse dertil, hvilket Kongen dog hverken kan eller vil bevilge. Hvis de Lybskes Fuldmægtige komme til Lenet, maa han derfor ingenlunde tillade dem at holde noget Møde med Hertug Karl der i Lenet og paa dette Riges Grund. Sk. T. 3, 190.

— Miss. til Anders Dresselberg og Knud Urne. Da der i Besigtelsen i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Hendrik Gjøe om Turrebyegaard og Skørringegaard med tilliggende Gods er gjort den Fejl, at Bygningen paa de to Gaarde ikke er takseret og vurderet mod hinanden, skulle de straks vurdere Bygningerne begge Steder efter den Besigtelse, de selv have foretaget, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sm. T. 6, 48.

— (Kronborg). Bestalling for Niels Christensen som Skovrider i Aakier Len i Hadts Herred med en aarlig Løn af 16 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning samt 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge. Udt. i J. R. 6, 260 b.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Steen Madsen. Nogle af Kronens Undersaatter i Vessige, Askine, Kroegserød, Drengsrød og Gunderup Sogne i Aarsted Herred have klaget over, at de i højeste Grad besværes med at føre Sten og Jord til Befæstningen i Halmstad, uanset at en Del af dem bor 6 eller 7 Mil fra Byen, og de have anmodet om at maatte give Penge i Stedet for Arbejdet. Kongen har bevilget, at de i Stedet for Arbejde maa give 1 Dlr. aarlig af hver Helgaard og $\frac{1}{2}$ Dlr. aarlig af hver Halvgaard. Sk. T. 3, 190 b.

24. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hermand Sandfurfurt, Borger i Berlin, har berettet, at han paa forskellige Steder her i Riget, baade hos Adelige og andre, har en anseelig Sum Penge tilgode, som for nogen Tid siden arveligen er tilfalden ham efter hans afdøde Broder Valrafven Sandfurfurt, Borger i København. Skønt han flere Gange har krævet dette Tilgodehavende hos enhver især, har han dog trods sine store Bekostninger intet faaet, og han har derfor nu anmodet om at blive hjulpen til Ret, saa han uden vidtløftig Proces og Rettergang kan komme til sin Betaling. Da Kongen er pligtig til at hjælpe saavel udlændiske som indlændiske til Ret, paabyder han alle sine Fogder, Embedsmænd, Landsdommere, Borgemestre, Raadmænd, Herredsfogder, Birkefogder og andre Dommere og Underøvrigheder, for hvem Hermand Sandfurfurt maatte indstævne sine Skyldnere, at lade ham vederfares Lov og Ret i Dom og Rettergang og det uden lang Forhaling. Sj. R. 14, 455 b.

25. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene. Lauridts Kruse, Embedsmand paa Bergenhus, har efter Kongens Befaling nedsendt 5 Skøttingsbaade og har til hver Baad hyret 2 Personer, en Styrmand og en Baadsmand; hver af disse har straks faaet den halve Hyre af Lauridts Kruse, saa at de 4 Styrmand have endnu hver 3 Dlr. til gode af deres Hyre, den femte Styrmand Stephan Ipsen endnu 6 Dlr. og hver af Baadsmændene $4\frac{1}{2}$ Dlr. Naar Rentemestrene besøges med dette Brev, skulle de af Rentekammeret betale de paagældende Personer, hvad der endnu staar ubetalt. Sj. T. 19, 481.

26. Aug. (—). Miss. til alle Kron-, Prælat-, Kannike- og Vikariatjenere i Roskildegaaards Len. Da Kongen har bestilt nogle Læster Kalk til Bygningen paa Frederiksborg og med det første vil have dem ført did, befales det strengelig enhver at føre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar de blive tilsagte af Jochim Bülov eller hans Fuldmægtige. Sidder nogen overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. T. 19, 481.

27. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Halmstad om at hjælpe Johan de Willem, Borger i Hamborg, til Rette i en Gældssag mod Hendrik Fredriksen, Borger i Halmstad. Udt. i Sk. T. 3, 190 b.

28. Aug. (—). Aab. Brev til menige Bønder i Sølvitsborg og Christianopol Len. Hvis det bliver nødvendigt at holde Vagt

paa Grænsen eller i andre Maader at holde Varetægt og de, saa fremt der, hvad Gud forbyde, kommer noget uformodet paa, blive tilsagte dertil af Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Sølvitsborg, skulle de uden al Forhaling møde paa de Steder, han anviser dem. Hvis nogen af dem viser sig forsømmelig og Riget af den Grund kommer i nogen Ulejlighed, ville de komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 191.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da han i sin Skrivelse har anmodet om, at der for det Tilfælde, at der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget paa, maa blive antaget nogle flere Bøsseskytter og Knægte paa Befæstningen, da han ikke mener at være saa vel forsynet med Folk, som han burde være, skal han give Ordre til, at 3 Roder Bønderknægte Dag og Nat skulle holde Vagt paa Slottet [Varberg], og at det skal gaa paa Omgang over hele Lenet. Endvidere skal han tilsige saa mange af Borgerne i Byen til daglig at holde Vagt, som han mener kan være nødvendigt, og ligeledes lade det gaa paa Omgang. Hvad Borgerne og Bønderne kunne behøve til deres Underholdning, skulle de selv tage med sig. Han har anmodet om selv at maatte lade de 50 Køer, som han efter Statholderens Ordre har købt, slagte og beholde Kødet i Forraad paa Huset til Brug ved forefaldende Lejlighed og ligesaa de Skattekøer, som pleje at blive sendte hened. Kongen befaler ham i den Anledning foreløbig at beholde Køerne uslagtede paa Slottet; Kongen vil saa siden give ham nærmere Ordre om, hvorvidt Køerne skulle slagtes der eller sendes hened. I Anledning af hans Begæring om, at Adelen i Lenet maa rykke ind paa Slottet til ham med dens Heste og Folk, og at han selv maa beholde sine egne Folk og Heste hos sig paa Slottet, hvis der skulde komme noget paa, meddeles ham, at Kongen ikke kan tænke sig, hvortil Ryttere skulde kunne bruges paa Befæstningen, og derfor anser det for ganske unyttigt. Det befales derfor saavel ham som Adelen i Lenet at tage Vare med deres Heste og Folk og rykke hen paa de Steder, de faa Ordre til. Med Hensyn til Opførelsen af en Mantelmur paa de Steder paa Befæstningen, hvor Volden er falden ned, befales det ham ved første Lejlighed at slutte Kontrakt med en, som kan opsætte Muren, og sende ham ned til Kongen med Kontrakten. Hvis det ikke kan ske saa snart, skal han give Bønderne Tilhold om at tilføre saa meget Tømmer, som behøves til et Blokhus, hvilket

skal opslaas paa de Steder, hvor Volden er aaben, saa den ikke kan bestiges. Den Hestemølle, som han har begæret Tilladelse til at lade opføre, kan ikke blive lavet i en Hast og er heller ikke synderlig nødvendig, da Kongen efter Lejligheden vil sende saa meget Mel did, som behøves. Den af ham nedsendte Fortegnelse over det, som han ellers behøver paa Slottet, tilbagesendes ham herved med Svar vedtegnet paa hvert Punkt, hvorefter han kan rette sig. Sk. T. 3, 191.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Denne Brevviser, Hans von Oldenbrock, er af en Fyrste i Tyskland bleven forskrevet til Kongen, for at denne skulde tage ham i sin Tjeneste som Dreng. Da Kongen er mere end noksom forsynet med Drengene til sin daglige Opvartning, men dog gerne paa Grund af Fyrstens Intercession vil have Hans von Oldenbrock anbragt paa et Sted, hvor han kan se og lære noget godt, særlig efterdi Kongen erfarer, at Hans von Oldenbrock er kommen af god Slægt og fornemme Forældre, anmodes Sten Brahe om at tage ham i sin Tjeneste som Dreng, hvormed han vil gøre Kongen til Vilje. Sj. T. 19, 481 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da den Karl, som plejer at passe Stoddet dér [Vordingborg], er aftakket, skal Hendrik Lykke herefter have Tilsyn med, at de Foler og Stod, som ere ved Slottet, ikke blive forsømte for Tilsynets Skyld. Udt. i Sj. T. 19, 482.

30. Aug. (—). Miss. til Ebbe Munk om at sende 1000 Tdr. Havre af den Havre, han har i Forraad paa Slottet [Antvorskov], til Sundby Færge. Udt. i Sj. T. 19, 482.

1. Sept. (—). Miss. til Eyller Qvitzov. Borgemestre og Raad i Bogense have for nogen Tid siden¹ faaet kongelig Skrivelse til ham om at dømme mellem dem og 2 Jomfruer af de Svaver, der have tilforhandlet sig noget af Byens Jord og bruge den uden at gøre Tyng og Besværing, hvilket efter deres Formening strider mod Byens Privilegier og Friheder. Da de nu paany have anmodet Kongen om Forskrift til ham om at afsige endelig Dom mellem dem og de nævnte 2 Jomfruer i de Sager, som ere eller kunne opstaa mellem dem, for at de en Gang for alle kunne komme til Ende dermed, paabydes det ham at afsige

¹ 18. Maj 1604.

endelig Dom mellem dem i alle saadanne Sager og give Dommen beskreven. F. T. 3, 150.

1. **Sept.** (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Mette Urne, Alexander Durhams Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Harbye¹ Sogn i Bog Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og 4 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 4 Pd. Byg. 1 Ørt. Havre og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 149 b.

3. **Sept.** (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Jerrested Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Pd. 5 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 192.

5. **Sept.** (—). Aab. Brev om Forbud mod, at Under-saatterne paa Møen bruge noget Vrageri der under Landet til Skade for Fiskerne og Kronen. Sj. R. 14, 456. (Tr.: CCD. III. 169. Tidsskr. for Fiskeri III. 227).

— Bestalling for Otte von Cøllen, Borger i Ystad, paa at syde Salpeter i Oxe, Jerrested og Ingelsted Herreder i Skaane. Han skal være forpligtet til aarlig at levere Arkelimesteren paa Københavns Slot mindst 3 Tdr. godt lutret Salpeter til en Pris af 14 gl. Dlr. pr. Centner. Udt. i Sk. R. 3, 205.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Sandersen, Tolder i Ystad, paa Kronens Part af Havretienden og paa Kirkens Part af Korntienden af Snarsted Sogn i Liunits Herred i Skaane, hvoraf der aarlig skal svares 5 Tdr. Havre til Kronen og 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 192.

6. **Sept.** (—). Aab. Brev om Øksenhandel. Sj. T. 19, 482. (Tr.: CCD. III. 171 ff.).

— Aab. Brev om, at Enker ikke maa overtage Bestyrelsen af Børnenes Arvegods, førend dette er blevet registreret og optegnet. Sj. T. 19, 483. (Tr.: CCD. III. 169 ff.).

— Miss. til Lensmændene² over hele Riget om at lade Forordningerne angaaende adelige Enkers Værgemaal for deres Børn og angaaende Staldøksne forkynde paa alle

¹ Haarby.

² De opregnes alle med deres Len.

Herredsting og i alle Købstæder i deres Len og nøje paase, at de overholdes. Sj. T. 19, 484.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne om straks at lade de samme to Forordninger forkynde paa Landstinget, saa alle kunne vide at rette sig derefter, og holde Brevene til Stede ved Landstinget, at de ikke bortkomme. — Lauge Beck i Sjælland, Mogens Jul og Ifver Jul i Jylland, Eiler Qvitzov i Fyen, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Sønder og Nørre Halland, Laurids Grubbe paa Laaland og Falster og Rubek Pors paa Lange-land. Sj. T. 19, 485.

— Fortegnelse paa Proviant, som blev forskrevet til Kongens, Skibenes og Holmens Behov i 1605: Fra Københavns Len 50 Læster Rug, 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Roskildegaaards Len 36 Læster Byg, 5 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul; Trygevelde Len 20 Læster Brød, hvortil Peder Basse skal levere Lensmanden Rugen, at levere til Fastelavn; Draxholm Len 15 Læster Malt, 40 Læster Brød og 3 Læster Gryn, at levere straks paa Foraaret, 500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter; Frederiksborg Len 5 Læster Rug og 25 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kronborg Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kallundborg Len 40 Læster Brød og 2 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret; Korsør Len 20 Læster Brød, at levere til Foraaret; Andtvorskov Len 80 Læster Brød og 2 Læster Gryn, at levere til Foraaret; Helsingborg Len 200 Køer, at levere til Mikkelsdag, og 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter; Viborg Len 15 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 600 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot inden Vinter; Skanderborg Len 35 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 3000 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg, den ene Halvdel inden Vinter, den anden til Foraaret; Aarhusgaards Len 5 Læster Brød, haardt bagt og bedre end tidligere, at levere til Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret, og 500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter eller saa snart som muligt paa Foraaret; Silkeborg Len 15 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 300 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg straks paa Foraaret; Dronningborg Len 20 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 1900 Tdr. Havre, at levere paa

Kronborg, den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Koldinghus Len 30 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 2000 Tdr. Havre, at sende til København, den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Aalborg Len 1300 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Biugholm Len 200 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter; Hald Len 600 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg til Foraaret. — Lensmændene skulle sørge for, at Havren kommer til de Steder, som forskrevet staar, thi hvis den kommer til andre Steder, bliver den ikke modtaget. — Tolderen i København 10 Læster Sild og Tolderen for Helsingør 12 Læster Sild, at købe saa billigt som muligt og at levere den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Tolderen i Rødby 8 Læster Ærter, at sende til København til Foraaret. Sj. T. 19, 485 b.

6. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Christen Hansen, Borgemester i Malmø, paany at være Tolder i Malmø og have Kronens Salteri under Høstfiskendet i Befaling. Han skal aflægge Regnskab til hver 1. Maj og aarlig oppebære 80 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i Løn til sig selv, 2 Toldersvende og 1 Skriverdreng. Udt. i Sk. R. 3, 205.

— Miss. til Arild Hvitfeldt og Henrik Ramel. Da Kongen har befalet Hans Kønning, Kaptejn, at begive sig op til Giers og Villandts Herreder for at mønstre Bønderne og siden beordre saa mange, som han finder nødvendigt, til at holde Vagt paa Grænsen og i andre Maader lade sig bruge til al forefaldende Lejlighed, skulle de alvorligt foreholde Bønderne i de to Herreder, at de skulle være Hans Kønning lydige. Hvis nogen Bonde viser sig forsømmelig eller sidder overhørig, naar Hans Kønning tilsiger ham, vil han blive tiltalt og straffet paa det højeste som udydig, da det er Kongen og Riget højlig magtpaaliggende. Sk. T. 3, 192.

— Lignende Miss. til Jacob Beck om, at Bønderne i Varberg Len skulle være Tomas Sidtzewitz lydige og lade sig sætte paa Vagt. Udt. i Sk. T. 3, 192 b.

— Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus] om saa snart som muligt at lade 5 Læster Rug male i godt groft Mel, lade det pakke i gode tætte Tønder og sende det til Jacob Beck paa Varberg Slot, saa han kan faa det snarest muligt. J. T. 5, 222 b.

— Ligelydende Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade

Rug male i Mel og sende det indpakket i Tønder til Halmstad. — Eske Brock [Dronningborg] 4 Læster Rug, Frants Rantzau [Silkeborg] 3 Læster Rug, Karl Bryske [Aarhusgaard] 3 Læster Rug, Peder Mund [Skanderborg] 5 Læster Rug. Udt. i J. T. 5, 223.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner [Koldinghus] om at lade 6 Læster Rug male i Mel, pakke det i Tønder og beholde det hos sig indtil nærmere Ordre. Udt. i J. T. 5, 223.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Biergitte Rosenkrantz til Rask paa Kirkens Part af Korntienden af Vedslæt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 9 Ørt. Byg og 9 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 75.

8. Sept. (Roskildeggaard). Miss. til Breide Rantzau. Claus Maltessen, Embedsmand paa Arnsborg, er bleven Kronen 7800 Dlr. skyldig paa sin Afgift af Øsel. Da Kongen nu paa Claus Maltessens Begæring har bevilget, at han maa nøjes med at betale de 5000 Dlr. heraf, skal Breide Rantzau tage nøjagtig Forskrivning af ham for de 5000 Dlr. og lade Rentekammeret give ham Kvitans for Resten. Sj. T. 19, 486 b.

— Miss. til Fredrik Lange om ved første Lejlighed at lade Bønderne i sit Len [Tønsberg] mønstre og udtage 300 eller 400 af de bedste Skytter blandt dem, som man ved forefaldende Lejlighed kan bruge paa Grænsen. Han skal alvorligt foreholde Almuen i Lenet, at den skal være villig og til Rede, naar det kræves, baade med Vagthold og i andre Maader, under den Straf, som vedbør. Sk. T. 3, 192 b.

16. Sept. (Koldinghus). Miss. til Arildt Hvitfeldt. Caspar Markdanner til Siøgaard, Embedsmand paa Koldinghus, har berettet, at Knud Rud. Embedsmand paa Odensegaard, paa Salling Herreds Ting skal lade æske af ham 2 Søsterlodder i Veigløfgaards Skove i Fyen efter et Skøde, som Knud Rud har faaet derpaa af afdøde Fru Anne Oldeland, uanset at Kongens og Danmarks Riges Raads Dom¹ tilkender Knud Rud alene hendes Part i Skovene, saavidt det kan findes, at hun endnu er berettiget dertil. Da Caspar Markdanner er bange for, at han med Æskning, Forfølgning eller paa anden Maade skal blive overilet, førend det enten med Lodder eller med anden lovlig Adkomst kan blive bevist, om Fru Anne Oldeland havde nogen Part i Skovene

¹ Secher, Kongens Rettertings Domme 1595—1604 S. 525—30.

eller ej, da hun gav Knud Rud Skødet, skal Arildt Hvitfeldt, naar Knud Rud med sin Sag kommer ind for ham i Rigens Forfølgning, nøje paase, at der vederfares Caspar Markdanner, hvad Lov og Ret er, saa han ikke bliver overilet med nogen hastig Forfølgning, før end det lovlig bliver bevist, om Fru Anne havde nogen Part i Skovene, da Skødet blev gjort. Sj. T. 19, 487.

18. Sept. (Skanderborg). Aab. Brev om Forbud mod, at Bønderne i Skanderborg og Aakier Len sælge Græsøksne uden først at tilbyde Lensmanden dem. J. R. 6, 261 b. (Tr.: CCD. III. 173).

— Nyt Forleningsbrev for Knudt Rolii paa Kroen ved Skanderborg Slot med al den Ejendom, som hans Formand, Urban Noll, har haft dertil. For at han bedre kan skaffe Kongens Hofsinder og Tjenere og de fremmede, der gæste Kroen, god Underholdning for deres Penge, har Kongen tilladt, at han maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Framløf og Skyfholme Sogne og have Jord til 4 Ørt. Korns Udsæd og Eng til 20 Læs Hø. Endvidere skal han i Kronens Skove havé fri Olden til 50 Svin af hans egen Opfødnig, fri Ildebrændsel af Fælder og Traas, dog maa han ikke uden Tilladelse og Udvisning af Lensmanden hugge grønne Træer, samt frit Fiskeri i Søen med smaa Garn og Ruser og fri Græsgang til 10 Køer, 40 Faar og 6 Øg. Desuden har Kongen bevilget, at han, naar Kongen holder Hoflejr paa Skanderborg Slot, maa være fri for at svare Sise af alt det Rostockerøl og anden fremmed Drik, som han køber og kan udtappe i Kroen, og, naar Kongen ikke holder Hoflejr dér, aarlig maa være fri for at svare Sise af 1 Læst Rostockerøl, dog paa den Betingelse, at han ikke sælger Tyskøl til Forprang i Tønder, halve Tønder eller Fjerdinger, men kun udtapper Øllet i Kroen. Han skal være forpligtet til at skaffe Kongens Hoffolk, naar Kongen er paa Skanderborg, og de vejfarende, der gæste Kroen, Herberg og Senge og god Underholdning med Øl og Mad samt Hø, Havre og Straafoder til en rimelig Pris. Viser han sig forsømmelig og kommer der Klager over ham, skal dette Brev være forbrudt. Han skal være Lensmanden paa Skanderborg lydig. J. R. 6, 261.

— Miss. til Peder Mund. Han har indberettet, at der, da han blev forlenet med Skanderborg og Aakier Len, stod mange Gaarde øde, hvoraf endnu en hel Hob er ubesatte, og at de Bønder, som han med stort Besvær har faaet paa en Del af Gaardene,

ikke kunne blive ved Magt, ligesom det vil falde ham besværligt at faa Bønder til de endnu øde Gaarde, medmindre Kongen vil unde dem nogen Forskaansel. For at Gaardene igen kunne blive besatte, skal han lade alle de Bønder, der siden 1. Maj, da han fik Lenet, have fæstet øde Gaarde eller herefter fæste saadanne, være fri for Landgilde af ét Aars Grøde og for Ægt og Arbejde i ét Aar. J. T. 5, 223.

18. Sept. (Skanderborg). Miss. til Peder Mund. Denne Brevviser, Jacob Christensen, Møller i Røde Mølle i Skanderborg Len, har berettet, at han for kort Tid siden er kommen til Møllen, der dengang, ligesaa vel som nu, stod meget forfalden og næsten helt øde, og at han ikke kan overkomme at holde den ved Magt og svare den aarlige Landgilde af den, medmindre han kan faa noget Afslag i Landgilde, indtil Møllen kan blive istandsat. Peder Mund skal skaffe ham Tømmer, Sten, Jærn og andet til Møllens Istandsættelse nødvendigt, give ham Tilhold om at istandsætte Møllen paa hans egen Bekostning og lade ham være fri for dette Aars Landgilde. J. T. 5, 225.

— Miss. til Peder Mund. Da der saavel paa Skanderborg som paa Aakier Slotte findes meget gammelt forslidt og ubrugeligt Inventarium, som efter de gode Mænds Besigtelse, der have overleveret Lenene med Inventarium og andet til ham, ikke kan bruges til nogen Ting, skal han lade dette ubrugelige Inventarium paa begge Slotte uddele til fattige Folk i Lenene, der kunne have nogen Hjælp deraf. Det ubrugelige Kobber, Tin og Messing, som findes paa Slottene, skal han sende til Kronborg til Casper Miltitz, Hopmand sammesteds, og tage nøjagtig Kvittans af ham paa, hvad han modtager og hvor meget det vejer. Han skal i Aarhus lade bygge et Kornhus, hvori Lenenes Korn og Indkomst kan opbevares, indtil det efter Kongens Befaling kan blive ført derfra enten med Skib eller paa anden Maade. Han skal dertil bruge det gamle Tømmer og de gamle Sten, som ligge paa den gamle Bispegaard i Aarhus, hvilket Karl Bryske har faaet Ordre til at lade ham faa. Da der her paa Slottet mangler Bryggers og Malthus, skal han lade Jagthuset i Vissinge nedbryde, lade det flytte her til Slottet og igen opføre det til et Bryggers og Malthus. Han skal lade de gamle Gavle paa det store Taarn her paa Slottet nedtage, da det ellers kan befrygtes, at de med Tiden ville falde helt ned, og til Foraaret igen lade dem

opmure med Stenmure og pryde dem paa Kanterne med gullandske hugne Sten, som Kongen paa hans nærmere Anfordring vil sende ham fra Kronborg. Han skal istandsætte Dæmningerne med Træværk foran og i andre Maader lade Dammene her ved Slottet gøre i Stand, dog skal alt ske med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal fuldstændig nedbryde og igen fylde den store Brønd, som staar her paa Slotsgaarden, da den er ganske ubrugelig og kun tager Plads op. Det Bly, den er tækket med, skal han bruge til at tække det ovennævnte Taarn med og iøvrigt til Slottets Behov. Alle Udgifter til disse Arbejder skal han indføre i sit Regnskab, hvor de skulle blive godtgjorte ham. Da Kongen vil, at den Baadsmænd, som tager Vare paa de Skibe, der ligge paa Søen her ved Slottet, skal bespises paa Slottet, skal haa lade ham bespise sammen med sine egne og Slottets Folk, som han har Genant til, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 224.

18. Sept. (Skanderborg). Miss. til Karl Bryske. Da Kongen har givet Peder Mund, Befalingsmand paa Skanderborg, Ordre til at lade et Kornhus opføre i Aarhus, hvori Skanderborg Slots Indkomst kan opbevares, skal Karl Bryske dertil levere denne det Tømmer og de Sten, som ligge paa den gamle Bispegaard i Aarhus eller findes i de gamle Huse, som staa helt for Fald. J. T. 5, 223 b.

— Miss. til Kronens Undersaatter og menige Bønder i Tørsting, Vor og Hielloms¹ Herreder i Skanderborg Len. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af dem understaa sig til at fiske efter Ørreder i de forbudte Bække her i Lenet tværtimod Kongens Faders Forbud², hvilket medfører, at Kongen selv undertiden lider Mangel, naar det lyster ham at lade Ørreder fange til sit eget Bord. Det forbydes herved strengeligen Bønderne i Tørsting Herred at fange Ørreder i Hafverbæk, Bønderne i Vor Herred at fange Ørreder i Hembæk og Bønderne i Hielloms Herred at fange Ørreder i Bækkene ved Bold, Kollens og Vester Møller. Hvis nogen herefter understaar sig til at fange eller lade fange Ørreder i de ovennævnte Bække, vil han blive straffet derfor efter Loven som for andet uhjemlet. J. T. 5, 225.

19. Sept. (—). Forleningsbrev for Hr. Simen Peder-

¹ Hjelmlev.   ² 1. Okt. 1573.

sen, Sognepræst paa Alrøe under Aakier Len, paa Kronens Part af Korntienden af Alrøe, kvit og frit, da han har klaget over, at Indkomsten til Præstekaldet er saa ringe, at han ikke kan have tilbørlig Underholdning deraf. J. R. 6, 262. Orig. i Landsark. i Viborg.

19. Sept. (Skanderborg). Fredebrev for Knud Rasmussen, Søn af Kronens Tjener Rasmus Pedersen i Elkier i Aakier Len. Rasmus Pedersen har nemlig berettet, at Sønnen, der er 15 Aar gammel, for kort Tid siden er bleven beskyldt for at have beligget en løs Kvindeperson, som skal være Søskendebarn til ham, for hvilken Sag der er svoret Tov over ham, hvorefter han er bortrømmet. Da det nævnte Kvindfolk er en løs Person, der to Gange tidligere har forset sig med Lejermaal, og Drengen paa det højeste benægter, at han har vidst noget om, at de vare saa nær beslægtede, har Faderen begæret, at Sønnen maa komme til sin Fred igen, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, da Rasmus Pedersen paa Sønnens Vegne har stillet Lensmanden paa Kongens Vegne tilfreds for Sagen. J. R. 6, 262 b.

20. Sept. (—). Bestalling for Mikkell Frandsen som Graver. Han skal lade sig bruge med sit Haandværk, naar Lensmanden paa Skanderborg tilsiger ham. Naar han skal lave noget nyt Arbejde, skal der sluttes Kontrakt med ham derom, og det skal betales ham, som billigt og ret kan være; det Ryddearbejde, som han faar Ordre til at udføre, skal betales ham efter den Kontrakt, som Lensmanden allerede har sluttet med ham. Han skal af de Rødder og Stubbe, som han oprydder, lave et Gærde, hvor Lensmanden anviser ham, og siden holde det i Stand, dog skal der, naar han forlanger det, skaffes ham Bønder til Hjælp. Han skal istandholde Dammene ved Ring Kloster, saaledes som der er truffet Aftale med ham om. Han skal i aarlig Løn have 4 Dlr., 13 Skpr. Rug, 2 Ørt. Malt, 6½ Skp. Byg, 6 Skpr. Humle, 1 Otting Smør, 3 Fedesvin, 3 levende Faar og ½ Td. Sild, alt at udrede af Lensmanden paa Skanderborg Slot. J. R. 6, 263.

— Aab. Brev om, at Morten Jul i Hofvedstrup, Herredsfoged i Hads Herred i Aakier Len, paa Grund af det Besvær, han har med sin Bestilling, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden kongelig Tynge af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 264.

— Ligelydende aab. Brev for Ifver Pedersen i Oustrup, Herredsfoged i Giern Herred. Udt. i J. R. 6, 264.

20. Sept. (Skanderborg). Miss. til Peder Mund. Denne Brevviser, Sacharias Ømichen, Postmester paa Skanderborg, har berettet, at Halvdelen af hans Besolding for nogen Tid siden er bleven afkortet ham, og klaget over, at han ikke kan blive ved, medmindre hans Besolding bliver forbedret. Kongen har bevilget, at Sacharias Ømichen aarlig maa faa 100 Dlr. og en Hofklædning i aarlig Løn, hvilket Peder Mund skal betale ham. J. T. 5, 225 b.

21. Sept. (—). Miss. til Peder Mund. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori Kronens Tjener Jens Rasmussen i Salten i Skanderborg Len beretter, at hans Datter er blevet beligget af hendes Næstsøskendebarn, og tilbyder at afsonde denne Sag efter sin yderste Formue, hvis Kongen vil tillade det. Kongen tillader, at Sagen maa blive afsonet, og at Jens Rasmussens Datter, der er rømt for denne Sag, maa komme til Stede igen. Peder Mund skal aftinge Sagen med Jens Rasmussen efter dennes Formue og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 226.

— (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde [Helsingborg Len], Mogens Ulfeldt [Kristianopol og Sølvitsborg Len] og Hans Kønig om med det allerførste at lade Bønderne overalt i deres Len mønstre, men indtil videre opsætte (»hafver udi fordrag«) at holde Vagt paa Grænserne. De Knægte, som de ellers have hos sig i Lenet for at bruge, skulle de beholde, indtil de faa nærmere Besked fra Kongen, og have flittigt Tilsyn med alt. Sk. T. 3, 192 b.

24. Sept. (Viborg). Livsbrev for Peder Jensen i Stadsgaard og hans Hustru Anne Ibsdatter paa Stadsgaard, fri for Landgilde, Skat, Ægt, Arbejde og al anden kongelig Tyngde, mod at han til Kronen afstaar sin Rettighed i en jordegen Bondegaard i Ensløf i Dronningborg Len, som afdøde Las Let boede i, og giver Lensmanden paa Kongens Vegne nøjagtigt Skøde derpaa. Endvidere maa Peder Jensen og hans Hustru for Livstid nyde Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Malling Sogn. J. R. 6, 264 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Hendrik Mikkelsen, Sognepræst til Nørhoe Sogn i Thy, indtil videre maa oppebære Halvparten af Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nørhoe Sogn til Hjælp til sin Underholdning. J. R. 6, 264 b.

— Miss. til Knud Brahe. Fru Ellin Stygge til Frøstrup, [Jens] Kaas's Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Fader Jens Kaas, der hidtil har været hendes Børns Værge, har solgt

alt hvad han ejede, saa han ikke længere kan forestaa Værgemaalet, og desuden er meget forsømmelig (»nachlessig«) med at forsvare dem, hvorfor hun har begæret, at der maa blive beskikket en anden Værg for dem. Det befales Knud Brahe at overtage Værgemaalet for Børnene og forsvare dem og deres Gods ved forefaldende Lejlighed. J. T. 5, 226 b.

30. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de mod nøjagtig Kvittans skulle levere Villom Dop de Penge, som findes paa Toldboden. Udt. i Sj. T. 19, 487 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt og Sigvort Grubbe. Da Ofve Ugerup til Ofvidtsholm har begæret 3 Gaarde i Trene By og Sogn, 1 Gaard i Solskouf¹, 2 Gaarde i Vennested og 1 Gaard i Ørmetofte² i Giers Herred til Mageskifte for 5 Gaarde i Eskilstrup i Vidskøfle Sogn i Skaane, skulle de med det allerførste besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 193.

— Aab. Brev om, at Fru Ane Maltisdatter til Odden. Ofve Lunges Enke, maa opbygge Lille Mølle i Nørre Herred paa Mors, som nu ligger øde, og for sig og Arvinger beholde den, saalænge de i rette Tid svare den sædvanlige Afgift, 2 Tdr. Byg aarlig, til Hald Slot. J. R. 6, 265.

— Oprejsningsbrev for Knud Brahe, Embedsmand paa Biugholm, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Las Søfrensen i Huorum³, der for nogen Tid siden har ihjelslaaet Christen Brender sammesteds og af Sandemænd er blevet svoren til sin Fred for den Sag, hvilken Ed og Tov dog siden er blevet underkendt. J. R. 6, 265 b.

— Aab. Brev om, at Niels Pedersen, Borgemester i Aarhus, der har berettet, at han for nogen Tid siden har ladet opføre en Bygning paa et øde Sted, kaldet Krekier Bygge og Ejendom, i Ve[i]lby i Hasløf Herred i Aarhusgaards Len, og derhos har begæret, at han maa blive fri for at gøre Ægt og Arbejde deraf, da Pladsen hidtil ikke har været bebygget og der derfor ikke heller har været gjort Ægt og Arbejde deraf, herefter for sig og Børn og Arvinger maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af denne Ejendom, dog skal der altid i rette Tid svares sædvanlig Landgilde deraf til Aarhusgaard. J. R. 6, 265 b.

¹ Salskov, Gærs H. ² Ormetofte, samme H. ³ Hornum, Bjærg H., Jylland. Læsningen: Huorum er ikke absolut sikker.

30. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Simen Mogensen i Viby, Birkefoged i Viby Birk i Aarhusgaards Len, paa Grund af det Besvær, som han har med sin Bestilling, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden kongelig Tynge af den Gaard, han bor i, saalænge han er Birkefoged. Han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke forhugge de til Gaarden liggende Skove. J. R. 6, 266.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har befalet Christen Holck, Embedsmand paa Hald, at bygge noget paa Slottet, skal han give Bønderne i de nærmest Hobro liggende Herreder, som han har i Forlening, Ordre til at hjælpe med til at køre Sten og Tømmer fra det nedbrudte Kornhus i Hobro til Hald, saa det saa snart som muligt kan komme did. J. T. 5, 226 b.

— Lignende Miss. til Olluf Rosensparre med Hensyn til Bønderne i Gislom Herred og de andre nærmest ved Hobro liggende Bønder, som han har i Forlening. Udt. i J. T. 5, 227.

— Miss. til Tamis Maltessen. Disse Brevvisere, Morten Hvas og Hendrik Gladebeck, Borgere i Viborg, have berettet, at afdøde Fru Birgitte Rosenkrantz til Starupgaard skylder dem nogle Penge, som de have krævet hos ham, men som han ikke vil understaa sig til at betale dem, medmindre han faar Kongens Befaling dertil. Da han er Værge for Fru Birgittes Børn, befales det ham at betale Morten Hvas paa egne og Hendrik Gladebeck paa hans Hustrus Vegne efter afdøde Johannes Apotheker, hvad hun efter hendes Haandskrifts eller Regnskabs Lydelse skylder dem. saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 227.

— Miss. til Carl Bryske. Denne Brevviserske Birgitte Olufsdatter, Enke efter Laurits Steen, forhen Byfoged i Aarhus, har berettet, at hendes afdøde Husbonde er bleven Kongen 26½ Dlr. skyldig paa hans Regnskab for Told og anden Rettighed, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret, medens han var Byfoged, og derhos anmodet om, at noget af denne Restance maa blive hende eftergivet, da hun paa Grund af Armod ikke kan udrede den. Kongen har bevilget, at hun maa nøjes med at betale 10 Dlr. Hun skal stille ham nøjagtig Borgen for Betalingen af de 10 Dlr. til en bestemt Tid. Naar de 10 Dlr. ere betalte, skal han give hende Kvittering. J. T. 5, 227 b.

1. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hendrik Gjõe og Kronen. Sj. R. 14, 456 b. (Se Kr. Sk.).

— Gælds-brev til Hendrik Gjõe til Tureby og hans Arvinger paa 3000 gode gamle Rigsdlr., at betale til 1. Maj 1605. Indtil den Tid skal Kronen i Rente svare 5 Dlr. af Hundredet og saa fremdeles, hvis Pengene blive staaende længere. Naar Hendrik Gjõe eller hans Arvinger ikke ville lade Pengene blive staaende længere, skulle de opsigte dem med et Fjerdingaars Varsel, og Kronen skal da være forpligtet til at betale Hendrik Gjõe de 3000 Dlr. med Renter til Opsigelsestiden paa hans Gaard Tureby. Gælden er opstaaet ved, at Bygningen paa Skiørringe Gaard paa Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hendrik Gjõe, er vurderet til 3500 Dlr., medens Bygningen paa Turebygaard kun er vurderet til 300 Dlr. Af Forskellen, 3200 Dlr., har Kongen straks ladet betale 200 Dlr. af Rentekammeret til Hendrik Gjõe. Sj. R. 14, 484.

— Aab. Brev om, at Hendrik Gjõe til Turebye og hans Arvinger til evig Tid maa have fri Birkeret over alle de Bønder i Faxe, Beverskovs, Ramsø og Ringsted Herreder, som Kongen nu har tilskiftet ham til Turebyegaard, saa frit som den bruges i noget Birk paa Landet i Danmark. Hendrik Gjõe skal være forpligtet til at lægge et Birketing ved Turebyegaard, hvor det er mest belejligt, og han og hans Arvinger, der have Birket i Væрге, skulle altid holde en svoren Birkefoged, der kan hjælpe hver Mand til Lov og Ret. Endvidere bevilger Kongen, at alle de Tjenere, som Hendrik Gjõe nu har eller herefter maatte faa i de ovennævnte 4 Herreder, skulle ligge til Turebye Birk, saa vidt hans Gods Grund og Ejendom med Rette strækker sig, og at alle de Bønder, der bo paa hans Gods i de 4 Herreder, skulle holde Turebye Birk for deres rette Værneting. Sj. R. 14, 483 b.

— Bestalling for Jacob Jostsen som Cementmager. Han skal ved allerførste Lejlighed skaffe en Mølle til at male Cement paa her ind i Riget og paa egen Bekostning lade den opsætte ved København paa det Sted, der anvises ham. Han skal være forpligtet til at levere en Tønde Kalk for hver Tønde Sten, som Kongen leverer ham til Formaling til Kongens Bygningers Behov, og han skal have 1 Mk. danske i Arbejdsløn for hver Tønde Kalk, som Kongen faar af ham. Han skal aarlig have frit Pas og Licensbrev paa 2 Skibe, som han maa sende til Holland efter Sten, hvis han her i Riget ikke kan faa saa mange Sten, som han be-

høver. Hvis Kongen faar Brug for noget af den Kalk, som bliver formalet af de hollandske Sten, skal Jacob Jostsen have 2 Mk. danske for hver Tønde. Hvis han ikke kan sælge den Kalk, han lader formale, til Kongen eller dennes Undersaatte og derfor bliver forarsaget til at sende den udenlands, skal han give 1 gl. Dlr. i Told af hver Læst, som han lader udskibe. I de første 5 Aar maa der ikke gives andre end ham Tilladelse til at udøve dette Haandværk her i Riget. Han maa bosætte sig i København og indtil videre være fri for al borgerlig Tyngde. Sj. R. 14, 485.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Henning Reventlov, Embedsmand paa Skivehus, har berettet, at mange af Kronens Bønder i Mariager Klosters Len, som han for kort Tid siden var forlenet med, paa Grund af deres store Armod ere komne til at restere med deres Landgilde, og han har derhos anmodet om, at denne Restance maa blive eftergivet Bønderne, og at han maa faa Kvittans derfor i Rentekammeret. Naar han møder paa Rentekammeret med sit Regnskab af Mariager Kloster, skulle de give ham Kvittans for de Bønders resterende Landgilde, som han med Tingsvidner lovligt kan bevise ere saa forarmede, at de ikke kunne udrede deres Landgilde. Sj. T. 19, 487 b.

— Oprejsningsbrev for Tue Jonsen, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at itjelskyde en, ved Navn Krog Nielsen, i Emelung i Visse Sogn i Gyngø Herred og derfor er bleven svoret fra sin Fred af 15 Mænd paa Skaane Landsting, dog skal han forinden have forligt sig med den dræbtes Slægt og Venner. Sk. R. 3, 205 b.

— Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen har bevilget, at Fredrik Qvitzov til Sandager maa faa afdøde Hans Speigels Omslagsbestillinger, der skulle findes paa Gladsaxe Slot, som Anders Sinklar nu er forlenet med, saa vidt de vedkomme de Løfter, som hans afdøde Svoger Knud Rud har været i for Hans Speigel, skal Anders Sinklar levere Fredrik Qvitzov de nævnte Omslagsbestillinger, saa vidt de vedkomme de Løfter, hans Svoger Knud Rud har været i for Hans Speigel, og tage Reversal af ham for, at han vil levere dem tilbage, naar han har brugt dem og det forestaaende Omslag er afholdt. Sk. T. 3, 193 b.

— Miss. til Jacob Beck. Af en den 14. Juli 1604 paa Halandsfar Landsting afsagt Dom har Kongen set, at Peder Bentsen i Klage, Svend Pedersen under Aasen og deres Medfølgere, 12 Mænd,

Oldinge i Varberg Len, ere dømte til at have deres Boslod forbrudt efter Recessen til Kronen, fordi de ikke have gjort deres Oldingegang og Tov Fyldest mellem Fielmød, Fixholt og Bentsrød paa den ene og Gassevad, Allisløf og deres Grander paa den anden Side, som de efter Recessen var opkrævede til af Hendrik Ramel til Beckeskouf, Giert Rantzau til Bredenberg og Tomis Sidtzwitz. Skønt de for denne Forseelse efter Recessen have forbrudt deres Boslod til Kronen, skal han dog ikke straffe dem paa deres hele Boslod, men lade dem afsone deres Forseelse efter deres Formue og som kristeligt, billigt og ret kan være, saa andre kunne vogte sig for at bedrive saadan Modvillighed. Sk. T. 3, 194.

1. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Søfren Jensen, Foged paa Hefnidt, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Niels Mauridsen i Klittegaard, der for nogen Tid siden har ihjelslaet Anders Jensen sammesteds og paa Nibe Birketing er bleven svoren til sin Fred for den Sag, hvilken Ed og Tov dog siden er blevet underkendt. J. R. 6, 266 b.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har bevilget, at Peder Jensen i Statsgaard for sin og sin Hustru Anne Ibsdatters Livstid maa beholde den Gaard, han bor i, kvit og frit, uden Landgilde, Ægt, Arbejde og anden kongelig Tynge, mod at han til Gengæld afstaar sin Rettighed i en jordeggen Bondegaard i Ensløf i Dronningborg Len, som afdøde Las Let boede i. Han skal straks tage nøjagtigt Skøde paa denne Rettighed af Peder Jensen, lægge Gaarden ind under Slottet og indskrive den i Jordebogen. J. T. 5, 228.

— Miss. til Christen Holck. Han har indberettet, at der i Halds Len endnu findes mange øde Gaarde, og at det vil falde ham meget besværligt at skaffe Bønder til at bo paa dem, medmindre Kongen vil unde dem nogen Forskaansel. Han skal gøre sig Flid for at faa Bønder til de øde Gaarde og lade de Bønder, der overtage saadanne, være fri for Landgilden af ét Aars Grøde. J. T. 5, 228 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Jensen i Da[]sgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Vidstrup Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 75.

2. Okt. (—). Miss. til Albret Vind til Ullerup og Envold

Kruse til Vinge. Henning Reventlov, Embedsmand paa Skivehus, har berettet, at man i Rentekammeret ikke vil lade ham faa Kvittansiarum for Dueholms Kloster, som han har været forlenet med, fordi alle de Breve, der fandtes paa Klosteret, ikke, saaledes som det burde være sket, ere blevne registrerede, da de leverede Envold Kruse til Hiermisløfgaard, Rentemester, der blev forlenet med Klosteret efter ham, Inventarium, Breve og andet. Det befales dem herved at begive sig til Klosteret med det allerførste, tage de uregistrerede Breve for sig, registrere dem, give det beskrevet fra sig under deres Signeter og levere Brevene til Envold Kruse eller hans Fuldmægtig, der skulle opbevare dem ved Klosteret. J. T. 5, 228 b.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse [Roskildegaaard], Lauge Beck [Ringsted Kloster], Ditløf Holck [Tryggevælde] og Dr. Anders Christensen [Sorø Kloster]. Da Kongen har Brug for nogle Græsøksne til Opstalding paa Skanderborg, skulle de ved allerførste Lejlighed hver købe 20 gode staldfærdige Øksne i deres Len, hvortil der sendes hver af dem 160 Dlr. Naar Øksnene ere købte og rede, skulle de meddele det til Breide Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, for at han kan sørge for, at de blive sendte over til Skanderborg. Sj. T. 19, 488.

— Miss. til Hermand Juel. Da han har berettet, at Kronens Bønder i Eister Ting paa Gulland ere komne meget til Agters paa Grund af det store Arbejde, de have med at skibe Bloksten paa Bursvig, og at de ikke ville kunne blive ved Magt, medmindre deres arme Vilkaar i nogle Maader blive betænkt, skal han eftergive dem en Del af nærværende Aars Landgilde, efter enhvers Armod og ringe Formue. Sk. T. 3, 194 b.

4. Okt. (—). Aab. Brev om, at Jochim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, toldfrit maa udføre 4 Par Græsøksne og 12 Hopper til det Gods i Tyskland, som Kongen har forlenet ham med. Sj. R. 14, 486.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade Bønderne i Københavns Len faa det Hjul- og Vogntømmer, som de behøve, i Skovene i Lenet og ligesaa Brænde baade til deres eget Behov og til Bagningen af det Brød, som de aarlig skulle bage til Kongen, alt dog hvor det skader Skoven mindst. Udt. i Sj. T. 19, 488.

— Miss. til Joachim Bülow. Denne Brevviser, Peder Spore-

mager, Borger i Helsingør, har henvendt sig til Kongen angaaende den vidtløftige Trætte og Rettergang mellem ham og Hr. Augustinus¹, tysk Prædikant i Helsingør, da Hr. Augustinus, skønt Sagen er gaaet ham imod, ikke vil betale Peder Sporemager den Omkostning, denne har anvendt paa Sagen. Joachim Bülow skal være Peder Sporemager behjælpelig, saa denne uden vidtløftig Proces eller Rettergang kan komme til, hvad Ret er, med Hensyn til den Bekostning, han har anvendt mod Hr. Augustinus, særlig da der er afsagt en endelig Dom i Sagen og denne er gaaet Præsten imod. Sj. T. 19, 488 b.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviserske, Mette Nielsdatter i Bogense, hvori hun beklager sig over Madts Ibsen, Raadmand i Bogense, der har tilpantet sig nogen Jord og Ejendom af hendes Stiffader, efter hendes Formening imod Loven, og over Borgemestre og Raad i Bogense ligeledes angaaende nogen Jord. Det befales ham at undersøge hele Sagen og, saafremt der er gjort hende Uret, hjælpe hende til Ret baade mod Madts Ibsen og mod Borgemestre og Raad, saavidt han kan gøre det med Lov og Ret, saa hun ikke skal have noget at beklage sig over. F. T. 3, 151.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om straks at lægge det Eskebjerg Gaards Gods, som Axel Brahe til Elvid og Hendrik Gjøre til Turrebye ikke have faaet til Mageskifte, ind under Nyborg Slot, lade Godset indskrive i Jordebogen, straks indkræve dette Aars Landgilde af Bønderne og siden aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. F. T. 3, 152. Orig.

5. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hermand Juel til Aaberg, Embedsmand paa Visborg, nu til Foraaret maa udføre 60 Staldøksne, som han kan lade stalde paa Ladegaarden til Visborg Slot, fra Gotland, dog skal han svare Tolderen sædvanlig Told deraf og lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Øksne. Sk. R. 3, 205 b.

— Miss. til Christen Bernekov og Eske Bilde. Da Johan Due til Kulleberg har begæret Kronens Gaard Vestergaard² i Egby Sogn i Luge Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Rebberberg i Skaane og, hvis det ikke forslaar, Fyldest for det manglende i 1

¹ Augustinus Sandt.

² Registranten har ved en Fejlskrift: Cestergaard.

Gaard, kaldet Kouturp, i Høgs Herred, skulle de [med det første besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 194 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at de Borgere i Holstebro, som have lidt Skade ved den Ildebrand, der for kort Tid siden ødelagde Størsteparten af Byen, og hvis Huse og Gaarde ere brændte, indtil videre maa være fri for kongelig og Bys Tyng og Besværing, for at Byen bedre igen kan komme paa Fode og blive bebygget. J. R. 6, 267.

6. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hendrik Gjõe til Tureby og hans Arvinger til Gengæld for, at Hendrik Gjõe har opladt Kronen Jus patronatus til Falkesløf Kirke paa Falster, til evig Tid maa have Jus patronatus til Egbye Kirke i Ramsø Herred og Tureby Annekskirke i Faxe Herred med disses rette Tiliggende. Til Egbye Kirke ligger der ingen Ejendom eller Jordskyld undtagen en Jord i Store Spanager Mark, som aarlig skylder 7 Sk. 1 Alb. til Kirken, men ellers har den sin Tiende i Negene, som skal følge Hendrik Gjõe og hans Arvinger. Hendrik Gjõe og hans Arvinger maa aldeles ikke befatte sig med Kronens Part af Korn-tienden af Egbye Kirke, der er tillagt Duebrødre Hospital i Roskilde, ej heller med Kronens Part af Korntienden til Tureby Kirke eller med Præstens og Degnens Gaarde ud over at have Opsigt med, at de blive holdte ved god Hævd og Bygning. Hendrik Gjõe og hans Arvinger skulle holde Egbye og Tureby Kirker i god Stand og forsyne Sognefolkene med gode Sognepræster, der skulle eksamineres og kendes duelige af Superintendenten. Sj. R. 14, 486.

— Miss. til Bisperne i Danmark om Forbud mod at lade Personer, der ere opdragne hos Jesuiterne, faa Kald i Skole- eller Kirketjenesten. Sj. T. 19, 488 b. Orig. (til M. Jacob Madsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift, M. Niels Lauridsen, Superintendent i Viborg Stift, og M. Jacob Jensen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 174 f. Dsk. KL. III. 16 f. Ny kirkehist. Saml. IV. 758).

— Miss. til menige Bønder i Fers Herred. Da Kongen har bevilget Tage Krabbe, Befalingsmand paa Øfvits Kloster, at enhver af dem maa køre 1 Læs Lægter, Sparrer eller Fjæl for ham fra Freninge By i Fers Herred til hans Gaard Jord-

bierg, befales det dem herved strengelig at gøre dette, naar Tage Krabbe tilsiger dem. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 195.

6. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Bønderne i Giers Herred om, at Kongen har bevilget Tage Krabbe, at enhver af dem maa køre 1 Læs Lægter, Sparrer eller Fjæl for ham fra Væ til Freninge By i Fers Herred. Sk. T. 3, 195 b.

7. Okt. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Johan Due til Kollebjerg maa faa 2 Gaarde og 1 Fæste af Lunde Kapitels Gods til Mageskifte for Fyldest af hans Jordegods, hvor det kan være Kapitlet mest belejligt, saaledes som Kapitlet nærmere kan se af hans 2 underskrevne Sedler, skal Kapitlet i egne Personer besigte Mageskiftetegodset, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til endelig Afslutning. Sk. T. 3, 195 b.

9. Okt. (—). Aab. Brev om, at Claus Paselick til Grefvensvænge toldfrit maa udføre 1 Tyr og 9 Kvier her fra Riget til hans Gaard paa Rügen. Sj. R. 14, 487.

— Aab. Brev om, at Blasius Smed, der vil bruge sit Smedehaandværk i København, men er bange for, at det skal formenes ham af Smedene i København, fordi han ikke er i deres Lav, maa bruge sit Haandværk i København, da han i nogle Aar har været i Kongens Tjeneste som Grovsmed og han uden Skade for de andre Smede i Byen kan bruge sit Haandværk der. Han skal svare borgerlig Tynge lige med de andre Borgere. Sj. R. 14, 487.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Christen Vibes Søn i Sorø Skole, hvis der er en Plads ledig, og lade ham faa Disciplin og Underholdning ligesom de andre Børn. Udt. i Sj. T. 19, 489.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Thommis Normand til N maa faa 2 Norges Krones Gaarde, den ene kaldet Kalnis, som han selv bor paa, og den anden kaldet Graalims, til Mageskifte for 1 Gaard i Skaarope i Sundts Herred i Fyen, skal Jacob Rosenkrantz ved allerførste Lejlighed besigte den sidstnævnte Gaard og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 153.

17. Okt. (—). Miss. til Vilhielm Dresselberg. Denne Brevviser, Jørgen Lavesen, har beklaget sig til Kongen over, at Lave Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster, paa Førsløf Birketing har ladet ham tiltale for 3 Sager.

som er vitterlig Gjæld, og, da Birkefogden har tiltaget sig Dom og har taget hans Breve til sig, har ladet sværge sit Forfald, hvilket efter hans Formening er imod Recessen. Han har derefter begæret Landstingsstævning over Birkefogden, men den er bleven ham nægtet. Da Lave Beck ikke kan være baade Sagsøger og Dommer, skal Vilhielm Dresselberg, naar Jørgen Lavesen henvender sig til ham, meddele ham Stævning i de mellem ham og Lave Beck værende Sager, afsige Dom deri og give Dommen beskreven. Sj. T. 19. 489 b.

18. Okt. (Tryggævælde). Miss. til Claus Jacobsen om at holde sin Foged¹, der har slaaet en Degn² ihjel i Vollersløf, til Stede indtil Sagens Uddrag, saafremt han ikke selv vil staa til Rette, hvis Fogden undviger. Udt. i Sj. T. 19, 489 b. Jvfr. 9. Nov. 1604.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Andres Sinklar. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, ved Navn Christen N, der uden Aarsag har ihjelslaaet Hofsinde Mogens Kaas til Styringaards Stalddreng Johan, skal opholde sig i Andres Sinklars Len eller paa selve Slottet [Gladsakse], paalægges det Andres Sinklar med Flid at lade søge efter nævnte Person og, hvis han kan faa fat i ham, lade ham fængsle og sende ham til København, for at der kan blive procederet mod ham efter Hofordningen og han kan komme til at lide sin tilbørlige Straf. Sk. T. 3, 196.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm paa Kronens Part af Korntienden af Vindinge Sogn i Vinding Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 149 b.

19. Okt. (—). Bestalling for Baldtser Eckert som Hofskrædder. Han skal altid følge Kongens Hof, flittigt varetage sin Bestilling med Uddeling af Hofklædninger til Kongens Hofsinde, med Flid udføre det Arbejde, som bliver ham overdraget, og i andre Maader forholde sig tro. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn, 10 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 15 Dlr. aarlig til Husleje og 1 sædvanlig Hofklædning, alt at udrede af Rentekammeret og at regne fra 25. Marts 1601, da Kongens forrige Hofskrædder Peiter Ecker døde. Endvidere har Kongen bevilget, at han maa faa en Svend og 1 Dreng bespist, hvor Kongens Hoflejr er. Sj. R. 14, 487 b.

¹ Niels Hansen Riber.

² Oluf Madsen.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peiter Retz om at begive sig til København for at erklære sig paa nogle Besværinger, som Borgemestre og Raad i Næstved have indgivet i Kancelliet imod ham. Udt. i Sj. T. 19, 490.

— Miss. til Arildt Hvitfeldt. Da hans Foged Mogens Bertelsen har nogen Trætte med Borgemestre og Raad i Næstved, anmodes Arildt Hvitfeldt om paa sin Side at navngive to Mænd, som enten skulle forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad med Dom og Ret. Kongen har paa sin Side navngivet Peder Basse og Kieldt Krabbe. Udt. i Sj. T. 19, 490.

— Miss. til Fru Lissebet Rosenkrantz til Nes. Jørgen Brockenhuus til Vollersløf, kgl. Sekretær, har berettet, at han for nogen Tid siden sammen med Albret Skeel til Jungergaard er kommen i Løfte for hende for 532 Dlr. til Erik Urne til Søgaard, og at han nu har været indmanet i Odense for et Løfte, han har været i for Erik Urne, og har maattet udlægge en Sum Penge, der beløber sig til hans Part af Løftet for hende. Da han nu har begæret kongelig Forskrift til hende om at slaa sig selv til Rette og i Henhold til hendes Skadesløsbrev stille ham tilfreds for den halve Sum, han har betalt, befales det hende, eftersom Jørgen Brockenhuus er i Kongens daglige Tjeneste og ikke kan forløves derfra for at udføre sin Sag med vidtløftig Proces, at finde Midler til at stille Jørgen Brockenhuus tilfreds enten med rede Penge eller med sikre Forlovere, for at han ikke skal have noget at besvære sig over. Sk. T. 3, 196.

— Miss. til Peder Mund. Knud Brahe, Embedsmand paa Biugholm, har berettet, at der er Trætte paa noget af det under Slottet liggende Gods, og at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, staa i Forvaring paa Aakier Slot. Det befales ham at levere Knud Brahe de Breve, der angaa det omtrættede Gods, mod nøjagtig Reversal. J. T. 5, 229.

20. Okt. (—). Søbrev for Kongens Skipper Laurids Villomsen, der med Skibet den norske Jagt skal sejle herfra til Rostock og omkring i Østersøen for at paagribe alle dem, der mod Kongens Forbud udføre Brændeved fra Blekinge til Tyskland, og føre dem til København. Sj. R. 14, 488.

21. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jens Mattsen i Norbye paa Samsø, Foged paa Samsø, maa være fri for al Landgilde, Ægt, Arbejde og anden kgl. Tynge af sin

Gaard i Norbye, saalænge han er Foged, paa Grund af det Besvær, han har med denne Bestilling, og det Gæsteri, han besværes med af Kongens daglige Folk og Tjenere, der gæste ham. Sj. R. 14, 488 b.

21. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Frants Rantzau. Han har indberettet, at der staar mange Gaarde øde i Silkeborg Len paa Grund af den heftige Pestilens, som i de sidste Aaringer har grasseret haardt allevegne i Lenet, og at det i langsommelig Tid vil være umuligt igen at faa dem besat, medmindre Kongen en ringe Tid vil fritage de Bønder, der faa dem, for at svare Landgilde. Han skal gøre sig al mulig Flid for at faa de øde Gaarde besatte og maa lade de Bønder, der overtage saadanne, være fri for Indfæstning og det første Aars Landgilde. J. T. 5, 229 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Breide Rantzau om at sende en 200 Tdr. Havre eller saa meget, han kan undvære her fra Slottet, til Frederiksborg, hvor der er Mangel paa Havre. Udt. i Sj. T. 19, 490.

22. Okt. (—). Aab. Brev om Skolerne. Sj. R. 14, 489. Orig. (til Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 175—78. Dsk. KL. III. 17—20. Rietz, Skånska skolväsendets historia S. 614 ff.).

— Miss. til Superintendenterne om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde for Præsterne i deres Stift, saa de kunne vide at rette sig derefter, og siden alvorligt paase dets Overholdelse. Orig.¹ (til M. Jakob Madsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til M. Peder Hegelund, M. Jakob Jensen og M. Niels Lauridsen, Superintendenter i Ribe, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Skøvlingbrev for Oluf Bertelsen, Borger i Nakskov, over hans Hustru Kirstinne Pedersdatter, der for nogen Tid siden under hans Fraværelse har ladet udbære Guld, Sølv og andet Boskab af hans Hus til en Værdi af over 400 eller 500 Dlr. og siden imod hans Vilje har holdt sig fra ham til stor Skade for ham. Han har derfor ladet hende tiltale for Retten, og hun har maattet udgive en streng Forpligtelse under hendes Halses Fortabelse om, at hun igen vil indføre hendes Husbondes Gods i Boet og blive hos ham i Levnet og Omgængelse som en ærlig Dannekvinde.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 338 f.

Derefter har hun været nogen Tid hos ham, men er saa atter draget fra ham og har ladet udbære for omtrent 50 Dlr. fra ham, hvorefter hun paany har udgivet en Forpligtelse under hendes Hales Fortabelse om at blive hos ham. Da hun aldeles ikke har holdt disse Forpligtelser, har han faaet to Domme over hende, at hun skal søge sit Hus og sin Husbonde, saafremt hun ikke vil straffes med gejstlig og verdslig Ret og for Ulydighed mod Kongens Forordninger. Da hun ogsaa trodsigt har foragtet disse Domme, stadig holder sig borte fra ham og har sit Hus paa andre Steder, har han begæret Tilladelse til at lade hende gribe, hvor i Købstæderne eller paa Landet han kan træffe hende. Kongen befaler sine Fogder, Lensmænd og Borgemestre og Raad i Købstæderne at være ham behjælpelig med at paagribe hende og føre hende med sig til hans Hus. Hvis hun ikke vil følge med ham, skulle de lade hende straffe tilbørligt efter Kongens Forordninger til advarende Eksempel for andre. Sm. T. 6, 49.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Urne. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Oluf Bertelsen, Borger i Nakskov, hvori denne beklager sig over sin Hustru, der har fravendt ham hans Gods og imod hans Vilje og hendes egen Forpligtelse holder sig fra ham. Knudt Urne skal hjælpe ham, saavidt han kan gøre det med Retten, saa hun bliver tilholdt til at efterkomme de Løfter, hun har givet Borgemestre og Raad, saafremt hun ikke vil lide tilbørlig Straf. Kongen har bevilget ham aabent Brev til Lensmænd og Borgemestre og Raad i Købstæderne om at lade hende gribe, hvor han kan træffe hende. Sm. T. 6, 49.

23. Okt. (Abrahamstrup). Miss. til Corfidts Ulfeldt om at lade Peder Nielsen i Flinterup være utiltalt for sit Fødested, da baade det Gods, han nu bor paa, og det Gods, som han før boede paa, er Kronens. Udt. i Sj. T. 19, 490.

— Miss. til Frants Rantzau til Rødinggaard og Peder Mund til Sandbyegaard. Da Fru Karren Krabbe til Skiersø, Falk Gjøes Enke, har bevilget Kronen en hende tilhørende Gaard i Gremstrup¹ i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Kronens Gaard i Drobye By og Sogn i Kalløe Len, skulle de ved allerførste Lejlighed besigte begge Gaardene, ligne og lægge dem og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 230.

¹ Grumstrup, Vor H.

23. Okt. (Frederiksborg). Miss. til M. Jacop Madtsen, Biskop i Odense. For nogen Tid siden har han faaet kongelig Befaling til at ordinere denne Brevviser, Hører i Odense Skole, til Stokkemarke Kald paa Laaland, der skulde være ledigt, paa de i Befalingen nærmere angivne Konditioner. Kongen var den Gang ikke rigtig underrettet, eftersom Sognepræsten endnu er i Live. men da denne er en gammel Mand, vil han kalde Høreren til sin Kapellan, da denne Bestilling, hvortil der altid plejer at holdes en duelig Person, nu er ledig, saafremt Kongen vil give sit Samtykke dertil. M. Jacop har dog ikke uden nærmere Besked fra Kongen turdet give sit Samtykke hertil, særlig fordi Præsten vil unde Kapellanen sin Datter til Ægte. Det befales herved M. Jacop at forordne Høreren til Kapellan, saafremt han findes bekvem i Levnet og Lærdom, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. F. T. 3, 154.

25. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen, der for nogen Tid siden¹ har givet M. Hans Olborg og Nicolaus Svab Privilegium paa at trykke den danske Bibel i lidet Format og har befalet Rektor og Professorer ved Københavns Universitet flittigt at revidere denne Bibel, nu har bragt i Erfaring og ogsaa selv har set, at der i den sidste danske Bibel, som tryktes 1589. ikke alene findes saare mange Fejl, men at endog hele Vers ere helt udeladte, saa det vil være fornødent, at der tilforordnes en lærd Mand, som har Forstand paa saadant, til at føre Tilsyn med, at det, der er forsømt i den forrige Udgave, kan blive korrigeret. Kongen har derfor befalet, at Dr. Johannes Resenius, theologisk Professor ved Universitetet i København, i Forening med M. Hans Olborg og Nicolaus Svabe med forderligste Lejlighed skal lade Bibelen oplægge og korrigere den, som han vil forsvare for Kongen, dog saaledes, at den, naar den er korrigeret af ham, skal tilstilles menige Professorer ved Universitetet for at blive gennemset og overvejet af dem, førend den bliver trykt. Sj. R. 14, 491².

— Bestalling for Ifver Pedersen som Kongens Livskrædder. Han skal altid følge Kongen, forestaa sin Bestilling flittigt og med Flid udføre det Arbejde, som paalægges ham. Han skal, fra 25. Marts 1601 at regne, have 30 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn af Rentekammeret. Sj. R. 14, 491 b.

¹ Se 7. Sept. og 24. Nov. 1603.   ² Tr.: Dsk. Kl. III. 21. Becker, De J. P. Resenii versione Dan. S. Scripturae S. 15 f.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til alle Kronens Bønder paa Jegindt under Lund Gaard paa Mors. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de vægre sig ved at forrette den Høstgøring og det andet Arbejde, der kan falde til Lund Gaard, naar Mourits Stygge til Holbekgaard eller hans Fuldmægtige tilsige dem, befales det herved strengeligen enhver at udføre den Høstgøring og det andet Arbejde, som falder til Gaarden, lige med de andre Bønder under den, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. J. T. 5, 230.

27. Okt. (—). Miss. til Pax. Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, ved Navn Peder Smed i Balkrup¹, ikke har forholdt sig, som det sømmer sig en oprigtig Mand, idet han ikke alene har overfaldet fattige Folk med Hug og Slag, men ogsaa i andre Maader har forholdt sig ubilligt baade mod Kongen og andre; han er i den Anledning bleven fængslet, men er rømmet af Fængselet og opholder sig nu i Pax's Len [Holbæk], hvor han truer og undsiger fattige Folk. Det befales Pax straks at lade Peder Smed paagribe, hvor han kan opspørge ham i sit Len, lade ham sætte i Fængsel paa Slottet i Jærn, saa han ikke undkommer, og, naar han fordres for Retten, lade ham føre til og fra Ting af sine egne Folk indtil Rettens Udføring. Sj. T. 19, 490².

— Miss. til Niels Friis til Hesselagger og Niels Bild til Rafnholdt. Gabriel Gyldenstjerne til Ifversnis har berettet, at han ved første Lejlighed paa sine Broderbørns Vegne, som han er Værge for, vil overtage deres afdøde Fader Hendrik Gyldenstjernes efterladte Gods, Løsøre, Breve og andre Efterlædskaaber og lade de Klæder og andre Ting, som ikke uden Skade kunne opbevares, indtil Børnene komme til deres myndige Aar, skifte mellem disse. Da han har begæret Ordre til dem om at være til Stede ved denne Lejlighed, befales det dem at begive sig til Ifversnis, naar Gabriel Gyldenstjerne vil overtage Arven, overlevere denne alt hvad Broderen har efterladt sig og lade alt det Løsøre, som ikke kan opbevares til Børnenes myndige Aar, skifte mellem disse. De skulle paase, at alt gaar tilbørligt til, og give beskrevet paa klare underskrevne Registre, hvad Løsøre og Breve Gabriel Gyldenstjerne tager til sig, og hvad Løsøre der bliver skiftet mellem Børnene. F. T. 3, 155.

¹ Bukkerup, Merløse H.   ² Tr. : Dsk. Mag. 4. R. IV. 124.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov. Da Fru Karen Krabbe til Skiersøe, Falk Gjøs Enke, har begæret en Kronens Gaard i Drobye i Kalløe Len til Mageskifte, skal han med det allerførste erklære sig om, hvorvidt Gaarden er saa belejlig for Kronen, at den kan undværes fra Slottet eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 5, 231.

28. Okt. (—). Forleningsbrev for Else Hansdatter, Dirik Guldsmeds Enke, paa 1 Gaard i Snestrup i Odense Herred i Fyen, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge. F. R. 3, 113 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz om at lægge 1 Gaard i Ska[a]rup By og Sogn i Sundts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Thomis Normand til Calnis, ind under Nyborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Dette Aars Indkomst af Gaarden skal han lade Thomis Normand beholde. F. T. 3, 156.

29. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christian Bernekov og Bispen i Lund. Det er blevet berettet Kongen, at Præsten Hr. Christen Tomessen i Hersløf i Skaane i langsommelig Tid og som det formenes, uden lovlig og billig Aarsag har holdt Kronens Tjener, Mogens Nielsen i Hersløf, fra det højværdige Sakramente. Skønt Sagen har været indstævnet for Landemodet, har Mogens Nielsen dog ikke kunnet faa nogen endelig Dom, men er bleven henvist derfra til Herredsprovsten, som skulde forlige dem. Dette er ogsaa sket, men Forligelsesmaalet har kun baaret ringe Frugt; Mogens Nielsen har heller ikke kunnet faa det beskrevet, henvises fra den ene til den anden og tribuleres mod al Billighed. For at han en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag, skulle de tiltage nogle Provster i Stiftet og i Forening med dem afsige en endelig Dom mellem Præsten og Bonden og give Dommen beskrevet. Sk. T. 3, 196 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz. Han har indberettet, at Borge-mestre og Raad i Kerteminde have dømt en Skipper fra Stade, ved Navn Hendrik Meyer, fra hans Hals, fordi han for nogen Tid siden inden Skibsbord har slaæet sin Styrmand med en Haandspage, af hvilket Slag denne straks efter er død, og forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med den Sag. Da Kongen har bragt i Erfaring, at dette ulykkelige Tilfælde mere er sket ved en Hændelse og fordi Skipperen, der havde at befale inden Skibsbord, vilde

straffe Styrmanden for hans Forsømmelighed, idet baade denne og de øvrige Skibsfolk have været meget opstudsige mod ham, end med beraad Hu for at dræbe ham, har Kongen bevilget, at Skipperen maa blive benaadet paa Livet; derimod skal Jacop Rosenkrantz paa Kongens Vegne tage al den Part i Skib og Gods, som har tilhørt nævnte Skipper personlig, til sig som forbrudt Gods og føre det til Indtægt for Kongen i sit Regnskab. F. T. 3, 157.

31. Okt. (Frøderiksborg). Aab. Brev om, at Albret Pedersen i Sirsløvestre, Birkefoged til Krigomme Birketing, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden kgl. Tyng af sin Gaard, saalænge han er Birkefoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 492.

— Miss. til Christen Holck om at lægge Strekhalss Gods paa Thye og Mors, som afdøde Fru Ingeborg Skeel har haft Livsbrev paa, ind under Hald Slot inden førstkommende Mortensdag, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 5, 231.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge Segelstrup Slot og Len og det tiloversblevne Øe Klosters Gods, som afdøde Fru Ingeborg Skeel har haft Livsbrev paa, ind under Aalborghus inden førstkommende Mortensdag og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 5, 231 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Mester Robbert Peittersen som Kongens Skibsbygger. Han skal altid være til Stede paa Bremerholm for at bygge Kongens Skibe og hjælpe, naar det gøres behov, og idelig og altid være hos Tømmermændene for at paase, at Kongens Arbejde ikke bliver forsømt. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at Spaaner og andet ubrugeligt Tømmer paa Holmen ikke bortkommer eller forrykkes, da Kongen selv vil forbeholde sig det. Han skal, fra 12. Juni 1604 at regne, have 150 Dlr. i aarlig Løn og 20 Dlr. om Aaret til Ildebrændsel samt følgende Genant: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 2 Øksne, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 1 Td. saltet Fisk, 4 Voger Bergefisk, 1 Td. Ærter og 1 Td. Gryn, Lønningen at udrede af Rentemestrene og Genanten af Proviantskriveren. Endvidere skal han have fri Bolig. Sj. R. 14, 492 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser, Hans Frandsen, Borger i Varberg, har berettet, at en, ved Navn

Oluf Andersen, som hans Formand, afdøde Gert Gertsen, har opfødt og opdraget fra Barndommen af, for 12 Aar siden er bortrømt og bortsejlet med et Skib, som han har været betroet Skipper paa, og mod sin Husbondes Vilje har solgt og anvendt Skibet til sin egen Fordel. Da Hans Frandtsen formener, at Oluf Andersen med det første vil komme til Sundet, befales det dem i saa Tilfælde at anholde Oluf Andersen, saa Hans Frandtsen uden videre Forhaling ad Rettens Vej kan komme til Ende med ham angaaende den Tiltale, som han har til ham for hans Utroskab. Sj. T. 19, 490 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Claus Pors. Anders Dresselberg til Vognserup og Eiler Rud til Syebyegaard have berettet, at der er Trætte mellem dem paa tre i Muse Herred boende Kronens og Adelens Tjeneres Vegne paa den ene og Knud Andersen Ereboe, Borger i Nakskov, paa den anden Side om en Arv, der skal være tilfalden disse tre Bønder efter deres Mosterdatter, Knud Andersens Hustru. Da Sagen er indkommen til Laalandsfar Landsting for at blive paadømt der, har Knud Andersen fremlagt et Tingsvidne, udgivet paa Nakskov Byting den 6. Juni 1603 efter et Spørgsmaal, som Byfogden i Nakskov skal have gjort til Bønderne, og hvori er indført, at Bønderne vedstaa (»ere bestændige«) en Kontrakt og Fuldmagt angaaende denne Arv; dette benægte dog Bønderne haardeligen og sigte, at det med Urette er paaskrevet dem. Da Anders Dresselberg og Eiler Rud saa have indstævnet dette Tingsvidne til Landstinget tillige med dem, der have besejlet og udgivet det, samt de 12 Tingsvidnesmænd og Parterne for at faa paakendt, om Tingsvidnet var saa lovligt, at det kunde komme Bønderne til nogen Skade paa den dem tilfaldne Arv, har Landsdommeren undslaaet sig for at dømme derom, da han tidligere har dømt i Hovedsagen, hvilken Dom er indstævnet for Kongen og Rigens Raad til den første almindelige Herredag. Da Anders Dresselberg og Eiler Rud nu have anmodet Kongen om at beskikke en anden god Mand til at sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen, befales det Claus Pors med det første at indstævne Sagen for sig, afsige Dom deri efter først nøje at have forhørt enhver af Tingsvidnesmændene og give Dommen beskreven. Sm. T. 6, 51.

3. Nov. (—). Miss. til Sigvort Grubbe om straks at lægge Helnekirkes Gods i Skaane, som afdøde Fru Tale Ulfstand har

været forlenet med paa Livstid, ind under Malmøhus og indtil videre gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 3, 197.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommørne i Nørrejylland. Denne Brevviser Ifver Bertelsen, Kongen af Sverrigs og Polens Hofjunker, har berettet, at han paa sin Fader Bertel Ifversens Vegne, der nu holdes i Fængsel i Sverrig, vil tale paa noget Gods i Nørrejylland, som efter hans Formening er falden i Arv til hans Fader. Da han er bange for, at han som Udlænding ikke skal kunne komme til nogen Ende med denne Sag uden vidtløftig Proces og Rettergang, har han baade selv og ved Skrivelse fra Kongen af Sverrig og Polen anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det paalægges dem, at de, naar Sagen bliver indstævnet for dem, uden lang Forhaling skulle lade Ifver Bertelsen faa, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 231 b.

-- Miss. til Manderup Parsberg. Kongens Fader har nogle Aar før sin Død begæret i Gaard i Soerbek¹ i Hats Herred til Mageskifte af nu afdøde Offe Skram til Skoufgaard; Gaarden er ogsaa straks bleven lagt under Aakier Slot, men der er endnu ikke udlagt noget Vederlag for den. Da Fru Ellene Rostrup til Pederstrup, Offe Skrams Enke, nu, ligesom ogsaa tidligere, har anmodet om at faa Vederlag for denne Gaard og at faa det udlagt i Aalborghus Len, skal Manderup Parsberg ved allerførste Lejlighed skaffe sig Underretning om Gaarden i Soerbeks Skyld, Ejendom og Lejlighed, siden paa et for Kronen bekvemt Sted udse og besigte en Gaard i Aalborghus Len, som Kongen kan udlægge Fru Ellene Rostrup for Gaarden i Soerbek, og straks indsende rigtig Besked derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan bringe Mageskiftet til Afslutning. J. T. 5, 232.

-- Miss. til Christian Holck. Da Kongen med det allerførste vil sende en Legation til Polen til sin synderlig gode Ven Kong Sigismund, hvilken Legation skal være i Warschau den 8. Januar, gammel Stil, paa den til denne Dag udskrevne Rigsdag, og vil bruge ham til denne Sendelse, anmodes han om at indrette sig saaledes, at han i god Tid kan begive sig paa Rejsen, saa han kan være i Warschau til den ovenfor nævnte Tid. Han skal udstaffere sig selv og 4 af sine egne Folk, som han skal have med paa Rejsen, saaledes, at de kunne være Kongen og deres Fædrene-

¹ Svorbæk. Hads H.

rige til Ære. For at han i Tide bedre kan erfare, hvad han skal udrette i Polen, skal han med det allerførste begive sig herover for at modtage sin Instruks og Besked om alt, saa han derefter snarest muligt kan tiltræde Rejsen. J. T. 5, 232 b.

3. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Andersen i Grynderup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vraa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 75.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Just Pedersen i Daal paa Kirkens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 20 Pd. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 75 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Nielsen paa Kirkens Part af Korntienden af Huornum Sogn i Huornum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 75 b.

4. Nov. (—). Forleningsbrev for Peder Andersen, Kongens Sanger, paa det Vikarie i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde Dr. Anders Lemvig. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 267 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen har købt et Skib af Anne Jensdatter, Borgerske i Randers, hvorpaa der henstaar ubetalt 1000 Dlr., skal han, naar hun henvender sig til ham med dette Brev, betale hende disse 1000 Dlr. enten med Rug eller Byg, beregnet til den Pris, hvortil Kornet i andre Len i Nørrejylland i Aar er blevet solgt. J. T. 5, 233.

5. Nov. (—). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg], Hendrik Lykke [Vordingborg], Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm] og Ebbe Munk [Antvorskov] om at lade det Korn af Lenets Indkomst, som de ikke kunne sælge til Købmænd, gøre i Malt og holde det til Stede indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 491.

6. Nov. (—). Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus], Christian Holck [Hald], Peder Mund [Skanderborg], Karl Bryske [Aarhusgaard], Knud Brahe [Bygholm], Casper Markdaner [Koldinghus] og Frants Rantzau [Silkeborg] om at sælge Landgildekornet baade af Lenets og Stiftets Indkomst saa dyrt som muligt. Det Byg, som de ikke kunne blive af med, skulle de lade gøre i Malt og siden

sørge for, at det kan blive solgt saa dyrt som muligt til Foraaret. J. T. 5, 233.

6. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Albret Skeel [Riberhus], Henning Reventlov [Skivehus], Johan Rud [Ørum] og Ulrik Sandberg [Lundenæs], naar undtages Ordren til at lade Bygget gøre i Malt, da man ikke plejer at gøre Malt i deres Len. Udt. i J. T. 5, 233 b. Orig., dat. 7. Nov. (til Henning Reventlov).

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg] om at lade det Byg, som den Kvinde [Anne Jensdatter] ikke faar for Skibet, gøre i Malt. Udt. i J. T. 5, 233 b.

8. Nov. (—). Miss. til Lensmænd, Toldere, Byfogder og andre om Indbetaling af Restancer. — Restancer hos Lensmænd: Knud Rud til Vidbye (Københavns Len) skal kræve Kvittansiarum og afbetale, hvad han bliver skyldig derpaa; Christofver Pax (Holbæk Len) skal fremsende sit Regnskab for Stiftets Indkomst til 1. Maj 1604 og betale sin Afgift af Ielse Len; Ditløf Holck (Tryggevelde Len) skal betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1604, og forklare Mandtalsregistret paa Landeskatterne til Mortensdag 1602 og 1603; endvidere skal han afbetale, hvad han bliver skyldig af Udsten Klosters Len i Norge; Peder Basse (Roskildegaaards Len) skal afbetale, hvad han bliver skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1604; Knud Rud (Odensegaards Len) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604 og Mandtalsregister paa Skatten til Mortensdag 1603; Eyler Qvitzov (Rugaard Len og Vissenberre Birk) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604 og Mandtalsregister paa Landeskatten til Mortensdag 1603; Jacop Ulfeldt (Hindsgafvels Len) skal fremsende sine Regnskaber til 1. Maj 1603 og 1604 og Mandtalsregistre paa Skatterne til Mortensdag 1602 og 1603; Caspar Markdaner (Koldinghus Len) skal afbetale de rede Penge, han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1604; Henning Reventlov (Skivehus Len) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604; Erik Lykke til Eskier (Skivehus Len) resterer med Kvittansiarum; Valdemar Parsberg (Skanderborg og Aakier Len) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604 og kræve Kvittansiarum; Johan Rud (Beuling Len) skal afbetale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1597, kræve Kvittansiarum og betale, hvad han er bleven skyldig af Pengeskatten til 1. Maj 1596; Johan Rud (Ørum Len) skal afbetale, hvad han er bleven skyldig til 1. Maj 1604 og forklare Mandtalsregistrene paa

Pengeskatterne til Mortensdag 1600, 1602 og 1603; Knud Brahe (Bygholms Len) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604; Christen Munk (Skarpenberg Len) skal fremsende sit Regnskab til 1. Maj 1604; Mouridts Stygge (Lundegaard paa Mors) skal fremsende Afgiften af den visse Indkomst for 2 Aar og Regnskabet for den uvisse Indkomst for 3 Aar til 1. Maj 1604; Fru Margrette [Viffert], Jørgen Urnes Enke, (Han Herred) skal afbetale den Sum Penge, hun er bleven skyldig paa hendes Husbondes Regnskab til 1. Maj 1602, og kræve Kvittansiarum; Albrit Friis's Arvinger (Tørrild Herred) skulle forklare Stiftets Regnskab fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Bertel Holck (Vildsted By) skal afbetale Afgiften af den visse Indkomst fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597 og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst af Byen i den Tid, han har været forlenet med den; Fru Ingeborre Skeels Arvinger skulle afbetale hendes Afgift af Tolden af det Korn og andet, som er udskibet for hendes Grund i 5 Aar, og forklare Mandtalsregistret paa Landeskatten af Segelstrup Len til Mortensdag 1603; Sigvort Grubbe skal fremsende sit Regnskab af Malmøhus og Lundegaards Len til 1. Maj 1604, afbetale den Sum Penge, som afdøde Knud Grubbe er bleven skyldig paa sit Regnskab af Sølvitsborg Len, og Afgiften af nogle Kronens Gaarde i Høygybe i Skaane til 1. Maj 1599, gøre Rede for Knud Grubbes Afgift af Sølvitsborg Len for 2 Aar til 1. Maj 1601, afbetale den Sum Penge, som Knud Grubbe er bleven skyldig paa Halsted Klosters Regnskab til 1. Maj 1578, forklare Mandtalsregistret paa Landeskatten af Sølvitsborg og Lykaa Len til Mortensdag 1600 og paa Knud Grubbes Vegne kræve Kvittansiarum af Halsted Klosters, Sølvitsborg og Lykaa Len; Christen Bernekov skal afbetale de Penge, han endnu skylder paa sit Regnskab af Malmøhus Len til 1. Maj 1602, de Penge, han skylder af Landeskatten af Malmøhus og Lundegaards Len til Mortensdag 1600, kræve Kvittansiarum for disse 2 Len og fremsende sit Regnskab af Landskrone Len til 1. Maj 1604 og Mandtalsregister paa Landeskatten af samme Len til Mortensdag 1603; Fru Talle Ulfstands Arvinger (Helnekirke Gods) skulle fremsende hendes Afgift for det visse og uvisse for 3 Aar til 1. Maj 1604; Tage Krabbe skal afbetale de Penge, han er bleven skyldig paa Regnskabet af Øfvidts Kloster og St. Peders Kloster i Lund til 1. Maj 1604, og hans Afgift af den visse Indkomst af noget Kron-gods i Skaane for 5 Aar til 1. Maj 1604, gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og betale Afgiften af Herligheden af nogle jordegne

Gaarde i Skaane for 2 Aar til 1. Maj 1604; Anders Thotts Arvinger (Laholms Len) skulle afbetale, hvad Anders Thott blev skyldig af Lenet til 1. Maj 1595 og af Pengeskatten til Fastelavn 1587. forklare Mandtalsregistre paa Madskatten til Paaske 1587 og paa Pengeskatten til Midfaste 1589 og kræve Kvittansiarum for Lenet; Gabriel Sparres Arvinger (Dalbye Kloster) skulle betale Afgiften af den visse Indkomst for 3 Aar til 1. Maj 1601, 100 Dlr. aarlig, gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og for Dalbye Tiende fra den Tid af, da Gabriel Sparre fik den af Christian Machabæus, til 1. Maj 1601; Eske Bilde (Helsingborg Len) skal fremsende Regnskabet til 1. Maj 1604; Emmike Kaas's Arvinger (Gulland) skulle paa Emmike Kaas's Vegne kræve Kvittansiarum; Jørgen Friis skal fremsende Regnskabet af Aggershus Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1604, afbetale de Penge, som han er bleven skyldig paa Regnskabet af Hald Len til 1. Maj 1601 og af Pengeskatten af Hald Len til Lucie Dag [13. Dec.] 1596, gøre Regnskab for det tiloversblevne Øsløf og Sibbe Klosters Gods for den Tid, han har været forlenet med Hald. og fremsende Mandtalsregistre paa Pengeskatten af Aggershus Len til Mortensdag 1602 og Mortensdag 1603 med de dertil hørende Penge; Johan Urne (Bradsberg Gaard) skal afbetale, hvad han er bleven skyldig paa Regnskabet til 1. Maj 1602; Lauridts Kruse skal betale Afgiften af Bakke Kloster for 5 Aar til 1. Maj 1604, gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og betale de 500 Dlr., som han for nogen Tid siden har faaet til Laans af Rentekammeret; Claus Urne skal fremsende Afgiften og Regnskabet af Salten, Senien, Andenes og Tromsø Len til 1. Maj 1604; Fredrik Lange (Tønsberg Len) skal fremsende sit Regnskab for den uvisse Indkomst til 1. Maj 1604 og Mandtalsregistre paa Skatterne til Fastelavn 1597, Mortensdag 1600, 1602 og 1603; Niels Stygge (Romsdals Len) skal fremsende Afgiften og Regnskabet til 1. Maj 1604 og Mandtalsregistre paa Landeskatten til Mortensdag 1602 og Mortensdag 1603; Morten Venstermand (Helgelands Len) skal fremsende Afgift og Regnskab til 1. Maj 1604; Melkior Ulfstand (Liuse Klosters Len) ligesaa; Niels Mikkelsen til Kyøs Arvinger skulle kræve Kvittansiarum for Hedemarkens og Østerdallens Len; Peder Knudsen (Friilandt og Hegen Skibreder) skal betale Afgiften af den visse og uvisse Indkomst til 1. Maj 1604 og hvad der resterer af Bygningsskatten 1600 til Aggershus's Bygning, nemlig $37\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk.; Henning Valkendorf (Munkelif og St. Hans Kloster i Norge) skal fremsende

sin Afgift for 2 Aar til 1. Maj 1604; Corfidts Hardenbergs Arvinger (Vernø Klosters Len) skulle betale Corfidts Hardenbergs Afgift til 1. Maj 1601, forklare Mandtalsregistret paa Møgeltønderskatten 1600 og betale de dertil hørende Penge; Kaptejn Durhams Arvinger (Ide og Markies Len) skulle gøre Rede for Tolden i Lenene for 1597 til 1598; Enevold Kruse til Vindinggaard (Island) skal fremsende Afgift og Regnskab for 2 Aar til St. Hans Dag Midsommer 1604; Erik Urne skal fremsende Afgift og Regnskab af Udsten Klosters Len til 1. Maj 1604 og betale de 500 Dlr., som han for nogen Tid siden har faaet til Laans af Rentekammeret; Oluf Callips eller hans Arvinger skulle forklare Mandtalsregistret paa Kroningskatten til Fastelavn 1596 af Vems Skibrede og betale de dertil hørende Penge, forklare Mandtalsregistrene paa Bygningsskatten til Aggershus's Bygning af samme Skibrede 1593 og 1595 og betale de $6\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort, som endnu resterer af Bygningsskatten til Aggershus's Bygning af Møssedals Len for Aar 1600; Gregers Ulfs-tand Holgerssens Arvinger skulle kræve Kvittansiarum for Skivehus Len. — Restancer hos Toldere, Sisemestre og Byfogder: Hendrik Friisch, Tolder i Køge, skal fremsende sit Regnskab til 24. Juni 1604; Niels Ibsen, Byfoged i Køge, skal i Rentekammeret forklare sit Regnskab til 1. Sept. 1604; Peder Jacobsen, Tolder i Næstved, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1604; Markus Mikkelsen, forhen Tolder i Korsør, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 29. Marts 1604; Byfogden i Slagelse skal forklare sit Regnskab til Alle Helgens Dag 1604; Peder Eskildsen, Sisemester i Holbæk, skal forklare sit Regnskab til 1. Maj 1604; Byfogden i Nykøbing i Odts Herred skal fremsende sit Regnskab fra Paaskedag 1601; Lauridts Nielsen, Byfoged i Slingerup, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Lauridts Gadicke, Byfoged i Storeheddinge, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1599; Jørgen Rasmussen, Byfoged i Skelskør, skal forklare sit Regnskab siden 2. Febr. 1603; Hermandt Lubbertsen, forhen Sisemester i Skelskør, skal forklare sit Regnskab fra 5. Jan. 1599 til 18. Juli 1603, da han blev Bestillingen kvit; Simon Thomissen, Byfoged i Stege paa Møen, skal forklare sit Regnskab til 1. Maj 1604; Lauridts Andersen, Byfoged i Assens, skal forklare sit Regnskab siden Nytaarsdag 1599; Pofvel Pedersen skal betale de 26 Dlr., som han er bleven skyldig af Svendborg Tolderi; Jep Mortensen, Byfoged i Svendborg, skal forklare sit Regnskab fra Paaske-

dag 1599 til 1. Sept. 1601; Bastian Hansen, Byfoged i Kerteminde, skal forklare sit Regnskab siden 17. Sept. 1602; Arvingerne efter Niels Svinding, forhen Sisemester i Kerteminde, skulle betale Accise for 3 Læster Rostockerøl, hvilken resterede i hans Regnskab til St. Knuds Dag 1604; Niels Jensen, Byfoged i Odense, skal forklare sit Regnskab til 1. Maj 1604; Anders Borre, Byfoged i Faaborg, skal forklare sit Regnskab til 12. Sept. 1604; Byfogden i Bogense resterer med Forklaring af Regnskab siden 7. Sept. 1598; Peder Ibsen, Tolder og Byfoged i Nakskov, skal forklare sit Regnskab siden 8. Sept. 1602; Arvingerne efter Peder Hansen, forhen Byfoged i Nakskov, skulle betale de 177½ Dlr. 7½ Sk. 1 Pend. lybsk, som de endnu skyldte af hans Beholdning til 20. Okt. 1594; Jacob Lauridtsen, Sisemester og Byfoged i Saksøbing, skal forklare sit Regnskab siden 20. Juli 1603; Lauridts Lauridtsen, Sisemester og Byfoged i Nykøbing p. Falster, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Christoffer Pedersen, Tolder og Borgemester i Stubbekøbing, skal forklare sit Regnskab siden¹ 1. Maj 1603; Byfogden i Stubbekøbing skal forklare sit Regnskab siden samme Tid; Sten Pedersen, Tolder og Byfoged i Rudkøbing, skal betale de 20 Dlr., som han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1604; Jørgen Ploug, Tolder i Rødby, skal forklare sit Regnskab til 1. Okt. 1603; Peder Skriver i Aarhus, Kongens Renteskriver i Nørrejylland, skal med det første møde i Rentekammeret med sine Regnskaber og de Penge, han har oppebaaret af Kongens Toldere, Sisemestre og Byfogder og af Købstædernes Byskatter i Nørrejylland siden 1. Maj 1603, og give de paagældende Regnskabsbetjente Tilhold om at erlægge Restancerne; Hendrik Dobeltsten, forhen Byfoged i Malmø, skal betale 93 Dlr. 5½ Sk. ½ Alb. lybsk, som han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Nytaarsdag 1599; Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Byfogden i Ystad skal gøre sit Regnskab siden S. Dionisii [9. Okt.] 1602 klart; Hans Barchstede, Byfoged i Aahus, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Aage Eriksen, Tolder i Aahus, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Thommis Hansen, Byfoged i Helsingborg, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1602; Arvingerne efter Jochim Fisker, forhen Byfoged i Helsingborg, skulle betale 66½ Dlr. 13½ Sk. 1 Pend. lybsk, som endnu resterer paa

¹ Registranten har urigtigt: til.

hans Regnskab til 16. Febr. 1596; Jacob Hansen, Byfoged i Falsterbo, skal betale 163 Dlr. 4 Sk., som han blev skyldig paa sit Regnskab til Vor Frue Dag Assumptionis [15. Aug.] 1596, og forklare sit Regnskab siden den Tid; Peder Jørgensen, Tolder i Simbrishavn, skal forklare sit Regnskab siden Dionisii Dag 1598; Frandts Skeeg, Byfoged i Simbrishavn, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1601; Hendrik Fredriksen, Tolder i Halmstad, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1602; Lauridts Nielsen, forhen Byfoged i Halmstad, skal forklare sit Regnskab fra Nytaarsdag 1600 til 1. Maj 1601; Hermandt Meiners, Byfoged i Halmstad, skal forklare sit Regnskab siden Nytaarsdag 1603; Knud Beindtsen, Byfoged i Lahlholm, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1602; Hans Thommissen, forhen Byfoged i Sølvitsborg, skal betale 8 Dlr. 1½ Sk. lybsk, som han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1603; Claus Rediche, Byfoged i Sølvitsborg, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1603; Erik Rasmussen, Tolder i Ronneby, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1604; Byfogden i Ronneby skal forklare sit Regnskab for samme Tid; Byfogden i Lykaa resterer med Regnskab for nogen Tid; Jacob Hofmester, forhen Sisemester og Byfoged i Elleholm, skal forklare sine Regnskaber for den Tid, han var Byfoged; Rasmus Hansen, Sisemester og Byfoged i Elleholm, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598; Hans Holst, Sisemester og Byfoged i Elleholm, har sidst gjort Regnskab til 1. Maj 1600; det skal undersøges, om der videre skal gøres Regnskab, da det berettes, at deres Privilegier ere dem fratagne; Niels Beindtsen, forhen Sisemester og Byfoged i Auskær, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1588 til 1591, da han blev Befalingen kvit, og betale, hvad han bliver skyldig derpaa; Jørgen Simensen, Sisemester og Byfoged i Auskær, resterer med Regnskab fra 1. Maj 1591; Esbern Kofod, Tolder i Rønne paa Bornholm, skal forklare sit Regnskab siden 1. Maj 1600; Niels Skauboe, forhen Tolder i Visby paa Gulland, skal betale de 485 Dlr., der endnu restere paa hans Regnskab til Mortensdag 1597; Christen Jørgensen, Byfoged i Tønsberg, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1600 til 1. Maj 1601. — Arvingerne efter Niels Bager i Odense skulle betale de 159½ Dlr. 1½ Sk. lybsk, som de ere bleve Kongen skyldige paa deres Afregning 6. Juli 1604; Christoffer Bangs Arvinger skulle betale de 168 Dlr., som endnu restere paa den Afregning, der er gjort med dem i Rente-

kammeret den 25. Juli 1600; Hermandt Jensen, forhen Landfoged paa Gulland og nu Borger i Aalborg, resterer endnu med de 400 Dlr., som han skulde give for den Tiltale, Kongen havde til ham, og som skulde have været betalt til Paaskedag 1595; Manderup Parsberg skal nu indkræve Pengene hos ham; Thommis Balkenborg, Sildesalter i Nibe og Borger i Aalborg, er bleven 97 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 2 Alb. 1 Pend. skyldig paa sit Regnskab for Nibe Vaarfiskeri 1601. — Restancer af Byskatter: Skelskør til Mortensdag 1603; Vordingborg, Kallundborg, Korsør og Holbæk restere for nogle Aar, medmindre de have kgl. Fribreve; Kerteminde, Svendborg og Assens til Mortensdag 1603; Middelfart for nogle Aar; Maribo for 2 Aar til Mortensdag 1602 og 1603; Malmø for 3 Aar til Mortensdag 1601, 1602 og 1603, medmindre Byen har Fribrev; Landskrone, Falsterbo, Skanør, Halmstad, Varberg og Laholm for nogle Aar, medmindre de have Kongens Fribreve; Helsingborg for 2 Aar til Mortensdag 1602 og 1603; Ronneby til Mortensdag 1603; Lykaa har sidst gjort klart til Mortensdag 1598; Elleholm har sidst gjort klart til Mortensdag 1599; Auskær har ikke i mange Aar gjort klart for Byskatten; af disse sidste 4 Byer skal Mogens Ulfeldt indkræve Byskatten, da deres Privilegier ere fratagne dem. — Hvilke Byskatter, der restere hos Købstæderne i Nørrejylland, skal man erfare af Renteskriver i Jylland Peder Christensens Regnskab, naar det fremkommer. Sj. T. 19, 492.

9. Nov. (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Jochim Bülow, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg, har berettet, at han efter velbetænkt Beraad med Gud og med sin Slægt og sine Venner har besluttet sig til at begære Dronningens Jomfru, Jomfru Else Grubbe, til Ægte. Han har ogsaa talt til hende derom, og hun har henstillet Sagen til hendes Slægts og Venners Afgørelse, hvorfor han nu har begæret Kongens Befordring til dem i den Sag. Da Jochim Bülow i langsommelig Tid har tjent Kongen baade ved Hove og i andre Maader og forholdt sig saaledes, at Kongen er ham naadigst bevaagen og gerne ser ham befordret paa det bedste i alle Maader, og da Jomfru Else Grubbe har henstillet Sagen til sin Slægts og sine Venners Afgørelse og Kongen mener, at Partiet mellem dem kan være ligeligt, har han talt med Else Grubbes Moder¹, Morbroder² og andre af hendes Slægt og Venner, der have givet deres Samtykke, saafremt de andre af hendes Slægt og Venner

¹ Kirsten Lykke g. m. Ejler Grubbe.   ² Henrik Lykke.

ogsaa billige Ægteskabet. Da han som hendes kødelige Broder er hendes nærmeste Slægtning, beder Kongen ham om af Hensyn til ham at give sit Samtykke til dette Ægteskab og erklære sig til Kongen derom. Kongen venter, at Jochim Bülow skal skikke sig saaledes baade mod Else Grubbe, ham og andre af hendes Slægt, at hverken Sigvort Grubbe eller andre af Else Grubbes Venner skulle komme til at fortryde dette Ægteskab for Jochim Bülow's Persons Skyld. Sk. T. 3, 197 b¹.

9. Nov. (Kronborg). Miss. til Knudt Urne. Da Claus Jacobsen til Jonstrups Foged Niels Hansen Ribber for nogen Tid siden har ihjelslaaet en Degn, ved Navn Oluf Madtsen, der boede i Vollersløf i Trøggevelde Len paa Sjælland, og siden er borttrømt for dette Drab, skal Knudt Urne passe godt paa, at den Drabsmanden tilhørende Gaard i Nakskov indtil nærmere Ordre fra Kongen ikke bliver solgt, afhændet eller paa anden Maade forkommet. Sm. T. 6, 52.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt angaaende en samme Drabsmand tilhørende Gaard i Middelfart. Udt. i Sm. T. 6, 53.

10. Nov. (—). Miss. til Fru Lissebet Trolle. Peter Redtz til Hørby, Embedsmand paa Solte, har begæret kongelig Befordrings-skrivelse til hende om at lade ham faa et ved hans Gaard liggende Stykke Skov, kaldet Videbjerg, som tilhører hende, enten til Købs eller til Mageskifte, da det ligger saare belejligt for ham og hun kan afstaa det uden Skade. Kongen beder hende om, at hun, ham til synderlig Vilje og Velbehag, vil lade Peter Redtz fremfor nogen anden faa det nævnte Stykke Skov til Købs eller Mageskifte, saafremt hun er til Sinds at afhænde det, og snarest muligt erklære sig til Kongen herom. Sk. T. 3, 198.

11. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jochim Bülow om at lade Oluf Nielsen i Amindrop i Holbo Herred være fri for 1 Td. Rug, som han skylder af forgangne Aars Landgilde. og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 491.

15. Nov. (Kronborg). Miss. til Rentemestrene om at give Peitter Eckerts Arvinger Kvittans for 400 Dlr. af den Sum, som Peitter Eckert blev Kongen skyldig paa sit Regnskab, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 491.

16. Nov. (—). Skøde til Jacob Møller og hans Ar-

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. IV. 100 f. Troels Lund, Danmark og Norges Hist. IX. 118—20.

vinger paa en Kronens Bolig i Kongens Gade i København. Sj. R. 14, 493. (Tr.: KD. II. 521).

16. Nov. (Kronborg). Miss. til Bisperne over alt Riget. Da Gud har begavet Dronning Anna Catharina med Livsfrugt, skulle de, hver i sit Stift, drage alvorlig Omsorg for, at Præsterne i alle Kirker gøre Forbøn for Dronningen ved hendes eget Navn om, at Gud i sin Tid naadig vil forløse hende. Sj. T. 19, 491. Orig. (til M. Jakob Madsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til M. Niels Lauridsen og M. Jakob Jensen, Superintendenter i Viborg og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til nedennævnte Adelige, der have Gods i Varberg og Halmstad Len. De have for nogen Tid siden¹ efter Kongens Begæring bevilget, at deres Bønder i disse to Len maa arbejde med paa de ny Befæstninger ved Varberg Slot og Halmstad Købstad. Da de Aar, for hvilke Bevillingen gjaldt, nu ere forløbne og Befæstningerne endnu ikke ere helt færdige, og da det er Kongen og Riget højliggen magtpaaliggende, at de med det første blive gjort færdige, anmodes de om endnu i to Aar at lade deres Bønder arbejde med paa disse Befæstninger, for at Arbejdet med det første kan blive fuldendt. De skulle med det første erklære sig til Kongen herom, saa han kan vide at rette sig derefter. Kongen forlader sig sikkert hertil. — Adelige, der have Gods i Varberg Len og fik Brev: Unge Lauge Urne, Claus Podebusk, Fru Gørvel Fadersdatter, Sivort Beck, Fredrik Lange, Peder Ifversen, Jørgen Venstermand, Lauge Beck, Brostrup Gjedde, Eske Krafse, Christoffer Krafse, Hendrik Lykke, Peder Thott, Fru Birgitte Niels Krabbes, Niels Gyldenstjerne, Claus Daa, Anders Dresselberg, Vilhelm Dresselberg, Claus Maltessen, Aage Lauridsen, Fru Lissebet Trolle Gabriel Sparres, Sten Maltessen, Børge Rosenkrantz, Hans Lange, Fru Hilleborre Daa Jørgen Skrams, Jacop Beck, unge Eske Bilde, Peder Brahe, Jens Bilde, Corfvits Thott, Steen Brahe paa hans Brodersøns² Vegne, Fru Anne Bilde Johan Bernekovs, Fru Inger Corfits Lauridsens, Hendrik Belov, Eske Brock, Brede Rantzau, Oluf Bildes Arvinger, Anders Thotts Arvinger, Gert Rantzau, Fru Anne Anders Bings, Melker Ulfstand, Morten Mogensen, Fru Kirstin Steen Bildes, Fru Beatte Otte Brahes, Jomfru Margrete Skram, Fru Birrete Bilde, Jacob Trolles Arvinger, Johan Taube, Fru Dorethe van Ahlefeldt

¹ Se 9. Sept. 1601.

² Tønne Jørgensen Brahe.

Hans Sparres, Sten Madtsen, Knud Urne, Tomas Zitzewitz, Fru Marren Bille Lauridts Skrams, Marquart Jensens Arvinger, Fru Beate Hvitfeldt Knud Ulfeldts, Fru Birrete Thott, Knud Gyldenstjerne Axelsen og Mogens Krabbe. — Adelige, der have Gods i Halmstad Len og fik Brev: Christian Friis, Hendrik Lykke, Peder Brahe, Oluf Rosensparre, Sigvort Grubbe, Peder Ifversen, Claus Podebusk, Fru Ide Falk Gjões Arvinger, Sten Brahe paa hans Brodersøns Vegne, Jomfru Margrete Skram, Eske Bilde til Valden, Fru Gørvel Fadersdatter, Claus Mogensen, Morten Mogensen, Aage Lauridtsen, Fru Lisebet Anders Thotts, Peder Basse, Mogens Gyldenstjerne, Jomfru Sophie Brahe til Aarup, Sten Maltessen, Mogens Ulfeldt, Tage Thott, Fru Beate Bilde Otte Brahes, Oluf Bildes Arvinger, Tomis Zitzewitz, Christian Bernekov, Aage Ugerup, Fru Dorethe von Ahlefeldt og Jacop Beck paa hans Hustrus¹ Vegne. Sk. T. 3, 198 b.

22. Nov. (Kronborg). Miss. til Fru Kirstine Steen Bildes. Da Kongen til Skytslader har Brug for en Del Tømmer, som til Foraaret kan blive sendt til København, skal hun ved første Lejlighed lade hugge 100 Egetræer i Skovene i hendes Len [Herrisvad Kloster]. Hvis der findes allerede at være fældet en Del Træer i Skovene, som kunne bruges til Skytslader og som endnu ikke ere ført ned til Ladestederne, skal hun lade fælde saa mange des mindre, dog skal der ialt være 100 gamle og nye Træer. De Krumholter og Knæer, som findes paa disse Træer, og som kunne bruges til Skibsbygningen, skal hun lade udhugge og i Vinter, naar Føret bliver godt, lade baade dem og det andet føre ned til Ladestederne. Kongen vil med det første sende en af sine Tømmermænd derover, som skal udse Træerne og være til Stede, naar de skulle fældes. Sk. T. 3, 200 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Kold i Blistrup paa Kirkens Part af Korntienden af Blistrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 8 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Beck til Førsløf paa Kirkens Part af Korntienden af Ønnerup Sogn i Vemmindshøj Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken, og paa en Svenstrup Kir-

¹ Helle Marsvin.

kes Jord i samme Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Sk. danske til Svenstrup Kirke. Udt. i Tb. S. 192.

22. Nov. (Kronborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Grubbe paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Høybye¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken, af Dalbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Hellested Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 192 b.

24. Nov. (—). Miss. til Sigvort Beck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Prammen ved Sundbye Færge skal være aldeles brøsthouden og fordærvet, skal Sigvort Beck ved første Lejlighed sende en af Kongens Tømmermænd til Sundbye Færge for at undersøge, hvilke Mangler Færgen har, og hvor meget Tømmer der behøves til at gøre den i Stand med, og siden lade dette Tømmer hugge. Da der behøves nogle Tylter Deler til Kronborg Slot, skal Sigvort Beck give Christen Hammer Ordre til straks at sende 10 Tylter af de bedste Deler, som findes paa Holmen, herved til lige med den Fetalje, som ligger der, og som Statholderen har bestemt at skulle sendes herved. Sj. T. 19, 491 b.

26. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Breide Rantzau til Randtzovsholm, Statholder i København, har paa Kongens Vegne købt 63¹/₂ Centner Slangekrudt af Arindt Wartendunck, Borger i Helsingør, hvilket Krudt efter Arkelimesterens Bevis allerede er leveret i Kongens Tøjhus i København. Da Breide Rantzau skal betale Arindt Wartendunck 19¹/₂ Dlr. for hvert Centner, ialt 1238 Dlr. 1 Ort, skulle de finde Raad til at betale disse Penge og indføre dem i deres Regnskab. Sj. T. 19, 491 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Torn i Tommerup i Skaane, der er kommen for Skade at ihjelslaa en, ved Navn Palle Lauridsen, med et Træ og er bleven svoren fra sin Fred for denne Gerning, da den dræbtes Slægt og Venner nu skulle være villige til at tage Bod for Drabet. Dog skal han, forinden Fredebrevet faar Gyl-dighed, stille den dræbtes Slægt og Venner tilfreds og give dem en billig Bod. Sk. R. 3, 206.

¹ Hoby, Torne H.

27. Nov. (Kronborg). Forleningsbrev for Claus Dyre til Linderomsgaard, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Niels Hendriksen ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke, dog skal han saa afstaa det Provsti i Vendsyssel, som han tidligere er bleven forlenet med. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 14, 494.

— Forleningsbrev for Niels Krag til Aggerkraag, øverste Sekretær, paa Provstiet i Vendsyssel, som Claus Dyre nu har resigneret, at nyde, indtil der bliver et andet gejstligt Len ledigt, som han bedre kan være tjent med, dog skal han saa afstaa dette Brev. Han skal med Flid paase, at de Kirker, hvis Regnskab han skal høre, ikke komme til kort. J. R. 6, 269 b.

— Forleningsbrev for Niels Krag til Aggerkraag, øverste Sekretær, paa det Kannikedømme i Ribe Domkirke, som Ifver Friis til Ørbek hidtil har været forlenet med, men nu har afstaaet, med Senium, Option, Kommungods og al anden Herlighed, saaledes som Ifver Friis med Rette burde have modtaget det efter M. Jens Hart, Sognepræst i Kolding, og det at nyde, indtil der bliver et andet gejstligt Len ledigt, som han kan være bedre tjent med og begærer, dog skal han saa igen afstaa dette Brev. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 268.

— Forleningsbrev for Ifver Friis til Ørbek paa det Kannikedømme i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde Mourids Stygge, med Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og al anden Herlighed. Han maa beholde det Kommungods, som Mourids Stygge har operet dertil, med Gæsteri og al Herligheden. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 269.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Kongen har nu forlenet Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, med det Kannikedømme i Ribe Domkirke, som Ifver Friis til Ørbek har afstaaet. Da Niels Krag ikke nu kan forløves fra sin Bestilling for at rejse til Ribe for at modtage Kannikedømmet og faa rigtig Besked om det, og da Kongen ugerne erfarer, at Ifver Friis ikke har faaet det, som efter hans Forleningsbrevs Lydelse og det Senium, han efter Kongens Tilladelse har haft i Kapitlet, burde følge ham, skal Kapitlet, for at Niels Krag paa Grund af sin Fraværelse ikke skal komme til kort, levere Niels Krags Fuldmægtig en rigtig Jordebog

over det gejstlige Gods, som ligger til Ribe Kapitel, baade Kommungods og andet, over det Præbende, Niels Krag har faaet, og over det Kommungods, der bør følge Niels Krag efter det Senium, som Kongen ligeledes har forundt ham i Kapitlet, hvilket Senium skal strække sig 20 Aar tilbage til den Tid, da M. Jens Hart blev forlenet¹ med Kannikedømmet. Endvidere skal Kapitlet give Niels Krags Fuldmægtig Oplysning om, hvilken Residens der hører til Kannikedømmet, og hvor vidt hans Part i Kapitlets Enge kan strække sig efter hans Senium, og hvor disse Enge ligge. De skulle give alt skriftligt fra sig, saa Niels Krag kan rette sig derefter, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, ved billige Midler skal hjælpe Niels Krag til det Senium, han er berettiget til. J. T. 5, 233 b.

29. Nov. (Kronborg). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om i sit Len [Dragsholm] at lade hugge 1000 Baandstager, som Kongen behøver til Kronborg Slots Behov. Udt. i Sj. T. 19, 492.

— Miss. til samme om at lade Johan Stange faa sine Klæder og sit Gods, som strandede i den Skøttingsbaad. han skulde føre herved fra Norge. Udt. i Sj. T. 19, 492.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da afdøde Fru Ingeborg Skeels Arvinger mene, at al den Avl, baade Hø og Korn, som er blevet indhøstet til Segelstrup Slot forrige Sommer, billigvis bør følge dem, og da Kongen i Kancelliet ikke kan finde nogen Oplysning om, hvorvidt de ere berettigede dertil eller ej, skal han af de Breve, som Kongens Fader har givet hende paa Lenet, og ellers i andre Maader flittig undersøge Sagen og, hvis de have Ret i deres Paastand, lade dem faa Avlen, men hvis ikke, meddele dem, af hvad Grund det ikke kan ske, og afslaa det. Da de endvidere have begæret at faa Besked om, hvorledes de skulle forholde sig med det, som Fru Ingeborg Skeel før sin Død har oppebaaret af dette Aars Landgilde, befales det ham at lade dem beholde Smørlandgilden, der allerede er oppebaaren, men give dem Ordre til at levere den Kornlandgilde, som hun maatte have oppebaaret, fra sig, og siden føre den til Indtægt for Kronen. Den Restance, som de maatte have udestaaende hos Bønderne i

¹ 7. Maj 1584.

Lenet, og som de med Rette kunne kræve, skal han lade dem faa. J. T. 5, 234 b.

29. Nov. (Kronborg). Miss. til alle Kron-, Stifts-, Kannike-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i de nærmest ved Silkeborg Slot liggende Herreder under Lundenes, Skanderborg og Biugholms Len. Da Kongen har ladet hugge noget Tømmer i Skovene i Silkeborg Len og vil have det ført til Horsens, befales det strengeligen enhver af dem at møde med Heste og Vogne i Silkeborg Skove, naar og hvor Frants Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, eller hans Fuldmægtige tilsige dem, og hver køre 1 Læs Tømmer paa Vejen til Horsens. Kun Adelens egne Arvetjenere skulle være fri for at køre. Kongen har givet Frants Rantzau Ordre til at optegne Navnene paa dem, der møde, og at lade dem, der sidde overhørige, tiltale og straffe. Lensmændene skulle give Bønderne Ordre til at møde i Silkeborg Skove, naar Frants Rantzau tilsiger dem, for at føre Tømmeret paa Vejen til Horsens eller til Horsens. J. T. 5, 235.

— Miss. til Hans Riber, Borgemester i Horsens. Kongen har for nogen Tid siden sendt en af sine Tømmermænd over til Silkeborg Skove for at hugge noget Skibstømmer og givet Frants Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, Ordre til at lade Tømmeret føre til Horsens. Hans Riber skal modtage Tømmeret, efterhaanden som det kommer did, og lægge det i god Forvaring, saa ikke noget bliver forrykket. J. T. 5, 235 b.

5. Dec. (U. St.). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade Fru Tales [Ulfstand] Arvinger faa Helnekirke Lens Avl. Udt. i Sk. T. 3, 202 b.

— (Kronborg). Miss. til Fru Karren Gyldenstjerne. Knud Gyldenstjerne til Tim har berettet, at der paa hans Gaard Tim staar en Brevkiste, hvori deres fælles Breve staa forvarede. Da der nu paaføres ham forskellig Trætte paa hans Gods og da de Breve, hvormed Godset skal forsvares, findes i den nævnte forseglede Brevkiste, har han anmodet hende om, at Kisten maa blive aabnet i Overværelse af hendes Fuldmægtige, Brevene tagne op og de, der angaa hans Ejendom, og hvormed den skal forsvares, blive tilstillede ham mod nøjagtig Reversal, men hun har ikke villet give sit Samtykke dertil, hvorfor han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Da Brevene angaa hans Gods og det i Fremtiden kan blive ham til stor Skade, hvis han ikke i Tide faar dem, be-

fales det hende inden Maanedsdagen herefter at lade Kisten aabne i Overværelse af hendes Fuldmægtig og mod nøjagtig Reversal lade Knud Gyldenstjerne faa de Breve, der tilhøre ham og hvormed hans Gods skal forsvares, saafremt Knud Gyldenstjerne ikke skal se sig foranlediget til at tiltage andre gode Mænd, der ere hende fremmede, til at aabne Kisten og levere ham de Breve, der med Rette tilkomme ham. J. T. 5, 236.

6. Dec. (Kronborg). Miss. til Rentemestrene. Niels Friis til Hesselager, Embedsmand paa Trankier, har haft Ørbek Gods i Fyen i Pant, hvilket Gods han siden har faaet til Mageskitte og har gjort Kronen Fyldest for. Da han nu har begæret at maatte faa Pantessummen betalt, skulle de ved allerførste Lejlighed finde Raad til at betale denne, tage Pantebrevet til sig og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 498.

8. Dec. (—). Miss. til Sigvort Grubbe, Af hoslagte Supplikats fra disse Brevvisere, Indbyggere i Høll i England, saa vel som af deres forrige Beretning til ham selv vil han vidtløftigere kunne se, hvad de have berettet angaaende et dem tilhørende Skrin med mere Gods, som for kort Tid siden skal være strandet og bjærget under Falsterbo i hans Len, om den Arrest, der er gjort derpaa, og hvad deres endelige Begæring er. Saafremt deres Beretning findes at være grundet paa Sandheden, skal han hjælpe dem til Lov og Ret mod de Redere i Malmø, der have gjort Arrest paa deres Skrin og Gods, uden lang Forhaling og ved en ordentlig Dom, saa de ikke, til største Skade for deres Husbønder, skulle blive hindrede længere i deres Hjemrejse. Sk. T. 3, 200 b.

— Fredebrev for Mikkell Jørgensen, Niels Jørgensen, Søfren Jørgensen og Jens Jørgensen, deres Moder Maren Jørgens og deres Søstre Anne og Birgitte Jørgensdatter i Morup¹ i Kallø Len, over hvem der for nogen Tid siden er svoret Hærværk, og som af den Grund ere blevne gjorte fredløse. De have nu begæret, at Kongen vil give dem deres Fred igen, og Kongen er ogsaa paa Grund af nogle af sine gode Mænds Forbøn gaaet ind derpaa, dog skulle de ovennævnte efter deres Evne og Formue afsone Sagen hos Hendrik Belov, Embedsmand paa Kallø Slot. J. R. 6, 270.

¹ Saaledes i Overskriften til Brevet; i selve Brevet staar urigtigt: Morit.

8. Dec.¹ (Kronborg). Miss. til Eske Brock om ved allerførste Lejlighed at fremsende saa mange Spegelaks, han kan skaffe, til Kronborg, da Kongen har Brug for dem til sit eget Behov. J. T. 5, 236 b.

10. Dec. (—). Miss. til Sigvort Beck. Da Kongen har lovet Eske Bilde til Svanholm 20,000 Dlr. til Laans mod de Forlovere, som findes opført paa indlagte Seddel, skal Sigvort Beck straks lade Eske Bildes Forskrivning paa denne Sum opsætte. Da Hovedbrevet for indfaldende Aarsagers Skyld ikke saa snart kan blive udfærdiget og forseglet, har Eske Bilde sat Eske Bilde til Valden, Eske Krafse til Egholm og Mogens Gjøe til Gundersløf til Forlovere for, at Brevet i udfærdiget Stand og forseglet af alle Forloverne med det allerførste skal blive tilstillet Kongen. Sigvort Beck skal lade deres Forskrivning opsætte og uden Forhaling tilsende Kongen den tilligemed Hans Lindenov til Gafvenøs Forskrivning paa 4000 Dlr., som Kongen har lovet at laane ham mod de 2 Forlovere, som indlagte Seddel lyder paa. Sj. T. 19, 498 b. Jvfr. 15. Dec. 1604.

11. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Kallundborg, der for kort Tid siden² have faaet Ordre til enten at betale deres resterende Byskat i Rentekammeret eller fremlægge den Benaadning, hvorefter de skulle være forskaanede, have nu berettet, at de paa Grund af den Besværing, som de fremfor andre Købstæder have som almindeligt Færgested og i andre Maader, af Kongens Fader have faaet Brev paa at maatte være fri for at svare Byskat indtil videre. Da Kongen nu vil have dette Brev kasseret, skulle Rentemestrene give Borgemestre og Raad i Kallundborg Kvittans for den Byskat, som de indtil nu restere med, men foreholde dem, at de herefter maa betale deres Byskat i Rentekammeret. Sj. T. 19, 499.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser Laurids Nielsen maa gifte sig med en Enke, ved Navn Sidsel Nielsdatter, i Fullef³ i Skanderborg Len. Han har nemlig berettet, at han vil indlade sig i Ægteskab med hende og fæste den Gaard, hun bor i, men at Lensmanden og hendes Sognepræst, der have bragt i Erfaring, at hendes forrige Husbonde er beslægtet med ham i 3. Led,

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: 8. Sept.   ² 8. Nov. 1604.   ³ Foerlev, Hjelmslev H.

ikke have turdet give deres Samtykke hertil uden speciel kongelig Tilladelse. J. R. 6, 270 b.

11. Dec. (Kronborg). Miss. til Henning Bilde og Otte Banner. Fru Mette Banner til Tierid, Erik Bildes Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed vil skifte det Gods, Løsøre og Tilgodehavende (»Gæld«), som hendes Husbonde har efterladt sig, med sine Børn. Da disses rette fødte Værgе ikke er til Stede her i Riget og deres tilforordnede Værgе heller ikke vil understaa sig til at tage Børnenes Arvelod til sig og bringe Skiftet til endelig Afslutning, har hun ansøgt om, at der maa blive tilforordnet to af Børnenes nærmeste Venner til at være til Stede, naar hun vil lade hendes afdøde Mands Efterladenskab registrere, saa man til sin Tid kan have rigtig Efterretning om, hvad Erik Bilde har efterladt sig, og hvad Børnene kunne være berettigede til. Da dette i sig selv er billigt, anmodes de om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede, naar Fru Mette Banner tilsiger dem, for at registrere, hvad Gods, Løsøre og Tilgodehavende (»Gæld«) Erik Bilde har efterladt sig, og give det beskrevet under deres Signeter, saa Børnene til sin Tid kunne vide, hvad der med Rette tilkommer dem. J. T. 5, 236 b.

12. Dec. (—). Miss. til Manderup Parsberg, Prebiørn Gyldenstjerne, Eske Brock og Knud Brahe. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende Trætten mellem Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, paa den ene og Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, Otte og Jørgen Skeel til Fusinge, Hofsinder, paa den anden Side om Arv og Skifte efter deres afdøde Hustru og Farsøster, at de enten skulle forlige dem i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem. Parterne have ogsaa været i Rette for dem, og de have tilfundet Peder Munk til at levere de Skeel'er en rigtig underskreven Jordebog over alt det Jordegods, som har tilhørt hans afdøde Hustru Fru Karren Skeel, over det Jordegods, som Peder Munk har købt, medens de levede sammen, og over det Gods, som de i samme Tid have faaet i Pant, førend der kan foretages noget videre med Skiftet. Da Peder Munk nu har meddelt, at han med det allerførste i Viborg vil levere de Skeel'er den nævnte Jordebog, befales det dem alvorligt at være til Stede ved den nævnte Lejlighed og enten forlige dem i Mindelighed om de mellem dem værende Stridigheder eller dømme dem endeligt imellem. J. T. 5, 237.

14. Dec. (Kronborg). Miss. til Sigvort Beck om at tage en Forskrivning med to nøjagtige Forlovere af Christen Bernekov paa 2000 Dlr., som han er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab, og som Kongen har bevilget maa blive staaende paa Rente hos ham. Udt. i Sj. T. 19, 499 b.

15. Dec. (—). Miss. til Sigvort Beck. Kongen tilsender ham det Brev, som Eske Bilde til Svanholm skal give paa de 20,000 Dlr. Han skal opsætte 4 Breve, hvert paa 5000 Dlr., og af Forloverne sætte lige mange i hvert Brev, hvorefter han skal tilstille Eske Bildes Fuldmægtig disse Breve, for at han ved første Lejlighed kan faa dem underskrevne og forseglede. Sj. T. 19, 499 b. Jvfr. 10. Dec. 1604.

16. Dec. (—). Miss. til Fru Sophia Bilde og Fru Mergrette Rosenkrantz. Da Gud har begavet Dronning Anna Catharina med Livsfrugt og Kongen gerne vil have nogle forstandige Fruer til Stede ved hendes Forløsning, anmodes de om at begive sig herover, saa de kunne være paa Kronborg senest 3. Dagen efter Nytaarsdag, og blive her, indtil Dronningen er bleven forløst. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. J. T. 5, 238.

17. Dec. (—). Aab. Brev om, at Niels Mogensen i Lille Egebjerg i Vig Sogn i Draxholm Len for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, mod at afstaa sin Bondeejendom i Gaarden til Kronen, give Kongens Lensmand Skøde derpaa og herefter svare en rimelig Landgilde af Gaarden til Kronen, ligesom der svares af andre Gaarde i Byen, der have samme Ejendom. Sj. R. 14, 494 b.

— Miss. til Arrild Hvitfeldt. Niels Mogensen i Lille Egebjerg i Vig Sogn i Draxholm Len har afstaaet Bondeejendommen i den Gaard, han bor i, til Kronen paa det Vilkaar, at han for Livstid maa være fri for Ægt og Arbejde. Arrild Hvitfeldt skal paa Tinge tage nøjagtigt Skøde af Niels Mogensen paa nævnte Bondeejendom, tilstille ham det aabne Brev om Fritagelse for Ægt og Arbejde og i Jordebogen indskrive ham for lige saa høj Landgilde, som der svares af de andre Kronens Gaarde i Byen, der have samme Ejendom. Sj. T. 19, 499 b.

— Aab. Brev om, at Cort Barleben, Befalingsmand paa Hven, indtil videre aarlig maa lade hugge saa megen Ildebrændsel, som han har Brug for til sit Huses Behov, paa Kulden i

Skaane af Vindfælder og andet, som aarlig falder paa Skoven, dog skal han paa egen Bekostning lade Veddet hugge og føre derfra. Sj. R. 14, 495.

17. Dec. (Kronborg). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Mønsterskriver Hans Simensens Søn i Sorø Skole og skaffe ham Disciplin og andet lige med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 499 b.

— Beskærmelsesbrev for Jørgen Nielsen, Embedsmand paa Helsingborg Eske Bildes Ridefoged i Gødinge Herred, at alle, der have nogen Tiltale til ham, skulle udføre den med Lov og Ret og for hans tilbørlige Dommere og ikke andensteds, dog skal han saa ogsaa forholde sig fredeligt og tilbørligt mod alle. Han har nemlig berettet, at Falk Most for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel i hans Hus af nogle Bønder, og han er, da den dræbtes Slægt og Venner have ham mistænkt for at være Aarsag i Drabet, bange for, at han skal blive overfaldet af dem, da de true og undsige ham og han tilmed bor langt borte fra den Øvrighed, til hvilken han skal beklage sig, hvis der vederfares ham noget mod Retten. Sk. R. 3, 206 b.

— Beskærmelsesbrev for Anders Andersen i Vester Bryndersløf, Ridefoged til Aastrup Slot, der har klaget over, at han trues og undsiges af Bønderne til Slottet, naar han paa Tinge skal forfølge sin Husbonde Benedix Rantzaus Sager, og er bange for at skulle blive overfaldet af Bønderne og deres Tilhængere; tilmed bor han langt fra Øvrigheden, som han skulde beklage sig til, hvis der vederfares ham noget mod Retten. J. R. 6, 271.

18. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Kongen vil ved første Lejlighed tilsende ham et Gælds-brev fra Erik Lange til Kronen paa 8000 Dlr. Da der nu skal være tilfalden Erik Lange paa hans Hustrus¹ Vegne nogen Arv efter afdøde Fru Kirsten Bølle til Basnes, skal Ebbe Munk paa Kronens Vegne med Rigens Ret lade sig indføre i dette Gods og begynde denne Indførsel saa snart som muligt, saa Kongen i dette Gods kan faa Erstatning for saa meget som muligt af ovennævnte Sum. Sj. T. 19, 500.

— (Kronborg). Miss. til Casper Markdanner og Albret Skeel. Da Kongen har forlenet Christopher Gersdorf med Lønneborg Bispe-

¹ Sofie Brahe.

gaard, som Godske von Ahlefeldt hidtil har haft i Pant, men nu har afstaaet til Christopher Gersdorf, skulle de være til Stede, naar Godske von Ahlefeldt overleverer Lønneborg Bispegaard og Len til Christopher Gersdorf med det Inventarium, som bør følge Lenet, besigte Bygningerne og, hvis det viser sig, at der er noget bygfældigt paa dem og at de ikke ere holdte tilbørligt i Stand, foreholde Godske von Ahlefeldt, at han sætter dem i Stand paa sin egen Bekostning, saa Christopher Gersdorf kan faa dem tilbørligt istandsatte. Endvidere skulle de undersøge, om Godske von Ahlefeldt i sin Tid har modtaget Rugsæden til Lønneborg Bispegaard som Inventarium, saa han igen bør levere den fra sig. De skulle give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 5, 238 b.

18. Dec. (Kronborg). Følgebrev for Christoffer Gersdorf til Kronens Bønder under Lønneborg Bispegaard. J. T. 5, 239.

— (**Helsingør**). Skøde fra Christoffer Gersdorf og hans Hustru Fru Else Munk til Kongen paa Hovedgaarden Taaberup med mere Gods. J. R. 6, 271 b. (Se Kr. Sk.).

19. Dec. (Kronborg). Livsbrev for Christoffer Gersdorf og hans Hustru Fru Else Munk, der have tilskødet Kronen hendes Hovedgaard Taaberup med tilliggende Gods i Haderslevhus Len, paa Kronens Len Lønneborg Bispegaard, som Godske von Ahlefeldt hidtil har haft i Pant, men som Christoffer Gersdorf nu har indløst fra ham for 3000 Dlr., uden Afgift, men mod at tjene Riget med 2 geruste Heste. De skulle holde Gaarden i god Stand. [Med Artikl. 18]. J. R. 6, 273.

— Oprejsningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand paa Vestervig Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Niels Lauridsen i Flølof¹ i Vestervig Len, der for nogen Tid siden har ihjelslaaet Jens Pedersen sammesteds, da Sandemændenes Ed og Tov paa Refs Herredsting er blevet underkendt paa Viborg Landsting, fordi nogle af Sandemændene tidligere ere blevne delte og lovforvundne. J. R. 6, 274.

20. Dec. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med David Balfore, Skibsbygger og Indbygger i Skotland,

¹ Flølev, Refs H.

om Bygningen af et Skib i Norge ved allerførste Lejlighed, saa vidt Økse og Navr angaar. Skibet skal være 40 Al. langt i Kølen med 3 Rader Stykker paa Fordækket, med Overløb, Kobrygge, som skal være »sinckider« for og bag til, Fordække og Forkastel, Fortyninger, Master og Ræer. Han skal udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning, baade hvad ham selv og hans Folk angaar, dog skal Kongen skaffe ham hvad Tømmer, Jærn, Blokke og Tagl, som behøves. Kongen vil for dette Arbejde give ham 1500 Dlr. og 1 Læst Byg, hvilket efterhaanden skal betales ham af Jørgen Friis til Krastrup, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, dog maa den sidste Rest ikke betales ham, førend Arbejdet er helt færdigt. Sj. R. 14, 495 b.

20. Dec. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale en for 50 »Bonde« Hellebarder, 1½ Dlr. for hver, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 500.

— Aab. Brev til Bønderne i Sønder og Nørre Asbo Herreder. Stensaa i Halland er bleven tilstoppet af Sand, flyder over og har gjort Menigmand, der bor deromkring, stor Skade og ødelagt den almindelige Landevej, saa det højlig maa befrygtes, at saafremt der ikke i Tide raades Bod herpaa, vil den yderligere tage Overhaand og ødelægge mange omkringliggende Byer og Gaarde til stor Skade baade for Kronen og Adelen. For at forebygge saadant har Kongen bestemt, at enhver Mand i Herrederne paa nærmere Tilsigelse af Eske Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, skal sende et færdigt Bud med Skovl og Spade for i 3 Dage at hjælpe til med at udgrave Stensaa paa de Steder, der blive anviste dem, saa den kan komme til at flyde i sit gamle Løb. Da dette Arbejde ikke vil være meget bevendt, medmindre Sandgærderne blive holdte i Stand, hvis Forfald har været Grund til, at Aaen er bleven tilstoppet, har Kongen alvorligt befalet Brostrup Gjedde, Embedsmand paa Laholm, at skifte Gærderne mellem de Bønder, der fra Arilds Tid have holdt dem i Stand, og give dem Ordre til fremdeles at holde dem vedlige. Det befales strengelig Bønderne at rette sig efter Eske Bildes og Brostrup Gjeddes Befalinger med Hensyn til Udgravningen af Stensaa og Vedligeholdelsen af Sandgærderne. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 201.

— Miss. til Eske Bilde om at tilsige Bønderne til at

udgrave Stensaa og tilholde Trued Axelsen til endelig at gøre Arbejdet færdigt efter hans skriftlige Løfte. Naar det aabne Brev angaaende Stensaa's Udgravning er læst i Asbo Herred, skal han straks sende det til Brostrup Gjedde, for at han ligeledes kan lade det forkynde. Udt. i Sk. T. 3, 202.

20. Dec. (Kronborg). Miss. til Brostrup Gjedde om at tilholde Bønderne til allevegne at holde Sandgærderne omkring Stensaa i Stand. Udt. i Sk. T. 3, 202.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Vivikke Bildt til Aggersborriggaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Aggersborrig Sogn i Han Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 7 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 75 b.

21. Dec. (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Henning Valstrup har berettet, at en løs Kumpan, ved Navn Peder Holdorff, som han kalder sig, Søn af Jens Holdrop i Flensborg, i nogen Tid har tjent ham som Skytte i Norge, i hvilken Stilling han har gjort ham megen Overlast og vist stor Modvillighed mod ham; tilsidst er han rømt fra ham ned til Skaane med en af hans Heste. Da han har bragt i Erfaring, at denne modvillige Skalk nu skal opholde sig i Sigvort Grubbes Len [Malmøhus] og undertiden skal have sit Tilhold hos sin Broder Claus Holdrop, der tjener en af Sigvort Grubbes Ridefogder, har han anmodet om, at han maa blive eftertragtet og blive straffet for sin Modvillighed og sit Tyveri. Det befales ham med største Flid at lade denne Kumpan eftersøge og, hvis han kan faa fat i ham, sende ham fængslet til Kongen. Sk. T. 3, 202.

— Miss. til Hans Lindenov om at give den forrige Lensmand paa Vardøhus Hans Olsens Arvinger Ordre til efter deres Fuldmægtig Niels Bagges udgivne Haandskrifts Lydelse at betale Oluf Pedersen, nu Lensmand paa Vardøhus, 2080 Dlr. 21 Sk. 1 Alb., som de for nogen Tid siden ere blevne ham skyldige. Udt. i Sk. T. 3, 202 b.

22. Dec. (—). Miss. til Jochim Bülov om at give Johan Kok 1 Læst Rostockerøl, 1 Okse, 2 Svin, 6 Lam, 6 Gæs og 6 Par Høns til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 19, 500.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Gisbert Tønnessen, Sognepræst til Freer og Skørpinge Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af Freer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares

3 Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 75 b.

24. Dec. (Kronborg). Miss. til Eske Bilde om i sit Len [Helsingborg] at købe nogle friske Æg til Kongen og føre Betalingen for dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 202 b.

— Mageskifte mellem Jørgen Lunge til Odden og Kronen. J. R. 6, 274 b. (Se Kr. Sk. under 25. Dec.).

— Miss. til Albret Skeel. Kongen har afkøbt Christopher Gersdorf hans Hustrus¹ Gaard Tobberup² med mere Gods, mod til Gengæld at give Christopher Gersdorf og hans Hustru Livsbrev paa Lønborg Bispegaard med dertil hørende Gods. Da Christopher Gersdorf og hans Hustru ved denne Handel have forbeholdt sig at maatte flytte Bygningen paa Tobberup, hvorhen de ville, og Christopher Gersdorf nu ved første Lejlighed vil flytte et af Husene med Bo og Boskab til Lønborg Bispegaard, skal Albret Skeel fra Kronens Bønder i Riberhus Len skaffe ham saa mange Vogne, som behøves til at føre det nævnte Hus og Christopher Gersdorfs Bo og Boskab fra Grested Bro til Lønborg Bispegaard. J. T. 5, 239.

1605.

1. Jan. (Kronborg). Miss. til Manderup Parsberg. Da Niels Kaas til Birkildts har begæret at maatte faa noget Kronens Gods, nemlig 1 Gaard og 2 Bol i Vester Halle i Vadum Sogn, 1 Gaard i Nør Halne i Beisted Sogn, 1 Bol i Krogen og 1 Bol i Skadebak, til Mageskifte for noget af hans Gods i Skanderborg Len, som Kongen har begæret at maatte faa, skal Manderup Parsberg med det allerførste undersøge, om Kronens Gods ikke ligger saa belejligt til Slottet [Aalborghus] eller saaledes i Kongens Fredejagt, at Kongen ikke uden Skade kan afstaa det, og erklære sig derom. J. T. 5, 240.

2. Jan. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at forstrække en, ved Navn Jochim von Treptow, med 30

¹ Else Munk.   ² Taabdrup, Tyrstrup H.

Dir. af Toldboden og siden afkorte 3 Dir. hver Maaned i hans Maanedspenge, indtil hele Summen er betalt. Udt. i Sj. T. 20, 1¹.

3. Jan. (Kronborg). Aab. Brev om, at Lauge Beck til Førsløf, Embedsmand i Ringsted Kloster, der i nogle Aar har forestaaet Landsdommerbestillingen i Sjælland, men nu paa Grund af sin høje Alder og den store Skrøbelighed, der i Aar er paakommet ham, har begæret at blive fritaget derfor, herefter maa være forskaanet for Landsdommerbestillingen. Kongen vil være ham en naadig Herre af Hensyn til hans beviste lange og tro Tjeneste og være ham bevaagen med al Gunst og Naade. Sj. R. 15, 1².

— Aab. Brev om, at Kongen har beskikket Vilhielm Dresselberg til Vindinge til at være Landsdommer i Sjælland og sidde Landsting i Ringsted. Sj. T. 20, 1.

5. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hans Piper, Kok, Borger i Køge, for Livstid maa være fritaget for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyngge; derimod skal han være forpligtet til at holde sin Rustning rede lige med de andre Borgere i Byen, naar han tilsiges og det gøres behov. Sj. R. 15, 1 b.

7. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paalægger Landsdommere, Byfogder, Herredsfogder, Birkefogder og andre i Nørrejylland, at de uden lang Forhaling skulle hjælpe Anders Pedersen Viborg, hvis Morbroder for kort Tid siden er bleven dræbt i Nørrejylland, og som nu agter at kræve Mandebod for ham efter Loven, til Lov og Ret, hvor hans Ret kan falde, saa han ikke skal blive opholdt med Opsættelser eller i andre Maader. J. R. 6, 277 b.

8. Jan. (—). Aab. Brev om, at Sandemændene i Rødding Herred i Skivehus Len, der have klaget over, at de ofte besværes i deres Næring og Bjærgning ved deres Bestilling, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde, saalænge de ere i Sandemands Bestilling eller indtil Kongen giver anden Ordre. J. R. 6, 278.

— Ligelydende aab. Brev om, at Mikkell Pedersen i Hvidbiørg, Peder Jensen i Atting³ og Madts Nafnisen i Nestil, Sandemænd i Hønbørg Herred, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde. Udt. i J. R. 6, 278.

¹ Udenfor er skrevet: Laxmand G[yldenstjernes] Skrift.

² Udenfor er

skrevet: Kield Krabbes Skrift. ³ Otting, Hindbørg H.

16. Jan. (Kronborg). Aab. Brev om, at private Skifter ikke maa afholdes i Helsingør. Sj. R. 15, 2. (Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearchivet III. Till. S. 83. CCD. III. 178 f.).

— Aab. Brev om Forbud mod at sælge Huder af Dyr, som slagtes i København eller udenfor Byen, til fremmede og udenbys Folk og om Tilsyn med Skomagernes Priser der i Byen. Sj. R. 15, 2 b. (Tr.: KD. II. 522 f. CCD. III. 179 ff.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade et aabent Brev forkynde for Skomagerne i København og alvorligt paase dets Overholdelse. Udt. i Sj. T. 20, 1 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre, Raad og menige Indbyggere i Varberg indtil videre maa være fri for at svare deres aarlige Byskat til Kronen, da de have berettet, at de paa Grund af deres Armod, den Ildebrand, der for nogen Tid siden er overgaaet Byen, og den Besværing med at holde Vagt paa Varberg Slot, som for nylig er paalagt Borgerskabet, ikke kunne udrede den, og derfor have ansøgt om Fritagelse i nogen Tid. Sk. R. 3, 207 b.

— Aab. Brev om, at Nicolaus de Frunt, Claus Lud, Jacob Jacobsen og Hendrik Diriksen, Borgere i Bergen, fra 1. Maj 1606, da deres nuværende treaarige Bevilling udløber, indtil videre maa besejle Færø og bruge deres Handel og Købmandskab der, dog saaledes at de i alle Maader rette sig efter den Bevilling, som nogle af dem i Forening med nogle andre have faaet 1597 [5. Aug.]. N. R. 3, 237.

17. Jan. (—). Miss. til Jochim Bülow. Han har indberettet, at Aggerup¹ By i Kronborg Len er aldeles øde, og at han ikke kan faa nogen til at besidde Gaardene i denne By, medmindre de kunne faa noget Afslag i Landgilden. For at Byen ikke skal blive staaende helt øde, skal han gøre sig al mulig Flid for at faa Bønder til Byen igen. Kongen bevilger, at de Bønder, der komme til de øde Gaarde, i det første Aar maa være helt fri for Landgilde, Ægt og Arbejde og i de næste 6 Aar have følgende Afslag i Landgilden: af den Gaard, Peder Jensen boede i, 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Td. Havre; af den Gaard, Clemendt Ibsen boede i, 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Td. Havre; af den Gaard, Hans Olufsen boede i, 2¹/₂ Skp. Rug og 3 Skpr. Byg; af den Gaard, Jep

¹ Aagerup, Holbo H.

Olufsen boede i, 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Td. Havre; af den Gaard, Lauridts Olufsen boede i, 4 Skpr. Rug og 5 Skpr. Byg; af den Gaard, Peder Nielsen boede i, 4 Skpr. Rug, 5 Skpr. Byg og 1 Td. Havre. Da Mogens Møller i Ofver Mølle paa Halsnes har klaget over, at han paa Grund af disse dyre Aaringer og den store Skade, der er sket i Herredet af Sand, ikke kan udrede sin aarlige Mølleskyld til Kronen, og har begæret nogen Forskaansel. skal Jochim Bülow indtil videre aarlig afkorte 2 Pd. Mel af Landgilden. Sj. T. 20, 1 b.

17. Jan. (Kronborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Casper Jørgensen i Annisse paa Kirkens Part af Korn-tienden af Annisse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. 6 Skpr. Rug og 3 Pd. 6 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 9.

18. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne Christian Friis, Breide Rantzau, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Arrildt Hvitfeldt, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Henrik Lykke, Jørgen Friis, Henrik Ramel, Oluf Rosensparre og Eske Brock. Da Gud har forløst Dronningen med en ung Datter og Kongen vil lade denne kristne her paa Kronborg Søndagen den 3. Marts, anmodes de om at komme til Helsingør Lørdagen før for om Søndagen at hjælpe Kongens unge Datter til Kristendom og den hellige Daabs Sakramente. De skulle tage deres Hustruer og disses Jomfruer med sig. Kongen stoler sikkert paa, at de komme. Sj. T. 20, 2 b.

20. Jan. (—). Miss. til Hendrik Lykke om at lade Hendrik Osvaldsen faa det Tømmer, som kan bruges til Kongens Drejerkammer, i Vordingborg og Maribo Klosters Skove og lade det føre til det nærmeste Ladested, hvor det bedst kan indtages til Foraaret. Udt. i Sj. T. 20, 3.

— Ligelydende Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lade Hendrik Osvaldsen faa Tømmer i Herlufholms Skove. Udt. i Sj. T. 20, 3.

22. Jan. (—). Miss. til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Præste- og Kirketjenere i Roskildegaaards Len. Da Kongen ved første Lejlighed vil have nogen ved Sundbye Færge liggende Kalk ført til Bygningen paa Frederiksborg Slot, befales det dem strengelig hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar Jochim Bülow, Embedsmand paa

Kronborg, eller hans Fuldmægtig tilsiger dem. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. T. 20, 3.

24. Jan. (Kronborg). Miss. til Peder Basse om ved første Lejlighed, naar Føret bliver godt, at lade Brevet til alle Kron- og gejstlige Tjenere i Roskildegaaards Len om Fremførsel af Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg forkynde for Bønderne. Udt. i Sj. T. 20, 3 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der af Morten Jensen, Tolder i Helsingør, har købt alle de Mursten, denne i Aar kan brænde i sin Teglovn ved Helsingør, til en Pris af 7 $\frac{1}{2}$ Dlr. for hvert Tusinde, hvert Tusinde beregnet til 1200 Sten, bevilger, at Morten Jensen maa tage Betalingen for Murstenene af Toldboden. Pengene skulle siden blive ham godtgjorte i hans Regnskab paa Rentekammeret. Sj. R. 15, 4.

— Miss. til Eske Bilde [Helsingborg Len] og Fru Kirstin Steen Bildes [Herridsvad Kloster] om at lade hugge noget Vogn-tømmer og ved første Lejlighed lade det føre ned til Ladestederne. Udt. i Sk. T. 3, 203.

— Miss. til Casper Markdanner om ved første Lejlighed at lade lave 16 Rustvognskurve i Kolding og med det allerførste sende dem herover. J. T. 5, 240 b.

25. Jan. (—). Bestalling for Villom Mortensen som Toldskriver i Helsingør. Han skal have 150 Dlr. i aarlig Løn, hvilke Tolderen skal betale ham, men maa saa derudover ikke befatte sig med den Rente, som de andre Toldskrivere hidtil have haft. Villom Mortensen skal ligesom de andre Kongens Tjenere i samme Bestilling være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde, saalænge han er i denne Tjeneste. Sj. R. 15, 4 b.

27. Jan. (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har afkøbt denne Brevviser, Indbygger i England, det Kobber, som for nogen Tid siden er strandet i Sigvort Grubbes Len [Malmøhus], for 60 Dlr. og desuden har lovet at tilfredsstille Bønderne, der have bjærget Kobberet, skal Sigvort Grubbe betale Bønderne en rimelig Bjærgeløn for det Kobber, som allerede er bjærget eller med det første kan blive bjærget, føre Betalingen til Udgift i sit Regnskab og ved allerførste Lejlighed sende det Kobber, der nu findes, hid, da det skal leveres og betales her. Sk. T. 3, 203.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frederik Lange til Søfde paa Kirkens Part af Korntienden af Blentrup Sogn,

hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 192 b.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde og Christoffer Krafse. Den 11. Dec. 1604 forstrakte Kongen Eske Bilde til Svanholm med 20,000 Dlr., og Eske Bilde forpligtede sig til inden 6 Ugers Dagen derefter at tilsende Kongen hans Hovedbrev derpaa med nøjagtige Forlovere, hvilken hans Forpligtelse de som Forlovere under adelig og ærlig Indmaning have underskrevet og beseglet. Da Eske Bilde ikke til ovennævnte Tid har efterkommet sin Forpligtelse, paalægges det dem som hans tro Forlovere at inddrage i Oxehovedet i København og holde Indlager dør, indtil Eske Bilde efter sin Forskrivning har skaffet Kongen sit Hovedbrev med alle sine Forlovere. Sj. T. 20, 3 b.

31. Jan. (Kronborg). Miss. til Eiller Kruckow til Bellinge. Da Jomfru Johan Falster ikke har nogen nær beslægtet, som kan paatage sig Værgemaalet for hende, har Johan Bernekov i nogen Tid været beskikket til Værge for hende. Da han nu er død, har hun anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værge, hvorfor det befales Eiller Kruckow, der findes at være hende nærmest i Svogerskab, at overtage Værgemaalet for hende og forsvare hende og hendes Gods ved al forefaldende Lejlighed. Sm. T. 6, 55:

— Miss. til Albret Skeel. Denne Brevviserske, Anders Søfrensens Enke, Borgerske i Ribe, har berettet, at hendes Søn¹ for nogen Tid siden ved et ulykkeligt Tilfælde har ihjelslaaet en Raadmand² i Ribe, for hvilken Forseelse han er bleven henrettet med Sværdet. Albret Skeel har derefter paa Kongens Vegne villet tilholde sig den henrettedes Gods og Boslod som forfalden til Kronen og den dræbtes Slægt og Venner, hvilket hun dog formener at skulle stride mod Byens Privilegier, der formelde, at ingen kan forbyrde sit Gods, selv om han henrettes for nogen Forseelse, men at Godset falder til de nærmeste Arvinger. Kongen har under Hensyn hertil bevilget hendes Begæring om, at hendes henrettede Søns Gods maa følge de nærmeste Arvinger, og forbyder Albret Skeel at gøre dem nogen Hinder derpaa. J. T. 5, 240 b³.

4. Febr. (—). Miss. til Jochim Bülow. Kongen har efter-

¹ Hans Andersen Klyne. og, Topogr. I. 293.

² Hans Jessen.

³ Tr.: Saml. t. jydsk Hist.

givet Mogens Møller i Ofver Mølle paa Halsnes i Frederiksborg Len 3 Pd. Korn og Mølleren i Neder Mølle i samme Len $1\frac{1}{2}$ Pd. Korn af deres Landgilde i de næste 3 Aar; ligeledes har han eftergivet hver af Kronens Tjenere i Auderød i Kronborg Len $\frac{1}{2}$ Pd. Korn af deres Landgilde for nærværende Aar. Han skal føre dette til Afgang i Regnskabet. Sj. T. 20, 4 b.

4. **Føbr. (Kronborg).** Miss. til Lauridts Ebbesen [Kbhvn.] og Peder Basse [Roskildegård] om at bestille saa meget Langhalm, som de kunne faa i deres Len, og foreholde Bønderne, at de skulle føre Langhalmen til Frederiksborg, hvor de skulle faa Betaling derfor. Udt. i Sj. T. 20, 4 b.

— Miss. til Jochim Bülow om at lade Fogderne paa Hørsholm og Esserumb Ladegaarde faa Foder og Maal paa én Hest hver. Udt. i Sj. T. 20, 4 b.

5. **Føbr. (Kbhvn.).** Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Fruer. Da Kongen førstkommende 5. Marts vil gøre Jochim Bülow's Bryllup paa Kronborg Slot, anmodes de om at møde paa Kronborg Slot Lørdagen før med deres Hustruer og dissers Jomfruer for at hjælpe til med at bepryde Jochim Bülow's Bryllupshøjtid. — Peder Munk, Sten Brahe, Hendrik Lykke, Sigvort Grubbe, Christian Grubbe, Lauridts Grubbe, Knud Grubbe, Lauge Beck, Valdemar Parsberg, Anders Dresselberg, Vilhielm Dresselberg, Knud Urne, Niels Bild, Peder Brahe, Sigvort Beck, Jacop Beck, Corfidts Ulfeldt, Mogens Ulfeldt, Jacop Ulfeldt, Jacop Rosenkrantz, Eske Bilde Jørgensen, Jacop Lykke, Knud Rud Eriksen, Hans Lykke, Corfidts Rud, Otte Brahe Pedersen, Fru Kirsten Beck, Niels Gyldenstjerne og Peder Mund. Udt. i Sj. T. 20, 4.

7. **Føbr. (—).** Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lade Davidt Sverin, Rytterprofos, uhindret faa de 3 Øksne, som han paa en Ret paa Kongens Vegne havde staaende paa Dragsholm Slot. Udt. i Sj. T. 20, 5.

— Forleningsbrev for Hr. Pofvel N.¹, Sognepræst til Dallum Kirke, paa Kronens Part af Korntienden af Hellestøe² Sogn i Fyen, kvit og frit. Udt. i F. R. 3, 114.

10. **Føbr. (—).** Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gregers Jul til Alstedt paa Kronens Part af Korntienden af Nye-

¹ Povl Olsen.   ² Hjallesø, Odense H.

kierke Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 76.

10. Febr. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gregers Jul til Alstedt paa Kronens og Hospitalets Parter af Korntienden af Hvejsel¹ Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Havre til Kronen og 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Hospitalet. Udt. i Tb. S. 76.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Margrette Ulfstand, Peder Juls Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Ikaste Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Ikaste Kirke. Udt. i Tb. S. 76.

12. Febr. (Kronborg). Kvittans til Benedix von Canenberg, Kongens Fiskemester, der nu har gjort Kongen Regnskab for de ferske Fisk i Frederiksborg og Kronborg Len, som han paa Kongens Vegne har solgt fra 21. Jan. 1603 til 10. Marts 1604. De indkomne Penge har han indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 15, 5.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Hospitalsforstanderen i Duebrødre Hospital i Roskilde har berettet, at Hospitalets Tjenere i Roskildegaaards Len ere blevne forfulgte og gjort mandhøgløse af hans Ridefoged, fordi de ikke i Tide, da de blev tilsagte, have fremført de Kampe- og Mursten og den Kalk, som Kronens og Kapitlets Tjenere i Henhold til Kongens udgaaede aabne Breve skulde føre til Københavns og Frederiksborg Slotte, hvilken Forseelse skyldes, at der ikke udtrykkelig i Kongens Brev har staaet, at Hospitalets Tjenere skulde besværes med saadan Ægt. Hospitalsforstanderen har derfor begæret, at de maa blive fri for dette Delemaal, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Peder Basse maa derfor ikke besvære dem mere for den Sag; de skulle dog fremføre, hvad der hidtil er paabudt dem at fremføre, men for Fremtiden være forskaanede for saadan Ægt, medmindre Peder Basse faar udtrykkelig Ordre om det modsatte. Sj. T. 20, 5.

14. Febr. (—). Forleningsbrev for Mester Daniel², Kongens Livbarber, paa Kronens Part af Korntienden af Alsted Sogn i Sorø Len, som er 10 Pd. Byg og 6 Skpr. Gryn, og Kronens Part af Korntienden af Fenitsløf Sogn, som er 4 Pd. Byg og 4 Skpr. Gryn af Fenitsløfmagle, hvilke Tiender af-

¹ Hvejsel, Nørvang H.

² Daniel Hogenwold.

døde Else Mule hidtil har været forlenet med, uden Afgift. Sj. R. 15, 5 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Statholderen om at betale Niels Hansøn, Raadmand i København, 797 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 2 Sk. med Korn eller andre Varer. Sj. T. 20, 5 b. (Tr.: KD. V. 2).

— Miss. til Sigvort Grubbe og Tage Krabbe. Peder Brahe til Krogholm har berettet, at han paa sin Gaard Krogholm har nogle Breve staaende, der vedkomme ham og hans Medarvinger i Fællesskab, og at der i Brevkisten findes nogle Breve, hvormed han skal forsvare sin Ejendom, som der paaføres ham Trætte paa. Da han derhos har anmodet om, at der maa blive beskikket nogle gode Mænd til at optage Brevkisten og levere ham mod nøjagtig Reversal de Breve, han har Brug for, befales det dem at være til Stede ved Brevkistens Aabning, levere ham de Breve, der angaa det Gods, der er Trætte om, mod hans Reversal og siden igen forsegle Brevkisten med deres Signeter. Sk. T. 3, 203.

— Miss. til Bispen i Viborg. Han har indberettet, at en Person, der har været Kapellan i Viborg, for nogen Tid siden har beligget sin egen Fæstemø og for den Forseelse er bleven afsat fra Kapellanbestillingen, og han har derhos forespurgt, om denne Person med Kongens Tilladelse maa faa Kald paa et andet Sted i Stiftet. For at Kapellanen kan faa nogen Straf for sin Forseelse, der har været andre til stor Forargelse, skal Bispen i 2 Aar holde ham fra Betjening af Kald, men efter den Tid maa han faa et saadant, hvis han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet dertil. J. T. 5, 241.

16. Febr. (—). Skøde- og Gavebrev til Maren og Anne Jensdatter, Døtre af Jens Torbensen, paa en Gaard paa Nørregade i København. Sj. R. 15, 5 b. (Tr.: KD. II. 523).

— Oprejsningsbrev for Hans Hansen, forhen Byfoged i Skelskør, der af Lauge Beck til Førsløf, forhen Landsdommer i Sjælland, paa Sjællandsfar Landsting er bleven gjort nederfældig for en af ham for nogen Tid siden afsagt Dom mellem Jens Eriksen, Borgemester i Skelskør, og Jørgen Rasmussen, Borger sammesteds, da Kongen har erfaret, at hans Forseelse mere er sket af Uforstand end med Forsæt, og da han nu har tilfredsstillet Corfids Ulfeldt,

Embedsmand paa Korsør Slot, paa Kongens Vegne for den Sag. Sj. R. 15, 6.

16. Febr. (Kronborg). Optegnelse om, at der den 16. Febr. 1605 paa Kronborg er tilstillet Kongen en Erklæring af Diderik Blome paa alle afdøde Peder Rantzaus Arvingers Vegne om, at der i nogle Aars Tid ikke er bleven forordnet nogen svoren Herredsfoged i Løfve Herred i Trøieborre Len. Kongen vil paa denne Tid lade det bero ved denne Erklæring, men forbeholder sig al den Tiltale, som han med Billighed i Fremtiden kan have til Peder Rantzaus Arvinger, fordi der i saa langsommelig Tid ikke har været forordnet nogen svoren Herredsfoged. Sj. T. 20, 5b.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Slangerup. Tre forskellige Partier fra Lybæk, Rensborg og Ditmarsken have gjort Fordring paa en Arv, som skal være falden efter afdøde Marcus Dorn, forhen Borgemester i Slangerup, og enhver af dem paastaar at være hans nærmeste sande Arving. Det befales dem at stævne alle Parter i Rette for sig, undersøge, hvem der er den rette Arving, og uden lang Forhaling dømme om, hvem der bør have Arven. Sj. T. 20, 6.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Oluf Hansen, Søn af afdøde Dr. Hans Slangerup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og skaffe ham Underholdning og Disciplin lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 6.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at Provsten over Assens Provsti altid tidligere har haft Jus patronatus til Kirkerne i Provstiet og har haft Ret til at bortfæste Tienderne indtil Udstedelsen af Forordningen¹ om, at Stiftslensmændene skulle bortfæste Tienderne; efter den Tid have Kongens Lensmænd saa tilholdt sig Ret til at bortfæste baade Kirkens og Kronens Parter af Tienderne i Provstiet, oppebære Kirkernes Havre og Tiendelam og lade baade Havren og Lammene føre til sig paa Kirkernes Bekostning, hvilket har medført, at Kirkerne komme meget til kort baade paa Indfæstningen, der helt forholdes dem, og paa Afgiften af Tienderne, der ikke ydes i rette Tid. Kirkerne ere ved denne Ordning blevne meget forfaldne og bygfældige, da Kongens Lensmænd ikke føre Tilsyn med dem og Provsten, der hører Kirkernes Regnskab, ikke ved nogen rigtig Besked herom, saa han kan ramme Kirkernes Gavn

¹ 19. Juni 1582.

med Tienderne. Da Kongens Faders Brev ikke kan forstaaes saaledes, at Kapitlerne eller Provsterne skulle miste noget af deres Rettighed, har Kongen, for at Provsten i Assens Provsti bedre kan ramme Kirkernes Gavn og bortfæste Tienderne paa Steder, hvor det kan være Kirkerne til Fordel, eftersom han jo dog skal høre Kirke-regnskaberne og Indfæstningen af Kirketienderne bør følge Kirkerne og ingen andre, nu paabudt, at Provsten i Assens Provsti herefter skal have Jus patronatus til Kirkerne i Provstiet med Ret til at bortfæste Kirketienderne i Provstiet og anvende Indfæstningen og Afgiften af Tienderne paa Kirkernes Bygning samt indkræve Kirkernes Tilgodehavende. Han skal aarlig aflægge Regnskab herfor. Med Hensyn til Kronens Part af Tienderne skal der forholdes efter Kongens Faders Brev. F. R. 3, 114.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til alle de Borgere og Bønder, der have noget af Provstejorden i Assens i Fæste og svare aarlig Afgift deraf til Provsten. Jørgen Brockenhuus til Vollersløf, kgl. Sekretær, der for nogen Tid siden er bleven forlenet med Provstiet i Assens, har berettet, at han herefter selv vil holde Avl paa Provstegaarden og derfor selv vil bruge de dertil liggende Jorder og gøre sig dem saa nyttige, som han kan; dog er han vilig til at give dem, der have fæstet Provstejorder og endnu bruge dem, deres udgivne Stedsmaal tilbage. Da han imidlertid er bange for, at nogle kunne have Livsbrev paa de Jorder, som de have fæstet af hans Formænd, har han givet sin Foged Ordre til at stævne alle i Rette med deres Fæstebreve, for at han deraf kan forfare al Lejligheden og rette sig derefter, saa han ikke kommer til at forgrube sig mod nogens Livsbrev. Det befales alle, der have Provstejorder i Fæste for aarlig Afgift, at møde med deres Fæstebreve og Adkomst, naar Jørgen Brockenhuus eller hans Fuldmægtig lader dem fremæske, og meddele ham rigtig Kopi af Fæstebrevene, for at han kan vide at rette sig derefter og erklære sig til dem, om han selv vil bruge Provstejorden eller vil lade dem beholde den for aarlig Afgift. F. T. 3, 159.

21. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Hoslagt sendes dem en Skrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk og en Supplik fra de Indbyggere i Lybæk, der pleje at handle og vandle i Aalborg, angaaende den fri Handtering, som disse Indbyggere paa visse Tider af Aaret pleje at bruge i Aalborg. Da Kongen ikke vil resolvare eller give nogen endelig Besked der-

paa, førend de have erklæret sig om Sagen, skulle de med det allerførste indsende deres Erklæring herpaa til Kancelliet, ledsaget af Kopier af de gamle og nye Kongebreve og Privilegier, som de have i den Sag, saa Kongen siden kan give Lybækkerne tilbørlig Resolution. J. T. 5, 241 b.

23. Febr. (Kronborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe og Kolding. Hvad denne Brevviser, Rattke Godsche, Indbygger i Rensborg, har berettet angaaende en Arv, som tilkommer ham paa hans Hustrus Vegne i Rensborg, men som Hans Claussen, Borger i Kolding, og dennes Broder Laurits Clausen i Ribe have tilholdt sig, kunne de se af Rattke Godsches Domme og Breve. Da Rattke Godsche nu vil lade Hans og Laurits Claussen tiltale og forfølge med Retten, paalægges det dem at hjælpe ham til Ret, saa han uden vidtløftig Rettergang og Ophold kan faa, hvad der er billigt og ret, og ikke skal have noget videre at klage over. J. T. 5, 241 b.

24. Febr. (—). Aab. Brev om, at Rasmus Pedersen, Søn af Peder Rasmussen i Aaggerup, boende paa Kronens Gods under Holbæk Slot, herefter maa være fri for sit Fødested, saaledes at han ikke skal tvinges til at bo enten paa den Gaard, han er født paa, eller paa nogen øde Gaard, men frit skal have Lov til at bo paa Kronens Gods, hvor han lyster, men han maa ikke bosætte sig paa andre Steder i Sjælland end paa Kronens Stavn. Sj. R. 15, 7.

— Miss. til Casper Markdanner. Slægt og Venner af en Jep Matsen, der er barnefødt i Koldinghus Len, have berettet, at Jep Matsen for nogen Tid siden af Ungdoms Brøst grovelig har forset sig og beligget sin egen Morsøsterdatter, for hvilken Gærning baade han og Kvinden ere bortrømte. For at Jep Matsen igen kan komme til Stede, have de begæret, at Sagen maa blive afsonet for Gods og Penge. Da Forseelsen er sket af blot Ungdom og Uforstand, har Kongen for Godtfolks Forbøns Skyld bevilget, at Sagen maa blive afsonet med Gods og Penge, og befaler herved Casper Markdanner at aftinge den med Jep Matsens Slægt og Venner efter deres Formue. J. T. 5, 242.

26. Febr. (—). Miss. til Jochim Bülow om at fritage Søfren Roldt i Haaløse¹, Herredsfoged i Holbo Herred, for

¹ Holløse, Holbo H.

Herredsfogedbestillingen, da han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa den, og i hans Sted forordne Søfren Bryde i Togerup til Herredsfoged. Udt. i Sj. T. 20, 6 b.

26. Febr. (Kronborg). Miss. til Jochim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len vise sig meget modvillige, naar de blive tilsagte til med Heste og Vogne at gøre Ægt og Arbejde enten til de nævnte Slotte eller til andre Steder; naar de sidde overhørige, maa man ofte lade dem pante, og siden maa de indløse deres Pant med Penge, hvorved de i Længden ville blive helt ødelagte og udarmede. For at forhindre dette, maa han, naar Kronens Bønder i disse to Len herefter sidde overhørige og ikke møde med Heste og Vogn, naar de blive tilsagte, ikke tage Pant af dem, men skal lade dem straffe med spansk Tønde og med Taarnet, medmindre da deres Forseelse er saa stor, at den i andre Maader bør straffes. Bønderne skulle under Straffen selv holde sig med Kost, for at andre kunne tage sig i Vare og ikke saa trodsigt sidde overhørige, saaledes som hidtil. Sj. T. 20, 6 b.

27. Febr. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christemus Jensen i Veibye paa Kirkens Part af Korntienden af Veibye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 9.

1. Marts (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Isaac Pettersen, Borger i Helsingør, 187 Dlr., som han har anvendt paa at forskrive 4 Personer fra Nederlandene til Kongens Salthytte i Norge. Udt. i Sj. T. 20, 7.

— Aab. Brev om, at de Borgere i Helsingør, der bruge Købmandskab i Ørbek Havn paa Island, have klaget over, at deres Købmand og hans Folk, som de i de forledne Aaringer have sendt til Island for at bruge Handel, undertiden ere blevne overfaldne af Bønderne. Da de ere bange for, at dette igen skal ske, naar de nu til Foraaret komme did, medmindre der drages Omsorg for, at de blive forsvarede mod saadan Overlast, paalægges det alvorligt baade Lensmanden paa Island og Kongens Fogder, Sysselmænd og andre, der have Befaling i dette Syssel, at føre nøjagtigt Tilsyn med Bønderne i Ørbek Havn, at de ikke driste sig til at vise saadan Modvillighed mod Kongens Undersaatter eller at tilføje dem nogen Overlast, men vise sig frede-

lige mod dem. Hvis der klages over, at Bønderne understaa sig til saadant, skulle de lade dem straffe tilbørligt. N. T. 3, 203.

3. Marts (Kronborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouil Lauritsen i Lund paa Kronens Part af Korntienden af Vinding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 8 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 76.

5. Marts (—). Mageskifte mellem Anders Dresselberg til Vogenserup og Kronen. Sj. R. 15, 7 b. (Se Kr. Sk.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Christoffersen i Boller paa Kronens Part af Korntienden af Romlund Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 1½ Td. Byg, af Vorde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. 6 Skpr. Rug og 4 Tdr. 6 Skpr. Byg, og af Fiskebek Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 1½ Td. Byg til Kronen, samt paa Kirkens Part af Korntienden af Romlund Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 1½ Td. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 76.

6. Marts (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage to af Knud Urnes Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og skaffe dem Underhold og Disciplin lige med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 7.

— Miss. til samme om at indtage [en Søn af] Hr. Søfren¹, Sognepræst i Helsingør, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, og skaffe ham Underhold og Disciplin lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 7.

— Miss. til Ebbe Munk om at erklære sig paa den hoslagte Supplikation fra Hans Pedersen i Tierebye og med det første indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 20, 7 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Olle Baggers Søn² i Odense for nogen Tid siden³ har faaet Kongens Faders Brev paa Kirkens Part af Korntienden af Senderums⁴ Sogn, som afdøde M. Jens Povelsen har haft Livsbrev paa. Da denne Tiende nu er bleven ledig, men det ikke kan være gavnligt, at Olle Baggers Søn, der er bosiddende udenfor Riget, bliver forlenet med den, skal Axel Brahe bortfæste den til

¹ Søren Kristensen Torndal.
⁴ Sanderum. Odense H.

² Hans Olufsen Bager.

³ 10. Jan. 1579.

en anden, der kan svare Kirken tilbørlig Afgift af den. F. T. 3, 160.

6. Marts (Kronborg). Miss. til Axel Brahe om at afskaffe og ødelægge Hvide Mølle, for at Møllen ved Dallum Kloster saa meget des bedre kan svare sin sædvanlige Landgilde. Udt. i F. T. 3, 161.

7. Marts (—). Aab. Brev om, at Bartholomæus Wilp maa bosætte sig og tage Borgerskab i Korsør og holde fri og aaben Vinkælder der. Han skal være forpligtet til altid at holde Vinkælderen vel forsynet med god uforfalsket og ublandet Vin, saa at Kongens Folk og Tjenere, saa ofte Kongen kommer did, og fremmede og andre, der gæste Byen, kunne faa Vin til Købs i Kælderen til en rimelig Pris. For at han bedre kan holde Vinkælderen ved Magt, forbydes det Indbyggerne i Byen og andre at udtappe Vin i Kande-, Stobe- og Pottetal udenfor deres Huse, medmindre de kunne bevise at have særlig Benaadning derpaa enten af Kongens Fader eller Kongen selv. Gør nogen det, skal han have forbrudt det Fad eller den Ame Vin, hvoraf han udtapper. Dog skal det hermed ikke være forment nogen Borger at sælge Vin i hele eller halve Amer eller at udtappe Vin i deres eget Hus til deres eget og deres Gæsters Behov. Bartholomæus Wilp skal paase, at der ikke nogensinde er Mangel paa Vin i Byen, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Sj. R. 15, 11.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Madts Søfrensen, Søn af Sognepræsten i Kallundborg, i Sorø Skole og skaffe ham Underhold og Disciplin lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 7 b.

— Miss. til Sten Brahe om at lægge en Halvgaard i Føllidtsløf By og Sogn i Skipings Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Anders Dresselberg, Embedsmand paa Aalholm, ind under Kallundborg Slot, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 7 b.

— Miss. til Peder Basse om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Ørsted By og Sogn i Ramsø Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Anders Dresselberg, Embedsmand paa Aaleholm, ind under Roskildeggaard, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 8.

— Miss. til Manderup Parsberg. For nogen Tid siden har han faaet Befaling til at besøge en Gaard i Aalborghus Len, som

Kongen kunde udlægge Fru Elline Rostrup til Pederstrup, Offe Skrams Enke, til Vederlag for den Gaard i Surbek¹ i Hadts Herred, som Kongens Fader for rum Tid siden efter sin Begæring har faaet til Mageskifte af Offe Skram. Da Fru Elline Rostrup nu har begæret at maatte faa Kronens Gaard Karmisholt i Segelstrup Len til Mageskifte og har tilbudt at ville udlægge Kronen Fyldest for det, som denne Gaard maatte være bedre paa Landgilde og Ejendom end Gaarden i Surbek, i en Gaard, kaldet Hvilom², i Vradts Herred i Silkeborg Len, hvori Kronen ejer Halvparten, skal Manderup Parsberg ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 242.

7. Marts (Kronborg). Miss. til Frants Rantzau. Hr. Jens Paaske, Sognepræst til Vegersløf³ Kirke, har berettet, at en Del af hans Gaard for nogen Tid siden er brændt, og anmodet om at maatte faa noget Bygningstømmer i Kronens Skove til dens Genopbyggelse. Det befales Frants Rantzau at udvise Hr. Jens det til Gaardens Genopbyggelse nødvendige Tømmer af Vindfælder i Silkeborg Lens Skove. J. T. 5, 243.

— Miss. til Christoffer Lykke og Jens Mogensen. Fru Anne Lykke til Holbekgaard, Mourits Stygges Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed efter Kongens udgangne Forordnings⁴ Indhold vil lade det Gods, Gæld og Løsøre, som findes efter hendes afdøde Husbonde, registrere, saa man til sin Tid kan vide, hvad han har efterladt sig og hvad der billigen kan tilkomme hendes Søn. Da hun endvidere har begæret kongelig Befaling til dem som hendes Søns nærmeste Frænder om at være til Stede ved Registreringen, befales det dem at møde med det første paa Holbekgaard, registrere det Gods, Løsøre og Gæld, som findes efter Mourits Stygge, og give det beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 5, 243 b.

8. Marts (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Hans Hansen, Søn af afdøde M. Hans paa Samsø, i Sorø Skole og skaffe ham Underhold og Disciplin lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T 20, 8.

9. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre, Raad og menige Indbyggere i Halmstad indtil videre maa være fri for

¹ Svorbæk.
1604.

² Hvilundgaard.

³ Vejerslev, Hovlbyæg H.

⁴ 6 Sept.

at svare deres sædvanlige aarlige Byskat til Kronen, da de have berettet, at de paa Grund af Byens Armod ikke kunne udrede den, og derfor have ansøgt om Fritagelse i nogen Tid. Sk. R. 3, 208.

Ø. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Morten Mogensen til Østerød, Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, paa følgende Krongods i Halland: 1 Gaard i Ottensø, 1 Skattegaard i Røer¹, 2 Gaarde i Brønnød², følgende Skattegods: 1 [Gaard] i Holt, 1 [Gaard] i Skore og 1 [Gaard] i Daxnes og følgende Krongaard: 1 i Kløf, 1 i Vesteger og 1 i Søe, uden Afgift. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 208.

— Miss. til Sten Madtsen om at lægge 1 Gaard i Vulsen³ By i Harpelunge Sogn i Halmstad Herred, som Landsdommer Morten Mogensen i Sønder- og Nørrehalland i nogen Tid har været forlenet med, og som hidtil har ligget til Lovbogen i Sønder- og Nørrehalland, ind under Gaarden i Halmstad, da Morten Mogensen nu er bleven forlenet med andet Gods i Stedet, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 205.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Christian Bernekov. Da Claus Bilde til Vandaas har begæret noget Krongods i Gyngø Herred i Skaane, nemlig 4 Gaarde, hvoraf de to kaldes Nørregaard og Mellemgaard, og 1 Fæste i Soelbere i Gryde Sogn, 1 Gaard, kaldet Grestrop, 1 Gaard, kaldet Kamperup, 2 Gaarde i Qviinge, 1 Gaard i Gryld, 1 Gaard i Franderup, 8 Gaarde i Broby⁴ i Broby Sogn, Duebolet, 1 Gaard i Hofnets⁵, 1 Gaard i Ove⁶, 1 Gaard med 1 derunder liggende øde Gaard i Tydinge, 1 Gaard i Vestersløf i Qvinge Sogn, 1 Gaard, kaldet Østergaard, i Knislinge By og Sogn og 1 Gaard i Olstrup, til Mageskifte for 20⁷ [Gaarde] i Barckagger By i Bierre Herred i Skaane, 3 Gaarde i Vantinge⁸, 1 Gaard i Kragstrup, 3 Gaarde i Errerup, Errerup Mølle, 1 Gaard i Ketteboe, 1 Gaard i Neybriget og Strandhusene, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 204⁹.

¹ Roer, Himle H.   ² Brøderød, Himle H.   ³ Vistnok en Fejlskrift for: Vilshered.   ⁴ Saaledes i Brevet af 29. Aug. 1605; i Brevet af 9. Marts er Teksten fordervet.   ⁵ 29. Aug. 1605: Hofnus.   ⁶ 29. Aug. 1605: Orre.   ⁷ 29. Aug. 1605: 19.   ⁸ 29. Aug. 1605: Vantagger.   ⁹ Udenfor er skrevet: Denne Copie er siden bleven forandret, og Brostrup Gjedde er tagen i Chresten Bernekovs Sted. [Jvfr. 29. Aug. 1605].

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om at undersøge, hvorvidt Kongen kan undvære det Gods, som Claus Bilde begerer til Mageskifte af Kronen. Udt. i Sk. T. 3, 204.

— Aab. Brev til Kronens og Adelens Bønder omkring Varberg, hvorved det befales Kronens Bønder at fremføre Ris, Sten, Jord og andet, som behøves til Befæstningen paa Varberg Slot, og hvad enhver maatte restere med af det, som det i de foregaaende Aar har været dem paalagt at fremføre, saasnart de tilsiges af Jacob Beck, Embedsmand paa Varberg, eller hans Fuldmægtige. Da Adelen, som har Bønder i Varberg Len, har bevilget, at disse endnu i 2 Aar maa hjælpe til med at arbejde paa Befæstningen, befales det ligeledes Adelens Bønder at møde med Heste og Vogn, naar de tilsiges af Jacob Beck eller hans Fuldmægtige, og køre Ris, Sten, Jord og andet til Befæstningen samt det, som de maatte restere med at fremføre fra de foregaaende Aar. De, der vise sig modvillige, ville blive tiltalte og straffede. Sk. T. 3, 203 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Dr. Jens Mule at gifte sig med Else Hansdatter, Diderik Guldsmeds Enke, som han er beslægtet med i 3. Led, hvorfor Ægteskabet efter Ordinansen ikke kan tilstedes uden kongelig Bevilling. F. R. 3, 115.

— Aab. Brev om, at alle Landkirker i Vendts og Bog Herreder i Fyen, der have Forraad og ikke selv ere trængende, skulle komme Middelfart Kirke til Hjælp efter deres Evne og Formue, da Indbyggerne i Middelfart have berettet, at Kirken oventil er skilt i fire Parter, saa det kan befrygtes, at den med Tiden helt vil forfalde, hvis den ikke i Tide bliver hjulpet, og at den ikke kan istandsættes ved dens egne Midler. Det befales Kirkeværgerne for de ovennævnte Landkirker at udrede den Hjælp, som enhver Kirke bliver takseret til, til Kirkeværgerne for Middelfart Kirke, der siden skulle gøre Regnskab for, hvorledes Pengene ere blevne anvendte til Kirkens Bygning. F. R. 3, 115.

— Aab. Brev om, at Borgemestre, Raad og Borger- skab i Vejle fremdeles frit maa nyde og bruge Roms- gaard udenfor Vejle med tilliggende Skove. J. R. 6, 278 b¹. (Se CCD. III. 181).

¹ Brevet er overstreget og udenfor er skrevet: Dette brev blev casset og efter Kon. Mat.s befaling renoveret 29. Martii anno 1606.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner og Albret Skeel. Da Kongen paa Grund af nogen Forhandling har forlenet Christopher Gersdorf og hans Hustru med Lønborg Bispegaard og tilliggende Gods for Livstid og Godsk Ahlefeldt, der hidtil har været forlenet med Gaarden, nu skal afstaa den til førstkommende 1. Maj, befales det dem herved at møde paa Gaarden, naar Godsk Ahlefeldt skal overlevere Christopher Gersdorf det Inventarium og de Kongebreve og andre Breve, som ere blevne erhvervede i eller før hans Tid og angaa Lenet, og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 5, 244. Orig.¹

10. Marts (—). Miss. til Hendrik Lykke om til 1. Maj at lægge Jungshofvit Len ind under Vordingborg Slot og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af Lenet. Udt. i Sj. T. 20, 8.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at lægge Korsør Slot og Len under Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 20, 8.

— Miss. til Eyler Qvitzov. Da Kongen til førstkommende 1. Maj vil forlene Rugaard Len til en anden, skal han indrette sin Lejlighed efter at fratræde det til den Tid. Sj. T. 20, 8 b.

— Ligelydende Miss. til Peder Grubbe om at fratræde Mandal, Nedenis og Liste Len i Norge. Udt. i Sj. T. 20, 8 b.

— Ligelydende Miss. til Knud Rud om at fratræde Jungshofvit Len. Udt. i Sj. T. 20, 8 b.

— Ligelydende Miss. til Jacop Ulfeldt om at fratræde Hindtsgefvel Len. Udt. i Sj. T. 20, 8 b.

— Ligelydende Miss. til Corfidts Ulfeldt om at fratræde Korsør Len. Udt. i Sj. T. 20, 8 b.

— Følgebrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Jacob Ulfeldt til Bønderne i Hagenskov Len. Sj. T. 20, 8 b.

— Følgebrev for Corfidts Ulfeldt til Bønderne i Rugaard Len. Udt. i Sj. T. 20, 9.

— Følgebrev for Jacop Lykke til Bønderne under Lund Gaard paa Mors. Udt. i Sj. T. 20, 9.

— Følgebrev for Styring Boel til Bønderne i Mandal, Nedenis og Liste Len i Norge. Udt. i Sj. T. 20, 9.

— Miss. til Lauge Beck om at lade Kobbelet ved Ring-

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 158.

sted Kloster, som Kongen plejer at have sine Hopper i, istandsætte. Udt. i Sj. T. 20, 9.

10. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck om at afhænde det Mel og Malt, som er kommet fra Aalborg og Drotningborg Slotte, samt hvad anden Proviant og Fetalje, som findes paa Slottet [Varberg], til Pligtsfolkene i deres Betaling og til andre, dog skal han saa igen forsyne Slottet med nyt Forraad til al forefaldende Lejlighed. Han skal sælge den Landgilde, som ikke behøves paa Slottet, til saa høj en Pris som muligt. Udt. i Sk. T. 3, 205.

11. **Marts** (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gabriel Knudsen til Krengerup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Kyng Sogn i Bog Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen og 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken, og paa Kirkens Part af Korntienden af Ørstedt Sogn i Bog Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Byg, 5 Pd. Rug og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 150 og 192 b (her overstreget).

12. **Marts** (—). Miss. til Breide Rantzau om, at Carene Andersdatter, Hendrik Mummens Enke, Borgerske i København, der efter sin Husbondes Død har maattet forsværge Arv og Gæld, af Hensyn til hendes arme Vilkaar maa beholde den Part, som er tilfalden Kronen. Sj. T. 20, 9 b. (Tr.: KD. V. 2).

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Erik Høg og Mogens Krabbe i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og skaffe dem Underhold og Disciplin lige med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 9 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Borgemestre og Raad i Vejle paa en Købmændene i Vejle given Skraa¹, dog forbeholder Kongen sig og sine Efterfølgere at forandre den efter Tidens og Byens Lejlighed og hans naadigste Behag. J. R. 6, 279 b.

— Miss. til Bispen i Aarhus. Denne Brevviser, Christen Matsen, har berettet, at han kan blive kaldet til en Kirketjeneste i Aarhus Stift, saafremt han ikke i Henhold til Kongens sidst udgaaede Brev² bliver afvist af Bispen, fordi han en ganske kort Tid

¹ Skraaen er optaget i Stadfæstelsen.

² 6. Okt. 1604.

har opholdt sig hos Jesuiterne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han ikke har været saa længe i Jesuiternes Skoler, at han har kunnet blive synderlig inficeret, men kun en ganske ringe Tid, maa Bispen ikke af den Grund forholde ham noget Kald, saafremt han ellers findes at være dygtig og bekvem i Levnet og Lærdom, dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 5, 244 b.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Denne Brevviserske, N. Simensdatter, Tomas Møllers Enke, i Kronens Mølle ved Dronningborg Slot, har berettet, at hun paa sin afdøde Husbondes Vegne resterer med en stor Del Møl og Malt af den Skyld og Landgilde, som aarlig skulde svares til Kronen af Møllen, for en stor Del fordi Kong Frederik II ved sit Brev¹ har bevilget, at Hospitalsforstanderen i Randers maatte lade alt Hospitalets Korn male toldfrit i Møllen, saa vidt det gjordes fornødent til Hospitalets Behov, uden at hendes Husbonde af den Grund har faaet noget Afslag i den Landgilde, der tidligere svaredes af Møllen. Da hun nu har begæret, at der i Restancen maa blive afkortet den Told, som hun siden Udstedelsen af Frederik II's Brev kunde have faaet af det Korn, som er malet for Hospitalet, skal Eske Brock hos Hospitalsforstanderen lade undersøge, hvorledes det forholder sig med dette Brev, og hvis Hospitalet har Bevilling paa altid at maatte lade sit Korn male toldfrit i Møllen, lade den Told, der skulde have været svaret af Hospitalet siden Bevillingens Udstedelse, afkorte i Restancen. J. T. 5, 244 b.

— Miss. til Albret Skeel. Han har indberettet, at en af Kronens Bønder i Møgeltønder Len og Birk for nogen Tid siden er bleven dræbt af en af Hertug Johan Adolfs Tjenere, og at Manddraberen, skønt han har begaaet Drabet i Møgeltønder Birk og er bleven svoren fredløs paa dette Birks Ting, alligevel har faaet Lejde og Oprejsningsbrev i Sagen af Lensmanden paa Tønderhus. Da Manddraberen siden viste sig i Møgeltønder Len, har Albret Skeel ladet ham fængsle, men siden løsgivet ham mod en Borgen paa 500 Dir. indtil Rettens Afgørelse (»Uddregt«). Da Drabet er sket paa Kronens Grund i Møgeltønder Birk og Manddraberen er svoren fredløs paa dette Birks Ting, skal Albret Skeel med største Flid lade Manddraberen eftertrage og, hvis han faar fat i ham, lade ham straffe paa Livet. Hvis det ikke kan ske, skal han lade de

¹ 2. Juni 1573.

Mænd, der have faaet Manddraberen ud mod Borgen, betale de 500 Dir. J. T. 5, 245.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacop Rosenkrantz. Der er kommen adskillige Klager til Kongen fra Undersaatterne paa Als og Ærø, baade Kirketjenere og andre, over den Uret og Overlast, som Hertug Johan af Sønderborg efter deres Mening tilføjer dem, idet han tilholder sig de Jorder og Ejendomme, som de have i Brug og Fæste, og som ligge under Riget, og ganske fratager en Del af Bønderne deres Arv og Eje, som de have tidligere Konger af Danmarks Brev paa, idet han dog for et Syns Skyld lader gaa Dom derom af hans egne tilforordnede Fogder. For at Rigets Højhed ikke saaledes skal blive forkortet, skal Jacop Rosenkrantz med det allerførste og med største Flid lade undersøge og punktvis optegne de Besværinger, som Undersaatterne paa Als og Ærø have at fremføre over Hertug Johan, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden, og indsende Fortegnelsen til Kancelliet, for at man siden kan betænke Midler og Veje til, at Rigets Højhed ikke bliver formindsket og Undersaatterne paa Als og Ærø ikke blive besværede mod Billighed. F. T. 3, 161.

17. Marts (—). Forordning om Møntens Forandring. Sj. T. 20, 9 b. Orig. (til Holbæk) i Landsark. i København. Origg. (til Horsens og Varde) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Ewensen, Saml. af jur. etc. Materier II. 2, S. 7—9. CCD. III. 181 ff.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade den hoslagte Forordning om Møntens Forandring forkynde i deres Len og de deri liggende Købstæder og siden alvorligt paase dens Overholdelse. Sj. T. 20, 10 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne i Danmark og Norge om at lade Forordningen om Møntens Forandring læse i deres Byer og siden overholde den, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Udt. i Sj. T. 20, 11. Origg. (til Helsingør og Holbæk) i Landsark. i København. Orig. (til Varde) i Landsark. i Viborg. Orig. (til Bogense) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Forordningen om Møntens Forandring forkynde paa Landstingene og siden opbevare den. Udt. i Sj. T. 20, 11.

— (Kronborg). Miss. til Johan Rud. Hans Meckelborg,

¹ Lensmændene i Danmark opregnes alle med deres Len.

Tolder i Helsingør, har berettet, at han paa Bodmeri har forstrakt Abraham Hermens, Borger i Riga, med 70 Dlr. paa et Skib, kaldet den liflandske Burmie, til at betale Kronens Told i Sundet med og til anden Skibsbehov. Nu har Hans Meckelborg erfaret, at Skibet er strandet ved Holms i Johan Ruds Len, og at Johan Ruds Tjener Christen Skriver har solgt det bjærgede Gods for Penge, da der ingen Folk var ved Skibet. Da Hans Meckelborg i den Anledning har begæret, at han af det bjærgede Gods maa faa de 70 Dlr., som han har udlaant paa Bodmeri, tilligemed en rimelig Rente, skal Johan Rud sørge for, at Hans Meckelborg uden lang Forhaling af det bjærgede Gods faar de 70 Dlr. med hvad andet han med Billighed kan være berettiget til. J. T. 5, 245 b.

17. **Marts (Kronborg).** Miss. til Peder Munk. Han husker vel nok det Tilsagn, som han for nogen Tid siden har gjort Kongen, at ville overlevere Sigvort Grubbe, Befalingsmand paa Malmøhus, Alsløf Gaard med tilliggende Gods og alle de Forskrivninger og Breve, han har derpaa, naar Sigvort Grubbe gjorde ham nøjagtig Forvaring for de 12000 Dlr., hvorfor Gaard og Gods staar i Pant. Da Sigvort Grubbe nu tilbyder at give ham nøjagtig Forvaring og Contentement, anmoder Kongen ham om af Hensyn til Kongen at ville betænke de lideligste Midler (hvilket Kongen ingenlunde tvivler om, at han vil gøre efter den trufne Aftale), hvorved denne Sag uden videre Forhaling kan blive bragt til Ende, saa Sigvort Grubbe kan faa Gaard, Gods og Forskrivninger og Peder Munk blive forvaret og tilfredsstillet for Pengene enten ved igen at faa Gaarden i Pant eller paa anden Maade. Hermed sker Kongen synderlig til Vilje og han forlader sig sikkert dertil. J. T. 5, 246.

18. **Marts (Kbhvn.).** Kvittansiarum til Christian Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Landskrone, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Malmøhus og Lundegaards Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1602, for den gejstlige Rente og Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det paa Malmøhus og Lundegaard samt paa Lindholms Ladegaard modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 209¹.

¹ Tr.: Bring, Handl. och Påminnelser i Swänska Hist. III. 184 ff. (med Dato: 19. Marts).

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Claus Podebusk til Krapperup om at betale Dorithe, Anders Hess's Enke, et halvt Aars Afgift, som han skylder hende for Lygten paa Kullen, som hun siden hendes Husbondes Død paa Claus Podebuskes Vegne har holdt vedlige. Udt. i Sk. T. 3, 205.

— Oprejsningsbrev for Anders Christensen, barnefødt i Aalborg, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Niels Skrædder i Aalborg, der for nogen Tid siden med en Kniv har udstunget hans højre Øje og tilføjet ham anden Skade, hvilken Sag Anders Christensen paa Grund af sin Skrøbelighed hidtil ikke har forfulgt med Sandemænd, som det sig burde. J. R. 6, 284.

— Miss. til Hans Lange, Niels Krabbe, Thomas Maltesen, Anders Skram, Jacob Skram og Kield Jul. Ifver Munk til Krogsdal har berettet, at de samtligen efter Kongens og Rigens Befaling og Ridebrevs Indhold have været tilholdte til for nogen Tid siden at indføre og indvurdere ham i Fru Anne Lykkes, Lodvig Munks Enkes Gaard Hersomgaard med mere Gods for den Gæld, hun har været ham skyldig, og hvorfor hun har været forfulgt med Rigens Æskning og Forfølgning. Da de imidlertid paa Grund af nogen Ulejlighed og Forfald ikke alle have kunnet møde ved Hersomgaard paa den Dag, Stævningen formeldte, ihvorvel de, der da ikke vare til Stede, siden have faaet Besked om Sagen og have givet Indførselen beskrevet sammen med de andre, er Ifver Munk bange for, at det i Fremtiden skal komme ham eller hans Arvinger til Forfang eller Forhindring. Det befales dem derfor ved første Lejlighed atter at begive sig til Hersomgaard og samtligen lovligt at indføre og indvurdere Ifver Munk i Gaarden efter Kongens Befalings og Indførselsbrevs Indhold, saa der ingen Trætte yderligere skal kunne foraarsages af denne Indførsel. J. T. 5, 247.

20. Marts (—). Aab. Brev til Kronens Tjenere under Solt Slot. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem fordriste sig til efter eget Tykke at hugge i Skovene under Slottet til deres eget Behov, uden at det bliver anvist dem af Lensmanden eller hans Fuldmægtig, hvilket medfører, at Skovene blive forhuggede og mere og mere formindskede. Ligeledes har Kongen erfaret, at en Del af dem endnu trykke sig ved at gøre Ægt og Arbejde til Slottet, naar de tilsiges af Lensmanden eller hans Fuldmægtige, alt imod Kongens og hans Faders tidligere til dem

udgaaede strenge Mandater. For at saadan Modvillighed herefter kan blive afskaffet, befales det dem strengelig herefter at rette sig efter Kongens og hans Faders Befalinger, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sj. T. 20, 11.

20. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Brederød Sogn i Tønsiø Herred i Sønderhalland herefter maa være adskilt fra Ensløf Sogn, med hvilket det hidtil har været annekteret, og at Sognemændene i Brederød Sogn frit maa kalde sig en egen Sognepræst, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Sognemændene i Brederød Sogn have nemlig berettet, at de hidtil have maattet besøge deres Sognekirke med stor Møje og Livsfare, da det paa Grund af den lange og meget besværlige Vej mellem Sognene ofte hænder sig, at de, naar de om Søndagen, særlig om Vinteren, skulle besøge deres Sognekirke til første Messe for at høre Guds Ord, maa rejse straks ved Dagningen i Mulm og Mørke og med stort Besvær, og naar de skulle besøge den til sidste Messe, maa de begive sig hjem henad Natten; ligeledes er der en Del andre Ubekvemmeligheder, hvilket altsammen medfører, at en stor Del af dem ofte forsømmer Kirketjenesten. De have derfor anmodet om, at ethvert af Sognene maa faa sin egen Sognepræst. Kongen har ogsaa af den ham tilstillede Fortegnelse over den Tiende og anden Indkomst, som hvert af Sognene yder til Sognepræstens Underholdning, set, at hvert Sogn til Nødtørft kan underholde sin egen Sognepræst, naar denne vil leve sparsommeligt og sømmeligt, som en Guds Ords Tjener bør, og ikke paa Grund af umættelig Gerrighed vil lade sig forføre. Sk. R. 3, 209 b.

— Aab. Brev om, at Jacob Fichtel, Borgemester i Malmø, indtil videre maa være fri for at svare den Jordskyld, som hidtil aarlig er svaret til St. Peders Kloster i Lund af en Gaard i Malmø paa Algaden mellem Jacob Fichtels egen Gaard og Oluf Sukkerbagers Gaard. Sk. R. 3, 210 b.

— Miss. til Axel Brahe til Elvid og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Embedsmænd paa Dallum Kloster og Nyborg Slot. Da Niels Bild til Raffeholdt har begæret 2 Kronens Gaarde i Morud² By i Herrested Sogn i Vindinge Herred i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Arslef By og Sogn i Vindinge Herred, 2 Gaarde i Haldager² By i Tved Sogn i Sundts Herred og 1 Gaard i Toderup

¹ Maare.   ² Heldager.

i Snarsløf Sogn i Skoby Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 162.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om at lægge 7 Gaarde og 3 Gadehuse i Nørøyes¹ i Broust Sogn i Han Herred, som Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kalundborg, hidtil har været forlenet med, ind under Aalborghus, indskrive dem i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 247 b.

22. Marts (—). Miss. til Lauge Beck. Da Kongen til 1. Maj vil forlene en anden med Ringsted Kloster, skal han rette sig efter til den Tid at overlevere det til den, som Kongen forlener dermed. Udt. i Sj. T. 20, 12.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Københavns Len. Knud Rud til Vedbye, Embedsmand paa Jungshofvit Slot, har berettet, at han har en stor Restance udestaaende hos dem, baade Landgilde og Korn og andet, som han har forstrakt dem med, medens han var Lensmand paa Københavns Slot, og han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Betaling. Det paabydes dem strengelig, at de, naar Ridefogden i Lenet paa Knud Ruds Vegne eller en anden Fuldmægtig for denne kræver dem for Restancen, uden videre Forhaling skulle betale Knud Rud, saa han ikke skal blive forarsaget til at gaa frem mod dem med Vurdering i deres Bo eller med andre lovlige Midler. Sj. T. 20, 12.

25. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Søfren Andersen, Christoffer Thommissen, Hermand Burgrafve og Skipper Søfren Søfrensen, Borgere i København, have berettet, at en, ved Navn Skipper Roluf Rodt, Indbygger i Danzig, i Danzig har ladet arrestere et Skipper Jacob Embsen, Indbygger i København, tilhørende Skib, som de havde fragtet med deres Gods, for 15 Dukater, som han paastod, at han havde udlagt for Skipper Jacob i Lisbona i Hispanien, skønt han ingen Bevis havde derom eller nogen Befaling dertil. For ikke at blive holdt for længe i Arresten med Skib og Gods, har Skipper Jacob tilfredsstillet Skipper Roluf for hans formentlige Fordring, men paa Hjemrejsen er Skibet med Folk og Ladning, Skipperen selv alene undtagen, omkommet, fordi Skibet var bleven anholdt til henimod Vinteren. Da Skipper

¹ Nørreøkse.

Jacop derefter paany har begivet sig til Danzig, er han atter bleven anholdt af Skipper Roluf og kaldt for Retten, hvor der efter Skipper Jacobs Beretning af Borgemestre og Raad i Danzig er givet dem den Afsked, at Skipper Jacop skal være fri for Skipper Rolufs Tiltale, og at der skal vederfares ham Ret for den Uret, der er tilføjet ham, saaledes som de ovennævnte Borgere eller deres Fuldægtige nærmere kunne berette dem. Da de nævnte Borgere formode, at Skipper Rolufs Skib med det første vil komme til Sundet, have de anmodet Kongen om at bevilge Arrest paa Skibet, indtil de kunne faa Sagen mod Skipper Roluf udført med Retten. Naar Skibet kommer til Helsingør og bliver anholdt af Tolderne, og naar Sagen bliver indstævnet for dem, skulle de uden Forhaling afsige Dom i Sagen, saa ingen af Medrederne skal have Grund til at besvære sig over langt Ophold. Sj. T. 20, 12 b.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at arrestere Skipper Roluf Rods Skib, naar det kommer til Sundet. Udt. i Sj. T. 20, 13 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har for Niels Ibsen i Kollekold, Peder Aagesen i Ganløse, Lauridts Aagesen i Ballerup, Niels Pofvelsen i Bagsver og Oluf Søfrensens og Peder Hansen i Nerum berettet, at de aarlig besværes med at skulle udgive Gæsterihavre af deres Gaarde, skønt de i langsommelig Tid have været forskaanede derfor paa Grund af den Fortæring og det andet Besvær, som de have med Kongens Folk, der komme did. Da de have anmodet om at blive fri for at svare denne Gæsterihavre, skal han indtil videre fritage dem derfor. Sj. T. 20, 13 b.

— Miss. til Ditlef Holck til Høigaard og Peder Basse til Siørup, Befalingsmænd paa Trøggeveldegaard og Roskildegaard. Da Godske Lindenov til Lindevolde har begæret 1 Kronens Gaard i Axelhofvidt i Roholcke Sogn i Faxe Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Jenstrup i Dalby Sogn i Trøggevelde Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 14.

— Oprejsningsbrev for Niels Blach i Aarhus, der paa Aarhus Byting er bleven gjort nederfældig af Otte Lindenov til Borreby, fordi han har skrevet til to Præster om, at de paa Sognestævne skulde lade lyse, at 3 Bønder vare gjorde fredløse, fordi de ikke havde givet ham hans Løn, skønt han ikke med Tingfogdens Dom kunde bevise, at de vare sagte fra deres Fred. Sk. R. 3, 211.

25. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod at skyde Adelvildt paa Bornholm. Sk. T. 3, 205 b. (Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 554 f. CCD. III. 183 f.).

— Miss. til Hans Lindenov. Hoslagt sendes ham 2 aabne Breve om Forbud mod Jagt paa Bornholm med Ordre til at lade Brevet forkynde paa Bornholm, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden opbevare det ene paa Slottet [Hammershus] og det andet paa Landstinget. Sk. T. 3, 206.

— Miss. til Hans Lindenov. Han har indberettet, at Bygningen paa Hammershus er meget bygfældig, saa det vil være nødvendigt ved første Lejlighed at lade Taget paa den skelne og ogsaa i andre Maader at istandsætte den. Paa hans Begæring tillader Kongen, at han til at forbedre Bygningen med maa beholde de 30 eller 40 store Bjælker, der ere indkomne som Vrag der. Kongen har skrevet til Herman Juel, Embedsmand paa Visborg, om, at han, naar Hans Lindenov sender ham en Fortegnelse over det Tømmer, han iøvrigt mangler, skal tilskikke ham det. Ligeledes har Andres Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe, faaet Ordre til at lade køre 12 Læster Kalk til Sømmershavn, hvilke skulle bruges til at skelne Tagene med paa Hammershus, da Kalken paa Bornholm ikke duer til det Brug. Hans Lindenov kan saa siden med en Skude lade Kalken hente til Hammershus. Han skal passe paa, at der gaar saa ringe Bekostning som muligt med til Byggeriet, og at der ikke foretages nogen Bygning uden paa de Steder, hvor det er nødvendigt, og skal lade al Bekostningen føre til Udgift i sit Regnskab. Da han har berettet, at en ung Karl paa Bornholm for 4 Aar siden af Ungdoms Forseelse har skudt 2 Dyr, for hvilken Forseelse han er dømt i Kongens Naade og Unaade, og at hans Slægt og Venner, da han er ung og der er Haab om, at han vil rette og forbedre sig, have tilbudt at ville aftinge Sagen hos Hans Lindenov paa Kongens Vegne og give 100 Dlr., tillades det ham at gaa ind derpaa, dog skal han tage en stærk Forpligtelse af Karlen om, at han vil drage af Landet en 3—4 Aar og forsøge sig enten i Ungarn eller Nederlandene, og foreholde ham, at han skal føre rigtigt Bevis med sig tilbage om, hvorledes han i den Tid har forholdt sig. Sk. T. 3, 206.

— Miss. til Anders Sinklar om, at han ved første Lejlighed skal levere 12 Læster Kalk til Hammershus's Bygning i Sømmershavn. Udt. i Sk. T. 3, 207.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hermand Juel om, at han efter nærmere Tilsigelse af Hans Lindenov skal lade fælde saa meget Tømmer, som denne efter sin Fortegnelse behøver til Hammershus's Bygning, og lade det føre hen til det nærmeste Ladested, hvor saa Hans Lindenov skal lade det hente. Udt. i Sk. T. 3, 207.

27. Marts (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lægge Grefvinge Tiende, som Claus Mortensen, Rigens Skriver, var forlenet med, ind under Draxholm Slot og aarlig gøre Regnskab for Afgiften af Tienden. Udt. i Sj. T. 20, 14 b.

30. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Falentin Graver om Udførelsen af forskellige Arbejder: Han skal paa egen Bekostning lade grave en Grøft fra Esserom Sø ned til Møllen, hvilken Grøft skal være 366 Roder lang, 10 Al. bred og 3 Al. dyb, og kaste al Jorden op til den Side imod Mosen. Endvidere skal han lave en Sluse ved Møllen og paa hver Side af Slusen en Havn, hvori man kan lægge 2 Baade; Slusen skal være med 2 Skodder (»Skiøt«). Kongen skal skaffe ham saa meget Tømmer og Jærn, som behøves hertil. Dernæst skal han inde i Søen udenfor Møllegroften lade lave 4 Stenkister, hver 12 Fødder bred og saa lang, som han kan faa Træ dertil, hvortil Kongen skal skaffe ham Tømmer, Jærnbolter og Sten. Endvidere skal han lave en Grøft, 100 Roder lang, 6 Al. bred og 3 Al. dyb, fra den gamle Aa igennem Klosteret. I den store Grøft fra Søen til Møllen skal han paa Siderne lave det saaledes med Vaser, at Sandet ikke falder fra oven ned i Grøften igen. For dette Arbejde skal han ialt have 450 Dlr., hvilke Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, skal betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, dog maa den sidste Rest ikke betales ham, førend Arbejdet er helt færdigt. Orig. Sj. R. 15, 12.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af de Borgere i København, der have faaet Tilladelse til at besejle Hafnefjord paa Island, bevilger, at de i Sommer og for denne ene Gang maa gøre Undersaatterne i Hafnefjord Tilførsel med 5 Læster Sundist Øl, men udover det maa de ikke gøre Undersaatterne i Hafnefjord nogen Tilførsel med fremmed Drik mod Kongens udgivne Forordning. Sj. R. 15, 12 b.

— Aab. Brev om, at Søfren Brude i Taagerup, Herredsfoged i Holboe Herred i Kronborg Len, maa beholde den Gaard,

han bor i, kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged. Sj. R. 15, 13.

30. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Mogens Gjæ til Gunderslef paa Sebygaard med dertil liggende Bønder, saaledes som han nu selv har den i Værge. Til at underholde sig selv og Gaardens Folk med skal han have følgende aarlige Genant: 91 Dlr., 14 Pd. Mel, 6 Læster Rug, 11 Læster 8 Pd. 3 Skpr. Byg, 300 Tdr. Havre, 7 Køer, 149 Faar og Lam, 115 Gæs, 280 Høns, 10¹/₂ Bolsvin, 34 Sider 1 Fjerd. Flæsk, 1 Bolstud samt al Avl og anden Fordel, der kan falde paa Lade-gaarden. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artiki. 1—12, 16—18, 20]. Sj. R. 15, 13 b.

— Miss. til Jochim Bülow om at lade en Kronens Bonde i Ebbekiøben i Kronborg Len, hvis Gaard er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa nødtørfigt Bygnings-tømmer til Gaardens Genopbyggelse i Kronens Skove. Udt. i Sj. T. 20, 14 b.

— Miss. til Gulbrand Tollaksen, Biskop paa Island. Kongen har af hans egne underskrevne Breve, der ere komne Kongen i Hænde, og af forskellige mundtlige Beretninger erfaret, at han understaar sig til at befatte sig med forskellige verdslige Bestillinger, Købmandskab, Tilførsel til Landet og andet saadant, der ikke vedkomme hans Kald og ikke passe sig for en af de fornemste gejstlige Personer der paa Landet, der burde og skulde være et godt Eksempel for andre af den Orden. Skønt Kongen som Øvrig-hed kunde have Grund til at lade ham tiltale og straffe derfor, vil han dog for denne Gang se gennem Fingre med ham, men advarer ham og paalægger ham alvorligt herefter at afholde sig fra saadan verdslig Bestilling, der aldeles ikke vedkommer hans Embede, og ene og alene beflicte sig paa at passe sit Embede. Befatter han sig herefter med verdslig Bestilling, vil Kongen se sig forarsaget til at gribe til Midler, hvorved han kan blive tilbørligt straffet baade for det, der allerede er sket og herefter maatte ske. N. T. 3, 208 b.

— Miss. til Envold Kruse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der for nogen Tid siden er fundet en Enhorn under Island, og vil have den ført her ned ved første Lejlighed, befales det ham at sende den velforvaret til Haanefjord og sørge for, at den

bliver leveret paa et af de københavnske Skibe, der til Sommer sejle paa denne Havn for at drive Handel, saa den siden bekvemt kan blive ført til Kongen. N. T. 3, 209.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Peder Trelunds Søn og en engelsk Trommeters Søn i Sorø Skole og skaffe dem Underhold og Disciplin lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 14 b.

1. April (—). Miss. til Forstanderen for Hospitalet i København om at indtage en fattig blind Kvinde, der tidligere boede ved Frederiksborg, i Hospitalet og skaffe hende Underhold lige med de andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 20, 15.

— Miss. til Jochim Bülow. Da Mølleren paa Vejrmøllen ved Abrugstrop paa Grund af Armod ikke kan udrede sin Landgilde, skal Jochim Bülow for indeværende Aar give ham et Afslag paa $1\frac{1}{2}$ Pd. Udt. i Sj. T. 20, 15.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da en ung Person, der for sine Misgerningers Skyld for nogen Tid siden er bleven henrettet ved Frederiksborg Slot, har efterladt sig en øde Jord i Malmø, hvorom denne Brevviser, den henrettede Persons Svoger, skal give ham nærmere Besked, skal Sigvort Grubbe ved første Lejlighed lade denne øde Jord vurdere af uvildige Dannemænd, saa Kongen kan vide, hvad der deraf kan tilkomme Kronen, og siden lade den henrettede Persons Arvinger faa den Part af Jorden, som de ere berettigede til. Sk. T. 3, 207.

6. April (—). Miss. til Eske Bilde om ved første Lejlighed at sende det Vogn- og Hjultømmer, der kom fra Herridtsvad Klosters Skove, fra Helsingborg til Helsingør. Udt. i Sk. T. 3, 207 b.

— Aab. Brev om, at Peder Skriver og Madts Lerke, Borgemestre i Nyborg, paa Grund af den Besværing, de have med deres Bestilling, indtil videre maa bruge to Kronens Vangejorder udenfor Nyborg, den ene kaldet Kabbelet, den anden Birkhofvit, kvit og frit. F. R. 3, 116.

7. April (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Morten von Køllen om, at han paa egen Bekostning skal lave Gravene mellem den ny Bygning ved Frederiksborg Slot og Pladsen sammesteds og udgrave Jorden fra Apoteket til Køkkenet saa dybt, at han kommer paa haard Grund, saaledes som Kongen har aftalt med ham; den Jord, han udgraver,

skal han føre ind i Lysthaven. Endvidere skal han opgrave Gangene i Lysthaven og føre Jorden hen over hele Haven, saa denne kan blive forhøjet. Den Jord, som han opgraver af Graven, skal han igen fylde Gangene med. For dette Arbejde skal han ialt have 300 Dlr., hvilke Rentemestrene Envold Kruse og Sigvort Beck skulle betale ham af Rentekammeret, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, dog maa den sidste Rest ikke betales ham, førend Arbejdet er helt færdigt. Sj. R. 15, 16.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at indtage en Kvinde, ved Navn Karen Mouridtsdatter, i Hospitalet i Helsingør og skaffe hende Underhold lige med andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 20, 15.

— Miss. til Jochim Bülow. Han har indberettet, at Kronens Tjenere i Tibirke i Kronborg Len ere komne meget til Agters paa Grund af den store Skade, de lide af Sandet, og at de for deres Armods Skyld ikke kunne blive ved med at besidde Godset, medmindre Kongen vil forskaane dem for noget af deres aarlige Landgilde. For at Gaardene ikke skulle blive helt øde, har Kongen bevilget følgende Afslag i Landgilden: Peder Ibsen, Niels Lauridtsen og Rasmus Frandtsen hver 10 Skpr. Korn, Rug og Byg; Lauridts Søfrensen 9 Skpr. Korn af sin Gaard og 6 Skpr. Korn af en øde Jord, som han har i Brug; Niels Truedsen 6½ Skp. Korn af sin Gaard og 9 Skpr. Korn af en øde Jord; Oluf Simonsen og Lauridts Nielsen hver 10 Skpr. Korn; Oluf Jensen og Oluf Boesen hver 15 Skpr. Korn; Lauridts Madtsen og Anders Nielsen hver 10 Skpr. Korn. Han skal lade dette Afslag indtegne i Jordebogen. Sj. T. 20, 15.

— Miss. til Eske Bilde om at lade det Korn tørre, som han har i Forraad paa Slottet [Helsingborg] af Lenets Indkomst, saa det kan være tjenligt til at udføre til Skibs. Udt. i Sk. T. 3, 207 b.

10. April (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Af hoslagte Supplikats vil han se, at denne Brevviser, Christen Jensen i Odde-rup i Lundenes Len, klager over, at en Ejendom er frakommen ham og endnu forholdes ham af Herredsfogden i Nør Herred. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen om denne Sag, saa Kongen deraf kan faa udførlig Besked og derefter give Christen Jensen tilbørligt Svar, hvis han gør yderligere Anfordring, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 5, 248 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner til Søgaard og Erik Lunge til Stofgaard. Erik Vasbyrd til Vinderupgaard har begæret noget Kronens Gods i Sjælland til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard i Brastrup i Aars Herred i Mariager Klosters Len og 1 Gaard i Kolderup By og Sogn i Tørild Herred i Koldinghus Len, hvorom han selv kan give dem nærmere Besked. Da Kongen i den Anledning har ladet Kronens Gods paa Sjælland besigte, befales det dem herved med det første at besigte Godset i Nørrejylland, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 247 b.

11. April (—). Miss. til Hendrik Lykke til Ofvergaard og Peder Basse til Siørup, Embedsmænd paa Vordingborg Slot og Roskildegaard. Da Erik Vasbyrd til Vinderup har begæret 6 Gaarde i Tiberup¹ i Mierløse Herred i Holbæk Len og 1 Gaard i Velbrød² i Roskildegaards Len til Mageskifte for Fyldest af hans Arvegods i Nørrejylland, skulle de ved første Lejlighed besigte det ovennævnte Gods i Sjælland og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 15 b.

— Miss. til Breide Rantzau om at betale en Juvelér, ved Navn Frandts Thissen, 2500 Dlr. i Korn for nogle Perler og andet, som Kongen har faaet af ham, og lade det føre til Udgift i Regnskabet. Orig. Udt. i Sj. T. 20, 16 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Bispen i Skaane. Da M. Jens N., Skolemester i Malmø, for kort Tid siden for nogle indfaldne Aarsagers Skyld er bleven fjærnet fra Embedet og Kaldet endnu staaar ledigt, skulle de ved allerførste Lejlighed indsætte denne Brevviser M. Kort Jørgensen (»Conradus Georgii«)³ til Skolemester i Malmø. Sk. T. 3, 207 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i^{*} Aalborg. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra denne Brevviser, Niels Hellissen, Borger i Oslo, hvori han beretter, at han for nogen Tid siden paa visse i Supplikatsen nærmere angivne Konditioner af Søfren Mule paa Trosvig har tilforhandlet sig en Raabojert, der siden ved Arrest er frataget ham i Embden, af hvad Grund angives nærmere i Supplikatsen. Da han er bange for, at han ikke uden vidtløftig Proces og Rettergang kan komme til sin Betaling for den Skade, han har

¹ Tepperup. ² Vipperød, Merløse H. ³ I Overskriften til Brevet kaldes han Kort Jørgensen, i selve Brevet Conradus Georgii.

lidt, har han anmodet om kongelig Befordringsskrivelse til at blive hjulpen til Ret. Det paalægges dem, naar Sagen bliver stævnet i Rette for dem, nøje at undersøge Sagen og hjælpe Niels Hellissen eller hans Fuldmægtig til Ret uden vidtløftig Forhaling, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 249.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Madts Christensen, Borger i København, har for nogen Tid siden faaet en kongelig Ordre til Tolderne i Helsingør om, at de i Sundet skulle arrestere Peder Lassens, Borger i Lybæk, naar han maatte komme did, med det Gods, som han maatte have med sig, og som maatte tilhøre ham selv personlig, indtil Peder Lassens kunde tilfredsstille Madts Christensen for dennes Tiltale til ham. Naar Peder Lassens kommer til Sundet og bliver arresteret der, skulle de, naar Sagen bliver lovlig indstævnet for dem, straks uden Forhaling dømme i Sagen, for at Peder Lassens's Redere ikke skulle lide nogen Skade ved Arrest eller langt Op- hold. De skulle give deres Dom beskrevet fra sig. Sj. T. 20, 16 b.

— Aab. Brev til Kronens og Adelens Bønder i Halmstad Herred om at fremføre Ris, Sten, Jord og andet til Befæstningen i Halmstad [ligelydende med Brevet af 9. Marts 1605 til Kronens og Adelens Bønder omkring Varberg]. Sk. T. 3, 207 b.

— Miss. til Knudt Urne og Bispen i Fyen. Da Kongen gerne saa, at M. Pouel Jensen kunde blive befordret til Hundsebye Præstekald i Halstedt Klosters Len paa Laaland, som for kort Tid siden er blevet ledigt ved den forrige Sognepræsts Død, befales det dem at befordre ham fremfor nogen anden dertil, saafremt han findes delig og bekvem i Levnet og Lærdom, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sm. T. 6, 56.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for En- voldt Kruse til Hiermetløfgaard, Rentemester, paa Segelstrup Slot og Len, saaledes som afdøde Fru Ingeborig Skeel sidst har haft det i Væрге, med Undtagelse af det Strehals Gods paa Mors og i Thy, som Kongen har ladet lægge under Hald Slot. Han skal i det første Aar gøre Kongen Regnskab for al den visse og uvisse Indkomst af Lenet, for Avl, Affødning og anden Fordel til Lade- gaarden og for Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion i Børglum Herred. Naar det første Aar er forbi, skal han henvende sig til

Kongen for at faa at vide, paa hvilke Vilkaar han fremdeles maa beholde Lenet. [Med Artikl. 10, 16, 18]. J. R. 6, 284 b. K.

12. April (Kbhvn.). Følgebrev for Ennevold Kruse til Hierritsløfgaard, Rentemester, til de Kronens Bønder under Siegelstrup Slot, som afdøde Fru Ingeborg Skeel sidst har haft i Værg, med Undtagelse af det Strekhals Gods paa Mors og i Thy, som Kongen for nogen Tid siden har henlagt under Hald Slot. J. T. 5, 249 b.

13. April (—). Aab. Brev om, at Oluf Nielsen, barnefødt paa Kronens Gods i Ganløse¹ paa Ørøen i Abramstrup Len, der nu med Kongens Tilladelse har tilfredsstillet Jochim Bülow, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg, paa Kronens Vegne for sit Fødested, herefter maa bosætte sig, hvor han lyster, og være fri for at deles til Stavns. Sj. R. 15, 16 b.

— Aab. Brev om, at Peder Christensen, Borger i Aarhus, og hans Hustru Mette Lauridtsdatter for Livstid maa beholde en Eng, kaldet Deihollum, ved Malderupgaard² i Hasløf Herred, som Carl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, har fæstet til dem. De skulle aarlig svare 1 Fjerd. Smør til Lensmanden paa Aarhusgaard paa Kronens Vegne, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. J. R. 6, 285 b.

16. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Af hoslagte Supplikats ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Lauge Pedersen, Borger i Aalborg, har berettet at have at kræve hos Madts Lauridtsen, Brygger og Borger i Helsingør, i Henhold til en Fuldmagt fra Arvingerne efter afdøde Hans Jensen, forhen Foged i Romsdals Len i Norge, for den Gæld, som Hans Jensen skyldte Lauge Pedersen. Da han er bange for, at han ikke uden vidtløftig Proces og Rettergang skal kunne komme til sin Betaling, har han anmodet Kongen om en Befordringskrivelse til at blive hjulpen til sin Ret. Det befales dem at hjælpe ham til Ret ved lovlige Midler og uden langt og vidtløftigt Ophold, naar han stævner sin Modpart i Rette for dem, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 20, 17.

— Miss. til Sten Brahe. For nogen Tid siden har Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, faaet Ordre til paa Kongens Vegne med Rigens Ret at lade sig indføre i alt

¹ Gamløse paa Ourø, Horns H.

² Vistnok Mollerupgaard. V. Lisbjerg H.

Erik Langes og hans Hustrus¹ Gods, hvor det maatte findes her i Riget, for den Gæld, Erik Lange skylder Kongens Moder, og som hun har overdraget til Kongen. Da Ebbe Munk nu har berettet, at han ikke kan faa nogen rigtig Besked om, hvor Erik Langes Lod er falden i det Gods, der for kort Tid siden er tilfaldet ham paa hans Hustrus Vegne efter afdøde Fru Kirsten Bølle, skal Sten Brahe tilstille Ebbe Munk en rigtig Fortegnelse over de Steder, paa hvilke Erik Langes Hustrus Lod i Arven er falden, eller, hvis han ikke rigtig ved det, give Erik Langes Fuldmægtige over Godset Ordre til at give Ebbe Munk rigtig Besked om Godset, saa han kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 17 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Stygge Høgs og Christen Krabbes Sønner i Sorø Skole og skaffe dem Underhold og Disciplin lige med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 20, 17 b.

— Miss. til Eske Bilde om nøje at undersøge al Lejligheden med de Skvatmøller og Vejrmøller, der nylig ere opbyggede i hans Len [Helsingborg], og afdøle og ødelægge dem, der kunne være til Skade og Fortræd for Kronens Møller. Udt. i Sk. T. 3, 208.

— Miss. til Lauge Urne om, at han uden videre Forhaling skal dømme i en Sag mellem Thomas Hansen, Borger i Helsingborg, og en af dennes Medborgere sammesteds. Udt. i Sk. T. 3, 208.

17. April (—). Miss. til Petter Redtz til Tygestrup og Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, om at være til Stede, naar Corfids Ulfeldt til Bavelse overleverer Korsør Slot og Len til Ebbe Munk til Fiellebroe, Embedsmand paa Antvorskov, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet hørende Skove og give Ebbe Munk alt beskrevet under deres Signeter. Sj. R. 15, 17.

— Ligelydende Miss. til Petter Redtz og Detlof Holck om at overlevere Hendrik Lykke Jungshofvit efter Knud Rud til Vidbye. Udt. i Sj. R. 15, 17 b.

— Kvittansiarum til Mogens Ulfeldt til Sielsøgaard

¹ Sofie Brahe.

paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronborg Len fra 1. Maj 1600 til 1. Maj 1604, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 17 b.

17. April (Kbhvn.). Miss. til Ditløf Holck til Høigaard og Peder Basse til Siørup om at være til Stede, naar Lauge Beck til Førsløf overleverer Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, Ringsted Kloster og Len, overlevere Vilhelm Dresselberg Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som findes paa Klosteret og skal overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de under Klosteret hørende Skove, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Beskrivelsen til Vilhelm Dresselberg. Sj. T. 20, 18.

— Miss. til Peder Basse om ved allerførste Lejlighed at lade den gamle forfaldne Øksenstald og Folestald paa Ladegaarden ved Roskildegaard nedtage og fra ny af opføre en Længe til samme Brug, hvortil han kan bruge det gamle Tømmer, som findes paa Bistrup Ladegaard. Han maa bruge 30 Dlr., men ikke mere, til dette Byggeri og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 18.

18. April (—). Bestalling, fra sidste Paaske at regne, for Casper Scheppener von Benhausen som en Fadbinde i Kongens Vinkælder paa Kronborg. Han skal udbinde, forfærdige og istandholde de gamle Fade, som findes i Vinkælderen, udtappe Vin og i andre Maader arbejde med Vinen i Kælderen, naar det gøres behov. Han skal have 30 Rigsdlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn samt følgende aarlige Fetalje: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, 1 Td. Nødkød, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 12 Lispd. Bergesfisk, 1 Td. Gryn og 1 Td. Ærter. Lønnen skal betales ham af Tolderen i Helsingør, medens Fetaljen skal leveres ham af Skriverstuen paa Kronborg og Hofklædningen af Kongens Skrædderkammer. For de nye Vinfade, han laver, skal der betales ham 1 Dlr. 1 Ort for hver Ames Rum. Sj. R. 15, 18 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1604 at regne, for Joachim Bülow paa Kronborg Slot og Len. Han skal holde Slottet og Befæstningen i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 6 Læster Rug, 9 Læster Malt, 386 Skpr.

Humle, 10 Tdr. Smør, 3 Læster 1 Td. Sild, 7 Skippd. Bergefisk, 15 Skippd. Flæsk, 130 Svinehoveder, 130 Svinerygge, 46 Slagtenød, 9 Tdr. Ærter, 200 Faar og Lam, 150 Gæs, 200 Par Høns, 3 Tdr. Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabliav, 3 Tdr. Lyneborgersalt, $1\frac{1}{2}$ Læst Bajsalt, 200 Tdr. Havre, $1\frac{1}{2}$ Læst Gryn og 10 Ol Æg. Heraf skal han underholde sig selvøjette og sine egne Folk, naar de komme til Slottet, samt følgende daglige Folk paa Slottet: Slotsfogden og hans Dreng, 1 Ridefoged, Skriveren, Underskriveren og en Skriversvend, der tillige skal passe Sejerværket, 1 Kornmaaler, der tillige skal være Redesvend, 1 Kældersvend, 1 Grovsmed med 1 Svend, 1 Tømmermand, 1 Bødker, der tillige skal passe Vinkælderen, 1 Snedker, 1 Hjulmand, 1 Glarmester, 1 Bundgarnsfisker, Huskokken selvtredje, der tillige skal slagte, Bryggeren selvanden, der tillige skal bage, 1 Aalefisker, som ogsaa skal fiske i de ferske Søer, 2 Portnere, 1 Postrider, 1 Postvognssvend, 3 Arbejdsvognssvende, 1 Kærremand, 1 Taarngemmer, som ogsaa skal være Vægter, 1 Fadeburskvinde selvtredje, 4 daglige Arbejdskarle, 1 Urtegaardsmand, 1 Urtegaardssvend om Vinteren og om Sommeren saa mange, som der behøves. Herudover maa Jochim Bülow ikke tilskrive sig nogen Udspisning, ligesom han heller ikke maa indføre nogle uvisse Personers Udspisning i Regnskabet, det være sig, naar nogle af Kongens Folk komme til Slottet og faa et Maaltid Mad eller to, eller til Bønder, der gøre Arbejde til Slottet, Lundegaard eller Teigelstrup. Han skal gøre Regnskab for al Slottets og de underliggende Ladegaardes visse og uvisse Indkomst, paase, at Slottets Avlsgaarde blive vel drevne, saa Kongen kan have Fordel, ikke Skade deraf, og saa der gaar saa ringe Udgift med som muligt, og have flittigt Tilsyn med, at der ingen unyttige Folk indskrives i Regnskabet. Ligeledes skal han paase, at der ikke kommer Korn, Smør, levende Kvæg, Hø eller andet ud af Ladegaardene, uden at det indføres i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og Ladegaardene skal der forholdes ligesom hidtil. Paa Ladegaardene skal holdes følgende Folk, dog maa Lensmanden forøge eller formindske deres Tal, eftersom han finder det fornødent: paa Esseromb: Ladegaardsfogden, 1 Kældersvend, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Folerne, 1 Studevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Studene, 1 Kovogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Køerne, 1 Svinerøgter, 1 Ungfærøgter, 1 Mælkedeje og 4 Piger, 1 Maltgører,

der skal have 5 Dlr. i Løn, om Vinteren. — Paa Hørsholm: 1 Gaardsfoged, 1 Portner, 1 Svinemand, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Stude, 1 Komand, 1 Folerøgter, 1 Mælkedeje med 3 Piger. Hver af disse Folk skulle til Maanedskost have for 2 Dlr. Fetalje undtagen Gaardsfogden paa Esseromb, der hver Maaned skal have Fetalje for $3\frac{1}{2}$ Dlr. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst, dog forbeholder Kongen sig al Oldengæld, Told, Sise, Vrag, arveløst Gods og al Indtægt ved Salget af rodhuggen Skov og Vindfælder. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste, til hvilke han skal have Foder og Maal af Slottet. Skriveren skal ikke have Foder og Maal paa sine Heste, men i Stedet 25 Dlr. aarlig. [Med Art. 6, 10—11, 13, 16—20]. Sj. R. 15, 19.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud til Sandholt. Af hoslagte Supplikats vil han nærmere kunne se, hvad Sognemændene i Dreslette Sogn i Hagenskouf Len have berettet angaaende Kronens Part af Tienden af Dreslette Sogn, som han for nogen Tid siden har bortfæstet til Johan Rud til Møgelkier, skønt de have tilbudt at ville give ligesaa meget i Indfæstning og Afgift som nogen anden. Knudt Rud skal ordne det saaledes med Johan Rud, at denne godvillig afstaar Fæstet, og Kongen vil, at Tienden derefter bortfæstes til Sognemændene for rimelig Indfæstning og sædvanlig Afgift, da det i sig selv er ret, at Kronens Tiender hellere bortfæstes til Sognemændene selv end til nogen udenfor Sognet boende. F. T. 3, 163.

19. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Kloster. Han skal for sin Umage med at forestaa Landsdommerembedet og Klosteret aarlig have 700 Dlr., sædvanlig Hofklædning til sig selv, 2 Karle og 2 Dreng, Underholdning til sig selvfømtende, frit Foder og Maal til 6 Heste og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. For den øvrige visse og uvisse Indkomst skal han aarlig gøre Regnskab. Han skal aarlig lønne¹ følgende daglige Folk paa Klosteret: 1 Foged, 1 Skriverdreng, 1 Brygger, 1 Bryggersvend, 1 Bager og 1 Bagersvend, 1 Kældersvend, 1 Dugsvend, Lensmandens Kok, Borgekokken, 2 Kokkedreng, 1 Fisker, 1 Ladegaardsfoged, 1 Portner, 1 Postrider, 3

¹ Lønnen anføres for hver enkelt.

Postvognsdrenge, 1 Svinemand, 1 Fæmand, 1 Fædreng, 1 Mælkedeje, 2 Ladegaardspiger, 1 Smed, 1 Skolemester, 1 Hører, Jacob Løjtnant, der i aarlig Pension faar $37\frac{1}{2}$ Dlr. og $3\frac{1}{2}$ Dlr. om Maaneden i Kostpenge samt 9 Al. Engelst, 6 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug, Cornelius Skovrider, der i aarlig Løn faar 16 Dlr., 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og en sædvanlig Hofklædning, blinde Dirik 10 Dlr.; en fattig gammel Mand og en Vangevogter skulle alene have Underholdning. De 12 Skolepersoner, der hidtil have haft Underholdning paa Klosteret, skulle fremdeles have den; en af disse skal være Klokker og der skal herefter ikke holdes anden Klokker. Han skal paase, at Avlen til Klosteret bliver drevet godt og med saa ringe Bekostning som muligt, og al Fordelen derved skal føres til Indtægt for Kronen. Naar nogen af Adelen kommer til Klosteret, skal han laane dem Hus en Nats Tid, men ikke mere, og give dem Mad og Danstøl, som Klosteret formaar, samt laane dem Vogne til Nødtørf, som de have behov. Hvis nogen af Adelens Tjenere kommer til Klosteret med deres Herrers Pasbord, maa der ikke formenes dem Underhold paa en Nats Tid eller nødtørfdig Befordring med Heste og Vogne. Han skal paa Kongens Bekostning holde Klosteret i god Stand, men maa ikke foretage nogen ny eller stor Bygning uden Kongens Vidende og Befaling. Han skal holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret og maa aldeles ikke befatte sig med Jagten. [Iøvrigt med Art. 8, 10, 16, 19—20]. Sj. R. 15, 22 b.

19. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, paa Jungshofvit Len. Han skal svare 958 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og 300 Dlr. i aarlig Afgift af Avl og anden Fordel paa Ladegaarden. Disse Penge skal han paa egen Bekostning indlevere i Rentekammeret, og han maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indtægt og Femteparten af Oldengælden. [Iøvrigt med Art. 4—6, 10, 16—19]. Sj. R. 15, 25 b.

— Forleningsbrev for Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov, paa Korsør Len. Han skal i aarlig Genant have: 1 Læst 4 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Læst Malt, 72 Skpr. Humle, $3\frac{1}{2}$ Skippd. $1\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, 8 Slagtenød, 2 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Lispd. Smør, 8 Tdr. Sild, 100 Faar og Lam, 40 Gæs, $1\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. Bergfisk, 4 Tdr. 1 Fjerd. Gryn, 2 Tdr. 1 Fjerd. Ærter, 3 Tdr. Bajsalt og $\frac{1}{2}$ Td. Lønborgsalt, hvormed han skal underholde sig selvtrøje samt

følgende daglige Folk: 1 Slotsfoged, der tillige skal være Ridefoged, 1 Slotsskriver, 1 Skriverdreng, der tillige skal være Kældersvend, 1 Portner, 2 Maltgørere Vinteren over, 1 Person, der skal drive Vandvognen, og 1 Kvinde, som skal koge. Disse Folks Løn skal han fastsætte efter deres Kondition og Vilkaar, som billigt og ret kan være. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indtægt. [Iøvrigt med Art. 1—6, 8, 10, 13—14, 16—20]. Sj. R. 15, 27.

19. April (Kbhvn.). Bestalling for Hans Brun til Tennersør, Kongens Skibshøvedsmand, der med Skibet Penitentse skal begive sig i Vestersøen, saa vidt Kronens Strømme strække sig, for at holde disse rene, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk, der ere paa deres retfærdige Rejse, ikke skulle blive plyndrede af Sørøvere. Hvis han kan opdage saadanne og særlig hvis han under Norge træffer Dynkierkere, der tilføje enten Kongens Undersaatter eller andre søfarende Folk, Hollændere eller andre, Skade, skal han se at bemægtige sig dem og føre dem til København. [Med den sædvanl. Klavsul i Søpas for Kongens Skibe]. Sj. R. 15, 29 b.

— Skibsartikler for Hans Kønninck, Kaptejn paa Trost, og Godske Lindenov, Kaptejn paa den røde Løve, paa Rejsen til Grønland. Sj. R. 15, 30 b. (Se CCD. III. 184).

— Ligelydende Skibsartikler for Anders Lauridtsen, Skipper paa Argorosa, der skulde sejle til St. Lucas, og Otte Bagge, Skipper paa Leoparden, og Rasmus Bentsen, Skipper paa Turtelduen, der skulde sejle til Lissabon. Udt. i Sj. R. 15, 35.

20. April (—). Miss. til Tolderen i København om at lade Tobias Lauterback faa 3 Læster Rostockerøl sisefrit. Udt. i Sj. T. 20, 18 b.

— Miss. til Lauge Urne og Tage Krabbe om at besigte Bygningen paa Helgenkirke og give Besigtelsen beskrevet under deres Signeter. Udt. i Sk. T. 3, 208.

— Miss. til Kronens og Adelens Bønder i Ons Herred i Skaane. Kongen har bragt i Erfaring, at Holte Bro i Ons Herred og Landevejen, som løber til Landskrone, ere meget brøstholdne, saa den vejfarende Mand ikke uden Fare kan komme derover, hvilket skader Borgerne i Landskrone meget paa deres Næring og Bjærgning. Da det er en Alfarvej, som Bønderne

efter Recessen ere pligtige til at holde i Stand, befales det strengelig alle og enhver efter nærmere Tilsigelse af Christian Barnekov, Embedsmand paa Landskrone, eller hans Fuldmægtige at begive sig til Broen og gøre den i Stand, fylde de Huller og andre Mangler, der findes paa Alfarvejen i Ons Herred, og siden holde baade Bro og Vej i Stand, saa den vejfarende Mand ikke skal have noget at klage over. Sk. T. 3, 208.

21. April (Kbhvn.). Bestalling for Niels Hansen, Borger i Stege paa Møen, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal i aarlig Løn have 20 Dlr. samt efterskrevne Genant til sin og sine Toldsvendes Underholdning og til Foder til sine Heste i de 7 Ugers Tid, han rejser omkring til forskellige Fiskerlejer paa Møen, medens Fiskeriet staar paa: 8 Skpr. Mel, 8 Skpr. Malt, 6 Tdr. Havre, 2 Bolsvin, 1 Fjerd. Smør, 6 Lam, 6 Gæs, 12 Høns, 2 Ol Æg og 4 Læs Hø; Lønnen skal godtgøres ham i hans Regnskab og Genanten leveres ham af Skriverstuen paa Ermelundgaard. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 15, 35.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Enkefruer. Da Fru Gørvil Fadersdatter til Børringe er død og Kongen vil lade hende begrave i Lunde Domkirke Søndagen den 5. Maj, befales det dem at møde i Lund med deres Hustruer Lørdagen i Forvejen for den næste Dag at vise hende den sidste Ære og følge hendes Lig til dets Hvilested. Kongen vil sætte særlig Pris derpaa og erkende det med al Gunst og Naade. — Lauge Urne, Peder Brahe, Christen Bernekov, Johan Due, Tage Krabbe, Mogens Gyldenstjerne, Claus Podebusk, Christen Gyldenstjerne, Aage Ugerup, Brostrup Gjedde, Axel Rosenkrantz, Johan Urne, Melkior Ulfstand, Holger Ulfstand, Jørgen Venstermand, Otte Lindenov, Eske Bilde, Sigvort Grubbe, Anders Sinklar, Frederik Skovgaard og Otte Marsvin. — Enkefruer: Fru Beate Bilde, Fru Kirstine Steen Bildes, Fru Anne Anders Bings, Fru Birgitte Niels Krabbes, Fru Lisebet Gabriel Sparres, Fru Lisebet Jacob Hvitfeldts, Fru Dorethe van Ahlefeldt, Fru Karene Ofve Brahes, Fru Lisebet Anders Thotts og Fru Birgitte Marsvin. Sk. T. 3, 209.

22. April (Halmstad). Miss. til Kronens og Adelens Bønder i Halmstad og Varberg Len om, at de endnu i 2 Aar skulle hjælpe til med at fuldføre Bygningen paa begge Befæstninger og i samme Antal som i de foregaaende Aar fremføre Ris, Sten og andet, som Lensmændene paalægge dem

at fremføre. Ligeledes skulle de fremføre hvad de maatte restere med fra de foregaaende Aar. Udt. i Sk. T. 3, 208 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder for Norden paa Island om, at de, naar de Borgere i København og Helsingør, der besejle Øxefjord og Hanefjord paa Island, sende deres Skibe did, skulle hjælpe til med at udføre og indskibe 15 Læster Svovljord, som Kongen har befalet Envold Kruse, Embedsmand paa Island, at bestille og sende ned til København. Bekostningen med Gravning og i andre Maader skal blive dem betalt. Det paalægges Biørn Benedichtsens og Siufver Markorsens, Sysselmænd samme-steds, at paase, at de 15 Læster Svovljord med det første blive gravede og indskibede, da det er Kongen magtpaaliggende. N. T. 3, 212.

29. April (Kristianopol). Aab. Brev til alle Kronens og Adelens Bønder i Blekinge og paa Udøerne. Kongen har bragt i Erfaring og til Dels selv erfaret, at Landevejen gennem Blekinge, særlig fra Sølvitsborg til Christianopol, for største Parten er saa brøstholden og fyldt med store Sten, at man ikke kan komme frem uden stort Besvær, særlig ikke med Vogne. Da de i Følge Recessen ere pligtige til at holde alfare og Landeveje i Stand, paalægges det strengelig enhver, at de efter nærmere Tilsigelse af Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Sølvitsborg, eller hans Fuldmægtige skulle møde, hvor de blive tilsagte, for at rydde Vejen og gøre den i Stand med Broer, saa man uden Besvær kan komme frem med Vogne. Viser nogen sig uvillig, vil han blive tiltalt for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 209 b¹.

30. April (—). Gavebrev til Hans Grabow paa et Hus i Christianopol, et Loft højt, 6 Bindinger langt, muret mellem Stænger og tækket med Tegltag, hvilket Hus nu er hensat bag det Hus, som tilhørte afdøde Jens Winter, og hvorpaa Hans Grabow hidtil har holdt Hus. Han maa lade det nedbryde og igen opsætte, hvor han lyster. Sk. R. 3, 211 b¹.

— (Kbhvn.). Miss. til Henning Reventlov og Johan Rud, Befalingsmænd paa Skivehus og Ørum Slot, om at være til Stede, naar Fru Anne Lykke til Holbekgaard, Mourids Stygges Enke, overleverer Lund Gaard og Len paa Mors til Jacob Lykke til Tanderup, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre,

¹ Udenfor er skrevet: Henrik Langes Skrift.

Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet til Jacob Lykke. J. R. 6, 286.

1. Maj (Sølvitsborg). Miss. til Mogens Ulfeldt om endnu og ved første Lejlighed at forstrække Mester Hendrik Tripmager i Christianopol med 50 Dlr. paa det Arbejde, han skal lave, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 210.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Da han har begæret Tilladelse til at maatte opbygge en Ladegaard paa Udlænding under Øster Herred i Blekinge, hvor der skal være Gods og Lejlighed dertil, tillades det ham herved med det første at opføre de til Ladegaarden nødvendige Huse, hugge Tømmeret dertil i Kronens Skove og indtil videre bruge Ladegaarden til Bedste for sig selv, men der maa saa heller ikke beregnes Kongen nogen Bekostning til Bygningen. Sk. T. 3, 210 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Jørgen Kaas til Bierkildts, Befalingsmand over Jegeren, Dalleren og Ryfølke Len, har berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Jørgen Knudsen, der for nogen Tid siden har været hans Foged over Jegeren og Dalleren Len, endnu ikke har gjort sine Regnskaber af disse Len klare og ej heller har betalt, hvad han paa Jørgen Kaas's Vegne skal betale i Rentekammeret eller hvad han paa disse uforklarede Regnskaber kan være bleven Jørgen Kaas selv skyldig. Skønt Jørgen Kaas gentagne Gange har krævet Rigtighed af ham og sendt sine Fuldmægtige til ham derom, har han dog ikke kunnet komme til nogen Ende med ham. Det paalægges dem derfor, naar Jørgen Kaas's Fuldmægtig nu indstævner Jørgen Knudsen i Rette for dem, uden Forhaling at hjælpe nævnte Fuldmægtig til Lov og Ret, saa Jørgen Knudsen endelig kan blive tilholden til at gøre sine Regnskaber klare og enten betale hvad han bliver skyldig eller stille nøjagtig Borgen derfor. J. T. 5, 250. Orig.¹ i Landsark. i Viborg.

4. Maj (Malmøhus). Miss. til Rentemestrene. Denne Brevviser, Hendrik Dobbeltstein, forhen Byfoged i Malmø, har berettet, at han i en 10 Aar, medens han var Byfoged, ikke har oppebaaret nogen Løn for sin Besværing, saaledes som hans Formænd have haft og hans Eftermand nu har. Da han er bleven

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 4 f.

Kongen 150 Dlr. skyldig paa sit Regnskab, har han begæret, at denne Restance maa kvitteres mod hans Løn for de 10 Aar og mod noget gammelt Tilgodehavende, som han har at kræve hos Kronen fra den svenske Fejdes Tid. Kongen har bevilget dette og befaler dem at kvittere Hendrik Dobbeltstien for hans Restance. Sj. T. 20, 19.

4. **Maj (Malmøhus).** Miss. til Sigvord Grubbe og M. Mogens Madsen, Biskop i Lund. For nogle faa Aar siden¹ har Kongen henlagt Hølie Sogn udenfor Malmø til Underhold for Skolemesteren i Malmø, dog saaledes, at Skolemesteren skulde være forpligtet til at gøre Menigheden i Sognet tilbørlig Tjeneste, som en Sjælesørger bør at gøre. Sognemændene i Hølie Sogn have dog nu klaget over, at de siden denne Forandring ere blevne meget forsømte paa deres Saligheds Vegne med Uddelelse af Sakramenterne, Besøg af syge, Begravelse af døde, med Kirketjenestens og Prædikenens Holden i bekvem Tid og i andre Maader, da Skolemesteren, som uden har nok at gøre med sin egen Bestilling, ikke kan være rede til at gøre dem tilbørlig Tjeneste, naar det forlanges og Nødvendigheden kræver det; tilmed bor han i en lukket og befæstet By, hvor de ved forefaldende Lejlighed, hvis nogen paa sit yderste behøver hans Nærværelse, ved Nattetid ikke kunne faa Bud ind til ham om at komme til Stede. De have derfor anmodet om, at der maa blive taget Hensyn hertil. For at den fattige Almue under disse Forhold ikke skal blive forsømt med Hensyn til dens Salighed, skulle Sigvord Grubbe og Bispen ordne det saaledes mellem Skolemesteren og M. Niels Aldissen i Bunkeflod, der tidligere har haft Hølie Sogn som Anneks, at denne fremdeles lader sig bruge som Sjælesørger i Hølie Sogn og giver Skolemesteren en vis aarlig Afgift, saa Skolemesteren og hans Efterfølgere ikke komme til kort paa den Underholdning, der ved Fundatsen er henlagt til Skolemesterembedet. Sk. T. 3, 211. K.

— Følgrebrev for Sigvord Grubbe, Befalingsmand paa Malmøhus, til Bønderne til Børringe Kloster og de Bønder i Skiudts, Froste, Barre, Torne, Oxie og Vemmindehøigs Herreder, som afdøde Fru Gjørvel Fadersdatter hidtil har haft i Værge og Forsvar. Udt. i Sk. T. 3, 211.

¹ 3. Marts 1599.

[4. Maj]¹ (Malmøhus). Miss. til Sigvort Grubbe om straks at lægge Børringe Kloster med dertil liggende Bønder samt det Gods i Froste, Skiudts, Barre, Torne, Oxe og Vemindenhøigs Herreder, som afdøde Fru Giørvel Faddersdatter hidtil har haft i Væрге, ind under Malmøhus og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 3, 212.

5. Maj (Frederiksborg)². Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Morten Jensen, Tolder i Helsingør, har berettet, at han ved første Lejlighed fra ny af vil opbygge den Gaard i Helsingør, som han selv bor i. Da han imidlertid er bange for, at der med Tiden skal tilføjes ham nogen Krakel³ af hans Naboer, som om han skulde bygge dem for nær, og hans Bygning derved blive forsømt, har han anmodet Kongen om at være ham beforderlig til, at der kan komme nogle uvildige Mænd paa Pladsen, som kunne udvise ham, hvor vidt han efter de Breve, han har paa Ejendommen, kan lade bygge. Det befales dem uden al Forhaling at udnævne saadanne uvildige Mænd, der kunne udvise ham, hvor vidt han maa bygge. Sj. T. 20, 18 b⁴.

— (Malmøhus). Miss. til Jomfru Ingeborg Bilde. Richardus Gree, Borger i Malmø, har berettet, at hun forrige Aar har givet ham sin Haandskrift paa, at han skulde beholde alt det Smør, som kunde falde paa hendes Gaarde i Sjælland og Skaane, og som fandtes i hendes Gaard i København. Han har i Henhold hertil ogsaa taget det Vintersmør og gamle Smør, som hun har haft liggende, men det andet har han ikke kunnet faa, hvorved han mener, at han kommer til kort. Da han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, befales det hende herved at tilfredsstille ham og at efterkomme hendes eget Brev, hvilket i sig selv er rimeligt, saa Kongen kan blive fri for videre Klage. Sj. T. 20, 19 b.

— Forleningsbrev for Niels Nielsen, Byfoged i Lund, paa Kronens Part af Korntienden af Fiellit⁵ Sogn i Torne Herred, uden Afgift, saalænge han er Byfoged. Sk. R. 3, 212.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Thilling paa Kirkens Part af Korntienden af Øie Sogn i Harvested Herred,

¹ I Registranten er Brevet udateret, men indført mellem Breve af 4. og 6. Maj. ² Rimeligvis er enten Datoen eller Dateringsstedet forkert. ³ Strid.

⁴ Udenfor er skrevet: Knud Gabriels Skrift. ⁵ Fjelie.

hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193.

6. Maj (Malmøhus). Miss. til Rentemestrene om at betale en Borger i Ystad Fragten for noget Kobber, der strandede under Skaane. Udt. i Sj. T. 20, 19 b.

— Forleningsbrev for Henning Madtsen, forhen Skolemester i Landskrone, paa Beatæ virginis Vikarie i Lund Domkirke. Udt. i Sk. R. 3, 212.

— Miss. til Sigvord Grubbe om at aftakke afdøde Fru Gjørvel Faddersdatters Folk, betale dem deres Løn og føre denne til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sk. T. 3, 212 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe og Anders Sinklar om at lade det Gods, Løsøre, Klenodier og andet, som findes paa Børringe Kloster efter afdøde Fru Gjørvel Faddersdatter, registrere. Udt. i Sk. T. 3, 212 b.

— (Kbhvn.). Mageskifte mellem Fru Ellen Rostrup til Pederstrup, Ofve Skram til Skovgaards Enke, og Kronen. J. R. 6, 286 b. (Se Kr. Sk.).

7. Maj (—). Livsbrev for Fader Matsen, Borger i Malmø, paa en Eng og Mose, liggende til Gloustrup Kirke i Skaane, som Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, har bortfæstet til ham paa Livstid. Han skal svare sædvanlig Afgift af den til Gloustrup Kirke. Sk. R. 3, 212.

— Miss. til Manderup Parsberg. Saavel af hans som af en hamborgsk Skipper Cornelius Petersens Angivende har Kongen set, at en Dynkerker, ved Navn Philippus de Foss, der skal have plyndret søfarende Folk, baade den nævnte hamborgske Skipper og andre, for kort Tid siden er indkommen under Skagen med Skib og Folk, hvor Manderup Parsberg har ladet dem alle anholde paa en Ret. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med dem, befales det ham fremdeles at anholde Philippus de Foss og de Officerer, der have været med ham paa Skibet, paa en Ret, da Skipper Cornelius Petersen har begivet sig til Hamborg for at hente sine Rederes Klager mod nævnte Dynkerker; derimod skal han løsgive de gemene Folk, saa de straks kunne begive sig ud af Riget. J. T. 5, 250 b.

— Miss. til Peder Mund. Kronens Bønder i Odder Sogn i Hats Herred i Aakær Len have berettet, at de ere bange for, at Kronens Part af Korntienden af Odder Sogn skal blive fra-

fæstet dem af fremmede, naar de 3 Aar, for hvilke de have fæstet Tienden, ere udløbne. Da Kongen ikke kender noget til den Sag, maa han ikke bortfæste Tienden, førend Kongen selv kommer derover og kan undersøge al Lejligheden derom. J. T. 5, 251.

7. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gudsløf Budde til Gunderupgaard paa Kronens Part af Korntienden af Farsø Sogn, som Apotekeren i Viborg er forlenet med, hvoraf der aarlig skal svares 12 Tdr. Rug og 12 Tdr. Byg til Apotekeren i Viborg eller til den, der efter ham bliver forlenet med Tienden. Udt. i Tb. S. 76 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gudsløf Budde paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Strandbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 76 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fader Madtsen paa Kirkens Part af Korntienden af Maglerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fader Madtsen paa Kirkens Part af Korntienden af Haasløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193.

— Aab. Brev om, at David Lucht, Toldskriver, og Hans Pedersen, Borger i Helsingør, have berettet, at de i Forening med andre af deres Kompagni have ladet nogle Havne under Island besejle og med deres Tjenere og Købmænd sendt forskellige Slags Varer did, som disse ogsaa have uddelt blandt Almuen, men da de nu kræve deres Tilgodehavende derfor, vil en Del af Almuen ikke betale, andre nægte endog ligefrem Gælden, og de ere bange for, at nogle af deres Skyldnere skulle dø, saa de ikke kunne faa deres Betaling. Da de nu have anmodet Kongen om at hjælpe dem til deres Ret, befaler Kongen herved sin Lensmand og sine Lagmænd, Sysselmænd og Lagretsmænd, at de skulle hjælpe de ovennævnte to Mænds Fuldmægtig Niels Busch til Ret, saa han uden lang Forhaling efter islandsk Lov faar den Restance, der tilkommer dem. N. R. 3, 244.

9. Maj (—). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Hoslagt sendes en Supplikats, hvori denne Brevviser Peder Grøn beretter, at hans Ægtehustru er draget fra ham, og besværer sig over, at Ka-

pitlet ikke vil dømme dem imellem, skønt det flere Gange er forlangt. Det paalægges Kapitlet enten at dømme dem imellem ved første Lejlighed eller, hvis det har nogen billig Bøtænknelighed derved, erklære sig til Kongen derom og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 5, 251 b.

10. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Corfidts Ulfeldt til Bavelse paa Rugaard Len og Vissenbierg Birk paa Fyen. Han skal svare 450 Dlr., uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og Birket og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden, naar der er Olden. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 6, 116.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm paa Hagenskouf Slot og Len. Han skal svare 1000 Dlr., uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og have fri Olden i Lenets Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden, naar der er Olden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Lenet i Befaling med Ret til at bortfæste Kronens Parter af Tienderne i Lenet, og han skal aarlig gøre Kongen Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf, dog maa han ikke gøre Provsten i Assens Provsti Indpas i den Rettighed, der efter Kongens Forleningsbrevs og Bevillings¹ Lydelse tilkommer denne. [Med Art. 1—12, 16—18, 20]. F. R. 6, 119 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Jacob Lykke til Tanderup paa Lund Gaard og Len paa Mors og Jegene. Han skal svare 250 Dlr., uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og al Avlen til Gaarden og maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest, og han skal holde de Huse, der nu findes paa Gaarden og Ladegaarden, ved Magt, saa de ikke

¹ 19. Febr. 1605.

blive bygfældige ved hans Forsømmelse. [Med Art. 7, 10—12, 18]. J. R. 6, 289.

10. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. Hoslagt sendes en Supplikats fra denne Brevviser, en Borger i Rostock, hvoraf han nærmere kan se, hvad denne beretter om noget Bly, som for rum Tid siden er strandet under Bornholm, og som han siden paa sin egen Bekostning har ladet bjærge. Hans Lindenov skal snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig med den Sag og af hvad Grund Blyet i saa lang Tid er forholdt denne Borger, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan vide at give Borgeren tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 212 b.

11. Maj (—). Miss. til Kronens Bønder i Kronborg Len. Da Kongen har givet Jochim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, Ordre til ved første Lejlighed og efterhaanden at lade de til Slottet og dets Ladegaarde liggende Vænger indgærde med et Stendige, befales det dem strengeligen, at de, naar de blive tilsagte af Jochim Bülow eller hans Fuldmægtige, skulle møde med Heste og Vogn og færdig Hjælp for at fremføre de Sten, som maatte behøves, og siden hjælpe til med at opsætte Stendigerne, da det i Længden vil være til deres eget Gavn. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sj. T. 20, 20.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Andres Sinklar og Sigvord Grubbe til Hofdal. Da Christen Gyldenstjerne til Stiernholm har begæret noget Kronens Gods i Vemmendehøys Herred i Malmøhus Len, nemlig Hasselebøsserup med 4 Gaarde i Skibberup, som afdøde Christen Munks Børn havde i Pant, til Mageskifte for noget af sit Gods i Jerresta og Ingelstad Herreder i Malmøhus Len, nemlig 6 Gaarde i Tonnerup¹, 2 Gaarde i Versta², 2 Gaarde i Vranne-
rup, 1 Gaard, kaldet Munkerynde, 1 Gaard i Cabusse ved Ystad, 1 Gaard i Valdbye, 1 Gaard i Blestrup og 1 Gaard i Tangerup³, hvorom han selv skal give dem nærmere Besked, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 213.

14. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra nogle Borgere i Køge

¹ Tommerup, Jerrestad H.

² Virrestad, samme H.

³ Tågerup, Ingelstad H.

angaaende en hollandsk Skipper, der for nogen Tid siden i Sundet er løbet paa et af deres Skibe, som laa for Anker i Sundet, og ikke alene gjort stor Skade paa Skibet, men ogsaa paa det deri værende Gods. Da de have anmodet om at maatte faa Arrest paa denne hollandske Skipper, naar han igen maatte komme til Sundet, indtil Rettens Udføring, befales det Tolderne at arrestere nævnte Skipper, naar han kommer, indtil der kan blive afsagt ordentlig Dom mellem ham og Kongens Undersaatter om, hvad Erstatning han bør give dem. Dommen skal afsiges af Borgemestre og Raad i Helsingør og ved allerførste Lejlighed og uden Forhaling, saa Rederne, der ikke have noget med Sagen at skaffe, ikke skulle lide nogen Skade paa deres Næring. Sj. T. 20, 20.

16. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Knud Rud til Vidby paa det højeste forfølger en af Kongens Skovridere, ved Navn Johan Vram, for nogle Ord, som denne paa Ting skal have ladet falde om nogen Jagt, som Knud Rud skal have ladet anstille paa Kronens Skove, og vil dele ham til hans 3 Mark for den Sag og for anden Tiltale, befales det Hendrik Lykke at føre Tilsyn med denne Sag, saa der ikke vederfares Johan Vram noget mod Billighed, og sørge for, at Johan Vram bliver forsvaret, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Sj. T. 20, 20 b.

— Forleningsbrev for Knud Grubbe til Røgle paa noget Krongods i Nør Herred i Helsingborg Len, nemlig 1 Gaard i Torrerød i Ferrentoft¹ Sogn, 4 Gaarde i Ronnerød² og 1 Gaard i Skenkholt, uden Afgift. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 212 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Jochim Bülow. Af hans Indberetning har Kongen set, at Fiskeriet i Kronborg Len i de sidste Aaringer har slaaet meget fejl og endnu gør det, saa de af Kronens Undersaatter, der ere indskrevne i Jordebogen for Fiskelandgilde, ikke kunne udrede den og derfor have begæret at maatte give Penge i Stedet for Fiskene, indtil Gud igen vil give dem sin Velsignelse af Havet. Da Kongen har bevilget dette, skal han indtil nærmere Ordre, eller indtil Gud igen giver sin Velsignelse af Vandet, tage Penge i Stedet for Fiskene af de Kronens Bønder i Tikiøb, Asminderød, Søborg, Esbønderup, Gredstedt, Rambløse, Vei-

¹ Färingtofta, N. Asbo H.   ² Rågneröd, samme H.

bye, Bierckerød og Karleboe Sogne, der ere indskrevne i Jordebogen for Fiskelandgilde. Der skal beregnes 2 Dlr. for hver Td. saltet Torsk, 3 Dlr. for hver Td. Sild og 12 Sk. for hvert Hundrede Kuller. Sj. T. 20, 21.

17. **Maj (Kbhvn.)**. Miss. til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie- og menige Kapitelstjenere i Oxie Herred i Malmøhus Len om hver at køre 10 Læs Tørv til Volden og Befæstningen ved Malmøhus Slot. Udt. i Sk. T. 3, 214 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til menige Kapitels- og Kirketjenere i Torne og Barre Herreder om hver at køre 1 Læs Sten fra Fuel-sang til Malmø. Udt. i Sk. T. 3, 214 b.

— Miss. til Lauge Urne og Sigvord Grubbe. Tage Krabbe til Jordbiørg, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har indberettet, at der i en paa Klosteret staaende gammel Kiste findes nogle Breve, der ikke bleve registrerede og overleverede til ham, da det andet Inventarium paa Klosteret leveredes ham. Da Kisten er saa raadden og saa daarlig forvaret med Lukkelse, at Brevene ikke længere til Gavn kunne gemmes deri, og da han er bange for, at han eller hans Arvinger i sin Tid skulle blive krævede derfor, hvis noget af Kistens Indhold bliver forrykket, har han anmodet om, at Brevene maa blive optagne og registrerede af nogle gode Mænd. Det befales dem i den Anledning, at de ved første Løjlighed skulle begive sig til Klosteret, optage og registrere Brevene og siden levere Tage Krabbe dem med et rigtigt Register over dem under deres Haand og Segl, saa Brevene siden kunne hensættes i bedre Forvaring. Sk. T. 3, 214.

— Miss. til Ifver Juel, Kieldt Brockenhuus, Thommes Juel, Erik Lunge og Hendrik Vind. For nogen Tid siden har Kongen ladet aaben Befaling udgaa til dem angaaende en Trætte mellem Hendrik Belov til Spøtrup, Embedsmand paa Calløe Slot, Palli Fasti til Mindstrup, Fru Else Lindenov til Rørbek, Absalon Gjøs Enke, og Fru Marren Skram til Matstrup, Jacob Hardenbergs Enke, om et Markeskel mellem Sønder Askier, Hesselbierrig og Nygaards Mark paa den ene og Store Langkier Mark paa den anden Side. Af forskellige Grunde er denne Befaling hidtil ikke bleven udført, men Sagen er bleven opsat af dem til Lørdag den 22. Juni. For at Lodsejerne en Gang for alle uden videre Forhaling kunne komme til Ende med denne Trætte, befales det dem herved paany at indstævne alle Lodsejerne i Rette for sig til den

22. Juni, siden begive sig til Aastederne og i alle Maader rette sig efter den forrige Befaling. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de ikke mødtes Sted. J. T. 5, 251 b.

18. Maj (Frederiksborg). Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør. Kongen har for nogen Tid siden sluttet en Akkord med ham om de Teglsten, som han i indeværende Aar kunde lade brænde i sin Teglovn ved Helsingør, hvorefter Kongen skulde have dem til en bestemt Pris pr. Tusinde, naar de vare gode og ustraffelige. Kongen har dog nu erfaret, at Stenene ikke ere saa tjenlige til hans Byggeforetagender, som de burde være, og at han andre Steder kan faa bedre Sten til en billigere Pris. Morten Jensen skal derfor ikke i Henhold til ovennævnte Akkord gøre sig Bekostning med at lade brænde flere Sten til Kongen, medmindre han ved, at han kan afhænde dem andre Steder. Sj. T. 20, 21 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen for nogen Tid siden har givet Ordre til, at der skal hugges forskellige Slags kroget Tømmer til Bygningen paa Frederiksborg i Silkeborg Lens Skove, skal Frants Rantzau tilsige Bønderne i Lenet, at de efterhaanden og saa snart som paa nogen Maade muligt skulle føre dette Tømmer fra Skovene til de nærmest liggende Ladesteder, hvor de Skibe, Kongen sender efter Tømmeret, bedst kunne indtage det. Kongen har givet Carl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, og Peder Mund, Embedsmand paa Skanderborg, Ordre til ogsaa at tilsige Bønderne i deres Len til at hjælpe med til at føre Tømmeret ned. Han skal straks erklære sig til Kongen om, hvor meget af ovennævnte Slags Tømmer der er at faa, til hvilke Ladesteder det bliver ført ned og hvor meget til hvert Ladested, saa Kongen kan vide at rette sig derefter. J. T. 5, 252 b.

— Miss. til Carl Bryske om at give Bønderne i sit Len [Aarhusgaard] Ordre til at hjælpe til med at føre det i Silkeborg Lens Skove huggede krogede Tømmer ned fra Skovene til de nærmest liggende Ladesteder, hvor Skibene bekvæmlest kunne hente det. J. T. 5, 253.

— Ligelydende Miss. til Peder Mund angaaende Bønderne i hans Len [Skanderborg]. Udt. i J. T. 5, 253.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Dyre til Linderrumbsgaard, Sekretær, paa Kirkens Part af Korntienden af Uggild Sogn i Venneberg Herred, hvoraf der aarlig skal svares

4 Pd. Rug, 3¹/₂ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 76 b.

18. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Dyre til Boller paa Kirkens Part af Korntienden af Torsø¹ Sogn i Børglum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 76 b.

20. Maj (—). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at mange af hans Undersaatter paa forskellige Steder her i Riget, hvor der er Ved og Brændefang at faa, understaa sig til, tværtimod Kongens baade gamle og nye Forbud, at udføre forskellige Slags Brændeved til fremmede Steder, baade til Lybæk, Stralsund, Wismar og andre Steder, saa Kongens egne Undersaatter mange Steder i Købstæderne lide stor Mangel paa Brændsel, da de ikke kunne faa noget til Købs. Kongen har i den Anledning sendt denne Brevviser Jacob Jensen til Østersøen med sit Skib for at paagribe alle dem af Kongens Undersaatter og alle de fremmede, der understaa sig til at føre nogen Slags Brændeved ud af Riget til fremmede Steder for at sælge det. Alle dem, som han kan faa fat i, skal han føre til København. Til Erstatning for hans Umage og Bekostning hermed maa han selv beholde de 2 Parter af det Brændeved, som han saaledes anholder, medens den ene Part skal tilfalde Kongen. Sj. R. 15, 36.

— Ligelydende Breve for Oluf Pedersen og Jens Olufsen. Sj. R. 15, 36.

— Aab. Brev om, at Claus Vildtskytte, Borger i Helsingør, maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde; Kronens Told og Rettighed hermed dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 15, 37.

— Miss. til alle Kron- og Kapitelstjenere i Roskildegaaards Len. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om, at enhver skal køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg Slot til Byggeriet dér, men erfarer nu, at Kalken endnu ikke er fremført. Det befales dem derfor strengeligen, at de uden videre Forhaling skulle fremføre Kalken, naar de blive tilsagte af Jochim Bülow eller hans Fuldmægtige. Hvis nogen fortrykker sig og ikke møder, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sj. T. 20, 22.

¹ Taars, Børglum H.

20. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at alle Kirker i Malmøhus Len, der ikke selv ere trængende, men ere ved godt Forraad, skulle komme Fielsted Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue, da Fielsted Kirke er meget bygfældig og hverken Kirken eller Sognemændene ere saaledes stillede, at de kunne bekoste Istandsættelsen uden fremmed Hjælp. Det befales Kirkeværgerne, at de, naar Lensmanden paa Helsingborg Eske Bildes Fuldmægtige paa Fielsted Kirkes Vegne besøge dem med dette Brev, for denne ene Gang skulle udrede en Hjælp til Fielsted Kirke, eftersom deres Kirke bliver takseret til af Sigvord Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus. Hjælpen skal leveres til Eske Bildes Fuldmægtige, og Kirkeværgerne for Fielsted Kirke skulle siden gøre Regnskab for, hvorledes Pengene ere blevne anvendte til Fielsted Kirkes Bygning. Sk. R. 3, 213.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Tage Krabbe til Jordberg paa St. Peders Kloster i Lund og Øfvits Kloster samt de jordegne Gaarde og Krongaarde i Skaane, som han selv en Tid lang har haft i Forsvar, uden Afgift, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag samt Indtægt ved Salget af rodhugget Skov. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaardene. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 2, 9—12, 16—18]. Sk. R. 3, 213 b.

— Forleningsbrev for Dr. Mathias Jacobi paa et Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet Vicariatus visitationis Marie, som nu er ledigt efter M. Peder Terkelsen. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 290.

23. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1605 at regne, for Sigvord Grubbe til Hofdal paa Malmøhus og Lunde-gaards Len, Dalbye Kloster og Helnekirkis Gods, som han selv hidtil har haft i Værge, samt Børringe Kloster, Froste Herred, Lindholms Birk og alt andet Gods, som afdøde Fru Giørvel Faddersdatter hidtil har haft i Forlening. Han skal holde Malmøhus Slot i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottenes og Ladegaardenes daglige Folk have følgende aarlige Genant: 5 Læster 3 Pd. Rug, 9 $\frac{1}{2}$ Læst 4 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, hver Læst Rug regnet til 40 Tdr. og hver Læst Byg til 48 Tdr., 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør,

30 $\frac{1}{2}$ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, 42 $\frac{1}{2}$ Bolsvin, 145 $\frac{1}{2}$ mager Svin, 318 Par Høns, 9 Spegelaks eller 9 Dlr. i Stedet, 1 Td. Aal og 347 $\frac{1}{2}$ Dlr. Endvidere maa han selv oppebære og beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til de til Malmøhus, Lundegaard, Dalby Kloster og Helnekirke hørende Ladegaarde, medens han skal gøre aarligt Regnskab for Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaardene til Lindholm og Børringe Kloster. Paa disse to Ladegaarde skal han underholde og lønne følgende Folk: paa Børringe Klosters Ladegaard 1 Ladegaardsfoged 12 Dlr. i aarlig Løn, 1 Kvinde, som skal koge og malke, 8 Dlr. i aarlig Løn, 1 Færøgter 4 Dlr. i aarlig Løn; paa Lindholms Ladegaard: 1 Skrивerdreng, som tillige skal have Opsyn med Børringe Kloster, 12 Dlr. i aarlig Løn, 1 Ladegaardsfoged 12 Dlr. i aarlig Løn, 1 Mælkedeje 8 Dlr. i aarlig Løn, 2 Mælkepiger hver 6 Dlr. i aarlig Løn, 2 Færøgttere hver 4 Dlr. i aarlig Løn; hver af disse Personer skal til Underholdning have Fetalje for 1 $\frac{1}{2}$ Ort hver Uge. Da Godset til Malmøhus nu er forøget med det Gods, som Fru Giørvel Faddersdatter har haft, har Kongen bevilget, at Sigvord Grubbe udover sin forrige Genant maa tilskrive sig 30 Dlr. til en Ridefoged. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uviste Rente og skal, naar der er Olden, have fri Olden i Skovene til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaardene. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 215.

23. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Ifversen, Kongens Vintapper, maa bosætte sig i Kolding, indtil videre være fri for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyngge og bruge borgerlig Handel og Vandel lige med andre Borgere i Byen. J. R. 6, 291.

24. Maj (—). Bestalling for Villom Voltersen som Salpetersyder paa Gotland. Han skal levere Arkelimesteren paa Københavns Slot saa meget Salpeter som muligt til en Pris af 14 Dlr. for hvert Centner lutret Salpeter. Han maa aldeles intet Salpeter lade udføre af Riget. [Med Art. 1—3]. Sk. R. 3, 218 b.

— Miss. til Tage Krabbe og Sigvord Grubbe. Da Gabriel Kaas til Bersholm er tildømt til med 12 Riddermændsmænd førstkommende 6. Aug. at skulle gøre Lov paa Bersholm¹ og ind-

¹ Bjersøholm, Herrestad H.

føre og gøre Løsøret ligesaa godt, som det var, da hans Hustru¹ døde, befales det dem at møde paa Bersholm til samme Tid, paase, at Loven gøres efter Loven, og give begge Parter beskrevet, hvorledes Loven bliver gjort og givet. Sk. T. 3, 215.

25. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til de samme om at være til Stede paa Smidstrup St. Laurentii Dag [10. Aug.], naar Fru Anne Anders Bings skal indføre det Løsøre, som fandtes efter hendes afdøde Husbonde. Udt. i Sk. T. 3, 215.

— Miss. til Landsdommerne over hele Riget. Joachim² Casimirus, Hertug i Sachsen, har skrevet til Kongen, at han for nogen Tid siden har ladet fængsle en Person, ved Navn Peter Rucker³, barnefødt i Landsbyen Friesen ved Chronatz i Bamberg Stift, der til nærmere Eftergispning er af høj Statur, stærk af Ledemod, bleg under Ansigtet og med studset gult Skæg, og som bedrageligen og løgnagtigt undertiden udgiver sig for Urtegaardsmand, undertiden for Fægter. Fængslingen er sket efter Begæring af en kejserlig Kammerraad paa Grund af forskellige utilbørlige Bedrifter, særlig for falske Mønter, som nævnte Person har møntet i Schlesien og udspreedt blandt Almuen. Da han nu uformodet er brudt ud af Fængslet, har Hertug Joachim Casimirus, der med største Flid vil lade ham efterfrage, anmodet Kongen om, at han paa Hertugens Bekostning maa blive anholdt, hvis han skulde komme til Kongens Lande og blive kendt efter ovenstaaende Beskrivelse, og blive holdt i Forvaring indtil Rettens Udføring. Landsdommerne skulle lade forkynde paa Landstinget for Menigheden, som er forsamlet der, og give dem alvorlig Ordre til, hvis de træffe en Person af ovennævnte Person og Skikkelse, at anholde ham og sende ham til Lensmanden i det Len, hvor han bliver greben, for at han siden ved første Lejlighed kan blive sendt til Kongen. Sj. T. 20, 22.

29. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Lykke til Holbekgaard, Mourits Stygges Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Holbek Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 1/2 Ørt. Havre til Kirken, af Udbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 1/2 Ørt. Havre til Kirken, og af Estrup Sogn i Roxe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 1/2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 77.

¹ Maren Jørgensdatter Munk.
Johan.

² Joachim er sikkert en Fejlskrift for:
³ I Overskriften til Brevet staar: Peter Rikard.

29. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Hospitalstienden af samme Sogne, hvoraf der af hvert Sogn skal svares samme Afgift, som ovenfor nævnt, til Hospitalet. Udt. i Tb. S. 77.

30. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Da Sigvord Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, efter Kongens Ordre har anvendt 74 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk. 3 Sk. 2 Alb. paa den ny Vandkunst paa Malmøhus, skulle de afkvitte dette Beløb i hans Regnskab og give ham Kvittering derfor. Sj. T. 20, 23.

— Aab. Brev om, at Marcus Skaaning indtil videre maa beholde Esserupgaard i Dalbye Klosters Birk i Skaane, som han selv bor i, fri for Afgift, Ægt, Arbejde og anden Tynge. Udt. i Sk. R. 3, 219 b.

31. Maj (—). Miss. til Søfren Tolder om at levere Anders Aagesen, Kongens Sanger, 2 Læster Rostockerøl, som Kongen har foræret ham til hans Bryllupshøjtid. Endvidere skal han lade Albret Lorentzen, Kongens Instrumentist, sise-frit faa 2 Læster Rostockerøl, som han efter Kongens Bevil-ling har udtaget hos Søfren Tolder til sit Bryllup. Sj. T. 20, 23.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Markorsen, Raadmand i Lund, paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Espinge Sogn i Froste Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 193.

1. Juni (—). Miss. til Peder Basse. Kongen har bragt i Er-faring, at Dæmningen ved Tudse Mølle i sidste Vinter er brudt ud. For at Møllen ikke skal blive helt øde, skal Peder Basse ved første Lejlighed lade Dæmningen istandsætte og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 23 b.

— Miss. til Joachim Bülow om ved første Lejlighed at lægge de 5 Krongaarde i Kundbye¹ i Horns Herred, der hidtil have ligget under Roskildegaard, ind under Abramstrupgaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 24.

— Miss. til Jacob Beck. Hoslagt sendes en Supplikats fra denne Brevviser, Anders Nielsen, Borger i Tønder, og en fyrstelig Forskrift, hvoraf han nærmere kan se, at Anders Nielsen

¹ Kyndby.

klager over, at Jacob Beck, da Anders Nielsen for nogen Tid siden sendte en af sine Sønner til ham for at kræve en Arv, der var falden efter en anden Søn af ham, Niels Andersen, der har tjent Jacob Beck som Skriver og er død i denne Stilling, har ladet hans Søn holde i Fængsel, indtil han har forskrevet sig til Jacob Beck, at han ikke mere vil tale paa Arven. Jacob Beck skal med det allerførste erklære sig saa udførligt om denne Sag, at Kongen derefter kan give Anders Nielsen tilbørlig Besked, hvis denne gør videre Anfordring, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 3, 215.

[Omtr. 1. Juni Kbhvn.]¹. Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Zent Koppermans Søn i Bergen i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 24.

2. Juni (—). Søpas for Christoffer Andersen, Helmer Rhode og Evert Brun, Borgere i København, for deres Skib Fortuna, omtrent 24 Læster drægtig, hvorpaa Jens Læsø, Borger i København, er Skipper, til Narva, Iwannegraad eller andensteds i Rusland, hvor Købmænd bedst kunne gøre deres Marked, og tilbage igen. Udt. i Sj. R. 15, 37.

— Miss. til Peter Redtz og Ditløf Holck, Befalingsmænd paa Salte Slot og Tryggeveldegaard. Der er Trætte mellem Kronens Bønder i Egtvedt og Kastrop under Roskildegaard paa den ene og Kronens Bønder i Harrestedt og Valsøe paa den anden Side angaaende nogle Indelukker, som ere indhegnede og indtagne i Overdrevet til Byerne, hvorover en Del af Bønderne besvære sig. Da begge Parter ere Kronens Bønder, saa Kongen gerne, at det kunde gaa rigtigt til, saa den ene Part ikke blev besværet eller forurettet mere end den anden, og befaler dem derfor ved første Lejlighed at begive sig til Aastederne, nøje undersøge Forholdene og ordne Sagen saaledes, som det kan være Kronen gavnligt og Bønderne til mest Forskaansel med Gærdsel og i andre Maader, og eftersom enhver af Bønderne giver Skyld og Landgilde til. De skulle give deres Forhandling og Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Det befales Bønderne paa begge Sider at møde for de ovennævnte to gode Mænd paa Aastederne, naar de blive tilsagte, og da at lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sj. T. 20, 24.

¹ I Registranten er Brevet udateret, men indført mellem Breve af 1. og 2. Juni.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe om at lægge 1 Gaard i Askebjerg¹ By i Følleløf Sogn i Aaes Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Ulfeldt til Sielsøe, Embedsmand paa Sølvitsborg, ind under Kallundborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 25.

— Miss. til Orban Noll om at indtage Maria Søfrens i Molløu i Hospitalet i København. Sj. T. 20, 25. • (Tr.: KD. V. 3).

3. Juni (—). Aab. Brev om, at Peder Jensen, barnefødt paa Kronens Gods i Kattinge i Herslof Sogn i Sømme Herred i Roskildegaaards Len, herefter maa være fri for at deles til Stavns og maa bosætte sig paa Kronens Gods, hvor han lyster, men han maa kun bosætte sig paa Kronens Stavn i Sjælland. Sj. R. 15, 37.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Gaardmænd, Husmænd og andre ledige Folk i Ringsted Klosters Len understaa sig til at fiske efter Krebs i Søer og Aaer i Lenet, hvilket medfører, at Kongen undertiden lider stor Mangel paa saadanne til sin egen Husholdning, strengelig forbyder alle Gaardmænd, Husmænd og andre ledige Folk i Lenet at fiske eller lade fiske efter Krebs i de i Lenet liggende Søer og Aaer. Understaar nogen sig hertil, vil han blive tiltalt og straffet. Det befales Lensmanden flittigt at paase Overholdelsen af dette Forbud. Sj. R. 15, 37 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Kongen har givet ham Ordre til at lade Sanbiere By ved Lindholm Ladegaard nedbryde, fordi Kongen herefter vil bruge den til Byen liggende Jord under Børringe Kloster, skal han, hvis der er Gaarde eller Boliger ledige i Lenet [Malmøhus], lade Bønderne fra Sanbiere faa disse uden Indfæstning, men hvis der ikke er saa mange ledige, tilbagebetale de Bønder, der ingen Gaarde kunne faa, den Indfæstning, som enhver har givet af sin Gaard. Da Kiøbinge Mølle længe har staaet øde, skal han paa Kongens Vegne forhandle med en Møller om, at denne paa egen Bekostning igen skal opbygge Møllen, dog skal Sigvord Grubbe fra Skovene skaffe Mølleren det nødvendige Tømmer til Opbyggelsen. Kongen vil ogsaa bevilge denne

¹ Eskebjærg, Skippinge H.

Møller nogle Aars Frihed for Landgilde paa Grund af hans Villighed og Bekostning, hvorom Sigvord Grubbe bedst kan enes med ham. Da Møllen skal være sat for højt i Landgilde, har Kongen bevilget, at Landgilden maa nedsættes med 2 Pd. Mel, saa at der herefter kun skal svares 10 Pd. Mel i aarlig Landgilde. Da baade Kornladen og det Hus paa Lundegaard, hvorpaa han selv holder Hus, skal være brøstholdne paa Tag og Skelning, skal han med saa ringe Bekostning som muligt lade dem skelne og istandsætte med Tag. Den Kalk, han behøver hertil, kan han lade brænde ved Fullesang. Omkostningen ved Arbejdet skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 215 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lunde Domkirke. Kongen har paa Begæring af Sten Maltesen, Embedsmand paa Baahus, bevilget, at denne maa faa 2 Gaarde i Aarup, 1 Gaard i Lønsholt og 1 Gaard i Øløkke af Kapitlets Gods til Mageskifte, saafremt det kan ske uden Skade for Kapitlet og dette kan faa tilbørlig Fyldest for sit Gods. Sk. T. 3, 216 b.

— Aab. Befaling til Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, og Christen Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Landskroner Slot. Der er Trætte mellem Kronens Tjenere i Brobye i Giøng Herred i Skaane paa den ene og Kronens Tjenere i Vester Emmersløf paa den anden Side, idet Bymændene i Brobye berette, at der gøres dem Skade paa deres Vange, der ligge paa den anden Side af Helie Aa, som skal være ret Skel mellem Byerne, af Vester Emmersløf Mænds Fæ, der svømmer over Helie Aa. De mene, at Vester Emmersløf Mænd ere pligtige til at holde en Hyrde ved deres Fæ, saaledes som de ogsaa hidtil og fra Arilds Tid af have gjort, da det ikke har været brugeligt og ej heller uden største Skade og Bekostning for Brobye Mænd kan lade sig gøre, at disse ved at sætte Gærder langs Aaen skulle forhindre den Skade, som de aarlig lide paa deres Vang. Da begge Parter ere Kronens Tjenere og Kongen ikke gerne ser, at den ene Part kommer mere til kort end den anden, paabydes det herved Lauge Urne og Christen Bernekov, at de ved første Lejlighed skulle begive sig til de omtrættede Aasteder, stævne begge Parter i Rette for sig og nøje undersøge, om Emmersløf Bymænd bør holde en Hyrde ved deres Fæ for at forhindre, at det svømmer over Aaen og gør Brobye Mænd Skade paa deres Kornvang, eller om Brobye Mænd selv bør sætte Gærder paa den anden Side langs med Aaen. De skulle der-

efter enten afgøre Striden i Mindelighed eller ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Det befales begge Parter at møde for de gode Mænd paa Aastederne, naar de blive indstævnedes, med deres Breve og Beviser og siden at lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 3, 217.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Borgemestre og Raad i Bergen have berettet, at de have overleveret Jørgen Knudsen, Borger i Aarhus, 600 Dlr., som han efter sin Forskrivning til dem paa deres Vegne skulde betale til en Kvinde, ved Navn Lutse Svendsdatter¹, Indbyrgerske i København, men han har beholdt Pengene og ikke leveret hende dem. Det paalægges Borgemestre og Raad i Aarhus, at de, naar Borgemestre og Raad i Bergens Fuldmægtige stævne Jørgen Knudsen i Rette for dem, skulle tilholde Jørgen Knudsen at tilbagebetale nævnte Fuldmægtige de 600 Dlr. eller uden Forhaling og vidtløftig Rettergang staa dem til Rette derfor, som det sig bør. J. T. 5, 253 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eiler Hendriksen i Krogerup i Kronborg Len paa Kirkens Part af Korntienden af Asminderøds Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Rug og 9 Pd. Byg til Asminderøds Kirke. Udt. i Tb. S. 9.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Hendriksen i Krogerup paa Kronens Part af Korntienden af Kallebo Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kronen, og af Blasterids² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 9.

4. Juni (—). Miss. til Kaptejn Hans Brun. Kongen har bragt i Erfaring, at en Dynkarker sidste Søndag paa en lille Doggerbaad under Anholt har plyndret en af Kongens Undersaatter fra Malmø, saaledes som han nærmere kan se af indlagte Brev. Det befales ham at gøre sig den yderste Flid for at faa fat paa denne Dynkarker og straks føre ham til København. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har antaget Joachim Hubener i sin Tjeneste og bevilget ham 300 Dlr. til Flytning af hans Gods og Bohave fra Tyskland her ind i Riget, skulle de af Rentekammeret betale ham disse 300 Dlr. Sj. T. 20, 25 b.

— Miss. til Holger Gagge. Anders Hansen i Rosted har

¹ I Overskriften til Brevet staaer: Lucie Fiskeblader. ² Blovsterød, Lyng-Kronborg H.

berettet, at han for nogen Tid siden har fæstet Kirkens Part af Korntienden af St. Mikkels Sogn i Slagelse, men i de forløbne dyre Aaringer ikke har kunnet faa den Afgift, der plejer at gaa af Sognet, fordi en Del af Godset i dette har staaet øde, hvorfor ogsaa Holger Gagge skal være bleven forarsaget til at omsætte Afgiften af Sognet. Anders Hansen er derfor i den Tid, han har haft Tienden, bleven Kirken 6 Pd. Korn skyldig, hvilken Resistance han har ansøgt om at faa eftergivet. Holger Gagge skal kvittere ham for de 6 Pd. Korn, han skylder Kirken, da det i sig selv er kristeligt og billigt. Sj. T. 20, 25 b.

4. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christen Marquartsen, Raadmand i Lund, paa 1 Gaard i Espinge By og Sogn i Froste Herred, fri for Afgift, Ægt og Arbejde. Udt. i Sk. R. 3, 220.

— Fredebrev, udstedt for Godtfolks flittige Forbøns Skyld, for M. Hans Carisius, der for nogen Tid siden af Thiart Diriksen, Borger i Frannicken i Vestfriesland, er bleven forfulgt til Herredsting og Landsting for en Gældssag og tilsidst efter Rigens Ret er bleven gjort fredløs, men nu har tilfredsstillet Thiart Diriksens Fuldmægtige for den Sag. F. R. 3, 122 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Pouel Møller i Hagenskouf Mølle har klaget over, at han ikke kan udrede den aarlige Landgilde og Afgift, som hidtil er svaret af Møllen, fordi Adelige alle vegne deromkring have opført Møller til Fortrængsel for ham og ogsaa for andre indtrufne Omstændigheders Skyld, og derved anmodet om noget Afslag i den aarlige Landgilde. Kongen har i den Anledning bevilget, at der i de næste 2 Aar aarlig maa afkortes 2 Læster Mel i den Landgilde, Møllen er indskreven i Jordebogen for. F. T. 3, 164.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz om at lade Bønderne i Frørup i Vindinge Herred i Nyborg Len være fri for at svare ét Aars Landgilde og lade dem faa Bygningstømmer til at opbygge deres Huse med, dog kun de Bønder, der have lidt Skade ved Ildebrand. Udt. i F. T. 3, 165.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg. For nogen Tid siden er der kommet et Skib til Nyborg, hvorpaa Hendrik Meyenring von Embden har været Skipper, og dette Skib er med det deri værende Gods for nogle Aarsagers Skyld blevet anholdt paa en Ret. Nu har Isac Pettersen, Indbygger i Helsingør,

paa Indvaaner i Medelburg Walter von Portens Vegne berettet, at denne har haft 26 Fade fransk Vin inde paa dette Skib, og ligeledes har Arendt Pedersen, Borger i Odense, paa to amsterdamske Borgeres Vegne berettet, at de have forstrakt Hendrik Meyenring med 330 Kroner paa Bodmeri paa Skibet, saaledes som de nærmere kunne erfare af disses egen Beretning. Det befales Borge-mestre og Raad at tage Sagen for og efter Parternes Beviser dømme om, hvor meget der med Rette kan tilkomme dem i Skib og Gods og hvor meget Kronen kan beholde som til den forbrudt Gods. De skulle give deres Dom beskreven. F. T. 3, 165.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock og Jacob Høg. Mogens Gjõe til Gundersløfholm, Kongens Jægermester, har berettet, at han ved første Lejlighed paa sine Broderbørns Vegne, som han er Værge for, vil modtage deres afdøde Moder Fru Karine Falk Gjøes Enkes efterladte Gods, Løsøre, Breve og andet og lade de Klæder og andet, som ikke uden Skade kan opbevares, indtil Børnene komme til deres myndige Aar, skifte mellem Børnene. Da han har begæret Befaling til dem om at være til Stede ved denne Lejlighed, paalægges det dem herved at møde, overlevere Mogens Gjõe det Gods, Løsøre, Breve og andet, som Fru Karine har efterladt sig, og skifte det Løsøre, som ikke uden Skade kan opbevares, indtil Børnene komme til deres Lav-alder. De skulle paase, at alt gaar tilbørligt til, og paa et klart og rigtigt Register give beskrevet, baade hvad Mogens Gjõe tager til sig, og hvad der bliver skiftet mellem Børnene. J. T. 5, 254.

29. Juni (—). Miss. til Fru Anne Rønno, Erik Hardenbergs Enke, om paa Herredstinget at lade forfølge Peder Mortensen paa Stryn, fordi han har taget Maren Simensdatter til Ægte, skønt hun samtidig havde sin ægte Husbonde i Live og ikke efter Ordinansen var skilt fra ham, og siden lade dem straffe i Overensstemmelse med Dommen for saadan ukristelig Bedrift. Udt. i Sm. T. 6, 56.

— Miss. til Knud Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at Claus Dyre til Linderumsgaard, kgl. Sekretær, der for kort Tid siden i Kongens Ærinde blev sendt over til Nørrejylland, i Aufderødt i Dronningborg Len paa morderisk Vis og uden al given Aarsag er bleven overfaldet af Eske Brock til Estrups og Hofjunker Trude Bryskes Tjenere, saa der er Fare for, at han uden Guds synderlige Forsyn ikke skal komme til sit Helbred igen. ja

maaske endog helt skal miste Livet. Da Kongen paa ingen Maade vil lade saadant gaa ustraffet hen, paalægges det strengelig Knud Brahe, at han med det allerførste og med allerstørste Flid skal undersøge, hvor mange der have været i Raad, Daad og Haandgærning ved dette Overfald, og siden paa Kongens Vegne lade dem tiltale og forfølge, der have været til Stede ved Overfaldet, tage Dom over hver enkelt og endelig holde paa, at der sker Eksekution i Overensstemmelse med Dommen. J. T. 5, 254 b.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg¹ og Eske Brock. Da Kongen har noget vigtigt at forhandle med sin Svoger, Kurfyrst Christian af Saxen, og i den Anledning vil sende dem og en af Kongens Doktorer som Gesandter til Kurfyrsten, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde den 31. Juli i Kolding selvsjette vel stafferede for at modtage deres Instruks og ufortøvet begive sig paa Rejsen. Kongen beder dem selv gøre Udlæg til Fortæring og andre Udgifter; Pengene skulle saa efter deres Hjemkomst blive dem betalt af Rentekammeret. J. T. 5, 255².

30. Juni (—). Aab. Brev om Takst for Skomagerarbejde i København. Sj. R. 15, 38. (Tr.: KD. II. 523 f. CCD. III. 185 ff.).

— Miss. til Carl Bryske (Aarhusgaard), Frands Rantzau (Silkeborg), Eske Brock (Dronningborg), Knud Brahe (Bygholm), Jacob Rosenkrantz (Nyborg), Knud Rud (Odensegaard), Corvidts Ulfeldt (Rugaard) og Niels Friis (Tranekier) om at indkræve de Øksne, som de have til gode hos Kronens Bønder i deres Len for Stedsmaal, Sagefald og i andre Maader fra 1. Maj 1605 til Mikkelsdag, og de Øksne, som Bønderne ellers maatte restere med, og sende dem til København, saa de kunne være her 14 Dage efter Mikkelsdag. De skulle straks med denne Brevviser erklære sig til Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, om, hvor mange Øksne de formene at kunne skaffe til den Tid. Sj. T. 20, 26.

— Miss. til Svendborg, Middelfart, Kolding og Assens om at sende saa mange som muligt af Byens Tømmermænd til København for at arbejde for Kongen paa Bremerholm. Udt. i F. T. 3, 167.

¹ Det indførte Brev er stilet til Manderup Parsberg. ² Tr.: Vedel Simonson, Bidrag til Eske Brocks Levnetsbeskr. I. 38.

1. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hermand Jul til Aaberg, Embedsmand paa Visborg, i det kommende Aar maa udføre 60 af de Staldøksne, som han stalter paa Ladegaardene under Visborg, fra Gotland, dog skal han svare Tolderen sædvanlig Told deraf og lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin paa en anden Tid skal udføres flere Øksne. Sk. R. 3, 220.

2. Juli (—). Miss. til alle de Kronens Bønder paa Laaland og Falster, som ligge under Landsdommeriet, og som Landsdommer Lauridts Grubbe nu har i Værge. Da Lauridts Grubbe har klaget over, at de vise sig meget genstridige mod ham, idet de ikke ville gøre ham den aarlige Tjeneste med Pløjning og Høstarbejde, som de ere pligtige til, naar de blive tilsagte af ham eller hans Fuldmægtig, befales det dem herved alvorligt uden Undskyldning at gøre ham den Tjeneste med Pløjning og Høstarbejde og i andre tilbørlige Maader, som de ere pligtige til, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sm. T. 6, 57.

3. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade to Forordninger, den ene¹ angaaende den store Uskikkelighed med Vin, Tyskøl, Kød, Sild og saltet Fisk, som indføres og forhandles i København, den anden [30. Juni] om Takst paa Støvler og Sko, forkynde med det allerførste og paase deres Overholdelse. Sj. T. 20, 26 b. (Tr.: KD. V. 3.).

— Miss. til Jacob Beck. For nogen Tid siden² har han faaet Ordre til at erklære sig paa en af en Borger³ i Tøndern indgivet Klage over, at han har forholdt ham en Arv, som var falden efter hans Søn⁴, der er død i Jacob Becks Tjeneste som Slotsskriver paa Varberg, og han har ogsaa efterkommet denne Ordre. Da nævnte Borger tilbyder, at han paa sin Søns Vegne vil gøre Jacob Beck Regnskab, hvis han maa faa de Registre, Sedler, Breve og andet, som fandtes i Skriverstuen paa Varberg, da Sønnen døde, og som Jacob Beck altsammen skal have taget til sig, befales det herved Jacob Beck at tilstille Borgeren de Registre, Sedler og andet, som vedkommer hans afdøde Søns Regnskab, saa han derefter kan lade dette slutte. Hvis det saa viser sig, at der efter Aflæggelsen af Regnskabet kan tilkomme Borgeren noget

¹ Denne Forordning, der udgik til Købstæderne over hele Riget, er først dateret: 2. Aug. ² 1. Juni 1605. ³ Anders Nielsen. ⁴ Niels Andersen.

af det, Sønnen har efterladt sig, skal Jacob Beck uden Forhaling lade ham faa det og i alt forholde sig saaledes mod ham, at han kan være det bekendt for Kongen og forsvare det for Gud, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 218.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacop Rosenkrantz om at lade Mogens Pedersen, som har været Skolemester i Trondhjem og har forholdt sig meget utilbørligt dér, paagribe og, hvis det lykkes, sende ham til København. Udt. i F. T. 3, 167.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Assens Købstad samt Kadts Mølle og Strande Mølle ved Assens have i nogen Tid ligget og svaret til St. Hans Kloster i Odense, fordi afdøde Erik¹ Hardenberg har haft Hagenskouf Slot i Pant. Da Kongen nu vil have Assens By og de to Møller henlagt under Hagenskouf Slot, som han er forlenet med, skal han straks lægge dem under Slottet og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af dem. F. T. 3, 168.

6. Juli (—). Oprejsningsbrev for Otte Frandsen, Studiosus, der har berettet, at han for nogen Tid siden her i København er kommen i Trætte og Slagsmaal med en Student, ved Navn Hans Jacobsen, og uforsættligt har stødt ham fra sig op mod en Kakkelovn, hvorved han har tilføjet Hans Jacobsen et stort og dødeligt Saar i Hovedet, hvoraf denne siden er død. Skønt han af 16 Mand er svoren til Bod, har stillet Eftermaalsmanden tilfreds og har staaet offentligt Skrifte her i Byen, er han dog bange for, at han ikke uden særlig Tilladelse af Kongen skal blive stedet til noget Præstekald, selv om han lovlig bliver kaldet dertil. Kongen giver ham hermed hans Fred igen og bevilger, at han maa blive stedet til det hellige Præsteembede, hvis han kan blive lovlig kaldet dertil og blive kendt duelig af Bispen. Sj. R. 15, 39.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har for nogen Tid siden² befalet ham at anholde en Dynkerker, ved Navn Philippus de Foss, og dennes Officerer, der for kort Tid siden under Skagen og andensteds i Vestersøen paa Kronens Strømme have plyndret en hamburgsk Skipper Cornelius Petersen og andre søfarende Folk, og holde dem til Stede paa en Ret, indtil Hamburgeren og andre kunne bevise deres Klager over Philippus de Foss og lovlig udføre dem med Retten, eller denne kan blive befriet for deres Klager og Beskyldninger. Det befales ham i Fortsættelse heraf at lade Phi-

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Eiler.   ² 7. Maj 1605.

lippus de Foss og hans Officerer anholde endnu i 5 Uger efter Modtagelsen af denne Skrivelse og, hvis nogen af Indbyggerne i ovennævnte Kongens Købstad eller deres Fuldmægtige inden den Tid møde frem og nøjagtigt kunne bevise, at Dynkerkeren har forurettet dem eller røvet fra dem paa Kronens Strømme, ved Lov og Dom lade dem vederfares, hvad ret og billigt er, men hvis der ikke inden de 5 Ugers Udløb møder nogen, som med Rette kan beskyldte Dynkerkeren eller overbevise ham om noget, da lade ham og hans Folk uhindret passere. J. T. 5, 255 b.

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke til Ofvergaard og Ebbe Munk til Fielebro, Embedsmænd paa Vordingborg og Antvorskov Slotte. Da Herluf Daa til Snedinge har begæret at faa Kronens Herlighed i 1 Gaard i Stubberup i Ørsløf Sogn og 1 Gaard i Bøgelund¹ i Bierge Sogn i Sjælland, der svare deres Landgilde til Sognepræsten i Sognene, til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Gadehus i Amendrup i Borse Herred i Sjælland, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 27.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at da Provster og menige Præster i Slagelse² Herred for nogen Tid siden holdt Kalent og Præstegilde i hans Len, skal der være kommen tre forklædte og formummede Personer ind til dem, som skulle have opført sig ganske utilbørligt med Ord og Gerninger, særlig skal en af dem være sprungen hen i en Seng og have besmittet og fordærvet de Klæder, som laa derpaa. Da en af disse Personer, ved Navn Laurits Mogensen, der for nogen Tid siden har været Peder Hundermarks Præceptor og af Religion skal være en Jesuit, endnu skal opholde sig paa Gierderup, skal Ebbe Munk med størst mulig Flid lade denne Person eftertrachte, lade ham fængsle og sende ham til København, for at saadan modvillig og letfærdig Bedrift kan blive tilbørligt straffet. Sj. T. 20, 27 b³.

8. Juli (—). Forordning, udgaaet over begge Rigerne, om den slesvigske Mønts Værdi. Sj. T. 20, 28. (Tr.: CCD. III. 188).

— Miss. til Lensmændene⁴ i Danmark og Norge om straks at lade Forordningen om den slesvigske Mønts Værdi læse

¹ Bøgelund, V. Flakkebjerg H. ² Slagelse er en Fejl for: Løve. ³ Tr.: Dsk. Mag. 3. R. VI. 168. ⁴ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Forsvar.

i alle Købstæder og paa alle Herredsting i deres Len, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 28 b.

8. Juli (Kbhvn.) Miss. til Johan Urne og Tage Krabbe. Mogens Gjõe til Gundersløfholm, Kongens Jægermester, har berettet, at han paa sine Broderbørns Vegne, som han er Værge for, ved første Lejlighed vil modtage det Gods, Løsøre, Breve og andet, som findes paa Bollerup og endnu ikke er registreret, og som afdøde Fru Karren Krabbe har efterladt sig. Da Mogens Gjõe ikke selv kan være til Stede, naar nævnte Gods, Løsøre og Breve blive registrerede, har han anmodet Kongen om en Befaling til dem om ved første Lejlighed at begive sig til Bollerup for at foretage Registreringen. Det befales dem derfor at begive sig til Bollerup ved første Lejlighed, registrere det Gods, Løsøre, Breve og andet, som findes der, og som Fru Karren Krabbe har efterladt sig, og levere Mogens Gjõe det af dem optagne Register derover. Sk. T. 3, 218 b.

— Miss. til M. Niels Lauritsen, Biskop i Viborg. Hr. Anders Guldsmed, Sognepræst i Aarestrup, Buderup og Graulou Sogne, har berettet, at hans forrige Kapellan for nogen Tid siden er død. Da han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke alene kan forestaa de 3 Sogne og han har en ung Søn, ved Navn Pofvel Andersen, som i nogle Aar har studeret ved Københavns Universitet og gjort gode Fremskridt, saa det kan formodes, at han vil være dygtig nok til at forestaa Bestillingen, vil han gerne kalde ham til Kapellan, hvis han ikke skal blive hindret deri ved Forordningen om Præstesønner, og han har derfor ansøgt om Kongens Tilladelse dertil. Det befales Bispnen, uanset den nævnte Forordning om Præstebørn, at ordinere Pofvel Andersen til Kapellan hos Faderen, hvis han ved sin Eksamination af ham finder ham duelig og bekvem i Levnet og Lærdom. J. T. 5, 256. K.

9. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Denne Brevviser Paschier Goessens, Borger i Hamborg, har berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Pouel Nielsen, vil forholde ham henved 56 Rigsdlr., som han skylder ham for Kostpenge for hans Søn, hvilken han for nogen Tid siden efter Pouel Nielsens Begæring har holdt i Skole i Hamborg. Han har flere Gange krævet Pengene, men forgæves, og er nu bange for, at han som fremmed Mand ikke uden vidtløftig Proces og

Rettergang skal kunne komme til sine Penge. Da han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, befales det dem uden Ophold at forhjælpe Paschier Goessens til sin Betaling, naar det kræves, da det i sig selv er billigt, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Orig. i Landsark. i Odense.

10. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knud Rud til Vidbye paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Jungshofvit Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1605, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 40.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Andersen i Hullegaard paa Kirkens Part af Korntienden af Allersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 9 b.

11. Juli (—). Bestalling for Lutich von Minden, Kongens Berider, der herefter skal drage omkring til alle Kronens Huse og Gaarde i Sjælland, hvor der holdes Stod, for at have nøje Opsigt med disse og med Folerne, saa at Stodhestene i bekvem Tid blive slaede til Stoddet og i rette Tid igen optagne og at Folerne i rette Tid blive brændte og med Flid opstaldede. Han skal i aarlig Løn have 150 Dlr., 30 Dlr. til en Hofklædning, 8 Dlr. om Maaneden i Kostpenge for sin egen Person og 4 Dlr. til en Dreng samt 20 Dlr. til Maanedesbesolding paa 2 Heste og en Kusk, alt at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 15, 40 b.

— Miss. til Eske Brock. Han har indberettet, at Enken efter den afdøde Møller i Møllen ved Dronningborg Slot har frasaagt sig Møllen, fordi den er sat for en for høj Landgilde, og at han ikke ved, hvem han igen skal faa til den, medmindre Kongen vil bevilge, at Mølleskylden bliver nedsat med 2 Læster Mel og 8 Tdr. Aal. Da Kongen paa ingen Maade vil gaa ind paa saa stort et Afslag, men det jo ogsaa vil volde Kronen stor Skade, hvis Møllen skal komme til at staa helt øde, skal han beflitte sig paa at faa en god Møller, der kan forestaa Møllen tilbørligt, og som skal have sin Underholdning paa Slottet blandt Slottets daglige Folk. Eske Brock skal blive enig med ham om en bestemt Løn og føre baade hans Løn og Fortæring til Udgift i sit Regnskab. Det Toldmel, der falder paa Møllen, skal Eske Brock oppebære for Kongens Regning og aarlig gøre Regnskab for det. Da han formener, at der med det første maa bygges paa Slotskirken, hvis den ikke med

Tiden helt skal forfalde, paalægges det ham med det første at gøre et Overslag over, hvad Bygning der behøves og hvad den vil koste, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom. Kongen vil saa siden give Ordre om, hvorledes der videre skal forholdes dermed. J. T. 5, 256 b. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov og Bispen i Skaane. Der er en vidtløftig Trætte mellem Sognemændene i Glumsløf og Qvistofte Sogne i Skaane angaaende Kaldelsen af en Sognepræst, idet hvert Sogn vil kalde sin, og de kunne ikke paa nogen Maade enes om Valget. Da Kongen ingenlunde er til Sinds at tilstede saadan Uenighed mellem Kronens Undersaatte om Kaldelsen af Sognepræst og de absolut ikke ville forliges, har han, for at forekomme videre Vidtløftighed, indsat denne Brevviser Hr. Anders Madtsen Flyncke, der hidtil har været Kapellan til St. Nicolai Kirke i København, til Sognepræst i Sognene. De skulle sende Hr. Anders til Sognene og foreholde Sognemændene, at de skulle give ham lovligt Kald, dog Ordinansen i alle Maader hermed ukrænket. Sk. T. 3, 219.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen for nogen Tid siden af Maren Bangs, Indvaanerske i Randers, har købt et Skib for 1500 Rigsdaler, skal han finde Raad til af Slottets Indkomst i dette Aar efterhaanden at betale hende denne Sum og føre den til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 257 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Han skal ved første Lejlighed erklære sig til Breide Rantzau til Randzouholm, Statholder paa Københavns Slot, om, hvor meget Malt eller Byg der er i Forraad af Slottets [Aalborghus] Kongen tilkommende Indkomst, og hvor meget der er af hver Slags. Hvad der findes, maa han ikke sælge, men skal indtil videre lade det blive liggende paa Slottet. J. T. 5, 257 b.

14. Juli (—). Miss. til Dr. Anders Christensen. Han har tilkendegivet, at den Trappe, som fører op til Kornloftet paa Sorø Kloster, staar paa et ubekvemt og ubelejligt Sted, idet tyvagtige Folk ad den let kunne komme op i Fadeburet og i andre Kamre og have Omgængelse med Skolebørnene, Kældersvende og andre paa Slottet, hvoraf kan foraarsages adskillig Ulejlighed; tilmed er Trappen meget stejl, saa de, der skulle bære Korn op paa det øverste Loft, ikke uden Livsfare kunne komme derop. Han har i den Anledning bedt om Tilladelse til at lade denne Trappe

nedbryde og lade den store murede Vindeltrappe, der nu ikke gaar højere end til Kongens forrige Gemak, forlænge og opmure til det øverste Loft samt lade nogle smaa Kamre, der alligevel staa øde, afskaffe, hvorfra der saa siden let kan gøres en Gang til Kornloftet. Da det kan ske til Gavn for Klosteret, skal han ved første Lejlighed lade Vindeltrappen forlænge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og lade Bekostningen føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 29 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Professorerne. Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, ved Navn Laurits Mogensen, for nogen Tid siden, da Provster og Præster i Slagelse¹ Herred holdt Kalent, er optraadt ganske utilbørligt i deres Nærværelse, idet han med en Trommete og nogle forklædte og fornummede Personer er indkommen til Præsterne i den Gaard, hvori Kalentet holdtes, for at øve og begaa sin Modvillighed med saadan Invention og Gerning til Spot for det gejstlige Embede, som de nærmere kunne se af hoslagte Beskyldninger. Da Kongen som kristen Øvrighed bør paase, at saadant ikke sker, og, hvor det er sket, bør lade det tilbørligt straffe, har han ladet nævnte Person eftertrakte og fængsle indtil Rettens Udføring. Da Laurits Mogensen giver sig ud for at være en gejstlig Person, som har studeret, skulle de uden Forhaling lovligt forhøre hans Gerninger og hans Undskyldning og Erklæring om, hvorfor han har gjort det, dømme om, hvad Straf han bør lide for sin Letfærdighed, og give Dommen beskrevet, saa han kan blive tilbørligt straffet til advarende Eksempel for andre. Sj. T. 20, 30².

— Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes til Vandaas. Kongen sender nu denne Brevviser over for at nedtage det Bly, som findes paa Kirken paa Herritsvad Kloster, hvilket siden skal føres her til København. Naar Blyet er taget ned, skal hun skaffe de nødvendige Vogne til at føre det til Helsingborg, hvorfra Kongen siden vil hente det med Skib. Sk. T. 3, 220.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har sendt sin Jæger og sin Salter til Bornholm for at slaa og salte noget stort Vildt, skal han skaffe Salteren nødtørftig Underholdning samt de nødvendige Tønder og Hjælp til at salte Vildtet. Naar Vildtet er saltet, skal han ved første Lejlighed sende det til Københavns Slot.

¹ Slagelse er en Fejlskrift for: Løve.

² Tr.: Dsk. Mag. 3. R. VI. 168 f.

Hvad han giver ud til Salterens Underhold og til Fragt, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 220.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder i Hagenskouf Len. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem vise sig meget genstridige mod Jacob Ulfeldt, Embedsmand paa Hagenskouf, og hans Fuldmægtige, naar de tilsiges til at gøre Ægt og Arbejde, og ville tilholde sig større Frihed end andre Kronens Bønder i Lenet, skønt de ikke have særlig Benaadning derpaa af Kongen eller dennes Forfædre. For at Tyngen ikke skal hænge paa nogle bestemte Personer i Lenet, til største Besværing for disse, og andre helt blive skaanede, paalægges det dem alvorligt, at de herefter, naar de tilsiges af Jacob Ulfeldt eller hans Fuldmægtige, skulle gøre ham den Tjeneste med Ægt og Arbejde, som de ere pligtige til, saa han herefter ikke skal have noget at klage over dem, medmindre da nogen af dem har Fritagelsesbrev for Ægt og Arbejde af Kongen eller tidligere Konger. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. F. T. 3, 169.

15. Juli (—). Miss. til Knud Rud. Da Kongen nu vil have den gejstlige Jurisdiktion i Hagenskouf Len, som Knud Rud hidtil har haft i Befaling, fordi afdøde Erik Hardenberg har haft Hagenskouf Len i Pant, lagt ind under Hagenskouf Slot, maa Knud Rud herefter ikke befatte sig med den, men skal uhindret lade den følge Jacob Ulfeldt. F. T. 3, 170. Orig.

— Miss. til Knud Rud om uhindret at lade Assens By og Kals og Strande Møller følge Jacob Ulfeldt. Udt. i F. T. 3, 171.

— Aab. Brev om, at Axel Rosenkrantz til Glimminge, der for kort Tid siden efter Loven er bleven Værge for Mogens Juls Enke og Børn, har berettet, at Mogens Jul har efterladt sig en meget stor Gæld, saa den aarlige Indkomst af hans efterladte Gods ikke kan forslaa til Forrentning af Gælden, hvilket medfører, at denne vokser fra Aar til Aar, i Længden til største Skade og Ulejlighed for Enken og Børnene. Han har derfor overvejet Sagen med Enken og Børnenes Slægt paa fædrene Side, og de have fundet det raadeligst, at det Gods, som Mogens Jul og hans Hustru samtlig have tilforhandlet sig, forlods, inden der foretages noget Skifte, sælges af Fællesboet, for dermed i Tide at afbetale begges Gæld, saa vidt det kan slaa til, og at der siden af den Part af Godset, som kan tilfalde Børnene, afhændes saa meget, som der behøves for at

betale deres Part af den resterende Gæld. Da Loven imidlertid formelder, at ingen Værge maa bortskøde det Gods, som han har under sit Værgemaal, har han nu begæret Kongens Tilladelse til den ovennævnte Godsafhændelse. For at Mogens Juls Børn ikke i Fremtiden skulle komme i videre Skade og Ulejlighed, og for at Axel Rosenkrantz ogsaa til sin Tid kan vide sig forvaret, bevilger Kongen herved, at Axel Rosenkrantz med Samtykke af Mogens Juls Børns nærmeste Slægt og Venner paa fædrene Side forlods maa sælge alt det Fælles- og Købegods, som findes efter Mogens Jul, og derefter, naar Resten er skiftet mellem Børnene, deraf sælge saa meget, som behøves til at betale deres Part af Gælden med, dog skal han heri ramme Mogens Juls Børns Bedste, som det sig en kristen Værge bør. J. R. 6, 291 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Holger Gagge til Frøsløf og Frandts Brockenhuus til N. Der er Trætte mellem to Kronbønder, Arrild Simonsen og Hans Lauritsen, i Vilgelstrup i Roskildegaaards Len om den til deres Gaarde liggende Jord, Ager og Eng, og 8 Synsmænd ere blevne opkrævede til efter en mellem Bønderne sluttet Kontrakt at gøre Ejendommene lige gode. Disse Synsmænds Afsigt er siden bleven indstævnet for Lauge Beck, da Landsdommer i Sjælland, der har indfundet Sagen til Riddermændsmænd. Da Holger Gagge og Frandts Brockenhuus nu ere tiltagne til enten at bilægge Striden i Mindelighed eller afsige Dom i den, befales det dem herved, at de ved allerførste Lejlighed skulle begive sig til Vilgelstrup, nøje undersøge, om de 8 Mænds Afsigt er saa retfærdigt afsagt, som den bør være, og, hvis den ikke findes rigtig, ligne og lægge Jord, Ager og Eng mellem Bønderne, som det kan være tilbørligt og lideligt. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Det befales Bønderne og de 8 Mænd at møde for de ovennævnte to gode Mænd, naar de blive tilsagte, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sj. T. 20, 31.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at Bent Gregersen, forhen Vikar i Roskilde Domkirke, for nogle faa Dage siden er død. Da David Lucht, Toldskriver i Helsingør, har bedt Kongen om en Befordringskrivelse til Sigvord Grubbe, der har Forleningsretten til det ledigblevne Vikarie, om, at han fremfor nogen anden maa blive forlenet med dette Vikarie, beder Kongen, der gerne ser David Lucht befordret paa det

bedste, Sigvord Grubbe forlene denne fremfor nogen anden med Vikariat. Sk. T. 3, 220 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud. Kongen har for nogen Tid siden¹ skrevet til ham om at forhandle med Johan Rud til Møgelkier, til hvem han har fæstet Kronens Part af Korntienden af Dreslette Sogn i Hagenskouf Len, om godvillig at afstaa denne Tiende, saa Sognemændene kunde faa den, men erfarer nu af en fra Sognemændene paany indgIVEN Klage, at hans Befaling ikke er bleven efterkommet. For at Bønderne ikke skulle tvinges til at age deres Korn udenfor Sognet eller faa det kastet for en ringe Aarsags Skyld, befales det ham paany at efterkomme Kongens tidligere Skrivelse, saa Sognemændene kunne faa Tienden for en rimelig Indfæstning og Afgift. F. T. 3, 172.

— Miss. til Hendrik Belov og Aarhus Kapitel. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm har begæret 1 Gaard i Mygen By og Sogn i Hald Herred, der hører til det Vikarie i Aarhus Domkirke, som Lauridts Hvering er forlenet med, og hvoraf Herligheden følger Kronen til Calløe Slot, til Mageskifte for Fyldest i en af to Gaarde i Monstrup og Volbye i Calløe Len, skulle de med det første erklære sig til Kongen om, hvorvidt Gaarden i Mygen ikke ligger Kronen eller Kapitlet saa belejligt med Jagt eller i andre Maader, at den ikke uden Skade kan afstaa, og hvilken af Gaardene, den i Monstrup eller den i Volbye, der ligger belejligst for Kronen og Kapitlet, og indsende deres Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter. J. T. 5, 258.

17. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Lauritsen i Staxtrup paa Kirkens Part af Korntienden af Staxtrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Pd. Byg og 6 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 77.

23. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da denne Brevviser, Hr. Carls, Sverrigs Riges Arvefyrstes Vinskænk, har berettet, at han ikke uden nærmere Besked fra Kongen maa faa nogen Vin, som han efter sin Herres Befaling skal have til dennes Hofholdning, toldfrit gennem Sundet, befales det dem at lade ham passere toldfrit med saa mange Fuder Vin, som der bevilges andre fremmede Fyrster. Sj. T. 20, 31 b.

¹ 18. April 1605.

24. Juli (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at han vil lade opkræve Oldinge paa nogen Ejendom til en Gaard i Korsør, som han for nogen Tid siden har tilhandlet sig. Da det, hvis der skal nogen Oldingegang paa Korsør Bys Mark, kan formodes, at det i Fremtiden kan komme Byen og dens Indbyggere til Skade og Afbræk, befales det ham at lade det bero med nævnte Oldinges Optrævelse og den begyndte Proces, indtil Kongen selv kommer til at tale med ham og udførlig kan tilkendegive ham sin Betænkning om denne Sag. Sj. T. 20, 32.

— Aab. Brev om, at Efvert Friis, Borger i Christianopol, indtil videre maa holde aaben Vinkælder i Christianopol. Han skal altid holde Vinkældereren vel forsynet med god uforfalsket og uforplumpet Vin, saa baade Kongens Folk og Tjenere, saa ofte Kongen kommer did, og fremmede, der gæste Byen, kunne faa god Vin til Købs i Kældereren til en rimelig Pris. For at han bedre kan holde Vinkældereren ved Magt, maa hverken Indbyggerne i Byen eller nogen anden udtappe nogen Slags Vin i Kande-, Stobe- eller Pottetal udenfor deres Hus; gør nogen det, skal han have forbrudt det Fad eller den Ame Vin, hvoraf han tapper. Dog skal det hermed ikke være forment nogen Borger at sælge hele eller halve Amer eller at udtappe Vin i sit eget Hus til sit eget og sine Gæsters Behov. Efvert Friis skal flittigt paase, at der ikke nogensinde er Mangel paa Vin i Byen, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Sk. R. 3, 220 b.

25. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen til forefaldende Lejlighed behøver nogle Falke, skulle de, hvis der kommer nogle i Sundet med Falke i den Hensigt at udføre dem af Riget, foreholde dem, at de skulle lade Falkene blive til Stede, indtil Kongen faar set, om nogen af dem behager ham. Sj. T. 20, 32.

— Miss. til alle Arvingerne efter Hendrik Mogensen, David Hansen, Friderik Leiel og Hans Dreyer. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der endnu i deres Forvaring findes adskillige Registre og Bøger, som ere blevne fundne blandt afdøde Tolder Friderik Leiels¹ efterladte Gods, da han døde, hvilke høre til og bør være

¹ Det indførte Brev har formentlig kun været stilet til Friderik Leiels Arvinger; i Brevene til de andre tre Tolderes Arvinger har staaet henholdsvis disse tre Personers Navn.

ved Toldboden i Helsingør, befales det dem ved allerførste Lejlighed at opsøge alt, hvad der findes i deres Gemme og tilhører Toldboden, og levere det til Tolderne, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig forarsaget til at kræve disse Ting af dem ved andre Midler. Sj. T. 20, 32 b.

26. Juli (Frederiksborg). Miss. til Arild Hvitfeld, Rigens Kansler, om at sende 4 sjællandske Læster af den skaanske Rug, som falder i Giers Herred, til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 32 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Karen Nielsdatter, Enke efter M. Hans Lauridsen, forhen Sognepræst i Aarhus, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har haft et Datterbarn hos sig tillige med det Gods, som var tilfaldet dette Barn efter dets Forældre, der begge ere døde. Da Barnet ikke har nogen Slægtning i Nærheden, som kan paatage sig Værgemaalet for det, og da Karen Nielsdatter ikke kan komme til noget Skifte med sine Stifbørn, som M. Hans Lauridsen, der var tre Gange gift, havde med sin anden Hustru, førend det nævnte Datterbarn faar sit Gods ud af Boet, har hun anmodet Kongen om at tage sig af Sagen. Det paalægges herved alvorligt Borgemestre og Raad ved første Lejlighed at tilforordne en væragtig Borger i Byen til at paatage sig Værgemaalet for Barnet og tage dets Gods til sig samt beskikke nogle uvildige Dannemænd til at være til Stede ved Skiftet mellem Karen Nielsdatter og hendes Stifbørn og paase, at alt gaar rigtigt til og at ingen af Parterne kommer til kort. J. T. 5, 258 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

28. Juli (—). Bestalling for Hendrik Roetkirck, vor Mand og Tjener, der skal have Tilsyn med de Heste og Foler, som Kongen har paa Antvorskov, at de faa den tilbørlige Varetægt og i rette Tid blive optæmmede og tilredne, som det sig bør. Han skal i aarlig Løn have 100 Dlr., 30 Dlr. til en Hofklædning, 8 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og 4 Dlr. til en Dreng, Foder og Maal paa 1 Hest samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til hver af de Drengene, der holdes paa Antvorskov for at passe Kongens Heste, og sædvanlig Hofklædning til dem lige med de andre Stalddrengene. Kongen skal endvidere skaffe ham de nødvendige Stænger og Mundstykker og hvad han ellers maatte have behov. Alt skal udredes af Lensmanden paa Antvorskov. Sj. R. 15, 41.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Redtz til Tygestrup og Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland. Da Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Roskildegaard, har begæret at maatte faa 5 Gaarde og 1 Mølle i Almstoft og 1 Gaard i Vetersløf i Ringsted Herred og 1 Gaard i Vrangstrup i Tybjergs Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Tybjerg By, Nyemølle og 1 Gaard i Hiel[m]søllille i Tybjerg Herred, 1 Gaard i Kongsted Borup i Faxe Herred, 1 Gaard i Blesinge, 1 Gaard i Alsløf¹, 1 Gaard i Møllerup² og 1 Gaard i Dalby i Løfve Herred, 1 Gaard i Høereby³, 2 Gaarde i Eggesløf⁴, 1 Gaard i Virke, 1 Gaard i Biørenstrup og 1 Gaard i Veiringe paa Falster samt 2 Gaarde paa Møen, den ene i Frønderup og den anden i Hielm, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 33.

— Miss. til Børge Rosenkrantz, Mogens Svave, Jørgen Falk og Hans Lindenov om at besigte Smidstrup Hovedgaard og Ladegaard og de dertil hørende Skove. Udt. i Sk. T. 3, 220 b.

— Miss. til Fru Mette Urne. Jacob Durham fra Skotland er den 6. Juli 1603 af Riddermændsmænd bleven tildømt til med Loven og Vissen at gøre sig vederhæftig for det Gods, som hendes afdøde Husbonde⁵ har solgt af hendes Jordegods, da hendes Husbonde hverken har haft ligesaa godt Gods at stille som Sikkerhed (»ved at hette«), ej heller har haft Børn med hende. Af Kong Jacob af Englands Skrivelse og af Jacob Durhams egen Beretning ser Kongen, at Jacob Durham nu vil stille hende Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe, som Forlover, der paa hans Vegne skal gøre hende Forvaring for det af hendes Gods, som er blevet solgt, at hun skal blive holdt skadesløs derfor. Siden agter Jacob Durham at forhverve kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at være til Stede, naar hun efter de gode Mænds Dom selvtolvt paa Higgsgaard skal indføre det Løvsøre, som fandtes paa Gaarden, da hendes Husbonde døde, og Jacob Durham vil hertil paa sin Side have tiltaget Knud Rud til Sandholt og Christen Knudsen til Skinderup⁶. Det befales hende ved første Lejlighed at opgive, hvem hun paa sin Side vil have tiltaget, saa Kongen kan lade Befaling udgaa

¹ Aarslev, Slagelse H.

² Mullerup, Løve H.

³ Horreby, Falster.

⁴ Egelev, Falster.

⁵ Aleksander Durham.

⁶ Registranten har ved en

Fejlskrift: Skiellerup.

til alle de gode Mænd og Sagen en Gang for alle blive bragt til Ende. F. T. 3, 173.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg og Knud Urne om at være til Stede, naar Hendrik Lykke og Peder Basse besigte det Gods paa Falster, som Claus Daa vil udlægge Kongen til Mageskifte for Godset i Sjælland, da Bønderne paa Godset paa Falster ikke rigtig ville vedstaa, hvad de efter Jordebogens Lydelse svare i Landgilde. Udt. i Sm. T. 6, 58.

31. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Anne Rønnov, Erik Hardenbergs Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Eskebjerggaard paa Hindtsholm fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1604, for Stiftets Indkomst i samme Tid, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 122 b.

2. Aug. (—). Forordning, udgaaet til Købstæderne i Danmark og Norge, angaaende Vragning af Vin, Tyskøl, saltet Kød, Sild og saltet Fisk og Forbud mod at forhandle rinsk Vin sammen med fransk og spansk Vin. Sj. T. 20, 34. Origg. (til Køge og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 5—9. CCD. III. 188—91).

— Miss. til Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder i Danmark og Norge om at lade ovenstaaende Forordning læse og forkynde med det allerførste, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden strengeligen paase dens Overholdelse, saafremt de ikke selv uden al Undskyldning ville staa til Rette derfor. — Sjælland: København, Køge, Skelskør, Slagelse, Næstved, Helsingør, Roskilde, Vordingborg, Kallundborg, Holbæk, Nykøbing og Korsør; Stege paa Møen. — Fyen og Smaalandene: Nyborg, Assens, Svendborg, Faaborg, Bogense, Kerteminde, Middelfart; Nysted, Nakskov, Sakskøbing, Rudkøbing, Nykøbing og Stubbekøbing. — Jylland: Ribe, Kolding, Vejle, Randers, Æbeltoft, Aarhus, Horsens, Mariager, Ringkøbing, Aalborg, Sæby, Grenaa, Skagen, Lemvig, Thisted, Nykøbing p. Mors og Varde. — Skaane, Halland og Blekinge: Malmø, Ystad, Sømmershavn, Skanør, Landskrone, Aarhus, Varberg, Ronneby,

¹ Forordningen blev ikke sendt til Odense, men efter en Notits ved Opregningen af de fynske Byer udgik der 29. Okt. 1610 en lignende Forordning til Odense og Missive til Borgemestre og Raad angaaende Forkyndelsen.

Trelleborg, Halmstad, Falsterbo, Helsingborg, Falkenberg, Sølvitsborg, Christianopel og Laholm. — Norge: Bergen, Oslo, Trondhjem, Stavanger, Kongelf, Tønsberg, Frederiksstad, Skien, Uddevalla og Marstrand. — Bornholm: Rønne og Neksø. — Gulland: Visby. Sj. T. 20, 35. Origg. (til Helsingør, Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn.

2. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oufve Ugerup til Oufvidtsholm paa Kirkens Part af Korntienden af Bierresøe Sogn i Harrested Herred, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193 b.

3. Aug. (—). Miss. til Peder Andersen, Byfoged i København, angaaende Brolægning af Pilestræde. Sj. T. 20, 36 b. (Tr.: KD. V. 3 f.).

— Kvittansiarum til Fru Anne Rønnoy, Erik Hardenbergs Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes og egne Vegne har gjort Regnskab for Pengeskatter, Madskatter og anden Indtægt, som de have oppebaaret af Hagenskoufs Len, som de have haft i Pant, fra 2. Marts 1572 til 1. Maj 1605, da Lenet blev indløst og hun leverede det fra sig med klart Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 123 b.

[Omtr. **3. Aug.**]¹. Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Rickert Knudsen i Odenses Søn i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 37.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Joachim Bülow om at lægge 2 Gaarde i Onsved, 1 Gaard i Skulleløf og 2 Gaarde i Vinderup, der hidtil have ligget under Roskildegaard, og 1 Gaard i Onsved, der hidtil har ligget under Antvorskov Slot, ind under Abramstrup Gaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 37.

— Forordning om den sønderborgske Mønts Værdi. Sj. T. 20, 37 b. (Tr.: CCD. III. 192).

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade Forordningen om den sønderborgske Mønts Værdi læse og forkynde i alle Købstæder og paa alle Herredsting i deres Len, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 37 b. Orig. t. Jakob Ulfeldt paa Hagenskov.

¹ Indført mellem Breve af 3. og 4. Aug.

² De opregnes alle med de

Købstæder, de have i Befaling.

6. Aug. (Frøderiksborg). Miss. til Eyler Kruckow om at paatage sig Værgemaalet for sin Søster, Jomfru Anne Kruckow, da hendes Broder Jens Kruckow, som ellers efter Loven skulde være hendes Værge, paafører hende forskellige Trætter. Udt. i Sm. T. 6, 59.

7. Aug. (—). Miss. til de høj lærde i København om at lade Dr. Leonard Mesner, tysk Kancelliforvalter, som Kongen vil have beskikket til juridisk Professor efter afdøde Dr. Claudius Theophilus, faa den Indkomst, som Dr. Claudius har haft. Sj. T. 20, 39 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 180. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Univ. Hist. 1537—1621. IV. 556 f.).

— (**Kronborg**). Aab. Brev om, at Peder Mund, Embedsmand paa Skanderborg, indtil videre maa lade jage og hidse efter Raadyr, Harer og Ræve i Skanderborg og Aakier Len paa de Steder, hvor Kongen har Lod og Del sammen med Adelen og hvor det er fælles. J. R. 6, 292 b.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Bendt Jørgensen, Søn af afdøde Jørgen Bendtsen, i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 39 b.

— Miss. til Anders Sinklar. Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm har berettet, at der paaføres ham stor Ulejlighed formedelst nogle Løfter, som han sammen med flere andre gode Mænd har været i for afdøde Hans Spiegel, og det fordi han ikke kan faa nogen rigtig Besked om denne Handel, da de Kvittanser og Breve, som Hans Spiegel har efterladt sig baade om sin Omslagshandel og andet, staa forseglede paa Gladsaxe. Da han har begæret, at det, der findes paa Gladsaxe, hans Løfter vedkommende, maa blive tilstillet ham mod tilbørlig Reversal, skal Anders Sinklar mod nøjagtig Reversal levere ham særlig en Bog, som Hans Spiegel med egen Haand har skrevet angaaende sin Omslagshandel 1598, samt en Kvittans, som Fru Oligaard von Qvalen skal have givet en, ved Navn Hans Walther, paa afdøde Fru Hilleborg Hans Spiegels Vegne. Sk. T. 3, 221.

11. Aug. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt. Hermed sender Kongen ham en af sine Undersaatter, som Kongen nylig har faaet fra Grønland, hvilken i nogen Tid skal underholdes paa Dragsholm, for at han bedre kan lære det danske Tungemaal, naar han bliver afsondret fra de andre. Arild Hvitfeldt skal sørge

for, at han faar nødtørfigt Ophold paa Slottet og, saa vidt muligt, bliver holdt til at lære og forstaa det danske Sprog. Sj. T. 20, 39 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre og andre. For nogen Tid siden have de faaet en kongelig Befaling angaaende Trætten om Arv og Skifte efter afdøde Fru Ingeborrig Skeel mellem Hans Axelsen til Rugaard paa egne og sin afdøde Søsters¹ Vegne paa den ene og Mogens Gjõe til Gundersløfholm paa sin afdøde Broder Falk Gjøes Børns Vegne, som han er Værge for, Eske Bilde til Ellinge paa sin Hustrus² Vegne, Fru Ane Krabbe til Baggisvogn, Erik Kaas's Enke, og Fru Dorethe Krabbe til Eskier, Erik Lykkes Enke, paa den anden Side. Da denne Befaling af forskellige Grunde endnu ikke er bleven udført, paalægges det dem herved, for at begge Parter en Gang for alle kunne komme til Ende med Trætten, ved første Løjlighed og uden videre Opsætelse enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller dømme dem imellem. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de ikke mødtes Sted. J. T. 5, 259.

— Miss. til Kapitlet i Viborg Domkirke. Oluf Rosensparre, Embedsmand i Mariager Kloster, har berettet, at der paaføres ham Trætte paa en under Klosteret liggende Gaard, kaldet Kielderup, og at de Breve, hvormed Ejendommen skal forsvares, findes i Kapitlets Gemme. Da Sagen er magtpaaliggende for Kronen, paalægges det Kapitlet, efter nærmere Begæring af Oluf Rosensparre, med største Flid blandt Kapitlets Breve at opsøge de Breve, hvormed det omtrættede Gods skal forsvares, og mod nøjagtig Reversal tilstille ham eller hans Fuldmægtig dem. J. T. 5, 260.

14. Aug. (—). Bestalling for Laurits Jensen som Skovrider paa Kronens Skove i Malmøhus og underliggende Len. Han skal paase, at der ingen Geder holdes, som kunne løbe ind paa Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven, og hvis han træffer saadanne i Skovene, efterat de ere aflyste og forbudte, skal han enten lade dem skyde ihjel eller lade dem drive til Malmøhus. Træffer han Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem ihjel, hvem de saa end tilhøre. Han skal paase, at der intet hugges i Skovene uden Lensmandens Samtykke og uden Udvisning

¹ Margrete Arenfeldt.

² Helvig Falksdatter Gjõe.

af Skovfogderne eller andre Lensmandens Fuldmægtige. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge af Malmøhus. [Iøvrigt med Artikl. 1—4]. Sk. R. 3, 221.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da han har forespurgt, hvem Kongen vil have beskikket til Byfoged i Christianopol, befales det ham at sørge for, at den Person, som tidligere har været Byfoged i Auskier, og som nu har nedsat sig i Christianopol, bliver indsat til Byfoged i Christianopol. Han skal købe 5 blekingske Klippere til Kongen, sende dem til København med det allerførste, meddele Kongen, hvad de komme til at koste, og føre Betalingen for dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 221 b.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vognserup og Knudt Urne til Aarsmark, Befalingsmænd paa Aalleholm Slot og Halstedt Kloster. Da Knud Bille til Billeskouf har begæret 5 Kronens Gaarde i Høby i Togerup Sogn paa Laaland til Mageskifte for følgende af sit Arvegods paa Falster: 2 Gaarde i Herridtsløuf, 2 Gaarde i Døllefeld og 1 Gaard i Mosse, skulle de med det første besigte alt dette Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kanceliet. Sm. T. 6, 59.

— Miss. til Niels Krabbe, Ifver Jul og Jacob Lykke. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Trætte mellem Ifver Munk til Kraagsdal paa hans afdøde Broder Jørgen Munks Døtres, Jomfruerne Ide og Karen Munks Vegne, som han har været Værge for, paa den ene Side og Anders Skram til Diebierriglundt, Jomfruerne Ide og Karen Munks Stifader, paa den anden Side om en rigtig forsegleet og underskreven Lod paa det Jordegods og Løsøre, som er tilfalden de nævnte Jomfruer efter deres Fader, om en klar og underskreven Jordebog paa deres afdøde Faders Jordegods, om Ejendoms- og Adkomstbreve og om Løsøre, Guld, Sølv, Perler, Klæder og andet Boskab, som med Rette arveligen er tilfalden dem. Da Kongen har bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er bleven udført, men at de 3 Gange have gjort Opsættelse i Sagen og nu have berammet et Møde om den i Viborg den 26. Sept., paalægges det dem alvorligt uden videre Forhaling til nævnte Tid enten at forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 5, 260 b.

14. Aug. (Kbhvn.)¹. Miss. til Johan Brockenhuus. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til Niels Krabbe til Tostelundt, Jacob Lykke til Tanderup og flere andre gode Mænd angaaende en Trætte mellem Anders Skram til Debierelundt og Ifver Munk til Kraagsdal. Da nu afdøde Mogens Jul var en af disse gode Mænd, skal Johan Brockenhuus indtræde i Befalingen i hans Sted, møde i Viborg førstkommende 26. Sept. for i Forening med de andre gode Mænd at udføre Kongens Befaling og enten forlige Anders Skram og Ifver Munk i Mindelighed eller dømme dem imellem uden videre Forhaling. J. T. 5, 260 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Pedersen i Vrindinge² paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Tamdrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 18 Ørt. Rug, 16 Ørt. Byg og 12 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 77.

15. Aug. (—). Kgl. Stadfæstelse paa en af Borgemestre og Raad i Helsingør forfattet Skraa³ og Lavret for Bartskaarnerne i Helsingør, dat. Helsingør 8. Aug. 1603; dog forbeholder Kongen sig at forandre den, saaledes som det kan være hans Undersaatter gavnligt. Sj. R. 15, 41 b⁴.

— Skøde til Werner von Kleve, Borger og Apoteker i København, hans Hustru og deres Arvinger paa Kronens Part af det store Stenhus ud til det gamle Fisketorv. Sj. R. 15, 45. (Tr.: KD. II. 525).

— Miss. til Sten Maltesen. Da Hans Brun til Tønnersøe, Kongens Skibshøvedsmand, har begæret en Norges Krones Gaard, kaldet Vesse, i Bro Sogn paa Strangenes til Mageskifte for 3 Stuer (»Stoufver«) i Oxne By i Tannom Sogn i Bahus Len, skal Sten Maltesen erklære sig, om Gaarden i Vesse kan undværes fra Kronen og om Kronen kan faa Fyldest i den tilbudte Gaard i Oxne. Sk. T. 3, 222.

— Miss. til Johan Rud om, at han endnu et Aars Tid maa beholde Dreslette Sognetiende. Derefter skal der træffes nærmere Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med den. Udt. i F. T. 3, 175.

¹ I Registranten er Brevet fejlagtigt dateret: 1606.

² Vrønding, Nim H.

³ Skraaen findes indført i Registranten. ⁴ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 80—83.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Da Kongen paa forskellige Steder i Skanderborg og Aakier Len har Fællede med Adelen og Adelen her lader slaa og skyde det Adel- og Storsvildt, den kan overkomme, skal Peder Mund give Kongens Skovridere Ordre til paa de Steder, hvor Kongen har Fællede med Adelen, ligeledes at skyde saa mange store Dyr og saa meget Adelsvildt, de kunne overkomme, hvilket Peder Mund saa siden skal lade salte og sælge. Indtægten derved skal han føre Kongen til Regnskab. Da Kronens Bønder i Lenet lide stor Mangel paa Ildebrændsel, Bygnings- og Hjultømmer, maa han i Kronens Skove lade hugge Ildebrændsel, Bygnings- og Hjultømmer og lade Bønderne faa det, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Han skal lade Rasmus Koks Hus ved Skanderborg Slot vurdere og paa Kongens Vegne tilhandle sig det til den billigst mulige Pris. Derefter skal han lade det sætte i Stand, saa Kongens Folk kunne have nødtørftig Bolig deri, naar Kongen kommer til Skanderborg. Bekostningen ved Købet og Istandsættelsen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5° 261 b.

— Miss. til Bønderne i Giers Herred om efter nærmere Tilsigelse af Lensmandens Fuldmægtige at køre 8000 Tagsten fra Væ til Peder Munds Gaard Sandbygaard. Udt. i Sk. T. 3, 222.

— (Kronborg). Miss. til Arrild Hvitfeldt om at give Bønderne i Giers Herred Ordre til at køre 8000 Tagsten fra Væ til Sandbyegaard, naar Peder Mund gør Anfordring derom. Udt. i Sk. T. 3, 222 b.

— Miss. til Arrild Hvitfeldt [Gærs Herred], Henrik Ramel [Aarhus Len] og Eske Bilde [Helsingborg Len] om at give Kronens Bønder i deres Len Ordre til at fremføre 15 Læster Kalk fra Kalkhytten i Andrum i Aarhus Len til Sandbyegaard, naar Peder Mund eller hans Fuldmægtige begære det. Udt. i Sk. T. 3, 222 b.

— Livsbrev for Knudt Søfrensen i Balle i Aakier Len paa Kronens Part af Korntienden af Odder Sogn i Aakier Len mod aarlig inden Fastelavn at svare en Afgift af 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Lensmanden paa Aakier paa Kronens Vegne. Det paabydes Sognemændene at tiende retfærdigt og at yde Tienden i Kærven. Tiende nogle uretfærdigt, maa Knudt

Søfrensen i Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Overværelse lade deres Korn kaste, og have de forset sig, skulle de tiltales og straffes efter Recessen. J. R. 6, 292 b.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Drachsholm, og Jacob Vind til Grunet. Da Kapitlet i Roskilde paa Kongens Begæring har bevilget, at Kronen maa faa noget Kapitelsgods i Frederiksborg Len under Abramstrup Gaard til Mageskifte for noget af Kronens Gods paa Orøe, saaledes som de hosfølgende Registre nærmere udvise, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 40.

22. Aug. (—). Miss. til Knudt Brahe. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til Peder Munk til Estvadgaard, Marsk, Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborrig, Jacob Høg til Trudshollum og Erik Lunge til Stogaard¹ angaaende en Trætte mellem Sigvort Reinschat til Høringsholm og Christen Hansen til Nørgaard om nogen Afgrøde, som Christen Hansens Tjenere skulle have høstet og bjærget forrige Sommer i Nørkier, Porskier og Hindtkier ved Hieagger, idet der nu er Strid, om Høet er bjærget inden eller uden afdøde Axel Gyldenstjernes og hans Søster Fru Karen Gyldenstjernes Laas. Befalingen skal fuldgøres førstkommende 8. Marts, men da Prebiørn Gyldenstjerne, der i Forening med Rigens Kansler og andre gode Mænd have tildømt Axel Gyldenstjerne og hans Søster ovennævnte Ejendomme, har besværet sig ved at lade sig bruge i Befalingen, skal Knudt Brahe møde til ovennævnte Tid i Prebiørn Gyldenstjernes Sted paa de omtrættede Aasteder og i Forening med de andre gode Mænd uden videre Forhaling enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 5, 262.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Kongen skrev for nogen Tid siden til det om at bevilge Holger Rosenkrantz til Rosenholm en Kapitelsgaard i Mygind, som Hr. Søfren Nielsen, Sognepræst i Mygind, nu har i Brug, til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Dyird² By i Tved Sogn og har nu erfaret, at det har bevilget Mageskiftet og lignet og lagt Mageskiftagodset. Det befales Kapitlet ved første Lejlighed at afslutte Mageskiftet, som Kongen saa siden vil give Konfirmation paa. J. T. 5, 262 b. K.

¹ Stovgaard.   ² Dejret, Mols H.

23. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Bild til Rafnholt og Kronen. F R. 3, 124 b. (Se Kr. Sk.).

25. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har antaget sin Berider Lytich von Minden til at have Tilsyn med Stoddene paa alle Kronens Gaarde og Huse i Jylland og Sjælland, befaler Lensmændene paa de Slotte og Gaarde, hvor der holdes Stod, at de med Flid, enhver i sit Len, skulle holde Kobberne vedlige, saa der ingen Bønderheste eller fremmede Stod komme ind til Kongens Hopper, og skaffe hvad der behøves til Kongens Foler, saa der ikke i nogen Maade skal være Mangel paa noget. Da Kongen har givet Lytich von Minden Ordre til at afskaffe de Hopper i Stoddene, der ikke ere tjenlige, skulle Lensmændene paa byde deres Skrivere at sælge de Hopper, han afskaffer, til den højest mulige Pris og føre Pengene til Indtægt i Regnskabet. Kongens Fogder, Embedsmænd og alle andre skulle uden Ophold skaffe Lytich von Minden fri Færger over Færgestederne, naar han i Kongens Bestilling maa rejse fra det ene Land til det andet. Sj. R. 15, 46.

— Aab. Brev om, at Efvert Friis, Borger i Christianopol, har berettet, at han har en Sum Penge, henved 2500 Dlr., til gode hos en Borger i Rostock, ved Navn Hermand Ganschouf, hvilke han ikke kan faa, skønt han flere Gange har krævet dem af ham. Da Hermand Ganschouf har nogen Handel og Købmandskab i Sverrig og hans Skib og Gods ved første Lejlighed ventes derfra, har Efvert Friis nu begæret at maatte faa Arrest paa nævnte Skib og Gods, hvis Skibet maatte komme ind i nogen af Kongens Havne, og saaledes blive hjulpet til sin Betaling. Kongen befaler herved alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder, Havnefogder, Toldere, Sisemestre og alle andre, at de, naar Hermand Ganschouf indkommer for nogen af Kongens Købstæder eller i nogen af Kongens Havne med sit Skib og sit Gods, skulle lade Efvert Friis eller hans Fuldmægtige faa Arrest paa Skib og Gods og uden Forhaling dømme ham og hans Modpart imellem, naar Efvert Friis indstævner denne for dem, og afgøre, hvad der kan tilkomme Efvert Friis i Skib og Gods for hans Tilgodehavende. Sk. R. 3, 222.

— Miss. til Albret Vind til Ulderupgaard og Jens Mogensen til Sindinggaard. For nogen Tid siden¹ har Kongen ladet Befaling

¹ 30. April 1605.

udgaa til nogle gode Mænd om at være til Stede, naar Fru Ane Lykke til Holbekgaard, Mouridts Stygges Enke, overleverer Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres med Lund Gaard paa Mors, til Jacob Lykke, Embedsmand sammesteds. Da denne Befaling af forskellige Grunde, særlig fordi Henning Reventlov, der er med i Befalingen, ikke er her i Landet, endnu ikke er bleven udført, befales det dem, efter nærmere Tilsigelse af Fru Ane Lykke, at være til Stede ved Overleveringen, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Jacob Lykke Beskrivelsen. J. T. 5, 263.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud. Denne Brevviser Peder Lauridtsen, Møller i Kronens Mølle Kaalsmølle ved Assens, har berettet, at han for nogen Tid siden efter rigtigt og nøjagtigt Register har bekostet henved 59 Dlr. paa Møllens nødtørftige Bygning, og derhos anmodet om, at disse Penge maa blive afkortede i hans aarlige Landgilde. Det befales Knud Rud at afkorte saa meget i Landgilden, som Peder Lauridtsen med klare og rigtige Registre kan bevise at have anvendt paa Møllens Bygning. F. T. 3, 175.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. For nogen Tid siden har Kongen givet Knud Rud, Befalingsmand paa Odensegaard, Ordre til at tiltale Jost Høg til Trudtsholm for 1000 Dlr., som denne skulde betale til Hospitalet i Odense, fordi han med Hensyn til sin Bryllups- og Velkomstkost ikke har rettet sig efter Kongens sidst udgaaede Mandat. Da Kongen nu erfarer, at Knud Rud ikke har efterkommet denne Befaling, og at Pengene endnu ikke ere betalte, befales det herved Jacob Ulfeldt uden videre Forhaling med Retten at indkræve Pengene hos Knud Rud, der har vist sig forsømmelig, saa Pengene kunne blive lagte til Hospitalet og andre derved blive holdte til at efterkomme Kongens Befalinger. F. T. 3, 176.

27. Aug. (—). Aab. Brev om, at Thomis Baahus, Kongens Skipper, med Skibet Katten skal begive sig til Østersøen for at paagribe dem, der udføre Ved til Tyskland (lige lydende med aab. Brev af 20. Maj 1605 for Jakob Jensen). Sj. R. 15, 46 b.

29. Aug. (—). Stadfæstelse paa det af Superintendenten i Sjælland samt Prælater, Kirkeværger, Kanniker og Sognepræster

ved Domkirken i Roskilde i Henhold til Fundatsen for Duebrødre Hospital i Roskilde foretagne Valg af Hr. Niels Jensen, residende Vikar i Roskilde, til Forstander for Duebrødre Hospital, da han nu har været hos Kongens Fuldmægtige og har aflagt Ed til dem paa Kongens Vegne. Han skal oppebære al den til Hospitalet hørende Indkomst, aarlig gøre Regnskab derfor og i alle Maader forholde sig med Troskab og Flid, eftersom Fundatsen formelder. Han maa for sin Umage oppebære den ham ved Fundatsen tillagte Løn. Sj. R. 15, 47.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde til Tommerup og Sigvord Grubbe til Hofdal, Befalingsmænd paa Laholm og Malmøhus Slotte, angaaende Besigtelsen af Gods i Anledning af Mageskiftet mellem Claus Bilde til Vandaas og Kronen [ligelydende med Miss. af 9. Marts 1605 til Sigvort Grubbe og Christian Bernekov]. Sk. T. 3, 222 b.

31. Aug. (—). Kvittansiarum til Eiller Qvitzov til Lykkisholm paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Rudgaard Len og Vissenberig Birk fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1605, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 127 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lægge 2 Gaarde i Halager¹ i Sundts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Bild til Raufnholt, ind under Nyborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 3, 178.

— Ligelydende Miss. til Knud Rud om at lægge 1 Gaard i Alsløf² i Aasum Herred ind under Odensegaard. Udt. i F. T. 3, 179.

1. Sept. (—). Miss. til Peder Basse til Siørup og Joachim Bülow, Embedsmænd paa Roskildegård og Kronborg. Kongen har for kort Tid siden bevilget Erik Vasbyrd til Vinderup noget Kron-gods i Sjælland til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Nørrejylland. Da Kronens Gods efter de til Kancelliet indsendte Besigtelser i Hartkorn beløber sig til 21 $\frac{1}{2}$ Td. 2 $\frac{1}{2}$ Skp. $\frac{1}{2}$ Fjerdingkar mere end det Gods i Nørrejylland, som Erik Vasbyrd havde navngivet, har denne nu tilbudt at ville gøre Kronen Fyldest derfor i 1

¹ Heldager.   ² Aarslev, Vinding H.

Gaard i Skulleløf i Horns Herred ved Abramstrup Gaard. De skulle ved første Lejlighed besigte denne Gaard, ligne og lægge den mod de 21 $\frac{1}{2}$ Td. 2 $\frac{1}{2}$ Sk. $\frac{1}{2}$ Fjerdingskar Hartkorn og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 40 b.

3. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, og Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Roskildeggaard. Da Stax von Thymen, Embedsmand paa Svenstrupgaard, har begæret 1 Kronens Gaard i Ottestrup i Ørsløf Sogn i Ringsted Herred til Mageskifte for 1 ham tilhørende Gaard i Mierløse By, Sogn og Herred, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 41 b.

4. Sept. (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at Indbyggerne i Lybæk og deres Fuldmægtige, der komme her ind i Riget for at drive Fiskeri ved Falsterbo, hidtil have tilholdt sig Ret til at føre deres egen Rettermand og Bøddel med sig. Da Kongen som Øvrighed her i Riget ikke kan finde sig heri, vil han herefter have denne Skik aldeles afskaffet og befaler derfor Sigvord Grubbe herefter ikke at tillade de Lybske at føre nogen Rettermand med sig, endsige at bruge ham her i Riget til Forklejnelse af Kongens Højhed. Sk. T. 3, 223 b. K.

5. Sept. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har givet Jørgen Jæger Ordre til at slaa noget Daavildt i Korsør Len og lade det salte til Kongens Hofholdning, skal Ebbe Munk paa hans Begæring skaffe ham det dertil nødvendige Salt og Træ. Da Kongen ligeledes har givet en Kapunmager Ordre til med første Lejlighed at begive sig til Antvorskov Slot for at skære et Antal Kapuner til Kongens Behov, skal Ebbe Munk skaffe ham alle de Haner, han har Brug for. Bekostningerne hermed skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 42.

— Miss. til alle Kron-, Kannike-, Vikarie-, Præste- og Kirketjenere i Høigs Herred. Stensaa i Halland er bleven tilstoppet af Sand, saa den gør Menigmand, som bor der omkring, stor Skade og har ødelagt den almindelige Landevej, og det kan højlig befrygtes, at hvis der ikke i Tide raades Bod herpaa, vil den tage yderligere Overhaand og ødelægge mange omkringliggende Byer og Gaarde, til stor Skade saa vel for Kronen som for Adelen. For at forebygge saadan stor Skade og forhindre, at Landevejen der igen-

nem Landet bliver helt ødelagt, har Kongen bestemt, at hver Mand i Høigs Herred efter nærmere Tilsigelse af Brostrup Gjedde, Embedsmand paa Laholm Slot, skal sende et færdigt Bud fra hver Gaard med Skovl og Spade for i 3 Dage at hjælpe til med at udgrave Stensaa, saa den kommer til at flyde igen og i sit gamle Løb. Da dette Arbejde kun vil være lidet bevendt, saafremt ikke Sandgærderne, hvis Forfald fra først af har været Aarsag til, at Aaen er bleven tilstoppet, blive gjorte i Stand, har Kongen givet Brostrup Gjedde Ordre til at dele den fremtidige Istandholdelse af Sandgærderne mellem de Bønder, der fra Arilds Tid have holdt dem i Stand, og anvise dem hver sin Part at holde i Stand. Det befales Bønderne at rette sig efter Brostrup Gjeddes Ordre. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sk. T. 3, 224.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Grubbe om ved første Lejlighed at lade opsætte en Teglovn ved Lindholm i Skaane og inden Vinter lade kaste Ler til de Tegl, som Kongen vil have brændt der. Den Bekostning, der gaar med, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 225.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kronens Bønder i Edenbierg i Halland, der høre under Herritsvad Kloster, have klaget over, at naar de tilsiges til at køre Tømmer og Pæle til Bygningen ved Halmstad, tilholdes de mere end andre Kronens Tjenere i Lenet [Laholm] til at købe saadant for deres egne Penge, og de have begæret, at det uden Betaling maa blive udvist dem i Kronens Skove, ligesom det bliver udvist andre Kronens Tjenere. Da Kongen ikke kender noget til den Sag, skal han med det første erklære sig udførligt til Kongen om den, saa Kongen siden kan give Klagerne tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 225 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Odense om at indtage Lauridts Jensen i Hospitalet og lade ham faa Underholdning i Borgestuen hos de andre daglige Hospitalsfolk, da han til Gengæld herfor har afstaaet sin Bondeejendom i en Gaard i Fyen til Kronen. Udt. i F. T. 3, 179.

6. Sept. (—). Aab. Brev om, at Claus Paselick til Grevensvænge i Aar og for denne ene Gang toldfrit maa udføre 12 Hopper og Foler fra Grevensvænge til hans Gaard Liddou i Pommern, dog skal han lade notere paa dette Brev, naar han udfører Hopperne og Folerne. Sj. R. 15, 48.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Claus Podebusk. Nogle Borgere i Gamle Stettin have berettet, at et dem tilhørende Skib for nogen Tid siden er stødt under hans Grund, og at hans Folk, skønt Skipperen har begæret selv at maatte bjærge Godset med sine egne Folk, da han ikke behøvede nogen yderligere Hjælp, og tilmed har tilbudt Claus Podebusk's Fuldmægtig en rimelig Bjærgeløn, alligevel have begivet sig til Skibet, ført Godset op paa Landet, deraf taget hvad de vilde som Bjærgeløn og tilmed gjort Skade paa Skibet, som ellers vel havde staaet til at hjælpe. For at Kongen kan faa Besked om hele Sagen, saa han derefter kan give disse fremmede Svar paa deres Angivende, befales det Claus Podebusk selv at begive sig til København ved allerførste Lejlighed, saa Kongen kan faa Besked om Sagen af hans egen Beretning. Sk. T. 3, 225 b.

— Miss. til Hermand Jul om at skaffe 80 Bjælker, 15 Al. lange, og dobbelt saa mange Sparrer og Hanebjælker til Bygningen paa Korsør Slot, naar Ebbe Munk sender Skuder did [Gotland] for at hente Tømmeret. Udt. i Sk. T. 3, 226.

9. Sept. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Frost i Kalhafve og Jens Nielsen i Stiensbye paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Kalhafve Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 9 b.

10. Sept. (—). Miss. til Lensmændene i Sjælland. Da Gud har bortkaldt Kongens Datter, Frøken Sophie, og Kongen vil lade hende nedsætte i Slotskirken i København den 15. Sept., anmodes de om at møde i København Lørdagen i Forvejen for den næste Dag at ære Nedsættelsen med deres Nærværelse. De anmodes om at tage deres Hustruer og disses Jomfruer med sig. Sj. T. 20, 42 b.

12. Sept. (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Disse Brevvisere, Hans Lauritsen og Hans Knudsen i Sandbiere og Morten Rasmussen i Sveidale, have paa de Bønders Vegne omkring Lindholm Gaard i Malmøhus Len, der ere blevne udviste af deres Gaarde, fordi Kongen herefter vil have Ejendommen til disse Gaarde brugt til Lindholms Ladegaard, begæret, at de enten maa faa den af dem udgivne Indfæstning tilbagebetalt eller uden Indfæstning blive hjulpsne til andre Gaarde i Lenet. Naar de henvende sig til ham, skal han, og det ved allerførste Lejlighed,

saa disse Bønders Gaarde kunne blive ledige, gøre sig al mulig Flid for, at de Bønder, der ere blevne udviste af deres Gaarde, igen uden Indfæstning kunne blive hjulpne til andre Gaarde i Lenet. Sk. T. 3, 226 b.

12. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde til Tommerup og Sten Matsen til Rønneholm, Befalingsmænd paa Laholm Slot og Halmstad Gaard. Da Henning Valstrup har begæret 1 Norges Krones Gaard, kaldet Dillingen, i Vandsøe i Mos Fogderi til Mageskifte for Fyldest i 1 Gaard i Refninge By og Sogn i Halmstad Herred, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 226 b.

— Miss. til Knudt Brahe. Han har indberettet, at han nu efter Kongens skriftlige Befaling har ladet forfølge de Bønder, ialt 5, til Doms, som for nogen Tid siden paa utilbørlig og tyrannisk Vis have overfaldet Claus Dyre til Linderumbsgaard, kgl. Sekretær, da han var sendt over til Nørrejylland i Kongens Ærinde. To af disse Bønder, der vare undvegne, førend Kongens Befaling kom Knudt Brahe i Hænde, ere dømte fredløse og til at straffes paa deres Hals, hvis man nogensteds kan faa fat i dem. De tre andre, Søfren Rasmussen, som først skal have taget Spydet fra Claus Dyre og uden al Aarsag har begyndt dette Parlement, og som siden har begivet sig i Forvejen, gjort Forsamling i Byen, hvor han har biet efter Claus Dyre, indtil denne kom, og saaledes været Begynder og Anstifter af hele Ulykken, Jens Rasmussen, der har slaet Claus Dyre til Jorden med en Vognkæp, og Jens Nielsen, Rebslager, der er løbet imellem og har forhindret Claus Dyre i at undvige, ere ligeledes dømte fra Livet, medmindre Kongen vil benaade dem. Da Dommen saaledes refererer sig til Kongens Naade, har Knudt Brahe ikke understaaet sig til at lade dem rette, førend han har faaet Kongens Vilje at vide, og han har derfor nu forespurgt, hvorledes han skal forholde sig. Det befales ham at lade Søfren Rasmussen straffe paa sin Hals og lade Jens Rasmussen og Jens Nielsen forsværge Landet paa Tinge; træffes de siden her i Landet, vil Dommen blive eksekveret. J. T. 5, 264.

13. Sept. (—). Bestalling for Hans Ofvedt, Borger i Aalborg, at skulle salte Sild i Nibe til Kongens Slottes og Skibes Behov. Han skal have 2 Fridage om Ugen, fra Mandag Aften til Tirsdag Aften og fra Torsdag Aften til Fredag Aften, i hvilken Tid

han maa købe alle de Sild, der tilgaa, til Kongens Behov, hvilke han skal betale efter gammel Sædvane med rede Penge. Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, skal paase, at alle Nød-, Bundgarns- og Vodkarle tilbyde Hans Ofvedt alle de Sild, som de fange i den ovennævnte Tid, og ikke holde sig tilbage med dem, saaledes som de tidligere have gjort. Ville de ikke lade Hans Ofvedt faa de Sild, som de fange paa disse Dage, eller ville de ikke komme til Land med dem eller optælle dem, førend disse Dage ere forbi, skal Manderup Parsberg have Magt til at straffe dem derfor. Det forbydes alle, baade indlændiske og udlændiske, at købe eller lade købe Sild paa de ovennævnte Dage, førend Kongens Salter har faaet saa mange, som han har faaet Ordre til at salte. Gør nogen det, skal han have forbrudt de Sild, han har med at fare, og desuden straffes tilbørligt. J. R. 6, 293 b.

19. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Dr. Hans Reisen, Professor ved Universitetet i København, M. Hans Olborg og Nicolaus Swab, Kongens Møntmester, paany at lade Bibelen paa Dansk trykke, dog saaledes, at den i Forvejen med største Flid skal gennemses og korrigeres efter den rette hebraiske og græske Tekst og Orden, saa meget som muligt er, og adskilles med Kapitel og Vers, som det sig bør, efter den Prøve, som de allerede have tilstillet Kongen. Kongen har ogsaa befalet Professorerne ved Københavns Universitet flittigt at overveje og befordre dette¹. De tre ovennævnte have nu berettet, at de ere til Sinds at ville lade de brugeligste Bøger af Bibelen prente ikke alene i stort Oktav i den hele Bog, men ogsaa for sig i et lille Format i Decimooktav, til Bedste for den menige Mand. Da Udførelsen af disse to Arbejder vil kræve god Tid, stor Møje og megen Bekostning, have de anmodet om kongeligt Privilegium derpaa. Kongen har i den Anledning bevilget, at de saa snart som muligt maa lade de to Arbejder udføre, og at ingen uden de og deres Arvinger i 10 Aar efter Arbejdets fuldstændige Tilendebrielse maa lade den hele Bibel eller nogen Del deraf, lille eller stor, trykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget. Hvis nogen forser sig herimod, skal han ikke alene straffes tilbørligt af Kongen, men ogsaa have forbrudt alle de Bøger, han har med at fare eller kan overbevises om at

¹ Jvfr. 7. Sept. og 24. Nov. 1603 og 25. Okt. 1604.

have solgt, og være forpligtet til straks at levere dem eller deres Værdi fra sig, den ene Halvdel til Kongen og den anden til de ovennævnte Privilegiehavere. Sj. R. 15, 48 b¹.

19. Sept. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hans Hendriksen, Skrædder i Emptekier i Hagenskouf Len, der havde taget en af sine Naboers Heste og brugt den en Tid, men nu har stillet sit Herskab tilfreds for den Sag. Udt. i F. R. 3, 128 b.

20. Sept. (—). Bestalling for Jacob Hal som Styrmand. Han skal lade sig bruge til Søs, hvor Kongen befaler, og skal, fra 6. Sept. 1605 at regne, i aarlig Løn have 500 Dlr., følgende Fetalje til sin Underholdning: 1 Okse, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. Gryn, 1 Td. Brød, 5 Lispd. Flæsk og 6 Lispd. Bergefisk samt fri Bolig i København, Lønningen at udrede af Rentemesteren og Fetaljen af Proviantskriveren. Sj. R. 15, 50.

— Mageskifte mellem Eustachius von Thymer, Befalingsmand paa Svenstrup, og Duebrødre Hospital i Roskilde. Sj. R. 15, 50 b.

— Aab. Brev om, at Hans Haderslev, Kongens Mundkok, for denne ene Gang maa være fri for at svare Sise af de 3 Læster Rostockerøl, som for nogen Tid siden ere blevne brugte til hans Bryllup. Sj. R. 15, 53.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om Fremsendelse af Fetalje til Holmens og Skibenes Behov i det kommende Aar og af Havre til Kongens Heste. Hvis Havren sendes til andre Steder end i Brevet angivet, vil den ikke blive modtaget. — Københavns Len 50 Læster Byg, 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Roskildegaaards Len 10 Læster Rug, 36 Læster Byg, 5 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul; Trøggevelde Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn, hvortil Peder Basse paa Roskildegaaard skal levere Lensmanden paa Trøggevelde Rug; Drachsholm Len 20 Læster Byg, at levere til Mikkelsdag, 8 Læster Rug, 10 Læster Malt, 40 Læster Brød og 3 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 600 Tdr. Havre, at levere inden Vinter paa Frederiksborg; Frederiksborg Len 5 Læster Rug og 25 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kronborg Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kallundborg Len 40 Læster Brød og 2 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 305 f.

paa Frederiksborg, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret; Antvorskov og Korsør Len 60 Læster Brød og 2 Læster Gryn, at levere til Foraaret; Sæbygaards Len 30 Læster Brød, at levere til Paaske; Vordingborg Len 20 Læster Brød og 2 Læster Gryn, at levere til Paaske; Nyborg Len 15 Læster Brød, at levere til Paaske, og 600 Tdr. Havre, at levere i København inden Vinter; Koldinghus Len 30 Læster Brød, at levere til Pinsedag, og 2000 Tdr. Havre, at levere i København, den ene Halvdel inden Vinter, den anden Halvdel til Foraaret; Helsingborg Len 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter; Aarhusgaards Len 1000 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvdel inden Vinter, den anden til Foraaret; Silkeborg Len 300 Tdr. Havre, at levere straks til Foraaret til Frederiksborgs Bygning; Drotningborg Len 1000 Tdr. Havre, at levere i København, Resten af Havren skal Lensmanden indtil nærmere Ordre beholde i Forraad, om Kongen skulde faa Brug for den til sine Heste paa Skanderborg; Aalborg Len 1300 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvdel inden Vinter, den anden til Foraaret; Bygholm Len 200 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter. Udt. i Sj. T. 20, 43.

20. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Niels Olufsen som Salpetersyder i Varberg Len. Han skal være forpligtet til at levere mindst 2 Tdr. godt lutret Salpeter i Arkeliet til en Pris af 14 Dlr. pr. Centner. Udt. i Sk. R. 3, 223.

21. Sept. (—). Bestalling for Jacop Pedersen som Salpetersyder i Koldinghus Len. Han skal være forpligtet til aarlig at levere mindst N Tønder lutret Salpeter til Arkelimesteren paa Københavns Slot til en Pris af 14 Dlr. pr. Centner. Udt. i J. R. 6, 294.

— Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg og nogle flere af Adelen. For nogen Tid siden have de faaet kongelig aaben Befaling og siden Missive¹ angaaende Trætten mellem Hans Axelsen til Rugaard paa hans egne og hans afdøde Søsters² Vegne paa den ene Side og Mogens Gjõe til Gunderslefhollum paa hans afdøde Broder Falk Gjøes Børns Vegne, som han er Værg for, Eske Bilde til Ellinge paa hans Hustrus³ Vegne, Fru Ane Krabbe til Baggisvong, Erik Kaas's Enke, og Fru Dorethe

¹ 11. Aug. 1606.

² Margrete Arenfeldt.

³ Helvig Falksdatter Gjõe.

Krabbe til Eskier, Erik Lykkes Enke, paa den anden Side om Arv og Skifte efter afdøde Fru Ingeborrig Skeel. Da nævnte Befaling og Missive af forskellige Grunde endnu ikke ere blevne udførte, men Sagen er opsat endnu en 6 Uger, paalægges det dem herved alvorligt, for at Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med denne Trætte, at de til den Tid, Sagen er opsat til, uden videre Opsættelse enten skulle bilægge hele Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til ovennævnte Tid, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de ikke mødtes Sted og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 5, 264 b.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Da Kongen har givet Tage Krabbe til Jordbiørg, Embedsmand paa Øvits Kloster, Ordre til med det første at skulle bygge noget paa Nonneklosteret¹ i Lund, hvortil der vil behøves forskellige Slags Tømmer, skal Hermand Jul ved første Lejlighed dertil bestille og have i Forraad af det Skattetømmer, som tilkommer Kongen der paa Landet [Gotland], 3¹/₂ Tylt Egebjælker, 14 Al. lange, til Fodtrin, 2¹/₂ Tylt Ege eller gode Fyrretræer til Leider, 14 Al. lange, 7 Tylter Egestolper, 6 Al. lange, 3¹/₂ Tylt Fyrrebjælker, 12 Al. lange, 6¹/₂ Tylt Fyrresparrer, 10 Al. lange, og 3¹/₂ Tylt Fyrresparrer, 8 Al. lange, saa Tømmeret kan ligge rede, naar Tage Krabbe sender Skuder efter det. Endvidere skal han til den nyforetagne Bygning paa Frederiksborg ved første Lejlighed i den kommende Vinter lade tilhugge 6 Tylter Bjælker, 24 Al. lange, og 6 Tylter Hanebjælker, 14 Al. lange; hvad Tykkelsen paa Tømmeret angaar, skal han rette sig efter hoslagte Maal; han skal sørge for, at dette Tømmer kan ligge rede, naar Kongen til Foraaret sender Skibe efter det. Sk. T. 3, 227 b.

23. Sept. (—). Miss. til Hermand Jul om, at han ikke maa sælge noget af det Talg, som maatte falde der paa Landet [Gotland], men snarest muligt skal sende det til København. Samtidig skal han sende 10 Læster Nødkød til Proviantskriver Claus Mickelborg. Udt. i Sk. T. 3, 227 b.

— Miss. til Eske Bilde om at give Bønderne i Helsingborg Len Ordre til at hjælpe til med at køre Bly fra Herrits-

¹ St. Peders Kloster.

vad Kloster til Helsingborg og bestille Skuder til at føre Blyet fra Helsingborg til København. Udt. i Sk. T. 3, 228.

23. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knudt Gyldenstjerne til Tim, der nu paa sin Fader Axel Gyldenstjernes Vegne har gjort Regnskab for dennes Indtægt og Udgift af Aggershus Len fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1601 og for de i Lenet oppebaarne almindelige Landeskatter og Bygningsskatterne til Aggershus's Befæstning, for Indtægten og Udgiften af det Gods søndenfjælds i Norge, som Kongen har faaet af Fru Giørfvel Fadersdatter, fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1601, for hans Afgift og Indtægt og Udgift af Christianopel og Sølvitsborg Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1604, da Knudt Gyldenstjerne efter Faderens Død leverede Lenene fra sig med klart Inventarium, og for de i disse Len oppebaarne Pengeskatter, for hans Afgift og Indtægt og Udgift af Landskrone Len fra 1. Maj 1567 til 1. Maj 1588 og af Fers Herred fra 1. Maj 1577 til 1. Maj 1588 og for de i disse Len oppebaarne Penge- og Madskatter, for hans Afgift af den visse Indkomst af Villands Herred og for den uvisse Indkomst samt Stiftets Indkomst og Penge- og Madskatter af samme Herred fra Mikkelsdag 1581 til 1. Maj 1597 og for Afgiften af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst samt 2 Pengeskatter i Hing og Ulborrig Herreder fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1597. Han blev ialt skyldig 2793 Dlr. 12 $\frac{1}{2}$ Sk., som før gik, hvilke han nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 294 b¹.

— Kvittansiarum til Knudt Gyldenstjerne til Tim, der nu paa sin afdøde Fader Axel Gyldenstjernes Vegne har gjort Kongen Regnskab for de 7059 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb., som nu gaar, som hans Fader og Farsøster, Fru Karen Gyldenstjerne til Nørgaard, er bleven Kongen skyldig paa deres afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Regnskab og Inventarium af Hing og Uldborrig Herreder, Vestervig Kloster og Bahus Len og paa de af ham i disse Len oppebaarne Penge- og Madskatter efter den Afregning, som den 28. Sept. 1598 er gjort med Axel Gyldenstjerne. Heraf er der efter Rentemestrenes Kvittanser den 4. Jan., 8., 13. og 17. Juli 1600 betalt 3819 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb., saaledes at der endnu resterer 3240 gl. Dlr.,

hvilke Knudt Gyldenstjerne nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 295 b¹.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel om ved allerførste Lejlighed at udvise Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard, et ledigt Kapel i Domkirken i Roskilde, hvori han kan indsætte nogle Dørgerichter og Vindueskarme, som Kongen har ladet lave til sin Bygnings Behov. Sj. T. 20, 45 b.

— Miss. til Hr. Niels Jensen, Forstander i Duebrødre Kloster i Roskilde, om at indtage denne Brevviser, Jørgen Markussen, i Klosteret, skaffe ham Underhold lige med de andre Degne sammesteds og befordre ham til Degnekald i det første Sogn, som bliver ledigt af de til Skolen liggende Sogne. Sj. T. 20, 45 b.

— Miss. til Kannikerne i Roskilde. Da Kongen af Eustachius von Thumen, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har faaet 1 Gaard i Nørre Jer[n]løse By og Sogn i Mierløse Herred til Mageskitte for 1 Gaard i Ottestrup i Ørsløf Sogn i Ringsted Herred af Duebrødre Hospitals Gods, skulle de give Forstanderen i Duebrødre Hospital Ordre til straks at lægge Gaarden i Nørre Jer[n]løse under Hospitalet, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 46.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Alsted Herred i Sjælland skal være saa ringe og lille, at Herredsfogden har besværligt ved paa Tingdagen at skaffe saa mange Folk til Veje, som efter Loven behøves til at holde Ting, skal Peder Basse ordne det saaledes, at Alsted Herred bliver lagt under Ringsted Herred, saa de herefter kunne betjenes sammen. Der sendes ham et aabent Brev til menige Bønder i Ringsted og Mierløse Herreder om Istandsættelse af Vejen og Strædet udenfor Ringsted, hvilket han snarest skal lade læse og forkynde og siden paase Overholdelsen af. Sj. T. 20, 46 b.

— Aab. Brev til menige Bønder i Ringsted og Mierløse Herreder og menige Indbyggere i Ringsted. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Vej og det Stræde, som løber fra Ringsted ud imod Roskilde til det Led, som staar et Stykke Vej udenfor Byen, er saa dyb og ond, at den vejfarende Mand ikke uden det største Besvær kan komme frem der, og da det i sig selv er billigt og i Overensstemmelse med Retten, at den alfare Vej bliver holdt

¹ Tr.: Rørdam, Hist. Kildeskr. II. 492 ff.

vedlige og forbedret af Herredsmændene, befales det strengelig enhver især at møde med Heste og Vogn og færdig Hjælp, naar de blive tilsagte af Peder Basse eller hans Fuldmægtige, for at istandsætte Vejen. De, der vise sig forsømmelige, ville blive tiltalte og straffede. Sj. T. 20, 46 b.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at lade bryde nogle Piller af den hvide Marmelsten, som findes paa Kalsøen under Gulland. Det befales ham nu af nævnte Marmel ved første Lejlighed at lade bryde 19 Piller, 6 $\frac{1}{2}$ Fod i Længden og 9 Tommer tykke, 18 Piller, 6 Fod i Længden og 9 Tommer tykke, og 18 Piller, 5 Fod lange og 9 Tommer tykke. - Endvidere skal han af Blokstenen paa Gulland lade hugge nogle Trappetrin, 9 Fod lange, 3 Kvarter tykke og 3 $\frac{1}{2}$ Fod brede. Til Kongens Bygningers Behov skal han desuden lade bryde 2 Skibsladninger Bloksten, saa de kunne ligge rede, naar Kongen inden Vinter sender Skibe efter dem. Sk. T. 3, 228.

— Miss. til Brede Rantzau om at lægge 2 Gaarde i Stege Sogn i Vester Herred paa Møen, den ene kaldet Frenderup, den anden Hielm, og 1 Gadehus sammesteds, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Roskildeggaard, ind under Ermelundgaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 47.

— Miss. til Jochim Bernewitz om at lægge noget Gods paa Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Roskildeggaard, nemlig 1 Gaard, kaldet Egeløf, i Vedbye Sogn i Nørre Herred, der foruden Afgiften til Kronen aarlig svarer 4 Tdr. Byg i Landgilde til Vedbye og Vols Kirker, 1 Bolig i samme Herred, 1 Gaard i Biørstrup i Alslef Sogn i Nørre Herred, 1 Gaard i Hørrebye¹ By og Sogn, 1 Gaard i Vincke² i Falkersløf Sogn og 1 Gaard i Veiringe i Aastrup Sogn i Sønder Herred, ind under Nykøbing Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sm. T. 6, 61.

25. Sept. (—). Miss. til Claus Daa. Da Kongen har faaet 1 Gaard i Tybjerg By, Sogn og Herred, Ny Mølle i Tybjerg Herred,

¹ Horreby.   ² Virket.

1 Gaard i Kongstubberup¹ i Faxe Herred med adskillige Skovlodder, beregnet til 80 Svins Olden, 1 Gaard i Blesinge i Hafverbjerg Sogn, 1 Gaard i Aalsløf² i Synderup Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Møllerup³ i Drusselbjerg Sogn og 1 Gaard i Dalby i Kierkehelsinge Sogn i Løfve Herred til Mageskifte af Peder Basse til Sørup, skal Claus Daa lægge dette Gods ind under Padborg Len og indskrive det i Jordebogen. Sj. T. 20, 48.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Joachim Bülow. Da denne Brevviserske, en Enke i Liunge i Frederiksborg Len, har klaget over, at hun paa Grund af sin store Armod ikke har kunnet udrede sin aarlige Landgilde, men er kommen til at restere med to Aars Skyld, og har ansøgt om nogen Forskaansel, har Kongen fritaget hende for 1 Aars Landgilde. Endvidere skal han i Henhold til det Brev, som han tidligere har faaet, lade Anders Nielsen i Ebbekiøfgaard i Kronborg Len være fri for det Aars Landgilde, som han resterer med. Sj. T. 20, 47 b.

— Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Aggerup⁴ under Kronborg Slot ere satte for højt i Landgilde i Forhold til den Jord, de have at bruge. For at Godset kan blive ved Magt og Bønderne blive ved Næring og Bjærgning, skal Joachim Bülow lade opkræve 13 uvildige Oldinge, der i hans Nærværelse skulle undersøge, hvad Ejendom der ligger til hver Gaard og hvad Landgilde der svares deraf, og hvor Landgilden er sat højere, end Gaardenes Tilliggende kan taale, ned sætte Landgilden og gøre en endelig Besked derom, saa Kronen kan faa Fyldest og Bønderne blive ved. Han skal derefter lade den nedsatte Landgilde indskrive i Jordebogen. Sj. T. 20, 47 b.

— Miss. til Albrit Skeel. Erik Vasbyrd til Vinderup har berettet, at en, ved Navn Thammis Barfodt, for nogen Tid siden er rømt af hans Tjeneste og har medtaget nogle Guldknapper, Sølvdaggerter og andet af Erik Vasbyrds Gods, ligesom han ogsaa har oppebaaret en Del af Erik Vasbyrds Landgilde i Nørrejylland. Da han nu har erfaret, at nævnte Thammis Barfodt skal opholde sig i Albrit Skeels Len [Riberhus], har han anmodet om, at han maa blive fængslet. Det befales Albrit Skeel at være Erik Vasbyrds Fuldmægtig behjælpelig med at faa Thammis Barfodt paagreben og overleveret til ham. J. T. 5, 265 b.

¹ Kongsted-Borup. ² Aarslev, Slagelse H. ³ Mullerup, Løve H. ⁴ Aagerup, Lyng-Kronborg H.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Han har indberettet, at to Pinker, der lade sig forlyde med, at de have Bestalling af Kong Sigismund i Sverrig og Polen, til forskellige Tider i Sommer have ladet sig se paa Kronens Strømme under Bornholm, hvor de have grebet og plyndret den søfarende Mand i Østersøen, der vilde til eller fra Sverrig. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med dem, hvis de atter komme der under Landet, befales det ham i saa Tilfælde at give Kaptejnerne Tilhold om at fremvise deres Pas og Bestalling, saa man deraf grundig kan erfare, i hvis Tjeneste de ere. Hvis de ville understaa sig til at begive sig paa Landet med deres Folk, skal han hindre dem deri. Hvis de driste sig til at angribe nogen eller tilføje nogen Skade saa nær under Landet, at han kan naa dem, skal han paa Kongens Vegne med groft Skyts og i andre Maader gøre dertil, hvad der er ham muligt. Sk. T. 3, 228 b. K.

27. Sept. (—). Aab. Brev om, at Jochym Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, og Kronens andre Undersaatter ved Slottet have begæret, at de maa kalde en ny Slotspræst efter nu afdøde Peder Mortensen Trane, hvilken Slotspræst de selv ville give en rimelig Løn. Kongen har i den Anledning bevilget, at M. Kort Qvist, forhen Skolemester i Malmø, indtil videre maa blive Slotspræst paa Frederiksborg Slot og nyde den Løn, som Kongens Undersaatter i deres Kaldsbrev have forskrevet ham. Naar han i nogen Tid er bleven brugt i denne Stilling og Kongen ikke længere vil bruge ham deri, skal han forsørges med et godt Præstekald enten i Frederiksborg Len eller et andet Sted i Sjælland, og den ham nu lovede Løn maa ikke fratages ham, førend han bliver forsynet med et saadant godt Kald. Hvis der bliver et godt Kald ledigt i Frederiksborg Len, skal han hjælpes dertil af Lensmanden og Superintendenten, og han maa, saalænge han er i Tjenesten paa Frederiksborg, holde en Kapellan til at gøre Tjeneste i Sognene. Sj. R. 15, 53 b¹.

— Mageskifte mellem Pedør Basse til Siørup og Kronen. Sj. R. 15, 54 b. (Se Kr. Sk. under 23. Sept.).

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at erklære sig om, hvorvidt 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Midskof paa Hintsholm i Nyborg Len,

¹ Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschjør S. 543 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 311 f.

som Frederik Qvitzov begærer til Mageskifte, kunne undværes fra Lenet. Udt. i F. T. 3, 180.

27. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund om ved første Lejlighed og uden al Forhaling at lade opføre en Stald til 14 Heste ved Skanderborg Slot ved den lille Stald, som staar ved Sparepenge, paa det Sted, hvor det er mest belejligt. Stalden skal være bygget inden Kongens Ankomst til Jylland, og Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 266.

30. Sept. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Christoffer Steensen, Søn af afdøde Hans Steensen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, sætte ham under Disciplin og iøvrigt behandle ham ligesom andre Skolebørn. Sj. T. 20, 48 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at give Bønderne i Salling Herred Ordre til at køre noget Tømmer fra Randtsholm¹ til Faaborg. Udt. i F. T. 3, 180.

1. Okt. (—). Aab. Brev om, at Vendtsel Boel, der er forordnet til Kromand i Lundegaarden ved Kronborg, aarlig, naar Kongen opholder sig i Sjælland, sise frit maa indføre eller købe 30 Amer Vin og 8 Læster Rostockerøl til Udtapning i Kroen, dog maa han ikke sælge Vin i Ametal eller Rostockerøl i Tøndetal udenfor Kroen, for at Kronens Sise ikke skal blive forkortet. Naar Kongen ikke er her paa Sjælland, gælder denne Benaadning ikke. Sj. R. 15, 60.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom over en Dunkiercker Kaptejn, ved Navn Philippus de Foess, der har plyndret paa Norges Riges Strømme under Finmarken. Sj. T. 20, 49. (Tr.: KD. V. 4).

2. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Godtfolks Forbøn bevilger, at Claus N., Møller paa Gulland, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at beligge en Pige, skønt han havde sin Ægtehustru, og for denne Forseelse er bleven indstævnet for Kapitlet paa Gulland, som har dømt ham til at være skilt fra Konen og til ikke at maatte gifte sig igen uden Kongens Tilladelse, uanset Kapitlets Dom maa gifte sig igen, naar og hvor han lyster. Sk. R. 3, 323.

¹ Ranildsholm, N. Broby S., Salling H.

3. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Erik Vasbyrd til Vinderup og Kronen. Sj. R. 15, 62. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Joachim Bülow om at lægge 1 Gaard og 1 Bolig i Skulleløf By i Horns Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Vasbyrd til Vinderup, ind under Abramstrupgaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 49 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge 1 Enstedgaard, kaldet Braastrup, i Rafnkielde Sogn i Aas Herred med frit Fiskeri i Braastrup Sø, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Vasbyrd til Vinderup, ind under Aalborghus, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 5, 266 b.

— Ligelydende Miss. til Casper Markdanner om at lægge 1 Gaard i Kollerup By og Sogn i Tørrild Herred med Skov til 15 Svins Olden, som Kongen ligeledes har faaet til Mageskifte af Erik Vasbyrd, ind under Koldinghus. Udt. i J. T. 5, 267.

— Miss. til Knudt Brahe. Da Kongen nu med sit Skib Leoparden har sendt et stort Antal Fade Vin, som han behøver til sin Hofholdning i den kommende Vinter, derover, skal Knudt Brahe lade denne Vin indlægge i en god Kælder i Byen [Aarhus], hvor den kan blive opbevaret til Kongens Ankomst der til Landet. Endvidere skal han bestille saa mange Vogne, som behøves til at føre det andet Gods, der findes i Skibet, til Skanderborg Slot. J. T. 5. 267.

4. Okt. (—). Bestalling for Arent Carnellussen, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal i aarlig Løn have 150 enkende Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger; af denne Løn skal han selv underholde sig, undtagen naar han bruges til Skibs, da der saa skal medgives ham Fetalje som sædvanligt. Sj. R. 15, 60 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade disse to Brevvisere, Jens Ollufsen og Jøp Mortensen, Kronens Tjenere i Jonstrup i Ølstykke Herred, der i Sommer have mistet deres Gaarde og det meste af det, de ejede, ved en Ildebrand og derved ere komne i stor Fattigdom, være fri for dette Aars Landgilde og hjælpe dem med Bygningstømmer til deres Gaardes Genopbygelse, dog skal det ske uden Skade for Skoven. Sj. T. 20, 50.

— Kvittansiarum til Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Aggershus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af

Skivehus Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst og for en i dette Aar oppebaaren Pengeskat. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 296 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Claus Vildtskytte allevegne under Sjælland, hvor han selv lyster og hvor der er Sælfangst, maa skyde og fange de Sæler, han kan, og selv beholde dem. Sj. R. 15, 61.

6. Okt. (—). Forleningsbrev for Gunde Jensen, Renteskriver, paa et Vikarie i Lund Domkirke efter afdøde M. Hans Mikkelsen. Udt. i Sk. R. 3, 223 b.

— Miss. til Hermand Jul. Da Kongen igen vil opbygge den for nogen Tid siden afbrændte Ermelundgaard, skal han paa nærmere Begæring af Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, lade denne faa saa meget Bygningstømmer, som han med 2 Skuder kan lade føre hid. Sk. T. 3, 229.

7. Okt. (—). Aab. Brev om, at Magnus N., Kongens Trommeter, indtil videre maa oppebære følgende aarlige Genant: 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Okse, 3 Gæs, 3 Lam, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Vog Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, at udrede af Proviantskrивeren paa Københavns Slot. Sj. R. 15, 61 b.

— Miss. til Brede Rantzau om at lade de Mands- og Kvindepersoner, der løbe omkring og tigge i København og andensteds, indsætte i Tugthuset i København. Sj. T. 20, 50. (Tr.: KD. V. 4 f.).

— Kgl. Stadfæstelse af et Mageskifte, dat. 6. Sept. 1605, mellem Holger Rosenkrantz til Rosenhollum og Kapitlet i Aarhus. J. R. 6, 297. (Se Kr. Sk.).

9. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hertvig von Bülow for denne ene Gang toldfrit maa udføre 14 Græsøksne af Riget, dog skal han lade notere paa dette Brev, paa hvilke Toldsteder han uddriver Øksnene. Sj. R. 15, 65.

— Aab. Brev om, at Niels Espersen i Nedre Draaby, Skovfoged i Horns Herred, paa Grund af den Besværing, han har med sin Bestilling, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i. Sj. R. 15, 65 b.

10. Okt. (—). Aab. Brev om, at Jan Dulant, Kongens Lutenist, der skal lære denne Brevviser, Hans Borckratz, en af Kongens Kantori, at lege paa Lut, for denne Drengs Lære og Underholdning aarlig skal have 100 Dlr. Sj. R. 15, 65 b.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Corfidts Ulfeldt til Bavelse og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup. Da Frederik Qvitzov til Qvit-zouesholm har begæret 3 [Gaarde] og 2 Gadehuse i Midskouf paa Hindtsholm i Nyborg Len til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Lefve Herred i Sjælland, hvorover Frederik Qvitzov skal tilstille dem hoslagte Besigtelse, skulle de med det første besigte det oven-nævnte Krongods, ligne og lægge det mod Frederik Qvitzovs Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 180.

— (Antvorskov). Miss. til Peiter Redtz til Tygestrup og Pe-der Basse til Siørup. Da Friderik Qvitzov til Qvitzovsholm har begæret noget Krongods paa Hindtsholm i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Gadehus i Solbierre By og Sogn i Løf Herred i Sjælland, skulle de ved første Lejlighed besigte Godset i Løf Herred og sende Besigtelsen til Friderik Qvitzov. Sj. T. 20, 50 b.

— Oprejsningsbrev for Albrit Skeel, Embedsmand paa Riberhus, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at lade for-følge en Sag angaaende et Baardag, som en, ved Navn Morten Nielsen, har begaaet paa Hans Munks Bonde Jep Pedersen paa Kongens Fiskerleje ved Synderside i Kiergaard's Birk, i hvilken Sag Sandemændene i Kiergaard's Birk have gjort to Tov, det ene tvært imod det andet, hvorfor Albret Skeel nu vil lade Sandemændene forfølge for deres sidste Tov. J. R. 6, 299.

— (Nyborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouil Søf-rensen i Hiørup¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Hør-som² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 77 b.

12. Okt. (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck. Da Kongen for nogen Tid siden har bevilget, at Giertrud N., Enke efter Hans Walter, Borgemester i Nyborg, maa oppebære Afgiften af Ullesløf og Vindinge Kirketiender i Fyen for 1603, i hvilket Aar hendes Husbonde døde, skulle de kvittere Ja-cob Rosenkrantz, Embedsmand paa Nyborg Slot, for Afgiften af disse Tiender i hans Regnskab. Sj. T. 20, 51.

—³ Miss. til Jacob Rosenkrantz. Borgemestre og Raad samt menige Borgere i Nyborg have klaget over, at Kronens Bønder Gudme og Vinding Herreder fordriste sig til imod Kongens

¹ Hørrup, Rinds H.   ² Hersom, sammø H.   ³ I Registranten er Brevet dateret: 11. Okt.

udgaaede Mandat og Byens Privilegier at sælge Ved, Kul og andet til fremmede og udføre det paa ulovlige Havne, til stor Skade for Nyborg og andre omliggende Købstæder paa den Ildebrændsel, som de maa købe til deres Huses Behov. Det befales ham nøje at paase, at saadant ulovligt Køb og Udskibning bliver afskaffet, og give Bønderne Tilhold om at føre hvad Ved og Kul de have at sælge til de omliggende Købstæder. Kan han gribe nogen i at udføre eller sælge Ved og Kul og andet i ulovlige Havne, skal han tage hvad de have med at fare som forfaldent Gods og lade dem selv tiltale og straffe for Overtrædelse af Kongens Mandat. Orig. F. T. 3, 183.

12. Okt. (Nyborg). Miss. til Brede Rantzau. Kirkeværgerne i Frørup Sogn i Fyen have paa Kirkens og menige Sognemænds Vegne berettet, at Størstedelen af Frørup, henved 33 Gaarde, for nogen Tid siden er brændt ved Vaadeild, ved hvilken Lejlighed ogsaa Blyet paa deres Kirketaarn og 2 Kirkeklokker, som hængte deri, ere smeltede. Da de for kort Tid siden havde faaet den ene af disse Klokker i København og endnu paa Kirkens Vegne skyldte en Sum Penge for den, have de begæret at faa disse Penge eftergivne i Betragtning af Kirkens Armod og den store Skade, den har lidt. Kongen har eftergivet dem Pengene og befaler Brede Rantzau at sørge for, at den af dem udstedte Forskrivning for Pengene igen bliver tilstillet dem. Sj. T. 20, 51.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lade Hr. Baldtser Pedersen, Sognepræst til Frørup, hvis Præstegaard er brændt, faa det til Præstegaardens Genopbyggelse nødvendige Tømmer i Nyborg Skove. Udt. i F. T. 3, 184.

13. Okt. (Odensegaard). Miss. til Vilhelm Dresselberg. Kongen har paa Godtfolks flittige Forbøn eftergivet al den Tiltale, som Hans Lindenov til Øsleu, Embedsmand paa Hammershus, paa Kronens Vegne kunde have til denne Brevviser, Niels Bagge, for noget Vrag, som denne har ladet bjærge der under Landet [Bornholm], paa det Vilkaar, at han for sin Forseelse ved første Lejlighed skal indbetale 100 Rigsdlr. i Kongens eget Kammer. Da Niels Bagge mener, at han kan skaffe Vilhelm Dresselberg til Forlover for disse 100 Dlr., tilsender Kongen herved Vilhelm Dresselberg det aabne Brev, hvori Tiltalen mod Niels Bagge eftergives, med Anmodning om, hvis han ellers er til Sinds at gøre Kongen Forvaring for de 100 Dlr., ved første Lejlighed at sende

Kongen nøjagtig Forskrivning for Pengene, at indbetale med det første i Kongens eget Kammer, og tilstille Niels Bagge det hoslagte aabne Brev. Hvis han ikke vil sige god for Niels Bagge for de 100 Dlr., skal han straks tilbagesende det aabne Brev til Kancelliet. Sj. T. 20, 51 b.

13. Okt. (Odensegaard). Aab. Brev om, at Kongen paa Grund af nogle gode Mænds flittige Forbøn har eftergivet Niels Bagge til Baggisgaard paa Bornholm den Tiltale og Forfølgning, som Hans Lindenov, Embedsmand paa Hammershus, paa Kronens Vegne for nogen Tid siden har begyndt mod ham for noget Vrag, som var strandet for hans Gaard og Grund paa Bornholm, og som han har tilholdt sig, da han efter sin Beretning ikke vidste bedre, end at han ligesom andre fri Folk paa Bornholm maatte tilholde sig saadant Vrag. De i denne Sag mod ham erhvervede Domme og Breve skulle herefter ikke i nogen Maade komme ham eller hans Arvinger til Skade eller Eftertale. Han skal være forpligtet til at give en rimelig Betaling for det Vrag, som efter lovligt Bevis er indkommet for hans Grund siden den Tid, da han blev sin Gaard og sit Gods mægtig. Sk. R. 3, 223 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Arent Pedersen, Borger i Odense, har berettet, at han for nogen Tid siden har solgt en Have ved Odense til Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov, af hvilken Have der aarlig svares 8 Sk. i Grundleje til Byen. Ebbe Munk trænger ham nu, at han fuldkommelig skal hjemle ham dette Køb, hvilket vil falde ham besværligt, medmindre han kan faa Skøde paa Haven af Byen. Kongen har nu bevilget, at Borgemestre og Raad maa sælge Haven til Arent Pedersen, men dog kun mod nøjagtigt Vederlag baade for Ejendommen og Jordskylden, saafremt de ikke selv ville staa til Rette. Orig. i Landsark. i Odense. Udt. i F. T. 3, 184.

15. Okt. (Middelfart). Miss. til Knud Rud om efter Lejligheden at lade Bønderne i Brylle Sogn faa det Hjul- og Vogntømmer, som de behøve, i Skovene i Odense Len, dog skal han paase, at det sker, hvor der sker mindst Skovskade. Udt. i F. T. 3, 185.

16. Okt. (Koldinghus). Miss. til Corfidts Ulfeldt om at lade Bønderne i Vissenberg Birk og Skoubye Herred hver faa saa meget Vogntømmer, som de aarlig behøve til at lave en Vogn

af, dog skal det ske med mindst mulig Skade for Skoven. Udt. i F. T. 3, 185.

17. Okt. (Koldinghus). Miss. til Knudt Rud. Denne Brevviser Claus Pedersen, Møller i Nesbyehofvet Mølle i Odensegaards Len, har berettet, at det falder ham besværligt og fast umuligt fremdeles at svare den Landgilde af Møllen, som hans Formænd have svaret, særlig fordi nogle af den omkringboende Adel i nogle Aar have opbygget mange nye Møller deromkring til største Skade for ham paa hans Næring. Da han i den Anledning har begæret at faa noget afkortet i Landgilden, skal Knudt Rud indtil videre afkorte $\frac{1}{2}$ Læst Mel i den aarlige Landgilde. F. T. 3, 186.

— Miss. til Eiller Rud om at meddele Casper Markdanner Kopi af det Skøde, som afdøde Fru Anne Oldeland har givet ham paa noget Gods paa Laaland, og erklære sig til ham om, til hvilke Gaarde der er Skov og til hvor mange Svins Olden Skoven er, for at Casper Markdanner kan komme til Ende med den Trætte, som han har med Knud Rud om de Skove, der ligge til Veiløf Hovedgaard. Udt. i Sm. T. 6, 63.

— Forordning om Forbud mod videre Rebning og Jævning¹ i Haderslevhus Len. J. R. 6, 299 b. (Tr.: Steermann, Schleswigs Recht und Gerichtsverf. S. 171 f. CCD. III. 192 ff.).

— Miss. til Casper Markdanner om at lade følgende Kronens Bønder, Oluf Matsen, Mats Pedersen, N. Clausen og Hans Pedersen i Eridsøe i Eld Herred og Maren Ibskone i Tagelundt² i Egtho Sogn i Jerlof Herred, der have berettet, at deres Gaarde ere brændte og at de derved ere komne meget til Agters, være fri for et Aars Landgilde og lade dem faa nødtørftigt Tømmer til deres Gaardes Genopbygelse. J. T. 5, 267 b.

18. Okt. (—). Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har begæret 4 Krongaarde og Herligheden af et Kirkebol i Rønning By og Sogn i Osum Herred, 1 Gaard i Mermølle³ og 1 Gaard i Rørup til Mageskifte af Kronen for noget af hans Arvegods i Nyborg og Odensegaards

¹ Fafning i Aftrykket i CCD. er en Fejllæsning for: Jafning. lund, Egtved S., Jerlev H.

² Taage- ³ Mellemmølle, Aasum H.

Len, nemlig 3 Gaarde i Obye¹ i Sundts Herred, 1 Gaard i Midskouf paa Hindtsholm, 2 Gaarde i Dreibye² i Munkeboue Sogn i Bierre Herred, 1 Gaard i Søndersøe i Skof[by] Herred, 1 Gaard i Bobøl³ i Vendts Herred og 1 Gaard i Jorderup i Odense Herred, skal Jakob Rosenkrantz ved første Lejlighed erklære sig, om det ovennævnte Krongods kan undværes fra Slottet, og om Kronen kan faa Fyldest i Casper Markdanners Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 187.

18. Okt. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Klaus Stenhugger om, at denne med størst mulig Flid og saa sirligt som muligt skal lade hugge en Altertavle af Sten i Kirken paa Koldinghus efter den Skabelon, som han har vist Kongen, dog skal Kongen paa sin Bekostning skaffe ham den Alabaster og anden Sten, som han behøver. Han skal for dette Arbejde ialt have 200 Dlr., hvilke Lensmanden paa Koldinghus skal betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. J. R. 6, 300 b.

— Kvittans til Anker Mogensen, Borgemester og Tolder i Kolding, paa 15000 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer af forrige og dette Aars Told i Kolding. J. R. 6, 301.

— Miss. til Albret Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han endnu staar tilbage med en stor Restance af Riberhus Len, som han er forlenet med, skal han ved allerførste Lejlighed indbetale sin Restance i Kongens eget Kammer her paa Koldinghus og give Tolderen og Accisemesteren i Ribe Ordre til ligeledes straks at indbetale, hvad de have oppebaaret paa Kronens Vegne og ere blevne Kongen skyldige, i Kongens eget Kammer. Han skal med størst mulig Flid undersøge, om der kan faas Østerling der under Lenet, og i saa Tilfælde snarest muligt sende dem hid. J. T. 5, 268.

19. Okt. (—). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har lovet at laane Christian Holck, Embedsmand paa Hald, 4000 Dlr. mod de paa vedlagte Seddel optegnede Forlovere, skal Brede Rantzau, naar Christian Holck henvender sig til ham med dette Brev, se at skaffe Pengene, men førend han leverer Christian Holck dem, tage nøjagtig Forvaring af ham derfor i 2 Breve, hvert lydende

¹ Ø. Aaby, Sunds H.

² Dræby, Bjærg H., Fyen.

³ Bubel, Vends H.

paa 2000 Dlr. Han skal ved første Lejlighed sende en Skude paa 20 Læster, fuld af norsk Salt, til Kolding, hvilket Salt Lensmanden paa Koldinghus skal sælge i Kolding, i Lenet og andensheds her omkring. — Postscriptum: Han skal hos en Possementmager i København lade slaa 1000 Al. smaa Skruesnore til Kongen og ved første Lejlighed sende dem over til Kongen selv. Endvidere skal han give Mogens Ulfeldt, Lensmand paa Sølvitsborg, Ordre til at lade hugge 4 Tylter Lindetræ i Lenet til Kongens Behov, saa de kunne ligge rede, naar Kongen sender Bud efter dem. Sj. T. 20, 52.

28. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Breide Rantzau. Kongen har for nogen Tid siden af en Isenkræmmer i København købt nogle Bandalérrør; skønt disse ikke have været brugte mere end paa Rejsen herover, ere nogle allerede dels fordærvede, dels gaaede helt itu, hvorfor Kongen har sendt denne Lakej over til Breide Rantzau for at melde ham det. Det befales Breide Rantzau at levere Lakejen ligesaa mange Rør igen af dem, som findes paa Rustkammeret. Da en Del af Kongens Instrumentister endnu ikke ere komne herover, hvilket forekommer Kongen meget sælsomt, skal Breide Rantzau give baade dem og hvilke andre af Kongens Tjenere, der endnu ere blevne tilbage, Ordre til uden alt Forfald at begive sig herover, da Kongen ellers vil tiltænke et andet Sind dertil. Sj. T. 20, 52 b.

29. Okt. (—). Miss. til Rentemestrene. Hvis Renten af de Penge, som Kongen har udlaant til sine Undersaatter af Adelen, ikke i Overensstemmelse med de Adeliges udgivne Brev og Segl indkommer til Mortensdag, skulle de paa Kongens Vegne lade deres Forlovere indmane til at holde et ærligt Indlager i København, indtil Renten med Skadegæld er betalt. Sj. T. 20, 53 b.

— Miss. til Christian Gyldenstjerne. Da han efter sin udgivne Haandskrift, dateret 5. April 1605, skylder afdøde Fru Giørvel Faddersdatter 100 Dlr., som skulde have været betalt til den paafølgende Mikkelsdag, befales det ham ved første Lejlighed at indbetale disse 100 Dlr. med paaløbne Renter i Rentekammeret og modtage sin Forskrivning tilbage, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at kræve Pengene ved andre Midler. Sk. T. 3, 230.

— Lignende Miss. til Jomfru Sophia Gyldenstjerne angaaende

100 Dlr. med paaløbne Renter, som hun skal betale i Rentekammeret til Jul. Udt. i Sk. T. 3, 230 b.

29. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Johan og Claus Machabæus om 14 Dage efter Jul at betale 69 Dlr., som deres afdøde Fader efter sin Haandskrift, dat. 6. Okt. 1572, skylder afdøde Fru Giørvel Faddersdatter, med paaløbne Renter i Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 3, 230 b.

— Miss. til Holger Ulfstand. Efter sit Brev, dat. 18. Febr. 1605, skylder han afdøde Fru Giørvel Faddersdatter 100 Dlr. Hovedstol, der skulde have været betalt til sidste Mikkelsdag, og hvorfor han har sat hende en ham tilhørende Gaard i Sallerup By og Sogn i Oxø Herred i Skaane til Underpant. Da Kongen ikke vil lade Pengene blive staaende længere hos ham, skal han rette sig efter at betale disse Penge med paaløbne Renter i Rentekammeret til næstkommende Mikkelsdag og modtage sin Forskrivning tilbage. Sk. T. 3, 231.

— Miss. til Fru Tale Ulfstands Arvinger. Afdøde Fru Tale Ulfstand skylder efter sine to udgivne Haandskrifter, dat. Dionisii Dag [9. Okt.] 1568, den ene paa 50 Rigsdlr., den anden paa 50 Dlr. i Mønt, afdøde Fru Giørvel Faddersdatter de nævnte Summer, der skulde have været betalt til den paafølgende Paaske, og hvorfor Fru Tale har sat Fru Giørvel en hende tilhørende Gaard i Biellerup i Skaane til Underpant. Det befales dem at indbetale Summen med paaløbne Renter til Rentekammeret til førstkommende Paaske, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gribe til andre Midler. Sk. T. 3, 231 b.

— Miss. til Fru Lissebet Rosenkrantz, Anders Thott's. Da hun efter sin Haandskrift, dat. Byrringe 20. Febr. 1598, skylder afdøde Fru Giørvel Faddersdatter 300 Dlr., der skulde have været betalt til Aarsdagen efter, og hvorfor hun har sat Fru Giørvel sit Gods i Giøng Herred til Pant, befales det hende uden al Forsømmelse ved første Lejlighed at indbetale disse Penge til Rentekammeret, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at kræve sit Tilgodehavende ved andre Midler. Sk. T. 3, 231 b.

— Miss. til Brede Rantzau. Da der blandt afdøde Fru Giørvel Faddersdatters Breve skal findes et Skøde, som Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg, har givet hende paa 1 Gaard i Glustrup i Rønnebjerg Herred i Skaane, skal han ved første Lejlighed sende Skødet til Sigvord Grubbe, Embeds-

mand paa Malmøhus, saa denne derefter kan lade Gaarden lægge ind under Malmøhus. Da en Del af den Fortegnelse paa Fru Giørvæls Breve, som er sendt Kongen, ikke er saa rigtig, at man derefter kan udstede Breve, skal Brede Rantzau udførligt erklære sig til Kongen herom, saa Kongen siden kan lade Brevene udstede. Sj. T. 20, 53.

29. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Sigvord Grubbe. Kongen sender ham et Skøde fra Eske Bilde til Eldinge, Embedsmand paa Helsingborg Slot, paa en Gaard i Gludstrup i Rønnebjerg Herred med Ordre til at lægge Gaarden ind under Slottet [Malmøhus], indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 232.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Personer skyldte afdøde Fru Giørvæls Fadersdatter Penge, nemlig Marine, Hr. Hans Broelæggers, Indvaanerske i Lund, 100 Dlr. efter hendes Forskrivning, dateret Søndagen før Jul 1585, paa en Gaard i Malmø, som hun har købt af Fru Giørvæls, at betale til St. Laurentii Dag [10. Aug.] næst efter, hvorfor hun til Underpant har sat Fru Giørvæls 2 forgyldte Bælter; Mergrette Remmersdatter, Indvaanerske i Malmø, efter hendes Forskrivning, dateret 20. Juli 1604, 50 Dlr. i Mønt, at betale til den paafølgende Jul; Hr. Mikkel Christophersen Kuoch, Sognepræst til Byrringe, efter hans Brev, dateret 2. Jan. 1602, 66 Dlr., at betale til den paafølgende Fastelavn; Hr. Hans Lauritsen, Fru Giørvæls Præst, efter hans Haandskrift, dateret 5. Juli 1604, 20 Dlr., at betale den ene Halvpart til Paaske og den anden til Mikkelsdag derefter; Christen Marquartsen, Indvaaner i Lund, efter hans Forskrivning, dat. 20. Dec. 1604, 338 Dlr. 12 Sk. paa hans Regnskab for 1603; Christen Marquartsen, Fru Giørvæls Tjener, efter hans Brev 16 Dlr. Det befales ham med det allerførste at lade disse Summer med paaløbne Renter indkræve hos Skyldnerne og, hvis disse ikke godvillig ville gøre Udlæg, indkræve Pengene med Retten. Naar Summerne med paaløbne Renter er betalt, vil Kongen igen tilstille Skyldnerne deres udgivne Brev og Segl. Sk. T. 3, 229.

—¹ Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen til Bygningen ved Københavns Slot behøver et stort Antal Læster Kalk, skal han med det allerførste og inden Vinter sende al den Kalk, der

¹ I Registranten er Brevet ved en Fejlskrift dateret: København.

kan faas i Lenet, til København. Kongen har befaleet Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Dragsholm, at give alle de Sejrøske Skuder, han kan skaffe i sit Len, Ordre til straks at begive sig derover og inden Vinter føre Kalken til København. J. T. 5, 268.

29. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Arrild Hvitfeldt. Da Kongen har bestilt nogle Læster Kalk, der inden Vinter skulle sendes fra Mariager Kloster til København, skal han bestille de Sejrøske Skuder, der er at faa, til uden al Forhaling at begive sig til Mariager for at indtage Kalken og føre den til København. Sj. T. 20, 53 b.

31. Okt. (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Da Dr. Anders Christensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, som for nogen Tid siden har faaet Ordre til at bygge noget paa Klosteret til Foraaret, har berettet, at han ikke kan faa saa meget Kalk, som han behøver til Husenes Skelning, til Købs, skal Sigvord Grubbe med det første i sit Len [Malmøhus] bestille saa megen graa Kalk til Skelning, som en Skude paa 8 eller 9 Læster kan føre, og fragte en Skude til at føre Kalken til Skelskør, hvor Skipperen skal faa sin Betaling for Kalken og Fragten. Sk. T. 3, 232.

— Miss. til Niels Friis. Da Fru Anne Rønnov, Erik Hardenbergs Enke, har begæret at maatte faa 3 Gaarde i Skrøbeløf Sogn, 1 Gaard i Svenstrup, 2 Gaarde i Torupe og 1 Gaard i Vide-rup¹ i Tranekier Len til Mageskifte for noget af hendes Arve-gods paa Langeland, nemlig 2 Gaarde i Stefens², 2 Gaarde og 1 Gadehus i Tressebølle, 1 Gaard og 1 Gadehus i Brønneslet, Emmerbølgaard og 1 Gaard i Tornelund, skal Niels Friis med det første erklære sig om, hvorvidt det Krongods, hun begærer til Mageskifte, ikke ligger saa belejligt med Hensyn til Jagt eller andet, at det ikke kan undværes fra Lenet, og hvorvidt Kronen kan faa Fyldest i det Gods, hun tilbyder den. Sm. T. 6, 64.

2. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om ved første Lejlighed at sælge det Rug og Byg, de have i Forraad af Lenets Indkomst udover den Havre, som de tidligere have faaet Ordre til at sende til Sjælland til Kongens Hestes Udfodring, til paalidelige Købmænd og saa dyrt som muligt. — Casper Markdanner (Koldinghus Len), Albret Skeel (Riberhus Len), Uldrik Sandberg (Lundenes

¹ Vindeltoorp, Langeland.   ² Stoense, Langeland.

Len), Prebiørn Gyldenstjerne (Bøfling Len), Knud Brahe (Biughollum Len), Peder Munk (Vestervig Len), Peder Mund (Skanderborg Len), Frandts Rantzau (Silkeborg Len), Carl Bryske (Aarhusgaards Len), Hendrik Belov (Calløe Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Oluf Rosensparre (Mariager Klosters Len), Johan Rud (Ørum Len), Christian Holck (Hald Len), Henning Reventlov (Skivehus Len), Manderup Parsberg (Aalborghus Len), Envold Kruse (Segelstrup Len). J. T. 5, 268 b. K. Orig. (til Henning Reventlov).

2. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Lensmændene i nedenævnte Len om at lade bage Brød til Udspisningen paa Kongens Skibe og paa Holmen. De skulle først lade bage af det Mel, som er faldet i Lenet i dette Aar, saavidt det kan strække til, dog skulle de først lade Melet sigte noget, saa det kan være tjenligt at bage Brød af; Resten skulle de lade bage af Rugen. De skulle sørge for, at Brødet bliver bagt haardt, saa det kan gemmes i lang Tid uden at mulnes eller blive fordærvet, og de skulle straks til Foraaet sende det til Proviantskriveren ved Københavns Slot. — Aalborghus Len 30 Læster Brød; Dronningborg og Skanderborg Len hver 20 Læster; Silkeborg og Aarhus Len hver 15 Læster. Udt. i J. T. 5, 269.

3. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Wolf Lebzalter, Borger i Leipzig, og alle andre Wolf Rhølings Arvinger sammesteds have berettet, at Albrit Davidsen, Indbygger i Anklam i Pommern, efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse har udtaget Kramvarer til et Beløb af omtrent 1452 gode Rigsgylden hos Wolf Rhøling, hvilke Penge skulde have været betalt til sidste Paaske. Da de imidlertid have bragt i Erfaring, at Albrit Davidsen for kort Tid siden er rømmet fra Anklam, hvor han har efterladt Hustru og Børn, og skal opholde sig her i Riget, formentlig i Ystad, have de anmodet Kongen om at hjælpe dem til Ret, saa de enten kunne komme til deres Betaling eller Albrit Davidsen blive straffet til advarende Eksempel for andre Bedragere. Kongen befaler i den Anledning sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre, som de nævnte Leipzigeres Fuldmægtig henvender sig til, at de, naar Albrit Davidsen bliver indstævnet for dem eller de blive advarede derom, uden vidtløftig Proces eller Rettergang enten skulle tilholde ham til at stille Leipzigerens Fuldmægtig tilfreds eller bevilge denne Arrest eller Fængsel paa egen Bekostning paa Albrit Davidsen, indtil denne tilfredsstiller Leipzigerne. Sj. R. 15, 66.

3. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Steen Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Brede Rantzov, Prebiørn Gyldenstjerne, Hendrik Ramel, Axel Brahe, Arild Hvitfeldt, Olluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock og Christian Holck. Da Kongen selv i Forening med Rigsraadet vil sidde Retterting i Kolding den 12. Dec., skulle de møde til den Tid for at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om andre Riget magtpaaliggende Sager. Sj. T. 20, 54. Jvfr. 22. Nov. 1605.

— Miss. til Hans Axelsen og alle de andre Arvinger efter Fru Ingeborrig Skeel. Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Trudsens Enke, har til forskellige Tider hos dem samtligen gjort Fordring paa, at Asdal Gaard og Gods, som hun har været forlenet med paa Livstid, med Jordebøger, Regnskaber og Breve maa blive overleveret til hende, hvem den arveligen er tilfalden, da Asdal Gaard og Gods aldeles ikke vedkommer dem. Den største Part af dem har dog tilkendegivet Kongen, at de ikke kunne gaa ind paa denne hendes Begæring, særlig fordi de Jordebøger, Regnskaber, Breve og andet, som skal overleveres med Asdal Gaard og Gods, ere indsatte paa Vordgaard. For at forebygge vidtløftig Klammer og Uenighed mellem dem, har Kongen givet nogle gode Mænd Ordre til at begive sig til Vordgaard den 15. Nov. for i deres eller deres Fuldmægtiges Overværelse at optage Brevkisterne og deraf tilstille dem de Jordebøger, Regnskaber og Breve, der angaa Asdal Gaard og Gods. Det befales dem alle enten selv at møde paa Vordgaard til ovennævnte Tid eller sende deres Fuldmægtige did for at modtage de Jordebøger, Regnskaber og Breve, der angaa Asdal Gaard og Gods, saa disse siden kunne blive overleverede til Fru Karen Banner. J. T. 5, 269 b.

— Miss. til Johan Brockenhuus og Jens Mogensen. Da Arvingerne efter Fru Ingeborrig Skeel, i Anledning af Fru Karen Banners Fordring paa Overlevering af Asdal Gaard og Gods til hende, have begæret, at der maa blive beskikket nogle gode Mænd til at aabne de paa Vorgaard staaende Brevkister og tilstille dem de Jordebøger, Regnskaber og Breve, der angaa Asdal Gaard og Gods, saa de siden uden Besværing kunne overlevere Fru Karen Banner dem, befales det dem at begive sig til Vorgaard den 25. Nov. for i Nærværelse af Fru Ingeborrig Skeels Arvinger eller deres Fuldmægtige at optage Brevene og levere dem de Jordebøger, Regnskaber og Breve, der angaa Asdal Gaard og Gods,

saa at de siden kunne levere Gaard og Gods fra sig til Fru Karen Banner, da de aldeles ikke have noget at skaffe dermed. J. T. 5, 273 b.

4. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Godske Rantzau. Denne Brevviserske, Anne Matskone i Vollum, har berettet, at hun er bleven udvist af sin Gaard paa Grund af nogle Vidnesbyrd, der ere vidnede paa hende paa Løfve¹ Herredsting. Kongen har nu bragt i Erfaring, at disse Vidnesbyrd og Herredsfogden ere blevne indstævnedes til Viborg Landsting, hvor Vidnesbyrdene ere blevne dømtes magtesløse af Landsdommerne, blandt andet fordi hun har benægtet Købet og dette ikke er sket til Tinge, ligesom hun heller ikke er lovforvunden for nogen Gældssag eller der er taget Nam i hendes Bo. Det befales Godske Rantzau, i Betragtning af disse Forhold, at slaa sig selv til Rette og uden videre Trætte og Rettergang igen lade hende faa hendes Gaard. J. T. 5, 270 b.

5. Nov. (—). Kvittans til Niels Pofvelsen, Borge-mester i Ribe, paa 114¹/₂ Dlr. 9¹/₂ Sk. lybsk, som han har indbetalt i Kongens eget Kammer af den af ham i forrige Aar oppebaarne Told i Ribe. J. R. 6, 301 b.

6. Nov. (—). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ventes en spansk Gesandt med nogle Heste og andre Foræringer til Kongen, skal Brede Rantzau, naar Gesandten kommer, sige til ham, at han ved første Lejlighed skal begive sig her over til Kongen. Hvis Gesandten vil begive sig fra Hestene, skal Brede Rantzau tage imod disse, men hvis han vil have dem med sig her over, skal Brede Rantzau skaffe Gesandten nogle Heste af de smaa blekingske Heste, der staa paa Frederiksborg, eller af andre Kongens Heste, som Gesandten og hans Folk kunne ride paa herover, idet de føre de spanske Heste ved Haanden, saa disse ikke skulle blive fordærvede undervejs. Endvidere skal Brede Rantzau med nærværende Brevviser sende alle de Guld-kæder, han har i Forraad. — Postscriptum: Han skal lade opveksle saa meget ungersk Guld, som behøves til at lave en Guld-kæde af paa 600 Daler ungerske Gylden i smaa Led, lade gøre 2 Kontrafejer og skaffe de Diamanter, som behøves dertil, saaledes som de bedste Kontrafejer pleje at bestilles, og ligeledes sende dem herover. Sj. T. 20, 54.

7. Nov. (—). Miss. til Lauge Urne om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Strangenette², da hendes

¹ o: Lø.

² Datter af Mette Eriksdatter Urne g. m. Hans Strangenette.

Morbroder Claus Urne, der ellers efter Loven er hendes rette Væрге, i nogle Aar ikke har været her i Landet. Udt. i F. T. 3, 188.

7. Nov. (Haderslevhus). Miss. til nogle af Lensmændene i Jylland¹. Da der behøves et Antal Læster Brød til Udspisningen paa Bremerholmen ved Københavns Slot, skulle de lade bage N Læster Kavringbrød af det Toldmel, der i Aar er faldet i Lenet, efterat det i Forvejen er blevet sigtet lidt. Hvis Toldmelet ikke slaar til, skulle de lade det manglende Mel male af Lenets Indkomst. De skulle med det første og med største Flid lade Brødet bage godt haardt, saa det kan opbevares en Tid, og straks til Foraaet sende det til Københavns Slot til Proviansskriver Claus Mekkelborrig. J. T. 5, 271.

15. Nov. (Koldinghus). Kvittans til Albrit Skeel til Hegne[t], Embedsmand paa Riberhus, paa 160 Dlr. 8 Sk. danske, som han blev skyldig paa sit Regnskab for forrige Aar og nu har indbetalt i Kongens eget Kammer. J. R. 6, 301 b.

— Miss. til Rentemestrene. Caspar Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har berettet, at Afgiften af 1 Gaard i Smidstrup og 4 Gaarde i Hy[g]jum i Torild Herred og 1 Gaard i Heinsvig i Slaugs Herred, der have staaet øde i nogen Tid og endnu staa øde, er ført ham til Mangel i forrige Aars Regnskab. Det befales dem at lade denne Mangel passere baade i forrige og dette Aars Regnskab. Sj. T. 20, 54 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Han har indberettet, at nogle Kronens Gaarde i Koldinghus Len, nemlig 1 Gaard i Smidstrup og 4 Gaarde i Hyembye² i Tørrild Herred og 1 Gaard i Heinsvig i Slags Herred, ere satte for højt i Landgilde, saa den tilliggende Ejendom ikke kan udrede den Landgilde, der hidtil er svaret af dem til Kronen, hvilket har medført, at nogle af Gaardene en Tid have staaet øde og at Husene paa dem ere faldne ned, ligesom ogsaa at de Bønder, der bo i de Gaarde, som endnu ere besatte, ere blevne saa forarmede, at de ikke kunne blive ved. For at Gaardene igen kunne blive besatte og Bønderne blive ved Næring og Bjærgning, skal han ved første Lejlighed paa Tinge lade opkræve Ejermænd, der i hans egen eller hans Fuldmægtigs Nærværelse skulle undersøge, hvad Ejendom der ligger til hver Gaard og hvad Landgilde der svares deraf, og, hvor Gaarden er sat for en højere

¹ Listen over disse er ikke indført.   ² Hygom, Tørrild H.

Landgilde, end den tilliggende Ejendom kan taale, nedsætte Landgilden med et passende Beløb, saa Kronen kan faa Skel og Fyldest og Bønderne blive ved. Han skal derefter lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 271 b.

21. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Dr. Johannes Reussenius, Professor ved Universitetet i København, maa have Privilegium i 10 Aar paa at trykke to Bøger: Parva Logica Philippi et Aristotelis og Parva Rhetorica Philippi et Hermogenis. Sj. R. 15, 66 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Univ. Hist. 1537—1621. IV. 559 f.).

22. Nov. (Koldinghus). Miss. til Jomfruerne Else, Maren og Margret Norby. Casper Markdanner, Befalingsmand paa Koldinghus, har berettet, at deres afdøde Moder Fru Anne Oldeland for nogen Tid siden har solgt til Knud Rud til Sandholt to Søsterlodder i Veilofgaards Skove, der arveligen vare tilfaldne hende efter hendes Forældre og Broder, og et Stykke Skov, kaldet Fleskouf, i Vittinge Mark i Salling Herred, der efter Casper Markdanners Mening hører til Veilofgaards Skove efter et Steningsbrev, han har derpaa. Da han mener, at deres Moder har faaet Udlæg for Veilofgaards Skove i Skovgods paa andre Steder, og Sagen af Rigens Kansler er indfunden for gode Mænd, der skulle undersøge og afgøre Sagen, skulle de, for at de gode Mænd bedre kunne komme til Rigtighed med denne, ved første Lejlighed meddele Casper Markdanner rigtig Kopi af de to Lodder og det Skiftebrev, som deres Moders Skøde om Veilofgaards Skove lyder paa, og en Kopi af deres Moders Adkomst paa Fleskouf enten ved Lod, Køb eller paa anden Maade. F. T. 3, 189.

— Miss. til Rigsraaderne, der for nogen Tid siden¹ have faaet Ordre til at møde i Kolding 12. Dec. for at sidde Retterting sammen med Kongen, om, at de af den Grund ikke behøve at begive sig til Kongen, da Kongen paa Grund af andre vigtige Bestillinger til samme Tid indtil videre maa opsætte Rettertinget. Sj. T. 20, 55.

— Miss. til Hans Axelsen. For nogen Tid siden have Mogens Gjøre til Gundersløfthollum paa sine Broderbørns Vegne, Eske Bilde til Ellinge paa sin Hustrus² Vegne, Fru Ane Krabbe

¹ 3. Nov. 1605.

² Helvig Gjøre.

til Baggisvong og Fru Dorethe Krabbe til Eskier paa deres egne Vegne faaet Stævning over ham, at han skulde møde i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den Forsamling, som skulde holdes i Kolding 12. Dec. Da Kongen paa Grund af forskellige indtrufne vigtige Bestillinger maa udsætte denne Forsamling indtil videre, befales det ham at lade Sagen bero til den første almindelige Herredag, der bliver holdt her i Riget, til hvilken han saa skal møde efter den over ham udtagne Stævning. J. T. 5, 272.

22. Nov. (Koldinghus). Miss. til Mogens Gjøe, Eske Bilde og andre Fru Ingeborrig Skeels Arvinger om at lade den Sag, som de have mod deres Modparter, bero indtil den første almindelige Herredag, der bliver berammet her i Riget. Udt. i J. T. 5, 288.

— Ligelydende Miss. til Gaadske Rantzau og andre afdøde Peder Rantzaus Arvinger, som ere indstævnede af en Del Bønder i Trøyborrig Len. Udt. i J. T. 5, 272 b.

— Miss. til Albret Skeel. Bønderne i Trøyborrig Len have for nogen Tid siden udtaget Stævning over Thomas Rantzau til Trøyborrig, at han skal møde i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad i Kolding den 12. Dec. Da der nu forefalder andre vigtige Bestillinger, hvilke nøde Kongen til at lade Sagens Forhøring bero indtil videre, skal han give Bønderne i Trøyborrig Len Ordre til at lade Stævningen bero til den første almindelige Herredag, der bliver holdt her i Riget. J. T. 5, 272 b.

— Miss. til Holger Ulfstand og andre Fru Talle Ulfstands Arvinger. For nogen Tid siden have de faaet Stævning over Holger Ulfstand til Hickebjerg, at skulle møde i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den Forsamling, som var berammet at skulle holdes i Kolding førstkommande 12. Dec. Da Kongen for adskillige indfaldne vigtige Bestillingers Skyld maa opsætte denne Raadsforsamling indtil videre, befales det dem at lade denne Sag mod deres Modpart bero til den første almindelige Herredag, som bliver berammet her i Riget, og da efter den udgaaede Stævning møde i Rette for Kongen og Rigsraadet. Sk. T. 3, 232 b.

— Ligelydende Miss. til Holger Ulfstand til Hickeborrig, der er indstævnet af Holger Ulfstand til Vosborrig og andre Fru Tale Ulfstands Arvinger. Udt. i J. T. 5, 272 b.

24. Nov. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at ind-

tage en Søn af Hr. Anders Mikkelsen, Kapellan i Kolding, i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 20, 55 b.

25. Nov. (Koldinghus). Miss. til Peder Mund. Da han paa menige Kronens Tjeneres Vegne i Skanderborg Len har begæret, at de maa svare Penge for dette Aars Landgilde, har Kongen nu bevilget, at de i Aar maa give Penge for deres Kornlandgilde, 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg. Endvidere tillades det ham paa hans Begæring at antage en Bødker til Slottets Behov, lade ham faa sin Underholdning lige med Slottets andre daglige Tjenere og give ham samme Løn, som den tidligere Bødker har haft. J. T. 5, 273.

26. Nov. (—). Miss. til Rigsraaderne. Da Kongen vil holde Herredag i København Mandag den 10. Marts 1606 og selv sidde Retterting, skulle de møde i København til denne Tid for i Forening med Kongen at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om andre Rigets magtpaaliggende Bestillinger. Sj. T. 20, 55 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark om, at Kongen har bestemt at holde almindelig Herredag i København den 10. Marts 1606. Sj. T. 20, 56 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagens Afholdelse forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift, saa alle kunne vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. — Albret Skeel i Ribe Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift, Christian Holck i Viborg Stift, Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Peder Basse i Sjællands Stift, Knud Rud i Fyens Stift, Sigvord Grubbe i Skaane Stift og Hans Lindenov paa Bornholm. Sj. T. 20, 56.

— Miss. til Landsdommerne over alt Riget om at lade det aabne Brev om Herredagens Afholdelse forkynde paa Landstinget og siden holde det i god Forvaring ved Landstinget. Sj. T. 20, 56 b.

1606.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg om at lægge noget Gods i Hammerum Herred, nemlig 1 Gaard i Skarildt By og Sogn, 1 Gaard i Sylstrup¹ i Skarildt Sogn, 1 Gaard i Skoubye i Gielderup Sogn og 1 Gaard i Øridt² By og Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Jul til Alstedt, ind under Lundenes Slot, lade dem indskrive i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 274 b.

— Ligelydende Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at lægge 2 Gaarde i Hiedt³ By og Sogn i Hing Herred og 1 Gaard i Hierup⁴ i Dybye Sogn i Vandfields Herred, der har en Gaards Eje, kaldet Ørivadt, under sig, hvilke Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Jul til Alstedt, ind under Bøuling Slot. Udt. i J. T. 5, 275.

17. Jan. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Bierckinge⁵ i Aadts Herred med Skov til 12 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Steen Brahe til Knudstrup, ind under Dragsholm Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Gaarden. Sj. T. 20, 59.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Gaard i R[umpe] i Ølstykke Herred ind under Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 20, 59 b.

20. Jan. (—). Aab. Brev til alle Herredsfogder og Dommere i Smørum, Sokkelund, Ølstykke, Tune, Ramsø, Faxe, Hammer, Ringsted, Tudse, Mierløse, Arts og Aas Herreder i Sjælland. Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af de Bønder, der ligge til de fattiges Hospital i København og til St. Jørgens Hospital udenfor København og bo i ovennævnte Herreder, i de forledne Aaringer, da Hans Roggen, Indbygger i København, og afdøde David Pedersen have haft Hospitalerne i Forlening, og ogsaa i denne Hospitalsforstanders⁶ Tid ere komne til at restere med store Restancer til Hospitalerne. For at de fattige uden langsommelig Proces kunne faa denne Restance ind og ikke skulle

¹ Silstrup, Hammerum H.   ² Ørre, samme H.   ³ He, Hind H.   ⁴ Herup, Vandfuld H.   ⁵ Birkende, Skippinge H.   ⁶ Urban Noll.

komme til at lide Mangel paa Underholdning, befales det dem strengeligen, at de, naar Hospitalsforstanderen eller hans Fuldmægtige indstævne Bønderne for dem, uden Ophold skulle hjælpe ham til Ret enten ved Nam eller paa anden Maade. Sj. R. 15, 68.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Erik Vasbyrd og Jost Vasbyrd om at betale Else, Christen Vibes Enke, i København hvad de skyldte hende. Sj. T. 20, 59 b. (Tr.: KD. V. 5).

— Miss. til Bispen i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at Bertel Struck, Raadmand i Ribe, for kort Tid siden har erhvervet Stævning over ham, at han personlig skal møde paa den første almindelige Herredag i København for Kongen og Danmarks Riges Raad for at bekende sin Sandhed i en Sag mellem M. Mats Pors, Kannik og Sognepræst i Ribe Domkirke, og Bertel Struck. Da Kongen finder, at det af Hensyn til hans Embede og de vigtige Bestillinger, der ere paalagte ham, vil være besværligt og meget ubelejligt for ham at være saa længe borte fra Stiftet, befales det ham alvorligt, at han ved første Lejlighed for sine Medbrødre, residerende Kanniker i Kapitlet, bekender under Ed hvad han ved om alt det, som Bertel Strucks Stævning formelder om, og siden indsender Bekendelsen under Kapitlets Segl til Retten. J. T. 5, 275. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Friis til Stensballe paa Kronens Part af Korntienden af Tolstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 77 b.

5. Febr. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage afdøde Carl Christensen i Københavns Søn i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 60.

— Oprensningsbrev for Bennidt Hansen til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Sagen angaaende Drabet af hans Broder Hans Nissen Risby, der sidste Sommer er bleven dræbt af Bennidt Søfrensen paa Synder-side Fiskerleje i Kiergaards Birk i Riberhus Len, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 303.

— Livsbrev for Lambert Hansen, Søn af Hans Lambertsen, Borger i Ribe, paa en Mølle udenfor Nørreport i Ribe, som Kongen har bevilget¹ Hans Lambertsen og hans

¹ 28. Nov. 1596.

Hustru at maatte faa efter deres Moder Elsebe Lamberts Død, og som Hans Lambertsen nu har opladt til Lambert Hansen. Han skal fæste Møllen af Lensmanden paa Riberhus, aarlig svare 17 gl. Dlr. i aarlig Afgift deraf til Riberhus og holde Møllen i Stand. J. R. 6, 303 b.

5. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Søfren Frandsen i Hidsel¹, Peder Jensen i Vestkier, Knudt Jørgensen i Boum² og Bennidt Jensen i Ansager, Sandemænd i Øster Herred i Lundenes Len, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere i Sandemænds Bestilling. J. R. 6, 304.

— Aab. Brev om, at Hans Bartskeer, der er beskikket til at være Byfoged i Varde og som saadan ofte maa forsømme sin egen Næring, maa være fri for Skat, Vagt, Hold og al anden borgerlig Tynge, saalænge han er Byfoged, dog maa han alligevel drive borgerlig Næring som andre Borgere. J. R. 6, 304.

6. Febr. (—). Miss. til Købstæderne over begge Riger om at udgøre Baadsmænd til Kongens Orlogsskibe. Sj. T. 20, 60. Origg. (til Aarhus og Horsens) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 194)³.

— Miss. til Jørgen Friis [Aggershus], Styriink Boel [Nedenæs Len] og Laurits Kruse [Bergenhus] om hver at fremsende 4 Styr mænd, der ere forfarne og kyndige paa Norge. Udt. i Sj. T. 20, 61 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Privilegierne for Kronens Tjenere paa Vesterlandsfær i Riberhus Len. J. R. 6, 304. (Se CCD. III. 194).

— Miss. til Knud Urne. Før nogen Tid siden har Kongen bevilget, at Claus Pors for Fyldest maatte faa 2 Stykker Eng og 2 smaa Skovparter fra en af Kronens Bønders Gaarde i Langholm. Da Kongen imidlertid nu mærker, at hans Moder ikke vil samtykke i dette Mageskifte, skal Knud Urne give Claus Pors det Svar, at Mageskiftet ikke kan bevilges. Sm. T. 6, 67.

7. Febr. (—). Miss. til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Præste- og Kirketjenere i Roskildegards Len. Da Kongen ved Sundbye Færge har nogle Læster Kalk liggende, som han ved første Lejlighed vil have ført til Frederiksborg til Byggeriet dér, be-

¹ Hessel, Ø. Horne H.   ² Bovnum, samme H.   ³ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. 9 f. (efter Orig. til Aarhus).

fales det dem strengeligen hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg, naar de blive tilsagte af Peder Basse, Embedsmand paa Roskildeggaard, eller dennes Fuldmægtige. De, der vise sig forsømmelige, ville blive tiltalte og straffede. Sj. T. 20, 62.

7. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om efter nærmere Tilsigelse af Joachim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, at give alle Kron-, Kapitels-, Præste- og Kirketjenere i Roskilde Len Ordre til hver at føre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Sj. T. 20, 61 b.

8. Febr. (—). Miss. til Axel Brahe til Elfvidt, Embedsmand i Dallum Kloster, Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, Knudt Brahe til Engelstholm, Thomis Maltesen til Tandrup, Børge Trolle til Troldholm og Erik Lunge til Stoufgaard. Fru Elsebe Svave til Giordsløf, Vincents Juels Enke, har berettet, at hun er til Sinds i levende Live og ved første Lejlighed at ville skifte og dele hendes Hovedgaard Giordsløf med tilliggende Gods, som hun har arvet efter sine afdøde Forældre¹, Valbygaard² med tilliggende Gods og det øvrige Gods, som hun har tilkøbt og tilskiftet sig, mellem hendes Søn³ og Svoger⁴ samt lade Købstadsgods, Møller og Hovedgaardenes Bygninger takseres, hvilket hendes Søn og Svoger ogsaa paa hendes Begæring have samtykket i. Da baade hun og hendes Søn og Svoger have tilbetroet dem til at foretage Delingen og Vurderingen og at afgøre de mellem dem eventuelt opstaaende Stridigheder enten ved mindelig Forhandling eller med Dom og Ret, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, paase, at alt gaar ligeligt til, og hvis der opstaar Strid om Delingen, enten bilægge den i Mindelighed eller afgøre den med Dom og Ret. De skulle give deres Deling, Vurdering og Kendelser eller Domme beskrevne fra sig. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og uden videre Forhaling alligevel udføre Kongens Befaling. Sj. T. 20, 62 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Frederik Lange til Seude har begæret at maatte faa en Degneeng ved Sørebrod til

¹ Peder Svave († 1552) og Else Skave. Stævns H.

³ Peder Vincensou Juel.

² Valbygaard (nu Juellinge),

⁴ Jens Bilde g. m. Ellen Juel.

Mageskifte for en op til Præsteengen liggende Eng mellem Seudegaard og Ildstrup, hvorom Christian Bernekov kan faa nærmere Underretning af Frederik Lange eller dennes Fuldmægtig, skal Christian Bernekov med det første undersøge, om Degnen kan faa Fyldest i denne Eng, og siden indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Frederik Lange tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 234.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdanner om i sit Len [Koldinghus] straks at lade lave 24 Par Rustvognskurve, saa de saa snart som muligt alle kunne være færdige og rede, naar Kongen til Foraaret sender Bud efter dem, da det er magtpaaliggende. J. T. 5, 275 b.

13. Febr. (—). Mageskifte mellem Herlof Daa til Sneiding og Kronen. Sj. R. 15, 68 b. (Se Kr. Sk. under 14. Febr.).

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Hans Lindenov til Ingelsted maa faa en til Kapitlet hørende Gaard i Øsløf i Skaane til Mageskifte, saafremt det kan ske uden Skade for Kapitlet og dette kan faa tilbørlig Fyldest derfor, skal Kapitlet undersøge Forholdene og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Mageskiftet kan blive bragt til Afslutning. Sk. T. 3, 234 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe om at give Laurits Clemensen, Borger i Lund, og hans Broder Hr. Hans Clemensen Ordre til ved første Lejlighed enten at opbygge den dem arvelig tilfaldne Gaard i København, som Claus de Vale, Borger i København, nu bor i, og som er meget forfalden, med god Købstadsbygning eller afhænde den til andre, som ville og kunne opbygge den, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler. Sk. T. 3, 235.

— Kvittans til Anker Mogensen, Borgemester og Tolder i Kolding, paa 64 Rosenobler, som han har indbetalt i Kongens eget Kammer af Tolden i Kolding. J. R. 6, 305.

— Miss. til Albret Skeel. Af hoslagte to Supplikationer kan han udførligt se, hvad disse Brevvisere, to Kapitelstjenere i Høfver By, have suppliceret angaaende den Overlast, som er tilføjet dem af Tønderhus's Digefoged i Høfvers Herred. Da Kongen tidligere¹ har befalet, at hverken Kronens eller Kapitlets Tjenere skulle gøre nogetsomhelst Arbejde til Værket og Dæm-

¹ 29. Okt. 1599.

ningen i Fyrstendømmet, medmindre Kongen selv giver Ordre der-til, skal han, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, forsvare Bønderne mod saadan Digefogdernes Overlast og Paalæg, saa de faar Erstatning for det, det være sig Kvæg eller andet, som mod Billighed er afbeskattet dem. J. T. 5, 276.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Viborg. For nogen Tid siden er et af Kongens Skibe strandet under Læsø, og der er bjærget nogle Tylter Deler, som Skibet var ladet med. Kapitlet skal give Bønderne paa Læsø Ordre til at føre de bjærgede Deler til København med deres egne Skuder. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der desuden findes noget Vrag og bjærgede Stykker paa Læsø, skal Kapitlet ligeledes give Bønderne Ordre til ogsaa at føre disse Ting hid ved allerførste Lejlighed og ikke befatte sig noget dermed. J. T. 5, 276 b.

14. Febr. (—). Skøde fra Morten Kroll, Borger i København, til Kong Christian IV paa en Have mellem Øster og Nørre Port udenfor Byen med derpaa staaende Bygninger. Sj. R. 15, 71 b.

— Ligelydende Skøder paa Haver til Kongen fra nedenævnte Borgere: I det Stræde, hvor Statholderens Have ligger, først ud til Teglladen: Valentin Hopmand, Claus de Vaal, Brede Rantzau foruden Bygning, Oluf Mortensen med Bygning, Jens Murmester paa Hjørnet til Graven foruden Bygning, Frands Rymund, Trommeter, med Bygning, Nicolai Svab foruden Bygning, Jørgen Buntmager med Bygning. — I det andet Stræde: Mette Peder Skaanings med Bygning, Jens Baadsmand med Bygning, Niels Guldsmed foruden Bygning, Rasmus Islænder, Mikkell Rustmester, Matthias Apoteker uden Bygning, Dirik Rustmester, Matthias Apotekers anden Have. — Paa den anden Side: Mikkell Vibe foruden Bygning. — Ud til Graven igen paa Hjørnet: Søfren Lademager med to Boder og med Bygning. — I det tredje Stræde: Niels Rackløf med Bygning, Oluf Mortensen Lillø uden Bygning. — Ud til Graven igen: Niels Klejnsmed med 5 Boder. — I det fjerde Stræde: Skipper Brønneel, Skipper Niels Malmø og Jens Aalborg. Udt. i Sj. R. 15, 72 b¹. Origg.

— Gælds-brev til Morten Kroll, Borger i København, der har solgt Kongen sin Have udenfor København mellem Øster

¹ Tr.: KD. I. 563 f.

og Nørre Port, paa 3000 enkende Dlr., at betale til førstkommende Mikkelsdag. Sj. R. 15, 73. Orig.

14. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Gældsbreve til: Valentin Hopmand paa 1000 Dlr., Claus de Val paa 70 Dlr., Oluf Mortensen paa 800 Dlr., Jens Murmester paa 142 Dlr., Frands Rymund paa 70 Dlr., Nicolai Svab paa 350 Dlr., Jørgen Buntmager paa 250 Dlr., Mette Peder Skaanings paa 70 Dlr., Jens Baadsmand paa 70 Dlr., Niels Guldsmed paa 120 Dlr., Rasmus Islænder paa 115 Dlr., Mikkel Rustmester paa 110 Dlr., Matthias Apoteker paa 300 Dlr., Dirik Rustmester paa 130 Dlr., Matthias Apoteker paa 100 Dlr., Mikkel Vibe paa 800 Dlr., Søfren Lademager paa 120 Dlr., Niels Rackløf paa 100 Dlr., Oluf Mortensen paa 70 Dlr., Niels Klejnsmed paa 500 Dlr., Skipper Brønneel paa 100 Dlr., Skipper Niels Malmø paa 100 Dlr. og Jens Aalborg paa 50 Dlr. Udt. i Sj. R. 15, 73. Origg. (til Jens Murmester, Mette Peder Skaanings, Niels Malmø, Søren Lademager og Claus de Vale). Jvfr. 20. Febr. 1606.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Amindrup i Allersløf Sogn i Boresu Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Herluf Daa, [ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem]. Udt. i Sj. T. 20, 63.

— Miss. til Joachim Bülow. Mølleren i Møllen ved Hellebæk i Kronborg Len har berettet, at han ikke uden den største Besværing og Fordærvelse kan svare den aarlige Skyld, der plejer at udgives af Møllen, fordi to Møller, Hammermøllen og Stampe-møllen, for nogen Tid siden ere tagne derfra. Kongen har i den Anledning bevilget, at Møllerskylden maa nedsættes med $\frac{1}{2}$ Læst Mel aarlig, saa Mølleren herefter ikke skal svare mere end $2\frac{1}{2}$ Læst Mel. Da Mølleren resterer med en stor Del af sin Afgift af Møllen, skal Joachim Bülow i de næste 10 Aar lade Mølleren hvert Aar faa $\frac{1}{2}$ Læst Mel af ovennævnte Møllerskyld og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 67 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd, der have Købstæder i Skaane. Da Kongen har Brug for nogle Murmestre, Tømmermænd og Pligtfolk ved Byggeriet i Christianopol, skulle de hos Borgemestre og Raad i de Købstæder, som de have i Befaling, bestille, at der fra Byen bliver sendt N Murmestre, Tømmermænd og Pligtfolk, som ere duelige til deres Arbejde, til Chri-

stianopol, saa de kunne være der senest 14 Dage før Paaske. De skulle faa Dagløn i Forhold til deres Duelighed. — Henrik Ramel fra Aarhus 1 Murmester og 6 Pligtsfolk; Mogens Ulfeldt fra Sølvitsborg 1 Murmester og 6 Pligtsfolk; Christian Bernekov fra Landskrona 3 Murmestre, 2 Tømmermænd og 4 Pligtsfolk; Eske Bilde fra Helsingborg 2 Murmestre, 1 Tømmermand og 4 Pligtsfolk; Arrild Hvitfeldt fra Væ 2 Murmestre, 1 Tømmermand og 6 Pligtsfolk; Sigvord Grubbe fra Malmø 4 Murmestre, 2 Tømmermænd og 6 Pligtsfolk, fra Lund 3 Murmestre, 2 Tømmermænd og 6 Pligtsfolk, fra Ystad 4 Murmestre og 6 Pligtsfolk, fra Trelleborg 2 Murmestre og 6 Pligtsfolk. Sk. T. 3, 235.

20. Febr. (Kbhvn.). Gældsbrief til Borgemestre og Raad i København paa Byens Vegne paa 200 Dlr. for den Jordskyld, der aarlig plejer at svares til Byen af de Haver og Ejendomme udenfor København mellem Øster og Nørre Port, som Kongen har købt af nogle Borgere. Sj. R. 15, 73 b. (Tr.: KD. I. 564f.). Orig. (dat. 14. Febr.).

— Miss. til Bisperne over alt Riget om at lade gøre Forbøn i alle Kirker for Dronning Anna Catharina ved hendes eget Navn i Anledning af hendes forestaaende Forløsning. Sj. T. 20, 63 b. Orig. (til M. Jakob Jensen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Joachim Bülow. Da Kongen har bevilget Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Sølvitsborg, 1000 Bøgepæle til en Dæmning, som han vil lade slaa ved sin Gaard Selsøe, skal Joachim Bülow paa Mogens Ulfeldts nærmere Begæring udvise ham disse 1000 Pæle i Abramstrup Skove, men paase, at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Sj. T. 20, 63 b.

— Miss. til Søfren Ingmand, Tolder i København, om at lade Dr. Leinhardt Meissener, Professor ved Universitetet i København, være fri for at svare Sise af 3 Læster Rostockerøl, som han for nogen Tid siden har brugt til sit Bryllup. Sj. T. 20, 64. (Tr.: KD. V. 5).

— Miss. til Morten Jensen og Hans Mickelborg, Toldere i Helsingør, Hoslagt sendes dem en Supplikats, hvori denne Brevviser [Anders Olsen] beretter, at en Skipper fra Lybæk, ved Navn Dirik Skotte, har hyret ham som Styrmand fra Sundet til Hispanien, derfra til Genua i Italien, derfra igen til Carles efter Salt, ja Dirik Skotte har endog tvunget ham med sig hen ad Tyrkiet til,

og han har paa den Maade ladet sig bruge i en 3 Aars Tid i ovennævnte Skippers Tjeneste. Da de nu vare paa Hjemrejsen med hinanden, har Skipperen med Vold og Magt sat ham i Land et Sted i det genuesiske Gebet og hidtil ikke villet betale ham hans resterende Løn og Hyre, hvorfor han har begæret at maatte blive hjulpet til Ret mod sin Modpart. Da Skipperen med det første ventes til Sundet, skulle de lade ham arrestere for den Sag, naar han kommer, indtil han ved Lov og Dom kan blive skilt fra sin Anklager, men de skulle paase, at hans Skibs Redere ikke skulle komme til kort ved langt Ophold eller paa anden Maade paa Grund af Skipperens Forseelse. Sj. T. 20, 64.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra denne Brevviser, Anders Olsen, hvori han begærer, at en Skipper fra Lybæk, ved Navn Didrik Skotte, som han har Tiltale til for resterende Hyre, maa blive anholdt i Sundet indtil Rettens Udføring ved Lov og Dom. Naar nævnte Skipper kommer til Sundet og bliver stævnet i Rette for dem, skulle de uden lang Forhaling skille Parterne ad ved Dom og Ret og give Dommen beskrevet. Sj. T. 20, 64.

— Miss. til Sigvord Grubbe om at lade en Del Kampesten samle i sit Len [Malmøhus] til Ballast for Orlogsskibene og lade Stenene føre ned til Limhafn, for at de siden kunne blive sendt til København, naar Vandet bliver aabent. Udt. i Sk. T. 3, 236 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Han har indberettet, at 4 Gaarde i Giermandorp i Malmøhus Len i nogen Tid have staaet øde og at han ikke kan faa Bønder til at overtage dem paa Grund af den ringe Ejendom, der ligger til dem, medmindre der af de 4 Gaarde maa laves 2 lige gode Gaarde og Bønderne, der antage dem, maa blive fri for Indfæstning og faa Fritagelse for Landgilde i nogen Tid. Kongen bevilger, at de 4 Gaarde maa blive lavede til 2, og at Sigvord Grubbe, hvis han kan faa Bønder til at bo paa dem, maa fritage disse for Indfæstning og for ét Aars Landgilde. Sk. T. 3, 236 b.

— Miss. til Eske Bilde til Elinge og Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Helsingborg og Malmøhus. Da Hans Lindenov til Ingelstad har begæret 3 Kronens Gaarde i Stabberup i Onse Herred i Skaane til Mageskifte for 3 Gaarde i Reersløf i Onse

Herred og 1 Gaard i Hermendstrup og 1 Gaard i Nørre Hvidding i Haragers Herred af hans Hustrus¹ Arvegods, skulle de [med det første besigte begge Parter Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 237.

21. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Eustachius von Teumen, der for et Tidsrum af 7 Aar er blevet forlenet med Svenstrup Gaard og Gods, kvit og frit, efter disse 7 Aars Udlob fremdeles, indtil videre, maa beholde Gaarden og Godset kvit og frit. [Med Art. 16—19]. Sj. R. 15, 74.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Jørgen Clausen, en Søn af Claus Jacobsen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 64 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Der er Trætte mellem M. Mogens Madtsen, Superintendent i Skaane Stift, paa den ene og Christopher Buntmager, Borgemester i Lund, og Christen Busch og Torben Gierdtsen, Borgere sammesteds, paa den anden Side angaaende nogen Gæld, som de sidstnævnte tre have at kræve hos M. Mogens Madtsens Svoger, afdøde M. Constantinus², og hvortil de mene, at M. Mogens bør svare, da han efter Svogers Død har befattet sig med dennes efterladte Gods, saaledes som de nærmere kunne berette Kapitlet. Da de have anmodet om kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret uden lang Forhaling, befales det herved Kapitlet at indstævne begge Parter for sig, naar de gøre Anfordring derom, dømme dem imellem uden lang Forhaling, saafremt de ikke kunne blive forligte i Mindelighed, og give Dommen beskreven. Sk. T. 3, 237 b.

— Miss. til Lauge Urne og Sigvort Grubbe. Da Christopher Buntmager, Borgemester i Lund, og Christen Busch og Torben Gierdtsen, Borgere sammesteds, have begæret, at der maa blive tilforordnet nogle gode Mænd til at være til Stede, naar deres Sag mod M. Mogens Matsen skal paadømmes af Kapitlet, for at alt kan gaa des rigtigere til, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede ved den Lejlighed og paase, at der vederfares begge Parter Ret, saafremt de ikke kunne blive forligte i Mindelighed. Sk. T. 3, 238.

23. Febr. (—). Miss. til Jacob Beck. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra nogle Kronens Bønder i Varberg Len

¹ Elsebe Jensdatter Juel.

² M. Konstantin Baltersen, Kannik i Lund.

med Ordre til med det allerførste at undersøge de deri omhandlede Forhold og udførlig erklære sig til Kongen om, hvilke Bønder der ere saa aldeles forarmede og uformuende, at de ikke kunne udrede Restancen, og hvilke ikke, og om de andre Omstændigheder, saa Kongen derefter kan give dem tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 238 b.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde og Peder Basse. Da Kongen førstkomende Søndag [2. Marts] vil gøre sin Gemalindes Kammerpiges Bryllup her paa Københavns Slot og gerne vil have nogle af Adelen til Stede ved den Lejlighed, anmodes de om at begive sig til København med deres Hustruer og disses Jomfruer, saa de kunne være her Lørdagen før og siden med flere andre gode Mænd hjælpe til med at bepryde denne Bryllupshøjtid. Sj. T. 20, 65.

26. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Jacob Hall fra Hyll, Kongens grønlandske Styrmand, har for nogen Tid siden, da han af Kongen blev kaldt her ind i Riget, paa denne Rejse til Fortæring og anden Nødtørft paa Kongens naadigste Behag optaget 45 Rigsdlr. hos Laurits Kruse til Svenstrup, Embedsmand paa Bergenhus. Da Kongen nu har skænket ham disse 45 Rigsdlr., skulle de kvittere Laurits Kruse for dem i hans Regnskab. Sj. T. 20, 65.

27. Febr. (—). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Svante Stenbock til Trape maa faa endnu 200 Dlr. paa det Halsbaand og Smykke, som hans afdøde Forældre have pantsat til afdøde Fru Giørfvel Faddersdatter, og som efter hendes Død er tilfalden Kongen, skal Brede Rantzau paa Kongens Vegne tilstille Svante Stenbock disse 200 Dlr. og lade dem føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 65 b.

28. Febr. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. I 1604¹ bevilgede Kongen, at en Englænder, ved Navn Willelm Tellier, med sit Skib Charitas, som Kongen havde givet ham tilbage, i 2 Aar, beregnet til November Maaned 1606, toldfrit maatte løbe gennem Sundet med alle de Varer, som han kunde føre, og saa ofte han kunde. Nu har han klaget over, at der i England gøres ham Indpas paa denne Benaadning. Han er nemlig ikke ved den Formue, at han kan lade Skibet med sit Gods alene, og de andre, der sammen med ham have indskibet deres Gods i Skibet, ville nu

¹ 8. Aug.

ogsaa tilholde sig Toldfrihed for deres Gods efter den Benaadning, der er givet ham, saa den ham personlig givne Benaadning kun kommer ham til gode for den Part af Godset, som han selv har indskibet, hvilket er til stor Skade for ham. For at Kongens Benaadning kun skal komme ham alene til gode og ikke ogsaa strække sig til de andre, som Kongen ikke har noget at skaffe med, og som han ikke vil have den udvidet til, skulle Tolderne, saa ofte Willem Tellier nu til Sommer kommer til Sundet med sit Skib Charitas, fortolde baade Skib og Gods og forholde sig med det ligesom med andre engelske Skibe. Naar Skib og Gods ere fortoldede, skulle de, uden at de andre Engelske, der ere i Kompagni med ham, vide noget derom, igen tilstille Willem Tellier den oppebaarne Told, saa han alene kommer til at nyde godt af Kongens Benaadning. Sj. T. 20, 65 b.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. For kort Tid siden har Kongen befalet dem at arrestere en Skipper fra Lybæk, ved Navn Dirik Skotte, indtil der kunde blive afsagt Dom mellem ham og denne Brevviser Anders Olsen Helsingør, Borger i Helsingør, angaaende dennes Tiltale til ham. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at nævnte Skipper er død, saa Anders Olsen ikke paa den Maade kan faa nogen Oprejsning, skulle de, naar det Skib, som Dirik Skotte har været Skipper paa, kommer til Sundet, foreholde Skipperen paa Skibet eller Redernes Fuldmægtige, at de paa Redernes Vegne, da den afdøde Skipper har handlet i disses Tjeneste og til deres Bedste, skulle tilfredsstille Anders Olsen for det, som han med Billighed kan kræve, saaledes som han selv nærmere kan berette dem, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe ham til Ret. Sj. T. 20, 66.

4. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Søfrensen Ovid i Albiuggaard paa Kirkens Part af Korntienden af Lyngbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 12 Ørt. Byg til Lyngbye Kirke, og af Homou Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og $2\frac{1}{2}$ Ørt. Byg til Homou Kirke. Udt. i Tb. S. 77 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Madts Søfrensen i Stabrand paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Fougelsløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt.

Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn til Kronen og $4\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og $1\frac{1}{2}$ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 77 b.

6. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Lauridtsen i Risby, Herredsfoged i Smørums Herred, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Sj. R. 15, 79 b. K.

— Aab. Brev om, at Henning Reventlov til Sidzendorf, Befalingsmand paa Skivehus, der nu til Foraaret vil flytte her fra Riget til Tyskland, men er bange for, at han ikke vil kunne gøre de Kør, Øksne og andet Kvæg, som han har paa Slottet og dets Ladegaarde, i Penge, toldfrit maa udføre en Del af dem her af Riget til sit Hjem i Tyskland. J. R. 6, 305 b.

— Mageskifte mellem Claus Daa til Rafvenstrup og Kronen. Sj. R. 15, 74 b. K. (Se Kr. Sk.).

7. Marts (—). Gælds-brev til Claus Daa til Rafvenstrup paa 3752 Dlr., hvorfor han hidtil har haft Padborg Len, som Kongen nu igen har lagt ind under Kronen, i Pant. Kongen lover at betale Pengene til førstkommende Mortensdag. Sj. R. 15, 82.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, og David Lucht og Bernt Facke, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Sundet fra Nytaarsdag 1604 til Nytaarsdag 1605. De bleve intet skyldige. Sj. R. 15, 82. K.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, og Bernt Facke, David Lucht og Villom Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Sundet fra Nytaarsdag 1605 til Nytaarsdag 1606. De bleve intet skyldige. Sj. R. 15, 80.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Denne Brevviser, Kronens Tjener Jens Nielsen, Møller i Bromme Mølle i Sorø Klosters Len, har berettet, at der kun er ringe Vandløb til Møllen, saa det af den Grund falder ham besværligt at udrede sin Afgift af Møllen, og han har derfor begæret Tilladelse til paa egen Bekostning at maatte opsætte en Vejrmølle ved Vandmøllen og nyde den for samme aarlige Afgift, som skal svares af Vandmøllen. Kongen har bevilget dette og befaler Dr. Anders ikke at gøre Jens Nielsen nogen Hinder paa Vejrmøllens Opførelse. Sj. T. 20, 66 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Skram til Skoufgaard

til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Præsten Hr. Erik Søfrensen i Torning, der for kort Tid siden i Viborg har ihjelslaaet hans Broder Otte Skram, da der nu er forløben over 6 Uger siden Drabet og Sagen derfor ikke, uden Oprejsning, kan forfølges saa lovligt, som den bør. J. R. 6, 306.

7. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Voldemor Parsberg til Jernedt paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skanderborg Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1604, for Stiftets Indkomst og den gejstlige Jurisdiktion, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 655 Dlr. 1 Ort, som han nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 306 b.

— Kvittansiarum til Voldemor Parsberg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aakier Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1604, for Stiftets Indkomst og den gejstlige Rente, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 1916 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort 2 Sk., som han nu har indbetalt i Rentekammeret. Udt. i J. R. 6, 307.

8. Marts (—). Aab. Brev om, at Sandemændene i Lisbierrig Herred i Aarhusgaards Len maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere i Sandemænds Bestilling. J. R. 6, 307. Orig.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Thommessen i Sundbye paa Kronens Part af Korntienden af Sundbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 77 b.

— Stadfæstelsesbrev for Anders Jensen i Vester Hiermidsløf paa Kirkens Part af Korntienden af Hiermidsløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 17 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 78.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sidsel Ibsdatter i Lille Binderup paa Kronens Part af Korntienden af Bleer¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen, og af Skiuffum Sogn, hvoraf der aarlig skal

¹ Blære, Aars H.

svares 3 Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen. Hun maa faa Tien-
derne uden Stedsmaal. Udt. i Tb. S. 78.

9. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru
Buodel i Rodue¹ paa Kirkens Part af Korntienden af
Gansted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 5
Ørt. Byg og $6\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 78.

10. Marts (—). Kvittansiarum til Henning Revent-
lov til Sitzendorf, Høvedsmand paa Skivehus, paa hans Regnskab
for Indtægt og Udgift af Mariager Klosters Len fra 1. Maj
1600 til 1. Maj 1602 og for det paa Klosteret modtagne og igen
overleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 257 Dlr. $5\frac{1}{2}$ Sk.
3 Alb., som han har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 307 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Bilde i Svend-
borg paa Kirkens Part af Korntienden af Gudme Sogn,
hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $2\frac{1}{2}$
Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 150.

11. Marts (—). Miss. til nogle Købstæder i Danmark og
Norge, der bruge Handel paa Hispanien. Kongen har bragt i Erfa-
ring, at Staterne i Nederlandene udruste en anseelig Flaade, hvor-
med de i den kommende Sommer ville begive sig i Søen for paa
de spanske og portugisiske Kyster at opbringe alle, der gøre deres
Fjender Tilførsel med Krigsmunition, og paa den Maade gøre disse
al den Afbræk muligt er. For at Kongens Undersaatter i Tide
kunne blive advarede og ikke skulle komme i største Skade ved at
miste deres Skibe og Gods, skulle de kalde Borgerskabet for
sig paa Raadhuset og alvorligt foreholde dem, at de i Sommer
indtil September Maanedes Udgang ikke maa føre Krigs-
munition, det være sig grove Stykker, saafremt de da ikke selv
behøve dem til at forsvare deres Skibe med, Krudt, Lod, Bly, Bøs-
ser, lange Spyd (»Spieser«) eller hvad Slags det være kan, til
Spanien eller Portugal. Gør nogen det, maa han tage Skade
for Hjemgæld. Sj. T. 20, 67.

13. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder
Munk i Nøtten paa Kirkens Part af Korntienden af Nøf-
ling Sogn i Fleskum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8
Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 78.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Olsen i Vester

¹ Raadved, Vor H.

Verlinge paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Boderup Sogn i Skyts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193 b.

13. **Marts** (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Lauritsen i Gessi paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Gessi Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 193 b.

14. **Marts** (—). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Inger Basse, Hans Iversen Ulvsaks's Enke, ikke skal være ved den Fornuft og Forstand, at hun tilbørlig har kunnet forestaa, hvad Gud har givet hende, men har forødt og forkommet det til Unytte, og at hendes Søn Ifver Ulvsaks nu har tilkendegivet, at der vil tilfalde hende en Arv efter hendes Søster, Fru Mergrette Basse, naar denne dør, men at han er bange for, at hun, naar hun faar denne Arv, skal forøde den ligesom det, hun tidligere har haft. Han har derfor anmodet Kongen om at træffe Foranstaltning til at forekomme saadan Forøvelse, da den kommer ham som hendes kødelige Barn til den allerstørste Skade. Kongen har i den Anledning bevilget, at Ifver Hansen Ulvsaks maa være al den Arv, som Fru Mergrette Basse efterlader sig, baade Jordegods og Løsøre, mægtig, saasnart den falder, og at Fru Inger Basse aldeles ikke maa befatte sig med den, ligesom hun af de ovenanførte Grunde herefter ej heller skal være mægtig at afhænde nogetsomhelst af denne Arv. Ifver Hansen Ulvsaks skal dog saa, saasnart Arven efter hans Moster er falden, være forpligtet til aarlig at levere sin Moder saa stor en Sum Penge, som det Gods, han faar efter Mosteren, kan indbringe, og med Riddermændsmænd sætte hende nøjagtig Forvaring for, at denne Sum til en bestemt Tid skal blive leveret hende. Det forbydes alle at gøre Ifver Hansen Ulvsaks nogen Hinder paa ovennævnte Arv, og endvidere forbydes det alle Adelige at tilforhandle sig af Fru Inger Basse noget af det Gods og Løsøre, som tilfalder hende efter hendes Søster, saafremt de ikke ville tage Skade for Hjemgæld. Sk. R. 3, 225.

— Miss. til Lauge Urne. Mogens Gjøre til Gundersløfholm, Kongens Jægermester, har berettet, at Oldinge have svoret og gjort et Tov mellem Meilbye og Esperyd, men da de have

funderet deres Tov paa et Vidnesbyrd af 15 Mand, have de efter hans Formening ikke svoret og gjort noget endeligt. Han skal ved første Lejlighed stævne Oldingene og de 15 Mand i Rette for sig og afsige Dom om, hvorvidt Oldingetovet er saa lovlig gjort, at det bør blive ved Magt, eller ej. Sk. T. 3, 239.

14. **Marts (Kbhvn.).** Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Krabbe til Bagisvoen¹ paa Kronens Part af Korntienden af Skibsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Bellum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen og 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken, og paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Syndal Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3½ Pd. Rug og 3½ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 78 b.

15. **Marts (—).** Aab. Brev om, at Hans Søfrensen Skriver maa nedsætte sig i Viborg og indtil videre være fri for al Skat, Hold, Vagt og anden kongelig og borgerlig Tyngde samt bruge borgerlig Handel og Næring ligesom andre Borgere i Byen. J. R. 6, 308.

— Miss. til Manderup Parsberg. Hidtil er der blevet brugt Tran til Blus i Lygten ved Skagen, men han skal nu give Ordre til, at der herefter ikke maa bruges Tran i Lygten, men at der skal støbes og bruges gode Talglys. Han skal give Tolderen i Skagen Ordre til paa Kongens Vegne at betale den ene Halvpart af disse Lys og Byen den anden Halvpart. Han skal endvidere antage to Karle til at passe Lygten; af den Løn, som han tilsiger dem, skal Kongens Tolder betale den ene Halvpart og Byen den anden. Tolderens Udgift til Lys og Løn skal blive godtgjort Tolderen i hans Regnskab. J. T. 5, 276 b. K.²

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Stygge Høg til Vang paa Kirkens Part af Korntienden af Ramsing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 78 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Bilde paa Kirkens Part af Korntienden af Gryds Sogn, hvoraf der aarlig

¹ Baggesvogn, Vennebjerg H. VIII. 189.

² Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr.

skal svares 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kirken, af Knisling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 1½ Pd. Byg, regnet 20 Skpr. paa Pundet af hver Slags, til Kirken, og af Qvinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3½ Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 193 b.

15. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Stien Maltessen til Hollumgaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hammerslunde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg til Kronen og 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken, og paa Kirkens Part af Korntienden af Harløse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 194¹.

16. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Væ. Blasius Eckenberger, Indbygger i Flensborg, har nogen Gæld og Regnskab at kræve hos en af deres Medborgere, ved Navn Svend Gorressen, dels for to af dennes Sønners Fortæring, hvilke i nogen Tid have ligget i Kost i Blasius Eckenbergers Hus, dels ogsaa i andre Maader, saaledes som de nærmere kunne se af hoslagte Fortegnelse. Det befales dem i den Anledning, at de, naar Blasius Eckenberger indstævner Svend Gorressen for dem, uden vidtløftig Proces og Rettergang skulle hjælpe ham til Ret mod hans Modpart. Sk. T. 3, 239 b.

17. Marts (—). Aab. Brev om, at Jesper Snedker, der i langsommelig Tid har haft Befaling paa at holde Tapeterne i Kongens Gemakker paa Kronborg Slot rene og i andre Maader at tage Vare paa, naar og hvor det gjordes behov, men nu paa Grund af Alderdom ikke længere kan forestaa denne Bestilling, for Livstid maa oppebære en aarlig Pension paa 150 Dlr., at udbetale af Tolderne i Helsingør. Sj. R. 15, 84. K.

— Miss. til Sten Matsen. Da Morten Mogensen, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, har berettet, at Borgemestre og Raad i Halmstad forholde ham 10 Pd. Smørs Rente, der tidligere have fulgt ham og hans Formænd, skal Sten Matsen ved første Lejlighed lade undersøge, om denne Rettighed bør følge Morten Mogensen med Rette eller om den er bleven givet ham og

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev blev omskrevet og liuder paa hanom och hans høstrue i bege dieris lifstid, dog hand skal feste denem igien paa hindis vegne. Hafniæ 21. Martii anno 1610.

hans Formænd som en Villighed af Byen, og med det forderligste erklære sig til Kongen derom, saa denne derefter kan give Morten Mogensen tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 239 b.

17. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Fru Tale Ulfstands Arvinger. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Fru Tale Ulfstand aarlig skal have oppebaaret Kirkens Part af Korntienden af Nøbbølle¹ Sogn, siden hun fik Helnekirke i Forlening. Da Kirkeværgerne for Kirken nu paa menige Sognemænds Vegne have klaget over, at Kirken er aldeles bygfældig og forfalden, saa det maa formodes, at den vil falde helt ned, hvis den ikke i Tide faar Hjælp, og i den Anledning have begæret, at Fru Tales Arvinger maa faa Tilhold om at tilfredsstille dem paa Kirkens Vegne for Fru Tales Oppebørsel, paalægges det dem herved uden al Forhaling at betale Kirkeværgerne, hvad Fru Tale er bleven Kirken skyldig, saafremt de ikke ville staa til Rette for den Skade, som Kirken maatte lide ved deres Forsømmelighed. Sk. T. 3, 240.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Aalborghus Len i Han Herred findes et Birk, kaldet Agersborg Birk, hvori Kronen ikke har andet Gods end Præstegaarden og en Bonde. Da det under disse Forhold er unødvendigt, at Birket bliver holdt vedlige og at der gøres Bekostning til ingen Nytte med at holde Birkefoged og i andre Maader, skal han give Ordre til, at Agersborg Birketing ikke mere skal holdes og at der ikke mere skal tilforordnes Birkefoged eller Skriver til Tinget, og henvise Bønderne i Birket til at søge deres Ret paa Han Herreds Ting ligesom de andre Bønder i Herredet. J. T. 5, 277.

— Miss. til Albret Skeel. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Hr. Palle Jørgensen, Sognepræst i Jerne Sogn, beklager sig over, at et Værgemaal, som han har at forestaa for sine Søsterbørn, falder ham meget besværligt, baade paa Grund af hans Embede og fordi de umyndige Børns Ret falder i et andet Herred end det, hvori han bor, og derhos anmoder om, at han maa blive fritaget for dette Værgemaal og en anden beskikket i hans Sted. Albret Skeel skal i den Anledning til Væрге for Hr. Palle Jørgensens umyndige Søsterbørn beskikke en

¹ Nøbbeløf, Torne H.

anden vederhæftig Mand, som tilbørligt kan forestaa Værgemaalet og i alle Maader ramme Børnenes Tarv. J. T. 5, 277 b.

17. **Marts** (Khbv.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemester Niels Thommesen i Skagen ikke har forholdt sig tilbørligt i Embedet og ikke kan anses for at være duelig til Bestillingen, skal Manderup Parsberg afsætte ham og beskikke en duelig Mand til Borgemester i hans Sted. J. T. 5, 278. K.

— Kvittansiarum til Carl Bryske til Markegaard¹ paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Rudgaard Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1602 og af Vissenberg Birk fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1602, for Stiftets Indkomst og den gejstlige Jurisdiktion, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det paa Rudgaard modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. F. R. 3, 129.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Brostrup Gjedde paa Kirkens Part af Korntienden af Tiørnerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg, regnet 20 Skpr. paa Pundet, til Kirken. Udt. i Tb. S. 194.

18. **Marts** (—). Kvittansiarum til Lauge Beck til Førsløf paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ringsted Klosters Len fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1605. Han blev intet skyldig. Sj. R. 15, 84 b.

— Bestalling for Gothardt Klejnsmed, at skulle have Tilsyn med alle Gemakkerne paa Kronborg Slot. Hvis han finder, at noget enten paa Mur, Tag eller andet er brøstholdent, skal han tilkendegive Lensmanden det, for at denne kan lade raade Bod derpaa. Han skal endvidere have Tilsyn med Tapetseriet til den store og den lille Sal og til de andre Gemakker paa Slottet og paase, at det bliver holdt rent og i god Forvaring, ligesom han ogsaa ellers i andre Maader skal ramme Kongens Gavn og Bedste. Han skal, fra 1. Jan. 1606 at regne, have 70 Dlr. i aarlig Pension, at udbetale af Tolderne, og være fri for Skat, Hold og anden borgerlig Tyngde i Helsingør, saalænge han er i ovennævnte Bestilling. Sj. R. 15, 85.

— Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Hendrik Belov, Embedsmand paa Kalløe, fra 4. Juli 1603 at regne,

¹ Margaard, Skovby H.

da hans sidste Forleningsbrev blev dateret, maa beholde Kalløe Len for en aarlig Afgift af 3000 Dlr., skønt der efter Forleningsbrevet skal svares 3500 Dlr., skal Brede Rantzau sørge for, at der fra den Tid af og indtil videre ikke bliver krævet mere end 3000 Dlr. Sj. T. 20, 86.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Constantin Guldsmeds Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 67.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen af dets til Kancelliet indsendte Besigtelse over den Kapitelsgaard, som Hans Lindenov til Ingelstad har begæret til Mageskifte, har set, at Gaarden uden Skade for Kapitlet kan bortmageskiftes til ham, og at han vil udlægge Kapitlet tilstrækkelig Fyldest for den, bevilger Kongen, at Kapitlet maa bringe Mageskiftet med Hans Lindenov til Afslutning. Sk. T. 3, 240 b.

— Miss. til Sten Brahe til Knudstrup og Ebbe Munk til Fielesbro, Embedsmænd paa Kallundborg og Antvorskov Slotte. Da Knudt Brahe til Engilsthollum, Embedsmand paa Biughollum, har begæret noget Krongods¹ i Fleskum Herred i Aalborghus Len i Nørrejylland, som Kronen tidligere² har faaet til Mageskifte af ham selv, og hvorover der sendes dem en af ham selv underskrevne Kopi af den tidligere foretagne og til Kancelliet indsendte Besigtelse, til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Sjælland, nemlig 1 Gaard i Kirkehelsinge og 1 Gaard i Solberg i Løfve Herred, 1 Gaard i Bunderup og 1 Gaard i Snefre i Mierløs Herred, skulle de med det første besigte Godset i Sjælland, ligne og lægge det mod Godset i Jylland og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 278.

— Miss. til Hendrik Belov. Han har indberettet, at Mølleren i Grenaa Mølle har opsagt Møllen, der aarlig skylder 3 $\frac{1}{2}$ jydsk stor Læst Rug og Mel til Kronen, fordi Flyvesandet fra en stor Plads neden for Møllen, kaldet Brouhede, har tilføget Aaen mellem Møllen og Havet, saa at Møllen, der tidligere gik med 2 Kværne, nu staar aldeles i Bagflod, og det er at befrygte, at hvis der ikke i Tide findes Midler til at forekomme saadant, vil Møllen blive helt ødelagt. Ligeledes har Kongen erfaret, at Borgerne i Grenaa ogsaa lide stor Skade paa deres Sejlads, idet Byens Skibs-

¹ 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Utterup.

² 9. Juli 1588.

havn er bleven opfyldt af Flyvesandet. Da Henrik Belov har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham at lade Forholdene undersøge af nogle forstandige Folk, som ville paatage sig at rydde og opkaste Aaen, saa Møllen igen kan komme til at gaa. Han skal med det første erklære sig om, hvad Bekostning der maa anvendes derpaa, saa Kongen derefter kan give Ordre om, hvorledes han videre vil have det ordnet med Udførelsen af Arbejdet. J. T. 5, 279.

18. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse for Kronens Bønder i Tornebye¹ i Ryde Sogn i Halstedt Klosters Len paa Laaland paa 2 Kong Hans's Dombreve samt forskellige andre kongelige Stadfæstelsesbreve og andre Breve og Vidnesbyrd angaaende Tornebye¹ og Ryde Skove, gaaende ud paa, at de maa nyde disse til deres Byer. Sm. R. 5, 222.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holger Ulfstand til Vosborg paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Fultofte Sogn i Froste Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 194.

19. Marts (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Da Ditlef Holck til Høigaard, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, har berettet, at han efter sin overgivne Seddels Lydelse har bekostet Tømmer og andet nødvendigt for 84 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort paa Tryggeveldegaard, som har været meget bygfældig og forfalden, skulle de godtgøre ham disse Penge i hans Regnskab. Sj. T. 20, 68.

— Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at Flakkebjerg Herreds Ting ligger meget ubelejligt og afsides for Størsteparten af de Herredsmænd, der skulle søge det. Det befales ham i den Anledning at tage 4 af de fornemste og ældste Herredsmænd til sig og i Forening med dem nøje overveje, hvorhen i Herredet Tinget bekvæmest kan flyttes, saa det ikke er mere til Fordeel eller Besværing for den ene end for den anden, henlægge Tinget til dette Sted og give Bønderne Ordre til at søge deres Ret der. Sj. T. 20, 68.

— Følgebrev for Apitius Grønneberg til de Bønder,

¹ Toreby, Sønder H. p. Laaland.

² Udenfor er skrevet: Jens Juel i R. Skrift.

der ligge til Degnedømmet i Roskilde Domkirke og til Venderups¹ Pors. Udt. i Sj. T. 20, 68 b.

19. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Sigvord Grubbe til Hofdale, Befalingsmand paa Malmøhus, og Apitius von Grøneberg maa gøre et Mageskifte med hinanden om de gejstlige Beneficier, som de ere forlenede med, saaledes at Sigvord Grubbe til Apitius von Grøneberg afstaar Degnedømmet i Roskilde Domkirke med dertil hørende Residens, som den nu er, og Underups Pors og Apitius von Grøneberg til Sigvord Grubbe afstaar Kantordømmet i Lunde Domkirke med dertil hørende Residens, som den nu er, og St. Trinitatis Vikarie. Naar de ikke længere ere i Kongens daglige Tjeneste eller ere forhindrede ved anden Kongens Bestilling, skulle de residere ved de respektive Domkirker. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 226.

— Livsbrev for Hr. Hans Lauritsen paa Kronens Part af Korntienden af Sønder Rørum Sogn i Froste Herred. Udt. i Sk. R. 3, 226.

— Miss. til Otte Marsvin. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori disse Brevvisere, Kronens Tjenere Oluf Andersen og Peder Andersen i Ønerup, berette, at de have været i et Løfte til ham for en af hans Tjenere, som har begaaet et Slagsmaal, men skønt de have skaffet ham denne Person til Stede og have afsagt ham deres Løfte, vil han dog trænge dem til at staa ham yderligere til Rette. Det befales ham udførligt at erklære sig til Kongen om denne Sag og ikke besvære ovennævnte Supplikanter videre, end han med Rette kan gøre, saafremt Kongen ikke skal gribe til andre Midler mod ham. Sk. T. 3, 241.

— Miss. til Eske Bilde. Fru Lissebet Spiegel, Claus Bilde's Enke, har berettet, at der paa Eske Bildes Gaard Ellinge staar et Skrin, hvori hendes Morgengavebrev findes, og derhos begæret kongelig Befaling til ham om at levere hende dette Brev. Det befales ham at oplukke Skrinet og, hvis Brevet findes deri, tilstille hende det ved første Lejlighed. Sk. T. 3, 241.

— Miss. til Mogens Ulfeldt og Sigvort Grubbe. Kongen har for nogen Tid siden givet dem Ordre til at besigte noget Gods, som han har bevilget Ofve Urup til Aagisholm til Mageskifte. Da Ofve Urup, der efter deres Besigtelse bliver Kongen nogle Tønder

¹ Underup, Holbo H.

Korn skyldig, vil udlægge Fyldest derfor i 2 Gaarde i Giers Herred, den ene i Lirum og den anden i Totterup, [skulle de med det første besigte disse Gaarde, ligne Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 241 b.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Claus Podebusk til Krapperup maa faa noget Lunde Kapitels Gods i Barsebek og Hoftorup samt 2 Gaarde i Bir[n]strup ved Hoftorup til Mageskifte for saadan Fyldest af hans Arvegods i Skaane, at det kan være uden Skade for Kapitlet, saaledes som han selv nærmere kan berette dette, skal Kapitlet besigte det ovennævnte Krongods og det Gods, Claus Podebusk vil udlægge derfor, erklære sig udførligt til Kongen, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 3, 242.

— Forordning om Fastsættelse af Tingdage for Herrederne i Kalløe Len. J. R. 6, 308 b. (Tr.: CCD. III. 195).

— Miss. til Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Peder Mund til Sandbygaard, Befalingsmænd paa Lundenes og Skanderborg Slotte. Da Giøde Pedersen i Kopanger¹ i Norge har begæret Kronens Part i Gaarden Kopanger, som han selv bor i, til Mageskifte for hans Bondeejendom i 2 jordegne Bøndergaarde i Nørrejylland, den ene i Tinkerdal i Borberrig Sogn i Ginding Herred i Lundenes Len med den Part, han har i Troiborig² Skov, den anden i Venninge³ By og Sogn i Tors[t]ing Herred i Skanderborg Len med hans Part i den tilliggende Skov, skulle de med det første besigte de to jordegne Bøndergaarde, taksere Bondeejendommen deri, undersøge, om Giøde Pedersen har saa lovlig Adkomst paa Gaardene, at han lovligt kan afhænde dem, og indsende deres Besigtelse og Taksation til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter og forhandle til Ende med Giøde Pedersen. J. T. 5, 279 b.

— Miss. til Manderup Parsberg til Hageshollum, Prebiørn Gyldestjerne til Vosborrig, Eske Brock til Estrup, Rigsraader, Albret Skeel til Hugnedt⁴ og Erik Lunge til Stogaard. Der er Trætte mellem Mogens Gjõe til Gundersløfhollum, Hans Axelsen til [Rugaard], Eske Bilde til Ellinge, Fru Anne Krabbe til Baggisvong og Fru Dorrethe Krabbe til Eskier, afdøde Fru Ingeborrig Skeels

¹ Kopanger, N. Bergenhus Amt, Norge.
Vinding. Tyrsting H.   ⁴ Hegnet, Harre H.

² Trabjærg Skov, Hjerm H.

Arvinger, paa den ene og Fru Karen Banner til Høgholt og Otte Lindenov til Borreby paa den anden Side om Arv og Skifte, om afdøde Otte Banners Hovedgaarde, som afdøde Fru Ingeborrig Skeel har haft i Forlening paa Livstid, hvilke Hovedgaarde efter Fru Karen Banners og Otte Lindenovs Formening ikke ere holdte saa godt ved Hævd og Magt, som Fru Ingeborrig Skeel efter sit Forleningsbrev var forpligtet til at holde dem, og om det andet Gods, som er tilfaldet Otte Banners Arvinger efter Fru Ingeborrig Skeel, idet de formene, at en Del af Godset er øde og fordærvet og Skovene til Dels forhuggede til Upligt. Da de allesammen have tiltaget og tilbetroet dem til enten at bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, befales det dem herved ved første Lejlighed at begive sig til de omstridte Hovedgaarde, stævne de stridende Parter i Rette for sig, nøje undersøge alt og enten bilægge Stridighederne om Hovedgaardenes Bygning og Godset i Mindelighed eller skille Parterne ad ved Dom. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem formedelst lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. J. T. 5, 280.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske til Markgaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Erik Lunge til Stougaard. Da Niels Krabbe til Tostelund har begæret noget Aarhus Hospital tilhørende Gods, nemlig 5 Gaarde i Aarsløf By og Sogn i Sønderhald Herred og 1 Bol i Haslum By og Sogn i Galten Herred, til Mageskifte for noget af sit Arvegods, nemlig 2 Gaardes Eje i Børstrup¹ i Tranberg Sogn og 1 Gaard i Slet i Ning Herred, 1 Gaard i Baldskov i Mørke Sogn i Øster Liisberg Herred, 1 Halvgaard i Knebel By og Sogn i Maals Herred, 1 Gaard i Lumb² By og Sogn i Sønderhald Herred og 1 Gaard i Esig³ i Lielballe Sogn i Øster Liisberg Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 281.

— Miss. til Albret Skeel. Kapitlet i Ribe Domkirke har berettet, at Domkirken endnu er meget forfalden baade paa Taarnet og paa anden Kirkens Bygning og allerede er kommen i stor Gæld og Besværing ved den Bekostning, som i de forgangne

¹ Bjødstrup, Ning H.

² Lime, S. Hald H.

³ Essig, Feldballe S., Sønder H., Randers A.

Aaringer er bleven anvendt paa den. Da den ikke kan blive istandsat, medmindre Kongen vil komme den til Hjælp, har Kapitlet anmodet om, at Kirkerne i Ribe Stift maa komme Domkirken til Hjælp med en bestemt Sum Penge af deres Indkomst, enhver efter sin Evne og Formue. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkerne i Løfve Herred i Riberhus Len have saadant Forraad, at de uden Skade kunne udrede en Sum Penge til Domkirken, har han bevilget, at Løfve Herreds Kirker maa komme Domkirken til Hjælp med 1000 Dlr. Albret Skeel skal sørge for, at Kirkerne i Løfve Herred blive takserede, enhver efter sin Evne og Formue, til at udrede de 1000 Dlr., og at disse Penge siden blive tilstillede Kirkeværgerne for Ribe Domkirke. Han skal paase, at Pengene siden blive anvendte til Domkirkens Bygning. J. T. 5, 282.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Joachim Bülow og Dr. Peder Vinstrup. Da Birkerøds Kald i Frederiksborg Len er ledigt og disse to Brevvisere, M. Frandts N., Skolemester i København, og Christen Lauritsen, Søn af en Borger i København, begge have ansøgt Kongen om at blive befordrede til dette Kald fremfor nogen anden, skulle de sørge for, at disse to Personer blive sendte til Birkerød for at lade sig høre, og at den, der kan eragtes skikkelig og bekvem i Levnet og Lærdom og lovlig bliver kaldet, siden bliver befordret til Kaldet, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 20, 68 b¹.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Han har indberettet, at der ofte opstaar Sygdom blandt Ungdommen i den kongelige Skole i Sorø, og at Sygdommen varer desto længere og bliver desto farligere, fordi man ikke har Medicin til rede, hvormed de syge kunne hjælpes og kureres, og han har i den Anledning ansøgt om Tilladelse til paa sin egen Bekostning at maatte anrette et Apotek og holde en Apotekersvend derpaa. Kongen bevilger hans Begæring. Da han har indberettet, at den øverste Mur og Hvælving i Kirken korsvis er revnet lige ned til Grunden og er brøstholden, og har begæret, at der maa blive tilforordnet en forstandig Murmester, som til Gavns kan istandsætte Hvælvingen, befales det ham herved selv at forhøre sig om en forstandig Murmester, lade denne gøre et Overslag over, hvad der behøves til igen at istandsætte Hvælvingen, og siden indsende Erklæring til Kongen,

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 470.

saa Kongen derefter kan forordne, hvorledes han vil have det ordnet med denne Bygning. Sj. T. 20, 68 b¹.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Denne Brevviser, Hendrik Andersen, Indbygger i Skelskør, har berettet, at han forhindres i at blive gift med en Kvinde, ved Navn Dorrite Jensdatter, fordi hun tidligere for Kapitlet er bleven skilt fra sin forrige Husbonde af den Grund, at hun i sit Ægteskab med denne havde avlet et Barn med Hendrik Andersen. Da denne Kvindes forrige Husbonde nu er død, har Hendrik Andersen begæret at maatte ægte hende. Paa nogle af sine gode Mænds Begæring har Kongen ogsaa bevilget dette, hvorfor Dr. Peder skal sørge for, at der ikke gøres Hendrik Andersen nogen Hinder derpaa. Sj. T. 20, 69.

— Miss. til nedennævnte Adelsfruer. Da Kongen behøver nogle Adelsjomfruer til at gøre Tjeneste i Dronning Anna Catharinas Jomfrukammer og har tænkt at ville have Jomfru N. N. dertil, anmodes de om at give deres Samtykke til, at hun maa komme derind og med det første maa indstille sig. — Fru Anne Brockenhuus (Jomfru Anne Due), Fru Helle Ulfeld (Jomfru Lene Gyldenstjerne), Fru Tale Thott (Jomfru Sidtsel Thott), Fru Sidtsel Høg (Jomfru Jute Høg), Fru Kirsten Hardenberg (Jomfru Birgitte Brahe). Sj. T. 20, 69 b.

— Miss. til Eske Bilde. Borgemestre, Raad og Borgerskab i Helsingborg have berettet, at deres Bys Skibsbro er saa byg-fældig og ødelagt af Sand, at det bliver nødvendigt at sætte et Brokar eller to længere ud i Stranden, end de hidtil have været, og de have i den Anledning anmodet om at maatte faa noget Tømmer i Kronens Skove til Hjælp til Broens Fuldførelse, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Han skal udvise dem det nødvendige Tømmer af Vindfælder og fornede Træer i Helsingborgs Skove, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Endvidere skal han sørge for, at de faa nogen Hjælp af Kronens Bønder til Nedeførsel af Træerne til Stranden. Sk. T. 3, 242 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Han har indberettet, at han for nogen Tid siden har indsat en, ved Navn Hans Hansen, Ting-skriver i Vemmindehøigs Herred, paa en øde Gaard i K[1]ag-strup Sogn og By, hvilken Gaard Hans Hansen ogsaa har an-

¹ Tr.: Archiv for Pharmaci og Chemi XIX. 54.

taget paa det Vilkaar, at han paa Sigvord Grubbes Anmodning skulde blive fritaget for Landgilde, Ægt og Arbejde i nogen Tid. For at Gaarden desbedre kan blive opbygget og holdt ved Magt, har Kongen bevilget, at Hans Hansen i de følgende 3 Aar maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Besværing af den. Sk. T. 3, 243.

21. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mikkell Hammer i Salbye, Herredsfoged i Biefverskoufs Herred, maa nyde sin Gaard kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i Sj. R. 15, 86 b.

— Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Laurits Jacobsen, Møller i Aarhus Mølle, har berettet, at han i 1604 har fæstet Møllen for 250 Dlr., men da han skulde overtage den, fandtes den at være meget brøstholden, saa han ikke kunde fortjene Afgiften med den, medmindre den blev istandsat. Carl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, erhvervede da kongelig Befaling til at lade den istandsætte, og Møllen har saa staaet stille i 11 Uger, medens Byggeriet paa den stod paa. Af Beretningen ser Kongen endvidere, at Lensmanden under Forbehold af Kongens Samtykke har afkortet saa meget i Møllerenes Skyld, som denne kunde have fortjent i de 11 Uger, hvilket Lensmanden ogsaa har ført til Udgift i sit Regnskab for 1604—1605, men det er i Rentekammeret blevet gjort ham til Mangel i Regnskabet, da han ikke havde kongelig Tilladelse til Afkortningen. Det befales dem at godtgøre Carl Bryske denne Mangel og give ham Kvittans derfor. Sj. T. 20, 70.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har Brug for et stort Antal Skuder Ved til Hofholdningen paa Københavns Slot, skal han lade hugge saa meget Ved som muligt af Vindfælder og fornede Træer i de Skove i hans Len [Laholm], der ligge nærmest ved Baasted, og give Kronens Bønder i Lenet Tilhold om at føre det ned til Baasted og levere det til Jens Skriver, saa det kan ligge rede ved Baasted, naar Kongen sender Skibe efter det; dog skal alting ske med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Sk. T. 3, 243 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da han har indberettet, at Børringe By i Malmøhus Len nu er nedbrudt og at det vil være nødvendigt, at Jorden til Byen bliver skiftet i tre Vange, der siden kunne indelukkes og afdeles med Gærdsel og Grøfter, befales det ham herved at give de nærmestboende Bøn-

der Ordre til at opkaste Grøfter og opsætte Gærder omkring Vangene, hvorsomhelst det gøres behov, saa Vangene bekvemmeligen kunne blive indelukkede og afdelte. Da han har indberettet, at Avlen til Børringe og Lindholm Ladegaarde nu er større end tidligere, og at det derfor vil være nødvendigt, at den til Ladegaardene liggende Jord bliver skiftet mellem Kronens Bønder i Børringe og Lindholm Birker og i Skøts, Oxe og Vemindehøgs Herreder, saa enhver kan vide den Part af Jorden, som han skal tilfly og forarbejde, befales det ham herved, at han ved allerførste Lejlighed skal lade Jorden skifte mellem Byerne og give Bønderne i de fire østre Herreder Ordre til at udføre Gødningen og hjælpe til med at slaa de Enge, der blive anviste dem. Sk. T. 3, 244.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Axel Rosenkrantz til Halkier om at møde i Viborg til førstkommende Mouridsmesse [22. Sept.] for at svare til adskillige Punkter angaaende den Trætte, der er mellem Biørn Kaas's og Fru Kirsten Kaas's Arvinger og Thammis Maltissen. Udt. i J. T. 5, 282 b.

— Miss. til Godske Rantzau. Denne Brevviserske, Anne Madskone i Wollen¹, har berettet, at hans afdøde Fader Peder Rantzau for nogen Tid siden tværtimod sit udgivne Brev har frafæstet hende den Gaard, hun boede paa, og bortfæstet den til en anden, i hvilken Anledning hun har stævnet denne Sag i Rette til Viborg Landsting. Skønt de Vidnesbyrd og Breve, hvorved Peder Rantzau har villet trænge hende fra Gaarden, her ere blevne dømt magtesløse, er Gaarden alligevel ikke bleven tilbagegivet hende. Det befales Godske Rantzau at slaa sig selv til Rette i den Sag, saa den fattige Enke igen kan faa den Gaard, som er frataget hende, og Kongen blive fri for videre Overløb. Sker det ikke, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler at skaffe Enken Ret. J. T. 5, 282 b.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Jacob Vognsen til Kongsgaard har berettet, at der til en Kronens Gaard i Nissum Sogn i Skodborrig Herred i Bøfling Len ligger 2 Agre, som ligge saare belejligt for hans Gaard Kongsgaard, medens han har 2 Agre, der ligge bekvemt for Kronens Tjener, og han har begæret, at der maa finde et Mageskifte Sted om disse Agre. Kongen har bevilget Mageskiftet og befaler Prebiørn Gyldenstjerne at lade det finde

¹ Vollum, Lø H.

Sted og tilkendegive Kronens Bonde, at det sker med Kongens Tilladelse. J. T. 5, 283. K.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Munk, Jacop Høg, Knud Brahe og Erik Lunge om uden Forhaling at efterkomme den til dem tidligere udgaaede Befaling angaaende Trætten mellem Sigvort Reinschat til Høringshollum og Christian Hansen til Nørgaard. Udt. i J. T. 5, 283 b.

22. Marts (—). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborrig og Johan Rud til Møgelkier, Embedsmænd paa Bøfling og Ørum Slotte. Da Mikkøl Vognsen til Stinnerumgaard¹ har begæret 1 Bol i Knudsig og Hørligheden af den østre Gaard i Lille Stinum i Rosted Sogn i Ulborrig Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Estrup i Idom Sogn i Ulborrig Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 283 b.

— Miss. til Hans Lange til Brening og Thamnis Maltissen til Tannerup. Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborrig har berettet, at noget af Kronens Gods i Bouling Len er ødelagt af Sand; en Del af det er helt øde, og til en Del af det er kun ringe Ager og Eng i Behold, saa at det ikke heller er godt for dets Landgilde. For at det Gods, som ikke er helt ødelagt, men endnu har nogen Ejendom i Behold, kan blive besat, og for at det Gods, som nok er besat, men ikke er godt for sin Landgilde, kan blive ved Magt, skulle de ved første Lejlighed opkræve Sandemænd i det Herred, hvori det øde og af Sand ødelagte Gods findes, efter nærmere Anvisning af Prebiørn Gyldenstjerne og hans Fuldmægtige, og i Forening med dem undersøge, hvad Ejendom der endnu ligger til hver Gaard, hvad der endnu er i Behold deraf og ikke ødelagt, og hvad der svares i Landgilde deraf. Hvis det viser sig, at nogen af Kronens Gaarde eller Bol ere satte for højere Landgilde, end deres Tilliggende kan taale, skulle de nedsætte Landgilden og gøre en endelig Besked derom, saa at Kronen ikke kommer til kort og Bønderne paa Gaardene kunne blive ved Magt. De skulle give deres Ansættelser beskrevne fra sig, saa Lensmanden kan lade Jordebogen forandre derefter. J. T. 5, 284 b. K.

— Miss. til Hanebal Gyldenstjerne² til Restrup, Albredt Skeel³

¹ Stenumgaard, Ulvborg H.   ² g. m. Helvig Bjørnsdatter Kaas.   ³ g. m. Anne Bjørnsdatter Kaas.

til Jungedgaard, Ofve Ugerup¹ til Ugerup paa egne og Hustruers Vegne og Jomfru Eddel Kaas til Brandberrig med hendes Lavvæрге paa den ene Side og Thommis Maltisen til Tanderup paa Jomfru Anne Kaas's² Vegne, som han er Væрге for, paa den anden Side, Arvinger efter Biørn Kaas og Fru Kirstin Nielsdatter³. Paa den almindelige Herredag, som er holdt i København i denne Maaned, er af Kongen og Rigsraadet afsagt en Dom⁴ mellem dem alle, der blandt andet formelder, at 12 Samfrænder inden Mikkelsdag i Aar skulle komme sammen og efter en klar og rigtig Jordebog, som de skulle skaffe disse over alt det fædrene og mødrene Gods, afgøre, om Jomfru Anne Kaas i hendes Lod har faaet Fyldest for hendes Part af Arven efter hendes Farfader og Farmoder i belejligt Gods ved Hovedgaarden i Overensstemmelse med Recessen; hvis dette ikke er Tilfældet, skulle Samfrænder enten i Mindelighed eller ved Dom afgøre Stridighederne saaledes, at hun faar Skel og Fyldest. Det befales dem alvorligt paa hver Side at tiltage 6 Samfrænder til at afgøre Stridighederne og uden videre Undskyldning, Stævning eller Forhaling mødes med dem i Viborg til St. Mauritii Dag [22. Sept.]. Det befales tillige de paa hver Side tiltagne Samfrænder ligeledes at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde i Viborg til samme Tid for at undersøge alle Forhold ved Skiftet og enten i Mindelighed eller ved Dom afgøre alle deraf opstaaede Trætter, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende dermed. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de ikke mødtes Sted og udføre Kongens Befaling. J. T. 5, 285.

22. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Hr. Rasmus maa blive boende i St. Jørgens Gaard, hvori han nu bor, og ikke skal besværes med at indflytte i Præstegaarden i Sognet, dog skal han gøre den tilbørlige Tjeneste i Kirken, som han bør og ellers paa Embeds Vegne er pligtig til. F. R. 3, 130.

— Miss. til Bispen i Odense om at ordinere Christen Brugsen til Sognepræst i Hafnberg⁵ Sogn i Nørre Her-

¹ g. m. Kirsten Bjørnsdatter Kaas. ² Datter af Bjørn Kaas's Søn Niels Kaas. ³ Kristence Nielsdatter Rotfeld. ⁴ Se Secher, Kongens Rettertings Domme 1605—14 S. 26—31. ⁵ Hagenbjærg, Nørre H., Als.

red paa Als, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Udt. i Sm. T. 6, 68.

24. Marts (Kbhvn.). Livsbrev for Apitius Grøneberg til N. paa Degnedømmet i Roskilde Domkirke og Underups Pors, som Sigvordt Grubbe til Hofdal har været forlenet med. Naar han ikke er i Kongens daglige Tjeneste eller anden Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 15, 86 b.

— Miss. til Mogens Gjøe. Da Kronens Bønder i Filledløf¹, Bregninge, Ubye og Store Fullede Sogne i Kallundborg Len have klaget over, at de lide stor Mangel paa Ildebrændsel, fordi den ikke kan faas der i Lenet uden stor Skade for Skoven, og have begæret at maatte faa noget Brændeved af Halleby Ore i Sæbygaards Len, skal han for en billig Betaling indtil videre lade disse Bønder faa nødtørftig Ildebrændsel i Halleby Ore, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Sj. T. 20, 70.

— Miss. til Arild Hvitfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Ods Herred i Dragsholm Len findes 700 Bønder, som hidtil have haft Bygnings- og Hjultømmer, Ildebrændsel og Malt- og Bageved i Skovene, naar det gjordes nødvendigt til Kongens Behov. Da saadan Tømmerhugst ikke kan tilstedes længere uden Skovenes største Skade og Ødelæggelse, skal han forment Bønderne saadan Brug og helt afskaffe den, for at Skovene ikke ved saadan Vanbrug skulle blive forhuggede til Upligt. Den anden Tømmerfang, Bønderne pleje at nyde i Skovene, skal være dem uforment. Sj. T. 20, 70 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Halmstad Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig at forandre dem, eftersom det kan være Riget gavnligt. Sk. R. 3, 227.

— Miss. til Jacob Beck. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser, Jesper Pedersen, Indbygger i Varberg, angaaende nogle Agre og nogen Ejendom, som dennes Forældre for rum Tid siden have lagt til St. Jørgens Hus i Varberg, men som i afdøde Jørgen Brahes Tid ere bortfæstede til en fremmed, der nu har dem i Brug. Jesper Pedersen begærer heri, at han maa være nærmest til at faa denne Ejendom, da hans Forældre have givet Ejendommen til St. Jørgens Hus paa det Vil-

¹ Følleslev, Skippinge H.

kaar, at den skal følge dem og deres Efterkommere for den Afgift, som skal svares deraf. Jacob Beck skal undersøge Sagen og, da Fundatsen lyder paa, at Efterkommerne efter dem, der have givet Agre og Ejendom til St. Jørgens Hus, skulle være berettigede til, den ene efter den anden, at bruge disse mod at svare Afgiften deraf til St. Jørgens Hus, med det gode ordne det saaledes, at Jesper Pedersen faar ovennævnte Ejendom mod at tilbagebetale den Person, der nu bruger Ejendommen, den Indfæstning, han har betalt til Jørgen Brahe. Sk. T. 3, 244 b.

24. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Grubbe. Da der efter hans Indberetning findes en hel Hob øde Gaarde og øde Gods i Onse Herred til Helnekirke og ligesaa nogle øde Gaarde i Froste Herred, skal han gøre sig den yderste Flid for igen at faa disse øde Gaarde opbyggede og besatte. Han maa skaffe de Bønder, der ville overtage disse Gaarde, det til Gaardenes Opbyggelse og Istandsættelse nødvendige Tømmer i Skovene i Lenet og lade dem være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Besværing af Gaardene i to Aar efter Overtagelsen af dem, for at Gaardene des snarere kunne blive besatte. Sk. T. 3, 245.

— Miss. til Hans Lindenov. Afdøde Hans Olufsen, der for nogen Tid siden har været forlenet med Vardøhus Len, resterer endnu med en anseelig Sum Penge deraf, som hans Arvinger paa sidste Herredag ere dømt til at betale¹. Da to af disse Arvinger, nemlig Espern Hansen i Nieker² Sogn og Anders Hansen i Rønne paa Bornholm, skulle betale de to Parter af denne Restance, hvorom Oluf Pedersens Fuldmægtige kunne give ham nærmere Beretning, skal han sørge for, at nærværende Brevviser paa Kronens Vegne faar fuldkommen Betaling af Arvingerne, enten ved Vurdering eller paa anden Maade, saa der ikke skal anvendes yderligere unødigt Bekostning paa denne Restance, og saa Kongen kan blive fri for videre Besværing. Sk. T. 3, 245 b.

— Miss. til Henning Reventlov om at undersøge Sagen angaaende det Vold, som er svoret over Søfren Søfrensen, Indbygger i Skive, og forsvare ham, saavidt det kan ske med Lov og Ret. Udt. i J. T. 5, 286 b.

— Miss. til Christiern Holck. Han har indberettet, at Finds Herreds, Nørlungs Herreds og Melsum Herreds Ting i

¹ Se Secher, Kongens Rettertings Domme 1605—14. S. 63 ff.

² Nyker,

Bornholm.

Hald Len ligge meget ubelejligt for den største Part af Herredsmændene, der skulle søge dem, fordi de i sin Tid ere lagte meget afsides og ikke midt i Herredet, som det burde sig. Det befales ham i den Anledning at tage nogle af de fornemste og ældste Mænd i Herrederne til sig og i Forening med dem nøje overveje og undersøge, hvorhen Tingene bekvemmest kunne flyttes, til et Sted midt i Herredet, hvor de ikke ere til mere Fordel eller Besværing for den ene end for den anden. Han skal siden henlægge Tingene til disse Steder og befale Bønderne at søge deres Ret paa disse Steder. J. T. 5, 286 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Aarhus. Da Fru Kirsten Juul til Kiersholm og hendes Tjenere i Torning Sogn have kaldet Christen Olufsen til Sognepræst i Torning Sogn, skal han hjælpe denne til Kaldet, hvis han, hvad Levnet og Lærdom angaar, er duelig til at forestaa dette, dog skal alt gaa efter Ordinansen. K. Udt. i J. T. 5, 287.

— Miss. til Frands Rantzau om i Silkeborg Skove at udvise Christian Holck 2 Bøgetræer, 24 Al. lange, og 2 Bøgetræer, 18 Al. lange, alle 1 Al. i Bredden, til Istandsættelsen af Sallingsunds og Vilssunds Færger. Endvidere skal han skaffe ham 6000 eller 7000 Mursten til nogen Bygning, som han paa Kongens Vegne skal opføre paa Hald Slot. Udt. i J. T. 5, 287 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen har paa Begæring af Mølleren i Dallum Mølle bevilget, at den aarlige Afgift af Møllen maa blive nedsat med 15 Tdr. Mel, hvorfor Axel Brahe skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. F. T. 3, 191.

— Miss. til Otto Enersen, Biskop for Østen og Vesten paa Island, om at befordre *Loptus Scapterus*, Islænder, der har tjent som Kapellan paa Bessestadgaard, til det første ledige Præstekald i hans Stift, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i N. T. 3, 238 b¹.

25. Marts (—). Bestalling for Jacob Hansen som Glarmester. Han skal lave fra ny af og istandholde Vinduerne paa Frederiksborg og Kronborg Slotte og de derunder liggende Lade-gaarde. Han skal for sin egen Person have 20 Dlr. i aarlig Løn og, indtil den ny Bygning paa Frederiksborg Slot bliver færdig, 12 Dlr. aarlig til en Svend samt fri Underholdning med Mad og Øl. Sj. R. 15, 87 b².

¹ Tr.: M. Ketilson. Forordn. til Island II. 222 f.   ² Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 577 f.

25. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hendrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg Slot, der er Værge for Søstrene Jomfru Clare og Jomfru Sidsel Sparre, har berettet, at den aarlige Indkomst af deres Arvegods ikke kan forslaa til at forrente deres Gæld, hvorfor denne Aar for Aar forøges, til største Skade for dem selv i Længden, og at han derfor med deres Slægt og Venner har anset det for raadeligt at sælge en Del af deres Gods for dermed i Tide at betale deres Gæld. Da Loven formelder, at ingen maa sælge det Gods, som han har under sit Værgemaal, har han nu begæret Tilladelse til at sælge Godset. Kongen bevilger, at han med de nævnte Søstres Slægts og Venners Raad og Vidende maa sælge deres Gods til Betaling af deres Gæld. Sj. R. 15, 88.

— Miss. til Sten Madtsen til Rønneholm og Jacob Beck til Beldering. Da Axel Brahe til Elvid har begæret at maatte faa 1 Kronens Gaard paa Hindtsholm paa Lang i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Qverntofte, ved Varberg og Nybølle Mølle, skulle de med det første besigte sidstnævnte Gaard og Mølle [og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 246.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm¹ og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup. Da Axel Brahe til Elvid har begæret 1 Kronens Gaard paa Lang paa Hinsholm i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Qverntofte, ved Varberg i Halland og Nybølle Mølle, hvorover der sendes dem en Besigtelse af Sten Madtsen til Rønneholm og Jacob Beck til Beldring, skulle de med det første besigte Gaarden paa Hinsholm, ligne og lægge Mageskiftagodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvis det Gods, som Axel Brahe vil udlægge til Kronen, beløber sig til mere end Kronens Gods, skulle de udlægge ham yderligere Fyldest af det tiloversblevne Eskebjerg Gaards Gods paa Hinsholm, dog af det, som bedst kan undværes fra Nyborg Slot. F. T. 3, 192.

— Miss. til Hermand Jul. Kongen har bragt i Erfaring, at der for nogen Tid siden er strandet og bjærget nogle Metalstykker fra et svensk Skib, som strandede under Gulland, og at han ikke har turdet lade Hertug Carls Fuldmægtige faa disse Stykker, førend han har faaet Kongens Vilje at vide. Da Hertug Carl nu har gjort Anfordring om at faa disse Stykker, skal

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Kierstrup.

han uden Hinder lade hans Fuldmægtige faa dem. Hvis der skal betales nogen Bjærgeløn derfor, skal han sørge for, at Hertug Carls Fuldmægtige ikke blive besværede over Billighed. Sk. T. 3, 246 b.

25. Marts (Kbhvn.). Mageskifte mellem Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Kronen. J. R. 6, 309. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne og Christian Holck. Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, er paa den nu afholdte Herredag i København af Kongen og Danmarks Riges Raad bleven dømt til¹, at han førstkommende St. Mourids Dag [22. Sept.] i Viborg med 12 Riddermændsmænd skal give Lov og indføre en rigtig Jordebog paa det Gods, som han har faaet med sin afdøde Hustru Fru Karen Skeel, og paa det Gods, som han indtil nu har købt, tilpantet eller i andre Maader tilhandlet sig, saaledes som Dommen vidtløftigere indeholder. Da Kongen har tilforordnet dem til at være Peder Munks Lovhøringer, paalægges det dem alvorligt at møde i Viborg til ovennævnte Tid, paase, at Loven bliver gjort efter Loven, og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 287 b. Jvfr. 27. Aug. 1606.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne og Eske Brock. Anders Skram til Debierriglund er paa den nu afholdte Herredag i København af Kongen og Danmarks Riges Raad bleven dømt til², at han førstkommende 4. Juni i Viborg med 12 Riddermændsmænd skal give Lov og indføre det Gods og Løsøre, som arveligen er tilfalden afdøde Jørgen³ Munks Børn, hvis Væрге han har været, efter deres afdøde Moder⁴. Da Kongen har tilforordnet dem til at være Anders Skrams Lovhøringer, paalægges det dem alvorligt at møde i Viborg til ovennævnte Tid, paase, at Loven bliver gjort efter Loven, og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 288.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Boel Rasmus Skri-vers i Køge paa Kronens Part af Korntienden af Sedder Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Hendrik Fresch i Køge, saalænge denne er forlenet med Tienden. Udt. i Tb. S. 9 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Christoffersen i Køge paa Kirkens Part af Korntienden af Solrød Sogn,

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14 S. 81—84. ² Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14 S. 3 ff. ³ Registranten har ved en Fejlskrift: Ifver; jvfr. 20. Maj 1606. ⁴ Mette Skram.

hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 9 b.

25. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Lykke paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hvidbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og paa Kirkens Part af Korntienden af Sønderhaa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 78 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kierstine Jul, Hendrik Sandbergs Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Tuorning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 79.

26. Marts (—). Miss. til Peder Basse. Da Hr. Peder N.¹, Sognepræst til Giersi² og Solrødt Sogne, har berettet, at hans Præstegaard for nogen Tid siden er brændt, hvorved han har lidt stor Skade, og han i den Anledning har begæret at maatte faa nogen Hjælp til Gaardens Genopbyggelse i Kronens Skove, skal Peder Basse lade ham faa det til Gaardens Genopbyggelse nødvendige Tømmer i Roskildegaaards Lens Skove, men paase, at det sker, hvor det mindst skader Skoven. Sj. T. 20, 71.

— Miss. til Rentemestrene. Afdøde Fru Tale Ulfstands Arvinger, der for nogen Tid siden³ have faaet Skrivelse om at betale 100 Dlr., som Fru Tale har været afdøde Fru Giørfvel Faddersdatter skyldig, mene nu, at de med deres Fogders Regnskaber noksom kunne bevise, at disse Penge ere betalte Fru Giørfvel, hvilket ogsaa kan sluttes deraf, at en Gaard, der har været sat i Pant for de 100 Dlr., igen er hjemløst og har fulgt Arvingerne i nogen Tid før Fru Giørfvels Død, skønt Hovedbrevet er forblevet i hendes Værge og ikke er blevet krævet tilbage. De have derfor ansøgt om, at de maa blive fri for at betale Pengene eller, hvis det ikke kan ske, maa nøjes med at betale Hovedstolen og blive fri for Renten. Kongen er gaaet ind paa det sidste og befaler Rentemestrene at modtage de 100 Dlr. i Rentekammeret og lade de nævnte Arvinger være fri for den Rente, der ellers kunde kræves. Sj. T. 20, 71.

— Miss. til Jacob Beck. I hoslagte Supplikationer have nogle Kronens Tjenere i Varberg Len anmodet om at maatte faa

¹ Peder Andersen.

² Jersie, Tune H.

³ 29. Okt. 1605.

nogen Restance eftergivet, som de restere med fra de forledne dyre Aaringer. Kongen har eftergivet dem al den Restance, som de maatte restere med til førstkommende 1. Maj. Sk. T. 3, 247.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da Kongen har skrevet¹ til Jørgen Friis, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om at have 1500 Læster Kalk og 120 Tylter Deler rede til Bygningens Behov paa Varberg Slot, naar Jacob Beck sender Skuder derefter, befales det ham snarest muligt at sende saa mange Skuder derop, som behøves til at nedføre Kalken. Den Fragt, han udgiver, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 247.

— Miss. til Thommis Maltissen. Denne Brevviser Cort Vette har paa Kathrine, Evert Vettis Enke, Indvaanerske i Flensborg, hendes Vegne berettet, at efter hendes Regnskabsbog skylder afdøde Fru Birgitte Rosenkrantz, Niels Kaas's Enke, hende en Sum Penge, hvilke ogsaa ere antegnede i Fru Birgittes Testamente, men skønt Pengene adskillige Gange ere krævede hos Thommis Maltissen, der er Værge for Fru Birgittes Datter, har ovennævnte Kathrine dog ikke kunnet faa dem. Det befales ham i den Anledning at bringe denne Gældssag i Orden med Cort Vette og, hvis Gælden er rigtig, betale Pengene paa Fru Birgittes Datters Vegne, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 288 b.

27. Marts (—). Aab. Brev om, at Christoffer Kare², Niels Graa, Oluf og Jens Kræmmer, Borgere i Slagelse, nu til Foraaet maa udføre 50 Øksne, som de have købt paa fri Torve og staldet paa deres eget Foder, til Skibs fra Korsør, da det vil falde dem meget besværligt at lade dem uddrive over Land; de skulle betale Tolderen sædvanlig Told af dem. Sj. R. 15, 89.

— Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck. Henning Valkendorf til Glorup er paa sidste Herredag bleven fradømt Brobye Tiende³ i Fyen og dømt til at erlægge til Kronen den Afgift, han har oppebaaret af Tienden, medens han har haft den, hvilket ialt vil beløbe sig til 5 Læster Korn. Da han nu har begæret at maatte blive fri for at udrede disse 5 Læster Korn, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, skulle de kvittere Knud Rud, Embeds-

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 137. ² Kaldes senere i Brevet: Christoffer Kaarde. ³ Se Secher, Kongens Rettertings Domme 1605—14 S. 84—89.

mand paa Odensegaard, for denne Afgift i hans Regnskab. Sj. T. 20, 71 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre. Denne Brevviser, Jens Nielsen, Sognedegn i Als Sogn i Mariager Klosters Len, har berettet, at hans Degnebol i Kongens Faders Tid er blevet mageskiftet bort¹ til afdøde Hr. Jørgen Lykke, og at han hidtil intet Udlæg har faaet derfor. Da han nu har begæret, at et af de øde Bol i Als By maa blive udlagt til Degnebol, skal Oluf Rosensparre udlægge Jens Nielsen Fyldest for det bortskiftede Degnebol og dets Indkomst i et af de øde Bol, lade ham uhindret faa det, der udlægges, og lade Jordebogen forandre. J. T. 5, 289.

— Miss. til Oluf Rosensparre om aarlig at afkorte 6 Ørt. Korn i den Landgilde, som Lauridts Nielsen i Nørhaldts Herred i Mariager Klosters Len svarer. Udt. i J. T. 5, 289 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Sophie Bilde, Jacob Seefeldts Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Viifve Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Td. Rug, 2¹/₂ Td. Byg og ¹/₂ Ørt. Havre til Kronen, og paa Kirkens Part af Korntienden af Visborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og ¹/₂ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 79.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Sophie Bilde, Jacob Seefeldts Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Rembsøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen, af Kasberg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 2¹/₂ Ørt. Byg og ¹/₂ Ørt. Havre til Kronen, af Gierild Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Kronen, og af Vegersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 2¹/₂ Ørt. Byg til Kronen, samt paa Kirkens Part af Korntienden af Gierild Sogn og af Rembsøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirkerne. Udt. i Tb. S. 79.

— Aab. Brev om, at Jomfru Birgitte Bilde Eriksdatter har indberettet, at den aarlige Indkomst af hendes Arvegods ikke kan forslaa til at forrente hendes Gæld med, meget mindre til hendes Underhold, hvilket medfører, at Gælden vokser Aar for Aar til

¹ 16. April 1565 eller 25. Nov. 1577.

største Skade for hende. Hun har endvidere i den Anledning begæret Tilladelse til i Forening med Carl Bryske til Margaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, hvem Kongen for nogen Tid siden har beskikket til Værge for hende, at maatte sælge sit Gods for dermed i Tide at betale sin Gæld. Da Loven formelder, at ingen Værge [uden Kongens Tilladelse] maa bortskøde det Gods, han har under sit Værgemaal, giver Kongen herved sit Samtykke til Salget, for at Birgitte Bilde ikke i Fremtiden skal komme i videre Skade og for at hendes Værge ogsaa i sin Tid kan vide sig forvaret. J. R. 6, 312.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Karl Bryske. Da Jomfru Birgitte Bilde har berettet, at hun vil sælge en Del af sit Gods for i Tide at faa sin Gæld betalt og undgaa at komme i videre Ulejlighed, skal han, naar hun véd sikre Købmænd til sit Gods og anmoder ham derom, i Forening med hende besegle og underskrive de Skøder, hun udgiver til dem, der ville give mest for Godset, i Overensstemmelse med Kongens udgivne Bevilling. J. T. 5, 290.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Dorrite N., Anders Hess's Enke, Indvaanerske i Helsingør, har berettet, at hun og en af hendes Brødre har en Skibspart i et Hollænderskib, som Albret Jacobsen af Fililand er Skipper paa. Skønt de forskellige Gange, naar Skipperens Rejse er falden gennem Sundet, i al Venlighed have opfordret Skipperen til at gøre Regnskab med dem for deres Part og tilfredsstillende dem derfor, som billigt er, har han dog Tid efter anden undslaaet sig. Hun har derfor anmodet om, at nævnte Skipper maa blive arresteret, naar han kommer til Sundet, indtil han gør sit Regnskab for denne Skibspart klart med hende og hendes Broder. Kongen har bevilget dette og befaler dem at arrestere Albret Jacobsen, indtil han gør Regnskabet klart. Sj. T. 20, 72.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Helsingborg i de næste to Aar maa være fritagne for Bøsseskytte- og Baadsmanshold, da Borgemestre og Raad have klaget over, at de paa det højeste besværes med Overførsel af Kvæg og andet, der sendes herover fra Kongens Gaarde og Huse, med Bøsseskytte- og Baadsmanshold og i adskillige andre Maader. Sk. R. 3, 227 b.

— Kvittansiarum til Fru Soffie Bilde, Jacob Seefeldts Enke, paa Jacob Seefeldts Regnskab for Afgiften og for Indtægt og

Udgift af Mariager Klosters Len fra 1. Maj 1584 til 1. Maj 1600 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 312 b.

28.¹ Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Bendt Oelsen, Raadmand i Landskrone, og hans Hustru Anne Andersdatter paa Kirkens Part af Korntienden af Vadensse² Sogn i Rønnebjerg Herred i Skaane, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 194.

29. Marts (—). Miss. til Morten Jensen og Hans Mickelborg, Toldere i Helsingør, om at købe 35 Læster Stenkul³ i Sundet til Kongens Smedearbejde paa Kronborg og Frederiksborg og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 72 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Toldboden paa Falsterbo for nogen Tid siden er falden helt ned, skal han, for at det Tømmer og de Fjæl, som have været i Huset, ikke skulle forrykkes og forkommes, lade det vurderes og gøre i Penge og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 3, 247 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Vejle Bys Ret til at hugge i Romsgaards Skove. J. R. 6, 313. Orig. i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 196).

— Mageskifte mellem Knud Brahe til Engelsthollum, Embedsmand paa Biughollum, og Kronen. J. R. 6, 314. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Da Kongen ikke længere vil lade Jørgen Friis til Farskouf beholde Kronens Part af Korn-tienden af Tørringe Sogn, som han hidtil har haft i Forle-ning, skal Prebiørn Gyldenstjerne ved første Lejlighed bortfæste den til den mestbydende. J. T. 5, 290.

— Miss. til Knud Brahe. Da han har indberettet, at nogle af Husene paa Biughollum Slot ere meget bygfældige og ville forfalde fuldstændigt, hvis de ikke snart faa Hjælp, befales det ham at sætte nye Leder under det Hus, hvori Stegerset er, og lade lægge nye Lægter og Tag paa det, at lægge nye Leder under Stal- den og lade Taget paa den skelne og at lade det Hus, der staar ved Møllen, nedtage og igen lade det opsætte paa Biughollum til, et

¹ Da der er rettet i Datoen, er 28. ikke aldeles sikkert; maaske skal der læses 21. eller 23. ² Vadensjö, Rønnebjerg H. ³ Registranten har ved en Fejlslæsning af Koncepten: Stenkalk.

Slagtehus, lade det tække med Tagsten, da det hidtil kun har været tækket med Halm, og lade lægge nyt Loft i det. Alt skal ske med saa ringe Bekostning som muligt, og han skal føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 290 b.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Arild Hvitfeldt. Eiler Brockenhuus, der en Tid lang har været holdt fængslet paa Dragsholm Slot, har ansøgt om at maatte faa et naadigere Fængsel, end han hidtil har haft, saaledes at han maatte faa sit Værelse paa et Sted, hvor han kan have Ild og Lys inde i Huset hos sig. Kongen har paa nogle af sine gode Mænds Forbøn bevilget dette og befaler Arild Hvitfeldt at ordne det saaledes, dog skal han skaffe Eiler Brockenhuus et saadant Værelse og Sted, at han ikke kan undslippe derfra, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Sj. T. 20, 72 b.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at naar der forskrives Tømmer i Helsingborg Len enten til Brug paa Holmen ved Københavns Slot eller til andet Brug, bliver det ikke i Tide ført ned til Ladestedet, maaske fordi de Bønder, der bo paa det Strøgods i Lenet, som er forlenet til andre gode Mænd, trykke sig ved at lade sig bruge til Nedførsel af Tømmeret, naar han tilsiger dem. Naar han herefter faar Ordre til enten at lade Tømmer hugge i Lenet eller udføre andet, som iligen skal bestilles, og Bønderne under Helsingborg Slot ikke alene kunne overkomme det, skal han tilsige alle Kronens Bønder i Lenet, hvad enten han eller andre gode Mænd have dem i Forsvar, saa Kongens Bestillinger ikke skulle blive forsømte. Sk. T. 3, 247 b.

31. Marts (—). Miss. til Tage Krabbe og Sigvord Grubbe. Da Oluf Andersen og Peder Andersen i Ønerup i Skaane, Kronens Tjenere, for nogen Tid siden have berettet, at de have været i en Borgen til Otte Marsvin for en af hans Tjenere, som har begaaet Slagsmaal, og forfølges af ham for dette Løfte, skønt de have flyet Otte Marsvin hans Tjener til Stede og opsagt ham deres Løfte, saaledes som de nærmere kunne se af de ovennævnte to Personers til Otte Marsvin sendte Supplikation, skulle de med det første kalde Otte Marsvin og de to Supplikanter for sig, undersøge, hvem der har Ret eller Uret, og erklære sig udførligt til Kongen derom, saa Kongen derefter kan forordne, hvorledes der skal forholdes dermed. Sk. T. 3, 248 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Kongen har for nogen Tid siden

bevilget Holger Rosenkrantz til Rosenhollum en Aarhus Kapitels Gaard i Mygende By og Sogn i Sønderhald Herred i Callø Len til Mageskifte, af hvilken Gaard Herligheden med Gæsteriet, som er $1\frac{1}{2}$ Td. Malt, tidligere har fulgt Kronen, og Holger Rosenkrantz har til Vederlag udlagt Kapitlet 1 Gaard i Derit¹ i Tved Sogn i Mols Herred. Hendrik Belov skal derfor lade Herligheden af Gaarden i Mygende samt Gæsteriet, som det er usædvanligt at regne i Mageskifter, følge Holger Rosenkrantz, i Stedet tage Herligheden af Gaarden i Derit og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 291.

1. April (Kbhvn.). Forordning om Gældsbreves Præskription. Sj. T. 20, 73. (Tr.: CCD. III. 199 ff.).

— Forordning om Kvinder, som ligge deres egne eller andres Børn ihjel. Sj. T. 20, 73 b. (Tr.: CCD. III. 201 f.).

— Miss. til Lensmændene om at lade Forordningerne om Gældsbreves Præskription og om Kvinder, som ligge deres egne eller andres Børn ihjel, forkynde. Udt. i Sj. T. 20, 74.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark, hvem de end tjene, om Udredelse af en almindelig Skat og Landehjælp til den grønlandske Ekspedition. Sj. T. 20, 74 b. (Se CCD. III. 198 f.).

— Miss. til Lensmændene² over alt Danmark om straks at lade Skattebrevet forkynde i deres Len, skrive og lægge Skatten med det alleriligste, paase, at den rige hjælper den fattige, og at ingen blive forskaanede, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive Skatten, og særlig at Aagerkarle og Folk, som bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne og i andre Maader, komme til at svare efter Handel og Formue. De skulle indsende Skatten, ledsaget af klare Mandtalsregistre, til København inden Mortensdag. Sj. T. 20, 75 b.

— Forordning om Tjenestefolk i Jylland. Sj. T. 20, 77³. (Tr.: CCD. III. 197 f.).

— Miss. til Lensmændene⁴ om at lade denne Forordning forkynde. Udt. i Sj. T. 20, 78.

¹ Dejret, Mols H.   ² De opregnes alle med deres Len.   ³ Udenfor er skrevet: Anno 1608 23. Junio udgik denne samme forordning udi Sjælland, Skaane och Fyen, lige liudendis ved denne.   ⁴ De opregnes alle med deres Len.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Bisperne over alt Riget om Kaldelsen af Præster. Sj. T. 20, 78. Orig. (til Bispen i Fyen) i Landsark. i Odense. Origg. (til Bisperne i Aarhus, Viborg og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 470 ff. Dsk. KL. III. 22 ff. CCD. III. 202 ff.).

2. April (—). Aab. Brev om, at Kongen har forligt Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Befalingsmand paa Vester-vig Kloster, og Sigvord Grubbe til Hofdal, Befalingsmand paa Malmøhus. om de Skøde- og Pantebreve, Sigvord Grubbes Hustrus¹ Fader, afdøde Knud Grubbe, har givet Peder Munk paa Fjerdeparten i Asdal og paa Alsløf Gaard og Gods, saaledes at Sigvord Grubbe nu straks skal stille Kongen paa Peder Munks Vegne tilfreds med nøjagtigt Brev og Segl og Forlovere for 13000 Dir. Hovedstol med aarlig Rente, hvorimod saa det Skødebrev, som afdøde Knud Grubbe har givet Peder Munk paa Fjerdeparten i Asdal Gaard og Gods, skal være dødt og magtesløst og igen tilbageleveres Sigvord Grubbe. Endvidere skal Alsløf Gaard og Gods, som Peder Munk nu har det i Hævd efter det Pantebrev, som Knud Grubbe har givet ham derpaa, straks frit og uhindret følge Sigvord Grubbe og hans Hustru og deres Arvinger. Peder Munk skal være forpligtet til igen at tilstille Sigvord Grubbe alle de Breve, det være sig Skødebreve, Pantebreve, Kvittanser eller andre Breve, som Knud Grubbe har givet ham angaaende ovennævnte Køb og Pant paa Fjerdeparten af Asdal og paa Alsløf Gaard og Gods. Hvis der siden skulde findes andre Breve end de, der nu straks tilstilles Sigvord Grubbe, skulle de være kasserede, døde og magtesløse og ikke komme Sigvord Grubbe, hans Hustru og deres Arvinger til Hinder og Skade. Hermed skal al Uenighed mellem Peder Munk og Sigvord Grubbe og deres Arvinger om nævnte Køb og Pant være en klar aftalt og forligt Sag. Sj. R. 15, 89 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Claus N., forhen Slagter ved Frederiksborg, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 79 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har Brug for et stort Antal Læster Kalk til Bygningerne paa Kronborg og Frederiksborg Slotte og paa Tøjhuset ved Københavns Slot, anmodes det om

¹ Hilleborg Grubbe.

at tillade, at dets Bønder i Liunidts, Hervitsted, Ingelstad og Jerrested Herreder maa blive tilsagte til hver at køre 6 Tdr. Kalk fra Onslunde til Ystad. Sk. T. 3, 249.

2. April (Frøderiksborg). Miss. til alle Kannike-, Vikarie-, Provste- og Præstetjenere i Liunits, Hervestad, Ingelstad og Jerrestad Herreder om hver at køre 6 Tdr. Kalk fra Onslunde til Ystad, naar de blive tilsagte af Sigvort Grubbe eller hans Fuldmægtige. Udt. i Sk. T. 3, 249 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har befalet Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, ved første Lejlighed at opbygge Kiøbinge Mølle i Malmøhus Len, der en Tid lang har staaet øde, skal Christian Bernekov, hvis Sigvort Grubbe ikke kan faa det fornødne Tømmer i Brødringe Skove, tillade ham at lade det manglende Tømmer hugge og hente i Kronens Skove i Fers Herred i Landskrone Len, dog skal det hugges, hvor der sker mindst Skovskade. Sk. T. 3, 249 b.

4. April (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Joachym Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, at give Indbyggerne i Hillerød Ordre til at istandsætte deres Gaarde og, hver efter sin Evne og Lejlighed, indrette Staldrum, nogle til 3, andre til 4 Heste, mere eller mindre, eftersom de have Plads og Rum til, ligesom ogsaa til at indrette Kamre og Værelser, hvori Godtfolk kunne logeres, og ved første Lejlighed lade deres Huse tække med Tegtag. Da Indbyggerne imidlertid have udtalt Frygt for, at den Bekostning, som de i saa Maade anvende paa deres Bygninger, ikke skal komme dem eller deres Arvinger til gode, men være anvendt forgæves, da det er Kronens Grund, de opføre Bygningerne paa, bevilger Kongen herved, at de Indbyggere i Hillerød, der i saa Maade forbedre deres Huse og Gaarde, men heller ikke flere, og deres Arvinger frit maa sælge de Bygninger, som de efter Kongens Befaling opføre, til hvem de ville og gøre sig dem saa nyttige, som de kunne; dog skulle de melde Salget til Lensmanden paa Frederiksborg, for at han kan vide, hvilke Folk der igen komme til at bo i disse Huse og Gaarde, og de skulle erhverve hans Tilladelse dertil, da det er Kronens Grund, hvorpaa Husene og Gaardene skulle staa. Sj. R. 15, 90 b.

— Miss. til Joachim Bülow. Da han har indberettet, at 7 Kronens Bønder i Auderød, der bruge Hofgaards Jord sammesteds, ere saa udarmede, at de paa ingen Maade kunne blive ved,

medmindre de faa yderligere Forskaansel paa Landgilde, har Kongen bevilget, at enhver af disse Bønder i Aarene 1605 og 1606 aarlig maa være fri for 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg af deres Landgilde. Sj. T. 20, 80.

4. April (Frederiksborg). Miss. til Joachim Bülow. Kongen har for nogen Tid siden¹ antaget en Glarmester², der skal udføre det Glarmesterarbejde, som maatte forefalde paa Kronborg og Frederiksborg Slotte og underliggende Ladegaarde, og bevilget ham fri Underholdning til ham selv og en Svend, indtil Arbejdet paa Frederiksborg er fuldendt. Da det imidlertid vil falde Glarmesteren meget besværligt at skulle føre sin Kost med sig, naar han skal rejse fra det ene Sted til det andet for at udføre det Arbejde, som maatte gøres fornødent, har han begæret, at han for sin Person maa faa Maanedspenge i Stedet for den ham bevilgede Underholdning, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Joachim Bülow skal derfor herefter betale ham 4 Dlr. i Kostpenge hver Maaned og endvidere aarlig betale ham 10 Dlr. for en Hofklædning, som Kongen ligeledes har bevilget ham, og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 80 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de ved første Lejlighed i Sundet skulle bestille og betale de paa indlagte Register opførte Fiskeredskaber og siden sende dem til Bendix von Cannenberg, Kongens Fiskemester. Betalingen for Fiskeredskaberne skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. — Register: 200 Weidegarn, 60 Fadenstück, 8 Gederuser (»Hegt Reysen«), 40 Knipper Merling, 8 Bastereb til »Spolvod«, 200 Heringsgarn, 18 Hamstykker, 2 Aaleruser, 2 Tønder Flaadholt, 1 »Speuvode«. Sj. T. 20, 79 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe om at lægge 2 Gaarde i Mierløse Herred, den ene i Bunderup og den anden i Snefre, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Brahe til Engelsthalm, ind under Kallundborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 80 b.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard [i Solbjærg] i Løf Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Kierckehel-

¹ 25. Marts 1606.   ² Jakob Hansen.

singe, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Brahe til En-gelsthølm, ind under Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 20, 81.

6. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Godske Linde-nov til Lindvedgaard og Kronen. Sj. R. 15, 91 b. (Se Kr. Sk. under 7. April).

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Dybsted¹, 1 Gaard i Ugledi og 1 Gaard i Nørretvede² i Borse Herred, 1 Gaard i Bøgidsø og 1 Gaard i Grumløs med Skov til 23 Svins Olden i Hammer Herred og 1 Gaard og 1 Bol i Kalke-rup i Fensmark Sogn i Tybjerg Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa til Rafnstrup, ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 81.

— Miss. til Jochim Barnewitz om at lægge 3 Gaarde og 1 Gadehus i Lillebre[n]dø og 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Nørre Ved-bye i Nørre Herred paa Falster med Skov til de 5 Gaarde til 250 Svins Olden, naar der er fuld Olden, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa til Rafnstrup, ind under Nykø-bing Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sm. T. 6, 68.

— Miss. til Professorerne i det theologiske Fakultet og menige Bisper over hele Riget om at afgive Erklæring om, hvorvidt Exorcismen ved Daaben kan afskaffes. Sj. T. 20, 82. Kopi under Universitetets Segl (til Superintendenten i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Kopier under Universitetets Segl (til Su-perintendenterne i Aarhus, Viborg og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dänische Bibl. IV. 17—20. Dsk. KL. III. 25 f.).

— Miss. til Eske Brock til Estrup, Jacob Høg, Sigvord Beck, Knud Rud, Eske Bilde og Peder Basse. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til alle de Oxers Arvinger og siden lukket Missive³ til Samfrænder, at disse skulle indstævne Arvingerne i Rette for sig og enten i Mindelighed bilægge eller ved Dom afgøre alle de Stridigheder, der maatte være mellem dem om deres Arv og Skifte, intet undtaget. Samfrænderne ere mødtes 2. Juli 1603 angaaende Skiftet, men have ikke kendt og dømt om andet end om Jus patronatus til Tølløse Kirke og om Korsmose Eng.

¹ Dysted, Hammer H. lund.
³ 23. Maj 1603.

² Registranten har ved en Fejlæsning: Nørre-

De have i deres Sentens udtalt, at da der ikke findes Afkald mellem Medarvingerne, maa der ske enhver, der er brøsthouden og kan bevise det lovligt, Fyldest efter Loven og deres egen Forpligtelse, og de have saaledes ikke endelig skilt Medarvingerne ad, idet der ikke er dømt om alle de andre omstridte Punkter og Artikler. Da en Del af Arvingerne endnu, ligesom tidligere, beklage sig over at være brøsthoudne baade i Skov og i andre Maader, skulle de ovennævnte 6 Adelsmænd ved først mulige Lejlighed mødes i København paa et belejligt Sted, indstævne alle de ovennævnte Medarvinger i Rette for sig og siden efter nøjagtig Undersøgelse uden videre Forhaling enten bilægge Stridighederne mellem Medarvingerne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa Arvingerne kunne komme til endelig Ende dermed. Sj. T. 20, 82 b.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe, Knud Brahe og Hendrik Lykke. For nogen Tid siden¹ er der udgaaet Befaling til dem og andre gode Mænd om, at de efter Begæring af Fru Elsebe Svave til Giorsløf, Vincens Juels Enke, i hendes levende Live skulle skifte hendes Gods mellem begge hendes Børn² og taksere Hovedgaardenes³ Bygning med den tilliggende Ejendom. Hun har nu berettet, at en Del af de gode Mænd, der vare med i Kongens Befaling, have været forhindrede i at være til Stede, da de have besigtet Gaardenes Bygninger og den tilliggende Ejendom, og at de derfor have givet skriftlig fra sig, at naar de fik nærmere Ordre fra Kongen, vilde de ovennævnte tre, der have været til Stede, bringe Skiftet til Ende. Det befales dem nu, at de ved første Lejlighed skulle samles, taksere begge Gaardenes Bygninger, nøje undersøge den tilliggende Ejendom og Herlighed, dele og skifte alt mellem Børnene og give deres Taksation og Deling beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 20, 83.

— Miss. til Niels Kaas. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser Morten Wilke, Indbygger i Viborg, hvori denne beretter, at Niels Kaas's Broder Gior Kaas efter sin udgivne Haandskrift skylder ham en Sum Penge, og begærer kongelig Skrivelse til Niels Kaas om at betale disse Penge, da han har taget Broderens Gods til sig. Da Niels Kaas med Godset har paataget sig Betalingen af Gælden, skal han slaa sig selv til Rette i den Sag og betale Morten Wilke, hvad Gior Kaas med Rette skylder

¹ 8. Febr. 1606. ² Peder Juel og Ellen Juel. ³ Gjorslev og Valbygaard.

ham, saa Morten Wilke ikke skal have noget at klage over. J. T. 5, 291 b.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Albrit, Otte og Jørgen Skeel. Der har været nogen Trætte mellem Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, og Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, om Alsløf Gaard og Gods, som Peder Munk har haft i Pant for 8000 Dlr., og Fjerdeparten i Aasdal Gaard og Gods, som han har haft Skøde paa for 4000 Dlr. af afdøde Knudt Grubbe. Da Kongen havde set, at dette Skøde ikke var saa lovligt, at det kunde blive ved Magt, har han forliget de stridende Parter saaledes, at ovennævnte Gaarde og Gods skulle følge Sigvord Grubbe og hans Hustru¹ og deres Arvinger, mod at Sigvord Grubbe betaler 13,000 Dlr. til Peder Munk, saaledes som de nærmere kunne se af den under Kongens Haand og Segl mellem dem gjorte Kontrakt. Kongen har ikke villet undlade at meddele dem dette, saa de kunne rette sig derefter, naar Peder Munk skal gaa sin Lov. J. T. 5, 291 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Joachim Bülow om at fritage Olluf Hiøgmand i Udesundbye og Hans Jensen og Laurits Severensen i Halløs², Kronens Tjenere i Frederiksborg Len, der have klaget over, at deres Gaarde ere brændte, for ét Aars Landgilde og lade dem faa nødtørftigt Bygningstømmer i Kronens Skove til deres Gaardes Genopbyggelse. Sj. T. 20, 83 b.

— Forleningsbrev for Envoldt Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, paa St. Hans Kloster i Viborg og Asminde Kloster med tilliggende Gods, som afdøde Mogens Juel til Pallisberrig, forhenværende Landsdommer i Nørrejylland, før ham har haft det i Væрге, uden Afgift for hans Besværing som Landsdommer, naar undtages, at han fra 1. Maj 1606 aarlig skal svare 100 gl. Dlr. i Afgift af Asminde Kloster. [Med Art. 16 og 18]. J. R. 6, 316 b.

8. April (—). Aab. Brev til Indbyggerne i Nørrejylland om, at de skulle holde Envoldt Kruse til Vindinge³ for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham. Udt. i J. T. 5, 292 b.

— (Kbhvn.). Følgebrev for Envold Kruse til Vin-

¹ Hilleborg Grubbe. ² Holløse, Holbo H. ³ V: Vingegaard,

dinge til Bønderne i Asmildt og St. Hans Klostres Len. Udt. i J. T. 5, 292 b.

8. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Henning Gjøe til Kierstrup, Hofmarskal, paa Høigstrup Gaard og Gods, saaledes som Erik Valkendorf sidst har haft den i Værge, kvit og frit, dog skal han selv til førstkommende 1. Maj indløse Gaard og Gods fra alle Erik Valkendorfs Arvinger for den Sum, som den nu staar i Pant for, saa Kronen i alle Maader kan blive holdt skadesløs. [Med Art. 17—19]. Endvidere maa han fremdeles beholde Rins Kloster i Norge mod aarlig at svare den i hans første Forleningsbrev fastsatte Afgift, 450 Dlr. aarlig, af den visse og uvisse Indtægt. Da Kongen nu har eftergivet Henning Gjøe al den Afgift, han til førstkommende 1. Maj kommer til at restere med af Rins Kloster, hvilket vilde beløbe sig til en stor Sum, hvis der skulde gøres Afregning med ham efter hans Forleningsbrev, skal Henning Gjøe være forpligtet til herefter paa egen Bekostning og Risiko at betale sin Afgift til hver 1. Maj i Rentekammeret. Viser han sig fremdeles forsømmelig hermed, skal dette Forleningsbrev paa Rins Kloster være forbrudt. Han skal iøvrigt rette sig efter det tidligere Forleningsbrev paa Rins Kloster. Sj. R. 15, 94¹.

— Miss. til Ditlef Holck til Høiegaard og Jens Bilde til Vreløf om at være til Stede, naar afdøde Erik Valkendorfs Arvinger levere Høigstrop Gaard fra sig til Henning Gjøe til Kierstrup, Kongens Hofmarskal, overlevere denne de Breve, Register, Jordebøger og andet, som findes ved Lenet og bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Henning Gjøe Beskrivelsen. Sj. T. 20, 84.

— Aab. Brev om, at Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, har berettet, at han efter sin Hustrus² afdøde Forældre³ har overtaget en meget stor Gæld, hvilket har medført, at han for at stille Godtfolk tilfreds har maattet sælge en Del af sit eget Gods. Da han yderligere bliver nødt til at sælge baade af sit eget og sin Hustrus Gods for i Tide at betale Gælden, saafremt han ikke paa Grund af den skal komme i den største Ulejlighed, og da han, der ikke har Børn med sin Hustru, er bange for, at hvis han

¹ Tr.: Brasch, Vemmetofes Hist. I. 197.

² Hilleborg Grubbe. ³ Knud

Grubbe g. m. Mette Ulfstand.

nu sælger noget af sin Hustrus Gods, det da i Fremtiden skal komme hans Arvinger til Skade og Ulejlighed, har han begæret Kongens Tilladelse til Salget. For at Sigvord Grubbe og hans Hustru ikke paa Grund af denne Gæld skulle komme i videre Skade og Ulejlighed, i Længden til allerstørste Skade for dem selv og deres Arvinger, bevilger Kongen herved, at Sigvord Grubbe maa sælge af sit og sin Hustrus Gods til Betaling af den efter hans Hustrus Forældre overtagne Gæld, uden at det i sin Tid skal komme ham eller hans Arvinger til Skade i nogen Maade. Sk. R. 3, 228.

8. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Sten Maltessen til Holmgaard herefter aarlig, saa ofte det gøres nødvendigt, skal besigte Kongens Fæstninger i Skaane og Bahus Slot for at undersøge, om de ere tilbørligt forsynede med Krigsfolk og Knægte, Proviand, Munition og anden Nødtørft. Endvidere skal han aarlig, saa ofte det gøres nødvendigt, mønstre de Krigsfolk og Knægte, som Kongen har i sin Tjeneste paa disse Fæstninger, og nøje undersøge, om de ere saa dygtige, at de til Gavns kunne forestaa deres Bestilling. Hvis der i saa Henseende og ellers i andre Maader findes Mangler, skal han i Tide tilkendegive Kongen det, saa denne kan lade raade Bod derpaa. Sk. R. 3, 229.

— Miss. til Lauge Urne. Denne Brevviser Hans Turessen, Borger i Ronneby i Blekinge, har beklaget sig over en af Landsdommeren i Blekinge mellem ham og hans Modpart afsagt Dom, som han formener er ulovlig, og anmodet om, at Lauge Urne maa blive tilforordnet til at paadømme, om den afsagte Dom er saa lovlig, at den bør blive ved Magt, saaledes som Lauge Urne vidtløftigere kan se af hoslagte Supplikation. Det befales i den Anledning Lauge Urne at indstævne begge Parter for sig ved første Lejlighed, nøje undersøge Sagen, afsige endelig Dom om, hvorvidt Landsdommeren i Blekinges Dom bør staa ved Magt eller ej, og give Dommen beskreven. Sk. T. 3, 250.

— Førleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Corfidts Rud til Fullesang paa Hindtsgauel Slot og Len. Han skal svare 350 Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel af Slottets Ladegaard og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 130 b.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Corfidts Ulfeldt og Knudt Rud om at overlevere Corfidts Rud Inventariet paa Hindts-gauel Slot og besigte Bygningerne paa Slottet og de i Lenet liggende Skove. Udt. i F. T. 3, 194.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Claus Daa til Raunstrup paa Skivehus Len. Han skal svare 400 Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel paa Ladegaarden og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indtægt. Han skal gøre særskilt Regnskab for det Gods, som Kongen for nogen Tid siden har ladet lægge under Slottet, ligesom Henning Reventlov hidtil har gjort. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 7—14, 18, 20]. J. R. 6, 317.

— Miss. til Kield Jul til Stubbergaard og Hans Lykke til Krabisholm om at overlevere Inventariet paa Skivehus til Claus Daa, besigte Bygningerne paa Slottet og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i J. T. 5, 292 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for En-voldt Kruse til Hiermidsløfgaard, Rentemester, paa Seigelstrup Slot og Len. Han skal svare 1000 gl. Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse og uvisse Rente, baade Kronens og Stiftets, og af al Avl, Affødning og anden Fordel paa Slottets Ladegaard, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—3, 10—14, 18]. J. R. 6, 319. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Lauridts Kruse til Svenstrup paa Duhollum Kloster. Han skal svare 800 Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst til Klosteret og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Klosterets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 7—12, 18, 20]. J. R. 6, 320 b.

— Miss. til Albrit Vind til Ullerup og Jacop Lykke til Tandrup om at overlevere Lauridts Kruse Inventarium, Breve, Registre og Jordebøger, som høre til Duholm Kloster, og besigte Bygningerne paa Klosteret og de under dette hørende Skove. Udt. i J. T. 5, 292 b.

9. April (—). Miss. til Ditlef Holck og Dr. Peder Vinstrup.

Christian Friis til Borrebye, Kongens Kansler, har berettet, at han har Tiltale til Hr. Mads i Storeheddinge Sogn, til hvilket Sogn Christian Friis har Jus patronatus, for nogen grov Forseelse og utilbørlig Bedrift, som han har begaaet, og som efter Christian Friis's Formening skal være Præstens Embede for nær og til stor Forargelse i den kristne Menighed. Da Christian Friis selv ikke kan være baade Dommer og Anklager, skulle de ved første Lejlighed indstævne Hr. Mads i Rette for sig, afsige Dom om, hvad han bør lide og undgælde for sin Forseelse, og give Dommen beskreven. Sj. T. 20, 84.

9. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Sten Maltessen til Holmgaard paa Helnekirke Len, saaledes som Fru Tale Ulfstand sidst har haft det, og Froste Herred, som afdøde Fru Giørvel har haft, med Undtagelse af Munkerup Len, der fremdeles skal blive liggende under Malmøhus, uden Afgift; dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet og Herredet. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artkl. 8, 10, 13—14, 16—18]. Sk. R. 3, 229 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til de Kronens Bønder i Froste Herred, som afdøde Fru Giørvel Faddersdatter har haft i Værge, og de Kronens Bønder i Helnekirke Len, som afdøde Fru Talle Ulfstand har haft i Værge, at de herefter skulle svare Sten Maltessen til Holmgaard, med Undtagelse af Munkerup Len, der skal blive liggende under Malmøhus Len. Sk. T. 3, 250 b.

— Miss. til Tage Krabbe og Christian Bernekov om at være til Stede, naar Sigvort Grubbe skal levere Helnekirke Len og Froste Herred til Sten Maltessen. Udt. i Sk. T. 3, 250 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Detlof Holck om at lægge 2 Gaarde i Jenstrup i Dalby Sogn i Faxe Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Gotske Lindenov til Lindevold, ind under Tryggeveldegaard. Udt. i J. T. 5, 293.

— Miss. til Peder Mund om at lægge Bondeejendommen i 1 Gaard i Venninge¹ By og Sogn i Torsting Herred, hvortil der er Skov til 12 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Giøde Pedersen paa Kopanger i Norge, ind under Skander-

¹ Vinding, Tyrsting H.

borg Slot, lade den indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 5, 293.

10. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Ulrik Sandberg om at lægge Bondeejendommen i 1 Gaard i Tinkerdal i Borbierrig Sogn i Lundenes Len, som Kongen har faaet til Mageskitte af Giøde Pedersen, og hvortil der hører nogen Skovlod i Trabierrig Skov, ind under Lundenes Slot. Udt. i J. T. 5, 293 b.

11. April (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jacob Beck til Beldring, Embedsmand paa Varberg Slot, maa faa det Kankendømme i Roskilde Domkirke, som efter Kapitlets Statuter bliver ledigt, naar hans Fader Lauge Beck til Førsløf dør. Naar han ikke er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 15, 96.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Det har indberettet, at meget Gods i Viborg Stift i de forledne skrøbelige og dyre Aaringer er blevet ganske øde, og at det er at befrygte, at dette Gods ikke i langsommelig Tid igen kan blive besat, hvilket vil medføre, at Kapitlet ikke kan faa den sædvanlige Afgift af de Tiender, som ere funderede til Degnenes Underholdning i Viborg, og at det sædvanlige Antal Degne derfor ikke kan underholdes. Da Kapitlet i den Anledning har begæret Tilladelse til, at Antallet af Degne en Tid lang maa blive formindsket, for at de øvrige des bedre kunne blive underholdte tilbørligt, bevilger Kongen dette, dog skal Kapitlet ordne det saaledes, at der bliver underholdt saa mange Degne som muligt, og sørge for, at det fulde Tal paany bliver underholdt, naar Godset igen bliver besat. J. T. 5, 293 b.

12. April (—). Miss. til Peder Basse. Da han har indberettet, at Muren paa Roskildeggaard er meget bygfældig og muligvis snart vil helt forfalde, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa den, skal han i Tide lade oprejse nogle Piller til Muren, saa den ikke helt falder ned i Grunden. Til den lange Stald paa Roskildeggaard skal han lade smede 25 Jærnankere, som skulle slaas i Bjælkerne i Stalden, saa den kan være des stærkere og bedre forvaret. Da han har indberettet, at nogle Mølledamme til Kronens Møller i Lenet i afvigte Vinter ere brudte ud og nødvendigvis maa istandsættes, billiger Kongen, at han lader dem istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen ved disse Arbejder skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 84 b.

12. April (Frederiksborg). Miss. til alle Kirkeværger for alle Landsbykirker i Viborg og Aarhus Stifter. For nogle faa Aar siden har Kongen ladet aaben Befaling udgaa om, at alle Landsbykirker i Stifterne, der vare ved nogen Forraad og Formue, skulde komme Domkirken i Viborg til Hjælp, hver med 1 Dlr. af hvert Pd. Korns Indkomst i 1 Aars Tid. Da Kongen har bragt i Erfaring, at mange af Kirkerne endnu restere med denne Hjælp, hvilket medfører, at Bygningen paa Domkirken i Viborg ikke kan fuldføres, som det sig bør, paabydes det strengeligen alle, der endnu ikke have udredet Hjælpen af de Kirker, som de ere Kirkeværger for, og som have Forraad, at de ved første Lejlighed og uden al Forhaling skulle udrede den til Kapitlets Fuldmægtige, naar disse kræve den, saafremt de ikke ville staa tilbørligt til Rette derfor. J. T. 5, 294.

— Bestalling for Bertel Johansen som Glarmester. Han skal udføre det ny Arbejde og det Flikkeri, der gøres fornødent paa Vinduerne paa Københavns Slot, ligesaa det ny Arbejde paa Tøjhuset og det ny Lysthus, som Kongen ved første Lejlighed ågter at lade bygge i sin Have udenfor København, dog skal Kongen selv skaffe det Glas og Bly, som Bertel Johansen behøver dertil. Han skal have 20 Dlr. aarlig og en sædvanlig Hofklædning eller 10 Dlr. i Stedet i Løn til sig selv og 12 Dlr. aarlig til en Svend. Endvidere skal han hver Maaned have Fetalje for 5 Dlr. af Provianskriver Claus Meckelborg, alt at regne fra førstkommende Paaske. Sj. R. 15, 96 b.

16. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Frederik Qvitzov til Qvitzovholm og Kronen. Sj. R. 15, 97 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Solbierge By og Sogn i Løf Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Friderik Qvitzov til Qvitzovholm, ind under Antvorskov Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 85¹.

— Miss. til Joachim Bülow om at lægge det paa vedlagte Register opførte Gods i Horns Herred paa Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Kapitlet i Roskilde, ind under

¹ Derefter er tilføjet et nu overstreget Postscriptum, hvori Kongen befaler Ebbe Munk at holde »denne Dreng« til at lære at ride og føre skarpt Tilsyn med ham. Kongen vil selv bekoste de Klæder, som Drengen har behov.

Abramstrup Gaard, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 20, 85.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Der er Trætte mellem Morten Mogensen til Østerød, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, og Borgemestre og Raad i Halmstad angaaende 10 Pd. Smør, der have fulgt Morten Mogensens Formænd og indtil for kort Tid siden ogsaa ham selv til Lovstolen, men som nu Borgemestre og Raad i Halmstad forholde ham, efter Morten Mogensens Formening med Urette. Da Morten Mogensen ikke kan være Dommer i sin egen Sag, befales det Jacob Beck at indstævne begge Parter for sig, afsige Dom om, hvorvidt de 10 Pd. Smør bør følge Morten Mogensen for hans Bestilling eller ej, og give Dommen beskreven. Sk. T. 3, 251.

— Miss. til Axel Brahe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margret Skovgaard, da de, som efter Loven skulde være hendes Værger, paaføre hende adskillig Trætte paa hendes Gods. Udt. i F. T. 3, 195.

— Miss. til Herlouf Daa. Af hoslagte Supplikation vil han se, hvad disse Brevvisere, Borgere i Malmø, berette om de engelske Falkefængere, der aarlig komme til Island. Det befales ham at give Lagmanden for Norden og Vesten paa Island alvorligt Tilhold om at føre nøje Tilsyn med disse Falkefængere og, hvis nogle af dem i ringeste Maade understaa sig til at drive Købmandshandel paa Island og gribes deri, lade dem straffe efter Lov og Dom; derimod skal det ikke være Falkefængerne forment at fange Falke paa Island, som de pleje, og udføre dem, naar de svare Told af dem. N. T. 3, 242 b¹.

17. April (Frederiksborg). Miss. til Fru Tale Thott Giert Rantzaus til Breidenberrig. Da Kongen har Brug for en god Mejserske paa en af Frederiksborg Slots Ladegaarde og erfarer, at hun paa hendes Husbondes Gaard Lindvedt har en, ved Navn Lisebet, som har tjent paa Gaarden i den forrige Foged Hans Hoppes Tid og kan være Kongen tjenlig, anmodes hun om at forløve denne Mejserske af sin Tjeneste, overlade hende til Kongen og ved første Lejlighed sende hende hid. K. Udt. i J. T. 5, 294 b.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Morten Jensen og Hans Mekkelborg, Toldere i Helsingør, om at foreholde de hollandske

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 223 f.

Skippere, der komme i Sundet, at de maa skaffe Christen Albretsen, Borgemester, og Mikkel Vibe, Raadmand i København, samt deres Medkonsorter Erstatning for den Skade, som de Stater i Nederlandene have tilføjet deres Skib under England, og skaffe Philippus de Foss det Skib tilbage, som er bortført fra Rigets Grund ved Skagen. Sj. T. 20, 85 b. (Tr.: KD. V. 6).

18. April (Kbhvn.). Miss. til Søfren Ingmand, Tolder i København, om, at Kongen har bevilget, at Cort Seppelin maa faa 2 Tdr. Rostockerøl gisefrit. Udt. i Sj. T. 20, 86 b.

19. April (—). Miss. til Mörten Mogensen og Jacob Beck om at overlevere Sten Madtsen Bahus Slot. Udt. i Sk. T. 3, 251 b.

20. April (—). Mageskifte mellem Kapitlet i Roskilde Domkirke og Kronen. Sj. R. 15, 100 b. (Se Kr. Sk. under 18. April).

— Forleningsbrev for Christen Pedersen, Kancellitjener i Danske Kancelli, paa et efter afdøde Jørgen Matsen ledigt Kannikedømme og Vikarie i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken, naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 3, 231.

21. April (—). Forleningsbrev for Anders Ogissen, Kongens Sanger, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Dr. Claudius Theophilus. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 15, 111.

— Livsbrev for Gregorius Trehou, Kapelmester, paa et Vikarie i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Lauridts Andersen, Læsemester. Udt. i Sj. R. 15, 111 b.

— Livsbrev for Casper Apoteker paa et Vikarie i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Niels Hendriksen. Udt. i Sj. R. 15, 111 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Brede Rantzau om at sende 2 Kobbersmedsvende fra København til Kronborg. Udt. i Sj. T. 20, 86 b.

22. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Tobias Lautenbach, tysk Sekretær, paa et Kannikedømme i Ribe Domkirke efter afdøde Ludvig Weiner. Udt. i J. R. 6, 322.

— Forleningsbrev for Hr. Anders Mikkelsen, Kapel-

lan i Kolding, paa et efter M. Hans Lauridsen ledigt Vikarie i Aarhus Domkirke. Udt. i J. R. 6, 322.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Christen Langes Arvinger. Menige residerende Kanniker ved Ribe Domkirke have berettet, at der i Christen Langes Arvingers Værges skal findes nogle Breve vedrørende Ribe Kapitel, hvilke Breve ere blevne overleverede deres afdøde Fader i Forvaring, medens han var Kantor sammesteds. Disse Breve have Kannikerne til forskellige Tider efter Christen Langes Død krævet hos Arvingerne, men disse have Tid efter anden alligevel undladt at levere Brevene fra sig, og Kannikerne have nu anmodet Kongen om Befordring til at blive hjulpen til Ret. Da Arvingerne aldeles ikke have noget med disse Breve at skaffe, paabydes det dem inden førstkommende Pinsedag at levere de residerende Kanniker i Ribe Domkirke de ovennævnte Breve tillige med hvad andet, der er blevet fundet i deres Faders Værges, da han døde, og maatte vedkomme Ribe Kapitel, saafremt Kongen ikke skal gribe til andre Midler mod dem. Da Kannikerne endvidere have tilkendegivet, at deres afdøde Faders Residens i Ribe skal være meget forfalden og bygfældig og ikke være holdt tilbørligt i Stand, saa den ikke kan opteres af nogen, førend den bliver istandsat, skulle de til Sommer og inden St. Laurentii Dag [10. Aug.] lade Residensen saaledes istandsætte, at den kan kendes ustraffelig, naar den bliver besigtiget af gode Mænd, da deres Fader efter sit Forleningsbrev har været forpligtet til at holde den i Stand. Vise de sig forsømmelige, vil Kongen se sig nødsaget til at gribe til Midler, hvorved de kunne blive tilholdte til endelig at gøre den i Stand. J. T. 5, 294 b.

23. April (—). Forleningsbrev for M. Cort Qvist, Slotspræst paa Frederiksborg, paa et efter M. Tomas N. ledigt Præbende i Lund Domkirke. Udt. i Sk. R. 3, 231 b.

24. April (—). Miss. til Peder Basse. Denne Brevviser, Peder Degn, har berettet, at der gøres ham Uret paa nogen Ejendom, som han har i Brug, og anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, saa ikke noget af Ejendommen mod Rétten fratages ham, saaledes som han selv nærmere skal berette Peder Basse. Det befales denne at undersøge Sagen og forsvare Peder Degn, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret. Sj. T. 20, 86 b.

— Miss. til Peder Basse om at lægge l Gaard i Konsted

i Faxø Herred og 1 Gaard i Tybjerg i Tybjerg Herred ind under Roskildeggaard. Udt. i Sj. T. 20, 86 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen er forsynet med flere Dreng, end han har Brug for, sender han en af sine Edelknaber, ved Navn Hans Labwaldt, til ham med Anmodning om at tage ham i Tjeneste. Kongen tvivler ikke om, at Hans Labwaldt hos Hendrik Lykke bliver holdt under tilbørlig Afsæt og Disciplin. Sj. T. 20, 87.

— Ligegyldig Miss. til Eske Bilde om at tage Arendt Benedictus Klincker i sin Tjeneste. Udt. i Sj. T. 20, 87 b.

— Ligegyldig Miss. til Ebbe Munk om at tage Hans Seefeldt i sin Tjeneste. Udt. i Sj. T. 20, 87 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at 1 Gaard i Skielderup¹, 1 Gaard i Tølstrup² og 1 Gaard i Øster Egisborg Sogn i Lekkinge Len for rum Tid siden skulle være bortpantede fra Kronen til Jomfru Ingeborg Bilde til Egede for noget Flæsk eller andre saadanne Varer, skal Hendrik Lykke ved første Lejlighed af Jomfru Ingeborg Bilde æske hendes Besked og Adkomst paa disse Gaarde og siden sende Kongen al Besked om Sagen. Sj. T. 20, 87 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen venter sin Svoger Hertug Hendrik af Brunsvigs Gemalinde, Kongens Søster, til sig til den forestaaende Barnedaab³, som skal holdes paa Københavns Slot den 11. Maj, skal han tilligemed nogle andre gode Mænd begive sig til Giedtsøer, afvente Hertugindegens Ankomst, møde hende og ledsage hende til København. Sj. T. 20, 87.

25. April (—). Miss. til Hendrik Lykke. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra Hans Pofvelsen i Viggistrup, Tjener under Maribo Kloster, hvori denne paa det højeste besværer sig over Fogden i Maribo Kloster. Hendrik Lykke skal nøje undersøge Sagen og, hvis det viser sig, at Bonden mod Lov og Dom er bleven forurettet af Fogden, trods det at han har tilbudt at stille nøjagtig Borgen for sin Restance, hjælpe ham til Ret, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, saa Kongen kan blive forskaonet for videre Overløb. Sj. T. 20, 87 b.

26. April (Frederiksborg). Søpas for Jens Lauridt-

¹ Skuderup, Ø. Egesborg S., Baarsø H.

² Tølstrup, samme S. og H.

³ Daaben af Kongens Datter Prinsesse Elisabeth.

sen, Kongens Tjener, til Narva eller hvorhen Vinden vil føje ham. Udt. i Sj. R. 15, 111.

28. April (Frederiksborg). Miss. til Knud Urne, Peder Basse, Ebbe Munk og Ditlef Holck om at begive sig til Giedtsøer den 3. Maj, afvente Hertuginde af Brunsvigs Ankomst og ledsage hende til København. Udt. i Sj. T. 20, 88.

— Miss. til Hendrik Lykke, der tidligere har faaet Ordre til at modtage Hertuginde af Brunsvig i Giedtsøer og ledsage hende til København, om at møde i Giedtsøer den 3. Maj og uden al Ceremoni meddele Hertuginde, at han og nogle andre gode Mænd ere sendte did for at vente paa hende og ledsage hende til København. Hvis Kongens Moder skulde komme til Vordingborg Slot, saaledes at Hendrik Lykke ikke kan afvente hendes Ankomst, førend han maa rejse til Giedtsøer, kunde han paalægge sin Hustru at forrette alt i hans Fraværelse. Kongen har sendt Kokke, der skulle koge og anrette for Kongens Moder paa Vordingborg og undervejs. De Kokke, der komme til Giedtsøer paa Kongens Skibe, skulle bruges til at koge for Hertuginde af Brunsvig undervejs. Sj. T. 20, 88.

— Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, om i Sundet at købe for 200 Dlr. venedigske Drikkeglas af alle Slags til Kongen. Udt. i Sj. T. 20, 88 b.

— Miss. til Mikkel Grefve, Byfoged i Helsingør. Der er i disse Dage til Sundet ankommet en hollandsk Skipper, der har angivet de Varer, han havde inde, falsk og har skjult og underslaaet en hel Hob Speceri og andet. Han skal straks indstævne Skipperen for Borgemestre og Raad i Helsingør, tiltale ham og tage Dom for, om han ikke bør have forbrudt det fordulgte Gods. Sj. T. 20, 88 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om, at de, naar ovennævnte hollandske Skipper bliver indstævnet for dem af Byfogden, straks skulle afsige Dom i Sagen og give Dommen beskreven. Sj. T. 20, 89.

— Miss. til Thommis Maltissen og Jens Mogensen. Kongen har bragt i Erfaring, at de Breve, der angaa Lundenes Slot, og hvormed det til Slottet liggende Gods skal forsvares, endnu ikke ere blevne overleverede til Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes, men staa i en gammel braadden Kiste i Skiern Kirke, hvor de ikke ere forvarede tilbørligt. Det befales

dem i den Anledning at begive sig til Skiern Kirke med det første, aabne Kisten, udtage de Breve og andet, der vedkommer Lundenes Slot og Gods, registrere dem og levere dem til Ulrik Sandberg med et under deres Haand og Segl affattet Register over dem. J. T. 5, 295 b. K.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov, Valdemar Parsberg og Knudt Brahe. For rum Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem og afdøde Mogens Jul om nogle Trætter mellem Jens Mikkelsen, Borger i Lund, paa afdøde Hans Christensens Vegne paa den ene Side og nogle af Kannikerne i Aarhus Domkirke paa den anden Side, at de enten skulde bilægge Trætterne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Denne Befaling er endnu ikke bleven bragt til Ende, fordi Jens Mikkelsen da ikke havde nøjagtigt Bevis af Hans Christensens Arvinger, som Sagen angik. Da Jens Mikkelsen nu mener, at han med nøjagtigt Brev og Segl kan gøre bevisligt, at han selv er Hans Christensens nærmeste Arving, befales det dem ved første Lejlighed igen at indstævne begge Parter i Rette for sig, uden Forhaling enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og i alt rette sig efter den tidligere Befaling. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de ikke mødtes og i Mogens Juls Sted. J. T. 5, 296.

— Aab. Brev om, at Jørgen Brockenhuus til Voldersleuf kongelig Sekretær, og hans Konsorter: Nicolaus Suabe, Kongens Møntmester, Thomis Lørcke, Hermand Wust og Morten Wesling, Borgere i København, i de næste 15 Aar maa besejle Island og der for Penge tilforhandle sig det Svovljord og Erts, som de kunne faa. De skulle for denne Benaadning aarlig give Kongen 1½ Læst godt lutret Svovl og levere det til Kongens Tøjmester. Naar de 15 Aar ere forløbne, skulle de paany ansøge om Fornyelse af Benaadningen. Kongen forbyder alle, baade sine egne Undersaatter og fremmede, i de nævnte 15 Aar at udføre saadan Svovljord og Materie fra Island eller drive nogen Handel der mod dette Privilegium. Gør nogen det, skal han have forbrudt Skib og Gods til Kronen. N. R. 3. 264¹.

2. Maj (—). Miss. til Herlouf Daa. Oluf Bagge. Ind-

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 224 ff.

bygger i Malmø, har berettet, at han for nogen Tid siden af en Hamburger Købmand, ved Navn Hans Heins, har tilforhandlet sig noget Tilgodehavende og Restance, som denne havde udestaaende hos en Del af Kronens Undersaatter i Borgefjord paa Island, og derhos beklaget sig over, at han ikke kan faa al denne Restance indkrævet, medmindre Kongen vil hjælpe ham. Det befales Herlouf Daa at give Sysselmændene i Borgefjord Syssel, hos hvem Oluf Bagge kan have noget at kræve, Tilhold om at betale ham eller hans Fuldmægtige. N. T. 3, 244¹.

2. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Herlouf Daa til Snedinge paa Island [ligelydende med Forleningsbrevet af 10. Maj 1597 for Johan Bockholt, naar undtages, at der tilføjes en Bestemmelse om, at den ene Portugals's Told, som tidligere svaredes af de fremmede Købmænd, der besejlede Landet, men nu ikke svares af de danske Købmænd, indtil videre maa afkortes i Herlouf Daas Afgift, og at Bestemmelserne om, at et af Kongens Skibe skal føre Lensmanden til Island, at han skal indlevere et Register over de Mænds Navne, der have Tilladelse til at besejle Havnene, og at han skal føre Tilsyn med Kongens Skibsfolk, der sendes til Vespensø og for Norden paa Island efter Svovl, ere udeladte]. N. R. 3, 264 b.

3. Maj (—). Følgebrev for Herlouf Daa til Snedinge til Bønderne paa Island. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 227 f.).

— Miss. til Erik Valkendorfs Arvinger. Kongen har nu forlenet Jørgen Brockenhuus til Vollersløf med Haranger Len og Halsten² Kloster i Norge, som deres afdøde Morbroder og Svoger Erik Valkendorf sidst havde i Værge, og befaler dem, da de endnu ikke, som de bør, have leveret Jørgen Brockenhuus en rigtig Jordebog over Lenene, uden Forhaling at tilstille ham en rigtig Jordebog over Lenene og det under dem liggende Gods under deres Signeter, saa han derefter kan vide at oppebære Kronens Rettighed. Sj. T. 20, 89.

— Miss. til Hendrik Lykke. Fader Madtsen, Indbygger i Malmø, har berettet, at hans afdøde Svoger Palli Graatrop for nogle Aar siden har været Foged i Maribo Kloster og ved sin Død har haft noget Tilgodehavende i Penge og Varer baade

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 226 f.

² Halsnø Kloster.

hos en, ved Navn Saxe Tordsen, som den Gang var hans Tjener og nu er Foged i Maribo Kloster, og hos nogle Bønder i Maribo Klosters og i Vordingborg Len. Da Fader Madtsen og hans Medarvinger efter Palli Graatrops Død have gjort hans Regnskab klart, har Fader Madtsen nu anmodet Kongen om at sørge for, at han og hans Medarvinger blive hjulpne til deres Tilgodehavende baade hos Saxe Tordsen og hos Bønderne. Det befales Hendrik Lykke at hjælpe dem til deres Tilgodehavende uden vidtløftig Proces eller Rettergang, saa de ikke skulle have Aarsag til videre at besvære Kongen. Sj. T. 20, 89 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck om at meddele Erik Kaas til Hvidbiørg og Knudt Daa til Hesthøllum Kopier af de Breve paa Hald, som maatte angaa deres Gaard Randrup, der for nogen Tid siden er brændt, dog saaledes at det sker uden Skade for Kongen og Kronen. Udt. i J. T. 5, 296 b.

— Miss. til Frands Rantzau. Da han har indberettet, at Skaaderup¹ Mølle i Giern Herred i Silkeborg Len er meget bygfældig baade paa Vandværket, Hjulene og selve Møllen, saa den ved første Lejlighed nødvendigvis maa gøres i Stand, befales det ham herved snarest muligt at lade Møllen istandsætte, hvor det gøres nødvendigt, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og lade denne føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 297.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jørgensen i Væ paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Maglehiembs Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Vester Vrams Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 194 b.

4. Maj (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Ifver Juel til Villestrup i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 90.

— Opfejningsbrev for denne Brevviser Madts Clausen, der for nogen Tid siden er kommen for Skade i Rudkøbing at ihjelslæ en, ved Navn Lauridts Bager, og siden er bleven svoren fra sin Fred for den Sag, da han nu har tilfredsstillet den dødes Slægt og Venner, saa de have taget Bod af Madts Claussens Fader

¹ Skannerup, Gern H.

Claus Ebbesen efter deres Nøje, og da nogle gode Mænd desuden ere gaaede i Forbøn for ham. Sm. R. 5, 22 b.

5. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Baldtser Berner, Indbygger i København, som Kobbertækker. Han skal tække det ny Hus paa Frederiksborg og paase, at det bliver skikkelig og vel forvaret med Tag. Han skal efter den med ham sluttede Kontrakt have $3\frac{1}{2}$ Dlr. for Oplægningen af hvert Skip. Kobber paa Huset, det være sig paa Taarnet, Renderne eller det slette Tag, men skal saa ogsaa udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning. Lensmanden paa Frederiksborg skal betale ham Pengene for Tækningen, efterhaanden som han fortjener dem. Sj. R. 15, 112¹.

— Miss. til Mogens Gjõe til Gundersløf om at lægge 1 Gaard i Blesinge i Hafverbiørg Sogn, 1 Gaard i Alsløf² i Synderup Sogn, 1 Gaard i Møllerup³ i Drusselberg Sogn og 1 Gaard i Dalby i Kiercke Helsinge Sogn i Løf Herred, der hidtil have ligget under Padborg Len, som Claus Daa til Rafnstrup har haft i Pant, og som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Basse til Siørup, ind under Sæbygaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 20, 90.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge følgende Gods i Padborg Len, som Claus Daa til Rafnstrup, Embedsmand paa Skivehus, hidtil har haft i Brug, og som har været pantsat fra Kronen, men nu igen er indløst til den, nemlig 3 Gaarde i Padborg, 1 Gaard i Buorup og 1 Gaard i Sunnerup⁴ i Faxe Herred, 3 Gaarde og 1 Gadehus i Sørup, 5 Gaarde og 1 Gadehus i Rafnsbiørig og 2 Gaarde i Raadt i Borse Herred, 4 Gaarde og 1 Gadehus i Lilletvæde i Hammer Herred, 1 Gaard i Urrup⁵ i Tyberg Sogn og 4 Gaarde i Hellufille i Hellufmagle Sogn i Tyberg Herred samt Kronens Part af Korntienden af Hellufmagle og Sandby Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Byg til Præsten i Sandby Sogn, ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset. Sj. T. 20, 90 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup og Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Embedsmænd paa Nyborg og Hagenskouf Slotte.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 578 f.   ² Aarslev, Slagelse H.   ³ Mullerup, Løve H.   ⁴ Sonnerup, Bjæverskov H.   ⁵ Orup, Tybjærg H.

Da Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har begæret 3 Kronens Gaarde og Herligheden af 1 Kirkebol i Rønninge By og Sogn, 1 Gaard i Menmølle¹ og 1 Gaard i Rørup i Ossum Herred i Nyborg Len til Mageskifte for 3 Gaarde i Obye² i Sundts Herred, 1 Gaard i Miskouf paa Hindtsholm, 2 Gaarde i Drebye i Munkeboue Sogn i Bierre Herred, 1 Gaard i Synder[sø] Sogn i Skoufbye Herred, 1 Gaard i Bobøl³ i Vendts Herred og 1 Gaard i Joldrup i Odense Herred, skulle de med det allerførste besigte alt Mageskiftetegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 195.

5. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Jensen i Rodø paa Kirkens Part af Korntienden af Bierkerøds Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken. Udt i Tb. S. 10.

7. Maj (—). Bestalling for Hans Brun som Skibshovedsmand med en aarlig Løn af 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, regnet fra Paaske 1606. Han skal heraf underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Skibene, da der saa skal medgives ham Fetalje som sædvanligt. Sj. R. 15, 112 b.

— Ligelydende Bestallinger for Skibskaptejnerne Kaasten Richartsen, Arendt Carnellussen, Peder Asmussen Veile og Philippus de Foss. Udt. i Sj. R. 15, 113.

— Ligelydende Bestallinger for Godske Lindenov og Mads Bagge som Skibskaptejner, Godske Lindenovs at regne fra 14. April 1605, da han først kom i Tjenesten, og Mads Bagges fra Paaske 1606. Udt. i Sj. R. 15, 113.

— Miss. til Peder Mund om indtil nærmere Ordre aarlig at afkorte 1 Ørt. Korn i den Landgilde, som enhver af Bønderne i Røgen og Vissen⁴ i Giern Herred i Skanderborg Len svare, da de efter hans Indberetning ikke kunne overkomme at svare den nuværende Landgilde. K. Udt. i J. T. 5, 297.

9. Maj (—). Miss. til Corfidts Ulfeldt. Han har indberettet, at Bygningen paa Ruegaard i adskillige Maader og paa forskellige Steder er meget forfalden, saa det kan befrygtes, at nogle af Husene ville falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa dem, og han har i den Anledning sluttet Kontrakt med

¹ Mellemmølle, Aasum H.   ² Ø. Aaby, Sunds H.   ³ Bubel, Vends H.
⁴ Vistnok Hjallesetorp, Odense H.   ⁵ ? N. Vissing, Hjelslev H.

en Bygmester om, at denne paa egen Bekostning, naar undtages, at det nødvendige Tømmer skal leveres ham, skal istandsætte Husene, for hvilket Arbejde Bygmesteren skal have 80 Dir., $\frac{1}{2}$ Pd. Mel, $\frac{1}{2}$ Pd. Malt og 1 Fjerd. Smør. Kongen giver paa Corfidts Ulfeldts Begæring sit Samtykke hertil. Corfidts Ulfeldt skal ogsaa betale, hvad der gaar med til Savskærere og i andre Maader, og føre alt til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 198.

10. Maj (Kbhvn.). Livsbrev for Jochim Brun, Foged paa Samsø, paa Søllemarkgaard paa Samsø, uden Afgift. Han skal være Lensmanden paa Kallundborg lydige, holde Gaarden ved god Bygning og frede Skoven, saa den ikke forhugges. J. R. 6, 322 b.

-- Livsbrev for Gregers Juel til Alstedt paa Kronens Part af Korntienden af Ølguodt Sogn, som Ifver Kaas til Limberrig, der har faaet Kongens Faders Konfirmation paa denne Tiende paa Livstid, nu har opladt til ham. Han skal være forpligtet til at fæste Tienden paany, naar Ifver Kaas dør, af Lensmanden paa Lundenes og aarlig inden Fastelavn svare den sædvanlige Afgift af Tienden til Lensmanden paa Lundenes, hvor det anvises ham, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Kongen forbeholder sig dog, saafremt Tienden ligger saa belejligt for noget af hans Slotte, Klostre eller Gaarde, at Kongen bliver til Sinds selv at bruge den, at kunne tage den tilbage mod Tilbagebetaling af det udgivne Stedsmaal. J. R. 6, 323.

12. Maj (—). Miss. til Morten Mogensen og Jacob Beck. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at overlevere Sten Matsen til Rønneholm Bahus Slot med Tilbehør. Da Kongen nu har erfaret, at der paa Slottet staar en Kiste, hvori Bahus Lens Kirkers Penge og Forraad opbevares, skulle de ligeledes overlevere Sten Matsen nævnte Kiste og Penge samt de gode Mænds Breve, der ere blevne forstrakte med Kirkernes Penge, og en Genpart af Kirkestolen, som findes derved, og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. Sk. T. 3, 251 b.

— Miss. til Hermand Jul. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvoraf han vidtløftigere kan se denne Brevvisers Klager over ham og Borgemestre og Raad i Visby. Det befales ham og Borgemestre og Raad snarest muligt at erklære sig udførligt herpaa og sende deres Fuldmægtige hid med de Breve og andet, der vedkomme Supplikantens Besværing, saa disse kunne faa Dom

over Anklageren, naar Kongen forordner nogle gode Mænd til at forhøre Sagen. Sk. T. 3, 252.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jacob Høg. Da Mogens Gjõe til Gundersløfhollum som fuldmyndig Væрге for afdøde Falk Gjøes Børn ikke paa deres Vegne kan være til Stede, naar den Jordebog over afdøde Otte Banners Gods efter Kongens og Danmarks Riges Raads Dom¹ skal leveres til Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Trudsens Enke, og Otte Lindenov til Borrebye, skal Jacob Høg indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede i Aalborg Onsdagen [11. Juni] efter førstkommende Pinsedag for paa Mogens Gjøes og hans Broderbørn Ifver og Falk Gjøes Vegne at overlevere Fru Karen Banner og Otte Lindenov en rigtig Jordebog over Otte Banners Gods og siden være til Stede ved Overleveringen til dem af Otte Banners Gaard og Gods, derefter paa Ifver og Falk Gjøes Vegne være til Stede ved Delingen af Otte Banners Gods mellem afdøde Fru Magdalene Banners Arvinger og Fru Karen Banner og ved Delingen af afdøde Fru Ingeborrig Skeels Jordegods og Løsøre, som endnu er uskiftet, mellem Hans Axelsen til Rugård paa den ene og Fru Magdalene Banners Arvinger paa den anden Side. Naar Hans Axelsen har faaet sin Part af Jordegods og Løsøre, skal Jacob Høg være til Stede ved Delingen mellem Fruerne Anne og Dorrethe Krabbe paa den ene og Fru Karen Krabbes Arvinger paa den anden Side. Han skal paase, at Ifver og Falk Gjõe faa den Part, der tilkommer dem, og ikke komme til kort, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. J. T. 5, 297 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Fynbo og Saxe Olsen paa Kirkens Part af Korntienden af Tikiøb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 8 Læs Strøelse til Kirken. Udt. i Tb. S. 10.

13. Maj (—). Miss. til Christopher Gersdorf. Han har indberettet, at der i hans Len [Lønborg Bispegaard] findes 2 Birker i ét Sogn, og at der i begge Birker holdes Ting hver Uge paa 2 forskellige Dage til stor Besværging for Kronens og andre Bønder. Det paabydes ham ved første Lejlighed at ordne det saaledes, at der herefter bliver holdt Birketing hver Uge i det ene af Birkerne, hvor det er mest belejligt for Bønderne i begge Birker, og fuldstændig at afskaffe det andet og foreholde Bønderne i begge Bir-

¹ Se Seøher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14 S. 56 ff.

ker, at de herefter skulle søge deres Ret paa samme Ting. J. T. 5, 298.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Lange til Brening, [Chresten Høg og Jacob Skram]. For nogen Tid siden er der udgaaet Befaling til dem om at skifte mellem Peder Skram til Strandbygaard paa hans Hustrus¹ Børns Vegne paa den ene og Anders Skram til Dybierriglund paa den anden Side og om at skifte mellem Anders Skram og dennes egne Børn det Jordegods, Løsøre, rørligt og urørligt Gods, Indgæld og Udgæld, som arveligen er tilfalden dem efter deres afdøde Hustru² og Moder, og som bør skiftes. Da denne Befaling paa Grund af forskellige Forfald ikke endnu er bleven udført, befales det dem herved at mødes med det allerførste og uden videre Forhaling udføre Befalingen, saa begge Parter en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen, og give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 5, 298 b.

14. Maj (—). Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at Hendrik Weskindt fra Lybæk for nogen Tid siden hemmelig har udført 1½ Td. Salpeter her af Riget med en Skipper fra Skelskør imod Kongens Forbud. Det befales ham i den Anledning ved allerførste Lejlighed at arrestere paa en Ret alt det Tilgodehavende, som han kan opspørge, at Hendrik Weskindt har her i Riget, indtil Sagen er bleven forfulgt til Doms, og lade den Skipper tiltale, som har udført Salpeteret, hvis han har været Medvider i Sagen, og ligesaa den Mand, der har solgt Salpeteret. Sj. T. 20, 91 b.

— Miss. til Lauge Urne. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Søfren Olufsen, Borger i Aarhus, har anført om nogen Gæld, som Kirkeværgerne i Landskrone kræve ham for. Da Søfren Olufsen har anmodet om, at der maa blive beskikket en uvildig Person til at dømme ham og hans Modpart imellem, og da Øvrigheden i Byen for en Del synes at være vildig i Sagen, skal Lauge Urne ved allerførste Lejlighed stævne begge Parter i Rette [og dømme dem imellem]. Sk. T. 3, 252 b.

15. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om til Kongens Behov at optage de første til Sundet kommende engelske

¹ Anne (eller Mette) Hartvigsdatter Skram.

² Mette Iversdatter Skram.

Styrmænd, som Kongen kan være forvaret med, hvad enten de komme østfra eller vestfra, og siden sende dem til København, hvor Kongen saa vil akkordere med dem. De skulle med det allerførste lade gøre et Overslag over, hvor mange Penge de have i Forraad paa Toldboden, og saa hurtigt som muligt erklære sig derom til Kongen. Sj. T. 20, 92.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage 2 af Rentemester Envold Kruses Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 92.

19. Maj (—). Miss. til Oluf Munk. Han har indberettet, at der er tilfaldet hans Søstre saa stor en Gæld efter deres afdøde Fader, at den aarlige Indkomst af deres Gods ikke kan forslaa til at betale den aarlige Rente af Gælden med, hvilket medfører, at de i Længden ville komme i stor Ulejlighed, og han har derfor begæret Tilladelse til at sælge saa meget af deres Gods, at Gælden dermed i Tide kan blive betalt. Det befales ham i den Anledning, at han i to af sine nærmeste Frænders Overværelse, en paa fædrene og en paa mødrene Side, rigtig skal lade optegne al Søstrenes Gæld og hvor meget af deres Gods der maa sælges for dermed at betale Gælden, og indsende Registre over begge Dele under de gode Mænds Haand og Segl til Kancelliet, saa Kongen derefter kan erklære sig nærmere. J. T. 5, 299. K.

— Miss. til Frands Rantzau. Han har indberettet, at en Kvindeperson i Byen Ellerup i Silkeborg Len for nogen Tid siden er bleven ombragt af en Karl og tre Kvinder samme-steds, for hvilket Mord en af Kvinderne er bleven straffet paa Livet. Der er gaaet Dom over nogle af de andre, som have samtykket i denne Gerning og ere blevne anholdte paa videre Bøsked, og han har nu begæret at faa at vide, hvorledes Kongen vil have det med disse tre Personer. Det befales ham at tage lovlig Dom over disse Personer i denne Mordsag, saafremt det ikke allerede er sket, og gaa frem efter Dommens Lydelse med Eksekution. J. T. 5, 299 b.

20. Maj (Frederiksborg). Miss. til Christian Holck om i Eske Brocks Sted sammen med Prebiørn Gyldenstjerne at være Anders Skrams Lovhøring, naar denne førstkommende 4. Juni efter Loven skal indføre det, som Kongens paa sidste Herredag afsagte Dom tilholder ham til at indføre af afdøde Jørgen Munks Børns Gods til Ifver Munk, da Eske Brock formedelst andet Forfald ikke kan være til Stede til denne Tid. Udt. i J. T. 5, 299 b.

21. Maj (Frederiksborg).) Miss. til Hans Lindenov. Denne Brevviser, en Borger fra Rostock, har paany anmodet om at maatte faa noget Bly, som for nogen Tid siden er strandet under Bornholm, og som Hans Lindenov paa Kongens Vegne tilholder sig, efter hans til Kancelliet indsendte Erklæring fordi Blyet ikke er blevet bjærget eller optaget af Grunden, førend Aar og Dag har været forbi, medens derimod Rostockeren hævder, at han har talt derpaa tidligere, selv om Tiden er trukket ud og det ikke er optaget i Tide, hvorfor han mener, at han ikke burde have Blyet forbrudt. For at Kongen en Gang for alle kan blive fri for denne Borgers Overløb, skal Hans Lindenov ved første Lejlighed tage endelig Dom i Sagen, om Borgeren har forbrudt Blyet eller ej, og rette sig efter Dommen. Sk. T. 3, 252 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage 3 Sønner af Morten Skinkel til Østrup i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 92.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Hr. Rasmus Lauridsen, Sognepræst i Liunge, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 92.

— Miss. til Carl Bryske og Borgemestre og Raad i Aarhus. Borgemestre og Raad i Bergen have indberettet, at de for nogen Tid siden have overleveret en Borger i Aarhus, ved Navn Jørgen Knudsen, 600 Dlr., som han paa deres Vegne skulde betale i København. Dette har han dog ikke gjort, men forholdt og forkommet Pengene, hvorfor de have begæret at maatte blive hjulpne til Ret. De have tidligere faaet en Gaard i Aarhus til Pant af Jørgen Knudsen, hvilken Gaard dog ikke skal være god for de 600 Dlr., og have derfor nu sendt deres Fuldmægtige did for at udføre Sagen mod Jørgen Knudsen med Retten. Det befales dem at sørge for, at Jørgen Knudsen faar Tilhold om at sælge Gaarden, saa Borgemestre og Raad i Bergen kunne faa Erstatning for deres Penge og for den mærkelige Skade og Ulejlighed, som er tilføjet dem ved hans Forsømmelse, for at deres Fuldmægtige paa deres Vegne en Gang for alle kunne blive tilfredsstillede, da det synes, at Jørgen Knudsen ikke har forholdt sig saa oprigtigt med Pengene og deres Overlevering, som han burde og hans Forskrivning tilholder ham, og Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 5, 300. Orig.¹ i Landsark. i Viborg.

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 10 f.

24. Maj (Kbhvn.). Skøde til Magnus Tombs, Kongens Trommeter, paa en Kronens Bolig i Kongensgade i København. Sj. R. 15, 113 b. (Tr.: KD. II. 525).

— Ligelydende Skøder til Nikkel Fischer, Kongens Trommeter, Jørgen Arendt, Kongens Buntmager, Melkior Skriver, Trommeter, Peder Hansen, Skrædder, Laurids Hansen, Bøssemager, Mikkel N., Rustmester, Dirik Rustmester og Mester Villom N., Dronningens Hofskrædder, paa Boliger i Kongensgade i København og til Niels Malmø, Kongens Skipper, Hans Kost, Tøjmester, og Mikkel Vibe, Raadmand i København, paa Boliger paa Slots-
holmen. Udt. i Sj. R. 15, 114 b. Konc. (til M. Villom, Dronningens Hofskrædder). (Tr.: KD. II. 526—29).

— Mageskifte mellem Hans Lindenov til Ødtsløf og Kronen. Sk. R. 3, 231 b. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev for Mogens Godske paa det efter afdøde M. Jens Pedersen ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. Naar han ikke er forhindret ved Kongens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 323.

27. Maj (—). Fortegnelse paa de Skibe og Skibshovedsmænd, der bleve affærdigede til Grønland: 1. Gotske Lindenov blev forordnet til Admiral over de 5 Skibe, som kom til Grønland, nemlig Trøst, den røde Løve, Ørnen, Gillebert og Pinken Katten; han selv var Hovedsmand paa Trøst og fik de sædvanlige Skibsartikler med sig. 2. Hans Kønig blev forordnet til Skibshovedsmand paa den røde Løve og fik de sædvanlige Skibsartikler med sig. 3. Hans Brun blev forordnet til Hovedsmand paa Skibet Ørnen og fik de sædvanlige Skibsartikler med sig. 4. Kasten Richertsen blev beskikket til Skibshovedsmand paa det skotske Skib Gillebert og fik de sædvanlige Skibsartikler med sig. 5. Anders Holck blev Skibshovedsmand paa Pinken, men fik ingen Skibsartikler med sig. Udt. i Sj. T. 20, 92 b.

— Livsbrev for Jørgen Christoffersen og hans nuværende Hustru paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Heltborrig Sogn i Ørum Len og af Resen Sogn i Skodborrig Herred i Bøfling Len, kvit og frit. J. R. 6, 324.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Da Jørgen Christoffersen i Boller har udlagt til Kronen 1 Gaard, kaldet Vogenstrup, i Vindinge Sogn i Vulborg Herred, der i Bondeskyld svarer 3 Tdr. Rug og 2 Pd. Smør, 1 Byggestød paa Gaardens Grund,

der aarlig svarer 1 Dlr. i Bondeskyld, med en Mølle, hvoraf der aarlig svares 8 Dlr., til Gengæld for, at Kongen har bevilget, at han og hans Hustru for Livstid maa beholde 2 Korntiender, kvit og frit, den ene af Heltborrig Sogn i Ørum Len og den anden af Ressen Sogn i Skodborrig Herred, skal Prebiørn Gyldenstjerne paa Tinge tage nøjagtigt Skøde af Jørgen Christoffersen paa nævnte Gaard, Mølle og Byggested og levere ham Kongens Brev paa Tien-derne, lade Godset indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 5, 300 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Han har indberettet, at det paa forskellige Steder paa Gulland ofte hænder sig, at der bor 4, 5 eller 6 Par Folk paa én Gaard, og anmodet om, at han, naar der bliver Gaarde øde, maa tage af saadanne Folk og sætte dem ind paa de øde Gaarde. Kongen samtykker heri og befaler ham at ordne det saaledes, naar der bliver Gaarde øde. Sk. T. 3, 253.

28. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en af Hermand Jul til Aaberg, Embedsmand paa Visborg, forfattet Forordning¹, dat. Visborg Slot 20. Juli 1604, angaaende Bryllupper paa Gotland, dog forbeholder Kongen sig Ret til at forandre den efter Tidens og Landets Løjlighed. Sk. R. 3, 234 b.

— Miss. til Axel Brahe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Krabbe, indtil der er blevet skiftet mellem hende og hendes Søskende efter deres Moder², da Tygge Krabbe, der ellers efter Loven er hendes Værge, ikke kan forestaa Værgemaalet. Udt. i F. T. 3, 200.

— Forløningsbrev for Clemmedt Søfrensen, Borge-mester i Vejle, paa Jelling Syssels Provsti, som M. Niels Villumsen hidtil har været forlenet med. Han skal være forpligtet til aarlig at høre Kirkernes Regnskab og paase, at Kirkernes Indkomst anvendes til Kirkernes Bygning og Bedste. M. Niels Villumsen skal fremdeles beholde Præstetienden og anden Præsterettighed af Bresten Sogn samt den Gaard i Balle, som han nu bor i, saalænge han lever. Clemmedt Søfrensen skal holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret og maa ikke forhugge Skovene. J. R. 6, 324 b.

29. Maj (—). Miss. til Sigvord Grubbe om at overtage 3

¹ Forordningen er optaget i Stadfæstelsen.

² Margrete Reventlov Erik Krabbes.

Gaarde i Reersløf og 1 Gaard i Hermandstrup, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Lindenov. Udt. Sk. T. 3, 253 b. .
 29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Da der paa Skanderborg Slot er Brug for nogle Render til Posterne og Vandkunsten sammesteds, skal han, efterhaanden som Peder Mund, Embedsmand paa Skanderborg, gør Anfordring derom, lade hugge og skaffe dennes Fuldmægtige de fornødne Render, hvilket i det højeste vil beløbe sig til omtrent 300. Sk. T. 3, 254.

— Livsbrev for Karene Nielsis i Frensløf¹ paa den lille Kronens Gaard i Frensløf i Skanderborg Len, som hun selv bor i, fri for Afgift, Ægt og Arbejde. Hun skal være forpligtet til at istandsætte Gaarden og holde den i god Stand. J. R. 6, 325.

— Miss. til Peder Mund. For at den ene af Kronens Bønder under Skanderborg Len ikke skal blive mere besværet med Høstarbejde til Ladegaardene end den anden, og for at alt kan gaa lideligt og tilbørligt til, skal Peder Mund lade al den til Ladegaardene liggende Jord skifte mellem Bønderne i alle de underliggende Herreder, ingen undtagne, saa enhver kan vide, hvad han for sin Person skal pløje, slaa og høste af Hø og Korn, foreholde Bønderne, at de uden Forsømmelse skulle møde paa de Dage, til hvilke de tilsiges af ham selv eller hans Fuldmægtige, og udføre Høstarbejdet, og lade dem straffe, hvis de vise sig forsømmelige. J. T. 5, 301.

— Miss. til Hendrik Belov. Kongen har ladet udgaa flere Befalinger angaaende Trætten mellem Mogens Gjõe til Gundersløfhollum, Befalingsmand paa Sebygaard, paa hans Broderbørns Vegne. Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand paa Helsingborg, paa hans Hustrus² Vegne og deres Medarvinger. Da Eske Brock til Estrup, Befalingsmand paa Dronningborg, der er med i disse Befalinger, nu ved Kongens Bestilling er forhindret i at møde ved Befalingernes Udførelse, befales det Hendrik Belov at indtræde i hans Sted. J. T. 5, 301 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Margrette Friis til Engelund paa Kronens Part af Korntienden af Tørring Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 17 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 79 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Pedersen i

¹ Formentlig Framlev, Framlev H.

² Helvig Falksdatter Gjõe.

Hurre paa menige Sognemænds Vegne paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hurre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og 2 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 194 b.

29. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Jørgensen i Tokkerup paa menige Sognemænds Vegne i Hallerød Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Hallerød Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 2 Pd. 6 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 195.

30. Maj (—). Miss. til Bispen i Aarhus. Denne Brevviser, der for nogen Tid siden har betjent Prædikestolen i Aarhus, men er bleven fjærnet fra sit Kald, fordi han har besøvet sin trolovede Hustru nogle faa Uger, førend de havde Bryllup, har nu begæret, at denne hans Forseelse, som er sket af menneskelig Skrøbelighed, maa blive eftergivet ham, og at han igen maa faa sit Kald. Kongen vil ingenlunde tilstede, at han igen maa faa Kald ved den Menighed, hvor han har begaaet sin Forseelse, paa Grund af den Forargelse, det vilde give, men har bevilget, at han maa faa Kald et andet Sted, hvis han lovligt kan blive kaldet, hvorfor Bispen i saa Tilfælde ikke maa gøre ham nogen Hinder. J. T. 5, 302.

31. Maj (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Da Kongen for nogen Tid siden har købt den Gaard i København, hvori Tugthuset nu holdes, og som Tycho Brahe tidligere har haft i Væрге, af Eske Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og er bleven ham 750 Dlr. skyldig derfor, skulle de kvittere ham for dette Beløb i hans Regnskab. Sj. T. 20, 92 b.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Malmø have berettet, at det vil falde dem meget besværligt fremdeles at udgive den Told og Sise, som de for nogen Tid siden frivilligt have paataget sig at udgive indtil videre til Byens Befæstning, og hvorom Kongen har ladet udgaa Brev, og have anmodet om, at der maa ske nogen Forandring hermed. Kongen har i den Anledning og i Betragtning af deres besværlige Vilkaar tilbagekaldt det tidligere udgaaede Brev¹ og paabudt, at naar der herefter skal gøres Udlæg af Byen til Befæstningen, skal der hertil af Øvrigheden paalægges en Skat paa hele Borgerskabet, saaledes at den rige hjælper den fat-

¹ 15. Juni 1600.

tige. For Tolden og Sisen skulle de herefter være aldeles fri, medmindre Kongen giver anden Ordre. Sk. R. 3, 236 b.

31. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Denne Brevviser, Rasmus Nielsen, har berettet, at han i nogle Aar har tjent Kongens Fader og senere Kongen selv som Dyrevogter i Skanderborg Len, og anmodet om, at han i Betragtning af sin lange Tjeneste paa et vist Aaremaal maa faa en Gaard i Klinteup i Gern Herred i Skanderborg Len, som nu ligger øde og aldeles forfalden, kvit og frit, mod at genopbygge den og holde den i Stand. Peder Mund skal lade ham faa Gaarden uden Indfæstning og lade ham beholde den de næste 5 Aar fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Han skal tage nøjagtig Forvaring af Rasmus Nielsen for, at denne vil genopbygge Gaarden og holde den i Stand. J. T. 5, 302 b.

— Miss. til Johan Brockenhuus og Jens Mogensen. Mogens Gjõe til Gunnersløfholm paa sine Broderbørns Vegne, Eske Bilde til Ellinge paa sin Hustrus¹ Vegne, Fru Dorrethe Krabbe til Eskier, Erik Lykkes Enke, og Fru Ane Krabbe til Vorgaard, Erik Kaas's Enke, ere paa sidste Herredag af Kongen og Danmarks Riges Raad dømte til at levere en rigtig Jordebog fra sig over Asdal Gaard og Gods til afdøde Otte Banners Arvinger. Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Trudsens Enke, og Otte Lindenov til Borreby. Da Lodderne og Skiftebrevene angaaende nævnte Gods staa forseglede paa Asdal under afdøde Fru Magdalene Banners og Fru Karen Banners Forsegling og det forekommer Mogens Gjõe, Eske Bilde, Fru Dorrethe Krabbe og Fru Ane Krabbe besværligt at inddrage i et uskiftet Fællesbo, medmindre der beskikkes nogle gode Mænd til at være til Stede ved Brevkisternes Aabning og Loddernes og Skiftebrevenes Udtagelse, skulle Johan Brockenhuus og Jens Mogensen ved første Lejlighed begive sig til Asdal for i Forening med Arvingernes Fuldmægtige at udtage af Kisterne de Lodder, Skiftebreve og andre Breve, der findes og bør leveres Arvingerne, og levere dem til Arvingerne, efter at de ere blevne rigtig registrerede, mod en nøjagtig Reversal for dem. J. T. 5, 303.

— Miss. til Johan Rud til Møgelkier, Befalingsmand paa Ørum Slot, og Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller. Da Kongen har bevilget, at Fru Birgitte Marsvin til Borslø, Frederik Ulfeldts

¹ Helvig Falksdatter Gjõe.

Enke, maa faa Herligheden i 1 jordeggen Bondegaard i Hosbye i Bierre Herred i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard med 1 til Gaarden hørende Mølle i Lummerop i Giøng Herred, 1 Gaard, kaldet Filkestedt, i Villands Herred og 1 Gaard i Arup i Blekinge, over hvilket hendes Gods de to gode Mænd, der have besigtet Godset, skulle sende dem en Besigtelse, skulle de med det første besigte den Gaard, hun begærer af Kronen, og naar de faa Besigtelsen over hendes Gods, ligne og lægge alt Mageskiftegodsset og indsende Besigtelserne til Kancelliet. J. T. 5, 303. K. (oprindelig dateret 31. Maj, rettet til 1. Juni).

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Dorithe Daa til Gierderup. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en af hendes Skytter imod Kongens Forbud har fordristet sig til at skyde inde paa Kronens Mark i Kallundborg Len, hvilket Kongen paa ingen Maade vil lade gaa ustraffet hen, skal hun give Skytten Tilhold om at blive til Stede indtil Sagens Uddrag, saafremt hun ikke selv vil staa Kongen til Rette derfor. Sj. T. 20, 93.

— Miss. til Sten Maltessen til Holmgaard og Christian Gyldenstjerne til Stiernholm. Da Fru Birgette Marsvin til Boersø, Frederik Ulfeldts Enke, har begæret Herligheden i 1 Selvejrbondegaard i Hosbye i Bierre Herred i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard i Lunnerup¹ og Lunnerup Mølle i Giøng Herred, 1 Gaard, kaldet Filkested, i Villants Herred og 1 Gaard i Aarup i Blekinge, [skulle de med det første besigte Godset i Skaane og Blekinge og sende Besigtelsen til Johan Rud og Otte Kristoffer Rosenkrantz]. Sk. T. 3, 254 b.

— Miss. til Eske Bilde (Helsingborg), Sigvort Grubbe (Malmøhus), Hendrik Ramel (Aahus), Christen Bernekov (Landskrone), Anders Sinklar (Gladsakse), Arrild Hvitfeldt (Giers Herred), Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg), Mogens Kaas (Halmstad), Brostrup Gjedde (Laholm), Jacob Beck (Varberg) og Tage Krabbe (Øs Kloster) om at lade Landstrygere og Dagdrivere i deres Len paagribe og sende til Malmø for at arbejde paa Befæstningen, dog maa der kun fremsendes føre og stærke Personer, som kunne bruges til saadant Arbejde. Sk. T. 3, 255. (Se CCD. III. 205).

— Miss. til Carl Bryske. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med nogen Vin, som en amsterdamsk Borgers Fuldmægtig for kort Tid siden har forbrudt til Kronen, og som

¹ Lommerup, Gyngø H.

Borgemestre og Raad i Aarhus have tildømt Kongen som forbrudte Varer. Det befales ham ved første Lejlighed at sende Vinen til Københavns Slot. J. T. 5, 304.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Bisperne over alt Riget. Da Kongen for synderlige indfaldne Aarsagers Skyld vil begive sig paa en Rejse til England, skulle de give alle Sognepræster i deres Stift, baade i Købstæderne og i Landsbyerne, alvorlig Befaling til, medens Rejsen staar paa, med største Andagt at bede Gud give sin Velsignelse til den, saa den maa begyndes og fuldendes lykkelig og vel, naadig beskytte og beskærme Kongens Raader og gode Mænd og ganske Følge og naadig forlene Kongen at komme sund og karsk tilbage til sine Riger og finde dem og sine Undersaatter i Fred og Ro. Sj. T. 20, 93¹. Orig. (til Superintendenten i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintendenterne i Viborg og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg.

2. Juni (—). Bestallinger for Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Befalingsmand paa Vestervig Kloster, som Admiral paa Kongens Livskib de 3 Kroner og Admiral over de andre Skibe, der skulle følge Kongen paa hans Rejse til England, for Mogens Ulfeldt til Selsøe, Underadmiral paa Argo, Kield Baad paa Gideon, Hans Simensen paa Victor, Henning Vals-
torp paa Raphael, Mogens Godske paa Poenitens, som var de 3 Kroners Pinke, og Peder Holst paa Marekatten, som tog Vare paa Argo. — Skibsartiklerne, hvorefter alle skulle rette sig, lød som sædvanligt. Sj. R. 15, 117 b.

— Miss. til Breide Rantzau, Arild Hvitfeldt og Hendrik Lykke om at være til Stede her i København, medens Kongen er paa Rejsen til England, og ligge i Regeringen. Sj. T. 20, 93 b. (Tr.: Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 141 f. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 450 f. Jvfr. CCD. III. 205).

— Miss. til Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Preben Gyl-
denstjerne, Axel Brahe, Olof Rosensparre og Christian Holck om, hvis noget uforvarende farligt skulde tildrage sig, af yderste Forstand og Formue tilhjelpe at afstille det. Sj. T. 20, 94 b. (Tr.: Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 142. Jvfr. CCD. III. 206).

¹ Tr.: P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 450.

2. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1606 at regne, for Mogens Kaas til Støvringgaard paa Kronens Gaard i Halmstad. Han skal holde Befæstningen i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal svare 650 Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af Gaardens og Stiftets visse Indkomst og af Kronens Rente af Aasted Herred. For det Gods, som Kongen i Sten Madtsens Tid har ladet lægge under Halmstadgaard, og hvorfor denne har gjort særskilt Regnskab, for den gejstlige Jurisdiktion af Aasted Herred og for Oldengæld, Told, Sise, rodhugget Skov og Vrag skal han aarlig gøre Regnskab. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 9—11, 13—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 238 b. Orig.¹

— Miss. til Brostrup Gjedde og Jacob Beck om at overlevere Mogens Kaas Halmstadgaard. Udt. i Sk. T. 3, 255.

— Miss. til Hr. Peder Nielsen, Hospitalsforstander i Randers. Denne Brevviser, Anker Pofvelsen, har berettet, at Hospitalet i Randers efter en klar gjort Afregning er bleven ham en Sum Penge skyldig fra den Tid, da han var Hospitalsforstander. Da Kongen af Lensmanden har erfaret, at Afregningen er rigtig og uden Mangler, og at Hospitalet ogsaa er saaledes ved Formue, at det formaar at betale Gælden, befales det Peder Nielsen paa Hospitalets Vegne at betale Gælden, men sørge for, at Hospitalet faar godtgjort de Varer, som Anker Pofvelsen er bleven de fattige skyldig. J. T. 5, 304.

4. Juni (Frederiksborg). Bestalling for Hans Hendriksen som Skovrider over Kronens Skove i Kronborg og Frederiksborg Len. Han skal skyde alle de Hunde, han træffer i Skovene, hvem de saa end tilhøre, og paase, at intet hugges i Skovene uden efter Lensmandens Ordre, og at Skovfogderne ikke lade hugge noget, uden at det i Forvejen er blevet mærket og udvist af ham. [Iøvrigt med Art. 1—6]. Sj. R. 15, 118.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har for nogen Tid siden hos Tage Krabbe bestilt et helt Antal Tusinde Mursten, som ere brændte ved dennes Gaard Jordbjerg og allerede skulle være førte ned til Ladestedet. Skønt Kongen tidligere var til Sinds, at de

¹ Tr.: Falkman, Upplysningar . . . om inkomster af andeligt gods uti Skåne. Halland och Blekinge II. 83 f. (i svensk Oversættelse).

skulde føres til København, befales det ham dog nu ved allerførste Lejlighed at lade dem føre til Sundbye Færge. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 256.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom i en Sag mellem Knud Bertelsen paa den ene og Hermand Juel til Aaberg, Befalingsmand paa Visborg, og Borgemestre og Raad i Visby paa den anden Side. Sj. T. 20, 95. (Tr.: KD. V. 6 f.).

— Miss. til Christian Bernekov om at give Bønderne i Landskroner Len Ordre til at nedføre saa mange Sten, som de kunne overkomme, til Ladestederne, for at de kunne blive sendte til København. Udt. i Sk. T. 3, 258 b.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe angaaende Bønderne i Malmøhus Len. Udt. i Sk. T. 3, 258 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Bønderne i Malmøhus Len Tilhold om med det allerforderligste at fremføre Kampesten til Ladestederne, saa Stenene med det første kunne blive sendte til København. Udt. i Sk. T. 3, 256.

— Miss. til Hans Axelsen og de andre Arvinger efter Fru Ingeborrig Skeel. Da Kongen har erfaret, at de endnu ikke have afleveret de Jordebøger, der bleve tilstillede afdøde Otte Banner, da han overtog Segelstrup Len og Ø Kloster, ej heller de Tingbøger, Mandater og Breve, som ere udgaaede, medens Otte Banner og Fru Ingeborrig Skeel havde Lenene, og hvad andet, der angaar Lenet, og hvormed Lenet og dets Gods skal forsvares, paabydes det dem herved alvorligt, at de straks skulle tilstille Envoldt Kruse, Befalingsmand paa Segelstrup, alt hvad der bør afleveres, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal gribe til andre Midler. J. T. 5, 304 b.

6. Juni (—). Aab. Brev om, at Hans Povelsen, Peder Skrædder, Erland Mønck, Jens Knudtsen, Mikkell Skomager, Karina Niels Jensens, Niels Andersen, Lauridts Tyske, Rasmus Jensen, Jens Drucken, Niels Smed, Marina Chrestens, Christoffer Kræmmer, Zacharias Bartskeer, Christen Skomager, Jens Knudsen, Mikkell Hansen og Oluf Hellevad, Borgere i Præstø, der have lidt Skade ved Ildebrand, i de næste 3 Aar maa være fri for Skat og al anden kongelig Tyngge. Udt. i Sj. R. 15, 119 b.

— Miss. til Frands Rantzau. Kongen har befalet sine Jægere at jage i Alling Klosters Skove, i Vindersløfgaardsskove og i Sko-

vene ved Karup. Han skal paase, at det ikké tilstedes dem at jage paa andre Steder i Lenet, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. J. T. 5, 305.

6. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Peder Mund med Hensyn til Kongens Jægere, der skulle jage i Velling Skove, Vinde¹ Skove, Nørre Visne² Skov og Galten Skov. Udt. i J. T. 5, 305.

— Miss. til Strange Matsen. Norges Krones Undersaatter, der handle paa Færø, have berettet, at de paa Færø besværes med det ny Maal, som Kongen har forordnet i Danmark og Norge³, og med strengere og længere Vægt og Alen, end det fra Arilds Tid af har været brugeligt paa Færø. Da Kongen ser, at de Varer, der sælges eller købes paa Færø, ere satte for et vist Køb, og Forordningen om det ny Maal ikke er ment at skulle gælde Undersaatterne paa Færø, ej heller in specie formelder noget derom, skal han gøre den Forordning, at de af Kongens Undersaatter, der have Varer at forhandle paa Færø, og ligesaa Undersaatterne paa Færø ikke blive besværede med strengere Maal, længere og større Alen og Vægt eller højere Køb, end det fra Arilds Tid af har været brugeligt, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. N. T. 3, 247 b.

7. Juni (—). Miss. til Steen Brahe om at lade istandsætte de Mangler, der findes paa Vinduer og Lofter paa Kallundborg Slot, dog skal han paase, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt, og at der ikke til ingen Nytte bliver gjort Bekostning paa Steder, hvor det ikke højlig gøres fornødent. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 95.

8. Juni (—). Kvittans til Benedix von Canneberg, Kongens Fiskemester, der nu har gjort Regnskab for de ferske Fisk, som han paa Kongens Vegne har solgt i Frederiksborg og Kronborg Len fra 10. Marts 1604 til 12. Marts 1606 foruden de Fisk, som have været fornøden til Kongens daglige Udspisning. De Penge, han har faaet ind, har han indleveret i Kongens eget Kammer. Sj. R. 15, 120.

— Aab. Brev til alle Lensmænd, Over- og Underdommere om, at de uden al Forhaling og Ophold skulle dømme i de Sager, som Oluf Manderup, Borger i København, Jægermester

¹ Vinding Skov, Tyrsting H. ² N. Vissing, Hjelslev H. ³ 12. Maj 1602.

Mogens Gjøre til Gundersløfs fuldmægtige Foged, under Mogens Gjøres Fraværelse i England indstævner for dem, og hjælpe ham, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Udt. i Sj. R. 15, 120 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Holger Ulfstand til Heckeberg i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt i Sj. T. 20, 95 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. For nogen Tid siden har der været Trætte mellem Villom Hendriksen i Egebek og en Borger i Flensborg, ved Navn Jørgen Skulte, angaaende en Part i en Gaard i Malmø, som endelig er bleven tildømt Jørgen Skulte, medens Villom Hendriksen er bleven henfunden til sine tilbørlige Dommere, der skulle paadømme, hvad Kost og Tæring han bør give sin Modpart. Villom Hendriksen mener dog, at han i andre Maader har Tiltale til Jørgen Skulte baade for det, der er blevet bygget paa Gaarden, for erlagt Jordskyld og for andet, som er anvendt paa den, hvilket han nu agter at søge med Retten hos Jørgen Skulte, men han er bange for, at han, som han er bleven anmodet om for Retten, skal blive henvist til at tiltale Jørgen Skulte paa dennes Værneting i Flensborg og saaledes blive holdt fra sin Ret. Da Arven og den Part i Gaarden, som der er Trætte om, er falden her i Riget, hvor ogsaa den hele Proces mod Villom Hendriksen er bleven begyndt og paa det nærmeste fulddreven, skulle de med det allerførste stævne begge Parterne i Rette for sig og afsige endelig Dom om, hvor meget Villom Hendriksen kan tilkomme for den Bygning, han har bekostet paa Gaarden, og for det, som han har udlagt i Jordskyld og paa anden Maade, og det førend der tilstedes Jørgen Skulte nogen fuldkommen Tiltræde til Gaarden. De skulle give Dommen beskrevet. Sk. T. 3, 256.

— Til Kapitlet i Lund. Sten Maltessen til Holmgaard, Befalingsmand i Helnekirke Len og Froste Herred, har berettet, at Kapitlet forholder ham det Skøde, der skulde tilstilles ham paa det Gods, som han for nogen Tid siden med Kongens Tilladelse har tilskiftet sig af Kapitlet, fordi den Frihed, som de Kapitelsbønder, han har faaet, hidtil have haft for Tiende, nu ikke mere kan tilstedes dem, da de ere komne fra Kapitlet. Da Kapitlets Rente og Rettighed ikke bliver forringet herved, da jo de Bønder, Kapitlet har faaet til Vederlag, herefter blive tiendefri ligesom Kapitlets andre Tjenere, anmodes Kapitlet om ikke længere at forholde ham

det ovennævnte Skøde, men uden videre Forhaling tilstille ham det, særlig da Kapitlet selv har besigtet Godset og bragt Mageskiftet til Afslutning. Sk. T. 3, 257.

9. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Marcus Wibelitz, at skulle tage Vare paa den ny Have, som Kongen lader indkaste her for Byen. Han skal have flittigt Tilsyn med Kongens Urtegaardsmand i Haven, af denne oppebære de Penge, som der bliver solgt Urter for, og gøre Kongen Regnskab for al Indtægt og Udgift. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 50 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 7 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret. Udt. i Sj. R. 15, 120 b¹.

— Miss. til Tage Krabbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af Husene paa Øfvits Kloster, som han har i Forlening, ere brændte for kort Tid siden, og at det vil være nødvendigt, at de med det første blive byggede op igen, skal han købe Tømmer, Kalk, Deler, Lægter og Sten dertil, ligesom han ogsaa maa tage af de gamle Tagsten, som ligge paa Husene i St. Peders Kloster i Lund, til igen at opføre Husene paa Øfvits Kloster med, dog skal der anvendes saa ringe Bekostning som muligt paa denne Bygning. Bekostningen til det ovennævnte maa han føre til Udgift i sit Regnskab, hvor den skal blive godtgjort ham, medens han selv skal afholde Bekostningen til Bygmester, Tømmermand, Murmester og andre, der skulle opføre Bygningen. Sk. T. 3, 257 b. Orig.

1. Juli (—). Miss. fra Raadet til Christian Bernekov [Landskroner], Sigvort Grubbe [Malmøhus] og Anders Sinklar [Gladsaxe] om hver i sit Len at give saa mange Bønder som nødvendigt Ordre til at fremføre Tømmer og andet til Øfvits Klosters Genopbyggelse. Udt. i Sk. T. 3, 258 b.

2. Juli (—). Miss. fra Raadet (Brede Rantzau, Arrild Hvitfeldt og Hendrik Lykke) til Mogens Kaas. Det har modtaget hans Skrivelse angaaende det i hans Len [Halmstad] strandede Skib, i hvilken han begærer skriftlig Besked om, hvorledes han skal forholde sig med dette Skib. Det befales ham at lade Skipperen faa Skibet og det Gods, som med Rette tilhører ham, for

¹ Tr.: Friis, Saml. til dansk Bygnings- og Kunsthist. S. 5 f.

en rimelig Bjærgeløn og ikke i nogen Maade gøre ham nogen Hinder derpaa, men hjælpe ham til al Ret. Sk. T. 3, 259.

3. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Niels Pedersen, at skulle tage Vare paa dem, der udføre Ved her fra Riget til Tyskland (lydende Ord fra Ord efter den sædvanlige Stil¹). Udt. i Sj. R. 15, 121 b.

12. Juli (—). Register over Proviant, som blev forskrevet til Holmens og Skibenes Behov i 1607, at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot, og over Havre til Kongens Heste, at levere paa de Steder, som befales, saafremt de ville være den kvit: Københavns Len 20 Læster Byg, 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Roskildegaaards Len 8 Læster Rug, 36 Læster Byg, 6 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul, 100 Lam og 3¹/₂ Læst Smør, at levere til Bartholomæi Dag [24. Aug.], og 200 Gæs, at levere til Mikkelsdag, Peder Basse skal endvidere levere Ditlef Holck paa Tryggevelde Rug til 20 Læster Brød og sende alle de Stedsmaals- og Sagefaldsøksne, der ere faldne i Lenet fra Mikkelsdag 1605 til Mikkelsdag 1606, til København til Mikkelsdag; Tryggevelde Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn, Rugen dertil at modtage paa Roskildeggaard, endvidere skal Lensmanden erklære sig til Statholder Brede Rantzau om, hvor mange Stedsmaals- og Sagefaldsøksne der omtrent kan falde i Lenet fra Mikkelsdag 1605 til Mikkelsdag 1606, og fremsende dem alle til Mikkelsdag; Drachsholms Len 40 Læster Byg, at levere til Mortensdag, 8 Læster Rug, 10 Læster Malt og 40 Læster Brød, at levere til Foraaret, 300 Lam, at levere til Bartholomæi Dag, 300 Gæs, at levere til Mikkelsdag, og 500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Frederiksborg Len 5 Læster Rug og 25 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kronborg Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Kallundborg Len 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvdel inden Vinter, den anden Halvdel straks paa Foraaret, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne som i Tryggevelde Len; Antvorskov og Korsør Len 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at levere til Foraaret, 500 Lam, at levere til

¹ Se Bestallingen af 20. Maj 1605 for Jakob Jensen.

Bartholomæi Dag; Sæbygaards Len 30 Læster Brød, at levere til Foraaret, og $1\frac{1}{2}$ Læst Smør, at levere til Mikkelsdag, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Vordingborg Len 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Paaske, og 400 Lam, at levere til Bartholomæi Dag, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Nyborg Len 10 Læster Brød, at levere til Pinse- dag, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefalds- øksne ligesom i Tryggevelde Len; Koldinghus Len 30 Læster Brød, at levere til Pinsedag, 8 Læster Smør, at levere inden Vinter eller straks paa Foraaret, og 2000 Tdr. Havre, at levere i København, den ene Halvdel inden Vinter, den anden Halvdel straks paa For- aaret, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefalds- øksne ligesom i Tryggevelde Len; Aarhusgaards Len 2 Læster Smør, at levere inden Vinter eller straks paa Foraaret, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Drotningborg Len 5 Læster Smør, at levere inden Vinter, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Silkeborg Len 4 Læster Smør, at frøm- sende til Vinter eller straks paa Foraaret, Lensmanden skal er- klære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Aalborg Len 2 Læster Smør, at levere inden Vinter eller straks paa Foraaret, og 1000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiks- borg, den ene Halvdel inden Vinter og den anden Halvdel straks paa Foraaret; Biugholm Len 200 Tdr. Havre, at levere paa Frede- riksborg inden Vinter, Lensmanden skal erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne ligesom i Tryggevelde Len; Malmøhus Len 35 Læster Byg, at levere inden Vinter, 300 Lam, at levere til Bartho- lomæi Dag, og 1000 Tdr. Havre, at levere den ene Halvpart inden Vinter og den anden Halvpart til Foraaret, Lensmanden skal erklære sig om, hvor mange Landgildekøer der kan tilkomme Kongen af Lenet; Sølvitsborg Len 10 Læster Nødkød, at købe og salte i Byen og Lenet og levere til Foraaret, Lensmanden skal erklære sig om, hvor mange Landgildekøer og Stedsmaalsøksne der kan tilkomme Kongen af Lenet; Varberg Len 8 Læster Smør, Lensmanden skal erklære sig om, hvor mange Landgildekøer og Stedsmaalsøksne der ere af- tingede, og fremsende dem til Mikkelsdag; Gulland 12 Læster Nød- kød, at levere til Foraaret, og saa meget Talg, som kan tilfalde Kongen der paa Landet; Baahus Len 6 Læster Nødkød, at købe

og salte i Lenet og levere til Foraaret. — Lensmændene i Odensegaards, Rugaards, Dallum Klosters, Hindtsgefvels og Trankier Len skulle straks erklære sig til Brede Rantzau om, hvor mange Stedsmaals- og Sægefaldsøksne der omtrent kan tilfalde Kongen i Lenene fra Mikkelsdag 1605 til Mikkelsdag 1606, og fremsende dem til Mikkelsdag. — Lensmændene i Drachsholm, Frederiksborg, Kallundborg, Sæbygaard, Koldinghus, Aarhusgaard, Drotningborg, Silkeborg, Aalborg og Biugholm Len skulle enten holde det Korn, som de yderligere maatte have i Beholdning, i Forraad, hvis Kongen skulde behøve mere Brød, eller sælge det saa dyrt som muligt til Fordel for Kongen. — Tolderen i København 12 Læster Sild og Tolderen i Helsingør 15 Læster Sild, at levere den ene Halvpart inden Vinter og den anden Halvpart straks paa Foraaret; Tolderen i Rødby 12 Læster Ærter, den ene Halvpart at levere inden Vinter og den anden Halvpart straks paa Foraaret; Tolderen i Malmø 4 Skippd. Talg og 3 Læster Nødkød, at levere inden Vinter; Tolderen i Ystad 4 Skippd. Talg og 3 Læster Nødkød, at levere til Foraaret; Tolderen i Halmstad 4 Skippd. Talg og 2 Læster Nødkød, at levere inden Vinter. Udt. i Sj. T. 20, 95 b. Orig. (til Klavs Sandersen, Tolder i Ystad). Orig. (til Jakob Rosenkrantz paa Nyborg Slot).

Juli (Kbhvn.). Miss. fra Raadet til Ifver Juel, Landsdommer i Nørrejylland. Peder Mund til Sandbygaard har berettet, at der er Trætte mellem ham paa Kronens Vegne og Jørgen Friis til Farskouf angaaende et Sandemændstov, som Jørgen Friis vil have dømt magtesløst. Da de Breve, der angaa Sagen, staa forseglede i et Kammer, anmodes han om at opsætte Sagen en 7—8 Uger, indtil der kan blive beskikket nogle gode Mænd til at aabne Kammeret og Brevkisterne, saa Peder Mund kan udtage de Breve, hvormed han skal forsvare Kronens Ejendom. J. T. 5, 305 b.

6. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Kallundborg. For nogen Tid siden er Anders Pedersen, Indbygger i Kallundborg, død og har efterladt sig en meget stor Gæld, saa vel til Kronen for Told og Sise, som han er bleven skyldig, som til andre, baade indenlandske og udenlandske. Det befales dem i den Anledning at lade alt Anders Pedersens efterlattede Gods, stort og smaat, alt hvad der findes i Boden, registrere og forsegle, saa Kongen kan faa sit Tilgodehavende og de andre Kreditorer ogsaa med Tiden kunne blive tilfredsstillede for deres, og at give Anders Pedersens fuldmyndige Tjener Ordre til at levere

fra sig hvad Gods, Regnskabsbøger og Haandskrifter, som han maatte have hos sig, og selv blive til Stede, indtil han har forklaret sit Regnskab. Sj. T. 20. 99.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Beck, Jørgen Skovgaard, Jørgen Busk og Hans Tønnesen. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende en Strid mellem Knud Rud til Sandholt, Embedsmand paa Odensegaard, og Hans Brun, forhen Skriver paa Odensegaard, om nogen Regnskabsforklaring, at de enten skulde bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Da Knud Rud nu har berettet, at han for adskillige indfaldne Tilfældes Skyld ikke har kunnet give Møde paa den Tid, da han har været stævnet i Rette for dem, saa Sagen ikke har kunnet komme til nogen endelig Ende, gives der dem herved Fuldmagt til paany at indstævne begge Parter i Rette for sig i København 14 Dage efter Mikkelsdag, »som er den 30. Okt.« (!), og da udføre Kongens Befaling. Sj. T. 20. 99.

16. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg. Af hoslagte Supplikation kunne de nærmere se denne Brevviser, Borger i Helsingør Niels Christensens Klager over Thomas Hansen, Tolder og Byfoged i Helsingborg. Det befales dem at bespørge sig med Flid om Sagen, ved første Lejlighed indstævne begge Parter i Rette for sig og uden al vidtløftig Forhaling eller Opsættelse dømme dem endeligt imellem. De skulle endvidere drage alvorlig Omsorg for, at Niels Christensen bliver umolesteret og utribuleret af sin Modpart indtil Rettens Uddrag. Sk. T. 3, 259.

23. Aug. (—). Miss. til Joachim Bülow. Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør, har klaget over, at han ikke kan komme til nogen Ende med og faa Kvittans af Johan Villomsen, Raadmand i Helsingør, og Alexander Leyer i Borup for det Værgemaal, han har haft for deres afgangne Svoger og Broder Frederik Frederiksen, skønt han har leveret dem Størsteparten af det Gods og de Penge, han har haft under sit Formynderskab, og, som han med Tingsvidner kan bevise, yderligere har tilbudt paa Helsingør Byting at ville gøre dem rigtigt Regnskab for alt det, som han har haft under sit Værgemaal, hvornaar de ønskede det. Han har dog ikke mødt andet end Forhaling, hvilket er ham til største Skade, og har nu begæret at blive hjulpen til Ret. Joachim Bülow skal beflicte sig paa at forlige Parterne i Mindelighed eller ogsaa

hjælpe Gudmand Nielsen, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, da det i sig selv er billigt og ret. Sj. T. 20, 99 b.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Vilhelm Dresselberg [Ringsted Kloster], Frandts Rantzau [Silkeborg] og Peder Mund [Skanderborg]. Da Kongen til Forarbejdning til sit eget Behov har Brug for et stort Antal Oksehuder, Kohuder og Kalveskind, maa de ikke sælge de Huder og Kalveskind, der kunne tilkomme Kongen af Slagteriet i Lenet, men skulle sende dem til København. Sj. T. 20, 100.

— Miss. til Eske Bilde om at sende 500 Tdr. Havre af Lenets [Helsingborg] Indkomst over til Kronborg, hvor Kongen behøver Havre til Udfodringen; Havren skal være paa Kronborg sikkert inden Mikkelsdag, da det er Kongen magtpaaliggende. Sk. T. 3, 259 b.

26. Aug. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Holst, Ridefoged til Aalborghus, paa Kronens Part af Korn-tienden af Saltum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Rug og 1½ Læst Byg i Afgift til Hr. Hans i Saltum, saalænge denne er forlenet med Tienden. Udt. i Tb. S. 79 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Jensen paa Kirkens Part af Korntienden af Øster Brøndersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 79 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Bertel Jensen i Tulstrup paa Kronens Part af Korntienden af Tulstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6½ Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg, 2 Ørt. Havre og 1 Td. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 79 b.

27. Aug. (—). Miss. til Albret Skeel, Otte Skeel og Jørgen Skeel. Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Befalingsmand paa Vestervig Kloster, har paa det flittigste anmodet om, at det maa bero noget med den Indførsel og Lov, som han efter Kongens og Danmarks Riges Raads Dom¹ paa sidste Herredag skal gøre og give dem i Viborg paa Mauritii Dag [22. Sept.], da han paa Grund af Kongens nu, Gud ske Lov, vel fuldendte Rejse til England i saa langsommelig Tid har været forhindret, saa han ikke i Tide har kunnet være om det, som er nødvendigt for ham til at fulddrive nævnte Lov og Ed. Kongen har bevilget Udsættelse til

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14 S. 81—84.

førstkommende Snapsting, men ellers skal Peder Munk rette sig efter den afsagte Dom. J. T. 5, 306.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne og Christian Holck. Peder Munk til Estvadgaard har paa det flittigste anmodet om, at det maa bero i nogen Tid med den Lov, som de efter Kongens tidligere Befaling¹ skulle tage af ham i Viborg førstkommende Mauritii Dag [22. Sept.], da han har været med Kongen paa Rejsen til England og derfor ikke haft Lejlighed til at forrette det, som er nødvendigt for ham til at fulddrive nævnte Ed. Kongen har bevilget Udsættelse til førstkommende Snapsting i Viborg. Det befales dem strengeligen at møde i Viborg til denne Tid og i alle Maader efterkomme Kongens Befaling. J. T. 5, 306 b.

— Miss. til Peder Munk. Kongen har paa hans flittige Anmodning bevilget Udsættelse med den Indførsel og Lov, som han skulde gøre i Viborg paa Mauritii Dag [22. Sept.], til førstkommende Snapsting, men han skal iøvrigt i alle Maader rette sig efter den af Kongen og Rigsraadet afsagte Dom. J. T. 5, 307.

28. Aug. (—). Miss. til Orban Noll. Da Kongen har bevilget, at Enken efter den afdøde Løjtnant paa Bornholm, der en Tid lang havde sin Underholdning i Ringsted Kloster, maa komme ind i Helliggejsthus i København, skal han optage hende deri, naar der bliver en Plads ledig, skaffe hende Underhold og i øvrigt forholde sig med hende som med de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 20, 100.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Krabbe til Bjørnholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Albøge Sogn i Sønder Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4½ Ørt. Rug, 4½ Ørt. Byg og 6 Skpr. Gryn til Kronen og 4½ Ørt. Rug og 4½ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 80.

29. Aug. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt om at sidde i Landsdommers Sted og dømme i en Sag mellem Borgemestre og Raad i Svendborg paa den ene og Lodsejerne til St. Jørgens Hospital i Svendborg paa den anden Side angaaende 18 Skpr. Byg, idet der er Strid om, hvorvidt de bør svares af en Ejendom, kaldet Davidts Lykke, eller af Brandebyeberg. Lands-

¹ 25. Marts 1606.

dommer Eiller Qvitzov kan nemlig ikke dømme i Sagen, da han er en af Lodsejerne til Hospitalets Ejendom. Udt. i F. T. 3, 200.

30. Aug. (Kbhvn.). Forordning om Forbud mod at drive Handel i Kallundborgs Forstad. Sj. R. 15, 121 b. (Tr.: CCD. III. 206 f.).

— Miss. til Anders Dresselberg til Vogenserp og Jacob Vind til Grundet. Da Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, har begæret at maatte faa noget Gods i Kallundborg Len, som er henlagt til Underhold for Slotspræsten i København, nemlig 3 Gaarde og 1 øde Jord i Hølte¹ By, 2 Gaarde i Prestrup² og 1 Gaard i Høstentorp, til Mageskifte for 2 Gaarde i Endislouf, 1 Gaard i Fløytrup, 1 Gaard i Hørby, 1 Gaard i Uglestrup, 1 Gaard i Ørrup³, 1 Gaard i Ring og 1 Gaard i Reersløuf, hvorom Steen Brahe selv skal give dem nærmere Besked, og hvis det ikke forslaar, yderligere Fyldest af hans Arvegods i Sjælland, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 100 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Roskildegaaards, Kronborg og Frederiksborg Len om Gentagelse af Forbuddet mod at holde mere end én Hund, hvis ene fremmerste Ben skal være afhugget over Knæet. Sj. T. 20, 101 b. (Se CCD. III. 207).

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af Hr. Anders Pedersen i Trondhjem i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 102.

— Miss. til Peder Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Skove i Roskildegaaards Len Aar for Aar blive forhuggede, fordi Prælater, Kanniker, Præster, Borgere og andre i Roskilde faa Tilladelse til at faa Ildebrændsel i Skovene for en rimelig Betaling. For i Tide at forekomme, at Skovene blive helt ødelagte og forhuggede, maa han herefter ikke tillade nogen at faa Brændeved i Skovene, naar undtages at enhver Borgemester og Raadmand aarlig maa faa 12 Læs Brænde og enhver af Borgerne aarlig 6 Læs for en rimelig Betaling. Det Brændeved, som Kanniker, Præster og andre behøve, maa de købe paa Gaden. Sj. T. 20, 102.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring,

¹ Holte, Fakse H.

² Pederstrup, Hammer H.

³ ? Orup, Voldborg H.

at de Lybske paany, imod Kongens tidligere Forbud¹, have ført deres egen Rettermænd og Bøddel med sig i hans Len ved Falsterbo, skal han straks lade sætte Ild paa det Hus, hvori Mestermanden har sin Bolig, og sende denne fængslet til København. Sk. T. 3, 260².

1. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Søfren Pofvelsen, Sognepræst til Egtved Sogn i Koldinghus Len, der har Kronens Part af Korntienden af Egtved Sogn i Fæste for en aarlig Kornafgift, indtil videre aarlig maa svare Penge i Stedet for Kornet, 1 Dlr. for hver Td. Korn. J. R. 6, 325 b.

2. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om igen at lade den udtørrede Plads mellem Vester og Nørre Port [St. Jørgens Sø] støve og fylde med Vand. Sj. T. 20, 102 b. Orig. i Kbhvns Raadstuearkiv. (Tr.: KD. I. 565 f.).

— Bestalling for Peder Busk som Stenhugger paa Gulland. Han skal hugge saa mange Bloksten, som behøves til Bygningen paa Københavns Slot og andre Steder, og som han faar Ordre til. Han skal have 4 Rigsd. for hvert Hundrede Fødder Bloksten, han hugger, at betale ham efterhaanden som han bryder Stenene. Sk. R. 3, 239 b.

— Aab. Brev om, at Jens Mikkelsen i Biørndrup, Herredsfoged i Nør Herred paa Mors, paa Grund af sit Besvær med Herredsfogedbestillingen, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde til Kronen af den Gaard, han bor i, dog skal han aarlig i rette Tid udrede den Landgilde, der skal svares af Gaarden til Skolen i Nykøbing. J. R. 6, 325 b.

— Aab. Brev om, at Laurids Pofvelsen i Vester Assels, Herredsfoged i Sønder Herred paa Mors, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard. Udt. i J. R. 6, 326.

— Miss. til Kronens Bønder under Hald Slot. Kongen har givet Christen Holck til Svenstrup, Embedsmand paa Hald, Ordre til at lade bygge et Kornhus ved Hald Slot. Da der til Tækningen af dette Kornhus behøves et stort Antal Traver Tag, fordi det vil være baade Kronen og Bønderne altfor besværligt at føre Tagsten did, skulle Bønderne paa nærmere Tilsigelse af Christen Holck eller hans Fuldmægtige hver skaffe og fremføre 1 godt Læs

¹ 4. Sept. 1605.

² Tr.: Dsk. Saml. 2. R. VI. 384.

Tag til Kornhusets Tækning. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 5, 307 b.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. For nogen Tid siden tilvurderedes der Kronen i dens Tilgodehavende hos Jens Pofvelsen, forhen Tolder i Kolding, en denne tilhørende Have udenfor Kolding, kaldet Gosbeks Have, for 100 Dlr. Da Ifver Pofvelsen, Raadmand i København, fra hvis Forældre denne Have for nogle Aar siden skal være kommen, nu har begæret, at han maa faa Haven mod at erlægge de 100 Dlr., har Kongen bevilget dette, hvorfor Casper Markdanner skal modtage de 100 Dlr. af Ifver Pofvelsen, give denne nøjagtigt Skøde paa Haven og føre de 100 Dlr. til Indtægt for Kronen. J. T. 5, 308.

3. Sept. (—). Miss. til Mogens Kruse til Balli. Niels Krag til Kiellingbierre har berettet, at der til førstkommende Mauriti Dag [22. Sept.] i Viborg skal foretages Skifte og Jævning mellem ham, hans Moder og hans Søskende om det Jordegods og Løsøre, som er tilfaldet dem samtlige efter deres afdøde Fader¹ og Husbonde, og han har anmodet om kongelig Befaling til Mogens Kruse om, saalænge Skiftet staar paa, at forestaa Værgemaalet for to af hans umyndige Søskende, Fru Kirsten Kruses Børn, hvis Værg Niels Krag ellers efter Loven selv er. Det befales i den Anledning Mogens Kruse at paatage sig Værgemaalet for Niels Krags umyndige Søskende under Skiftet og paase, at de ved Skiftet faa Fyldest for deres Part. J. T. 5, 308. K.

4. Sept. (—). Skøde til Hans Guldslager, Borger i København, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard i Studiestræde i København. Sj. R. 15, 122 b. (Tr.: KD. II. 532 f.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Friis, Borger i Aarhus, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Astrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kronen og 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 80.

5. Sept. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da menige Sognemænd i Lunforlund Sogn i Korsør Len have ansøgt om at maatte faa deres Sognetiende i Fæste, skal han bortfæste den til dem, saafremt han ikke kan anvende den paa anden Maade til større Fordel for Kronen. Sj. T. 20, 103.

¹ Erik Krag g. m. Kirsten Kruse.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Lund [Mogens Mad-sen]. Kongen har ladet den af ham indsendte Apologi mod Je-suiten Jacobus Scroterus, der i et Skandskrift har angrebet ham utilbørligt og løgnagtigt paa hans gode Rygte og Navn, gen-nemse, hvilken Apologi Bispen er til Sinds at lade udgaa i Trykken, hvis det kan ske med Kongens Tilladelse. Da Bispen i langsomme-lig Tid har forestaaet sit Embede her i Riget saaledes, at Kongen er vel tilfreds med ham, og da Kongen véd ham noksom undskyldt i de ham i Skandskriftet tillagte Ting, befaler Kongen ham ikke at lade den nævnte Apologi udgaa, for ikke at indlade sig i unødigt Disputation med nævnte Bespotter, da det er unødvendigt, at han som en bedaget Mand, hvis Uskyldighed er Kongen og enhver nok-som bevidst, skal svare en saadan letfærdig Bagvasker og Kalum-niator paa hans løgnagtige og paadigtede Sigtelser mod ham. Sk. T. 3, 260.

— Miss. til Peder Mund om med det første at sende 2 Læster 3-Tdr. Vildt til Skibs fra Aarhus til København. Udt. i J. T. 5, 308 b.

6. Sept. (—). Forordning om Oppebørsel af Tolden paa Amager. Sj. R. 15, 123. (Tr.: CCD. III. 207 f.).

7. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om selv at udarbejde en Skik om, hvorledes der skal for-holdes der i Byen med Bryllupper, Barseler og andre Kollatser. Sk. T. 3, 260 b. (Se CCD. III. 208).

8. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om selv at udarbejde en Skik om, hvorledes der skal forholdes der i Byen med Bryllupper, Barseler og andre Kollatser. Sj. T. 20, 103. (Tr.: Geheimearch. Aarsberetn. III. Till. S. 84. CCD. III. 208 ff.).

10. Sept. (—). Miss. til Jacob Høg. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til i Mogens Gjøre til Gundersløufhollums Sted at være til Stede i Aalborg Onsdagen [11. Juni] efter Pinsedag for paa Mogens Gjøres og hans Broderbørns Vegne, som Mogens Gjøre er Værge for, at levere en Jordebog over afdøde Otte Ban-ners Gods til Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Trudsens Enke, og Otte Lindenov til Borreby, da Mogens Gjøre ikke kunde være til Stede ved den Lejlighed. Da Kongen nu har bragt i Er-

¹ 12. Maj 1606.

farings, at Skiftet ikke blev bragt til nogen endelig Afslutning ved den Lejlighed, men at Samfrænder have indstævnet ovennævnte Arvinger og deres Medarvinger til at møde i Viborg den 1. og 3. Oktober for enten at blive forligte i Mindelighed eller blive adskilte ved Dom, befales det ham at indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede i Viborg til de ovennævnte to Terminer for i alle Maader at efterkomme Kongens første Missive, bringe Skiftet mellem Arvingerne til endelig Afslutning og paase, at der vederfares Mogens Gjões Broderbørn Ret og Skel ved Skiftet, baade hvad Arve-gods og Løsøre angaar. J. T. 5, 308 b.

11. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg, Prebiørn Gyldenstjerne, Eske Brock, Albrit Skeel og Erik Lunge. For nogen Tid siden ere de blevne tiltagne til som Samfrænder at dømme mellem afdøde Fru Ingeborrig Skeels Arvinger og afdøde Otte Banners Arvinger, som ere Otte Lindenov til Borreby og Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Trudsens Enke, om Otte Banners Hovedgaarde og Jordegods, som Fru Ingeborrig Skeel har været forlenet med. De have nu i Henhold til Kongens og Danmarks Riges Raads Dom¹ været forsamlede i Aalborg for at bringe Skiftet til Afslutning, men have paa den Tid ikke kunnet komme til nogen endelig Ende dermed, hvorfor de have meddelt Stævning i Sagen, at alle Arvinger skulle møde i Viborg 1. Okt. Det paalægges dem at give de af dem indstævnede Arvinger endeligt Tilhold om uden al videre Forsømmelse og Forhaling at møde paa ovennævnte Tid og Sted, saa alt en Gang for alle kan blive bragt til endelig Afslutning mellem Arvingerne, afsige Kendelse eller Dom om, hvorvidt den Jordebog, som Fru Ingeborrig Skeels Arvinger have leveret fra sig til Otte Lindenovs og Fru Karen Banners Fuldmægtige, er saa rigtig, at man kan skifte efter den eller ej, og dømme om alle andre Stridigheder, som ere opstaaede eller kunne opstaa mellem Arvingerne. J. T. 5, 309.

— Miss. til Arild Hvitfeldt om at give Bønderne i Drachsholm Len Ordre til hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 104.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Niels Olufsen i Lundbye i Antvorskov Len, hvis Gaard med Bo, Boskab, Fæ, Kvæg og Størsteparten af det, han ejede, er brændt ved Nattetid sidste Vaar, være fri for at svare Landgilde for dette Aar og ud-

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 56 ff.

vise ham Tømmer til Gaardens Genopbyggelse i Kronens Skove. Sj. T. 20, 104.

12. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Tage Krabbe. Han har indberettet, at Nonneklosteret i Lund skal være saa aldeles forfalden, at det med Tiden vil falde helt ned i Grunden, medmindre der i Tide bliver hjulpet derpaa, hvilket dog ikke kan ske uden stor Bekostning. Da Kongen anser det for unødvendigt at anvende forgæves Bekostning derpaa, skal Tage Krabbe lade Husene paa Klosteret nedbryde og med de Sten, han faar derved, forbedre Ladegaarden, hvor det gøres fornødent. De Sten, der blive tilovers, skal han sælge til Bedste for Kongen og føre Beløbet til Indtægt i Regnskabet. Sk. T. 3, 261 b.

— Aab. Brev til Kronens Tjenere i Fiers Herred om, at enhver skal køre 1 Læs Lim fra Andrum eller 1 Læs Tømmer til Øvidts Kloster, naar de blive tilsagte af Tage Krabbe eller hans Fuldmægtige. Udt. i Sk. T. 3, 262.

— Miss. til Christian Bernekov om ikke at gøre Tage Krabbe eller hans Fuldmægtige nogen Hinder paa det Tømmer, som skal fældes og hentes i Fers Herreds Skove til Øvidts Klosters Ladegaards Bygnings Behov efter det Overslag, Kongen har befalet Tage Krabbe at gøre. Udt. i Sk. T. 3, 262.

— Miss. til Eske Bilde om at lade hugge en Del Fyrrelægter og andet Tømmer til Øvidts Klosters Bygnings Behov i Gyng Herred efter det Overslag, som Tage Krabbe tilsender ham, saa Tømmeret kan være rede, naar Tage Krabbe kræver det. Udt. i Sk. T. 3, 262.

— Miss. til Mogens Kaas og Brostrup Gjedde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at baade Kronens og Adelens Bønder i deres Len [Halmstad og Laholm] vise sig modvillige og ikke ville udføre det Arbejde, som de ere pligtige til at gøre ved Befæstningen ved Halmstad, naar de blive tilsagte, skulle de med største Alvor tilholde Bønderne til ved første Lejlighed at udføre Arbejdet. Vise Kronens Bønder sig forsømmelige, skulle de lade dem straffe for Ulydighed. Vise Adelens Bønder sig forsømmelige med det resterende Arbejde, skulle de til Kancelliet indsende en rigtig Fortegnelse over de forsømmelige med Angivelse af, hvem de tilhøre, saa Kongen siden kan tiltænke Midler, hvorved disse ogsaa kunne blive tilbørligt straffede. Sk. T. 3, 262 b.

13. Sept. (Frøderiksborg). Aab. Brev om, at Claus

Paselick til Grevensvænge i Aar toldfrit maa udføre 20 Stykker Kvæg fra Grefvensvænge til hans Gaard Liddou paa Rygen, dog skal han lade Kongens Tolder gøre Paategning paa Brevet om, hvor Kvæget udføres. Sj. R. 15, 124.

13. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Brevviserske Mette Andersdatter, Indvaanerske i Køge, har berettet, at hendes Husbonde Christen Villatsen for nogen Tid siden ved en ulykkelig Hændelse er druknet i Aaen ved Køge, og at Kongens Foged derefter har beskrevet Halvdelen af hendes Husbondes Bo og tilholdt sig den paa Kongens Vegne, da han ikke har ment, at hendes Husbonde kunde være helt fri for den Mistanke, at han har været sin egen Bane, eftersom der ingen har været til Stede ved hans uformodede og hastige Endeligt, som kan vide noget derom og rense ham for den Mistanke. Da det imidlertid viser sig, at hendes Husbonde, da Ulykken skete, har været paa sin rette Rejse for at søge sin Næring ved lovlige Midler og ikke ved andre, skal Laurits Ebbesen sørge for, at Byfogden afholder sig fra Christen Villatsens og Enkens Gods og Bo og ikke gør hende nogen Hinder derpaa. Sj. T. 20, 104.

— Miss. til Eiller Qvitzov, Jacob Ulfeldt, Jacob Rosenkrantz og Jørgen Kaas. Kongen har for nogen Tid siden ladet aaben Befaling udgaa til dem angaaende en Trætte mellem Tyge Krabbe til N., Christen Krabbe til Biørnsholm, Fru Anne Krabbe til Stenvoldt, Jacob Bjørns Enke, og Jomfru Karen Krabbe til Siøboe om Arv og Skifte efter deres afdøde Moder¹, at de enten skulde forlige Arvingerne i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Denne Befaling er endnu ikke bleven efterkommet, særlig fordi Tyge Krabbe ikke er mødt, da de havde stævnet Arvingerne i Rette for sig, og de have derfor opsat Befalingens Udførelse til førstkommende Mortensaften, til hvilken Tid alle Arvingerne skulle møde paa Siøboe, hvor Befalingen skal udføres. Det befales dem alvorligt uden videre Forhaling at møde paa Siøboe til den bestemte Tid, udføre Kongens Befaling og tillige forhandle dem endeligt imellem om Bygningen paa Siøboe, selv om en af Medarvingerne uden lovligt Forfald skal ville undskylde sig. F. T. 3, 201.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck og Jens Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hans for kort Tid siden² til

¹ Margrete Reventlov, Erik Krabbes.

² 8. April 1606.

dem udstedte Befaling om at overlevere Inventarium, Breve og andet paa Høgstrupgaard til Henning Gjøe, Hofmarskal, og besigte Bygningen og de til Gaarden liggende Skove, endnu ikke er efterkommet, befales det dem herved alvorligt uden Forhaling at efterkomme Kongens tidligere Befaling. Sj. T. 20, 104 b.

15. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev til Kronens Bønder i Kronborg, Frederiksborg og Abramstrup Len om Forbud mod at sælge Øksne til frømede, før de have tilbudt Kongens Lensmand dem. Sj. T. 20, 105. (Tr.: CCD. III. 215 f.).

16. Sept. (—). Aab. Brev om, at Niels Hald, Kongens Mundkok, indtil videre aarlig maa oppebære 1 Okse, 4 Svin, 4 Lam, 4 Gæs, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild og 1 Fjerd. Gryn til sin Underholdning af Proviantskriver Claus Mickelborg. Orig.

— Aab. Brev om, at Hermand Jul maa udføre 70 Øksne til Skibs fra Gotland. Udt. i Sk. R. 3, 240.

-- Mageskifte mellem Niels Krabbe til Tostelund og Kronen. J. R. 6, 326. (Se Kr. Sk.)¹.

18. Sept. (—). Miss. til Peder Basse om ved første Lejlighed at erklære sig paa disse Brevviseres medfølgende Supplikation, saa Kongen derefter kan give dem tilbørligt Svar. Sj. T. 20, 106.

22. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Der har været en vidtløftig Proces og Rettergang paa deres Raadstue mellem Villom Hendriksen i Egebek og Jørgen Skult, Indbygger i Flensborg, angaaende en Gaard og Ejendom i Malmø, hvorom de og, hvad Hovedsagen angaar, ere blevne skilte ved en endelig Dom, men der er endnu nogen Strid mellem dem angaaende Kost og Tæring, som Jørgen Skult mener med Billighed at kunne kræve af Villom Hendriksen. Da den omstridte Ejendom ligger i Malmø, hvor ogsaa Dommen i Hovedsagen er afsagt, og da ogsaa Vilhelm Dresselberg, Landsdommer i Sjælland, har henfundet Sagen til Paadømmelse af dem, skulle de uden videre Forhaling afsige en endelig Dom mellem Parterne angaaende Kost og Tæring og paase, at ingen af Parterne komme tilkort, saa Kongen endelig kan blive fri for deres uafadelige Overløb. Sk. T. 3, 263.

¹ Udenfor den indførte Kopi af Niels Krabbes Genbrev er skrevet: Dette bref blev tilskikket hospitalens forstander den 21. Julii anno 1607.

24. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mikkøl Jensen i Kastrup paa Amager paa Grund af sin tidligere lange og nøjsommelige Tjeneste herefter, indtil videre, maa være fri for Halvdelen af den Landgilde, han svarer af sin Gaard, som er 1 Td. Byg, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns og $\frac{1}{2}$ Td. Havre, og for al Ægt, Arbejde og anden kongelig Tyng. Sj. R. 15, 124.

— Fortegnelse, indlagt i Kancelliet, over de Borgere i København, der den 2. Sept. 1606 have givet Kongen Skøde paa deres Haver udenfor Østerport i København. De skulle herfor have følgende Betaling: Hendrik Becker for sin Have 700 Dlr., 5 Læster Korn og 28 engelske Faar til 1 Dlr. Stykket; Bernt Schult 600 Dlr. og 18 engelske Faar til 1 Dlr. Stykket; Laurids Paaske 400 Dlr.; Mergrete i Oxekoppen 400 Dlr.; Mester Bernt Bygmester 150 Dlr.; Andreas Thide, Lutenslager, 170 Dlr.; Hans Dammis i Vartou 90 Dlr.; Mikkøl Neb 80 Dlr.; Hans Simensen, Kaptejn, 200 Dlr.; Hans Piper 400 Dlr.; Jacob Kock 150 Dlr.; Hans Westphaling 180 Dlr. og Jørgen Bendtsen 1200 Dlr. for sin Have med de Huse, der nu staa derpaa. Udt. i Sj. R. 15, 124 b. Origg. til Skøderne (dat. 24. Sept. 1606). (Se KD. I. 566).

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen har sendt sin Tømmermand Hans Jensen over til Skaane for at hugge 2000 Vogns kud i Kronens Skove i Giøng Herred efter det ham medgivne Maal, skal Eske Bilde, naar han kommer, skaffe ham Befordring ud paa Skovene og Hjælp til at hugge, sawe og kløve Vognskuddene efter Tømmermandens Anvisning. Sk. T. 3, 263.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Ramel om 2000 Vogns kud, der skulle hugges i Villands Herred. Udt. i Sk. T. 3, 263 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Naar Kongens Vinskænk paa Københavns Slot sender en af sine Tjenere op til Blekinge, skal han skaffe denne de nødvendige Folk til at hugge de Splid til Baand, som Kongen behøver til sine Vinfade og sin Vinkælder, efter Tjenerens Anvisning. Naar de nævnte Splid ere huggede og skaarne, skal han straks sende dem til Københavns Slot. — Postscriptum: Endvidere skal han sørge for, at Vinskænkens Fuldmægtig i Skovene i Blekinge faar de nødvendige Egetræer til Staver til Vinfadene, saaledes som Fuldmægtigen udviser dem, og sende dem hid. Sk. T. 3, 263 b.

25. Sept. (—). Skøde til Hans Hindsen, kgl. Skipper,

og hans Arvinger paa en Kronens Bolig ved Holmen i København. Sj. R. 15, 125. (Tr.: KD. II. 533).

25. Sept. (Kbhvn.). Skøde til Anders Lutenslager paa en Bolig med Bygning i Kongensgade i København. Udt. i Sj. R. 15, 126. (Tr.: KD. II. 533 f.).

— Skøde til Anders Olufsen paa 2 Vaaninger i København. Udt. i Sj. R. 15, 126. (Tr.: KD. II. 534).

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Markgrev Johan Sigismund af Brandenburg, Kongens Svoger, har bedt Kongen som Fadder til en Barnedaab, som skal holdes i Secklin den 12. Okt., skal Hendrik Lykke indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan rejse did og repræsentere Kongen ved denne Lejlighed sammen med Apitius von Grøneberg, der med det allerførste skal møde hos ham med den Opvartning og andet, som saadan Lejlighed udkræver. Han skal udstaffere sig selvsjette saaledes, at han kan være Kongen og Riget til Ære. Sj. T. 20, 106.

26. Sept. (—). Miss. til Breide Rantzau. Denne Breviser, Mourits Lauritsen, Indbygger i Mariager, har berettet, at hans Skude, der for Fragt skulde føre en Skibsladning Kalk til Københavns Slot, for nogen Tid siden er strandet ved Helsingborg, og han har derhos ansøgt om, at Fragten alligevel maa blive ham betalt, saaledes som Breide Rantzau nærmere kan se af hans indlagte Supplikation og hosføjede Bevis om, hvorledes alt er gaet til. Breide Rantzau skal sørge for, at Fragten bliver ham betalt i Betragtning af den store Skade, han har lidt. Sj. T. 20, 106 b.

— Kvittansiarum til Fru Anne Lykke, afdøde Mouridts Stygges Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes Mands Afgift af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst af Lunde-gaard paa Mors og af Jegene fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1605. Hun blev ialt skyldig 216 Dlr. 6 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend., som hun nu har indbetalt til Rentekammeret. J. R. 6, 329.

27. Sept. (—). Miss. til Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og Peter Retz til Tygestrup. Da Kongen har begæret 2 Gaarde i Ørsløf i Kallundborg Len til Mage-skifte af Erik von Kalden, hvilke Gaarde afdøde Fru Giørfvel Faddersdatter har givet Erik von Kaldens Hustru, skulle de snarest muligt besigte Gaardene og tilstille Erik von Kalden Besigtelsen, saa Kongen derefter videre kan forhandle med ham. Sj. T. 20, 106 b.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Tage Krabbe til Jordbiørg og Sigvordt Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Øfvidts Kloster og Malmøhus. Da Kongen har begæret 2 Gaarde i Øslouf¹ i Kallundborg Len, hvorover der sendes dem en Besigtelse af Sten Brahe til Knudstrup og Petter Retz til Tyrrestrup, til Mageskifte af Erik von Kalen, og denne har begæret 1 Gaard i Friedhøje² i Skiødts Herred i Malmøhus Len til Vederlag derfor, skulle de med det forderligste besigte denne Gaard, ligne alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelserne og Ligningen til Kancelliet. Sk. T. 3, 264.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviserske for sin Husbonde Pofvel Nielsen i Hesselbiørg i Lundby Sogn i Skaane, Tjener til Lunde Domkirke, paa det højeste besværer sig over Vilhelm Dresselbergs Foged Peter Brødug og anmoder om at maatte blive hjulpet til Ret. Vilhelm Dresselberg skal ved første Lejlighed udførligt erklære sig om Sagen og imidlertid paase, at der ikke vederfares Supplikanten andet end hvad Lov og Ret er, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sj. T. 20, 107.

29. Sept. (—). Skøde til Brede Rantzau, Statholder i København, paa en ubebygget Plads bag ved Reberbanen udenfor København. Sj. R. 15, 126 b. (Tr.: KD. II. 534).

— Miss. til Brede Rantzau. Disse Brevvisere, Willem Dunccker og Richert Weddel fra Skotland, have for nogen Tid siden imod Kongens Mandat ladet bygge 2 Skibe i Lister Len i Norge, hvilke af den Grund ere blevne forbrudte til Kongen, førte ned til København og anholdte her. De have gentagne Gange anmodet Kongen om at maatte faa disse Skibe tilbage, og Kongen har nu, særlig paa Forbøn af nogle fornemme Mænd i England, bevilget, at de igen maa faa Skibene, dog paa det Vilkaar, at de skulle betale de Omkostninger, der ere blevne anvendte paa Skibenes Redskaber, førend Skibene ere blevne saaledes udtaklede, at de kunde bringes herved. Endvidere skulle de med nøjagtig Loven og Vissen stille en af Kongens Undersaatter i Norge, Biørn Rakkestad, Sikkerhed for, at de nu til Foraaret skulle skaffe ham det Skib igen, som de for nogen Tid siden have fragtet af ham og ere dragne bort med, men ikke i rette Tid efter deres Tilsagn og Afsked igen have tilstillet ham, samt betale den udlovede reste-

¹ Ørslev, Løve H.   ² Fredshøj, Skyts H.

rende Fragt og billig Skadegæld efter hoslagte Doms Lydelse. Naar de to Skotter have tilfredsstillet ham for den paa Skibene anvendte Bekostning og ligeledes stillet Biørn Rakkestad tilfreds, skal han sørge for, at de faa deres Skibe igen. Sj. T. 20, 107.

29. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Nogle Kronens Tjenere, Gaardsæder i Roskildegaaards Len, have berettet, at det i hans Tid er blevet paalagt dem at gøre Ægt og Arbejde til Roskildeggaard lige med andre Gaardmænd i Lenet, uanset at de i ingen af de tidligere Lensmænds Tid have været besværede dermed, og de have anmodet om at maatte blive fritagne derfor. Da Kongen af hans i den Anledning til Kancelliet indsendte Erklæring har erfaret, at Avlen til Gaarden ikke godt kan drives, medmindre de ovennævnte Gaardsæder komme de andre Kronens Tjenere til Hjælp, og da Peder Basse har tilbudt, eftersom Avlen til Ladegaarden er bevilget ham, at ville betale de Holdspenge, som disse Gaardsæder efter Jordebogens Lydelse ere pligtige til at udgive til Kronen, saa de skulle være fri derfor, bifalder Kongen, at det indtil videre ordnes saaledes, som af ham foreslaaet, saaledes at de alle tilholdes til at gøre det Arbejde, der forefalder, og den ene ikke forskaanes mere end den anden; dog skal der paalægges enhver Arbejde, som han har Jord og Ejendom til, og Peder Basse skal være forpligtet til, som han har tilbudt, at betale de Holdspenge, som Gaardsæderne skulle svare, i Rentekammeret. Sj. T. 20, 108.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lade Kongens Dyreskytter faa det Træ og det Salt, som de behøve til det Vildt, de slaa og skyde i Nyborg Len, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 203.

30. Sept. (—). Aab. Brev om, at Povel Christensen, Indvaaner i København, af Hensyn til den store Skade, han for nogen Tid siden har lidt paa sin Næring og Bjærgning til Søs under den tyske Side, sise frit maa indføre 10 Læster Rostockerøl til København, saa snart han har Lejlighed dertil. Sj. R. 15, 127.

— Miss. til Envold Kruse. Mogens Kaas til Aas har berettet, at Fru Inger Tidemandsdatter til Tidemandshollum, Mogens Juels Enke, har Livsbrev paa Tienden af Tors Sogn i Segelstrup Len, og anmodet om, at han fremfor nogen anden for den sædvanlige Afgift maa faa denne Tiende i Fæste, naar enten Fru Inger dør eller hun vil afstaa den til ham. Da Kongen har be-

vilget dette, skal Envold Kruse, naar Fru Inger enten dør eller godvillig vil afstaa Tienden til Mogens Kaas, bortfæste den til ham og til ingen anden, men dog paa den Betingelse, at han aarlig i rette Tid skal svare den sædvanlige Afgift deraf. J. T. 5, 309 b.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Niels Jensen, Forstander i Duebrødre Hospital i Roskilde, om at indtage denne Brevviser, Christoffer von Dresdens Søn, i Duebrødre Hospital i Roskilde blandt de Degne, som holdes i Hospitalet, og skaffe ham Underholdning blandt de andre Degne og Skolepersoner. Sj. T. 20, 108 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde til Tommerup og Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmænd paa Laugholm Slot og Halmstad Gaard. Da Jacob Beck til Beldering, Embedsmand paa Varberg, har begæret noget Kronens Gods i Halland, nemlig 3 Gaarde i Holm og 1 Gaard i Elvesjø, til Mageskifte for 1 Gaard i Bescherød, 1 Gaard i Biernerød, 1 Gaard i Slynge og 1 Gaard i Esset i Varberg Len, [skulle de besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 265.

2. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Enkefruer. Da Kongen den 26. Okt. paa Københavns Slot vil gøre Hofsinde Tage Thott til Eriksholms Bryllup med Jomfru Helvig Rantzau, Dronningens Kammerjomfru, og Styring Boels Bryllup med [Jomfru Margrete Galt] og gerne vil have nogle af Adelen til Stede ved den Lejlighed, anmodes de om at møde i København Lørdagen i Forvejen (med deres Hustruer og disses Jomfruer) og hjælpe til med at bepryde de ovennævntes Bryllupshøjtid. — Tage Thotts Herremænd: Christian Friis, Steen Brahe, Hendrik Ramel, Predbiørn Gyldenstjerne, Hendrik Lykke, Olluf Rosensparre, Axel Brahe, Eske Brock, Giert Rantzau, Frands Rantzau, Hans Lindenov til Gafnøe, Jacob Rosenkrantz, Henning Gjøe, Peder Brahe, Steen Maltesen, Knud Brahe, Mogens Gyldenstjerne, Petter Retz, Eustachius von Thumen, Steen Bilde, Christian Bernekov, Albret Skeel, Sigvord Grubbe, Joachim Bülow, Tage Krabbe, Christopher Ulfeldt, Hans Lindenov til Ingelsted, Otte Lindenov, Knud Rud til Sandholt, Corfits Rud, Jost Høg, Otte Christopher Rosenkrantz, Holger Rosenkrantz, Ebbe Munk, Jacob Ulfeldt, Mogens Ulfeldt, Corfvidts Ulfeldt, Laurits Ebbesen, Envold Kruse, Sigvord Beck, Henning Valkendorf, Melkior Ulfstand, Otte Brahe Steensen, Eske Bilde til Ellinge og Niels Bild. — Tage Thotts Fruer: Enke-

fruerne Else Absolon Gjões, Anne Rønnov, Karen Thott, Kirsten Lindenov, Margrete Brahe, Margrete Rosenkrantz, Lisebet Rosenkrantz og Beate Hvitfeldt. — Styring Boels Herremænd: Axel Galt, Peder Galt, Andreas Sinklar, Laufve Urne, Niels Kaas, Mogens Kaas, Peder Basse, Morten Venstermand, Frederik Munk, Mogens Pax, Erik Vasbyrd, Axel Rosenkrantz i Skaane, Carl Bryske og Ditlef Holck. — Styring Boels Fruer: Enkefruerne Rigitze Rosenkrantz, Birgite Rosenkrantz, Anne Anders Bings, Anne Predbiørn Bilds, Anne Friis og Lisebet Sehested. Sj. T. 20, 108 b. Orig. (til Korfits Ulfeldt).

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henning Gjõe, Mogens Gjõe til Bremmersvold, Laurits Ebbesen og alle andre afdøde Erik Valkendorfs Arvinger. Kongen har bragt i Erfaring, at Halsnø Kloster i Norge, som Erik Valkendorf har været forlenet med, skal være ganske forfaldent og bygfældigt, saa den, der har Lenet i Befaling, herefter ikke bekvemt kan bo derpaa uhindret af Regn og Uvejr. Det befales dem i den Anledning at sørge for, at de Huse paa Halsnø Kloster, der ere forfaldne og ødelagte, uden al Forsømmelse blive tilbørligt istandsatte, saaledes som det kan være i Overensstemmelse med Erik Valkendorfs Forleningsbrev. Hvis det er Fogdernes Skyld, at Bygningerne paa Klosteret ere blevne saa forfaldne, maa de igen søge deres Oprejsning hos disse ved tilbørlige Midler. Endvidere har Jørgen Brockenhuus til Volderslef, Befalingsmand paa Halsnø Kloster, berettet, at der i de tidligere Lensmænds Tid paa Klosteret har været en gammel Pergamentsjordebog, kaldet Kalveskindet, og et af denne Jordebog uddraget Register paa Pergament med en Del Breve, som nu savnes, hvoraf man kunde faa nøjagtig Efterretning om Klosterets tilliggende Jorder og Ejendomme; denne Jordebog findes nu ikke mere paa Klosteret, men er forkommen, hvilket ikke med Rette burde være sket. Det paabydes dem uden Forsømmelse at lade denne Jordebog opspørge hos Erik Hardenbergs Fogder eller deres Arvinger, skaffe den til Stede og tilstille Kongens Lensmand den, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sj. T. 20, 109 b.

— Miss. til Jacob Beck. Menige Bønder i Varberg Len i Nørre Halland have berettet, at de, naar der paabødes almindelig Skat over hele Riget, ikke have svaret mere end halv Skat i Sammenligning med Kronens Bønder i Skaane, og de have nu begæret,

at de ved den sidst paabudte halve Skat maa nøjes med at svare Halvparten deraf i Betragtning af deres arme Lejlighed og den store daglige Trældom, der nu mere end i tidligere Tider paahviler dem til Befæstningerne. Kongen har bevilget deres Begæring og befaler ham at lade dem være fri for Halvdelen af den sidst paabudte Skat. Sk. T. 3, 265 b.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck om, at han maa begive sig fra Varberg Len ned til Sjælland, dog skal han ordne alt paa Befæstningen og i Lenet saaledes, at intet bliver for sømt under hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 3, 266.

3. Okt. (—). Miss. til Hans Grabow. Kongen har bragt i Erfaring, at en svensk Adelsmand, ved Navn Claus Bjelke, skal have begivet sig fra Sverrig her ind i Riget og være ankommen til Christianopel, formentlig i den Hensigt at have sit Ophold der en Tid lang, hvilket for Mistankes og adskillige andre Aarsagers Skyld ikke godt kan lade sig gøre. Hans Grabow skal derfor alvorligt foreholde ham og lade ham forstaa, at det er Kongens Vilje, at han snarest muligt begiver sig fra Christianopel til andre Ste der her i Riget, der ligge længere fra Grænsen. Sk. T. 3, 266.

— Forleningsbrev for Hendrik Lange til Oldager, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde M. Jacob Matsen, Superintendent i Odense, ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 330.

— Forleningsbrev for Jens Juel til Aaberrig, kgl. Sekretær, paa et efter afdøde Dr. Hans Amerinus ledigt Kannikedømme i Ribe Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 330 b.

4. Okt. (—). Aab. Brev om, at Richardus Jacobsen, Skomager, født i København, maa nedsætte sig i København og frit bruge sit Haandværk, skønt han ikke har vundet Lavet. Sj. R. 15, 127 b. (Tr.: KD. II. 534 f.).

6. Okt. (—). Miss. til Joachim Bülow. Kongen har af hans Beretning set, at Birkefogden i Frederiksborg Birk for kort Tid siden er bleven slagen med Popelsi, saa han ikke længere kan forestaa Birkefogedbestillingen. Det befales ham i den Anledning at beskikke en duelig Mand til Birkefoged i den syges Sted. Sj. T. 20, 110 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Vilhelm Dresselberg. Han har indberettet, at det falder ham meget besværligt at holde Kobbelet i Humbleofre ved Ringsted Kloster vedlige med Gærdsel, hvor megen Flid der end anvendes derpaa, fordi Gærdet nedtrædes og ganske ødelægges af de omkringboende Bønders Kvæg og Fæ. For at Bønderne ikke hvert Aar skulle have saadan Besværing og Ulejlighed med at holde Gærderne vedlige, vil Kongen lade opsætte et Stendige paa de Steder, hvor det efter Vilhelm Dresselbergs Mening er mest nødvendigt. Vilhelm Dresselberg skal med det første give de nærmest boende Bønder Ordre til at føre Sten til Gærdet og lade de Bønder, der ikke bo saa nær ved Klosteret, at de kunne tilsiges til at gøre Arbejde paa Gærdet, bidrage en Sum Penge dertil, hvormed man kan betale dem, der opsætte Stengærdet. Sj. T. 20, 110 b.

— Miss. til Sten Madsen. Da Hans Brun til N., Kongens Skibshøvedsmand, har begæret at maatte faa 1 Gaard, kaldet Oopen, i Tannom Sogn i Nordvigen i Bahus Len samt 1 øde Gaard, kaldet Torp, eller Frisseparten ved Dyne i Hodals Sogn i Nordvigen til Mageskifte for 2 Gaarde (>Stofver<) af hans Jordegods Vesse i Bro Sogn i Bahus Len, hvis Lejlighed nærmere kan ses af indlagte Fortegnelse, skal Sten Madsen ved første Lejlighed lade undersøge, om de Gaarde, Hans Brun begærer, ligge paa de Steder, at de uden Besværing kunne undværes fra Slottet, og om det Gods, som han vil udlægge til Vederlag, ligger lige saa belejligt for Slottet som det andet, og om Kronen kan faa Fyldest deri, og snarest muligt indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hans Brun Svar. Sk. T. 3, 266 b.

— Miss. til Morten Skinkel til Østrup, Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Jørgen Kaas til Gielskouf og Gabriel Gyldenstjerne til Ifversnes. Der er nogen Trætte mellem Knud Bilde til Bilde-skov og Niels Skinkel til Gierskov om nogen Skov og nogle Skovparter i Boridt og Ofver Barløsse, hvilke ialt ere takserede til 50 Svins Olden. Ved et Søskendeskiye ere de 3 Parter deraf, 37 Svins Olden, efter en underskreven Lodseddels Lydelse tilfaldne Niels Skinkel paa hans Hustrus Vegne, og den fjerde Part, 13 Svins Olden, har Knudt Bilde faaet til Mageskiye. Da Skoven endnu ikke er skiftet mellem dem og de begge have tilbetruet de ovennævnte fire gode Mænd til enten at bilægge Trætten mellem dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, befales det dem

herved at begive sig til de omtrættede Aasteder med det allerførste og inden førstkommende Mortensdag stævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og enten bilægge alle Stridigheder mellem Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem efter deres underskrevne Lodsedler og Synsbreve. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. F. T. 3, 203.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Brahe. Hoslagt sendes en Supplikation, hvori denne Brevviser, Thommis Mikkelsen i Dal i Nim Herred i Biughollum Len, klager over, at Slotsfogden paa Biughollum Christen Riis for nogen Tid siden har købt et Stykke Jord i Dals Mark og sat Bygning derpaa til stor Skade for ham og menige Bønder i Dal By, og vidtløftigt ogsaa fremfører andre Besværing over Knudt Brahe og hans Foged. Knudt Brahe skal snarest muligt erklære sig udførligt til Kongen om den Sag og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Thommis Mikkelsen tilbørligt Svar. J. T. 5, 310.

7. Okt. (—). Kvittans til Vilhelm Dresselberg til Vinding, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, paa de 100 Dlr., som han for nogen Tid siden har sagt god for til Kongen for Niels Bagge paa Bornholm og nu har indbetalt i Kongens eget Kammer. Da det af Vilhelm Dresselberg udgivne Brev paa Pengene er blevet forlagt og ikke har kunnet findes, erklæres det herved dødt og magtesløst. Sj. R. 15, 128.

9. Okt. (—). Mageskifte mellem Knud Bilde til Høybyegaard og Kronen. Sm. R. 5, 23 b. (Se Kr. Sk.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Pax til Torup paa Kirkens Part af Korntienden af Grandløsse og Aagerup Sogne, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirkerne. Udt. i Tb. S. 10.

10. Okt. (—). Miss. til Hendrik Belov. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori disse Brevvisere paa Grenaa Borgeres Vegne klage over den store Skade, der Aar for Aar tilføjes Byen af det Sand, som er inddrevet i den Aa, der løber frem for Byen, hvorved ogsaa Skibshavnen ved Byen er bleven fyldt og helt ødelagt, og hvorved Kronens Mølle ved Byen i Fremtiden ogsaa vil blive helt ødelagt og anden Ulejlighed og Besværing blive foraarsaget. De have endvidere heri tilkendegivet, at hvis der ikke

i Tide kan optænkes og gribes til Midler, hvorved Byens forestaaende yderste Ødelæggelse og Fordærvelse kan blive forebygget, er det at befrygte, at baade Byen og Møllen i Længden skal gaa under i Bund og Grund ved Sandets Overvældelse og i Fremtiden ikke staa til at redde. Kongen har tidligere mundtlig raadført sig med ham om den Sag i den Hensigt, ved hans Betænkning og Oplysninger og efter Overvejelse af Sagen at kunne faa at vide, ved hvilke Midler ovennævnte Besværinger bedst kunde forekommes og afskaffes. Da der endnu ikke er kommen nogen Erklæring fra ham, befales det ham ved allerførste Lejlighed og uden videre Opsættelse at erklære sig udførligt til Kongen om, hvorledes den begyndte Skade kan forekommes, og hvor stor Bekostning der omtrent vil medgaa, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen siden kan give Ordre derom og give Borgerne Svar paa deres videre Anfordring. J. T. 5, 310 b.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborrig og Oluf Rosensparre til Skarroldt, Befalingsmænd paa Bøufling Slot og i Mariager Kloster. Der er Trætte mellem Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Fru Eline Marsvin, Lodvig Munks Enke, angaaende en mellem Knud Gyldenstjerne og Lodvig Munk oprettet Kontrakt om noget Jordegods, hvorved Lodvig Munk efter Afslutningen af Købet forpligter sig til at betale Knud Gyldenstjerne 2000 Dlr., saafremt Godset efter Prebiørn Gyldenstjernes og Oluf Rosensparres Besigtelse og Vurdering af det maatte findes at være mere værd end de 12,000 Dlr., som Lodvig Munk efter den første Forhandling har betalt. Knud Gyldenstjerne har derefter ladet tilbyde Fru Eline Marsvin kongelig Befaling til dem om at afgøre Sagen i Henhold til Kontrakten, men hun har søgt Udflugter og Forhaling og ikke villet give sit Samtykke til nogen Befaling, hvorfor Knud Gyldenstjerne ser sig foraarsaget til efter Recessen at begære den alene. Da Sagen tidligere har været henvist til deres Afgørelse og det med Lodvig Munks eget Brev og Segl kan bevises, at Sagen har været voldgivet til dem, skulle de, efter at de først nøje have undersøgt og besigtet Godset, ved allerførste Lejlighed stævne begge Parter i Rette for sig og enten i Mindelighed forlige dem om de 2000 Dlr. og om de andre Trætter, som maatte opstaa, eller dømme dem imellem, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Det befales begge de stri-

dende Parter at møde i Rette for de nævnte to gode Mænd med deres Breve og Beviser, naar de tilsiges, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 311. K.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Knudsen, Forstander i Aarhus Hospital, om at indtage Søfren Madtsen i Saxel i Hospitalet, naar der bliver en Plads ledig, og skaffe ham Underholdning lige med de andre Guds Lemmer sammesteds. Udt. i J. T. 5, 312.

12. Okt. (—). Miss. til Sigvord Grubbe om at eftergive 2 Kronens Tjenere i Fulie i Skiuts Herred, hvis Gaarde med Størsteparten af deres Gods ere brændte, nærværende Aars Landgilde og udvise dem nødtørfigt Bygningstømmer i Kronens Skove til Genopbyggelse af Gaardene. Udt. i Sk. T. 3, 267.

14. Okt. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen. Han har indberettet, at der nu er gaaet Dom paa de to Skytters Liv, der for nogen Tid siden ere blevne fundne i Kronens Ene mærkeskove i Sorø Birk med et nylig skudt Dyr i Vognen hos sig og nu holdes fængslede paa Klosteret indtil nærmere Ordre fra Kongen. Han skal snarest muligt sende disse to Personer til Københavns Slot under god Bevogtning, saa Kongen kan blive udførlig underrettet om deres ofte gentagne modvillige Bedrift og siden kan bestemme, hvorledes der videre skal procederes med dem. Sj. T. 20, 111.

— Miss. til Eske Bilde om straks at lade skyde nogle Urhøns og Birkhøns i Helsingborg Len og ved allerførste Lejlighed sende dem til Københavns Slot, saa de senest kunne være her inden Onsdag 8 Dage [22. Okt.]. Sk. T. 3, 267.

— Miss. til Brostrup Gjedde [Laholm] og Mogens Kaas [Halmstad] om at lade skyde noget Fjervildt og lade bestille saa mange ferske Laks, som der er at faa. Udt. i Sk. T. 3, 267 b.

15. Okt. (—). Miss. til Peder Basse. Han har indberettet, at nogle Husmænd og Gaardsæder under Roskildegaard endnu, uanset den Forordning, som han med Kongens Tilladelse har gjort om Arbejde og Dagsværk til Gaarden, vise sig meget modvillige og ulydige med saadant, særlig er der to iblandt dem, ved Navn Niels Pedersen og Christen Mortensen, der ere ligesom de andres Formyndere og Raadgivere og tilskynde dem til deres Modvillighed og Ulydighed, over hvilken deres Dristighed Kongen maa mere end forundre sig. Det befales ham at sende disse to

Kumpaner til København med det første, hvor Kongen saa vil tiltænke de Midler, hvorved de kunne blive bevægede til tilbørlig Tjenstvillighed og Lydighed, dem selv til en Paamindelse om heretter at afholde sig fra saadan Ulydighed og andre deres Medbrødre til en Advarsel. Sj. T. 20, 111 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Søfren Ingmand, Tolder i København, om at lade Nicolaus Sise, tysk Kancelliforvandt, faa $1\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl sise frit til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 20, 111 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Holstebro. Denne Brevviser, Hr. Anders Pedersen, forhen Præst ved Thorslandt Sognekirke i Norge, har henvendt sig med en Supplik til Kongen angaaende en ham tilhørende Ejendom i Holstebro, som Jacob Skram til Frofvergaard i rum Tid har forholdt ham og, efter hans Mening med Urette, tilholdt sig og oppebaaret Rettigheden af; ja Jacob Skram har endog tilsidst uden at spørge ham og uden hans Vidende, skønt han, efter sin Mening, er den rette Ejermand, afhændet Ejendommen. Skønt Hr. Anders har anvendt stor Umage og Bekostning paa ad Rettens Vej igen at recuperere den ham forholdte og aftrængte Ejendom, har han dog intet kunnet opnaa hos dem, hvor Sagen har tildraget sig og Retten falder, paa Grund af de i Trætten interesserede Parters Diversitet og den enes større Anseelse end den andens, saaledes som de vidtløftigere kunne se af hans hosfølgende Supplik. Det paabydes dem i den Anledning, naar Hr. Anders igen indstævner Sagen for dem, efter nøje Undersøgelse af denne at afsige en endelig Dom mellem Hr. Anders og Jacob Skram, saaledes som deres Ed og Kald udkræver, saa at Retten faar sin Gænge saa vel paa den ene som paa den anden Side med Henblik paa Sagen og ikke paa Personerne, og saa at Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 312.

16. Okt. (—). Livsbrev for Niels Pallissen i Herst¹, Herredsfoged i Vester Lisbierrig Herred, paa en Kronens Ejendom, kaldet Harild mark², under Aarhusgaard, som Carl Bryske til Margaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, paa Kronens Vegne har bortfæstet til ham, dog maa han ikke befatte sig med den til Ejendommen liggende Skov. Han skal aarlig i rette Tid svare sædvan-

¹ Hæst, V. Lisbjærg H. Jerild Mark.

² Saaledes i Overskriften; inde i Brevet staar:

lig Afgift deraf til Lensmanden paa Aarhusgaard, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. J. R. 6, 331.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage en Søn af M. Anders Veile i Ribe i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 112.

18. Okt. (—). Skøde til Helliggejsthus i København paa en Grund i Helliggejststræde i Stedet for den Grund ved Helliggejsthus med paastaaende Bygninger, som Kongen har ladet tage til et Tugthus. Sj. R. 15, 128 b. (Tr.: KD. I. 569).

— Aab. Brev om, at Vendsel Boel maa faa den ny Kro ved Frederiksborg med al den Ager og Eng, som ligger dertil, og som den forrige Kromand Hans Palhusen har haft dertil, kvit og frit. Han maa faa nødtørfvig Ildebrændsel i Kronens Skove af Vindfælder og fornede Træer, efter Udvisning af Lensmanden, og fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden. Han maa være fri for at svare Sise af alt det Rostockerøl og Vin, som han kan udtappe i Kroen, men han maa ikke sælge Rostockerøl i Tøndetal udenfor Kroen, for at Kronens Sise ikke skal blive forkortet. Ingen andre i Hillerød, Ølskøbing og andensteds omkring Frederiksborg Slot maa udtappe Øl eller Vin udover det, som de behøve til deres egen Husholdning. Vendsel Boel skal være forpligtet til at holde Krop for Kongens Hoftjenere baade i Gaarden og Kancelliet og for deres Folk med Senge og Kamre og Hø, Havre og Straafoder til deres Heste, hvis de begære det, saa de fremfor andre skulle have deres Losement der, og skaffe baade dem og de fremmede, der gæste Kroen, god Redelighed med Mad og Øl og Hø, Havre og Straafoder til en rimelig Pris, saa ingen skal have noget at klage over, Sj. R. 15, 129 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen for nogen Tid siden har bevilget, at Kronens Bønder i Frørup maa faa nødtørfvig Tømmer til at genopbygge deres nedbrændte Gaarde med, skal han nu lade dem faa dette Tømmer, men paase, at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Udt. i F. T. 3, 206.

— Miss. til Hans Lange til Brening, Albret Skeel til Hegnødt, Befalingsmand paa Riberhus, M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift, og M. Anders Veile, begge Kanniker i Ribe Domkirke. Niels Krag til Agerskraag, øverste Sekretær, har for rum Tid siden til det Beneficium i Ribe Domkirke, som han er forlenet med, faaet

en Residens, som afdøde Christen Lange tidligere har haft. Da Residensen var ganske brøsthølden og forfalden, har Kongen for nogle Maaneder siden¹ skriftlig paalagt Christen Langes Arvinger at istandsætte den, men har nu erfaret, at der trods denne Befaling endnu kun er gjort ganske lidet eller intet derved. Christen Langes Forleningsbrev har imidlertid tilholdt ham til at holde Residensen i Stand, hvilket i sig selv ogsaa kun er rimeligt, da han i sin Velmagt har haft ikke ringe Fordel og Genant ved Kapitlet, og Kongen er heller ikke til Sinds at ville tillade dem, der nyde gejstlige Len, at lade de dertil hørende Residenser forfalde. Da det vil falde Niels Krag, der paa Grund af sin Bestilling ikke kan blive forløvet fra den daglige Tjeneste, besværligt at indlade sig i nogen lang Proces og Vidtløftighed med Arvingerne, hvilket han ogsaa gerne vil undgaa, men da dog baade han og hans Arvinger til sin Tid ville være umolesterede for Residensens Bygfædighed, skulle de ovennævnte fire ved allerførste Lejlighed, efter at Christen Langes Enke eller de af Arvingerne. der ere til Stede, ere blevne advarede derom, begive sig til Residensen, uden videre Undskyldning eller Forhaling undersøge, hvorledes den er holdt vedlige med derpaa staaende Huse, inden og uden, og med dertil hørende Have, hvilke Mangler der findes paa den, hvis den skal overleveres til Niels Krag, som det sig bør, og med hvilken Bekostning Arvingerne kunne sætte den i Stand. De skulle give deres Besigtelse beskrevet under deres Signeter og sende den til Niels Krag, saa at baade han og Christen Langes Arvinger kunne vide at rette sig derefter. J. T. 5, 312 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Indbyggerne i Skagen ere for nogen Tid siden paa Grund af deres grove Forseelser ved ordentlig og lovlig Dom blevne dømt i Kongens Naade og Unaade. Skønt Kongen, hvis han vilde gaa frem mod dem paa det strengeste, kunde være noksom forarsaget til at lade ske Eksekution over dem med Livsstraf og paa anden Maade, har han, for at de ved en rimelig, men dog lidelig Straf kunne blive bevægede til herefter at afholde sig fra saadan Modvillighed og mod Gud uforsvarlig Bedrift og ikke skulle gaa helt straffri, betænkt at ville indlægge 50 Baadsmænd i Borgeleje hos dem udover det Antal, som tidligere er sendt til Byen. Det befales ham at

¹ 22. April 1606.

indlægge Baadsmændene i Byen, skaffe dem Herberg, hvor de skulle have nødtørftig Underholdning med Mad og Øl, og foreholde Indbyggerne i Byen, af hvilken Grund der paalægges dem saadan Besværing, og at de maa afholde sig fra saadan Modvillighed og ubillig Bedrift, saafremt de ville undgaa en højere og efter deres begaaede Daad velfortjent Straf. J. T. 5, 313 b¹.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sten Madtsen. For nogen Tid siden har Kongen sluttet en Overenskomst med Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Aggershus, om et Skib, som Kongen har ladet bygge til sit Behov i Norge af noget Jørgen Friis tilhørende Tømmer, med den Aftale, at Skibet, naar det blev færdigt, skulde betales Jørgen Friis efter Vurdering af nogle gode Mænd, der have Forstand paa Skibsbygning. Da Kongen nu har beskikket Goedske Lindenov til Lindisvold, Skibshøvedsmand, samt Skipper Hans Baggi og Mestersvenden for Kongens Tømmermænd paa Holmen med en af Borgemestrene i Marstrand og en anden forstandig Mand i Byen til at vurdere Skibet, skal han sørge for, at Borgemesteren i Marstrand og en Person, som han anser for duelig og besindig, møde paa det Sted, hvor Skibet ligger, naar Goedske Lindenov, Skipperen og Mestersvenden komme did, for at udføre Kongens Befaling med tilbørlig Diskretion. De skulle med størst mulig Flid undersøge, om Skibet er funderet, bygget og udrustet, som det sig bør, efter den mellem Kongen og Skibsbyggeren sluttede Kontrakt, hvilken Kontrakt skal blive medgivet de herfra sendte Forordnede. Det, som Bygmesteren har faaet for at bygge Skibet, maa ikke beregnes i Vurderingen. Sk. T. 3, 267 b.

21. Okt. (—). Miss. til Gotske Lindenov til Lindisvold, Skibshøvedsmand, og Hans Bagge, kgl. Skipper. Kongen har for nogen Tid siden sluttet en Overenskomst med Jørgen Friis til Krastrup, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om et Skib, som denne paa Kongens Vegne skulde lade bygge af noget ham tilhørende Tømmer. Skibet er nu færdigt, og det er derfor nødvendigt, at det bliver besigtiget for at faa undersøgt, om det er bygget og istandsat i Overensstemmelse med Overenskomsten eller ej, for at Kongen kan vide Skibets Værdi og rette sig derefter med Betalingen. Det paalægges dem derfor alvorligt at indrette sig saa-

¹ Tr. (tildels): Saml. til jydsk Hist. og Topogr. V. 323.

ledes, at de snarest muligt kunne begive sig op til Norge til Skibet, og tage Mestersvenden for Tømmermændene paa Holmen med sig. De skulle saa i Forening med en Borgemester og en Borger fra Marstrand, der har Forstand paa Skibsbygning, som skulle være til Stede til samme Tid, besigte Skibet med alt Tilbehør, undersøge al Lejligheden, baade Skikkelsen og Dannelsen paa Skibet og Bygningens Fasthed, med den størst mulige Forsigtighed og siden vurdere Skibet til en rimelig Pris; dog skulle de passe paa, at det, som Bygmesteren allerede har faaet for Skibet, ikke bliver medregnet i Vurderingen. De skulle give deres Undersøgelse og Vurdering beskrevet og i det hele forholde sig saaledes, at der vederfares baade Kongen og Jørgen Friis hvad ret og billigt er, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette derfor. Sj. T. 20, 112.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske, hvis Gaard i København for nogen Tid siden er brændt, om med det første at opmure af Grund et Hus paa det Sted, hvor Gaarden har staaet. K. Udt. i J. T. 5, 314.

22. Okt. (—). Skøde fra Forstanderne i Helliggejsthus i København til Kongen paa en Grund med paastaende Bygninger ved Helliggejsthus til et Tugthus til Gengæld for den Grund, som Kongen [18. Okt.] har tilskødet Helliggejsthus. Sj. R. 15, 130 b. Orig. (Tr.: KD. II. 535 f.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe de paa hoslagte Fortegnelse opførte Fiskeredskaber til Kongen til Brug i den ny Have i København. — Fortegnelse: 50 Favnestykker, 30 Hamestykker, 24 Sildegarn, 50 Pd. Seglgarn, 1 Td. Flaadræ, 50 Knipper Merling, 20 Knipper Haarsimer og 1 Par Ruser. Udt. i Sj. T. 20, 112 b.

25. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Gøthard Klejnsmed for de Laase, Hængsler og andet, som han har lavet paa Esserum. Udt. i Sj. T. 20, 112 b.

— Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Krogstrup Kirke i Horns Herred i Frederiksborg Len findes et Billede, kaldet St. Dionysius, som Bønderne og den gemene Mand, hvilket Kongen dog ugerne erfarer, aarlig paa bestemte Tider pryde og udstaffere med synderlig Zirats og Klædedragt, som den de efter den gamle papistiske Religion med største Flid respektere. Da Kongen som kristen Øvrighed paa ingen Maade kan tilstede

saadan Forargelse i sine vel reformerede Kirker og derfor maa afskaffe det, skal Joachim Bülow lade dette Helgenbillede udtage af Kirken og saaledes gøre Ende paa dette Afguderi. Orig. i Landsark. i Kbhvn.¹ Sj. T. 20, 113.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Kallundborg. Denne Brevviser Hans Nielsen, Tolder i Middelfart, har berettet, at en Borger i Kallundborg, ved Navn Anders Pedersen, der nu er død, i forledne Aar til forskellige Tider er kommen til Middelfart med sine Staldøksne, ikke faa i Antal, og i Længden er kommen til at restere med en anseelig Del af den Told, som han skulde betale af de Øksne, han har ført over. Da Hans Nielsen har beklaget sig over, at han paa Grund af den store Gæld, som Anders Pedersen har efterladt sig, vanskeligt vil kunne faa denne Restance ind, medmindre Kongen giver dem Befaling til at hjælpe ham til hans Betaling, og da Kongen derhos har erfaret, at det ikke skal være ubevisligt, at Anders Pedersen, medens han endnu levede, skal have aftalt og i sit Værge særlig opsat en Sum Penge til Betaling af denne Toldrestance, skulle de, naar Hans Nielsen henvender sig til dem, hjælpe ham til at faa fat i de saaledes aftalte og afsatte Toldpenge til Betaling af Kongens Told og, hvis der yderligere maatte restere noget, sørge for, at han faar det manglende af den dodes efterladte Gods, saa Restancen kan blive fuldtud betalt, saa vidt det kan ske med Retten. Sj. T 20, 113.

— Miss. til Tage Krabbe angaaende Nedbrydelse af Nonneklosteret i Lund [ligelydende med Miss. af 12. Sept., naar undtages, at der tilføjes en Bestemmelse om, at han skal anvende de Penge, som han faar ind ved Salget af de tiloversblevne Sten, til Bygningen paa Øfvits Kloster]. Sk. T. 3, 268.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Hans Knudsen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i København, til Superintendent i Fyens Stift efter afdøde M. Jacob Madtsen. Han skal nyde den Superintendentembedet tillagte Indtægt, som M. Jacob Madtsen har haft. F. R. 3, 134².

— Aab. Brev til Adel, Fogder og lærde Mænd i Fyens Stift om at yde M. Hans Knudsen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i København, der nu er valgt til Superintendent i Fyens Stift

¹ Tr.: Dsk. Mag. I. 96.   ² Tr.: Saml. til Fyens Hist. og Topogr. VII. 340 ff.

og har aflagt Ed som saadan, deres Bistand, hvis han har den behov i Embeds Medfør, og forsvare ham mod Overvold og Uret. F. T. 3, 206¹.

26. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Biergette Rosenkrantz til Pallisbjerg paa Kronens Part af Korntienden af Husbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 3¹/₂ Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 80.

27. Okt. (—). Miss. til Mogens Kaas. Da Kronens Bønder i Sønder Halland under Halmstad Len have begæret, at de paa Grund af deres ringe Lejlighed, ringe Formue og den store og daglige Trældom, som nu mere end tidligere paahviler dem til Befæstningen, maa blive fri for Halvparten af den sidst paabudte halve Skat, hvilket Kongen har bevilget, skal Mogens Kaas lade dem være fri for denne Halvpart. Sk. T. 3, 268 b.

— Aab. Brev om, at Christen Jensen, der i nogen Tid har tjent Kongen som Postrider paa Frederiksborg, men nu vil nedsætte sig i Thisted, i Betragtning af sin forrige Tjeneste maa nedsætte sig i Thisted, bruge borgerlig Næring dér ligesom andre Borgere og indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tyng. J. R. 6, 331 b.

28. Okt. (—). Miss. til Bønderne i Malmøhus Len. Kongen har bragt i Erfaring, at Vejene og Broerne i Malmøhus Len næsten allevegne eller dog paa de fleste Steder ere ganske onde og fordærvede, hvilket skyldes, at Bønderne, naar de blive tilsagte, ikke ere saa villige til at forbedre og istandsætte dem, som de ere pligtige til. For at der i Tide kan rammes Midler til at faa de forfaldne Broer istandsatte og for at forekomme den Ulejlighed, som uformodentlig kan foraarsages den vejfarende Mand ved deres Fordærvelse, befales det herved strengeligen alle, at de, naar de blive tilsagte af Lensmanden eller hans Fuldmægtige, skulle, hver i sit Herred, hjælpe til med at istandsætte de brøstfældige Broer og Veje i Overensstemmelse med Recessen og holde dem tilbørligt i Stand, saafremt de ikke ville tiltales, hvis de vise sig forsømmelige. Sk. T. 3, 269.

— Miss. til Peder Mund om at skaffe Kongens Jæger, der er sendt til Skanderborg for at slaa noget stort Vildt, en Salter til

¹ Tr.: Saml. til Fyens Hist. og Topogr. VII. 342 f.

at salte Vildtet og de nødvendige Tønder og Salt. Han skal siden sende det saltede Vildt til København og føre den Bekostning, han har, til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 314.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Professorerne i København om at tillade, at deres Tjenere i Roskildegaards Len hver køre 12 Læs Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg, naar Peder Basse, Embedsmand paa Frederiksborg, tilsiger dem. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 145. Udt. i Sj. T. 20, 113 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 566).

— Miss. til Peder Basse om saa hurtig som muligt at tilsige Professorernes Tjenere i Roskildegaards Len til at køre ovennævnte Kalk. Udt. i Sj. T. 20, 113 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Rønne i Anledning af, at den forrige Sognepræst¹ i Byen paa Grund af adskillige vigtige Aarsager og grove Forseelser ikke kan tillades at betjene Embedet længere, have berettet, at de ville kalde Hr. Peder N.², Sognepræst til Knudsgaards³ Sogn. Da den til Sognepræsten i Rønne liggende Rente er saa ringe, at han ikke kan underholde sig deraf til Nødtørft, have de endvidere anmodet om, at Knudsgaards Sogn maa blive annekteret til Rønne, saa at Hr. Peder maa betjene begge Sogne. Da Kongen af sandfærdig Beretning har erfaret, at de to Sogne uden Ulejlighed for Sognefolkene og uden Forsømmelse for deres Salighed og ogsaa uden synderlig Besværing for Præsten kunne betjenes af én Person, da de ligge saa nær sammen, har Kongen bevilget, at de to Sogne maa være Annekser, og at Hr. Peder maa forestaa dem begge og nyde den sædvanlige Præsterente, naar han paa lovlig Vis er bleven kaldet til Sognepræst af Menigheden i Rønne, dog skal han forestaa Sognene saaledes, at ingen af Sognefolkene i noget af Sognene bliver forsømt. Sk. R. 3, 240⁴.

— Miss. til Jens Koefoed til Krygge, Landsdommer paa Bornholm, og Borgemestre og Raad i Rønne. Der er Trætte mellem Hans Olufsens Arvinger paa den ene og Søfren Bundsen, Hans Olufsens forhenværende Skriver paa Vardøhus, paa den anden Side angaaende et Testamente, efter hvilket Søfren Bundsen har taget en Sum Penge til sig efter Hans Olufsens Død og uddelt

¹ Peder Pedersen Gjønge.

² Peder Pedersen.

³ Knudsker.

⁴ Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 557 f.

dem til nogle i Testamentet navngivne Personer, uanset at Testamentet, efter hvad der berettes, hverken er underskrevet eller beseglet af Hans Olufsen, ej heller er bevilget og samtykket af hans Arvinger; det formenes endog, at Testamentet er dateret 3 Dage efter Hans Olufsens Død, og der findes ogsaa flere andre Udgifter, som efter Arvingernes Mening ere udgivne unyttigt. Det befales dem uden vidtløftig Forhaling at stævne begge Parter for sig, og adskille dem ved en endelig og retfærdig Dom om, hvorvidt Testamentet befindes at være saa rigtigt, at det, som Søfren Bundsen derefter har udgivet, bør staa ved Magt og godtgøres ham i hans Regnskab eller ej. Ligeledes skulle de uden lang Proces ogsaa paadømme de andre Stridigheder mellem dem. Sk. T. 3, 269 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviserske Elline Splids, Indvaanerske i Ribe, hvori hun beretter om nogle Øksne, som hun har modtaget i Betaling for sit Tilgodehavende, og som hans Foged gør hende Hinder paa. Han skal med det allerførste erklære sig om, hvorledes det er gaaet til med den Sag, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørlig Besked. J. T. 5, 314.

30. Okt. (—). Miss. til Arild Hvitfeldt. Af hoslagte Supplikats vil han nærmere kunne se, at Borchert Maars, tidligere Enspænder, begærer at maatte faa Herligheden af en jordeggen Bondegaard i Aadts Herred i Dragsholm Len i Forlening for sin og sin Hustrus Levetid. Han skal erklære sig om, hvorvidt Gaarden er saaledes beliggende, at Herligheden af den uden nogen Besværing kan undværes fra Kronen og forlenes bort til andre eller ej, saa Kongen derefter kan give Supplikanten tilbørligt Svar. Sj. T. 20, 114.

— Oprejsningsbrev for Las Mogensen i Biergesøe, der for nogen Tid siden paa Tinge er bleven gjort nederfældig for nogle Skældsord og en Tyvesag, som han skal have tilsagt en Mand, ved Navn Jens Dufve, men ikke skellig har kunnet overbevise ham om. Las Mogensen har nu tilfredsstillet Kongens Befalingsmand paa Malmøhus paa Kongens Vegne og Sagvolderen for den Sag. Sk. R. 3, 241.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kronens Bønder i Sønder Halland under Laholms Len have begæret, at de paa Grund af deres arme Lejlighed, ringe Formue og den store daglige

Trældom, der mere end i tidligere Tid paahviler dem til Befæstningen i Halmstad, maa blive fri for at udrede Halvparten af den sidst paabudte Skat, hvilket Kongen har bevilget, maa han ikke kræve mere end Halvparten af den paabudte Skat af dem. Sk. T. 3, 270.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Morten Mogensen. Borgemestre og Raad i Halmstad have berettet, at de idelig og paa det højeste besværes af Jacob Weier, Indbygger i Helsingborg, med Rigens Forfølgning og anden Vidtløftighed, som han paafører dem af en ringe Grund, naar henses til Sagens første Begyndelse, nemlig for en Sum Penge, som de ved et Forlig for rum Tid siden i en mellem dem værende Trætte have lovet og bebrevet ham. Forliget er ganske vist ikke fuldkomment, men dog paa det nærmeste blevet efterkommet af dem til den bestemte Tid, men Sagen er siden paa Grund af den ringe Forseelse, der har fundet Sted, bleven indstævnet for Morten Mogensen, der har dømt dem til fuldkommen at efterkomme deres Kontrakt, hvilken hans Dom siden er bleven stadfæstet¹ af Kongen og Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag. Sagen husker Morten Mogensen jo nok nærmere af de Breve og Beviser, der tidligere have været i Rette for ham. Efter Borgemestres og Raads Klage kræver Jacob Weier nu i Henhold til Kongens og Danmarks Riges Raads Dom en meget anseelig Sum Penge og ubillig Kost og Tæring af dem, idet han tilregner dem alt hvad han fra Sagens første Begyndelse af kan have anvendt paa den og paa det yderste platur og tribulerer dem for denne Kost og Tæring, uagtet Herredagsdommen ikke tilholder Jacob Weier videre Interesse og Skadegæld end fra Mikeldag, da Kontrakten skulde have været efterkommet, til den paafølgende 15. Jan., da den blev efterkommet, og det ej heller er specificeret i Dommen, hvad de hver især skulle erstatte ham. Det befales Morten Mogensen snarest muligt at stævne begge Parter i Rette for sig og efter nøje Undersøgelse af Sagen in specie dømme de stridende Parter imellem, hvad Borgemestre og Raad med Rimelighed blive Jacob Weier skyldige for hans bevisligt i denne Sag anvendte Kost og Tæring, saa de ikke i nogen Maade skulle blive besværede, men paa begge Sider vederfares, hvad Retten giver, for

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 73 ff.

at de en Gang for alle kunne blive skilte ad og Kongen blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 270 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling til nogle gode Mænd om enten i Mindelighed eller ved Dom at afgøre en Trætte mellem Jægermester Mogens Gjøre til Gundersløf og Mogens Svave til Svinebjerg. Mogens Gjøre har nu berettet, at Sagen af disse gode Mænd er indfunden til Herredsting og Landsting, og derhos begæret kongelig Forskrift til at blive hjulpen til Ret. Det befales ham i den Anledning, naar Sagen bliver lovlig indstævnet for ham, uden vidtløftig Proces eller Rettergang at dømme Mogens Gjøre og Mogens Svave imellem, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestering. Sk. T. 3, 271 b.

— Mageskifte mellem Axel Brahe til Elfvidt, Befalingsmand paa Dallum Kloster, og Kronen. F. R. 3, 134 b. (Se Kr. Sk. under 31. Okt.).

— Miss. til Henning Valkendorf om at paatage sig Værgemaalet for Fru Susanna Lykke til Klinstrup, Enke efter N. N. [Bendiks Hartvigsen], da hendes nærmeste Slægt, som efter Loven skulde være hendes Værge, ikke bor i Fyen og derfor ikke bekvemt kan forestaa Værgemaalet. Udt. i F. T. 3, 207.

— Aab. Brev om, at Fru Else Munk, Niels Stygges Enke, der har berettet og med et Landstingsvidne har gjort bevisligt, at hun efter sin Husbondes Død har forsvoret Arv og Gæld, af Hensyn til hendes og hendes Børns store Fattigdom og for Godtfolks Forbøns Skyld uhindret maa beholde det Løssøre, som hendes afdøde Husbonde har efterladt sig paa forskellige Steder i Danmark og Norge, og som nu skal være forfaldet til Kronen, da det har henstaaet Aar og Dag. J. R. 6, 331 b.

— Mageskifte mellem Mikkel Vogensen til Stenumgaard og Kronen. J. R. 6, 332. (Se Kr. Sk. under 31. Okt.).

— Miss. til Claus Daa. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser Søfren Søfrensen, hvori denne klager over, at der er svoret Vold over ham paa Skive Byting, og anmoder om, at der maa meddeles ham Oprejsning. Da Kongen ikke uden udførlig og rigtig Erklæring i Sagen kan give tilbørligt Svar, skal Claus Daa med største Flid undersøge Sagen, erklære sig udførligt om den og sende Erklæringen til Kancelliet snarest muligt, saa

Kongen derefter kan give Supplikanten endelig Besked. J. T. 5, 314 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Munk og Oluf¹ Munk. Jomfru Øllegaard Munk har berettet, at hun for rum Tid siden efter hendes afdøde Moders² og deres Tilskyndelse og med hendes eget Samtykke er blevet indgivet og er inddraget i et Kloster³ i Holsten, dog er der forinden mellem hendes Moder, hende og dem indgaaet den Kontrakt, at Moderen og de, saalænge hun lever, aarlig skulle betale hende 150 Joachimsdrl. til hendes Underhold for hendes Part i det fædrene og mødrene Gods; heraf skulde Moderen, hvem Halvdelen i hendes afdøde Husbonde Oluf Munks efterladte Gods var tilfalden, betale den ene Halvpart og de, hvem den anden Halvdel af Godset var tilfaldet, den anden Halvpart. Kontrakten indeholder tillige den Bestemmelse, at naar Jomfru Øllegaards Moder dør, skal en af dem paatage sig Værgemaal for hende og indkræve fra de andre Søskende og skaffe hende den hende bebrevede aarlige Pengesum. Nu vægre de sig imidlertid under forskellige Paaskud herved, og hun er meget bange for, at nu da Moderen er død og dennes efterladte Gods staa uskiftet mellem dem, skal Resultatet blive, at den aarlige Pengesum ikke bliver betalt hende i rette Tid efter Kontrakten, hvilket allerede skal være hændt hende, medmindre de ved en kongelig Skrivelse blive tilholdte til at efterkomme den af dem indgaaede Kontrakt, hvilket de ganske vist burde gøre uden Erindring fra Kongens Side i Betragtning af, at det gælder deres kødelige Søster og hendes Velfærd. Det paabydes dem at overtage Værgemaal for Søsteren, saaledes at en af dem efter Kontrakten indkræver og oppebærer Pengene af de andre Søskende og skaffer hende dem aarlig i rette Tid, saa hun ikke paa Grund af deres Forsømmelse skal komme til at lide Mangel paa Underholdning eller i andre Maader, da Kongen ellers vil se sig foraarsaget til at gribe til andre Midler. J. T. 5, 314 b.

— Miss. til Godske Rantzau og andre Peder Rantzaus Arvinger. Nogle selvegne Bønder i Løf Herred under Trøiborg have klaget over, at de i Almindelighed besværes med mere Ægt og Arbejde til Trøiborggaard, end der krævedes af

¹ Oluf er vistnok en Fejl for Ludvig.

² Drude Kajsdatter Rantzau.

³ Itzehoe Kloster.

dem i tidligere Tid, da de hørte under Danmarks Krone, hvilket efter deres Mening, og det skal ikke være ubevisligt, strider mod kongelige Breve, der for rum Tid siden ere udgaaede om den Sag. En Del, særlig 3 Mænd i Lorup¹, klage ogsaa højlig over, at det endnu ikke er blevet tilladt dem at faa deres Ejendom igen, som ved adskillige Midler og Handlinger er bleven fravendt dem i afdøde Peder Rantzaus Tid og siden, skønt Kongens og Danmarks Riges Raads Dom² paa sidste Herredag paabyder, at den igen skal tilbagegives dem. Der tilføjes dem ogsaa, ved Forfølgning fra et Ting til et andet, større og ikke ringere Tribulats end tidligere af Peder Rantzaus Arvinger, hvilket forekommer Kongen meget sælsomt, ligesom Kongen heller ikke kan finde sig i, at hans og Riges Raads Dom ikke efterkommes af dem. Det befales Arvingerne herefter fuldstændig at forskaane Supplikanterne for al utilbørlig Tyngsel og Besværing, saaledes som det kan være i Overensstemmelse med deres Selvejerfriheds Breve og Domme og Kongens og Rigsraadets Dom, der endelig slutter Striden, og tage sig i Vare for, at de ikke ved at foragte Kongens Dom, saaledes som deres Forehavende synes at vise, at de ubesindigt ville gøre, forgribe sig mod Kongens Højhed. J. T. 5, 323 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkel Andersen i Bøggild paa Kronens Part af Korntienden af Hiøberg³ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen, og af Elsborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg til Kronen, samt paa Kirkens Part af Korntienden af Hørup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 2¹/₂ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 80.

31. Okt. (—). Miss. til Jacob Beck om at lægge Qverntoft Gaard og Nybølle Mølle, som nu kaldes Neder Mølle, i Nørre Halland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Axel Brahe til Elvid, ind under Varberg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 272. Orig.

1. Nov. (—). Skøde til Mester Hans Haderslev, Kongens Mundkok, og hans Arvinger paa en Kronens Ejendom

¹ Lavrup, Lø H.

² Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 50 ff.

³ Højbjerg, Lysgaard H.

i Kongens Gade i København. Sj. R. 15, 131 b. (Tr.: KD. II. 536).

1. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Ebbe Munk til Fielebro, Embedsmand paa Antvorskov. Da Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, har begæret noget Krongods i Skaane, hvorover der hermed sendes dem en Besigtelse af Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, og Tage Krabbe til Jordberg, til Mageskifte for noget af hans Arvegods paa Sjælland, nemlig hans Part i Knudstrupgaard i Giersløf By og Sogn og 2 Bol i Frenvidt i Løfve Herred, 1 Gaard i Treløs i Skielby Sogn i Tyberg Herred og $\frac{1}{2}$ Gaard i Tingerup i Sunderup Sogn i Mierløsse Herred, skulle de med det første besigte Godset i Sjælland, ligne og lægge det mod Godset i Skaane og indsende Besigtelserne til Kancelliet. Sj. T. 20, 114.

— Miss. til Lauge Urne til Bielteberg, Landsdommer i Skaane, og Tage Krabbe til Jordbiere, Befalingsmand i Øfvits Kloster. Da Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, har begæret noget Krongods i Sønder Asbo Herred i Skaane, nemlig 1 Gaard, kaldet Nynnegaarden, i Nørre Vram og 1 Skattegaard i Sønder Vram, til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Sjælland, skulle de med det første besigte Godset i Skaane og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 272 b.

— Miss. til Christian Bernekov til Birkholm og Sigvordt Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Landskrone og Malmøhus Slotte. Da Melkior Ulfstand til Axelvold har begæret noget Krongods i Rønberg Herred i Skaane, nemlig 10 Gaarde i Nørre Svalde, 1 Gaard i Bangstrup, 1 Gaard i Kogerød og 1 Gaard i Halmsta, til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Skaane, nemlig 1 Gaard i Skrebling, 1 Gaard i Ørie, 1 Gaard i Tofte, 1 Gaard i Virup og 1 Gaard i Verne i Rønbiere Herred, 1 Gaard i Kundbye¹ og 1 Gaard i Starup i Fers Herred og 3 Gaarde i Karup i Bierge Herred, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 273.

— Miss. til Christian Gyldenstjerne. Kongen har for nogen Tid siden tilsendt ham en Befaling til sammen med Sten Maltesen til Holmegaard at besigte noget Gods i Skaane og Halland, som Fru Birgitte Marsvin til Borsøe, Frederik Ulfeldts Enke,

¹ Fejlskrift for: Klamby, Færs H.

vil udlægge til Kronen, men paa Grund af Forhaling af Sagen fra hans Side er Godset endnu ikke blevet besigtiget, hvilket forekommer Kongen noget sælsomt. Det paalægges ham herved endelig at rette sig efter at begive sig til Godset sammen med Sten Maltesen og udføre Kongens Befaling. Sk. T. 3, 273 b.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Da Fru Rigidse Rosenkrantz til Tyrestrup, Giord Pedersens Enke, har begæret noget Krongods i Vord Herred, nemlig 3 Gaarde i To[f]tum, 2 Gaarde i Søfver¹ og 1 Gaard i Brigsted, til Mageskifte for 1 Gaard i Ofverby i Katterup Sogn, 3 Gaarde i Oes² i Søfving Sogn og 1 Gaard i Astrup³, skal han med det første lade alt Mageskiftogodsets Lejlighed undersøge og udførligt erklære sig til Kongen, om det Gods, hun begærer af Kronen, ligger saaledes, at det kan undværes fra Kronens Slot og Len, og om Kronen kan faa Fyldest i det Gods, hun tilbyder. Han skal indsende sin Erklæring til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Fru Rigidse Svar. J. T. 5, 315 b.

4. Nov. (—). Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Roskildegård. Da Christian Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Landskrone, har begæret noget Krongods i Mierløse Herred i Sjælland, nemlig 1 Gaard i Hellerup i Tølløse Sogn med 2 øde Gaardes Eje, 1 Gaard sammesteds, som ligger under Holbæk Slot, 1 øde Gaard i Reigstrup i Nørre Jer[n]løs Sogn, 1 Gaard i Butterup og 1 Gaard i Brendholt i Uggerløse Sogn, til Mageskifte for 2 Gaarde i Far-ringløse i Ringsted Herred, 1 Gaard i Grandløse Sogn i Mierløse Herred, 1 Gaard i Sølfbiørg⁴ og 1 Gaard i Rye i Løfve Herred, skulle de snarest muligt besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 115.

— Miss. til Tage Krabbe til Jordbiørg og Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmænd i Øfvits Kloster og paa Malmøhus. Da Fru Karen Thott til Tondbye, Ofve Brahes Enke, har begæret at maatte faa 4 Gaarde i Germendorp i Gullerup Sogn i Ons Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Togerup i Burløf Sogn i Barre Herred og 1 Gaard i Vester Torp i Vemmingehøgs

¹ Søvind, Vor H.

² Aas, samme H.

³ Aggestrup, Gangsted S., Vor H.

⁴ Solbjærg, Løve H.

Hæred, [skulle de besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 274.

5. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Munk, Borgemester i København, paa Grund af den Besværing, han har med sin Bestilling, indtil videre aarlig maa oppebære $\frac{1}{2}$ Læst Malt og $\frac{1}{2}$ Læst Rug af Loftet paa Københavns Slot. Sj. R. 15, 132. (Tr.: KD. II. 541 f.).

— Aab. Brev om Afholdelse af Torvedag i Christianopol om Onsdagen. Sk. R. 3, 241 (Tr.: CCD. III. 217 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense om at hjælpe Mester Mikkell Møller, Indbygger i København, til Rette i en Trætte med Pouel Nielsen, Raadmand i Odense, om en Sum Penge, som Pouel Nielsen efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse skylder Mikkell Møller. Udt. i F. T. 3, 208.

— Aab. Brev om, at der hver Lørdag skal holdes almindelig Torvedag i Sæby. J. R. 6, 334 b. (Se CCD. III. 216).

— Aab. Brev til Borgemestre og Raad i Sæby om, at de indfødte Borgerbørn ligesaa vel som fremmede skulle gøre Borgered, naar de tage Borgerskab. J. T. 5, 316. (Tr.: CCD. III. 216 f.).

6. Nov. (—). Aab. Brev om, at Hertvig Bülow toldfrit maa udføre 18 Øksne her af Riget, naar hans Lejlighed tilsiger, dog skal han lade Tolderen paa det Sted, hvor han udfører Øksnene, give en Paategning derom paa dette Brev. Sj. R. 15, 132 b.

— Forordning om, at ingen herefter maa besejle Lykaa Havn eller andre ulovlige Havne i Blekinge, men at alle herefter skulle drive Haandtering i Christianopol. Sk. R. 3, 242. (Tr.: CCD. III. 218 f.).

— Miss. til Envold Kruse. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa aabent Brev om, at alle smaa Markeder, der holdes paa Landsbyerne i Vendsyssel, med Undtagelse af fire, samt Helne og Raastedt Markeder, der tidligere aarlig plejede at holdes ved Sæby², skulle være afskaffede og i Stedet holdes i de nærmeste Købstæder til de samme Tider, paa hvilke de have været holdte paa Landsbyerne. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at dette Mandat endnu ikke er bragt til Udførelse med Hensyn til de to ved

¹ 12. Maj 1602.   ² Formentlig skal her, ligesom senere i Brevet, staa Hjerring og Sæby: jvfr. Brevet af 12. Maj 1602.

Sæby holdte Markeder, hvilket er til mærkelig Skade og Afbræk for Borgerskabet paa dets Næring, paabydes det ham ved allerførste Lejlighed at drage alvorlig Omsorg for, at Helum og Raastedt Markeder blive aldeles aflyste og herefter holdte i Sæby paa samme Tid som tidligere paa Landet. J. T. 5, 316 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Fru Ingeborrig Skeels Arvinger. Borgemestre og Raad i Sæby have berettet, at afdøde Fru Ingeborrig Skeel ved et for nogen Tid siden udgivet Brev for sig og Arvinger har funderet og aarlig lovet 1 Td. Smør, $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 6 Tdr. Rug, 1 Skippd. Flæsk og 1 Slagtenød samt 30 Læs Ved om Vinteren og 10 Læs Ved om Sommeren til Ildebrændsel af Vorgaards Skove til de fattige, der findes i Sæby Sygestue og have deres Bolig i det Hus, som hun selv har ladet bygge til det Brug, endvidere 10 Dlr. til en Prædikant i Byen, som en Gang om Ugen skal gøre Tjeneste for de fattige i Hospitalet, hvilke Penge aarlig skulle betales til Mikkelsdag af hende og efter hendes Død af hendes Arvinger. Borgemestre og Raad have nu berettet, at Arvingerne efter Fru Ingeborrigs Død ikke i rette Tid have tilstillet dem det, som de efter hendes Død ere berettigede til, men gjort dem Hinder derpaa, og de have derfor anmodet om kongelig Forskrift til Arvingerne angaaende den Sag. Da det synes meget ubilligt at fravende Hospitalet og Guds Ords Tjener det, som er henlagt til deres Underholdning, og da det ogsaa vil sømme sig for dem at efterkomme Fru Ingeborrigs Brev uden al Modsigelse, hvilket ogsaa kun vil være til ringe Skade for dem, anmodes de om uden videre Modsigelse at lade Borgemestre og Raad i Sæby paa Hospitalets Vegne og Præsten sammesteds aarlig i rette Tid faa det, som Fru Ingeborrigs Brev tilholder dem at udrede, for at disse ikke skulle foraarsages til ved andre Midler at procedere mod dem og kræve Opfyldelse af Brevet. J. T. 5, 316 b.

7. Nov. (—). Aab. Brev om, at Otte Marsvin til Dybek har berettet, at hans Søster Jomfru Helvig Marsvin, Dronningens Jomfru, som han er Værge for, skal være til Sinds at ville lade bygge en Sædegaard paa hendes Gods i Sjælland, men at det, da hendes Gods ligger spredt paa adskillige Steder i Sjælland og hun ikke omkring Gaarden har saa mange Bønder, som hun behøver, vil falde hende meget ubelejligh at lade den opbygge og drive Avlen til den, medmindre Kongen vil give ham Tilladelse til at afhænde hans Søsters Strøgods, der ligger saa vidt fra Haan-

den for hende, at hun ikke deraf kan have Ægt og Arbejde til Gaarden, og igen tilskifte hende Gods, som ligger belejligt for hendes Sædegaard. Kongen giver i den Anledning Otte Marsvin Tiladelse til at bortskifte det af Søsterens Arvegods, der ikke ligger saa belejligt for hende, at hun deraf kan have Ægt og Arbejde til Gaarden, og igen tilskifte hende saa meget omliggende Gods, som han kan faa, dog skal han som Værge nøje paase, at Søsteren ikke kommer til kort ved disse Mageskifter, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Sk. R. 3, 242 b.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om med det første at gøre Forklaring til Rentekammeret for den Beholdning af Penge og Korn, som de ere blevne skyldige paa deres Regnskaber, der ere aldeles forklarede og kvitterede til 1. Maj 1606. — Ditlef Holck (Trøgevelsgaards Len), Mogens Gjõe (Sæbygaards Len), Peder Basse (Roskildegaaards Len), Christian Holck (Hald Len), Eske Bilde (Helsingborg Len) og Sigvord Grubbe (Malmøhus og Lundegaards Len). Udt. i Sj. T. 20, 116.

— Fortegnelse over Restancer hos Lensmænd til 1. Maj 1606: Sjælland: Mogens Gjõe (Turebyegaards Len) reterer med Afgift og Regnskab for den Tid, han har haft Lenet; Christopher Pax reterer med Afgift og Regnskab af Stiftets Indkomst i Holbæk Len og Ilsøe Len til 1. Maj 1606; Corfits Ulfeldt reterer med Betaling til 1. Maj 1605 og med Kvittansiarum af Korsør Len og med Regnskab af Rugaards Len til 1. Maj 1606. — Fyen: Knud Rud (Odensegaards Len) reterer med Regnskab til 1. Maj 1605 og til 1. Maj 1606; Jacob Ulfeldt (Hindtsgefvel og Hagenskouf Len) reterer med Regnskab til 1. Maj 1606. — Jylland: Henicke Reventlov (Skivehus Len) reterer med Regnskab og Afgift til 1. Maj 1606 samt med Kvittansiarum af Skivehus Len og Dueholm Kloster; Johan Rud reterer med det, som han blev skyldig paa Beufing Lens Regnskab til 1. Maj 1597, og med Afgift og Regnskab af Ørum Len til 1. Maj 1606; Ulrik Sandberg (Lundenes Len) med Afgift og Regnskab til 1. Maj 1606; Jørgen Urnes Arvinger (Han Herred) restere med en Sum Penge, som de bleve skyldige paa hans Regnskab til 1. Maj 1602, og med Kvittansiarum; Fru Ingeborg Skeels Arvinger (Vorgaard i Vendsyssel) restere med Told af Korn og andre Varer, som ere udskibede for hendes Gaard og Grund siden 11. Dec. 1599. — Skaane: Christian Bernekov (Landskrone Len) reterer med Afgift af Landskrone Len til 1. Maj 1606;

Sigvord Grubbe resterer med hans Hustrus Fader Knud Grubbes Afgift af Sølvitsborg Lens Regnskab til 1. Maj 1599 og skal desuden gøre klart for 2 Aars Regnskab af dette Len og af noget Gods i Høigbye i Skaane samt levere Kvittansiarum fra sig; Fru Tale Ulfstands Arvinger (Helnekirkes Gods i Skaane) restere med 2 Aars Afgift til 1. Maj 1604 og med Kvittansiarum; Gabriel Sparres Arvinger restere med 3 Aars Afgift og Regnskab for det uvisse af Dalby Kloster og med Kvittansiarum samt med Regnskab for Dalby Tiende fra den Tid af, da Gabriel Sparre fik den efter Christian Machabæus, til 1. Maj 1601; Tage Krabbe resterer med Afgift og Regnskab af noget Krongods i Skaane fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1605 og med Afgift for 3 Aar til 1. Maj 1605 af nogle Kronens jordegne Gaarde i Skaane, som han har Herligheden af. — Norge: Jørgen Friis, Statholder (Aggershus Len), resterer med Regnskab for 2 Aar til 1. Maj 1606 og med Regnskab for den i Lenet i samme Tid oppebaarne Bygningsskat; Oluf Pedersen (Vardøhus Len) med Regnskabet til 1. Maj 1606; Steen Bilde (Trondhjemgaards Len) resterer med Afbetaling paa sit Regnskab af Trondhjemgaards Len til 1. Maj 1605 og med Regnskabet af Trondhjemgaards Len, Jemteland og Herjedalen til 1. Maj 1606; Laurits Kruse Envoldsen (Bakke Kloster) resterer med Afgift og Regnskab fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1606; Claus Urne (Salten, Senjen, Andenes og Tromsø Len) resterer med 4908 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk. 1 Alb. paa hans ukvitterede Regnskab til 1. Maj 1604; Erik Valkendorfs Arvinger restere med Afgiften af Stiftets Indkomst i Hardanger Len, ialt 40 Dlr., fra 1. Maj 1605 til 1. Maj 1606 og med Kvittansiarum af Hardanger Len og af Høygstrup Len [paa Sjælland]; Niels Stygges Arvinger (Romsdals Len) restere med 297 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend. paa hans Regnskab for Tolden til 1. Maj 1603 og med 1 Aars Afgift, 200 Dlr., til 1. Maj 1604 samt med Kvittansiarum; Axel Ugerups Arvinger (Udsten Klosters Len) restere med Kvittansiarum; Ditlef Holck resterer med Afgift og Regnskab af Liusse Kloster til 1. Maj 1601 og med Kvittansiarum af Udsten og Liusse Klostre; Erik Urne (Udsten Kloster) resterer med Afgift og Regnskab for det uvisse og med Regnskab for de Penge, som han efter sin Haandskrifts Lydelse skal betale i Rentekammeret af Udsten Kloster; Corfidts Hardenbergs Arvinger (Vernøe Kloster) restere med Afgift og Regnskab for det uvisse fra 1. Maj 1600 til 1. Maj 1601 og med Kvittansiarum; Peder Madsen (Vernøe Kloster) resterer med Af-

giften og Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1606; Morten Venstermand (Helgeland Len) resterer med Kvittansiarum; Jørgen Kaas (Ryefolken, Jederen og Dallerne Len i Norge) resterer med Afgift og Regnskab til 1. Maj 1606; Gabriel Skinkeles Arvinger (Liusse Kloster) restere med Afgift, Regnskab og Kvittansiarum for 1 Aar til 1. Maj 1600; Peder Knudsen (Frøeland Skibrede og Eskebjerg¹ Sogn) resterer med hans Afgift for 2 Aar til 1. Maj 1606. — Envold Kruse til Vingegaard (Island) resterer med Afgift, Regnskab og Kvittansiarum til St. Hans Dag 1606. — Claus Maltesen (Øsel) resterer med Afgift for 2 Aar til 1. Maj 1606 og med de Penge, som han efter sin Haandskrifts Lydelse skal betale i Rentekammeret. Udt. i Sj. T. 20, 116.

8. Nov. (Kbhvn.). Fortegnelse over Toldere, Sisemestre og Byfogder, der af de Lensmænd, i hvis Len de bo, skulle have Tilhold om med det første at begive sig til Rentekammeret og betale, hvad de blive skyldige paa deres Regnskaber. — Sjælland: Jens Matsen, Byfoged i Vordingborg, Hendrik Frisch, Tolder i Køge, Niels Ibsen, Byfoged i Køge, Christen Andersen, Byfoged i Næstved, Jørgen Rasmussen, Byfoged i Skelskør, Anders Faschi, Sisemester og Byfoged i Kallundborg, Peder Eskildsen, Tolder i Holbæk, Byfogden i Slangerup, Laurits Gaddicke, Byfoged i Storeheddinge, Niels Mikkelsen, Byfoged i Nykøbing i Aads Herred, Simen Thomesen, Byfoged i Stege paa Møen. — Fyen og Smaalandene: Thomas Brun, Byfoged i Nyborg, Jens Bang, Tolder i Assens, Hans Nielsen, Tolder i Middelfart, Jep Pedersen, Byfoged i Middelfart, Byfogden i Kerteminde, Niels Jensen, Byfoged i Odense, Arvingerne efter Peder Hansen, Byfoged i Nakskov, Jep Mortensen, forhen Byfoged i Svendborg, Anders Borge, Byfoged i Faaborg, Laurits Pedersen, forhenværende Byfoged i Bogense, Rasmus Lauritsen, Byfoged i Bogense, Jørgen Plov, Tolder i Rødby, Byfogden i Maribo med Regnskab for Told og Sise af Bandholms Havn siden 1587, Niels Rasmussen, Byfoged i Nykøbing p. Falster, Steen Pedersen, Sisemester og Byfoged paa Langeland. — Skaane: Hendrik Dobbeltsten, forhenværende Byfoged i Malmø, med Restancen paa hans Regnskab til Nytaarsdag 1599; Niels Nielsen, Byfoged i Lund, Mats Jacobsen, Byfoged i Landskrone, Christen Riber, Byfoged i Ystad, Hans Borchsted, Tolder i Aarhus, Oege Eriksen, Byfoged i

¹ Ejdsberg.

Aahus, Johan Kløcker, Sisemester og Byfoged i Trelleborg, Jochim Fischer, forhenværende Byfoged i Helsingborg, med Restancen paa hans sidst forklarede Regnskab, Thomas Hansen, Byfoged i Helsingborg, Peder Eilersen, Høsttolder i Falsterbo, Jacob Hansen, Byfoged i Falsterbo, Søfren Mortensen, Tolder i Skanør, Peder Nielsen, Høsttolder og Byfoged i Simbrishavn. — Halland: Hendrik Frideriksen, Tolder i Halmstad, Laurids Nielsen, forhenværende Byfoged i Halmstad, Malte Christensen, Byfoged i Halmstad, Niels Holst og Morten Øemarck, forhenværende Sisemestre i Varberg, restere med Regnskab fra Mortensdag 1596 til 1. Maj 1598, Knud Hielm, Sisemester og Byfoged i Falkenberg, Knud Bendsen, Sisemester og Byfoged i Laholm. — Blekinge: Christopher Hertvigsen, Tolder i Christianopel; den forrige Tolder i Auskær, som nu kaldes Christianopel, resterer med Regnskab fra St. Mortensdag 1588, til hvilken Dag Niels Bendsen sidst gjorde Regnskab, til Paaskedag 1601, da Svend Mogensen fik Tolderbestalling, endvidere resterer der Regnskab for Tolden i Auskær fra 1. Maj 1585 til Mikkelsdag 1586; Kield Lauritsen, forhenværende Byfoged i Sølviitsborg, Hans Tomesen, forhenværende Byfoged i Sølviitsborg, skylder 6 Dlr. paa hans Regnskab til 1. Maj 1603, Christen Pedersen, Sisemester og Byfoged i Sølviitsborg, Jens Brun, forhenværende Byfoged i Ronneby, med Regnskab fra 1. Maj 1597 til 20. Juli 1597, endvidere resterer Sisemesteren i Ronneby med Regnskab fra 8. Dec. 1597 til 8. Marts 1598; Erik Rasmussen, Tolder i Ronneby, Pofvel Jensen, Byfoged i Ronneby, med Regnskab fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1606; Byfogderne i Lykaa restere med Regnskab for langsommelig Tid, indtil Byens Købstadsfrihed blev afskaffet; Rasmus Hansen, forhenværende Sisemester og Byfoged i Elleholm, resterer med ukvitteret Regnskab fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598 og med Regnskab fra 31. Jan. 1600 til den Tid, de mistede Købstadsfriheden. Udt. i Sj. T. 20, 119.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Stalden i Dronninggaarden paa Nyborg Slot og Taget over Hvælvingen udenfor Slottet skulle være meget forfaldne, saa Hvælving og Tag snart ville blive fuldstændig ødelagte, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet derpaa, befales det ham ufortøvet at lade Taget og Stalden istandsætte. Det til Taget fornødne Langhalm skulle Bønderne i Lenet have Ordre til at levere, enhver efter sin Evne. De nødvendige Sparrer og Lægter skal han skaffe til Veje paa Kongens Bekostning, dog

skal han paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt, og at Taget bliver lagt paa Hvælvingen med den Agtsomhed og Vindskibelighed, at Hvælvingen ikke i nogen Maade derved bliver ødelagt. F. T. 3, 208.

9. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Af forskellige Personers Klager har Kongen bragt i Erfaring, at Fogden i Tudtse stiller sig meget modvillig mod Kongens Hoftjenere og andre, der med Kongens Pas komme til ham om Vogne, fra hvilken Side de end komme til Byen; ja undertiden opholder han dem forsættelig under Paaskud af, at han ikke kan skaffe de Vogne, som Kongens Pas lyder paa, men naar de saa ofte, fordi deres Hvervs Vigtighed ikke tillader dem at vente paa hans Befordring, tvinges til at begære, at han for Betaling vil skaffe dem Vogne, bliver denne Befaling uden lang Forhaling efterkommet, idet han tager mere Hensyn til sin egen Fordel end til Kongens Pas. Da Kongen ikke vil lade saadan Modvillighed og Foragt af Kongens Breve gaa ustraffet hen, skal Peder Basse lade ham straffe en 2—3 Dage med Taarnet og derefter foreholde ham, at han kan vente sig større og højere Straf, hvis han herefter modvillig nægter Befordring til nogen, der kommer til ham med Kongens Pas og efter den derom gjorte Forordning bør have Vognskifte. Sj. T. 20, 120 b.

— Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Christen Nielsen i Ring har bevilget, at denne indtil videre frit maa fange saa mange Maarer og Oddere, som han kan overkomme, i Kronens Skove, Aaer og Bække i Skanderborg og Silkeborg Len. J. R. 6, 335.

— Miss. til Hans Skram og alle andre Laurids Rostrups Arvinger. Denne Brevviser, Vilhøllum Vorm, har berettet, at de efter Laurids Rostrup skyldte ham en Sum Penge, som de fra Tid til anden have forholdt ham under forskellige Udflugter, saaledes have de særlig foregivet, at deres Fællesbreve og de Kvittanser, som Laurids Rostrup kan have efterladt sig, staa forseglede paa et vist Sted, hvorfor de ere forhindrede i at tilstille ham Pengene, førend de have erfaret, hvad disse Breve og Kvittanser indeholde. Da disse deres Udflugter have bragt ham i adskillig Ulejlighed, Omkostning og Pengespild, paabydes det dem at tage Hensyn til denne ham meddelte kongelige Forskrift til dem og under Hensyn til, at denne deres Udflugt med Brevene ikke med Billighed

stedse kan eller bør holde ham fra hans Betaling, tiltænke uden videre Forhaling at tilfredsstille ham tilbørligt baade for Gælden selv og for det, som han har anvendt paa dens Indkrævning, medmindre de med det første med nøjagtig Besked kunne afbevise Gælden, saa Vilhællum Vorm omsider en Gang for alle kan komme til Ende med dem og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 317 b.

9. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jens Mogensen til Sindinggaard og Jens Bjelke til Østerød¹, kgl. Sekretærer. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte paa noget af Kronens Gods til Skanderborg Slot, og af Embedsmand paa Skanderborg Slot Peder Munds Indberetning har erfaret, at nogle Breve, der formentlig angaa den omtvistede Ejendom, opbevares paa Slottet i en Kiste under gode Mænds Forsegling, befales det dem at begive sig til Skanderborg Slot snarest muligt, optage de der nedsatte og forseglede Breve, udførlig ekstrahere Meningen af dem med største Flid, registrere Brevene og levere Peder Mund et klart Register under deres Haand og Segl over dem, saa han derefter kan beholde dem i sin Forvaring og bruge dem ved forefaldende Lejlighed. De skulle indsende en Genpart af Registret under deres Segl til Kancelliet. J. T. 5, 318.

10. Nov. (—). Miss. til Arrild Hvitfeldt [Gærs Herred] og Anders Sinklar [Gladsaxe Len] om at give Kronens Bønder i deres Len Ordre til at fremføre 16 Læster Kalk fra Kalkhytten i Andrum i Aarhus Len til Sandbyegaard, naar Peder Mund eller hans Fuldmægtige besøge dem derom. Udt. i Sk. T. 3, 274 b.

— Aab. Brev om, at der aarlig maa holdes et frit Marked i Lemvig paa Søndag reminiscere og de tre følgende Dage. J. R. 6, 335 b. (Se CCD. III. 219 f.).

— Forleningsbrev for Hr. Pofvel Andersen, Slotspræst paa Skanderborg Slot, paa Foelbye Præbende i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Hans Lauridsen, forhen Sognepræst [ved Frue Kirke]. Naar han ikke længere er forhindret i Præsteembedet, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 335 b.

12. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra denne Brevviser, Peder

¹ o: Østraat.

Trelund, dansk Skolemester i København, angaaende en Person, ved Navn Niels Mikkelsen, der nu skal holde Skriverstue i Kolding, hvilken Person selv har forpligtet sig til at blive i Peder Trelunds Tjeneste nogle Aar og at betale ham for sin Kost, Underholdning og Lære, saafremt han ikke forholdt sig saa tilbørligt i Tjenesten, som han burde. Da Niels Mikkelsen ikke har forholdt sig saa tilbørligt i Peder Trelunds Tjeneste, som han efter sin strenge Forpligtelse burde, har Peder Trelund ansøgt Kongen om at give dem Ordre til uden vidtløftig Proces eller Forhaling at dømme endeligt mellem ham og hans Modpart om den mellem dem værende Trætte. Det befales dem i den Anledning at stævne Peder Trelunds Fuldmægtig og Niels Mikkelsen i Rette for sig og uden videre Ophold afsige Dom mellem dem, saa Peder Trelund uden Ophold og stor Bekostning kan komme til Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 5. 318 b.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. Søfren Ingemandt, Borger og Tolder i København, har berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Mats Nielsen, skylder ham nogle Penge, dels for Accise, som han skal betale til ham paa Kronens Vegne, dels for Varer, som Søfren Ingemandt har forstrakt ham med, hvilke Penge efter Mats Nielsens udgivne Haandskrift skulde have været betalt til sidste Pinsedag. Da han nu vil lade sin Fuldmægtig indkræve dette Tilgodehavende ad Lovens Vej, saafremt Mats Nielsen ikke godvillig og uden al Rettergang vil betale ham, har han anmodet om kongelig Befordrings-skrivelse til dem om at hjælpe ham til Ret. Det befales dem at indstævne Mats Nielsen i Rette for sig og efter forud afsagt Dom ved Vurdering eller andre lovlige Midler uden al Forhaling hjælpe Søfren Ingemandt til sin Betaling, da det i sig selv kun er billigt og ret, saa Kongen kan blive fri for videre Molesting i den Sag. J. T. 5, 319.

13. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har Jus patronatus til Balckagger og Snarsted Sogne i Liufnidts Herred i Skaane, paa Begæring af Hr. Søfren Lassen, Kapellan til disse Sogne, bevilger, at denne efter den nuværende Sognepræsts Død eller Afgang, da denne nu er meget gammel, fremfor nogen anden maa blive kaldet til Sognepræst, dog paa det Vilkaar, at han kan blive kendt duelig i Lærdom og ustraffelig i Levnet af

Superintendenten i Skaane, og at alt gaar efter Ordinansen. Sk. R. 3, 243 b.

15. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Sten Madsen. Han har indberettet, at Anders Brun, Borger i Kongelf, for nogen Tid siden, imod Kongens Forordning, i Holland har solgt et ham og hans Medborgere tilhørende Skib, som for 5 Aar siden er bleven bygget i Norge. Sten Madsen har i den Anledning ladet ham forfølge til Dom, Borgemestre og Raad have dømt ham til at staa til Rette for Overtrædelse af Kongens udgaaede Mandat og Sten Madsen har nu forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Anders Brun. Da Anders Brun er dømt til at staa Kongen til Rette for Ulydighed mod dennes Mandat, vil Kongen have dette forstaaet saaledes, at Anders Brun for sin Bedrift aldeles skal have forbrudt Skibet eller dets Værdi til Kongen. Sten Madsen skal derfor give Anders Brun Ordre til for Skibet at betale ham paa Kongens Vegne den Sum, han har solgt Skibet for, og siden lade ham være fri for al yderligere Tiltale. Sk. T. 3, 275.

17. Nov. (—). Miss. til Caspar Miltitz. Da Kongen, der har lovet at ville tage afdøde Phocas's [Stafrofski] Søn i sin Tjeneste, ønsker, at denne i Forvejen skal blive afrettet og vant til at færdes blandt Folk, anmodes Caspar Miltitz om at tage ham i sin Tjeneste og paase, at han bliver holdt under en streng Disciplin. Sj. T. 20, 121.

— Miss. til Manderup Parsberg. Envoldt Kruse til Hiermedsløfgaard, Rentemester, har, da Tolvteparten af Sundbye Mark under Aalborg Slot tilhører ham, anmodet om Tilladelse til at opsætte en Gaard i Sundbye, da han nu ikke har nogen Gaard og Bolig i Byen. Det befales Manderup Parsberg ved første Lejlighed grundigt at lade undersøge, om Envoldt Kruse uden Skade for Indbyggerne i Sundbye kan lade opsætte en Gaard i Byen, og snarest muligt indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Envoldt Kruse tilbørligt Svar. J. T. 5, 319.

20. Nov. (Antvorskov). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Vind til Ullerupgaard paa Kronens Part af Korntienden af Flade og N. Sogne paa Mors, hvoraf der af hvert Sogn aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 80 b.

21. Nov. (—). Miss. til Laurits Ebbesen og Ditløf Holck,

Embedsmænd paa Københavns Slot og Trøgevelsgaard. Der er Strid mellem Joachim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, paa Kronens Vegne paa den ene og Borgemestre og Raad i Helsingør paa den anden Side angaaende to Aalefiskestader udenfor Helsingør, det ene paa Kronens, det andet paa Byens Grund, om hvor langt enhver af Parterne maa sætte sine Garn. Da begge Parter have betroet dem til enten at bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, gives der dem herved Fuldmagt og Befaling til ved allerførste Lejlighed at begive sig til de nævnte Fiskestader, nøje undersøge Forholdene og siden enten i Mindelighed forlige dem om eller ved en endelig Dom fastsætte, hvor langt enhver maa sætte sine Garn, naar Aalefiskeriet begynder, saa ingen af Parterne gør hinanden Skade. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 20, 121.

22. Nov. (Antvorskov). Miss. til Steen Brahe til Knudstrup og Ebbe Munk til Fielebroe, Embedsmænd paa Kallundborg og Antvorskov Slotte. Da Hans Lindenov til Gafnø har begæret 3 Kronens Gaarde i Skimminde i Tølløse Sogn i Kallundborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Snerting i Hammers Herred, 1 Gaard i Cloughbye og 1 Gaard og 1 Gadehus i Knudstrup i Kallundborg Len, [skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 20, 122.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at sende 21 Tdr. Vildtbrad, som er blevet skudt og saltet i Nyborg Len, til Korsør. Udt. i F. T. 3, 210.

23. Nov. (—). Aab. Brev om, at Laurids Boesen i Solrød i Københavns Len, der har berettet, at Ditlef Holck, Embedsmand paa Trøgevelde, deler ham til Stavns, fordi han er født paa Trøgevelde Gods, og har ansøgt om at blive fri for denne Forfølgning, da han nu vil bosætte sig paa den Kronens Gaard i Solrød, som hans Forældre i over 20 Aar have boet paa, maa blive boende paa Gaarden i Solrød og være utiltalt for sit Fødested, da det er Kronens Gods baade der, hvor han er født, og der, hvor han vil bosætte sig. Sj. R. 15, 133.

25. Nov. (—). Miss. til Brede Rantzau. Kongen har for nogen Tid siden fra Claus Daa til Rafnstrup, Embedsmand paa Skivehus, indløst Padborg Len og Gods, som Claus Daas afdøde

Fader¹ og han selv i nogen Tid have haft i Pant, men Pantesummen skulde først tilbagebetales Claus Daa til sidste Mortensdag. Claus Daa har nu berettet, at han aldeles intet har faaet af det sidste Aars Indkomst af Padborg Len, og anmodet om, at han enten maa faa sidste Aars Indkomst af Godset eller ét Aars Rente af Pengene. Det befales i den Anledning Brede Rantzau at sørge for, at Claus Daa faar ét Aars Rente af Pantesummen for Padborg Len betalt i Korn, og at lade det føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 122.

26. Nov. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Borkert Mous, Borger i Nykøbing, der staar i Handel om en Selvejrbondegaard i Starup² i Høiby Sogn i Aadts Herred i Dragsholm Len, hvoraf Herligheden med Ægt og Arbejde og følgende Landgilde: 10 Skpr. Byg, 3 Mk. Penge, 1 Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 1 Fødenød at holde følger Kronen, af Hensyn til sin forrige Tjeneste indtil videre maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde og for at svare al anden Rettighed og Herlighed til Kronen. Sj. R. 15, 133 b.

— Miss. til Christen Holck. Menige residerende Kanniker ved Domkirken i Viborg have berettet, at Forhøringen af Hospitalsforstanderens Regnskaber udskydes fra det ene Aar til det andet til ikke ringe Skade for Hospitalet, fordi Christen Holck vægrer sig ved at være til Stede ved Forhøringen, medmindre han faar speciel kongelig Befaling dertil, og Kapitlet ikke tør understaa sig til alene, uden hans Nærværelse, at forhøre Regnskaberne. Da det er sædvanligt og i Overensstemmelse med Ordinansen, at Forhøringen af saadanne Regnskaber sker i Overværelse af Lensmændene i de Len, hvori Hospitalerne ligge, og hans Formænd have været til Stede, skal han give Hospitalsforstanderen Ordre til en Gang om Aaret at aflægge Regnskab i hans Nærværelse og Paa-hør, saa Hospitalsforstanderen siden kan blive tilbørlig kvitteret og Hospitalet ikke skal komme til at lide nogen Skade ved saadan Forhaling som hidtil. J. T. 5, 319 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har af hans Beretning erfaret, at Smeden ved Antvorskov ikke kan overkomme at udføre det Arbejde, der daglig forefalder paa Slottet, medmindre Kongen vil bevilge, at der bliver antaget endnu en Smedesvend.

¹ Oluf Daa.   ² Staarup, Ods H.

Kongen bevilger dette, og den ny antagne Smedesvend skal i aarlig Løn have ligesaa meget som den Svend, der allerede er i Tjenesten. Kongen har endvidere bevilget, at der paa Slottet maa holdes en Urtegaardssvend, der i aarlig Løn skal have ligesaa meget som den Urtegaardsdreng, der holdtes paa Slottet i Ebbe Munks Formands Tid. Med Hensyn til Underholdningen til Smedesvenden og Urtegaardssvenden har Kongen bevilget, at der maa godtgøres ham ligesaa megen Fetalje som til to andre af Slottets daglige Folk. Sj. T. 20, 122 b.

27. Nov. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at Borgere og Bønder, som have Slagelse Hospitals Tiender i Fæste, understaa sig til at bortfæste og bortforpagte de Tiender, de have i Fæste, til andre, skønt de efter deres Fæstebreve selv skulle bruge og oppebære Tienderne, og han har derhos forespurgt, hvorledes Kongen vil forholde sig med dem, der saaledes misbruge deres Fæstebreve. Da det, hvad enten Fæstebrevene lyde paa Livstid eller anderledes, ikke er i Overensstemmelse med disse, at Fæsterne opdrage til andre, hvad de have i Fæste, og da Kongen ikke vil have sine Breve fortolkede paa den Maade, skal han sørge for, at alle de, der have bortfæstet eller bortforpagtet de Tiender, de have i Fæste, til andre, faa alvorligt Tilhold om at fæste dem paany. Gøre de ikke det, skal han ved første Lejlighed bortfæste Tienderne til andre. Sj. T. 20, 123.

—¹ Miss. til Jacob Beck. Af indlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvilke Klager denne Brevviser har fremført over hans Ridefoged og ogsaa over ham selv, fordi baade Supplikanten og hans Søn ere blevne fængslede og paa anden Maade ilde behandlede uden billig Grund. Han skal snarest muligt erklære sig udførligt herpaa til Kongen, saa Kongen derefter kan give Klageren Besked. Sk. T. 3, 275 b.

28. Nov. (—). Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland. Da Jens Sparre til Vinderup, Hofsinde, har begæret 3 Gaarde i Padborg, 3 Gaarde i Sørup, 5 Gaarde i Rafnsberg, 2 Gaarde i Raad, 1 Gaard i Børup², 1 Gaard i Svennerup og 4 Gaarde i Lille Tveden i Sjælland til Mageskifte for noget af sit Arvegods paa

¹ Dette Brev er, sikkert ved en Fejlskrift, dateret: København. ² Borup, Hammer H.

Sjælland, nemlig 4 Gaarde i Vinderup, 1 Gaard i Glumsøe, 2 Gaarde i Tersløse, 1 Gaard i Solberg, 1 Gaard i Stilling, 1 Gaard i Lillehedding, 1 Gaard i Gladsaxe, 1 Gaard i Lundebye, 1 Gaard i Førsløf, 1 Gaard i Ørsløf og 1 Gaard i Simmendrup, [skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 20, 123 b.

28. Nov. (Antvorskov). Miss. til Manderup Parsberg til Hageshollum, Embedsmand paa Aalborghus. Da Kongen har bevilget, at Mogens Krag til Synderriis maa faa noget Krongods i Skads Herred, hvorover der sendes ham en Besigtelse af Albret Skeel, Befalingsmand paa Riberhus, til Mageskifte for 1 Gaard i Sønderøgs i Brost Sogn i Han Herred i Aalborghus Len af Mogens Krags Gods, skal Manderup Parsberg med det allerførste og uden al Forhaling besigte Gaarden i Sønderøgs, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 320 b.

29. Nov. (—). Miss. til Albret Skeel til Hegnedt, Befalingsmand paa Riberhus. Da Mogens Krag til Synderriis har begæret noget Kronens Gods i Skads Herred i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard i Tobøl med følgende Bol, der fra Arilds Tid af have ligget under denne Gaard: 1 i Guldagger og 2 i Hierting, samt 1 Gadehus samme-steds, til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Vendsyssel, skal Albret Skeel ved første Lejlighed og uden al Forhaling besigte Kronens Gods og levere Mogens Krag Besigtelsen, for at han siden kan sende den til Manderup Parsberg, der har faaet Ordre til at besigte Mogens Krags Gods og ligne og lægge Mageskiftegodset. J. T. 5, 320. K.

1. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Nytorvs Indrettelse, Raadhusets Oppudsning og Ombygning, Flytning af Brønden paa Gammeltorv og Paalæggelse af en Skat paa 5000 Dlr. paa Borgerskabet til disse Arbejders Udførelse. Sj. T. 20, 124 b. (Tr.: KD. V. 7 f.).

3. Dec. (—). Miss. til Brede Rantzau. Kongen har for nogen Tid siden ladet Børge Rosenkrantz til Ørup indmane i København for nogen resterende Rente, der skulde have været betalt til sidste Mortensdag af en Sum Penge, som han sammen med flere andre gode Mænd er Forlover for. Da han nu har indstillet sig, skal Brede Rantzau lade ham erlægge dobbelt Rente, saaledes som det i saadanne Tilfælde er Skik og Brug paa Omslaget, og

naar han har betalt denne dobbelte Rente i Rentekammeret, lade ham være fri for Indmaningen. Sj. T. 20, 125.

3. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev til Bønderne over alt Slagelse Herred om, at Torvedagen i Korsør heretter skal holdes om Onsdagen. Sj. T. 20, 125 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. III. 220 f.).

4. Dec. (—). Beskærmelsesbrev for Thomas Matsen, Borger i Vejle, og hans ægte Børn. Han har nemlig berettet, at han for 37 Aar siden i Viborg af Nødværge har dræbt en, ved Navn Mourids Elkier, for hvilket Drab Sandemænd have svoret ham til Fred og Bod, hvorefter han har forligt sig med og tilfredsstillet den dodes nærmeste Frænder, hvilket han kan bevise med deres Orfejde og den Kvittans, han har faaet for de Penge, han har betalt, men desuagtet skal nu nogle Børn af de Frænder, som have udgivet Orfejden, særlig en, ved Navn Mogens Elkier, Borger i Nyborg, lade sig forlyde med, at de ville gengælde dette Drab og mod al Ret og Billighed eftertrægte Thomas Matsen i hans Alderdom og hans Børn. J. R. 6, 336 b. K.

6. Dec. (—). Forordning om Udlejning af Stolestader i St. Nikolai Kirke i København. Sj. R. 15, 134. (Tr.: KD. II. 542 ff. CCD. III. 221—24 med urigtig Dato: 9. Dec.).

— Miss. til Oluf Rosensparre, Eske Brock, Christian Holck og Jørgen Friis Kongen har, da det vil være det ganske Kongerige til Ære og særlig dette Lands Indbyggere til Værn, Tilflugt og Beskyttelse, bestemt at ville lade København befæste i den kommende Sommer, mere end den hidtil har været. Da saadant besværligt Arbejde og stor Bekostning ikke kan begyndes og fuldbringes af Byens Forraad og Indkomst, men man maa være betænkt paa andre Midler, har Kongen anmodet Adelen paa Sjælland om at ville lade dens Bønder, baade Ugedagsmænd og andre, arbejde 6 Søgnedage paa Befæstningen, naar de tilsiges af Lensmændene i de Len, hvori de bo. De anmodes om ogsaa at tillade, at deres Bønder, baade Ugedagsmænd og andre, i Sjælland maa arbejde 6 Dage paa Befæstningen, saa Arbejdet des snarere kan blive fuldendt. De skulle snarest muligt erklære sig herom til Kongen, der sikkert ventor, at de ville gøre det, og vil erkende det med al Gunst og Naade. J. T. 5, 321 b.

— Miss. til Adelen i Sjælland om nu til Sommer at lade dens Bønder i Sjælland arbejde 6 Søgnedage paa

Befæstningen for København paa deres egen Kost og erklære sig til Kongens Deputerede paa denne Kongens Begæring paa det første Landsting efter Jul. Sj. T. 20, 126 b. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 113 f. KD. V. 8 f.).

6. Dec. (Antvorskov). Miss. til Christian Friis, Kansler, Steen Brahe og Hendrik Lykke om at begive sig til Ringsted paa det første Søgneting efter Jul og forhandle med Adelen i Sjælland om at lade dens Bønder arbejde paa Københavns Befæstning nu til Sommer. Udt. i Sj. T. 20, 127 b.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg. Kongen har for indfaldne Aarsagers Skyld anset det for raadeligt nu til Sommer at lade København befæste med Grave og Volde, yderligere end den hidtil har været, og har tilskrevet Adelen, der har Bønder i Sjælland, om at lade dens Bønder arbejde 6 Søgnedage paa Befæstningen. Det befales ham at lade det herom udgaaede Brev, der følger hoslagt, forkynde paa førstkommende Landsting og at give alle Tingriderne i Sjælland Ordre til, hver paa sit Herredsting, at lade Kongens Begæring offentlig forkynde med det allerførste og inden Jul, saa Adelen i Tide kan faa Underrretning derom og kan vide at indstille sig til den bestemte Tid og erklære sig paa Kongens Begæring. Sj. T. 20, 126¹.

— Miss. til M. Niels Villumsen, Sognepræst i Jelling. Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, har berettet, at efter hans Formening findes der endnu i M. Niels's Væрге adskillige Breve vedrørende Jelling Syssels Provsti, som Clemend Søfrensen nu er forlenet med, og som M. Niels indtil for kort Tid siden har haft i Væрге, hvilke Breve han paa Provstiets Vegne har Brug for ved forefaldende Lejlighed og paahængende Trætte. Skønt Clemend Søfrensen ofte har krævet disse Breve hos M. Niels, har han dog intet opnaaet, idet M. Niels har undladt at levere ham Brevene med Undtagelse af nogle faa, som han har tilstillet ham. Da M. Niels nu ikke har noget som helst med disse Breve at skaffe, paabydes det ham strengeligen straks og uden videre Forhaling at levere Clemend Søfrensen alle de i hans Væрге værende Breve, der angaa Jelling Syssels Provsti, saafremt Kongen ikke, hvis han viser sig forsømmelig, skal kræve dem af ham ved andre Midler. J. T. 5, 322.

¹ Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 114 f.

9. Dec. (Antvorskov). Bestalling for Ambrosius Ambrosissen, Borgemester i Skelskør, som Tolder og Sise-mester sammesteds. Han skal aarlig betale 150 Dlr. uden al Afkortning for Accisen af det Tyskøl, som indskibes for Byen, og aarlig gøre Regnskab for den øvrige Accise og for Tolden. [Med Art. 1—2, 4—6]. Sj. R. 15, 136 b.

— Miss. til Mogens Henriksen, Borgemester og Hospitalsfor-stander i Odense, om at indtage Svendtt Rasmussen i Hos-pitalet i Odense, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i F. T. 3, 210.

10. Dec. (—). Aab. Brev til alle Kongens Fogder, Embeds-mænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre, der paa Kongens Vegne betjene nogen Bestilling i Danmark. Hertug Philippus Julius af Pommern har berettet, at en, ved Navn Hieronimus Strozzi, der i Pommern har udgivet sig for en Greve af Italien, skønt man siden har erfaret, at han er en Bandit fra Venedig, paa Rejsen over den Ukermundiske Hede til Stettin af lutter Ondskab har sat Ild paa Heden og Skoven, hvorved der er tilføjet Hertugen og hans Undersaatter usigelig Skade. Skønt Hertugen straks har ladet denne Kumpan forfølge, har han dog ikke kunnet faa fat paa ham i det romerske Rige, men har endelig faaet sikker Underret-ning om, at han har taget sin Tilflugt til Sverrig, hvor han siden til Overflod har ladet sig forlyde med Trusler og ulidelige og ube-skedenlige Ord mod Hertug Philippus Julius og hans Undersaatter. Hertug Philippus Julius har derefter henvendt sig til Hertug Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste, og opnaaet, at Hertug Carl har lovet ikke alene at ville lade ovennævnte Strozzi fængsle, men ogsaa at ville sende ham fængslet til den dansk-svenske Grænse, hvor saa Hertug Philippus Julius kunde lade sine Fuldmægtige kræve ham udleveret. Da nævnte Strozzi, naar han kommer til Grænsen, skal føres gen-nem Kongens Riger, førend han kan naa til Pommern, har Hertug Philippus Julius anmodet Kongen om at være ham beforderlig i den Sag, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte. Det paalægges dem derfor strengeligen at lade Hertugens Fuldmægtig uhindret pas-sere gennem Kongens Riger med ovennævnte Strozzi, skaffe ham Fængsel til at forvare ham i og Hjælp med Folk, naar det gøres behov. Hvis det skulde hænde sig, at Hertugens Fuldmægtig paa Grund af stor Vinter eller andet Tilfælde ikke saa hurtigt kan komme gennem Riget, skulle de paa hans Bøgøring og paa hans

egen Bekostning skaffe ham god Forvaring til Fangen, saa denne ikke undkommer, og siden lade ham frit passere. Sj. T. 20, 127 b¹.

17. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Hr. Søfren Bierg, Slotsprædikant paa Antvorskov Slot, maa faa Hiøe og Flakkeberg Sognekalde i Sjælland, som Kronen har Jus patronatus til, naar Hr. Peder Christensen, Sognepræst sammesteds, der allerede har en heftig Skrøbelighed, dør, da han af Superintendenten er kendt dygtig til at betjene Prædikestolen, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Det befales Sognemændene at antage ham som Sognepræst, naar Hr. Peder Christensen dør, og svare ham sædvanlig Offer, Tiende og Præsterente. Sj. R. 15, 137 b².

19. Dec. (—). Miss. til Eiller Qvitzov, Landsdommer i Fyen, om at dømme i en Trætte mellem Peder Holdst og Hans Ibsen, Byfoged i Odense, angaaende en Fange, som Byfogden har givet løs mod Peder Holdsts Vilje. Udt. i F. T. 3, 210.

— Miss. til Christen Hansen til Nørgaard og Otte Brahe til Krenkerup. Da Knud Urne til Aarsmark, Befalingsmand paa Halstedt Kloster, har begæret Nykøbing Hospitals Part i 1 Gaard og 1 Gadehus i Hundtsebye paa Laaland til Mageskifte for 1 Gaard i Bjørnerup³ paa Falster, skulle de med det første besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kanceliet. Sm. T. 6, 70.

20. Dec. (—). Miss. til Peder Basse. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med en Kvindeperson, som sidder fængslet paa Gaarden [Roskildeggaard] og er bleven forfulgt til Doms paa hendes Hals, fordi hun fire Gange efter hinanden har forsét sig og avlet Barn med forskellige Personer, skønt hun har sin ægte Husbonde. Skønt hun efter hendes Gerninger noksom havde fortjent, at Dommen var bleven eksekveret, har Kongen dog af Øvrigheds Mildhed bevilget, at hun skal forsværge Landet under hendes Hals's Fortabelse, hvis hun atter lader sig finde her. Sj. T. 20, 129.

22. Dec. (—). Aab. Brev om, at Oluf Knudsen i Frølund, Herredsfoged i Slagelse og Flakkeberg Herreder i Korsør Len, har berettet, at han paa Grund af sin egen og sin Hustrus Alder-

¹ Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschier S. 627 ff.   ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 469 (med Aarstal 1607, hvilket Registranten urigtigt har).
³ Bjørup, Falster.

dom og den Møje, han har med sine Bestillinger, ikke længere gider eller kan forestaa sin besværlige og vidtløftige Avl, da han er bange for, at han ikke kan vise den tilbørlige Flid og Forsynlighed dermed og derved i Længden vil komme i den største Armod, uagtet han paa Grund af sine Bestillinger er bleven betænkt med Forskaansel paa Landgilde og i andre Maader. Han er derfor betænkt paa at ville overlade Gaarden i Fæste til en anden og bosætte sig i Korsør, men vil alligevel vedblive med at betjene Herredsfogedbestillingerne, saafremt Kongen vil give sit Samtykke dertil og paa Livstid vil bevilge ham Kronens Part af Korntienden af Tornborg Sogn ved Korsør, som han nu selv har Livsbrev paa for Afgift. Kongen bevilger i den Anledning, at Oluf Knudsen, der nu oplader sin Gaard i Frølund, maa bosætte sig i Korsør og beholde Kronens Part af Korntienden af Tornborg Sogn, uden Afgift for Livstid, dog skal han saa være forpligtet til at forestaa Herredsfogedbestillingerne, saalænge han ikke enten paa Grund af stor Alder eller Skrøbelighed eller paa anden lovlig Maade bliver befriet for dem. Sj. R. 15, 138 b.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul om i Skovene paa Gulland i Vinter at lade hugge 60 Bjælker, 20 Al. lange, 60 Bjælker, 18 Al. lange, 120 Bjælker, 16 Al. lange, til Spær, 60 Bjælker, 12 Al. lange, til de nederste Hanebjælker, 100 Sparrer, 10 Al. lange, og 4000 Lægter til Bygningen paa Korsør Slot, lade Tømmeret føre ned til Ladestederne med det første, til For-aaret fragte et Skib til at føre Tømmeret til Korsør og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 276.

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Christian Friis, Steen Brahe og Hendrik Lykke om hos Adelen at anholde om 2 Aars Arbejde eller Kontribution til Befæstningen for København, for at Arbejdet bedre kan have Fremgang. Udt. i Sj. T. 20, 129.

— Miss. til Gudmund Nielsen og Johan Villomsen. Alexander Leil har klaget over, at de Tid efter anden trykke sig ved at gøre til Ende med ham om den Arv, der er tilfalden dem og ham efter hans afdøde Fader¹ og Broder², hvilken Arv endnu staar uskiftet mellem dem, skønt han ofte baade skriftlig og mundtlig har henvendt sig til dem. Da han nu har anmodet Kon-

¹ Tolder Frederik Leil.

² Frederik Frederiksen Leil.

gen om at hjælpe ham til Ende med Sagen, paabydes det dem, at de uden videre Forhaling skulle begynde et rigtigt og endeligt Skifte med Alexander Leil om ovennævnte Arv og Gods, saavidt Arven endnu ikke er skiftet mellem dem, da dette Forlangende baade i sig selv er kristeligt og billigt og til Gavn baade for dem selv og Alexander Leil, saa Kongen kan blive fri for videre Molestering i den Sag. Vise de sig forsømmelige, vil Kongen se sig forarsaget til at tiltænke andre Midler, hvorved Skiftet en Gang for alle kan blive bragt til Ende. Sj. T. 20, 129.

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Mølleren i Ørsløf Mølle i Antvorskov Len har berettet, at han for nogen Tid siden er bleven indsat i Møllen og, da Møllen paa den Tid har staaet øde, har været nødt til at købe 4 Møllestene og gøre andre Bekostninger paa Møllen, hvilket har medført, at han er kommen i Armod og er kommen til at restere med 19 Pd. Mel af sin Afgift. Paa hans Begæring om at faa noget af denne Restance eftergivet har Kongen eftergivet ham 4 Pd. Mel. Sj. T. 20, 129 b.

— Miss. til Eske Bilde til Ellinge og Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Helsingborg Slot og Malmøhus. Da Sten Bilde til Bildisholm, Embedsmand paa Trondhjemgaard, har begæret 1 Gaard i Brønsege¹ i Kogerrøds Sogn og 1 Fæste i Sønder Vramb By i Nørre Vramb Sogn i Lugude Herred i Helsingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Mossebye og 1 Gaard i Bromme By og Sogn i Liunits Herred i Malmøhus Len, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 276.

— Miss. til Casper Markdanner [Koldinghus], Christian Holck [Hald], og Albret Skeel [Riberhus]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der fra deres Len udføres meget gammelt Kedelkobber af Riget, skønt der er udstedt Forbud² derimod, paabydes det dem med største Alvor og Flid at paase, at Kongens Mandat bliver overholdt, og, hvis de kunne opdage, at nogle udenlandske Købmænd udføre saadant gammelt Kedelkobber, lade dem arrestere og tage Dom, om ikke Kobberet bør være forbrudt til Kronen. J. T. 5, 322 b.

27. Dec. (—). Kvittans til Ebbe Munk til Fielebros, Em-

¹ Bensege, Luggude H.

² 12. Juli 1603.

bedsmand paa Antvorskov, paa 1121 Dir. $\frac{1}{2}$ Ort, som han har indbetalt i Kongens eget Kammer og som er den sidst paabudte Pengeskat i Antvorskov og Korsør Len. Sj. R. 15, 139 b.

27. Dec. (Antvorskov). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen af hans Indberetning har set, at det Gods i hans Len [Halmstad], som Jacob Beck til Belling, Embedsmand paa Varberg Slot, har begæret til Mageskifte af Kronen, ligger saa belejligt for Kronens Gaard i Halmstad, at det ikke kan undværes derfra, og at det Gods, som Jacob Beck vil udlægge til Kronen, ligger paa Grænsen og vidt adspredt, saa det er meget ubelejligt for Halmstad Gaard, skal Mogens Kaas indtil nærmere Ordre lade det bero med Besigtelsen af Godset. Sk. T. 3, 276 b.

—¹ Miss. til Knud Brahe til Engilsthollum og Peder Mund til Sandbygaard, Befalingsmænd paa Biughollum og Skanderborg. Da Fru Rigidse Rosenkrantz til Tyrestrup har begæret noget Kron-gods i Vor Herred, nemlig 3 Gaarde i Toftum, 3 Gaarde i Siøven og 1 Gaard i Brigsted til Mageskifte for 1 Gaard i Ofverbye i Kasterup Sogn, 3 Gaarde i Oes² i Siøvendt Sogn og 1 Gaard i Aggestrup, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 322 b.

1607.

2. Jan. (Antvorskov). Miss. til Jacob Ulfeldt. Kronens Bønder i Hagenskov Len have klaget over, at de lide stor Mangel paa Bygningstømmer, Hjultømmer og Ildebrændsel, og begæret, at de maa faa. hvad de behøve, i Skovene. For at Bøndernes Gaarde ikke skulle helt forfalde og for at Bønderne heller ikke i andre Maader skulle komme til at lide for stor Nød, skal han aarlig af Vindfælder og fornede Træer i Skovene udvise Bønderne saa meget Tømmer, som de behøve til deres Gaarde og

¹ I Registranten er Brevet urigtigt dateret: 27. Okt.   ² Aas, Vor H.

Vogne og til Ildebrændsel, men paase, at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. F. T. 3, 213.

4. Jan. (Antvorskov). Lejdebrev for Hagen Hagensen, der for nogen Tid siden er bleven beskyldt for at have begaaet et Manddrab paa en af Kronens Bønder i Malmøhus Len, som er bleven funden død paa Hjemvejen fra Ystad Marked. Der er opkrævet 15 Mænd til at sværge om Drabet, og disse have, efter at Vidnesbyrdene ere blevne forhørte, svoret, at han er den rette Banemand og derfor bør miste sin Fred. Da Hagen Hagensen mener, at de 15 Mænd ikke have svoret saa retfærdigt, som de burde, har han anmodet om Lejde for saa lang en Tid, at han kan faa indstævnet de 15 Mænds Afsigt til Lunde Landsting og faa paadømt, om den er afsagt retfærdigt efter Vidnesbyrdene og bør staa ved Magt eller ej. Kongen har, for at Hagen Hagensen ikke skal kunne beklage sig over at være bleven forurettet, bevilget Lejdet, indtil Afsigten kan blive paadømt paa Landstinget, dog skal Processen straks begyndes og Hagen Hagensen skal ogsaa forholde sig fredeligt mod andre. Gaar Sagen Hagen Hagensen imod og dømmes han skyldig i Manddrab, skal dette Lejde ikke efter den Tid komme ham til Bedste. Sk. R. 3, 245.

7. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. Da der er Trætte mellem denne Brevviser, Søfren Jacobsen, Kongens Drabant, og Jørgen Kræmmer, Borger i Næstved, angaaende en Gaard i Næstved, som Jørgen Kræmmer besidder, men som nu arveligen er tilfalden Søfren Jacobsen, skulle de snarest muligt kalde de stridende Parter i Rette for sig, nøje forhøre Sagen og uden langvarigt Ophold skille Parterne ad ved Lov og Dom, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestering i den Sag. Sj. T. 20, 131.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har ladet slutte Kontrakt med en Bygmester, ved Navn Dominicus, der bor ved Ulfeldsholm paa Fyen, om, at han ved første Lejlighed skal foretage Bygningen paa Taarnet paa Nyborg Slot, afhugge den Klædning, som nu findes uden paa Taarnet, og siden paany dønrike, restavere og forfærdige den. Da han for dette Arbejde skal have 280 Dlr., 1 Læst Rug og 1 Læst Byg, skal Jacob Rosenkrantz, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, betale ham disse Penge og Kornet. Endvidere skal han skaffe ham de Deler, Lægter, Stænger,

Kabel, Tov og andet, som han maatte behøve til Lad ved Bygningen paa Taarnet. F. T. 3, 214.

7. Jan. (Antvorskov). F. T. 3, 221, se 7. Febr. 1607.

8. Jan. (—). Miss. til Hans Pedersen, Raadmand i Helsingør, Mikkel Greve og Morten Knudsen, Byfoged og Byskriver sammesteds. Der er vidtløftige Trætter mellem Johan Villemssen, Raadmand i Helsingør, paa hans Hustrus Vegne paa den ene Side og hans Svoger Alexander Leyel paa den anden Side angaaende Arv og Skifte efter deres afdøde Svoger og Broder Frederik Frederiksen Leyel og mellem disse to paa den ene og Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør, paa den anden Side om det Værgemaal, som Gudmand Nielsen en Tid lang har forestaaet for den umyndige Frederik Frederiksen Leyel. Skønt Kongen til forskellige Tider og ved billige Midler har søgt at faa Striden bilagt og Parterne forligt i Venlighed, for at forekomme videre Vidtløftigheder, erfarer han dog, at hans velmente Forslag paa Grund af nogle af Parternes Uendelighed hidtil ikke have baa-ret nogen Frugt, men at Sagen stadig forhales, saa Kongen for sin Person ikke bliver umolesteret med Sagen. For at Striden en Gang for alle kan blive bragt til Afslutning, paabydes det ovennævnte tre Personer alvorligt, at de til førstkommende N. Dag skulle kalde de stridende Parter for sig og være til Stede, medens alt hvad der endnu staar uskiftet mellem Johan Villemssen og Alexander Leyel bliver skiftet mellem dem, og medens Gudmand Nielsen gør rigtigt Regnskab for sit Værgemaal for Frederik Frederiksen Leyel, paase, at alt gaar ligeligt og ret til, og hvis der angaaende Skiftet og Værgemalet opstaar Stridigheder mellem Parterne, som ikke kunne bilægges ved venlig Forhandling, afgøre dem ved en endelig Dom uden videre Undskyldning og Forhaling. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Det paabydes strengeligen de stridende Parter uden Udflugt at give Møde for de ovennævnte tre Mænd til den Tid, de blive tilsagte, foretage Skiftet og Værgemaalsregnskabet i deres Nærværelse, saa de, inden de drage derfra, kunne blive endeligt skilte ad enten i Mindelighed eller ved Dom. Hvis nogen trods denne Befaling, der er ment til alles Bedste, viser sig modvillig til at møde og uden Forhaling bringe Sagen til Ende, skal han for sin Foragt mod Kongens Bud have forbrudt 1000 Rigsdr. til Kongen. Sj. T. 20, 131 b.

12. Jan. (Odensegaard). Aab. Brev om, at Hans Jonsen

i Skambye, Sandemand i Skam Herred, der har tilskødet Kronen sin Bondeejendom i den Gaard, han bor i, herefter maa være fritaget for Sandemandsbestillingen og for sin og sin Hustrus Levetid være fri for at gøre Ægt og Arbejde af Gaarden, derimod skulle de svare sædvanlig Landgilde af den. F. R. 3, 138¹.

12. Jan. (Odensegaard). Miss. til Knudt Rud. Denne Brevviser, Hans Jensen i Skambye, der en Tid lang har betjent Sandemandsbestillingen i Skam Herred, har tilbudt at ville afstaa Bondeejendommen i den Gaard i Skambye, hvori han bor, til Kronen paa den Betingelse, at han maa blive forløvet fra Sandemandsbestillingen og blive forskaanet for Ægt og Arbejde for sin og sin Hustrus Livstid. Knudt Rud skal ved første Lejlighed tage nøjagtigt Skøde af Hans Jensen paa Gaarden og siden tilstille ham hoslagte Forskrivning. F. T. 3, 216.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Niels Bild til Rafnholt maa faa et Skovmaal i Morudt Skov til Mageskifte af Hr. Sone² i Risbjerg³ tillige med den Jord og Ejendom paa Morudt og Atterup Grund, som Hr. Sone hidtil har haft i Forsvar, for 1 Bolig i Eskilstrup i Søllinge Sogn, saafremt det kan ske uden Skade for Hr. Sone og hans Efterfølgere. skal Jacob Ulfeldt med det første besigte begge Parters Gods og, hvis Mageskiftet kan ske uden Skade for Hr. Sone, forhandle Niels Bild og Hr. Sone imellem, saa Mageskiftet kan blive bragt til endelig Afslutning. F. T. 3, 214.

— Miss. til Knud Rud om at lade Kronens Bønder i Nesbyhofvit Birk faa nødtørftig Ildebrændsel, Bygningstømmer og Vogntømmer i Odensegaards Skove, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Udt. i F. T. 3, 215.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm og Knudt Rud til Sandholt. Da der er Trætte mellem M. Hans Knudtsen, Superintendent i Fyens Stift, og hans Formand M. Jacob Matsens Enke angaaende Naadensaaret, som hun formentlig tilholder sig mere, end hun er berettiget til efter Ordinansen, skulle de ved allerførste Lejlighed indstævne begge Parter i Rette for sig og dømme dem endeligt imellem om Naadensaaret og alle andre Stridigheder, som maatte være dem imellem. F. T. 3, 215.

¹ Udenfor er skrevet: Tyge Langes Skrift. ² Sonne Hansen, Præst i Ryslinge og Ellested. ³ Sikkert Fejlskrift for Ryslinge.

12. Jan. (Odensegaard). Miss. til Borgemestre og Raad i Nakskov om, at de uden vidtløftig Forhaling skulle skille Chresten Jensen og hans Modpart ad ved en endelig Dom. Udt. i Sm. T. 6, 73.

— (**Antvorskov**). Miss. til Jacob Rosenkrantz om, at Laurits Hansen, Byfoged i Kerteminde, maa blive forskaanet for Byfogedbestillingen. Han skal ansætte en anden dygtig Person i hans Sted. Udt. i F. T. 3, 214.

16. Jan. (—). Forleningsbrev for M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift, paa det efter afdøde Dr. Jørgen Skomager ledigblevne Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Superintendentbestillingen, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 15, 140.

— Forleningsbrev for Hr. Hans Jørgensen, Sognepræst til Ørestedt, der er brøstholden paa Underholdning, paa Kronens Part af Korntienden af Ørestedt Sogn i Fyen, dog skal han ligesom hans Formand, der ogsaa har været forlenet med Tienden, aarlig svare 2 Pd. Korn deraf til Lensmanden paa Hagenskouf Slot paa Kronens Vegne. Udt. i F. R. 3, 138¹.

— Miss. til Knudt Rud. Peder Lercke, Foged i Vindinge Herred, har berettet, at en, ved Navn Hans Ruf, der for nogen Tid siden er død, i sit Testamente blandt andet Gods, som han har givet til forskellige Personer, har testamenteret Peder Lerckes Hustru, der da var Hans Rufs Fæstemø, en Gaard i Nyborg, som Knudt Rud og hans Søskende havde tilskødet ham, men som Knudt Rud nu forholder Peder Lercke, efter dennes Mening med Urette. Da Gaarden er testamenteret til Peder Lerckes Hustru med den Betingelse, at hun skal være forpligtet til at betynde hendes forrige Fæstemands Begravelse, hvilket hun ogsaa har gjort med en Bekostning af 39 Dlr., befales det Knudt Rud af Hensyn til Kongens Forbøn at slaa sig selv til Rette i den Sag og enten lade Peder Lercke faa Gaarden eller betale ham de Penge, som er anvendt paa Hans Rufs Begravelse, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. T. 3, 217.

— Miss. til Axel Brahe. Da Jørgen Brockenhuus til Vol-

¹ Tr.: Melbye, Forsøg til en fyensk Præstehistorie I. 78 f. (med Dato 17. Jan.).

lersløf, Befalingsmand over Halsteen Kloster og Haranger Len, har begæret et Stykke Ejendom i Vollersløf Mark, som en Kronens Bonde hidtil har haft i Brug, til Mageskifte for Fyldest paa belejlige Steder, skal Axel Brahe drage Omsorg for, at Mageskiftet snarest muligt bliver bragt til Afslutning, dog skal han paase, at der sker baade Kronens Bonde og Jørgen Brockenhuus Skel og Fyldest. F. T. 3, 218.

16. Jan. (Antvorskov). Miss. til Niels Friis. Da Rubeck Pors til Elmissøe¹, Landsdommer paa Langeland, har begæret at maatte tilskifte sig nogen Ejendom af 9 jordegne Bønder i Henningved og Hagenbye i Tranekær Len for Fyldest af hans Arvegods, skal Niels Friis drage Omsorg for, at Mageskiftet snarest muligt bliver bragt til Afslutning, dog skal han paase, at der sker baade de jordegne Bønder, saa vidt de godvilligt ville gaa ind paa Mageskiftet, og Rubeck Pors Skel og Fyldest. F. T. 3, 219.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lade Kronens Bønder paa Stryen, som Fru Anne Rønno, Erik Hardenbergs Enke, er forlenet med, faa nødvendigt Ildebrændsel efter tidligere Brug og Sædvane for en rimelig Betaling og saaledes, at Kongens Bevilning ikke misbruges, men at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Udt. i F. T. 3, 219.

17. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Slagelse. Denne Brevviser, Hans Ditmarsken, Kongens Drabantprofos, har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Trætte med en, ved Navn Jens Bonde, for nogle Ord, denne har tillagt ham, men siden ikke har kunnet bevise. Desuagtet har Jens Bonde fordristet sig til for en siddende Ret her sammesteds at angribe Hans Ditmarsken med mere ærerørig Skælden og Tiltale, for hvilken Sag han er dømt til at bøde sine 3 Mk. og til at være Mindremand. Førend Hans Ditmarsken dog har kunnet komme til Ende med sin Modpart om den Sag, har han derpaa anvendt en anseelig Kost og Tæring, som han nu mener med Billighed at kunne kræve hos sin Modpart. Da han imidlertid er bange for, at han ved vidtløftig Proces og Rettergang skal blive hindret i at komme til Oprensning for sin Skade, har han begæret kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret. Det befales i den Anledning Borgemestre og Raad at indstævne Parterne i Rette for sig ved allerførste Lejlighed,

¹ Øllingsøgaard, Sønder H., Laaland.

afsig Dom om, hvorvidt den anklagede er pligtig til at erstatte Anklageren hans i Sagen hafte Bekostninger, og hvor meget han er pligtig til at erstatte, og give Dommen beskrevet. Sj. T. 20, 132 b.

17. Jan. (Åntvorskov). Miss. til Mogens Henriksen¹, Hospitalsforstander i Odense, om at indtage Knud Hansen i Hospitalet i Odense, naar der bliver nogen Plads ledig, og skaffe ham Underholdning lige med andre Hospitalslemmer. Udt. i F. T. 3, 220.

— Miss. til alle Adelige, der have frit Jordegods paa Laaland og Falster. Da Kongen har anset det for at være til Gavn for Riget og dets Indbyggere, at København som Rigets Hovedstad med det allerførste bliver stærkere befæstet, end den hidtil har været, og bliver forsynet med Volde og andet, saaledes som Nødtørften kræver det, men Kongen nok kan tænke, at dette nødvendige og besværlige Arbejde ikke kan udføres paa Byens Bekostning, anmoder Kongen dem om at give deres Samtykke til, at deres Bønder paa Laaland og Falster, baade Ugedagsmænd og andre, i den kommende Sommer maa arbejde hver 6 Søgnedage paa Befæstningen for København paa egen Kost og Tæring og uden nogen Betaling fra Kongens Side, naar de blive tilsagte af Lensmanden i det Len, hvori de bo, eller ogsaa erlægge saa mange Penge, at man i deres Sted kan leje Daglønnere og Pligtsfolk. De anmodes om at betænke, at Kongens Begæring sker til Beprydelse og Ære for det ganske Rige, og til den 12. Febr. enten selv møde i Maribo eller sende deres Fuldmægtige did for at erklære sig til Kongens Raader og gode Mænd, der til samme Tid ville blive sendte did for at give dem nærmere Underretning. Kongen venter, at de ville tage Hensyn til hans Begæring, og vil erkende det med al Gunst og Naade. Sm. T. 6, 73².

— Miss. til Laurits Grubbe, Landsdommer paa Laaland, om at lade det aabne Brev til alle de Adelige, der have frit Jordegods paa Laaland og Falster, forkynde paa det førstkommende Landsting og give alle Tingriderne paa Laaland og Falster alvorligt Tilhold om med det allerførste at lade Kongens Begæring offentlig forkynde, enhver paa sit Herredsting. Hvis der maaske ikke saa snart bliver holdt Landsting, skal han ved aller-

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Henningsen. ² Udenfor er skrevet: Tyge Langes Skrift.

første Lejlighed og uden al Forhaling lade Adelen paa Laaland og Falster advare ligesom ogsaa de adeliges Fogder, der have Sædegaarde eller Strøgods paa Laaland og Falster, men bo i andre Lande, saa Adelen i god Tid kan blive underrettet om Kongens Begæring og til den bestemte Tid give Møde i Maribo for at erklære sig derpaa. Sm. T. 6, 74.

17. Jan. (Antvorskov). Miss. til Hendrik Lykke om til førstkommande 12. Febr. at begive sig til Maribo og foreholde Adelen paa Laaland og Falster Kongens Begæring om, at alle dens Bønder i disse Lande til Sommer maa arbejde 6 Sogndage paa Befæstningen for København. Sj. T. 20, 133. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 115 f. KD. V. 9 f.).

18. Jan. (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Strid mellem forhenværende Superintendent i Trondhjem Stift M. Isaac Grønebecks Søster og Daniel Petersen, Indbygger i Trondhjem, angaaende en Trolovelse mellem dem, der paa Grund af indfaldende Lejlighed har henstaaet en rum Tid og ikke er kommen til nogen Ende. For at Sagen, der er begge Parter til Ulejlighed, kan blive bragt til Ende og ikke skal opsættes til Tamperdag, skal Dr. Peder tage to af Professorerne ved Københavns Universitet til sig, uden videre Forhaling stævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen, afsige Dom om, hvorvidt Trolovelsen er saa lovlig, at de nævnte Personer ikke kunne adskilles, eller om der er vigtige Aarsager til at hæve Trolovelsen, og give deres Dom beskreven. Sj. T. 20, 134.

— Miss. til Knud Rud til Sandholt, Befalingsmand paa Odensegaard, og M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Strid angaaende et Præstekald, som nogle af Sognemændene i Dreslette Sogn i Hagenskouf Len have udgivet paa en Person mod Provstens og en Del af Sognemændenes Vidende og Vilje. For at Kaldet kan foregaa tilbørligt og efter Ordinansen og for at ikke andre skulle tage et daarligt Eksempel deraf, hvis det gaar anderledes til, befales det dem strengelig, at de, naar de Dreslette Sognemænd, som have udgivet Kaldet, og den Person, som er blevet kaldet, blive indstævnedede for dem, nøje skulle undersøge Forholdene og siden endelig dømme om, hvorvidt Kaldet er saa lovligt og tilbørligt, at det kan staa ved Magt eller ej, give Dommen beskreven og sende den til Jacob Ulfeldt, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, der har faaet

Ordre til at indstævne Sagen for dem og tage Dom i den, for at Kongen siden, naar Dommen er bleven indsendt til Kancelliet, kan træffe nærmere Bestemmelse om Kaldet. F. T. 3, 220.

18. Jan. (Antvorskov). Miss. til Jacob Ulfeldt om at indstævne Sagen om Kaldet i Dreslette Sogn for Knud Rud og M. Hans Knudsen, tage Dom i Sagen og indsende Dommen til Kancelliet. Udt. i F. T. 3, 221.

20. Jan. (—). Miss. til Brede Rantzau og Hendrik Lykke om, Kongen til synderlig Vilje og Behag, at bevilge, at alle deres Bønder, baade Ugedagstjenere og andre, paa Laaland og Falster i den tilkommende Sommer maa arbejde paa Københavns Befæstning. Udt. i Sj. T. 20, 134 b.

21. Jan. (—). Miss. til Otte Brahe Steensen om at erklære sig til Kongen paa Laurits Pedersens Supplikation, hvori denne anklager Otte Brahe, saa Kongen derefter kan give Supplikanten tilbørlig Besked. Udt. i Sj. T. 20, 134 b.

— Kongelig Stadfæstelse for Dr. Jonas Charisius, tysk Kancelliforvandt, paa et af Borgemestre og Raad i Nykøbing paa Falster udgivet og beseglet aabent Brev, hvorved Rasmus Jensen, Borgemester i Nykøbing, Laurits Lauritsen, Byfoged, Peder Thomessen og Niels Olsen, Raadmænd, og Jens Andersen, Byskriver, gøre vitterligt, at 25. Aug. 1589 mødte Pofvel Abraham, Borgemester i Nykøbing, paa Raadhuset til Tinge og begærede en Mose og et Morads til Købs af Byen til et Fiskevand; da de paa Tinget mødte Borgere paa Forespørgsel havde erklæret, at Mosen ikke var til Gavn for Byen, men maatte sælges for Penge til Bedste for Byen, udtoges der 9 Borgere til at opmaale Mosen i Alental og vurdere den. Mosen blev derefter opmaalt af disse Mænd og var i den søndre Ende 35 sjællandske Alen og ligesaa i den nordre Ende, i Længden var den 70 Alen; den blev vurderet til 6 gl. Dlr. eller 4 Mark for hver Daler. Borgemestre og Raad have derefter med deres Medborgeres Samtykke skødet nævnte Mose og Morads, der ligger syd for Byen bag op til Humlehaverne, til Borgemester Pofvel Abraham, hans Hustru og deres Arvinger for 6 gl. Dlr., hvilke straks bleve betalte til Byen, til evindelig Ejendom. Sm. R. 5. 28.

26. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Korsør. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra disse Brevvisere, Hans Lauritsen i Boslund, Mikkel Søfrensen og Kirstine Niels Hansens i Hemmesløe, Kronens Tjenere i Antvorskov Len, hvori

disse beklage sig over Borgemestre og Raad i Anledning af en Arv, der er tilfalden dem i Korsør efter deres Søster, Søfren Bayes afdøde Hustru, idet de have anmodet Borgemestre og Raad om at registrere det Løsøre, der maatte findes i Søfren Bayes Bo, indtil de kunne faa skiftet og jævnet efter deres afdøde Søster, men deres Anmodning er ikke bleven efterkommet, hvorved de formene at være kommen til kort. Da deres Anmodning i sig selv er billig og i Overensstemmelse med Retten, og da Kongen ingenlunde vil tilstede, at Kronens Bønder uforrettes af dem, som ere højere at agte og skarpsindigere end Bønderne, paabydes det Borgemestre og Raad ved allerførste Lejlighed at begive sig til Søfren Bayes Bo og registrere alt hvad der fandtes deri, da Supplikanternes Søster døde, det mindste med det største. Kongen har givet Ebbe Munk til Fielebroe, Embedsmand paa Antvorskov, Ordre til at tilforordne to uvildige Udenbysmænd af Borgerne i Slagelse til sammen med Borgemestre og Raad at være til Stede ved Skiftet mellem Søfren Baye og Supplikanterne og bringe det til Afslutning. De skulle alle paase, at Kronens Bønder ikke komme til kort ved Skiftet, saafremt de ikke selv ville staa til Rette. Sj. T. 20, 134 b.

28. Jan. (Antvorskov). Miss. til Eske Brock til Estrup og Knud Brahe til Engelstholm, Embedsmænd paa Dronningborg og Byholm. Carl Bryske til Margaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at der for kort Tid siden i Aarhus paa en af Kirkedørene er opslaaet et Skandskrift, som er til yderste Forklejnelse for hans Navn og Rygte, som om han optraadte tyrannisk og uforsvarligt mod dem, som Kongen har betroet ham at have i Forsvar. For at han kan blive befriet for saadan ærgerlig Mistanke hos enhver, og for at det kan blive undersøgt, om han i nogen Maade har forsét sig, hvilket han dog formener ikke skal være Tilfældet, har han anmodet om, at der maa blive tilskikket nogle gode Mænd til at undersøge Sagen. Det befales dem i den Anledning, at de snarest muligt skulle begive sig til Aarhus, først kalde Menigheden i Aarhus op for sig paa Raadhuset og nøje undersøge, om nogen har noget at klage over Carl Bryske; siden skulle de begive sig til alle Herredsting i Lenet, kalde Provster, Præster og den menige Almue for sig og foreholde dem, at hvis nogen har noget at klage over Carl Bryske, skulle de nu tilkendegive det for dem. De skulle lade de Besværinger, der maatte fremføres over Carl Bryske, opsætte skriftligt under deres Haand og

Segl og med det allerførste indsende dem til Kancelliet, saa man deraf kan erfare, om Angivelserne ere rigtige eller ej. J. T. 5, 324.

29. Jan. (Antvorskov). Miss. til Lensmændene over alt Riget. Da der til Befæstningen for København, som skal foretages til Foraaret, behøves et Antal Pligts- og Arbejdsfolk, skulle de i deres Len lade samle N Personer af Løsgængere og arbejdsløse Folk, som dog til Besværing for Kongens Under-saatter løbe og omstrippe Landet, og, hvis der ikke kan faas saa mange af den Slags Folk, udtage andre ledige Karle, der ikke sidde for Hus og Gaard, og siden sende dem til Københavns Slot, saa de sikkert ere der førstkommande 1. Marts. De skulle nøje paase, at der kun fremsendes føre og stærke og til groft Arbejde brugelige Folk, og at ingen af de udtagne og fremsendte Folk undlader at møde til den fastsatte Tid. — Sjælland: Hendrik Lykke (Vordingborg Len) 20; Steen Brahe (Kallundborg Len) 18; Brede Rantzau (Møen) 16; Ebbe Munk (Antvorskov Len) 15; Vilhelm Dresselberg (Ringsted Len) 10; Laurits Ebbesen (Københavns Len), Joachim Bülow (Kronborg og Frederiksborg Len), Peder Basse (Roskildegaard Len), Christoffer Pax (Holbæk Len), Arrild Hvitfeldt (Drachsholm Len), Peter Redtz (Solte Len), Mogens Gjøe (Sebygaard Len) og Soer Birk hver 8; Ditlef Holck (Trøgevelde Len) 6 og Stax v. Thynen (Svenstrup Len) 4. — Jylland: Casper Markdanner (Koldinghus Len) og Peder Mund (Skanderborg Len) hver 20; Carl Bryske (Aarhus Len) og Gert Rantzau (Haderslevhus Len) hver 12; Albret Skeel (Riberhus og Møgeltønder Len) 10; Frandts Rantzau (Silkeborg Len), Knud Brahe (Biugholm Len) og N. N. (Kalløe Len) hver 8; Godslef Budde (Børglum Kloster) 6; Peder Munk (Vestervig Len) 4; Ulrik Sandberg (Lundenes Len), Johan Rud (Ørum Len), Jacob Lykke (Lundegaard Len), Laurits Kruse (Dueholms Kloster), Claus Daa (Skivehus Len), Manderup Parsberg (Aalborghus Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Envold Kruse (Segelstrup Len), Benedix Rantzau (Aastrup Len), Christian Holck (Hald Len), Predbiør Gyldenstjerne (Bøfling Len) og Oluf Rosen-sparre (Mariager Kloster) hver 2. — Fyen og Smaalændene: Knud Urne (Halsted Kloster, Nykøbing og Aalholm Len) 15; Jacop Rosenkrantz (Nyborg Len) 12; Knud Rud (Odensegaard Len), Corfidts Ulfeldt (Rugaards Len), Jacob Ulfeldt (Hagenskouf Len), Corfidts Rud (Hindsgafvel Len) og Niels Friis (Tranekier Len) hver 8. —

Skaane: Eske Bilde (Helsingborg Len), Sigvord Grubbe (Malmøhus Len), Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) og Jacob Beck (Varberg Len) hver 20; Christian Bernekov (Landskrone Len), Brostrup Gjedde (Laholm Len) og Mogens Kaas (Halmstad Len) hver 10; Andreas Sinklar (Gladsaxe Len), Arrild Hvitfeldt (Giers Herred) og Tage Krabbe (Øvits Kloster) hver 8; Hendrik Ramel (Aarhus Len) og Sten Maltesen (Helnekirke Len og Froste Herred) hver 6. — Bahus Len 16. Sj. T. 20, 135 b¹. Orig. til Kasper Markdanner.

31. Jan. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Denne Brevviser Christen Nielsen har berettet, at Ebbe Munk kræver ham for noget Inventarium, som plejer at være til Stede paa Kongens Jagtgaard, som han bor paa, men kort Tid, førend han kom til at bo paa Gaarden, ere nogle Senge, Skiver og Slagbænke blevne førte hid til Antvorskov Slot til indfaldende Fornødenhed og ere ikke siden blevne leverede tilbage til ham. Kongen har derfor bevilget, at Christen Nielsen maa blive fri for at erstatte og levere Inventariet fra sig, og befaler Ebbe Munk herefter at lade ham være utiltalt derfor. Sj. T. 20, 136 b.

— Oprejsningsbrev for Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Beuling, til paany at optage og forfølge en Sag mod en af hans Arvetjenere, ved Navn Jens Nielsen, i Bercke² i Giellerup Sogn i Hammerum Herred, hvis Hustru Vendelle for nogen Tid siden er funden død i hendes Husbondes Brønd. Efter at hun var bleven optaget af Brønden, blev hendes døde Legeme synet af Dannemænd, der have hjemlet, at der har været en hel Hob Saar og Slag i hendes Hoved og paa hendes Legeme, hvorfor de formente, at hendes Husbonde havde ombragt hende. Sagen er dog bleven forsømt af Prebiørn Gyldenstjernes Foged, der ikke i rette Tid har lyst hendes Bane. J. R. 6, 338³.

1. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, Mats Matsen, har berettet, at Marine N., Enke efter Hans Nielsen og Indvaanerske i Helsingør, efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse er bleven ham 400 Dlr., et Sølvstob paa 20 Lod, 1 Guldring og 2 Rosenobler skyl-

¹ Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 451 f. G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 119. ² Birk, Hammerum H. ³ Udenfor er skrevet: Peder Hundermarks Skrift.

dig. Skønt han gentagne Gange har krævet sin Betaling, har han dog intet faaet, kun opnaaet, at der i Betaling er tilbudt ham nogle gamle forfaldne Boder, som han kun lidet eller slet intet kan være tjent med, og det skønt Haandskriften lyder paa rede Penge. Da han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, skulle de drage Omsorg for, at Supplikanten uden videre Forhaling bliver hjulpen til sin Betaling i Overensstemmelse med Haandskriften, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestering i den Sag. Sj. T. 20, 137.

2. Febr. (Antvorskov). Miss. til Hans Lindenov. En Kvindeperson, der med et selvgivet Tilnavn lader sig kalde Kirstene Frederiksdatter, har for nogen Tid siden i Kancelliet indleveret en Supplikation, efter hendes eget Sigende paa Raad og Tilskyndelse af Hans Lindenov og Landsdommeren paa Bornholm, angaaende en Gaard, kaldet Kubbegaard¹, paa Bornholm, som Kongens Fader skal have foræret hende for omtrent 20 Aar siden, men dette Brev er for nogle Aar siden frakommet hende, ligesom ogsaa de Forskrifter, som Hans Lindenov og Landsdommeren skulle have meddelt hende til Hove, for kort Tid siden ere frakomne hende i Havsnød. Hun beklager sig over, at der nu i nogle Aar er gjort hende Hinder paa nævnte Gaard. Skønt Kongen med Flid har ladet søge i Kancelliet efter det Brev, der skulde være givet hende paa Gaarden, har han dog ikke kunnet finde noget derom, og han har derfor medgivet hende en skriftlig Befaling til Hans Lindenov om at undersøge denne Sag paa Bornholm, hvis der skulde være sket en Forglemmelse i Registranten, og ved første Lejlighed erklære sig til Kongen derom. Da Kongen nu af hans Relation med dertil føjede Dokumenter har set, at alt hvad hun har suppliceret og foregivet ved Hove, er idel Løgn og hendes eget Paafund, og at hun endog har ladet sig forlyde med, at hun er Kongens Faders Slegfredbarn, og af den Grund har kaldet sig Frederiksdatter, skønt hendes rette Tilnavn er Andersdatter, saaledes som hun altsammen selv godvillig har bekendt paa Rønne Raadhus, skal Hans Lindenov, da Kongen ikke er til Sinds at lade saadant gaa ustraffet hen, ved allerførste Lejlighed lade tage Dom over hende, om hun ikke for saadant Paafund og aabenbar Løgn, der endog strækker sig til Øvrighedspersoner, i det allerringeste bør

¹ Kobbegaard, Østerlarsker S., Bornholm.

straffes med Kagen og forvises Landet, og lade den afsagte Dom eksekvere. Sk. T. 3, 278.

2. Febr. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg. Det er i nogen Tid blevet forment Borgerne i Korsør og Skelskør at hente deres Brændeved fra Fyen i Henhold til nogle gamle Kongebreve og Privilegier, som bero hos Nyborg By og efter Borgemestre og Raads Begæring for faa Aar siden ere blevne konfirmerede af Kongen. Borgerne i Korsør og Skelskør mene dog, at dette Vedfang ikke tidligere er forment dem efter kongelige Breve og Privilegier, som de have derpaa. Det befales i den Anledning Borgemestre og Raad i Nyborg at lade opsøge de Kongebreve og Privilegier, baade gamle og ny, der findes i Byens Gemme angaaende dette Spørgsmaal, og sende den ældste Borgemester over til Kongen med dem, saa han førstkomende Midfaste Søndag [15. Marts] kan være i København eller hvor Kongen til den Tid opholder sig, for at erfare Kongens Vilje, naar alle Parters Breve og Privilegier ere blevne gennemsete. F. T. 3, 222.

3. Febr. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Han har tidligere¹ faaet Skrivelse om at forhandle med Adelen paa Laaland og Falster om, at dens Ugedagsbønder og andre Tjenere maa kontribuere til Københavns Befæstning lige med Adelsbønderne paa Sjælland. Saa snart Adelen paa Mødet i Maribo har samtykket heri, hvilket Kongen ikke tvivler om, at den vil gøre, skal Hendrik Lykke ufortøvet begive sig til Kongens Moder, med tilbørlig Reverens overbringe hende Kongens sønlige Hilsen og tilkendegive hende, at Kongen ser sig forarsaget til at paalægge alle Kronens Bønder paa Sjælland, Laaland og Falster, baade Ugedagsmænd og andre, en Pengeskat til Københavns Befæstnings Behov, hvilken Skat Kronens Bønder ere pligtige til at udrede til Kongen som deres næst Gud højeste Øvrighed, og som Adelen i disse Lande ogsaa har bevilget af dens Tjenere. Da Kronens Bønder paa Laaland og Falster med underliggende Øer ere Kongens Moders Livgeding, har Kongen ikke villet lade saadanne Skattebreve udgaa til dem uden først at lade hende det vide. Hendrik Lykke skal derefter anmode Kongens Moder om ikke at tage saadant ilde op, men fast mere hjælpe til og befordre, at det, som kan være Kongen og Ri-

¹ 17. Jan. 1607.

get til Forfremmelse, kan have Fremgang. I hvilke Maader Kongen ellers kan vise hende sin sønlige Hengivenhed, er han stedse villig, hvilket Hendrik Lykke med god Lempe og Beskedenhed vidtløftigere skal andrage hende. Han skal hurtigst muligt lade Kongen vide, hvad Svar han faar. Sj. T. 20, 137 b.

3. Febr. (Antvorskov). Miss. til Peder Redtz. En Bonde, ved Navn Peder Olufsen, i Gumperup har for nogen Tid siden fæstet Kronens Part af Korntienden af Karbecke Sogn i Solte Len og siden faaet Kongens Stadfæstelse derpaa med den Kondition, at han, hvis Kongen selv vil bruge Tienden under noget af sine Slotte, Klostre eller Gaarde, igen skal afstaa den. Da Kongen nu herefter vil bruge Tienden i Negene under Solte Slot, skal Peder Redtz kræve Stadfæstelsesbrevet tilbage fra Peder Olufsen og ved første Lejlighed indsende det til Kancelliet, tilbagebetale Peder Olufsen den udgivne Indfæstning og igen tage Tienden ind under Slottet, hvoraf han dog efter tidligere Kongers Foundation aarlig i rette Tid skal levere 3 Pd. haardt Korn til Hospitalet i Slagelse og 4 Pd. haardt Korn til Sognepræsten i Karbecke Sogn. Sj. T. 20, 138 b.

4. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Helvig Krabbe til Kølbygaard paa Kirkens Part af Korntienden af Hundstrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 80 b.

7. Febr. (—). Miss. til Joachim Bülow. Eske Bilde til Valden, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at der er nogen Trætte i Biere Herred i Helsingborg Len, idet Lodsejerne i Tostrup Sogn ville formene Kronens Bønder i Rebelbierg By og Sogn deres nødtørftige Bygningstømmer, Ildebrændsel og Gærdsel, som de hidtil have haft i Tostrup Sogn. Da Eske Bilde formener, at der paa Helsingborg Slot findes nogle Breve, hvormed Bøndernes Ret kan bevises og forsvares, skal Joachim Bülow ved første Lejlighed begive sig over til Helsingborg Slot for sammen med Eske Bilde at optage de Brevkister, der findes paa Slottet, maaske under gode Mænds Forsegling. Derefter skal han tilstille Eske Bilde de Breve, der angaa den ovennævnte Rettighed, tage nøjagtig Reversal af ham derfor og indlægge den i

¹ Hundstrup, Hillerslev H.

Brevkisten i Brevenes Sted, indtil disse efter Sagens Tilendebning igen kunne blive nedlagte i Kisten. Sj. T. 20, 138 b.

7. Febr.¹ (Antvorskov). Aab. Brev til Kronens Bønder paa det tiloversblevne Eskeberg Gods paa Hindtsholm, hvorved det strengelig paabydes dem herefter indtil videre at lade deres Korn male paa Melle Mølle og Birne² Mølle i Rønninge Sogn i Nyborg Len og ikke andensteds, uanset Kongens tidligere Befaling til dem om at lade deres Korn male paa Kronens Mølle ved Nyborg Slot. Viser nogen sig forsømmelig heri, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. F. T. 3, 221.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har af hans Indberetning set, at Kronens Møller i Nyborg Len, nemlig Birne Mølle, Melle Mølle og Nyborg Mølle, ere satte for højt i Landgilde, saa de derpaa boende Møllere ikke kunne vedblive med at svare den aarlige Afgift, medmindre de faa noget Afslag eller der træffes andre Foranstaltninger. Kongen bifalder og sender ham ogsaa aabent Brev om, at Kronens Bønder paa det tiloversblevne Eskeberg Gods paa Hindtsholm, der hidtil have søgt til Nyborg Mølle med det Korn, som de skulde have malet, herefter skulle søge til Birne og Melle Møller, for at disse kunne blive ved Magt og svare deres Afgift uforandret. Til Gengæld maa den aarlige Afgift af Nyborg Mølle nedsættes med $\frac{1}{2}$ Læst Mel, hvilket han skal indføre i Jordebogen. Det tidligere udstedte aabne Brev³ om, at de ovennævnte Bønder skulde søge til Nyborg Mølle, kasseres herved. F. T. 3, 222.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har af hans Indberetning set, at to Møller, Over og Nedre Ørkildts Møller, i Nyborg Len i nogen Tid have ligget øde, fordi de ere satte meget for højt i Landgilde, og at det ikke er muligt at faa dem besat, medmindre der bevilges Afslag i Landgilden. Kongen har bevilget et Afslag paa 3 Pd. Mel aarlig i hver af Møllernes tidligere Landgilde. Jacob Rosenkrantz skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed og sørge for, at Møllerne ved første Lejlighed blive besatte. F. T. 3, 225.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har af hans Indberetning set, at 4 Gaarde i Nyborg Len, nemlig 1 øde Gaard i

¹ I Registranten er Brevet ved en Fejlskrift dateret: 7. Jan. Mølle. Aasum H.

² Bjerne
³ 29. Okt. 1600.

Nerrutorpe¹ i Vindinge Herred, som Peder Hansen døde fra, 1 Gaard i Vixstrup² i Gudme Herred, som Hans Pedersen døde fra, 1 Gaard i Gisløf By og Sogn i Gudme Herred, som Niels Pedersen døde fra, og 1 Gaard i Gommerup i Kiøng Sogn i Baag Herred, som Jens Olufsen drog fra, i langsommelig Tid have staaet aldeles øde, fordi de ere satte for højt i Landgilde, saa det er ham fast umuligt at faa nogen til at fæste dem, medmindre der maa bevilges noget Afslag. Kongen har i den Anledning bevilget, at der i Landgilden maa afkortes: af Gaarden i Nerrutorpe 1 Bolgalt og 1 Fjerd. Smør, af Gaarden i Vixstrup 1 Bolgalt, 2 Mk. 10 Sk. 2 Alb. Penge og 20 Skpr. Havre, af Gaarden i Gisløf 1 Bolgalt og 20 Skpr. Havre og af Gaarden i Gommerup $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 2 Mk. Gæsteripenge. Jacob Rosenkrantz skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. F. T. 3, 223.

7. Febr. (Antvorskov). Miss. til Morten Skinkel. Der er Trætte mellem Fru Karen Skram til Egeskouf, Laurits Brockenhuus's Enke, paa hendes Tjener Rasmus Mand i Skoufsboes Vegne paa den ene og menige Bymænd i Bregnemosse i Fyen paa den anden Side angaaende Gærde og Lukning mellem Skoufsboe og Bregnemosse By. Da Sagen er bleven indstævnet for Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, har denne ikke kunnet dømme i Sagen, fordi han selv er Lodsejer i Bregnemosse, og begge Parter have da anmodet Kongen om at forordne en anden god Mand til i Landsdommerens Sted at dømme i Sagen. Det befales i den Anledning Morten Skinkel at begive sig til Odense ved første Lejlighed, indstævne begge Parter i Rette for sig og siden enten forlige dem i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem. Han skal give sin Forhandling eller Dom beskreven. F. T. 3, 224.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mikkell Seidel, Hans Pedersen og Morten Knudsen i Helsingør. For nogen Tid siden³ have de faaet kongelig Befaling angaaende Trætten mellem Johan Vil-lomsen, Raadmand i Helsingør, og Alexander Leyel i Borup om Arv og Skifte efter deres afdøde Svoger og Broder Frederik Frederiksen og Trætten mellem disse og Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør, angaaende Regnskabet for det Værgemaal, som Gudmand Nielsen har haft for Frederik Frederiksen i dennes umyndige Aar, at de enten skulde bilægge

¹ Næraa Torp, Aasum H.

² Vejstrup, Gudme H.

³ 8. Jan. 1607.

disse Trætter i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom. Kongen har nu erfaret, at Sagen alene beror derpaa, at det Barskab, som for nogen Tid siden efter alle Arvingernes Bevilling forseglet og velforvaret er blevet indsat i Johan Villomsens Hus og nu findes dér, efter de tre Dommeres Dom skal deles og skiftes mellem Arvingerne, men Delingen har ikke kunnet komme til nogen Ende, da Alexander Leyel skal have aflagt det Løfte, at han ikke vil komme i sin Svogers Hus, og ej heller paa nogen Maade har villet indstille sig dér til den Tid, der var dem alle forelagt, saaledes som Kongen vidtløftigere har set af deres indsendte Dom og de hosføjede Akter. For at begge Parter en Gang for alle kunne blive skilte ad og Kongen endelig blive fri for videre Overløb i den Sag, paabydes det dem, at de uden al Forhaling paa Kongens Vegne skulle foreholde Johan Villomsen, at han skal føre alle de Kister og Skrin, hvori Arven findes forvaret, op paa Raadhuset, hvorefter de skulle kalde begge Parter i Rette for sig den 16. Febr. og endeligt dele Arven mellem dem, dog deres afsagte Dom hermed i alle Maader ukasseret og ukrænket. Hvad angaar Købstadgoods og Skibsparter, skulle de, da den ene Part ikke vil vige for den anden, men ere hverandre ganske afspændige, ligeledes skifte det i 3 Søsterlodder og siden lade gaa Lod derom, saa enhver kan faa, hvad Gud og Lykken vil give ham, og saa alt uden videre Forhaling kan komme til en rigtig Ende. De skulle ellers i alle Maader rette sig efter Kongens tidligere til dem udgaaede Befaling og foreholde begge Parter, at de tiltænke at procedere saaledes med Sagen, at de kunne undgaa den i Kongens forrige Skrivelse fastsatte Straf. Sj. T. 20, 139.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen til sin Husholdnings Behov, til Brygning, Bagning, Maltgøring og anden forefaldende Lejlighed paa Københavns Slot behøver et stort Forraad af Ved, skulle de ved allerførste Lejlighed og uden al Forsømmelse paa Kronens Skove i deres Len af Vindfælder og fornede Træer og hvor det ellers kan ske med mindst Skade for Skoven lade hugge N Læs Ved, hvert Læs beregnet til 8 Træer, lade det føre ned til det belejligste Ladested og siden for saa billig en Fragt som muligt fragte Skuder til at føre det til København, saa det kan være her inden St. Hans Dag Midsommer i det allersejeste. De skulle ved første Lejlighed erklære sig til Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, om, hvormeget der forlanges

i Fragt for at føre hvert Læs Ved til København, for at han paa Kongens Vegne kan rette sig derefter. — Sjælland: Ebbe Munk (Antvorskov Len) 2000 Læs; Hendrik Lykke (Vordingborg og Jungshofvit Len) 1500 Læs; Arrild Hvitfeldt (Drachsholm Len), Steen Brahe (Kallundborg Len), Brede Rantzov (Møens Len) og Mogens Gjøre (Sebygaards Len) hver 500 Læs. — Skaane: Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) 3000 Læs; Anders Sinklar (Gladtsaxe Len) 1000 Læs; Brostrup Gjedde (Laholms Len) 500 Læs. — Jylland: Casper Markdanner (af Trel Skov), Claus Belov (af Bornekiers¹ Skov) og Gert Rantzov (af Stenderups Skov) hver 1000 Læs. Sj. T. 20, 140. Orig.² til Kasper Markdanner.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen til sin Husholdnings Behov, til Brygning, Bagning, Maltgøring og anden forefaldende Lejlighed paa Københavns Slot behøver et stort Forraad af Ved, skal han ved allerførste Lejlighed og uden al Forsømmelse paa Kronens Skove i Københavns Len af Vindfælder og fornede Træer og hvor det ellers kan ske med mindst Skade for Skoven lade hugge 2000 Læs Ved, hvert Læs beregnet til 8 Træer, og lade det føre til København til St. Hans Dag Midsommer i det allerseneste. Endvidere skal han snarest muligt lade hugge 2000 Læs Ved, ligeledes hvert Læs beregnet til 8 Træer, i Bodsted Skove, lade det føre ned til Ladestederne og siden bestille Skuder til inden St. Hans Dag at føre det til København tilligemed de 500 Læs Ved, som Kongen har befalet Brostrup Gjedde at lade hugge i hans Len Laholm. Der skal som sædvanligt gives 4 Sk. i Fragt for hvert Læs Ved, og han skal føre den udgivne Fragt til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 141.

— Aab. Brev om, at Jens Skouf, Borgemester i Nykøbing paa Mors, for nogen Tid siden i Hastighed og Ubetænksomhed i Kirken skal have interPELLERET og svaret en Kapellan, der fra Prædikestolen skal have raabt Guds Hævn og Straf over ham, fordi han havde hugget et Svin i Hovedet med en Økse, og bedt Gud straffe ham selv derfor. Paa Bytinget er Jens Skouf bleven dømt i Kongens Naade og Unaade for denne Forseelse, og Sagen er siden bleven indstævnet til Landstinget, hvor der dog endnu ikke er gaaet Dom i den. Da Jens Skouf nu har tilfredsstillet Kongen for sin Forseelse, bevilger Kongen, at Jens Skouf

¹ Bjørnkær Skov, Mols H.

² Tr.: Dsk. Mag. V. 158 f.

herefter maa være fri for al videre Forfølgning for den Sag, og at alle i denne Sag over ham gaaede Domme og Forfølgninger skulle være døde og magtesløse og ikke herefter i nogen Maade komme ham til Skade. Med Hensyn til den Tiltale, som Jens Skouf maatte have til Kapellanen, fordi denne, efter Jens Skoufs Formening imod al Billighed, saaledes har forbandet ham fra Prædikestolen, skal der gaa hvad Lov og Ret er for Sagens tilbørlige Dommere. J. R. 6, 338 b.

11. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Ægidius Lauritsen, Ærkedegn i Ribe Domkirke, har berettet, at en Ribe Kapitels og Domkirkes Bonde, ved Navn Madts Christensen, i Jerne-lund¹ i Giøring Herred ved sidste St. Mortens Dag skal have mistet sin Datter, der har været en 12 Aar gammel. Der er gaaet Rygter om, at hun skal være rømmet paa Grund af Forældrenes Trusler og Slag, og det formenes, at hun kan have ombragt sig selv, da hun ikke har kunnet opspørges, skønt der siden hendes Forsvinden er lyst efter hende i flere af de nærmest liggende Kirker i Stiftet. Da Sagen hidtil er bleven fortiet og ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod, som det burde sig, har Kongen nu paa M. Ægidius's Begæring meddelt ham Oprejsningsbrev i Sagen, saa han maa lade den forfølge med Sandemænd, som om den nylig var sket. J. R. 6, 339.

— Miss. til Laurits Kruse til Svenstrup, Befalingsmand i Duholms Kloster, og Christen Krag til Glumstrup. Der er Trætte mellem Christian Holck, Embedsmand paa Hald, og Jens Skouf, Borgemester i Nykøbing paa Mors, om et Hus, som Jens Skouf for nogen Tid siden har ladet opføre i Nykøbing, hvilket efter Christian Holcks Formening er udbygget videre, end Jens Skoufs Ejendomsbreve kunne hjemle ham, og til Fortrængsel for hans Medborgere, og om et Stykke øde Jord, der ligger bag op til Huset, og som Jens Skouf har tilhandlet sig af Borgemestre og Raad, hvilket Køb menes at være til Byens Skade, saaledes som de nærmere kunne erfare af begge Parter. Det befales dem, at de med det allerførste skulle begive sig til Nykøbing, stævne begge Parter i Rette for sig, tage 6 uvildige Mænd af Borgerskabet til sig og i Forening med dem nøje undersøge, om Jens Skouf til Skade for sine Medborgere har ladet Huset bygge videre, end han

¹ Jernvedlund, Gørding H.

efter sit Skøde og Ejendomsbrev er berettiget til, og om det Køb, som han har gjort med Borgemestre og Raad om den øde Jord, er til Skade for Byen og Borgerskabet i nogen Maade. De skulle enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved en Dom og give deres Kendelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 324 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse af et Mageskifte mellem Niels Bild til Rafnholt og Hr. Sonne Hansen, Præst i Rysling og Elstedt Sogne, paa Embedets Vegne. F. R. 3, 138 b. (Se Kr. Sk.).

16. Febr. (—). Miss. til Professorerne i København om at tillade, at alle Universitetets Bønder og Tjenere maa kontribuere til Københavns Befæstning ligesom Kronens Tjenere. Sj. T. 20, 141. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 24. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 116 f. (med Dato: 10. Febr.). KD. V. 10 f.).

17. Febr. (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen nu har sendt denne Brevviser, en Bøsseskytte, over til Skaane for i Sigvort Grubbes Len [Malmøhus] at hugge nogle Hesseltræer, der skulle bruges til Kongens Krudtmølle ved København, skal Sigvort Grubbe lade sine Fogder anvise ham de Steder i Lenet, hvor der findes Hesselskov, og skaffe ham Hjælp til at hugge Træerne og føre dem ned til Ladestedet. Siden skal han ved første Lejlighed sende Træerne herover. Sk. T. 3, 279.

19. Febr. (—). Miss. til Peder Basse om, at disse Brevvisere, Peder Jensen og Rasmus Andersen, Kronens Tjenere i Brodrup¹ i Roskildegaaards Len, der have berettet, at deres Gaarde med Bo, Boskab, Korn, Fetalje, Kvæg og alt hvad de havde for kort Tid siden ere brændte, og at de af den Grund ikke kunne udrede deres resterende Landgilde, maa blive fri for at svare nærværende Aars Landgilde og maa faa nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse i Kronens Skove i Roskildegaaards Len, hvor der sker mindst Skovskade. Sj. T. 20, 141 b.

— Miss. til Fru Kirstine Gagge. Denne Brevviser, Erik Black, har berettet, at hendes afdøde Husbonde, Christian Machabæus, som Forstander i Sorø Kloster er bleven ham en ringe Sum Penge skyldig, der dog nu har staaet ubetalt en rum Tid,

¹ Brodrup, Sømme H.

skønt Erik Black til forskellige Tider baade ved Forskrifter og paa anden Maade har krævet sin Betaling. Det befales hende med det allerførste og uden videre Forhaling at betale Supplikanten de Penge, han er berettiget til, saa Kongen, uden at der skal gribes til andre Midler, kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 3, 279.

19. Febr. (Khbn.). Miss. til Jørgen Knudsen, Forstander i Hospitalet i Aarhus. Kongen har paa Begæring af denne Brevviserske, Marrie Rasmusses i Eskies Mølle i Aakier Len, bevilget, at hendes Datter Anna, der af Vorherre er paalagt et synderligt Kors, idet hun er saa godt som helt vanfør og ude af Stand til at fortjene sin nødtørftige Føde og Underholdning, maa blive indtaget i Hospitalet i Aarhus. Jørgen Knudsen skal indtage hende, saasnart der bliver Plads ledig, og skaffe hende nødtørftig Underholdning lige med de andre Hospitalslemmer. J. T. 5, 325 b.

20. Febr. (—). Miss. til Ditlef Holck og Jens Bilde. Kongen har for nogen Tid siden¹ givet dem Ordre til at besigte Bygningen paa Høygstrupgaard og Ladegaarden sammesteds og de i Lenet liggende Skove, naar Erik Valkendorfs Arvinger skulle levere Høygstrupgaard fra sig til Henning Gjøe til Kierstrup, Hofmarskal, men har nu meget ugerne erfaret, at denne Befaling ikke endnu er efterkommet, fordi Arvingerne ikke have ladet dem advare om, naar de skulde møde paa Høygstrup. For at Sagen uden videre Forhaling kan blive bragt til Ende, paalægges det dem at møde paa Høygstrup førstkommende 14. Marts, til hvilken Tid Kongen ogsaa har befalet Arvingerne at møde sammesteds, for uden al videre Forhaling at udføre Kongens forrige Befaling, hvad enten Arvingerne give Møde eller ej. De skulle nøje undersøge, hvilke Mangler der findes paa Bygningen, og give deres Besigtelse beskrevet under deres Signeter. — Postscriptum: De skulle til samme Tid give alle Erik Valkendorfs Arvinger Tilhold om i deres Nærværelse at overlevere Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og alt andet, som bør overleveres, til Henning Gjøe. Sj. T. 20, 142.

— Miss. til alle Erik Valkendorfs Arvinger. Da Kongen har givet Ditlef Holck, Befalingsmand paa Trøgevelde, og Jens Bilde til Vreløf Ordre til at møde paa Høygstrupgaard førstkommende 14. Marts for at besigte Bygningerne paa Gaarden og den tilliggende

¹ 8. April 1606.

Ladegaard og de i Lenet liggende Skove, paalægges det ogsaa dem alle at give Møde paa Høygstrup til samme Tid, for at de, hvis noget maaske skulde findes at være forfaldent, som efter Erik Val-kendorfs Forleningsbrev igen bør istandsættes, kunne vide at forholde sig derefter. Sj. T. 20, 142 b.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tage Krabbe til Skiellinge og Sigvort Grubbe til Hofdal, Befalingsmænd paa Øfvidts Kloster og Malmøhus Slot. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om at besigte og ligne og lægge noget Gods i Skaane, som Fru Karen Thott til Tundbye, Ofve Brahes Enke, har begæret til Mageskifte for noget af hendes Gods. Da Kongen af den til Kancelliet indsendte Besigtelse har set, at det Gods, som Fru Karen Thott vil udlægge til Kronen, er 20 Tdr. 2¹/₂ Sk. ¹/₂ Fjerdingkar hart Korn ringere i Landgilde end Kronens Gods, og da hun til Fyldest for det manglende nu har tilbudt at ville udlægge Kronen 1 Gaard i Biellebjerg Sogn, 1 Gaard i Vincke¹ By og Sogn og 1 Gaard i Kirkeheddinge af hendes Arvegods i Skaane, skulle de med det allerførste besigte disse 3 Gaarde, ligne og lægge dem mod den ovennævnte Rest, som hun bliver Kronen skyldig, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 279 b.

— Aab. Brev om, at Albret Skeel til Hegnet, Embedsmand paa Riberhus, har berettet, at der for nogen Tid siden skal være sket et Baardag udenfor Ribe paa en ved Navn Niels Nissen, født i Gredstedt, af 4 Bønderkarle i Lenet. Eftermaalsmanden i denne Sag har haft 3 af disse Karle, Christen Mortensen, Christen Nielsen og Jørgen Tussen i Kierbøl, der alle have været med til at slaa paa den døde, i Forfølgning med Aaraadstov paa Kalslund Herredsting, hvilken Forfølgning er bleven spildt for ham, fordi hverken Herredsfogden Terkel Jepsen i Krogstrup eller Skriveren holdt Ting den Dag, da Nævningerne i den Sag skulde have været skrevne. Da Albret Skeel nu paany vil lade dette Aaraadstov forfølge, har Kongen paa hans Begæring meddelt ham Oprejsning i Sagen, saa han maa forfølge den med Aaraadstov og i andre Maader, som om den nylig var sket. J. R. 6, 339 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Kronens Møllere i Tues, Nleder Loestrup, Loestrup, Føllerup² og Glibing Møller i Aakier Len have klaget over, at det i Aar er dem meget besværligt og umuligt

¹ Virke, Haragers H.

² Fillerup, Hads H.

at svare 3¹/₂ Mk. for hver Td. Mel af deres Landgilde, saaledes som han af Brede Rantzau, Statholder i København, har faaet Ordre til at tage af dem, og derhos have begæret noget Afslag i disse Penge i Betragtning af deres fattige og ringe Lejlighed, har Kongen bevilget, at han i Aar maa nøjes med at kræve 3 Mk. danske af dem for hver Td. Landgildemel. J. T. 5, 325 b.

22. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Kronens Bønder, baade Ugedagstjenere og andre, samt alle Kapitels-, Universitets-, Vikarie- og Præstetjenere i Sjælland, Laaland og Falster om at yde Hjælp i enkende Dalere til Københavns Befæstning. Sj. T. 20, 143. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 117 f. KD. V. 11 f. Jvfr. CCD. III. 225).

— Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Laaland og Falster om snarest muligt at forkynde det ovenstaaende Skattebrev paa alle Herredsting i deres Len, lade Skatten skrive og alvorligt paase, at alt gaar rigtigt til, saa den rige hjælper den fattige, og at ingen blive forskaandede for Skatten, som bør udgive den, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre. De skulle særlig paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. De skulle fremsende Skatten, ledsaget af klare Mandtal, til Rentemestrene i København til Pinsedag i det allerseneste. Sj. T. 20, 144 b.

23. Febr. (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 2 Gaarde i Ingelstrup og 1 Gaard i Øster Hervested i Ingelsted Herred, som Kongen den 12. Sept. 1603 har faaet til Mageskifte af Axel Brahe til Elvid, Befalingsmand paa Dalum Kloster, ind under Malmøhus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 280.

— Miss. til Axel Brahe til Elvid og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Befalingsmænd i Dalum Kloster og paa Nyborg Slot. Fru Sophie Lunge til Nielstrup, Detlef von Qvalens Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed paa Nielstrup vil skifte med hendes afdøde Husbondes Arvinger det Jordegods og Løsøre, som kan være tilfaldet dem efter Detlef von Qvalen. Da Fru Sophie Lunge har anmodet Kongen om at beskikke nogle gode Mænd til at være til Stede ved den Lejlighed og paa hendes Vegne

¹ De opregnes alle med deres Len.

føre Tilsyn med, at alt gaar ligeligt og ret til med Skiftet, befales det dem herved at begive sig til Nielstrup, naar Arvingerne samles, være til Stede ved Skiftet og bilægge de eventuelt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller ved Retten. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis den ene af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Opsættelse udføre Kongens Befaling. F. T. 3, 226.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra alle Kreditorerne hos afdøde Villom Bang, Borgemester i Assens, angaaende deres Tilgodehavende hos denne, hvori de tillige berette, at nogle af dem have haft Jord i Pant for et ringere Beløb, end Jorden ellers er værd, og anmode om, at det, som Jorden maatte være mere værd end Pantessummen, maa komme dem allesammen tilgode. Jacob Ulfeldt skal af Villom Bangs bedste Gods ved allerførste Lejlighed lade udvurdere saa meget Gods, saa Kongen dermed kan være tilfredsstillet for Villom Bangs Restance, og siden lade Kreditorerne faa Resten. Han skal iøvrigt hjælpe dem, saa vidt Lov og Ret er, i Overensstemmelse med deres Begæring, saa de uden lang Proces kunne blive skilte ad. F. T. 3, 227.

— Aab. Brev om, at Envold Kruse til Hiermitsleufgaard, Rentemester, maa opbygge en Vaaning til sin Fornødenhed i Sundbye i Aalborghus Len, da han har den tolvte Part i Sundbye Mark, dog skal det være ham og hans Arvinger eller hvem andre, der faa Gaarden i Værge og bo i den, forment at tilegne sig nogen Rettighed i de Færger, der daglig gaa mellem Aalborg og Sundbye, eller i mindste Maade at befatte sig med dem, ligesom det skal være Indehaverne af Gaarden forbudt at bruge nogen Haandtering eller Købmandskab, som kan være til Skade eller Forfang for Borgerne i Aalborg eller Indbyggerne i Sundbye. Dog skal det være ham uforment her at oplægge det Korn og Smør, som han maatte have at afhænde af sin egen Avl og Bøndernes Landgilde, og ligesom andre af Adelen sælge det til indenlandske eller udenlandske Købmænd, eftersom Lejligheden kan falde, dog Kronens Told og Rettighed hermed i alle Maader uforkrænket. J. R. 6, 340.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bevilget, at Envold Kruse til Hiermetsløfgaard, Rentemester, paa de i det derom udstedte aabne Brev nærmere angivne Vilkaar maa lade en

Vaaning opføre i Sundbye i Vendsyssel i Aalborghus Len, skal Manderup Parsberg ved første Lejlighed udvise Envold Kruse en Plads i Sundbye til Opførelse af Huset, dog paa et saadant Sted, at det i alle Maader kan være Kronens Undersaatte i Sundbye uden Hinder eller Skade. J. T. 5, 326.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner til Søegaard og Albret Skeel til Hegnit, Embedsmænd paa Koldinghus og Riberhus. Da Palle Fasti til Mindstrup har begæret 1 Hofgaard i Ilvidt By i Hvissel Sogn i Nørvangs Herred i Koldinghus Len til Mageskifte for $\frac{1}{2}$ Gaard i Belum¹ By i Vester Herred i Riberhus Len, hvori Kronen ejer den anden Halvpart, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 326 b.

27. Febr. (—). Forordning om Takst for Skomagerarbejde i Helsingør. Sj. R. 15, 140 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn. (Se CCD. III. 225).

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at menige Indbyggere i Helsingør, Tjenestefolk og andre, højlig besvære sig over Skomagerne i Byen, at disse tage næsten dobbelt Pris og saa meget de selv lyste af dem for de Sko og Støvler, som de maa købe af dem, og at Hovedgrunden til denne høje Pris paa Sko og Støvler er, at Størsteparten af Huderne af det Kvæg, som slagtes i Byen, sælges til fremmede og udenbys Folk eller udføres af Riget og det undertiden af Skomagerne selv, der købe flere Huder sammen, end de kunne forarbejde paa deres Værksted, og af andre Borgere i Helsingør. Det bidrager ogsaa meget til den høje Pris, at Øvrigheden i Helsingør ikke fører tilbørligt Tilsyn med, hvor meget Skomagerne maa tage for deres Arbejde i Forhold til det, som de give for Huderne, saaledes som det burde ske i en velordnet Politia. For at forebygge saadant, forbyder Kongen herved strengeligen, at Huder af Kvæg, som slagtes i Helsingør, eller af Kvæg, som slagtes i Helsingborg og siden indføres med Hud og Kød til Helsingør for at udpranges her, indtil videre maa sælges til fremmede eller udenbys Folk eller udføres af Riget, saafremt ikke de, der handle herimod, ville have forbrudt, hvad de sælge eller have med at fare, og desuden straffes tilbørligt. Det paabydes endvidere Borgemestre og Raad, at de skulle

¹ Billum, V. Horne H.

have flittigt Tilsyn med Skomagerne i Helsingør, forordne, hvor meget disse maa tage for deres Arbejde, eftersom Huderne ere dyre eller godt Køb, og, hvis nogen Skomager tager ubillig Pris, advare ham derom og i fornødent Fald lade ham straffe, som det sig bør, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor, hvis de vise sig forsømmelige. Sj. R. 15, 142 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

27. Febr. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Sten Madsen til Rønneholm, Hovedsmand paa Bahun, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Halmstad Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1606, for den gejstlige Jurisdiktions Indkomst i Halmstad Len og Aarstad Herred, for de Penge, som ere blevne leverede ham af Rentekammeret til Halmstad Bys Befæstning, for de i ovennævnte Tidsrum oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev skyldig 1210 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb., som han nu har indbetalt i Rentekammeret. Sk. R. 3, 246.

— Miss. til Peder Rantzaus Arvinger. Menige Fæstebønder under Trøiborg have paany klaget over, at Arvingerne endnu ikke have hørt op med at besvære dem med den forrige ulidelige Tyngsel og Trængsel, idet deres Skyld og Landgilde til Dels skal være forhøjet til det to- eller tredobbelte og de, hvad Ægt og Arbejde angaar, tribuleres over Evne med besværlig Trældom imod Kong Frederik II's Brev, særlig besværes nogle af dem med at yde og fremføre 4 Læs Tørv til Trøiborg, endvidere ere en Del af deres Enge blevne fratagne dem uden Vederlag, med flere andre Klager, som de vidtløftigere have foregivet. For at Arvingerne og Bønderne en Gang for alle kunne komme til Ende med disse Klager og Kongen blive fri for disse Supplikanters idelige Overløb, som i Længden forarsager ham ikke ringe Kedsommelighed, anmodes de om at bevilge en Befaling til gode Mænd, der efter at have forhørt Sagen kunne skille dem ad en Gang for alle enten ved Underhandling eller ved andre lidelige Midler. Kongen foreslaar dertil Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Befalingsmand paa Bøfling, Christen Holck til Svenstrup, Befalingsmand paa Hald, Casper Markdanner til Søegaard, Befalingsmand paa Koldinghus, og Albret Skeel til Hegnet, Befalingsmand paa Riberhus. De anmodes om inden en Maaned efter dette Brevs Datum ved en af Trøiborgs ovennævnte Bønder at lade Kongen vide, hvad de blive til Sinds at ville gøre heri, saa Kongen derefter kan give videre Ordre. J. T. 5. 327.

2. Marts (—). Kancellibevis givet de Bjelkers Fo-

ged Peder Hansen. Peder Hansen, de Bjelkers og Banners i Sverrig Foged over det Gods, som de i Fællesskab og uskiftet eje her i Danmark, har paa sine Husbonders Vegne begæret kongelig Stævning over Svante Bjelke, afdøde Hr. Hogenschild Bjelkes Søn, fordi han har solgt 2 Gaarde i Fyen, den ene, kaldet Skoufsboe, i Odense Herred, den anden i Veringe By, til Fru Karen Skram, Laurits Brockenhuus's Enke, uagtet hans Fader ikke har været nogen ret Arving til det Gods her i Riget, som de Bjelker og Banner eje, men de rette Arvinger have kun ved en paa Viick sluttet Kontrakt af 12. Marts 1559 undt Hr. Hogenschild og hans Søskende at oppebære Renten af en Broderpart mod en aarlig Afgift af 2 Læster Korn og 2 Tdr. Smør. Tilmed har Svante Bjelke og hans Broder Steen forrige Aar solgt mere, end deres Part kunde taale, selv om de vare berettigede til en Part af dette Gods. Af disse Grunde mener Peder Hansen, at det af Svante Bjelke udgivne Skøde bør være magtesløst og denne at staa de Bjelker og Banner i Sverrig til Rette derfor. Efter Kongens Befaling er Peder Hansens Begæring bleven nægtet, saaledes at han ikke nu maa faa nogen Stævning, og derhos er det paalagt ham snarest muligt at tilkendegive sine Husbonder i Sverrig, der ere de rette Arvinger til Godset her i Riget, at de inden Aar og Dag skulle skifte dette Gods mellem sig, saa enhver af dem kan vide, hvilke Gaarde der tilhøre ham, og Kongen ligeledes kan vide, hvilke af disse gode Mænd der have Gods i hans Lande og hvilke ikke, da Kongen paa ingen Maade kan tilstede, at de af hans Undersaatter af Adelen, der laane rede Penge til svenske Adelsmænd i deres Nød, skulle miste deres Penge, fordi de svenske Adelsmænds Gods er uskiftet. Til Vidnesbyrd har Niels Krag til Agerkrog, Kongens Sekretær, underskrevet dette Kancellibevis med egen Haand. Sj. T. 20, 145 b.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har af hans Indberetning og de med den følgende Dokumenter set, at der skal være gaaet Dom paa 2 Kumpaner, der for nogen Tid siden ere blevne fængslede for de grove Forseelser, som de have begaaet der i Lenet [Halmstad] paa en Kvinde. Da han har forespurgt, hvorledes der videre skal procederes med disse Kumpaner, befales det ham saa snart som muligt at sende dem til København under god Bevogtning. Kongen vil saa her træffe Bestemmelse om, hvorledes der videre skal forholdes med dem. Sk. T. 3, 280 b.

2. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der skal holdes Torvedag i Lemvig hver Torsdag. J. R. 6, 340 b. (Se CCD. III. 226).

— Miss. til Christen Holck og Bispem i Viborg. Af hoslagte Supplikation kunne de vidtløftigere se, hvad denne Brevviser, Hr. Niels Christensen, Sognepræst til Bierring Kirke i Haldts Len, beretter angaaende nogen Bygning, som han efter Forordning af Jørgen Friis til Krastrup, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, og Formaning og Tilskyndelse af M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift, for nogen Tid siden, da højtrængt Fornødenhed krævede det, ikke uden stor Besværing og Ulejlighed for sig selv har begyndt og fuldendt paa Bierring Kirke, for hvilken Bekostning han nu anmoder om at maatte faa Erstatning. De skulle snarest muligt undersøge, hvad nødvendig Bygning Hr. Niels Christensen har sat paa Kirken og hvad Bekostning der kan være gaaet med dertil, og siden overveje, ved hvilke Midler, enten ved Stiftets andre Kirkers Formue eller paa anden Maade, den paa Kirken gjorte Bekostning kan blive Hr. Niels Christensen erstattet. De skulle saa snart som muligt indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give nærmere Ordre. — Postscriptum: Hvis de komme til den Erkendelse, at Bekostningen bedst kan erstattes af de andre Kirkers Forraad, skal Christen Holck i den til Kancelliet indsendte Erklæring specificeret angive, hvor mange og hvilke Kirker der kan kontribuere dertil, og hvor meget enhver kan undvære af sin Formue, saa Kongen siden desto udførligere kan lade forordne, hvad der udkræves til den Fornødenhed. J. T. 5, 327 b.

3. Marts (—). Miss. til Steen Brahe. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at følgende Møllere i Kallundborg Len staa til Restance med Landgilde: Pofvel Møller i Aastrup Mølle med $9\frac{1}{2}$ Læst 5 Pd. Mel, Morten N i Gryde Mølle med 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. Mel og Jep Møller i Ørsø Mølle med 2 Læster 1 Pd. Mel, og at det vil falde dem besværligt og næsten ganske umuligt at udrede denne Restance, medmindre de faa noget Afslag. I Betragtning af deres fattige Vilkaar har Kongen bevilget, at de maa blive fri for at svare den ene Tredjedel af ovennævnte Restance. Sj. T. 20, 146 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone, Helsingør og Køge om at sende Snedkersvende og Billedsni-

dere til København. — Malmø 4 Snedkersvende; Landskrone 1 Billedsnider, ved Navn Pofvel Underboemb; Helsingør 5 Snedkersvende og 1 Billedsnider, ved Navn Hendrik Giise; Køge 2 Snedkersvende. Udt. i Sj. T. 20, 146 b.

3. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Mogens Kaas. Kongen har af hans Indberetning set, at Kronens Bønder under Halmstadgaard vanskelig kunne holde deres Huse og Gaarde ved Magt, medmindre Kongen vil bevilge, at de maa faa nødtørftigt Bygningstømmer i Kronens Skove i Halmstadgaards Len. Det bevilges, at han maa lade dem faa saadant Tømmer til Nødtøft i Kronens Skove, naar de begære det, dog skal det anvises dem af Vindfælder og paa Steder, hvor det skader Skoven mindst. Sk. T. 3, 281.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd. I 1604¹ bevilgedes det, at alle Adelens Bønder i Halmstad og Laholm Len i Haland i de næste 2 Aar maatte arbejde paa den ny Befæstning ved Halmstad. Da Kongen har erfaret, at en Del af deres Bønder endnu staa tilbage med at udføre deres Arbejde, anmodes de om med det allerførste og paa det alvorligste at give deres Bønder Tilhold om at udføre det endnu resterende Arbejde, da det er Riget meget magtpaaliggende, at Befæstningen en Gang for alle kan blive færdig. Kongen stoler sikkert herpaa. — Peder Brahe, Claus Podebusk, Hendrik Lykke, Sigvort Beck, Morten Mogensen, Tage Krabbe, Claus Machabeus, Jomfru Mergrette Skram, Eske Brock, Ofve Bilde, Mogens Gjõe til Gundersløf, Christian Holck, Fru Lisbet Trolle, Frandts Brockenhuus, Hans Pedersens Arvinger, Eske Bilde til Valden, Jacob Beck, Henning Gjõe til Kierstrup, Brede Rantzau, Eske Bilde til Svanholm, Henrik Rammel, Ofve Lunge, Christian Bernekov, Jomfru Sophia Krafse, Brostrup Gjedde, Jomfru Sophia Brahe til Aarup, Claus Bilde, Sten Brahe, Corfiidts Thott, Otte Marsvin, Lauge Urne til Belteberg, Fru Kirsten Lindenov, Jens Falk til Børstrup, Jomfru Sophia Gyldenstjerne og Mogens Gyldenstjerne i Horsens, Knud Urne, Fru Mergrette Rosenkrantz til Valøe, Axel Rosenkrantz til Glimminge, Gert Rantzau, Jomfru Anne Urne, Knud Rud til Vedbye, Vilhelm Dresselberg, Claus Daa, Jørgen Skovgaard, Fru Birgette Bilde, Peder Madtsen, Mogens Ulfeldt, Melkior Ulfstand, Fru Anne Krafse til Brolykke, Sten Maltessen, Mogens Krabbe, Cort

¹ 16. Nov.

Barleben, Børge Rosenkrantz, Staffen Olsen til Rustrup, Jens Bonde, Laurits Grubbe, Jomfru Ingeborg Bilde, Johan Due, Axel Aagesen, Frederik Lange, Trud Axelsen til Torp, Sten Madtsen, Holger Ulfstand til Fuletoft, Fru Karen Thott, Fru Elline Krabbe, Christopher Galde, Jomfru Mergrette Biørnsdatter, Fru Margrette Torben Madtsens, Søfren Axelsen, Hans Lindenov, Otte Lindenov, Fru Alhed Rosengaard til Togerøedt, Ifver Hansen til Kielstrup, Arvid Griis, Johan Urne, Niels Gyldenstjerne, Claus Maltessen. Peder Knudsens Arvinger, Sigvort Grubbe, Mogens Kaas til Lindtsholm, Fru Birgitte Skafve og Peder Mund. Sk. T. 3, 281 b.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Denne Brevviserske Birgitte Jacobsdatter, Enke efter Hans Bierboe, Borgemester i Halmstad, har berettet, at hun paa hendes Husbondes Vegne staar tilbage med nogle Regnskaber vedrørende Byen og Kirken, der endnu ikke ere forklarede, og hun har anmodet om at maatte faa Forskrift til nogle gode Mænd om at være til Stede, naar Regnskaberne skulle gennemses, for at paase, at der vederfares hende hvad ret og billigt er. Det befales ham at være til Stede ved Forhøringen af Regnskaberne og paase, at der vederfares Birgitte Jacobsdatter hvad billigt og ret er. Da en Enke i Halmstad og hendes Datter beklage sig højliges over en Bondesøn, ved Navn Hans Vroe, i Klogerup¹, for hvem førnævnte afdøde Borgemester har været Værge, skal han indstævne begge Parter i Rette for sig og siden kende eller dømme i Stridighederne mellem dem, saa de en Gang for alle enten kunne blive forligte i Mindelighed eller blive adskilte ved Retten. Sk. T. 3, 282 b.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da Kongen til Udspisningen har Brug for et anseeligt Antal Læster Brød, skulle de saa snart som muligt af Slottets Mel lade bage N Læster Brød og paase, at der ikke, som i de foregaaende Aaringer paa nogle Steder sket er, bliver fremsendt halvbagt Brød, men at Brødet bliver bagt godt og saa haardt, at det til forefaldende Nødtørft kan vare Aar og Dag, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. — Aalborg Len 30 Læster Brød; Drotningborg og Skanderborg Len hver 20 Læster Brød; Silkeborg og Aarhus Len hver 15 Læster Brød. J. T. 5, 328.

4. Marts (—). Miss. til Erik Valkendorfs Arvinger. Kongen

¹ Formentlig Klakkerup, Halmstad II.

har bragt i Erfaring, at Erik Valkendorf indtil sin Dødsdag har haft følgende Krongods i Sjælland i Forsvar: 1 Gaard i Tiufvelse og 2 Gaarde i Ørup¹ i Tybierig Herred, 1 Gaard i Hyl-linge og 1 Gaard i Agerup² i Flakkebierrigs Herred og 1 Gaard i Bildsiø i Løfve Herred, om hvilket Gods der aldeles ingen rigtig Besked findes i den Jordebog over Høgstrup Gods under Erik Valkendorfs Haand, som de have leveret fra sig. Det paabydes dem alvorligt, at de ved allerførste Lejlighed uden al Forhaling blandt Erik Valkendorfs Breve skulle opsøge det Forleningsbrev, den Adkomst eller Tilstand, som han har haft paa dette Gods, og siden indsende udførlig Besked derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan forordne nærmere om dette Gods. Sj. T. 20, 147.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz [Nyborg Len], Jacob Ulfeldt [Hagenskov Len] og Knud Rud [Odensegaard Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Købstæderne i deres Len findes en hel Hob halvvoxne Drengbørn, der ikke foretage sig andet end fra Ungdommen af at vænne sig til Bettelstaven, men ikke af deres Forældre holdes til at lære et ærligt Haandværk, hvoraf de kunne ernære sig, naar de komme til en højere Alder. For at faa saadant Betleri, der er den ganske Nation til Spot og Indbyggerne til stor Besværing, afskaffet i disse Riger, vil Kongen lade saadanne Børn og unge Kumpaner optage og holde til at lære et ærligt Haandværk. Det befales dem i den Anledning, at de baade i Købstæderne i deres Len og ogsaa paa Landet skulle lade optage og samle alle de halvvoxne Dreng og unge Kumpaner, der løbe omkring og betle, dog ikke nogen, som er under 15, 16 eller 17 Aar, og siden ved allerførste Lejlighed fremsende dem til København, hvor Kongen vil give Ordre om, hvorledes der skal forholdes med dem. F. T. 3, 228.

5. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at mange af hans Undersaatter paa adskillige Steder i Riget, hvor der er Ved og Brændefang at faa, understaa sig til, imod Kongens Forbud, at udføre forskellig Slags Brændeved til fremmede Steder i Tyskland, til Lybæk, Stralsund, Wismar og andre Steder, saa Undersaatterne mange Steder i Købstæderne her i Riget lide stor Mangel paa Brændeved, da de ikke kunne faa saadant til Købs. Han har nu affærdiget denne Brevviser med sit Skib til Østersøen for baade

¹ Orup, Tybjærg H.

² Agerup, Ø. Flakkebjærg H.

dér og i Havnene under Blekinge at paagribe alle dem af Kongens Undersaatter og fremmede, som udføre noget Slags Brændeved her af Riget til fremmede Steder for at sælge det. Griber han nogle heri, skal han føre dem til København. Sj. R. 15, 143 b.

5. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Kierulf i Kuorum paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vester Brøndersløf Sogn i Jersløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug. 6 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 80 b.

6. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af afdøde Herredsfoged i Jersløf Herred Jens Kieruls Sønner lover, at de ligesom deres Fader maa blive hos Kronen i Kuornumgaard, og at han ikke vil bortskifte dem eller deres Gaard fra Kronen. J. R. 6, 341.

7. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Axel Galt til Ryumbgaard. til hvem hans »Fader« Benedicts Rantzau, Embedsmand paa Aastrup, efter sit Brev til Axel Galt, dateret Haderslev 12. Dec. 1606, vil afstaa Aastrup Slot og Len, som han har Livsbrev paa, saafremt det kan ske med Kongens Tilladelse, maa beholde Aastrup Len med Slottets Avl og anden Indkomst, kvit og frit, saalænge Benedicts Rantzau lever, dog maa han ikke befatte sig med den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, Hjørring By og den Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 10, 18]. J. R. 6, 341 b.

— Følgebrev for Axel Galt til Ryomgaard til Bønderne under Ostrup Slot. Udt. i J. T. 5, 328 b.

8. Marts (—). Miss. til Hans Dyre til Balle og Claus Dyre til Linderumgaard. Da Benedicts Rantzau med Kongens Tilladelse har afstaaet Aastrup Slot og Len, som han er forlenet med paa Livstid, til sin »Søn« Axel Galt til Ryombgaard, skulle de være til Stede, naar Benedicts Rantzau overleverer Aastrup Slot og Len til Axel Galt, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Axel Galt Beskrivelsen. J. T. 5, 329.

— Bestalling for Jørgen Daa som Skibshøveds-

mand, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, naar og hvor Kongen befaler. Han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Han skal heraf underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Orlogsskibene, da der saa skal medgives ham Fetalje som sædvanligt. Sj. R. 15, 144 b.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Da Kongen paa Begæring af Birgitte Andersis i Vestermølle i Skanderborg Len, der forrige Aar har lidt stor Skade ved Ildebrand og har mistet alt det hun ejede, har bevilget, at hun maa blive forskaaet for dette Aars Landgilde, skal han lade hende være utiltalt derfor og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 328 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Peiter Redtz. Kongen har bragt i Erfaring, at den alfare Vej mellem Næstved og Karbeck skal være ganske brøstholden og undertiden saa ganske ond og fordærvet, at den vejfarende Mand ikke uden det største Besvær kan komme frem, særlig paa Grund af Mangel paa Broer. Da Recessen formelder, at de alfare Veje bør holdes i Stand af Herredsmændene, og da Kongen mærker, at ikke alene Bønderne i Solte Birk ere tjente med, at Vejen bliver forbedret, men at det ogsaa er ikke lidt magtpaaliggende særlig for Indbyggerne i Næstved, skal Peiter Redtz ved allerførste Lejlighed lade Vejen istandsætte med Broer og andet. Kongen er af de ovennævnte Grunde tilfreds med, at hverken Borgerskabet i Næstved eller Almuen i Birket blive forskaaede for at gøre det nødvendige Arbejde. Sj. T. 20, 147 b.

12. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra sidste Mikkelsdag at regne, for Hans Skrøder, Foged paa Kronborg, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Tykiøbing Sogn i Kronborg Len, som afdøde Bente, Frands Skrivers Enke, tidligere har haft i Forlening, og som nu er lagt under Tegelstrupgaard, at nyde kvit og frit. Han maa dog ikke befatte sig med det Straafoder, som kan falde af Tienden, men skal lade det blive paa Tegelstrup Ladegaard til Kongens Behov. Sj. R. 15, 145.

— Bestalling for Mester Villom, forhen Bygmester paa Halmstad Slot, at skulle herefter lade sig bruge som Bygmester i København. Sj. R. 15, 145 b. (Tr.: KD. II. 544 f.).

— Miss. til Johan Villumsen og Niels Jensen, Forstandere for Hospitalet i Helsingør, om at indtage denne Brevviser Christen

Matsen, Indbygger i Helsingør, i Hospitalet i Helsingør, da han paa Grund af sin Alderdom og Skrøbelighed har anmodet derom, naar der bliver en Plads ledig, og lade ham faa nødtørfdig Bolig og Underholdning sammen med andre Hospitalslømmere. Sj. T. 20, 148.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Da Kongen nu har sendt sit Skib Hinden til Gulland efter en Ladning Bloksten, som skal føres til København, skal Hermand Jul, hvis Stenhuggeren endnu ikke har udbrudt en hel Skibsladning af Kongens egne Sten, skaffe Skipperen de Sten, der komme til at mangle, af Stenhuggerens Sten, der ere udbrudte for at sælges, saa at Skipperen faar en fuld Skibsladning, da Kongen absolut har Brug for Stenene. Naar der siden bliver udbrudt flere Sten af Kongens, skal Stenhuggeren igen have saa mange Fod Sten tilbage, som han nu maatte laane Kongen. Hermand Jul skal med det allerførste lade de Render, som tidligere ere bestilte til Kongen, føre ned til Ladestedet, saafremt det ikke allerede er sket. Han skal straks meddele Breide Rantzau, Statholder i København, til hvilket Ladested de ere førte ned. saa denne kan rette sig derefter. naar han sender Skib efter dem. Sk. T. 3, 283.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Disse Brevvisere, Anders Gundersen i Vissinge, Pouel N i Edenberg, Peder Pouelsen i Giøstrup, Hans Pedersen i Bøgebjerg, Oluf Andersen i Risted, Tørrest i Vrangerup og Hans Ibsen i Skommisløf, Kronens Tjenere i Lahlolms Len, have berettet, at de ved adskillige ulykkelige Tilfælde ere komne næsten helt til Agters og ere blevne saa forarmede, at de ikke formaa at udrede deres aarlige Landgilde til Kronen. Kongen har i den Anledning bevilget, at enhver af dem maa blive fritaget for ét Aars Landgilde. Sk. T. 3, 283 b.

— Aab. Brev om. at Kongen har deputeret Hr. Hans Rafn, der en Tid lang har betjent Prædikestolen i Sorø Kloster, til at forestaa Præsteembedet i Dreslette Sogn, hvor der har været en vidtløftig Trætte om Embedet, men hvor nu den kaldede Person Hr. Hans, Kapellan i Kyng, godvillig og uden al Proces og Dom har givet Afkald paa Kaldet. Det befales Sognemændene i Dreslette Sogn at acceptere Hans Rafn til Kaldet og svare ham sædvanlig Tiende, Offer og anden Rettighed. F. R. 3, 139.

— Miss. til M. Hans Knudtsen, Superintendent i Fyens Stift. Da Kongen ikke uden tilstrækkelig Grund, i Betragtning af den

Strid, der er opstaaet om Kaldelsen af Hr. Hans N., Kapellan i Kyng, til at betjene Dreslette Sogn, hvilket Kald dog nu Hr. Hans har tilbudt godvillig at ville afstaa uden foregaaende Dom, har beskikket Hr. Hans Rafn, der en Tid lang har betjent Prædikestolen i Sorø Kloster, til Dreslette Kald, skal M. Hans Knudtsen, naar han besøges med dette Brev, indsætte Hr. Hans Rafn til Sognepræst i Dreslette Sogn. Kongen har medgivet Hr. Hans Rafn Kommendation og Befaling til Sognemændene om at acceptere ham til Kaldet. F. T. 3, 228. Orig. i Landsark. i Odense.

12. Marts (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Erik Grøn, der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for nogle Skældsord, som han for nogen Tid siden har tilsagt en Student paa Bytinget i Aarhus, da han nu for denne Forseelse har udlagt sine Bøder efter Loven til Kongen og Sagvolderen. J. R. 6, 342 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at der for nogen Tid siden er tilfaldet en af hans Tjenere, ved Navn Jens Mortensen i Dalbye, en Arv efter en Borgemester i Aarhus i Skaane, men ved et paa Ginding Herreds Ting taget Stokkenævnet er Arven fravendt ham. Da han mener, at dette Stokkenævnet ikke er erhvervet saa lovligt, som det burde sig, og har begæret kongelig Befaling til Ulrik Sandberg om at faa meddelt en Kopi af Stokkenævnet, befales det herved Ulrik Sandberg at opsøge Tingbogen for det Aar, hvori Stokkenævnet er dateret, og siden tilstille Eske Bilde eller hans Fuldmægtige en Vidisse af Stokkenævnet. J. T. 5, 329 b.

13. Marts (—). Miss. til Frants Rantzau. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra en Kronens Tjener, Niels Envoldsen i Trolstrup¹ i Skanderborg Len, angaaende en Arv, som er tilfalden ham og hans to Søstre, som han er Værge for, efter deres afdøde Morbroder Peder Nielsen, der boede i Gullifarshofvedt² i Silkeborg Len, men som fravendes dem af deres afdøde Morbroders Hustrus Søn. Da Niels Envoldsen har begæret at maatte blive hjulpen til Ret, skal Frants Rantzau sørge for, at de stridende Parter uden videre Forhaling blive adskilte ved ordentlig Lov og Dom, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 5, 330.

16. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Randers.

¹ Truelstrup, Tyrsting H.   ² Guldforhoved, Ginding H.

Kongen har bragt i Erfaring, at der er en vidtløftig Trætte mellem Niels Krabbe til Tosterlund paa egne og Medarvingers Vegne paa den ene og Peder Christensen, Borger i Randers, paa afdøde Borger i Randers Glob Christensens umyndige Børns Vegne paa den anden Side angaaende en af Glob Christensen, der en Tid lang har tjent afdøde Niels Jonsen som Kældersvend paa Haldt Slot, til Niels Jonsen udgiven Haandskrift, der efter given Forlov tilholder ham til at gøre Niels Jonsen Regnskab for Indtægt og Udgift i hans Bestilling, naar han blev tilsagt. Denne Sag har, foruden anden vidtløftig Proces, endelig været i Rette for Kongen og Rigsraadet paa den sidst afholdte Herredag, men er siden, som Kongen erfarer, bleven forhandlet og paadømt paa Byting og Lands-ting med Hensyn til Erstatning for den Restance, som Glob Christensens Børn efter Regnskabet ere blevne Niels Jonsen skyldige. Niels Krabbe har til forskellige Tider af Børnenes Værge æsket en Sum Penge, første Gang 200 Dlr. og sidste Gang 300 Dlr. Forud for disse Æskninger er der gaaet forskellige Domme, dog stemme disse Domme om den Sum, der skal erlægges, ikke overens, ej heller er der bleven specificeret, hvad og hvor meget især Peder Christensen paa de umyndige Børns Vegne skal være forpligtet til at udrede i Erstatning for Restancen, hvorfor disse uendelige Domme paa Viborg Landsting ere blevne »udsagte« og de efter Dommene drevne Dele kendte magtesløse. For at denne vidtløftige Trætte en Gang for alle kan komme til en endelig Ende og ikke skal komme i videre Vidtløftighed, i Længden til største Skade og Ulejlighed for de umyndige Børn, paalægges det Borgemestre og Raad uden videre Forhaling at stævne begge Parter i Rette for sig, adskille dem ved en endelig Dom, hvorefter begge Parter kunne vide udførligt at rette sig, og give Dommen beskreven, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb i den Sag, saafremt Kongen ikke, hvis nogen af Parterne bliver foraarsaget til at klage over Forhaling fra Borgemestre og Raads Side, skal tiltænke Midler, hvorved Parterne kunne blive hjulplne til Ret og Borgemestre og Raad blive tilbørligt straffede for saadan Forhaling ved idelige Opsættelser og uendelige Domme. J. T. 5, 330.

18. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev til Borgemestre og Raad i København om Skat af Byens Indbyggere til Byens Befæstning. Sj. T. 20, 148. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 121 ff. KD. V. 12 ff. CCD. III. 226 ff.).

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Da Kongens Svoger Hertug Henrik Julius af Brunsvig vil holde sin Datters Bilager med Grev Ernst af Nassau 14 Dage efter Paaske og Kongen vil have Sten Brahe til at repræsentere sig ved den Lejlighed, skal Sten Brahe ufortøvet forføje sig til Kongen for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 20, 149 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup og Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Embedsmænd paa Nyborg og Hagenskov Slotte. Da Lauge Urne til Silleberg har begæret at faa 6 Gaarde i Birkinge By og Sogn i Bierre Herred i Fyen, der høre til Provstiet i Odense, som Arrild Hvitfeldt til Oddersberg, Rigens Kansler, er forlenet med, 1 Gaard i samme By, som hører til St. Knuds Kloster i Odense, og 1 Gaard i Rørup¹ i Røringe Sogn i Aassum Herred, der hører til Dallum Kloster, til Mageskifte for følgende af hans Arvegods i Fyen: 1 Gaard, kaldet Strandskouf, i Bogense Sogn og 1 Gaard i Aaskouf i Avensløf Sogn i Vinding Herred, 1 Gaard i Torup i Allerup Sogn i Aassum Herred, 2 Gaarde i Berisløf² By og Sogn i Skoufbye Herred og 1 Gaard i Bregnøer i Dristrup Sogn i Bierre Herred, saaledes som Lauge Urne nærmere kan berette dem, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 229.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 1 Gaard i Vester-toppe³ i Vemmindehøigs Herred, 1 Gaard i Taagerup i Barre Herred, 1 Gaard i Virkild⁴ By og Sogn i Harreaggers Herred og 1 Gaard i Kirkehedinge i Bare Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Karen Thott til Tundbye, Ofve Brahes Enke, ind under Malmøhus Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 284.

— Ligelydende Miss. til Christian Bernekov om at lægge 1 Gaard i Verm i Rønnebiørgs Herred ind under Landskrone Slot. Udt. i Sk. T. 3, 284 b.

19. Marts (—). Mageskifte mellem Fru Karen Thott til Tundbyeholm, Ofve Brahes Enke, og Kronen. Sk. R. 3, 247. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Niels Skade i Næstved. »vor Mand og Tjener«, har begæret at maatte faa Kronens Gaard

¹ Røjerup, Aassum H.

² Bederslev, Skam H.

³ V. Torp.

⁴ Virke.

Skoufmølle i Egesborg Sogn i Vordingborg Len i **Forlening** for sin og sin Hustrus Livstid mod at tilskøde Kronen sin **Gaard** i Øllerup¹ i Valdensved Sogn i Flakkebierrig Herred i Antvorskov Len, skal Hendrik Lykke undersøge Skoufmøllens Lejlighed, erklære sig til Kongen, om Gaarden med Hensyn til daglig Ægt og Arbejde ligger saa belejligt til Vordingborg Slot eller ligger i Kongens Fredejagt, saa den ikke kan gives Niels Skade og hans Hustru i Forlening, eller den uden Ulejlighed kan gives dem i Forlening paa Livstid, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Niels Skade tilbørligt Svar. Sj. T. 20, 149 b.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at undersøge Forholdene med den Gaard i Flakkeberg Herred, som Niels Skade tilbyder Kronen, hvad Adkomst Niels Skade har paa Gaarden, og om den er af hans Hustrus² eller hans eget Gods, og med det første erklære sig til Kongen derom. Udt. i Sj. T. 20, 150.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg om, at Borgerne i Skelskør og Korsør maa hente deres nødvendige Ildefang i Skovene omkring Nyborg. F. T. 3, 231. (Tr.: CCD. III. 228 f.).

20. Marts (—). Søpas for Godske Lindenov til Lindenvold, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Raphael og Admiral over den ham medgivne Flaade, at skulle begive sig i Vestersøen paa det spanske Farvand ind for Calis Malis³ og tilbage igen. [Med de sædvanlige Klavsuler]. Sj. R. 15, 146 b.

— Søpas for Karsten Mandufvel, Underadmiral, paa Stjærnen, Jørgen Daa paa Marekatten og Arnt Carnelissen paa Penitentia til Calis Malis³. Udt. i Sj. R. 15, 147.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vonserup og Jacob Vind til Grundit. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at besigte noget til Slotspræsten paa Københavns Slots Underholdning perpetueret Gods i Kallundborg Len, som Steen Brahe til Knudstrup. Embedsmand paa Kallundborg, har begæret til Mageskifte, og ligne og lægge det mod det Gods, Steen Brahe vilde udlægge til Vederlag. Efter deres Besigtelses Indsendelse til Kancelliet er Sagen dog ikke kommet videre, da det Gods, Steen Brahe vilde udlægge, ikke var Slotspræsten saa belejligt som det, han skulde miste. Da

¹ Ollerup, Ø. Flakkebjærg H.   ² Regitze Eriksdatter Grubbe.   ³ Vistnok t. Malo i Frankrig.

Steen Brahe nu har tilbudt at ville udlægge Slotspræsten Fyldest i Gods i Stefnis Hæred, der ligger mere belejligt og nærmere for Slotspræsten og er samlet Gods, nemlig 1 Gaard i Helsted By og Sogn, 5 Gaarde i Tostrup, 1 Gaard i Siersløf og 1 Gaard i Fløytrup, skulle de ved første Lejlighed besigte dette Gods, ligne og lægge det mod det Krongods, som de tidligere have besigtet, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 150.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Professorerne i København. Kongen har bragt i Erfaring, at Dr. Jørgen Dybvad, Professor ved Universitetet i København, for nogen Tid siden i forskellige paa Tryk udgivne Theses uden al billig Aarsag har angrebet den høje Øvrighed og ellers vidtløftig forset sig mod den ham betroede Bestilling, mod Ordinansen og mod den Ed, han har aflagt, da han blev antaget i Professorernes Tal, hvorved han ogsaa har givet andre, særlig Ungdommen, et daarligt Eksempel. Da Kongen som kristen Øvrighed ikke kan lade saadant passere upaataalt, hvilket kunde give andre Lyst til lignende Modvillighed, og derfor vil lade Dr. Jørgen Dybvad indstævne for det akademiske Senat og ved sin Agent lade ham tiltale for hans grove Forseelse, paalægges det dem strengeligen, at de, naar Dr. Jørgen Dybvad bliver stævnet i Rette for dem og anklaget af Kongens Fuldmægtig, uden vidtløftig Forhaling skulle afsige endelig Dom om, hvad Straf Jørgen Dybvad bør lide, og give Dommen beskrevet under Universitetets Segl. Sj. T. 20, 151 b. Orig.¹ i Konsistoriets Arkiv Pk. 184.

— Miss. til Jacob Beck. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvilke Klager disse Brevvisere, Kronens Bønder i Stafninge og Vindbierge Sogne i Varberg Len, føre over, at de besværes med ny og usædvanlig Kørsel, mere end deres Forfædre ere blevne og mere end der fra gammel Tid af har været sædvanligt. Han skal snarest muligt erklære sig herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Supplikanterne tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 284 b.

— Miss. til Ifver Jul til Villestrup og Envold Kruse til Vinge, Landsdommere i Nørrejylland, samt Borgemestre og Raad i Viborg. Der er nogen Trætte mellem Hr. Christen Pedersen, Sognepræst i Hierum Sogn, paa hans Hustrus Vegne paa den ene og M. Tøger Hvas, Kannik i Viborg Domkirke, Anders Trane, Chri-

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 125.

sten Trane, Niels Trane, Povel Bassi og Peder Frandtsen, Borgere i Viborg, paa egne og Hr. Niels N., Sognepræst i Gislum Sogn, paa afdøde Hr. Mikkel Thommesens Børns Vegne paa den anden Side angaaende de Regnskaber og Breve, som for nogen Tid siden arveligen ere tilfaldne dem alle efter Hr. Christen Pedersens Hustrus forrige Husbonde, afdøde Christen Christensen, og endnu ere uskiftede mellem dem, hvilket efter Hr. Christens Beretning af forskellige Grunde er til stor Skade for ham, hvorfor han formener, at Medarvingerne ere pligtige til at staa ham til Rette. Endvidere besværer Hr. Christen paa sin Hustrus Vegne sig over, at hans Medarvinger forholde ham nøjagtigt Afkald, Forvaring og Kvittering for det Gods og Løsøre, som de for nogen Tid siden have taget til sig efter afdøde Christen Christensen. Da de alle have tilbetroet de to Landsdommere og Borgemestre og Raad i Viborg til at afgøre alle mellem dem om Arven opstaaende Stridigheder enten i Mindelighed eller ved Dom, og da disse, som Kongen erfarer, ogsaa have givet dem Tilsagn om at ville paa tage sig denne Besværing, saafremt det bliver paalagt dem ved en kongelig Befaling, befales det dem herved at mødes snarest muligt paa belejlig Tid og Sted, indstævne Medarvingerne i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten bilægge alle de mellem Parterne om Brevenes Deling og Skiftet i det hele opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom, saa Parterne en Gang for alle uden videre Forhaling kunne blive skilte ad. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette med deres Breve og Beviser og at lide og undgælde, hvad Lov og Ret kan være. J. T. 5, 331.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Herlof Daa, Befalingsmand paa Island, om igen at lade de Købmænd fra København, der besejle Grindvig Havn paa Island, faa de Ankere og Tov, der ere bjærgede fra et fragtet Skib, som ved deres Skipper Harcke Cornelissen fra Enckhyssens Forsømmelse er stødt og blevet fordærvet der. Udt. i N. T. 3, 273 b.

24. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge.

Denne Brevviser, Peder Lauritsen, har berettet, at han hos en af deres Medborgere, ved Navn Jens Ollufsen, har nogen Arv og noget Gods at kræve, som Jens Ollufsen efter Peder Lauritsens Forældres Død skal have taget til sig, og derhos anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Da Peder Lauritsen nu har tilsagt en Kaptejn sin Tjeneste og med det første agter at begive sig ud af Landet med denne, hvorfor han ikke vil kunne være til Stede ved Sagens Udførelse, hvis han ved Opsættelse eller andre saadanne Midler skal komme i nogen Vidtløftighed, hvilket muligvis hidtil kan være sket, paalægges det dem herved alvorligt, at de, saasnt de besøges med dette Brev, skulle stævne Parterne i Rette for sig og uden al Forhaling skille dem ad ved en endelig Dom, hvorefter de skulle give Jens Ollufsen Tilhold om ufortøvet at tilfredsstille Peder Lauritsen for det, som han maatte blive dømt til at erstatte denne af hans, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, ved andre Midler skal hjælpe Peder Lauritsen til Ret. Sj. T. 20, 152 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg. Denne Brevviserske, Ellene Spliidts, Indvaanerske i Ribe, har berettet, at hun for nogen Tid siden har tilforhandlet sig nogle Øksne og Fæ i Nørrejylland, hvilke Ulrik Sandberg efter Kongens sidst udgaaede Mandat har ladet anholde paa en Ret, og som siden ved en ordentlig Dom ere blevne tildømte Kongen. Da hun har begæret, at Kongen i Betragtning af hendes arme Vilkaar og Lejlighed vil lade hende beholde nævnte Øksne og Fæ, har Kongen nu bevilget. at hun maa faa Halvdelen af Kvæget igen. J. T. 5, 332.

25. Marts (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen i den kommende Sommer har Brug for et stort Antal Murmestre og Pligtsfolk til den foretagne Bygning ved Christianopol, skulle de i Købstaden N udtage N Murmestre og N Pligtskarle og ved første Lejlighed sende dem til Christianopol, saa at de sikkert kunne være der allersenest 3 Uger efter Paaske. — Sigvort Grubbe 4 Murmestre og 8 Pligtskarle fra Malmø, 4 Murmestre og 6 Pligtskarle fra Lund og 2 Murmestre og 4 Pligtskarle fra Ystad; Christian Bernekov 3 Murmestre og 6 Pligtskarle fra Landskrone; Arrild Hvitfeldt 2 Murmestre og 4 Pligtskarle fra Væ; Eske Bilde 2 Murmestre og 4 Pligtskarle fra Helsingborg; Mogens Ulfeldt 1 Murmester og 4 Pligtskarle fra Sølvitsborg, 2 Murmestre og 4 Pligtskarle fra

Ronneby; Hendrik Rammel 2 Murmestre og 4 Pligtskarle fra Aarhus. Sk. T. 3, 285.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser Niels Jacobsen, Borger i Nysted, har berettet, at han er kommen i en vidtløftig Trætte med Rasmus Torkildsen, Borger i Helsingør, om noget Regnskab for Korn og andet, »som hans Formand, afgangne Peder Kolding, fordom Ridefoged der paa vort Slot Kronborg, til hannom havde udfaaet, som sig paa nogle Hundred Daler skal beløbe, hvorpaa han dog ingen Kvittans skal have«, og ligesaa om Huslejen af nogle Boder, som Rasmus Torkildsen i nogle Aar har oppebaaret, men nu forholder Niels Jacobsen. Da Niels Jacobsen har anmodet om kongelig Forskrift til dem om at blive hjulpet til Ret uden lang Proces, paalægges det dem herved, at de med det allerførste skulle stævne begge Parter i Rette for sig, enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom og give deres Forhandling eller Dom beskreven. Sj. T. 20, 152.

31. Marts (—). Oprejsningsbrev for Knud Rud til Lundegaard, Befalingsmand paa Odensegaard, til paany at forfølge en Sag mod Niels Staffensen i Tommerup, der har dræbt Mats Andersen i Nybølle, da den dræbtes Slægt og Venner ikke have forfulgt Sagen, men have afsonet Sagen for en Sum Penge og have udgivet deres Orfejdebrev. Udt. i F. R. 3, 139.

3. April (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har befalet Christian Bernekov, Befalingsmand paa Landskrone Slot, at give Bønderne i Fers Herred Tilhold om at hugge noget Ved til Kongens Behov i Kronens Skove, kaldede Kongens Ofre, i Landskrone Len, skal Sigvort Grubbe give de Bønder i Malmøhus Len, der ligge nærmest ved Haanden, og Kronens Bønder i Gladsaxe Len, som ligge under Malmøhus Slot, Ordre til hurtigt at føre Veddet ned til Ladestedet ved Ystad, hvor Kongen saa siden kan kræve det. Sk. T. 3, 285 b.

5. April (—). Miss. til Anders Sinklar om at give Bønderne i Gladsaxe Len Ordre til uden Forsømmelse at hjælpe til med at føre det i Kongens Ofre huggede Ved ned til Ladestedet ved Ystad. Udt. i Sk. T. 3, 286.

— Miss. til Christian Bernekov om saa snart som muligt at give Kronens Bønder i Fers Herred Ordre til at hugge det Brændeved i Kongens Ofre, som Kongen for kort Tid siden har

givet ham Befaling til at lade hugge. Naar Veddet er hugget, skal han melde det til Sigvort Grubbe og Anders Sinklar, Embedsmænd paa Malmøhus og Gladsaxe Slotte, der have faaet Ordre til at lade Veddet føre ned til Ladestedet, saa Kongens Befaling uden al Forhaling kan blive efterkommet. Sk. T. 3, 286 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Rammel om, at han, naar Veddet paa Kongens Ofre er hugget, skal give de Bønder i Gladsaxe Len, der ligge under Aarhus Len, Ordre til at hjælpe med til, at Veddet hurtig bliver ført ned til Ladestedet ved Ystad. Udt. i Sk. T. 3, 287.

— Mageskifte mellem Fru Rigitse Rosenkrantz til Tyrrestrup, Giordt Pedersens Enke, og Kronen. J. R. 6, 343. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Anders Sinklar om at lægge 1 Gaard og 1 Bøls-
hus i Bosserup¹ i Refling Sogn og Herred i Skaane med en Part i Kiederup Skov, der kan føde 33 Svin, naar der er Olden, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Rigitse Rosenkrantz til Tyrrestrup, Giord Pedersens Enke, ind under Gladsaxe Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 286.

— Miss. til Peder Mund om at lægge 1 Gaard i Ofverby i Katterup Sogn, 1 Gaard i Aggistrup i Siøfvend Sogn og 3 Gaarde i Aas i Siøfvend Sogn i Vor Herred, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Rigitse Rosenkrantz til Tyrrestrup, Giord Pedersens Enke, ind under Skanderborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 332 b.

— Aab. Brev om, at Fru Christentse Jul til Stubergaard, Kield Juls Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde efter Øvrigheds Bevilling har oppebaaret Brokorn af menige Bønder i Vandfold og Skodborg Herreder for at holde Hagebro i Ginding Herred i Stand, til Bedste saavel for de nævnte Bønder som for den vejfarende Mand. Da Fru Christentse Jul har begæret Kongens Samtykke til, at hun fremdeles maa oppebære dette Brokorn mod at holde Hagebro i Stand, har Kongen bevilget, at hun indtil videre aarlig maa oppebære en Tolvmands Skæppe Havre af hver Herredsmænd i Vandfold og Skodborg Herreder for at holde Hage-

¹ Vistnok Boserup i Raflunda S. i Albo H.

bro i Stand. Hun skal holde Broen i Stand med Fjæl, Bolværk, gode stærke Rækker paa begge Sider og andet Tilbehør, saa den vejfarende Mand uden al Fare og Forhindring kan komme derover, saafremt hun ikke vil have forbrudt denne Bevilling. Det befales alle de ovennævnte Herredsmænd, der have Heste og Vogn, aarlig inden Mikkelsdag at levere Fru Christentse Havren til den Tid og paa det Sted, hun giver Ordre til, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. J. R. 6, 346.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Peiter Redtz. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Kronens Tjener Hans Gregersen, klager over, at Peiter Redtz med Retten forfølger hans Søn til Stavns, skønt han til forskellige Tider har taget Penge for hans Fødested. Peiter Redtz skal med det første erklære sig herpaa og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hans Gregersen Svar. Sj. T. 20, 153.

— Miss. til Erik Valkendorfs Arvinger. Kongen har af Indberetningen fra de gode Mænd, der efter Kongens Befaling have besigtet Høygstrupgaard, mod al Forventning og meget ugerne erfaret, at Bygningen paa Høygstrupgaard og tilliggende Ladegaard skal være helt forfalden, saa en Del af Husene ere helt faldne ned og de, der staa tilbage, i forskellige Maader brøstfældige. Da Erik Valkendorf efter sit Forleningsbrev har været forpligtet til at holde Bygningen i god Stand, paabydes det dem herved strengeligen, at de uden al Forhaling igen skulle lade nødvendigt Bygning opføre paa Høygstrup og forsyne de Huse, der nu findes, med Tag, Loft og anden nødvendig Bygning, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal gribe til andre Midler for at faa denne sin retmæssige Befaling tilbørlig efterkommet. Sj. T. 20, 153 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Jensen i Øster Gierndrup paa Kronens Part af Korntienden af Øster Brøndersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 81.

— Mageskifte mellem Mogens Krag til Aggerkrog og Kronen. J. R. 6, 347. (Se Kr. Sk.).

7. April (—). Miss. til Manderup Parsberg om at lægge 1 Gaard, kaldet Vestergaard, i Sønderøgs i Broest Sogn i Han Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Krag til Aggerkrog, ind under Aalborghus Slot, indskrive den i Jorde-

bogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 333.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har af hans Angivende erfaret, at Madts Nielsen, Indbygger i Skagen, for nogen Tid siden er bleven beskyldt for at have forrykket noget Vraggods fra et Dantzigerskib, som er strandet der under Landet, og paa Grund af denne Mistanke er bleven paagreben og sat i Fængsel paa Aalborghus, skønt han hidtil ikke har villet vedgaa at have bedrevet denne Gerning og der heller ikke endnu er blevet fundet Koster hos ham, hvorefter han kan forfølges til Doms. Da hans Slægt og Venner, der skulle være fornemme Bønderfolk, have tilbudt at betale Kongen 600 Dlr. for at faa ham paa fri Fod, har Manderup Parsberg begæret at faa Kongens Vilje herom at vide. Da Madts Nielsen ikke har villet bekende Gerningen og der heller ikke findes noget, som kan bindes paa ham, maa Manderup Parsberg tage mod de 600 Dlr. af Madts Niensens Slægt og Venner, føre dem til Indtægt for Kongen i Regnskabet og sætte Madts Nielsen i Frihed. J. T. 5, 333.

9. April (—). Bestalling for Anders Jensen som Salpetersyder paa Kronens Gods i Vordingborg og Lekkindegaards Len. [Med Artikl. 1—5]. Sj. R. 15, 147.

— Aab. Brev om, at Anders Gregersen i Sørby, der nu er forordnet til at være Herredsfoged i Vemmindhøgs Herred i Skaane, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard i Sørby, som han nu selv bor paa, saalænge han er Herredsfoged. Sk. R. 3, 249 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Peder Madtsen til Kloggerup, Befalingsmand i Verne Kloster, maa faa noget Lunde Kapitels Gods i Hesselbjerg til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Froste Herred, saaledes som de nærmere kunne se af de vedlagte to Fortegnelser over begge Parters Gods, hvis det da kan ske uden Skade for Kapitlet baade paa Ejendom, Landgilde, Belejlighed og anden Herlighed, skal Kapitlet selv ved allerførste Lejlighed lade alt Mageskiftesgodset besigte. ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning, saafremt Kapitlet i alle Maader kan faa Fyldest og blive holdt skadesløst derved. Sk. T. 3, 287.

— Miss. til Jacob Beck. Af hoslagte Supplikation vil han

nærmere kunne se, at denne Brevviser, Niels Andersen, beklager sig over, at Jacob Beck mod Billighed tiltaler og forfølger ham. Jacob Beck skal saa snart som muligt indsende sin Erklæring herpaa til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa udførlig Underretning og siden give Niels Andersen tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 288.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade samle et Antal smaa Kampesten, der skulle bruges til Ballast i Kongens Skibe, og lade dem føre ned til det nærmeste Ladested ved Malmø, hvor de saa siden kunne hentes. Udt. i Sk. T. 3, 288.

10. April (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen til Bygningen paa Tøjhuset ved Københavns Slot og andensteds har Brug for et Antal Tømmermandssvende, skulle de straks i Købstaden N udtage N ugifte Tømmermandssvende, der have lært deres Haandværk godt, og snarest muligt sende dem til København. Kongen vil sørge for, at der bliver givet dem tilbørlig Løn for deres Arbejde lige med andre Tømmermænd her. — Laurits Ebbesen 1 fra Køge; Hendrik Lykke 2 fra Næstved; Sigvord Grubbe 2 fra Malmø; Jacob Rosenkrantz 2 fra Nyborg; Knud Rud 2 fra Odense. Sj. T. 20, 154.

— Miss. til Eske Bilde. Denne Brevviser, Bent Skaaning, Borger i Helsingborg, har berettet, at han for nogen Tid siden har trolovet sig med en Enke i Helsingborg, ved Navn Karen Svinsdatter, men kort Tid efter har Enken benægtet det og aldeles afslaaet at lade sig præstevie til ham og at efterkomme sin Trolovelsesforpligtelse, som det sig havde sømmet for en god Matrone. Sagen er derefter bleven indstævnet for Kapitlet i Lunde Domkirke, men skønt Trolovelsen dér er bleven fundet ved Magt og det er blevet paalagt de stridende Personer, at de ved første Lejlighed skulle lade sig præstevie, nægter Enken dog stadig haardeligen at ville bringe Ægteskabet til Ende efter Ordinansen. Da det af forskellige Grunde er Bent Skaaning besværligt at lade Sagen henstaa saaledes længere, har han anmodet Kongen om ved lovlige Midler at ville holde hende til at fuldbyrde Ægteskabet. For at der ikke ved saadan Letfærdighed skal gives andre et daarligt Eksempel, skal Eske Bilde ved første Lejlighed kalde begge Parter for sig og alvorligt forelægge dem en bestemt Termin, inden hvilken de skulle lade sig præstevie. Saafremt Karen Svinsdatter fremdeles

og ud over den fastsatte Termin vægrer sig ved at fuldbyrde Ægte-skabet, skal han indberette det til Kongen, for at denne siden kan lade hende straffe for hendes Letfærdighed til advarende Eksempel for andre. Sk. T. 3, 288.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud om at lægge noget Gods, som afdøde Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, havde Livsbrev paa, ind under St. Hans Kloster. Udt. i F. T. 3, 232.

— Miss. til Casper Markdanner. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, en Borger i Kolding, beretter, at der er gjort ham en stor Post paa en 149 Tdr. til Mangel paa den Havre, som han til forskellige Tider har ført til København og Kronborg fra Koldinghus, idet Havren ikke har kunnet staa sit Maal, fordi Casper Markdanners Skriver har tilmaalt ham den ganske knapt og nøje med Strygmaal, medens han har maattet levere Havren fra sig til Dels med Topmaal og til Dels med et nøjagtigt Maal, som den bør maales med. Da det vil være meget besværligt for nævnte Borger at skulle levere mere fra sig, end han har modtaget, har Kongen bevilget, at han maa faa Kvittans for de 50 Tønders Undermaal, som der har været paa den Havre, han har fremført til Kronborg, da han har leveret Havren fra sig med Topmaal og kun har modtaget den med Strygmaal. Med Hensyn til Undermaalet paa den til København fremførte Havre forekommer det Kongen, at det ikke vil være ubilligt, at Casper Markdanners Skriver, der har udmaalt Havren saa knapt, at den umuligt har kunnet staa sit Maal igen, staar halv Skade med Borgeren, og at denne, for saa vidt, bliver umolesteret for den Sag. Det paalægges Casper Markdanner at føre tilbørligt Tilsyn med sin Skriver og paalægge ham herefter at udmaale det Korn, der fremsendes til Kongens Fornødenhed, saaledes, at det nøjagtigt kan holde sit Maal, saa de fattige Folk, der skulle fremsføre det, ikke ubilligvis skulle komme til Skade og Ulejlighed for deres Umage. J. T. 5, 333 b.

— Mageskifte mellem Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, og Kronen. Sk. R. 3, 250. (Se Kr. Sk. under 11. April).

11. April (—). Miss. til Mogens Gjõe om straks at lægge kgl. Sekretær Jørgen Skovgaard til Gundestrups Part i Knudstrupgaard i Gierlof Sogn i Løfve Herred og 2 Bol i Frænd-

ved i Sæby Sogn i Løfve Herred med Skov til 10 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Skovgaard, ind under Sæbygaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 154 b.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. I deres til Kancelliet indleverede Supplikation og Beretning have de indført, at den meste og største Bedrift og Handtering, som finder Sted i Trelleborg, drives ved understukne Midler og fremmede laante Penge, og de have ogsaa i andre Maader besværet sig over den Handtering, som bruges i Trelleborg, idet den formentlig bringer Indbyggerne i Malmø, der ved saadant Købmandskab lide stor Skade paa deres Næring, til agters, ja det er endog at befrygte, at en stor Del af Indbyggerne i Malmø derved i Længden vil komme i den største Armod. Da Kongen er til Sinds at lade deres Klage komme til nærmere Overvejelse og Forhør, skulle de til den førstkommende 4. Maj sende en af deres Borgemestre og Fuldmægtige til København, som udførligt kan fremføre deres Klager, med de Privilegier og Dokumenter, som de have mod dem i Trelleborg. Kongen har skrevet til Borgemestre og Raad i Trelleborg om at sende Fuldmægtige til København til samme Tid for at erklære sig tilbørligt paa Malmøs Klager, saa Kongen, efter at have hørt begge Parter, kan forordne, hvad der er kristeligt og ret og dette Rige og dets Indbyggere til Gavn. Sk. T. 3, 289.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Trelleborg. Borgemestre og Raad i Malmø have besværet sig over den ulovlige Handtering og Købmandskab, som finder Sted i Trelleborg ved understukne Midler og fremmede Penge, der af udenlandske Købmænd udlaanes til Borgerne, og hvormed der siden bruges ulovligt og ulideligt Forprang til største Skade saavel for Malmø som for de andre omkringliggende Købstæder. For at de samtlig kunne komme til Forhør om disse Besværinger, skulle de til førstkommende 4. Maj sende en af deres Borgemestre eller Fuldmægtige til København, der kan erklære sig paa og forsvare sig mod Malmø Bys Klager, og medgive ham de gamle og ny Privilegier, som Trelleborg har, og hvormed de ved forefaldende Lejlighed kunne forsvare sig, saa Kongen, efter at have hørt begge Parter, kan forordne, hvad der kan være kristeligt og ret og Riget og dets Indbyggere til Gavn. Sk. T. 3, 289 b.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Tamis Zitzewitz. Af hoslagte Supplikation vil han se, at denne Brevviser, Anders Jensen, klager over, at Tamis Zitzewitz uden billig Grund har ladet ham fængsle i hans egen Gaard og ført ham bunden til sin Gaard, hvor han har sat ham i Stok og Jærn. Tamis Zitzewitz skal ved første Lejlighed erklære sig udførligt paa denne Klage, saa Kongen derefter kan give Anders Jensen tilbørlig Besked og blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 3, 290.

— Miss. til Hans Grabow. Kongen har givet denne Brevviser, Staffen Beckmand, der hidtil har bygget og boet i København, Tilladelse til at bosætte sig i Christianopol og paa hans Begæring samtykket i, at der maa udvises ham en øde ubebygget Plads i Christianopol, hvorpaa han kan opføre Bygning og Huse af Grund, saaledes som han selv har tilbudt, og en Plads udenfor Byen, hvorpaa han paa egen Bekostning kan lade opsætte en Teglovn og Kalkovn. Det befales i den Anledning Hans Grabow at udvise Staffen Beckmand disse to Pladser i den fornødne Størrelse og paa de Steder, hvor det kan være Byens Indbyggere til mindst Skade. Sk. T. 3, 290 b.

12. April (—). Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Tredløsse i Skelby Sogn i Tyberg Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Skovgaard, ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 155.

13. April (—). Livsbrev for Jon Sudersen, Lagmand for Norden og Vesten paa Island, paa Rengstedt Kloster, Skagefjord Syssel og 4 Kronens Jorder paa Island, kaldede Grund, Thuera, Skotter og Malouder. Han skal svare sædvanlig Afgift heraf og aarlig til St. Hans Dag levere den til Kongens Befalingsmand paa Bessestadgaard. Han skal være Lensmanden paa Island lydlig, holde Bygningerne paa Klosteret og Jorderne i god Stand paa sin egen Bekostning og ikke i nogen Maade forurette Bønderne eller besvære dem med usædvanlige Paalæg. Han skal aarlig til St. Hans Dag gøre Kongens Lensmand Regnskab for den uvisse Indkomst, der efter gammel Bevilling og Sædvane kan faas, for alt Vrag, der indkommer for Klosterets, Syslets og Jordernes Grund, og for de Bjørnehuder, Hvaltænder, Hvalrav og andet, der kan falde. Forbryder han sig i nogen Maade mod dette Brevs Bestemmelser, skal Brevet være forbrudt. N. R. 3, 285 b¹.

¹ Tr.: M. Ketilson. Forordn. til Island II. 228 ff.

14. April (Kbhvn.). Ligelydende Livsbrev for Biørn Bendichtsens, Indbygger paa Island, paa Munketvera Kloster paa Island, hvoraf der aarlig svares 160 Rigsdlr. i Landgilde, 3 Møderfjelds Jorder, hvoraf der aarlig svares 12 Rigsdlr., og Ødefjords Syssel, hvoraf der aarlig svares 50 Rigsdlr. i Landgilde og holdes $2\frac{1}{2}$ Frimand til Søs. N. R. 3, 287 b.

— Bestalling for Joen Sundersen som Lagmand for Norden og Vesten paa Island, da den forrige Lagmand for nogen Tid siden er død. Han skal for sin Bestilling nyde al den Indkomst, som med Rette hører til Lagmandsdømmet. N. R. 3, 288¹.

— Miss. til de Indbyggere i København, Malmø og Helsingør, der efter Kongens for nogen Tid siden erhvervede Bevilling besejle Havnene paa Island. Af Klager og Beretninger fra Indbyggerne paa Island har Kongen erfaret, at deres Fuldmægtige, der aarlig sendes til Island for at forrette deres Købmandskab med Indbyggerne dér, det være sig Klostermænd eller andre, efter gammel Sædvane faa adskillige Varer paa Borg paa Island mod Løfte om at erlægge Betalingen for dem paa Rentekammeret paa de islandske Indbyggers Vegne. Men naar Lensmanden paa Island saa kræver Betaling af dem for de Varer, som Indbyggerne paa Island efter udgivet Brev og Segl have forstrakt deres Fuldmægtige paa Island med, vægre de sig undertiden ved at betale denne Gæld under Foregivende af, at deres Fuldmægtige have forholdt sig utro mod dem, ere undvegne af deres Tjeneste og ere blevne dem selv en stor Sum Penge skyldig, og ved andre saadanne Midler imod al Billighed. For at Kongens Undersaatter paa Island herefter ikke skulle komme til at lide nogen Skade for deres gode Vilje og Tillid til Borgernes Fuldmægtige, og for at Kongens Lensmand, der tager Fuldmægtigenes Breve i Betaling af Islænderne for deres Afgift, ikke skal blive forholdt sin Betaling af Borgerne, paabydes det strengeligen disse, at de herefter uden al Forhaling paa Islændernes Vegne i Rentekammeret skulle betale, hvad Islænderne med Fuldmægtigenes Brev og Segl nøjagtigt kunne bevise er udtaget hos dem paa Borg, da det i sig selv er billigt og ret, saafremt Kongen ikke, hvis de handle herimod og det bliver tilkendegivet Kongen, skal se sig foranlediget til at anordne de Midler,

¹ Tr.: Safn til sögu Íslands II. 238.

hvorved Islænderne kunne faa deres Betaling hos dem tilligemed tilbørlig Rente og Skadeserstatning. Sj. T. 20, 155.

14. April (Kbhvn.). Bestalling for Søfren Rasmussen som Tolder paa Skagen. Han skal oppebære den Told og Rettighed, som kan tilkomme Kongen af de Fiskere, der fiske paa Revet og Vigen, Sise af det Rostockerøl, som indføres, og hvad anden Told, som kan tilkomme Kongen dér sammesteds, og aarlig gøre Regnskab derfor. Hans Regnskab skal begynde til førstkommande 1. Maj. Han skal have 30 Dlr. i aarlig Løn, hvilke han maa føre til Udgift i sit Regnskab, og i aarlig Genant af Aalborg-hus: 6 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 8 Sider Flæsk, 2 Øksne, 6 levende Lam, 3 Tdr. Humle og 2 Tdr. Bajsalt. [Med Art. 1—5]. J. R. 6, 349.

— Miss. til M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift. Hr. Daniel N.¹, Sognepræst til Halløf og N² Sogne i Skanderborg Len, har berettet, at han, der er en aldrende Mand, ønsker at overlade et af sine Sogne til en af sine Sønner, ved Navn Madts Danielsen, hvis Kongen vil give sin Tilladelse dertil. Kongen har bevilget dette og befaler M. Jens Giødtsen at lade Madts Danielsen betjene det ene Sogn, saalænge Faderen lever, og efter Faderens Død lade ham faa begge Sognene, saafremt han findes saa duelig og bekvem i Lærdom og Levnet, som det sig bør; dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 5, 334.

— Miss. til Peder Mund. Da han har indberettet, at en, ved Navn Gunder Bødker, i Skanderborg er bleven voldsvoret, fordi han har understaaet sig til at ville tage en Kvinde med Vold, og at Præstens Søn i Rye har beligget et Kvindfolk, og derhos har forespurgt, om han maa aftinge disse Sager for Penge eller ej, befales det ham herved at aftinge Sagerne for Penge, efter enhvers Formue, og gøre Kongen Regnskab for Pengene. J. T. 5, 334 b.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne paa Island have besværet sig over, at de, naar de af Kongens Lensmand fæste Klostre, Sysler eller Kronens Jorder og Grunde, kun faa Lov at beholde dem, saalænge denne Lensmand har Island i Forsvar; naar der sker Forandring med Lensmand, miste de, hvad de have fæstet, og det bortfæstes til andre, hvilket er til ikke ringe Skade for dem og og-

¹ Daniel Pedersen Kaae.

² Harlev og Framlev, Framlev H.

saa medfører, at Jorderne ofte forfalde og blive helt øde. Da Kongen nok kan tænke sig, at saadanne idelige Forandringer ere til Skade for Landet og dets Indbyggere, forordner han herved, at de Klostre, Sysler, Jorder og Grunde, der herefter bortfæstes af Lensmanden, skulle bortfæstes paa Livstid. De, der allerede have saadanne i Fæste, skulle beholde disse for Livstid, saafremt de ellers efter islandsk Lov findes at være vederhæftige nok. Fæsterne skulle være forpligtede til at holde Bygningerne i god Stand paa deres egen Bekostning, være Lensmanden lydige og svare deres Afgift i rette Tid, saafremt de ikke ville have deres Breve forbrudte. Kongen forbeholder sig dog at kunne gøre Forandring heri, som det kan være ham og Riget gavnligt. N. R. 3, 286 b¹.

14. April (Kbhvn.). Forordning om, at Lagmændene paa Island i de for dem kommende Sager, under Straf som vedbør, skulle skille de stridende Parter ad efter Islands Lov uden vidtløftig Forhaling og ved retmæssig Dom. Udt. i N. R. 3, 288. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 241 ff. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 148 f.).

— Bestalling for Gisel Tordsen som Lagmand for Sønden og Østen paa Island. Han skal for sin Bestilling nyde al den Indkomst, som ligger til Lagstolen, og som hans Formand har haft. Udt. i N. R. 3, 289².

— Livsbrev for Gisel Tordsen, Lagmand for Sønden og Østen paa Island, paa Kronens Gaard Arnstappen og 3 Tingsteder paa Island, som han for nogen Tid siden har fæstet af Herluf Daa for en bestemt aarlig Afgift. Han skal være forpligtet til aarlig at svare den sædvanlige Afgift af Arnstappen og de 3 Tingsteder til Kongens Befalingsmand paa Island paa Bessestadgaard til hver St. Hans Dag, være Kongen tro og Lensmanden lydige, istandholde og forbedre Gaardene og Jorderne paa sin egen Bekostning og ikke uforrette Bønderne eller besvære dem med usædvanlige Paalæg. Han skal til hver St. Hans Dag gøre Lensmanden Regnskab for den uvisse Indkomst efter gammel Sædvane og ligesaa for alt Vrag, der indkommer for Arnstappen og Tingstederne, samt for Bjørnehuder, Hvaltænder, Hvalrav eller andet saa-

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 239 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 149 f. ² Tr.: Safn til sögu Íslands II. 238 f.

dant, som Kongen forbeholder sig selv. Handler han herimod, skal Livsbrevet være forbrudt. N. R. 3, 289¹.

14. April (Kbhvn.) Ligelydende Livsbrev for Povel Guldbrandsen, Indbygger paa Island, paa Tingør Kloster paa Island, hvoraf der skal svares en aarlig Afgift af 235½ Dlr. 1 Ort, Vadsdals Jorder, der aarlig skyldte 43 Dlr., og [Hune]-vads Syssel, der aarlig skylder 28 Vod Vadmel, 17 Dlr. og en fri Mand til Søs samt 45 Dlr., som er Lagmands Køb af samme Syssel. N. R. 3, 289 b².

15. April (—). Følgebrev for Peder Mund til Sandbyegaard, Embedsmand paa Skanderborg, til Mogens Christensen og Peder Trudtsen i Qvistelange, Palli i Romistorp i Gumløsse Sogn, Jonas Tullissen i Camperupgaard, Niels og Troels i Grestropgaard, Eskild Eskildsen, Clemend Svendsen, Thue Thulssen, Fadder Trolsen og Alsen Alsen i Solbjerg i Grydts Sogn og Torben i Aske i Sandby Sogn, der hidtil have ligget under Helsingborg Slot, at de herefter skulle svare ham til Sandbyegaard. Sk. T. 3, 291.

— Aab. Brev om, at Niels Jensen i Ubberup og hans nuværende Hustru for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaard i Ubberup i Dragsholms Len til Gengæld for, at Niels Jensen nu har tilskødet Kronen sin Bondeejendom i denne Gaard. Baade Niels Jensen og hans Hustru skulle dog svare Kronen den Landgilde, som Gaarden bliver sat til af uvildige og lovlig tiltagne Dannemænd. Sj. R. 15, 148 b.

16. April (—). Aab. Brev om, at Anders Jensen i Lille Egeberg i Dragsholms Len og hans nuværende Hustru for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaard i Lille Egeberg til Gengæld for, at Anders Jensen nu har tilskødet Kronen sin Bondeejendom i denne Gaard. Baade Anders Jensen og hans Hustru skulle dog svare Kronen den Landgilde, som Gaarden bliver sat til af uvildige og lovlig tiltagne Dannemænd. Sj. R. 15, 149.

— Miss. til Arrild Hvitfeldt. Disse to Brevvisere, Kronens Tjenere Niels Jensen i Ubberup og Anders Jensen i Lille Egeberg i Drachsholm Len, have tilbudt at overdrage Bondeejendommen i de af dem beboede selvegne Bøndergaarde til

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 233 ff.   ² Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 230 ff.

Kronen og svare den Landgilde af Gaardene, som disse kunne taale, saafremt Kongen vil bevilge, at de og deres Hustruer for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde deraf til Kronen. Da Kongen har bevilget dette, skal Arrild Hvitfeldt ved første Lejlighed tilholde de nævnte Bønder til paa Tinge at give Kronen Skøde paa Bondeejendommen og siden levere dem hoslagte Frihedsbreve. Derefter skal han lade uvildige Dannemænd sætte Bondeejendommen for en rimelig Landgilde, lade denne indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab derfor. Sj. T. 20, 156 b.

16. April (Kbhvn.). Bestalling for Claus Holst, Raadmand i Helsingborg, som Tolder sammesteds. Han skal have 20 Dlr. i aarlig Løn til sig selv, 8 Dlr. til en Svend og 1 Dlr. til Blæk og Papir. [Med Art. 1—6]. Sk. R. 3, 252.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Af hans Indberetning har Kongen set, at en af Hertug Carls, Sverrigs Riges Arvefyrstes Skrivere for nogen Tid siden skal være rømmet fra Sverrig med en anseelig Sum Penge og desuden skal have begaaet forskellig Modvillighed i Sverrig. Hertug Carls Fuldmægtig kræver nu, at denne Skriver, der formenes at opholde sig i Ronneby, maa blive paa-grebet og ført til Sverrig for at svare til sine Gerninger, og Mogens Ulfeldt har i den Anledning forespurgt, hvad Kongen vil. Det befales ham at ordne det saaledes, at Hertug Carls Fuldmægtig ikke faar Tilladelse til at tage nævnte Skriver med sig til Sverrig, men at Skriveren dog bliver anholdt, og at der bliver fastsat en bestemt Tid og et bestemt Sted, hvor Skriveren skal staa Hertug Carls Fuldmægtig til Rette for den Tiltale, som denne paa sin Herres Vegne kan have til ham. Han skal derefter lade gaa Dom i Sagen og straks lade Dommen eksekvere her, medmindre Skriverens Anklager vil have denne benaadet. Sk. T. 3, 291 b.

— Miss. til Axel Brahe til Elvid og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Befalingsmænd i Dalum Kloster og paa Nyborg Slot. Der er Trætte mellem alle afdøde Detlef von Qvalens Arvinger paa den ene og Ofve Lunge til Tiersbek paa sin Søsters, Fru Sophie Lunges, Detlef von Qvalens Enkes Vegne paa den anden Side om Arv og Skifte efter Detlef von Qvalen, om Fru Sophie Lunges Fæstengave og Morgengavebreve, som Detlef von Qvalens Arvinger efter Ofve Lunges Formening alene bør udlægge og fuldgøre, uden at der hertil bør afkortes noget i Fru Sophie Lunges Lod og Part, om Pantegods, Købstadgods og Ejendom, som

endnu staar uskiftet mellem dem, om Afkald, som de skulle gøre hinanden efter de mellem dem gaaede Breve, og om forskellige andre Ting. Da begge Parter nu have tiltaget dem til at være til Stede, naar disse Stridigheder skulle foretages, og som Fuldmægtige forhandle og eventuelt dømme dem imellem, befales det dem at møde i Odense førstkommende St. Bartholomæi Dag [24. Aug.], indstævne begge Parter i Rette for sig og enten bilægge de opstaaede Stridigheder om Arven i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa Parterne en Gang for alle kunne blive adskilte. Saafremt nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de blive indstævned, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. F. T. 3, 232.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Hans Lykke. Da Oluf Munk til Qvistrup paa egne og sine Søstre, Jomfruene Johanne og Kirsten Munks Vegne har berettet, at de ved første Lejlighed ville forhandle om den Arv, som er tilfalden dem efter afdøde Fru Drude¹ paa Voldstrup, og har anmodet Kongen om at beskikke en Værg for Jomfru Johanne Munk, medens Skiftet staar paa, befales det Hans Lykke at overtage Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun ved Skiftet faar Skel og Fyldest for sin Part. J. T. 5, 335.

— Miss. til Knud Brahe, Byrge Trolle og Erik Lunge. For rum Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem angaaende en Tvist mellem Peder Jul til Hesselmed og Jens Bilde til Vreløf, Svogre, og deres Moder og Hustrus Moder Fru Elsebe Svabe til Giordsløf, Fetzens Juls Enke, om Bygningen paa Hesselmed og Atserbøl Sædegaarde og det mellem dem endnu uskiftede Købstadgods, at de skulde forhandle dem imellem derom enten til Minde eller til Rette. Da Kongen nu har erfaret, at denne Befaling paa Grund af synderlig indfaldne Aarsager endnu ikke er bleven fuldkommen efterkommet, befales det dem herved strengeligen, at de snarest muligt skulle samles paa et belejligt Sted og enten i Mindelighed eller ved endelig Dom afgøre Stridighederne mellem Parterne om Taksation af Bygningerne og Skiftet af Købstadgodset i Henhold til Kongens tidligere Befaling. De skulle give deres For-

¹ Drude Rantzau Oluf Munks.

handling eller Dom beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 335 b.

16. April (Kbhvn.). Følgrebrev for Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, til de til Ærkedegnedømmet i Roskilde Domkapitel hørende Bønder, som afdøde Jacob Vind hidtil har haft i Værge. Sj. T. 20, 156.

— Miss. til Casper Markdanner om at lægge 2 Gaarde i Hornstrup By og Sogn og 1 Bol i Lille Hornstrup i Nørvongs Herred, hvilket Gods afdøde Jacob Vind til Grundet har haft i Forlening, ind under Koldinghus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 334 b.

17. April (—). Forleningsbrev for Kield Krabbe til Torstelund, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Jacob Vind ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 15, 149 b.

— Kvittansiarum til Corfids Ulfeldt til Bavelse, Befalingsmand paa Rugaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Korsør Slot og Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1605, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 271½ Dlr. 7 Sk. 3 Pend., som før gik, hvilke han nu har indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 15, 169 b.

18. April (—). Miss. til Knud Rud om at undersøge, hvorvidt noget Krongods i Odensegaards Len, som Morten Skinkel har begæret til Mageskifte, ligger saaledes, at det kan undværes fra Kronen, og om Kronen kan faa Fyldest i det af hans Arvegods, som han vil udlægge til Kronen, og med det allerførste indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i F. T. 3, 233.

19. April (—). Miss. til nedennævnte Adelige. For nogen Tid siden have de efter deres Hovedbrevs Lydelse mod nøjagtige Forlovere laant N Rigsdaler af Kongen. Da Kongen nu selv har Brug for disse Penge, paabydes det dem strengeligen at indbetale Pengene med 1 Aars resterende Rente til Rentekammeret i København til Mortensdag i Aar, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at indkræve Pengene af deres Forlovere ved Indmaning eller andre lovlige Midler. — Eske Bilde til Svanholm 20,000 Dlr. (Forlovere Eske Brock til Estrup, Eske Bilde til Ellinge,

Peder Brahe til Krogholm, Laurits Ebbesen til Tulstrup); Fru Birgite Rosenkrantz, Mogens Juel til Pallistrups Enke, 6000 Dlr. (Forlover Børge Rosenkrantz til Ørup); Niels Kaas til Birkilds 6000 Dlr. (Forlovere Christoffer Lykke til Budderupsholm, Ifver Juel til N); Oluf Munk til Qvistrup 1500 Dlr. (Forlover Hans Lykke til Krabbisholm); Otto Banner til Lingholm 10,000 Dlr. (Forlover Niels Bild til Rafnholdt); Fru Anne Venstermand, Godske Brockenhuus til Leiholms Enke, 1000 Dlr. (Forlover Mogens Ulfeldt til Selsø); Arvingerne efter Fru Anne Skovgaard, Morten Brocks Enke, til Barløsegaard efter deres Moders Brev 1000 Dlr. (Forlovere Eiler Bryske til Dallund og Johan Rud til Møgelkier) og efter et andet Brev 500 Dlr. (Forlovere Marquard Bilde til Hvidkield og Jørgen Kaas til Gielskof). Sj. T. 20, 157.

19. April (Kbhvn.). Miss. til de i foranstaaende Brev nævnte Forlovere. Da Kongen nu har opsagt nogle Pengesummer, hvorfor de ere Forlovere, til Betaling i Rentekammeret til Mortensdag i Aar, paabydes det dem strengeligen uden al Forsømmelse at betale Hovedstolen med 1 Aars resterende Rente til Mortensdag, saafremt Laantageren ikke selv betaler Pengene til den Tid. Hvis Pengene ikke blive betalte til Mortensdag enten af Laantageren eller af dem selv, paabydes det dem strengeligen at inddrage i Kongens Herberg i København, holde et adeligt Indlager dér og ikke drage ud derfra, førend Hovedstolen med Rente og al anden Skade er betalt. Sj. T. 20, 157 b.

— Miss. til David Lucht. Der er Trætte mellem Johan Villomsen, Raadmand i Helsingør, og Alexander Leyels Hustru¹ om Arv og Skifte efter Alexander Leyel foruden den Trætte, som endnu staar aldeles uforklaret mellem dem om den for nogen Tid siden efter deres Svoger, afdøde Frederik Leyel, faldne Arv og om det Formynderskab, som Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør, i nogle Aar har forestaaet for Frederik Leyel. Alexander Leyels Hustru har ganske vist kort før hendes Husbondes Død bevilget, at Conrad Bøvinckhusen skal være hendes Formynder, men da han er en fremmed Person og tilmed saa vidt interesseret i Sagen, at Alexander Leyels Hustru, hvis Formynder han nu skal være, har at kræve ham saa vel som Johan Villomsen for det, som han paa hendes afdøde Husbondes Vegne som en

¹ Birgitte Sinnisdatter.

Fuldmægtig har taget til sig af den dem efter afdøde Frederik Level tilfaldne Arv, hvorom de maaske ikke kunne adskilles uden videre Disputation og Krakkel, og da han desuden er Øvrighedsperson i Byen og som saadan ikke med Billighed bør paatage sig noget Værgemaal, eftersom han paa Embeds Vegne kan komme til at skulle dømme mellem Parterne, ser Kongen sig af Øvrigheds Magt foraarsaget til at beskikke Alexander Leyels Enke en Værg, der kan forestaa hendes Sag ved Skiftet. Det paalægges herved David Lucht straks at paatage sig Værgemaallet for Alexander Leyels Enke og forestaa det, indtil de ovennævnte Arvetrætter ere bragte til Ende. Kommer hun til kort ved hans Forsømmelse, vil han selv komme til at staa til Rette derfor. Sj. T. 20, 158 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock [Dronningborg], Carl Bryske [Aarhusgaard] og Peder Mund [Skanderborg] om ved første Lejlighed at sende det Rug og Malt af Lenets Indkomst, som de have liggende, til København, lade det Byg, som de have i Forraad, og som endnu ikke er gjort i Malt, gøre i Malt og sende det hid ved tilfældig Lejlighed. De skulle paase, at det Rug og Malt, som bliver fremsendt, bliver saaledes udmaalt, at det kan staa sit Maal her, og lade en af deres Tjenere følge Kornet frem, da Kongen ikke er til Sinds at godtgøre dem det Undermaal, som der maatte findes. Foruden Rugen og Maltet skulle de fremsende saa meget Flæsk, de kunne undvære, selv fragte Skuder til at fremføre Kornet og Flæsket og føre Fragten og den øvrige Omkostning til Udgift i deres Regnskab. J. T. 5, 336.

21. April (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at arrestere en Hollænder, ved Navn Heidun Jansen fra Horn, der har ladet et Brede Rantzau, Statholder i København, og Mikkell Vibe, Raadmand sammesteds, tilhørende Skib, Fortuna kaldet, arrestere i Flossingen, naar han maatte komme til Sundet. Sj. T. 20, 159 b. (Tr.: KD. V. 14 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om, at de, naar Heidun Jansen kommer til Sundet og Brede Rantzau og Mikkell Vibe anmode dem derom, skulle stævne begge Parter i Rette for sig og uden al Vidtløftighed skille dem ad ved en retfærdig Dom, saa ingen af Parterne bliver opholdt ved vidtløftig Proces eller Forhaling. De skulle give deres Dom beskreven. Sj. T. 20, 160.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om med det første at lade Hagen-

skov Mølle og Kaals Mølle ved Assens i Hagenskov Len besigtet og istandsætte med Møllestene og andet, som maatte gøres fornødent til deres Forbedring og Bygning. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i F. T. 3, 234.

22. April (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Holbæk. Denne Brevviser Albrecht Mehls, Indbygger i Rostock, har berettet, at han hos en af deres Medborgere har en Sum Penge til gode, som han ikke har kunnet faa, skønt han forskellige Gange har krævet dem. Da han nu, for at forekomme videre Vidtløftighed, har begæret kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret, paabydes det herved Borgemestre og Raad uden vidtløftig Proces og Rettergang at hjælpe Albrecht Mehls til sin Betaling og Skadeserstatning hos deres Medborger, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb i den Sag. Sj. T. 20, 160 b.

— Følgebrev for M. Joen Jacobsen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, til Kronens Bønder i Sorø Klosters Len, som Dr. Anders Christensen sidst har haft i Værge. Sj. T. 20, 161.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, og Ebbe Munk til Fiebro, Befalingsmænd i Ringsted Kloster og paa Antvorskov Slot, om at være til Stede, naar Dr. Anders Christensens Enke overleverer Sorø Kloster til M. Joen Jacobsen, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigtet Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de til Klosteret hørende Skove og give Besigtelsen beskreven. Sj. T. 20, 161.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, om ved allerførste Lejlighed at købe 35 Læster Stenkul i Sundet til Brug paa Kronborg og Frederiksborg Slotte og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Endvidere skulle de betale Peiter Murmand 230 Dlr. efter en Fortingning, som Kongen har ladet gøre med ham angaaende Opsætningen af en Mur fra Lundehave til Stranden, og ligeledes føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 161 b.

23. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom over en hollandsk Skipper, der har gjort sig skyldig i Toldsvig. Sj. T. 20, 162. (Tr.: KD. V. 15).

24. April (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Joachim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, har

berettet, at der er ført ham 10 Dlr. til Mangel i hans Regnskab, hvilke 10 Dlr. han for nogen Tid siden, da Forordningen om den slesvigske Mønt udgik, er kommen til kort paa de Penge, som han havde oppebaaret i denne Mønt af Lenets Indkomst. Det befales dem at lade disse 10 Dlr. passere i hans Regnskab. Sj. T. 20, 162 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Jochim Bülow om for enhver af Bønderne i Lyndbylille og Lyndbymagle, med Undtagelse af Oluf Ibsen og Niels Jensen i Lyndbylille og Nelaus Søfrensen og unge Jørgen Oelsen i Lyndbymagle, at afkorte 1 Td. Rug i deres Landgilde for et Aars Tid. Udt. i Sj. T. 20, 162 b.

— Miss. til M. Joen Jacobsen om at indtage afdøde Hans Steens Søn, Christoffer Steen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 164 b.

25. April (—). Miss. til M. Joen Jacobsen om at indtage en af afdøde Jeppe Nielsen i Rodstedes Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 164 b.

— Oprejsningsbrev for Laurits Hansen, Byfoged i Kerteminde, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Drabssag mod Hans Søfrensen, Borger i Kerteminde, der for nogen Tid siden har dræbt Bonden Jacob Jørgensen i Trellerup i Fyen, hvilken Sag er bleven fortiet og ikke i rette Tid forfulgt med Sandemænd. F. R. 3, 139 b.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg om at lægge 1 Gaard i Egerup i Bringstrup Sogn i Ringsted Herred ind under Ringsted Kloster, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Udt. i Sj. T. 20, 163.

26. April (—). Ligelydende Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Tiufvelse og Herligheden af 2 Gaarde i Ørup¹ i Tybjerg Herred ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 163.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gjøe om at lægge 1 Gaard i Bildsø i Stillinge Sogn i Løfve Herred ind under Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 20, 163.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard

¹ Orup, Tybjærg H.

i Hellinge¹ Sogn i Flakkebjerg Herred ind under Korsør Slot. Alt det ovennævnte Gods har afdøde Erik Valkendorf hidtil været særskilt forlenet med. Udt. i Sj. T. 20, 163.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder i Jerrested og Ingelsted Herreder. Da Kongen vil lade en Lund ved Sømershafn i Gladsaxe Len indhegne med et Stengærde, men kan tænke, at det vil falde Bønderne i Gladsaxe Len altfor besværligt alene at udføre dette Arbejde, befales det dem herved strengeligen at møde med Heste og Vogn eller anden Hjælp, naar og hvor de tilsiges af Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, eller hans Fuldmægtige, for at fremføre Sten til Stengærdet. Hvis nogen ikke møder, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 292.

27. April (—). Miss. til Peder Mund til Sandbyegaard og Albret Skeel til Heignet, Befalingsmænd paa Skanderborg og Riberhus Slotte. Da Peder Jul til Hesselmedt har begæret 1 Gaard i Viegrum², 1 Gaard i Grerup, 1 Gaard i Børstmose, 1 Gaard i Borrie og 1 Gaard i Mar[k]skiel i Riberhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Brestrup og 1 Gaard i Burgaard i Tørsting Herred i Skanderborg Len og 1 Gaard i Antsager i Øster Herred i Lundenes Len af hans Arvegods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 336.

28. April (—). Miss. til nedennævnte Adelige. For nogen Tid siden³ have de bevilget, at deres Bønder i Varberg Len maatte arbejde paa den ny Befæstning paa Varberg. Da det Aaremaal, for hvilket deres Bevilling gjaldt, nu er forbi, men Befæstningen endnu ikke er færdig, og da det er Riget i høj Grad magtpaaliggende, at den med det første bliver gjort færdig, anmodes de om at bevilge, at deres Bønder i Varberg Len endnu i 3 Aar maa arbejde med paa Befæstningen, for at denne med det første kan blive helt færdig. De anmodes om at erklære sig til Kongen herom med det første, for at denne kan vide at rette sig derefter. — Unge Lauge Urne, Claus Podebusk, Sigvort Beck, Frederik Lange, Peder Ifversen, Jørgen Venstermand, Lauge Beck, Brostrup Gjedde, Eske Krafse, Christopher Krafse, Hendrik Lykke, Peder Thott, Fru Birgitte Niels Krabbes, Niels Gyldenstjerne, Claus Daa, Anders Dres-

¹ Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H.   ² Vrøgum, Aal S., V. Horne H.   ³ 16. Nov. 1604.

selberg, Vilhelm Dresselberg, Claus Maltesen, Fru Lissebet Trolle, Sten Maltesen, Børge Rosenkrantz, Hans Lange, Fru Hilleborg Daa, Jacob Beck, unge Eske Bilde, Peder Brahe, Corfidts Thott, Sten Brahe paa sin Brodersøns¹ Vegne, Fru Anne Bilde Johan Bernekovs, Fru Inger Corfidts Lauritsens, Hendrik Belovs Arvinger, Eske Brock, Brede Rantzau, Oluf Bildes Arvinger, Gert Rantzau, Fru Anne Anders Bings, Morten Mogensen, Fru Kirstene Lindenov, Jomfru Margrette Skram, Fru Birgitte Bilde, Jacob Trolles Arvinger, Johan Taube, Fru Dorette v. Ahlefeldt, Sten Matsen, Knud Urne, Thomas Zitzewitz, Fru Maren Bilde, Fru Beatte Hvitfeldt, Knud Gyldenstjerne Axelsen og Mogens Krabbe. Sk. T. 3, 292 b.

28. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Lauge Urne til Sielleberg og Kronen. F. R. 3, 139 b. (Se Kr. Sk.).

29. April (—). Miss. til Arild Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Munkeboe By og Sogn i Bierre Herred, 2 Gaarde i Bedisløf By og Sogn i Skam Herred, 1 Gaard, kaldet Strandskouf, i Bogense Sogn i Vindinge Herred med Skov til 130 Svins Olden og 1 Gaard i Torup i Allerup Sogn i Aasum Herred med Skov til 30 Svins Olden, hvilket Gods Lauge Urne til Sieleberg har udlagt Kronen til Mageskifte for 6 til Odense Provsti hørende Gaarde i Birkinge Sogn i Bierre Herred, ind under Odense Provsti, indskrive dem i Jordebogen og overlevere Lauge Urne Godset i Birkinge. Sj. T. 20, 163 b.

— Miss. til Christian Friis, Kansler, om at lægge 1 Gaard i Aaskouf i Aufvensløf Sogn med Skov til 6 Svins Olden, som Lauge Urne til Sieleberg har udlagt Kronen til Mageskifte for 1 til St. Knuds Kloster i Odense hørende Gaard i Birkinge By og Sogn i Bierre Herred, ind under St. Knuds Kloster, indskrive den i Jordebogen og lade Lauge Urne faa Gaarden i Birkinge. Sj. T. 20, 164.

— Miss. til Axel Brahe om straks at lade Lauge Urne til Siellebiery faa en under Dalum Kloster liggende Gaard i Rørup² i Rønninge Sogn, som Kongen har mageskiftet til Lauge Urne, og i Stedet lægge 1 Gaard i Bregnøe i Dristrup Sogn med Paaløb paa Stranden og Bundgarnsstade, som Lauge Urne har udlagt til Kronen, ind under Dalum Kloster, lade denne Gaard indskrive

¹ Tønne Jørgensen Brahe.   ² Røjerup, Aasum H.

i Klosterets Jordebog og siden aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 3, 234.

29. April (Kbhvn.). Miss. til alle Kronens Indbyggere, Borgere og Bønder, i Varberg Len, der have Skuder og Krejerter. Jacob Beck til Førsløf, Embedsmand paa Varberg Slot, har berettet, at det vil falde ham meget besværligt, ja næsten umuligt, til en rimelig Fragt at skaffe alle de Skuder, som behøves til at nedføre den Kalk, der behøves til den ny Bygning paa Varberg, fra Norge, saa det kan befrygtes, at Arbejdet af den Grund med Tiden vil komme til at standse og ikke kan faa den Fremgang, som Kongen gerne ønsker, medmindre der i Tide tiltænkes gode Raad. Det paabydes dem i den Anledning, at de efter nærmere Tilsigelse af Jacob Beck eller hans Fuldmægtige skulle hente Kalcken med deres Skuder og Krejerter paa de Ladesteder i Norge, som de faa Ordre til, og føre den til Varberg. Kongen har befalet Jacob Beck at betale dem en rimelig Fragt. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 293 b.

30. April (—). Kvittans til Morten Jensen og Hans Mekkelborg, Toldere, og David Lucht, Bernt Facke og Villom Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Sundet fra Nytaarsdag 1606 til Nytaarsdag 1607. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 150 b.

— Miss. til M. Joen Jacobsen om at indtage 2 Sønner af Mester Borckert Rotgiesser i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 164 b.

— Miss. til Lauge Urne. Der er Trætte mellem Ofve Ugerup til Oggisholm og Laurits Fynboe, Landsdommer i Blekinge, angaaende to Aalekister, der af to af Ofve Ugerups Bønder ere opsatte i en Bæk ved Kopperup i Blekinge, men siden af 8 Mænd, der ere udmeldte af Bregne Herredsting, ere dømt at være ulovlige og til igen at optages, skønt Ofve Ugerup som den rette Jorddrot ikke efter Recessen er bleven stævnet og lovlig varslet. Denne Granskning og Afsigt har Laurits Fynboe siden fundet ved Magt, hvori Ofve Ugerup mener, at der er gjort ham Uret, og han mener derfor, at Laurits Fynboe bør staa ham til Rette for sin Dom. For at denne Trætte en Gang for alle kan blive bragt til endelig Afslutning, skal Lauge Urne saa snart som muligt stævne de stridende Parter samt Niels Pedersen i Høybye, Tingfoged i

Bregne Herred, der har tilstedt de 8 Mænds Granskning, og de 8 Granskningsmænd i Rette for sig og, efter nøje at have forhørt og undersøgt Sagen, afsige endelig Dom om, hvorvidt Granskningen og Landsdommerens Dom bør staa ved Magt eller ej. De skulle give Dommen beskrevet. Sk. T. 3, 294.

30. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Knud Urne til Aasmark, Befalingsmand paa Halsted Kloster, og Kongen paa Nykøbing Hospitals Vegne paa Falster. Sm. R. 5, 29. (Se Kr. Sk. under 1. Maj).

1. Maj (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Nykøbing paa Falster om at lægge 1 Gaard i Bjørnerup¹, som Knudt Urne til Aasmark, Befalingsmand i Halstedt Kloster, har udlagt til Nykøbing Hospital, ind under Hospitalet, lade den indskrive i Hospitalets Jordebog og aarlig gøre Hospitalet Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den samt lade Knudt Urne faa 1 Gaard med Skov til 10 Svins Olden og 1 Gadehus i Hundtseebye paa Laaland af Hospitalets Gods, som Kongen har udlagt til Knudt Urne. Sm. T. 6, 76.

— Mageskifte mellem Melkior Ulfstand til Axelvold og Kronen. Sk. R. 3, 253. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christian Bernekov om at lægge 1 Gaard i Skoublinge By og Sogn, 1 Gaard i Tofte, 1 Gaard i Viarp og 1 Gaard i Verme i Rønnebjergs Herred, 1 Gaard i Klandbye, 1 Gaard i Starup, 1 Gaard i Ørrie og 1 Gaard i Torsted i Fers Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Melkior Ulfstand til Axelvold, ind under Landskrone Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 295.

— Ligelydende Miss. til Eske Bilde om at lægge 3 Gaarde i Karup i Bierge Herred ind under Helsingborg Slot. Udt. i Sk. T. 3, 295.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 1 Gaard i Øster Grefve i Oxie Herred ind under Malmøhus. Udt. i Sk. T. 3, 295 b.

— Miss. til Peder Mund. Da denne Brevviser, Simon Pedersen, Sognepræst paa Allerødt i Aakier Len i Nørrejylland, har berettet, at hans Gaard med Bo og Boskab, Hø, Korn og hvad

¹ Bjørup, Falster.

andet, han havde, for kort Tid siden er brændt, og derhos har begæret, at han maa faa noget Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse, skal Peder Mund i Kronens Skove lade ham faa nødvendigt Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse, dog paa Steder, hvor der sker mindst Skovskade. J. T. 5, 337.

2. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Oluf Nielsen i Herloug, forhenværende Ladegaardsfoged paa Farhollem under Frederiksborg, i de næste 3 Aar maa være fri for at svare Landgilde af den Kronens Gaard i Herloug, som han nu bor paa. Han skal forbedre og istandholde Gaarden og maa ikke bortleje Ager eller Eng fra den, ligesom han heller ikke maa forhugge den til Gaarden liggende Skov til Upligt. Han skal gøre sædvanlig Ægt og Arbejde af Gaarden. Sj. R. 15, 152 b.

— Forløningsbrev for Hr. Henning Mogensen paa det efter afdøde M. Cort Jørgensen Qvist ledige Falsterbo Præbende i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 3, 256.

— Miss. til Jacob Beck. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Peder Lassen i Arfvestrop i Stafsinge¹ Sogn i Varberg Len, klager over, at Hans Madtsen, Borgemester i Falkenberg, med Jacob Becks Tilladelse har frafæstet ham et Rusesæt, som han for 38 Aar siden har fæstet af afdøde Pouel Hvitfeldt sammen med den Gaard, han bor i, og siden den Tid uden al Klammer og Trætte har brugt som Gaardens rette Ejendom. Peder Lassen formener, at der sker ham Uret heri, da han ikke ved af i nogen Maade at have forbrudt nævnte Rusesæt. Jacob Beck skal snarest muligt indsende en udførlig skriftlig Erklæring paa Peder Lassens Klage til Kancelliet, saa Kongen derefter siden kan give Peder Lassen tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 296.

4. Maj (—). Miss. til Jacob Høg til Trudtsholm. Kongen har for nogen Tid siden² givet ham Ordre til paa Befalingsmand paa Sæbygaard Mogens Gjõe til Gundersløfholms Vegne at være til Stede, naar Skiftet mellem Mogens Gjõe paa hans Broderbørns Ifver og Falk Gjøes Vegne og Fru Karen Banner til Høgholt, Gers Trudsens Enke, med flere, som Sagen angaar, skal foretages. Kongen erfarer dog nu, at denne Sag endnu ikke er bleven bragt til Ende, fordi Fru Karen Banner efter hendes Fore-

¹ Sk. T. har urigtigt: Skafsinge.   ² 12. Maj 1606.

givende trods idelig Begæring ikke har kunnet faa hendes Part i Asdal og Skielne Hovedgaarde og Ladegaarde og tilliggende Ejendom at vide. Da Mogens Gjõe paa Grund af Kongens daglige Tjeneste ikke kan blive forløvet fra Hove, skal Jacob Høg paa Mogens Gjøes Broderbørns Vegne være til Stede, naar Fru Karen Banners Part i nævnte Hovedgaarde og Gods skal udvises hende, og paase, at der i Skiftet vederfares Mogens Gjøes Broderbørn, hvad ret og billigt er. J. T. 5, 337 b.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at nogle Borgere i Danzig have suppliceret til Borgemestre og Raad i Danzig og faaet deres Øvrigheds Intercession til Kongen om at bevilge, at de for en rimelig Bjærgeløn igen maa faa det Vrag, det være sig Penge, Ankere, Tov eller andet, som for nogen Tid siden skal være indkommet og bjærget af Indbyggerne i Skagen fra to af de danzigske Borgeres Skibe, der for nogen Tid siden have stødt og ere blevne paa Revet ved Skagen. Da Borgemestre og Raad i Danzig nu i al Underdanighed og med største Flid have ladet deres Medborgeres retmæssige Begæring andrage for Kongen, skal Manderup Parsberg med største Flid lade denne Sag undersøge og for en rimelig Bjærgeløn lade de danzigske Borgeres Fuldmægtig Johan Pawen faa alt det Vrag, som de med nøjagtige Certifikatser kunne bevise at have været paa de to Skibe og siden at være indkommet og bjærget for Skagen, saaledes som det i sig selv er billigt og i Overensstemmelse med Søretten. J. T. 5, 338.

5. Maj (—). Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at den Kronens Gaard i Helsingør, hvori nu By-skriver Morten Knudsen bor, skal være meget forfalden, saa det kan befrygtes, at den vil falde helt ned, hvis der ikke i Tide hjælpes paa den. Joachim Bülow skal med det allerførste lade undersøge, hvad der mangler baade paa Fodstykker, Stolper, Tag og andet, lade gøre Overslag over, hvad det vil koste at lade Gaarden restavrere og forbedre, og erklære sig udførligt til Kongen derom, saa Kongen derefter kan bestemme, hvorledes der skal forholdes med Gaardens Restavration. Sj. T. 20, 164 b. Orig. i Landsark. i København.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg. Han har indberettet, at der paa Jægergaarden ved Ringsted Kloster findes en gammel Gæstestald og et andet derved bygget gammelt Hus, og begæret at

maatte lade disse Huse nedtage og flytte hen paa Klosteret, hvorhos han har fremsendt Fortegnelse over den Bekostning, som vil medgaa til Husets Opbyggelse, hvilken vil beløbe sig til 159 Dlr. foruden de Deler, som maatte behøves. Kongen bifalder, at Husene paa Jægergaarden nedtages og flyttes til Klosteret, og at den ovennævnte Bekostning maa godtgøres ham i hans Regnskab. De nødvendige Deler kan han lade rekvirere herfra. Sj. T. 20, 165.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ofve Ugerup og Tage Krabbe. Fru Elline Krabbe, Frederik Skovgaards Enke, til Fliginde har berettet, at hun saa snart som muligt vil lade Bygningerne paa Fliginde Hovedgaard og Ladegaard og de til Gaarden liggende Skove besigte, og derhos anmodet om kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at være til Stede og foretage Besigtelsen. Det befales dem i den Anledning, at de ved første Lejlighed og uden lang Forhaling og efter i Forvejen at have advaret afdøde Frederik Skovgaards Arvinger skulle begive sig til Fliginde, nøje undersøge, hvorledes Bygningerne baade paa Hovedgaarden og Ladegaarden ere holdte ved Magt, taksere, hvor meget Bygningerne kunne være værd i Penge, besigte de til Fliginde Gaard liggende Skove, hvorledes de ere fredede og holdte ved Magt, og give deres Besigtelse og Taksation beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 296.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen vil indløse noget Nyborg Slots Gods, som afdøde Detlef von Qvalen har haft i Pant, og igen lægge det under Nyborg Slot, skal han ved første Lejlighed give Detlef von Qvalens Arvinger Ordre til at begive sig over til København for at modtage Pantesummen for Godset; siden skal han lægge dette under Slottet, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 3, 234.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at da Hr. Seuren Troelsen, Præst paa Fanø, har faaet Kongens Faders Forleningsbrev¹ paa Kronens Part af Korntienden af Bilum Sogn til sit Underhold, fordi hans Indkomst var blevet meget formindsket ved at Fiskeriet under Fanø i langsommelig Tid, ligesaa lidt som nu, var tilgaaet saa rundeligt som tidligere, hvorved han kom til at lide stor Mangel paa tilbørlig Underholdning, maa Hr. Claus Pedersen, der nu er Hr. Seuren Troelsens Kapellan og lovligt skal være

¹ 3. Febr. 1587.

kaldet til Sognet, efter Hr. Seurens Død faa Afgiften af den ovennævnte Tiende, kvit og frit, til sin Underholdning og beholde den indtil videre. J. R. 6, 350.

5. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Margrette Viffert til Viffertsholm, Jørgen Urnes Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes Mands Indtægt og Udgift af Kronens Gods i Han Herred fra 1. Maj 1597, da han blev forlenet med det, til 1. Maj 1602, da hun blev det kvit, og for en til Mortensdag 1600 oppebaaret Pengeskat. Hun blev ialt skyldig 325¹/₂ Dlr. 4¹/₂ Sk. 1 Alb. 1 Pend., som hun nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 350 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Johan Kløcker, Tolder og Byfoged i Trelleborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Hammerløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 14 Tdr Havre. til Kirken, og af Vemmerløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 195.

6. Maj (—). Instruks for Kasten Richardsen, kgl. Skibshovedsmand, og Mester Hald, Kongens Styrmand, paa Rejsen herfra til Grønland. Sj. R. 15, 153. (Tr.: Dsk. Mag. 5 R. VI. 315—18).

— Søpas og Skibsartikler efter den sædvanlige Stil [5. April 1582] for Karsten Richardsen, Kaptejn paa Trøst, og Guttorm N., Kaptejn paa den grønlandske Bark, paa den grønlandske Rejse. Udt. i Sj. R. 15, 155 b.

— Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander for Sorø Skole, om at indtage en Søn af Rickert Knudsen i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 165 b.

8. Maj (—). Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander for Sorø Skole, om straks at indtage Tyge Krabbes og afdøde Claus Munks Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 165 b.

— Miss. til Holgier Gagge. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til Anders Dresselberg til Vogenserup og Jacob Vind til Grundet om at besigte noget Gods mellem Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, og M. Erik N., Prædikant paa Københavns Slot. Da Jacob Vind for kort Tid siden er afgaaet ved Døden og Befalingen af den Grund ikke er bleven udført, skal Holgier Gagge indtræde i Jacob Vinds

Sted og snarest muligt i Forening med Anders Dresselberg efterkomme Kongens Befaling. Sj. T. 20, 166.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Holger Ulfstand til Hickebjerg maa faa noget Lunde Kapitels Gods i Froste Herred til Mageskifte for noget af sit Gods i Fers Herred i Skaane, saaledes som Kapitlet nærmere kan se af hans to hermed følgende Fortegnelser over Mageskiftagodset, saafremt da Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet, skal Kapitlet ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning, saafremt Kapitlet kan være tjent med det. Sk. T. 3, 296 b.

— Miss. til Anders Sinklar om, at Kongen har bevilget Peder Mund, at Kronens Bønder i Gladsaxe Len paa Peder Munds Fuldmægtigs Anfordring maa køre 16 Læster Kalk fra Andrum til Sandbygaard. Udt. i Sk. T. 3, 297.

— Bestalling for Melkior Smed paa Kroen ved Skanderborg, ligelydende med Bestallingen for Knud Roli af 18. Sept. 1604. Udt. i J. R. 6, 351.

— Miss. til M. Jens Gødsen, Superintendent i Aarhus Stift. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Aarhus Stift ikke, som Ordinansen paabyder, er forordnet Provster i alle Herreder, skal han med største Flid lade dette undersøge ved første Lejlighed og siden drage Omsorg for, at der bliver forordnet en Provst i hvert Herred, saafremt han ikke vil staa til Rette for sin Forsømmelighed. J. T. 5, 338 b.

— Miss. til Peder Mund om i Aar at tage Penge i Stedet for Landgilde af Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len, 1 Dlr. for hver Tønde Rug eller Byg, $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre og 12 Dlr. for hver Td. Smør. J. T. 5, 338 b.

9. Maj (—). Aab. Brev om, at Abraham de Wahl, Skomager, paa et Aars Tid maa nedsætte sig i København og uhindret drive sit Haandværk dér, skønt han ikke har vundet Lavet. Sj. R. 15, 156. (Tr.: KD. II. 545 f.).

— Miss. til Christian Friis, Jørgen Friis, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Anders Green, Steen Maltesen og Jacob Ulfeldt om at sidde Retterting i Stavanger i Norge den 3. Aug. og hjælpe enhver Mand til Ret efter Norges Ret. De skulle indrette sig paa at møde i København for at tiltræde Rejsen til Skibs den 15. Juli. Sj. T. 20, 166.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg, maa faa noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 2 Gaarde i Sestorp og 1 Gaard i Brombstrup¹ i Lybye Sogn i Froste Herred og 1 Gaard, kaldet Rougstrupgaard², i Haasløf Sogn i Høgs Herred i Halland, til Mageskifte paa den Betingelse, at han udlægger Kapitlet Fyldest derfor af sit Arvegods i Skaane paa et for Kapitlet belejligt Sted, skal Kapitlet ved første Lejlighed besigte Kapitlets ovennævnte Gods og det Gods, Eske Bilde vil udlægge derfor, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning, saafremt det i alle Maader kan være Kapitlet uden Skade. Sk. T. 3, 297 b.

10. Maj (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Børge Rosenkrantz til Ørup har begæret noget Krongods i Malmøhus Len til Mageskifte for noget af sit Arvegods i samme Len, saaledes som hans hermed følgende Fortegnelser over Godset vise, skal Sigvort Grubbe ved første Lejlighed undersøge alt Godsets Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet, om Krongodset uden Skade kan afstaas fra Lenet og om Kronen kan faa Fyldest i det af Børge Rosenkrantz tilbudte Gods baade med Hensyn til Belejlighed og i andre Maader, saa Kongen derefter kan give Børge Rosenkrantz tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 298.

— Miss. til Mons Kruse. Niels Krag til Kiellingbjerg har for nogen Tid siden paataget sig Værgemaalet for to af sine umyndige Søskende efter deres Faders³ Død. Da imidlertid nogle af disse Børns Slægt og Venner have berettet, at Niels Krag for adskillige indfaldne Aarsagers Skyld ikke i Længden kan forestaa Værgemaalet til Gavns, og da han ogsaa selv har anmodet om at blive fritaget derfor, skal Mons Kruse, der er de umyndige Børns Morbroder, ved første Lejlighed paatage sig Værgemaalet for disse sine Søsterbørn. J. T. 5, 338 b.

12. Maj (—). Instruks for Mads Bagge til Borregaard, Skibshøvedsmand, som Admiral over de 3 Orlogsskibe Leoparden, St. Michael og Løven, hvormed han skal begive sig i Vestersøen paa Kronens Strømme paa hin Side Vardøhus Slot: Admiralen skal, efter at være sejlet herfra, sejle lige ind i den Havn, som er ved Vardøhus, og maa ikke forinden begive sig ind i nogen Havn, medmindre han bliver tvunget dertil af Storm, Uvejr eller anden Aarsag.

¹ Brunnstorp.² Rolfstorp, Hassløf S.³ Erik Krag.

Naar han kommer til Vardøhus, skal han baade hos Kongens Undersaatter og hos de fremmede, som findes i Havnen, med Flid forhøre sig om, hvilke udenlandske Skibe, enten hollandske, engelske, franske, skotske, tyske eller andre, der ere løbne forbi, enten for at købslaa eller for at fiske paa det Farvand, som tilhører Kongen og Norges Rige, det være sig ved Kildin, Cirurge, Munkefjord, Malmes, Stangenes, Tipenii, Slinien eller i den Egn langs Søsiden. Af Lensmanden paa Vardøhus's Fuldmægtige skal han faa at vide, om der har været fremmede i Havnen, som ikke have villet udgive Told og Tribut. Da Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at de Regalier og den Højhed og Rettighed, som han har til og i det ovennævnte Farvand, maa bruges af fremmede, der ikke ere inkorporerede med Kongens Riger, medmindre de erhverve Kongens Tilladelse dertil, efterdi det umiddelbart og med Rette hører til Norge, skal Admiralen, efter at have udspurgt, i hvilke Havne der findes fremmede Skibe, begive sig derhen med Kongens Orlogsskibe; naar han kommer ombord paa de fremmede Skibe, skulle disse retfærdiges og fremvise deres Søpas, ligesom det skal undersøges, om de have Pas eller Licens af Kongen til at søge deres Næring der med Fiskeri og Købmandskab eller om de have svaret Told og Rettighed paa Vardøhus. Hvis det viser sig, at de ikke have Pas fra Kongen og ikke have svaret Told paa Vardøhus, skal han gøre sit bedste for at bemægtige sig Skib og Gods; naar Skibene ere blevne besatte med Kongens Folk, skulle de føres til København, dog skulle de gemene Baadsfolk udsættes i Vardøhus Havn eller paa et andet belejligt Sted, saa at enhver kan komme hjem igen. Hvis Skibene ikke godvillig ville give sig, men sætte sig til Modværge, skal han angribe dem og gøre, hvad en ærlig Krigsmand bør. Hvis der ligger Skibe sammen i en Flaade og de ere saaledes udrustede, at Kongens Orlogsskibe ikke ere stærke nok, maa Admiralen ikke angribe dem og ikke udsætte Kongens Folk og Skibe for større Fare end tilbørligt. Naar Admiralen kommer udenfor nogen af Fjordene, det være sig Munkefjord, Malmisfjord eller andre Fjorde, og faar at vide, at der ligger fremmede Skibe inde i Fjorden, som enten fiske Laks eller andre Fisk eller drive Handel med Russerne, skal han bemande de Skærbaade, han har med sig, godt med en Del af Kongens Skibsfolk, hvilke saa skulle begive sig ind i Fjorden for at angribe og indtage de fremmede Skibe. Medens dette sker, skulle Kongens Orlogsskibe ligge paa et belejligt Sted i Fjorden

eller i Mundingen af Fjorden for at have Opsigt med alt. Hvis Statholderen paa Malmes sender nogle Russere ud for at spørge om, hvorfor de fremmede, der købslaa og fiske i hans Herre Storfyrstens Land, blive saaledes angrebne, skal der gives dem det Svar, at Kongen paa Norges Riges Vegne anser sig for Herre over Lapland med den dertil stødende Strand og Fiskeriet i de Havne, Strømme og Elve, som findes, og derfor ikke vil tilstede, at fremmede handle eller fiske paa det laplandske Farvand, medmindre det sker med Kongens Bevilling. Saafremt de engelske Kompagniskibe eller andre udenlandske Skibe, som aarlig pleje at sejle til St. Nicolaus og dér handle med Russerne, møde ham, maa han ikke befatte sig med dem. Admiralen skal iøvrigt rette sig efter de ham medgivne Skibsartikler, saa der bliver holdt Ret og Justits. Saasnt han har udrettet det, som ovenfor er nævnt, skal han begive sig paa Hjemreisen til København og aflægge Beretning til Kongen om alt hvad der har tildraget sig paa Rejsen. Sj. R. 15, 157.

12. Maj (Kbhvn.). Søpas og Skibsartikler efter den sædvanlige Stil [5. April 1582] for Mads Bagge, Kaptejn paa Leoparden, Hans Brun, Kaptejn paa St. Michael, og Niels Gregersen, Kaptejn paa Løven, paa Rejsen i Vestersøen paa hin Side Vardøhus. Udt. i Sj. R. 15, 158 b.

13. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Pedersen i Ringkøbing paa Kirkens Part af Korntienden af Hie Sogn i Hing Herred, hvoraf der aarlig skal svares 20 Ørt. Rug og 20 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 81.

14. Maj (—). Aab. Brev til Bønderne over alt Ingelsted Herred om at yde Afgift til Vedligeholdelse af Nybro ved Ystad. Sk. T. 3, 298. (Se CCD. III. 229 f.).

— Oprejsningsbrev for Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Kronens Gaard Lund paa Mors, til, som om Drabet nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag mod en af hans Tjenere, ved Navn Anders Seurenson, der for nogen Tid siden paa hans Gaard Tanderup har dræbt en anden af hans Tjenere, ved Navn Peder Mogensen, da der ikke i rette Tid er blevet opkrævet Sandemænd til at sværge om dette Drab. J. R. 6, 351.

15. Maj (—). Aab. Brev om, at M. Chresten Jensen, Kongens Hofprædikant, der ofte besværes med at følge Kon-

gen, naar denne rejser her til København, og har klaget over, at han ikke har noget belejligt Herberg eller Vaaning, saa han kan være for sig selv efter sin Lejlighed og være til Stede og varetage Tjenesten, naar det gøres nødvendigt, aarlig, fra dette Brevs Dato at regne, maa oppebære 30 Dlr. af Rentekammeret til at leje sig selv Hus og bekvemt Losement for, indtil han kan blive forsørget paa anden Maade eller indtil videre. Sj. R. 15, 159.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Anders og Vilhelm Dresselberg. For nogen Tid siden¹ have de faaet Ordre til at besigte, ligne og lægge noget Gods i Padborg Len, som Kongen har bevilget sin Mundskænk Jens Sparre til Vinderup til Mageskifte for noget Gods, som han har tilbudt at ville udlægge til Kronen. Denne Befaling er dog ikke hidtil bleven udført, fordi Jens Sparre har besværet sig over, at der ligger vidtløftige Skove til Kronens Gods, og at det af den Grund vil være baade besværligt og til ikke ringe Tab for ham paa den visse Landgilde, saafremt han skal beholde alt det Kronens Gods, som han tidligere har begæret, og som Befalingen lyder paa. Han har derfor begæret, at 5 eller 6 af Kronens Gaarde og en dertil svarende Del af hans Gods maa udgaa af Befalingen, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Naar de af Jens Sparre faa Besked om, hvad Gods han vil have udelukket, skulle de besigte det øvrige Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 166 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Ifver Jul. Af Rentemester Envold Kruses Indberetning har Kongen set, at en Del af Kronens Gods i Segelstrup Len, som Envold Kruse er forlenet med, er saa ødelagt af Sandet, at Bønderne derpaa ikke kunne blive ved Magt, men maa forlade Gaardene, medmindre Kongen vil give dem noget Afslag i deres Landgilde efter den Ejendoms Lejlighed, som de have i Brug. For at Godset ikke med Tiden skal blive helt øde, skulle de snarest muligt begive sig til det af Sand ødelagte Gods i Segelstrup Len, tiltage nogle uvildige Dannemænd og i Forening med dem nøje undersøge Godsets Tilstand, omsætte det Gods, der er saa ødelagt af Sandløb, at den sædvanlige Afgift ikke kan svares deraf, for en rimelig Landgilde, som Ejendommen kan taale, paase, at Kronen ikke kommer til kort derved, og give Envold Kruse deres Omsættelse beskrevet under deres Haand og Segl, saa han derefter kan lade Jordebogen forandre. J. T. 5, 339.

¹ 28. Nov. 1606.

16. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Claus Mortensen, Rigens Skriver og Indbygger i Holbæk, der foruden anden Bygning og Bekostning, som han har opført og anvendt paa en Kronens Gaard i Gislinge, som han for kort Tid siden har boet paa, ogsaa har ladet opsætte en Hestemølle sammesteds, nu maa flytte nævnte Hestemølle med Møllehus og alt Tilbehør fra Gislinge til hans egen Gaard i Holbæk og igen lade den opsætte der, da den Bonde, der nu bor paa Gaarden i Gislinge, kun kan have ganske ringe eller slet ingen Gavn af Hestemøllen, men har mere end nok at gøre med at holde de andre Huse paa Gaarden vedlige. Sj. R. 15, 159 b.

— Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander for Sorø Skole, om at indtage Brostrup Gjeddes, Morten Skinkels, afdøde Vinskænk Johan Etwigs og Jacob Snedker i Nykøbings Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. (Somme af Brevene bleve dog daterede i Juni). Udt. i Sj. T. 20, 167.

— Miss. til Henning Gjøl. Hvad denne Brevviser, Ifver Mikkelsen, Borger i Maribo, har beklaget sig over, kan Henning Gjøl nærmere erfare af hoslagte Supplikation. Det befales Henning Gjøl straks at tilfredsstille Ifver Mikkelsen for det, som denne hidtil kan være kommen til kort, da det i sig selv er ret og billigt, for at Kongen ikke skal se sig forarsaget til at hjælpe ham til Ret ved billige Midler og for at Kongen kan blive fri for videre Overløb af Ifver Mikkelsen. Sj. T. 20, 167.

— Forleningsbrev for Niels Ifversen, Borger i Kolding, paa Kronens Part af Korntienden af Horns Sogn i Øster Herred i Lundenis Len, som afdøde M. Anders Bendtsen hidtil har haft, at nyde kvit og frit. J. R. 6, 351 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg om at lægge Ølgøe Sognetiende i Lundenis Len, som afdøde M. Anders Bendtsen, Biskop i Oslo og Hammer Stifter, hidtil har været forlenet med, ind under Lundenis Slot, bortfæste den til en anden ved første Lejlighed og aarlig gøre Regnskab for Stedsmaal og aarlig Afgift af den. J. T. 5, 339 b.

19. Maj (Frederiksborg). Miss. til menige Kanniker i Roskilde om at lade enhver af deres Tjenere i Roskildegårds Len køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg efter nærmere Tilsigelse af Peder Basse, Befalingsmand paa Roskildegård. Udt. i Sj. T. 20, 167 b.

19. Maj (Frederiksborg). Miss. til Peder Basse om at give Kapitlets Tjenere i Roskilde Len Ordre til hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 167 b.

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Arrild Hvitfeldt om at give alle Bønderne i Drachsholm Len Ordre til at begive sig til Sundby Færge og hver køre 1 Læst Kalk derfra til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 167 b.

— Aab. Brev om, at Søfren Søfrensen, der en Tid lang har tjent Kongen som Grovsmed paa Kronborg, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa denne Bestilling, for Livstid maa oppebære samme Maanedskost, som han hidtil har haft, af Kronborg Slot, for at han ikke i sin Alderdom skal blive helt forskudt og komme til at lide Armod, men af Hensyn til sin lange Tjeneste kan blive forsørget med Livsføde den korte Tid, han endnu har at leve i. Hans Maanedskost skal regnes fra 1. Maj 1605. Sj. R. 15, 159 b.

22. Maj (—). Aab. Brev om, at Kongen, der vil lade den kristelige Ordinans, hvorefter menige Indbyggere, det være sig gejstlige eller verdslige Personer, i Norge ved al forefaldende Lejlighed skulle rette sig, udgaa paa Prent, har paalagt Claus Mortensen, Rigens Skriver, at føre nøje Tilsyn med, at den bliver trykt korrekt og uden typografiske Fejl. Da Claus Mortensen nu har tilbudt at ville lade Ordinansen trykke paa sin egen Bekostning, saafremt Kongen vil give Tilladelse dertil og give ham Privilegium mod Eftertryk i nogle Aar, har Kongen, for at Ordinansen kan blive trykt saa snart som muligt og for at Claus Mortensen kan faa nogen Erstatning for sin Umage og sin Bekostning, bevilget, at Claus Mortensen straks maa lade Ordinansen trykke i København, og at ingen mod hans Vilje i de næste 10 Aar maa lade Ordinansen eftertrykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget, saafremt vedkommende ikke vil have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden til Claus Mortensen. Han skal være forpligtet til at anvende al mulig Flid paa, at Ordinansen bliver trykt korrekt. Sj. R. 15, 160 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser Femme Petersen, Borger i Helsingør, har berettet, at han for omtrent 3 Aar siden har sejlet som Styrmand med en Skipper fra Ly-

bæk, ved Navn Claus Jansen, og paa denne Rejse er kommen til at ligge for Anker under Thurbay under England. Femme Petersen er der med sin Skippers Tilladelse sammen med en helsingørsk Styrmand, Engebrecht Tønnesen, og en Dreng, ved Navn Hendrik Jeritzen, gaaet i Land, hvor de alle ere gaaede op til en Landsby omtrent 3 Stenkast fra Vandet for at købe nogen Mælk. De opholdt sig her en halvanden Time, men da de vilde gaa tilbage igen og lade sig hente om Bord, havde Skipperen draget Sejlet op og laverede ud fra Landet, hvor han lod Femme Petersen blive tilbage med Drengen, saa de maatte vandre til Fods derfra til London, henved 64 tyske Mil. Da Femme Petersen, der mener, at Claus Jansen heri har handlet ukristeligt mod ham, nu har erfaret, at Claus Jansen skal være kommen gennem Sundet, har han begæret, at han ved Claus Jansens Tilbagekomst maa faa Arrest paa denne indtil Sagens Afgørelse ved en ordentlig Dom. Det befales i den Anledning Tolderne at lade Claus Jansen og hans Gods arrestere paa en Ret, naar han kommer til Sundet. Borgemestre og Raad i Helsingør have faaet Ordre til straks at paadømme Sagen. Sj. T. 20, 168.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om, at de, naar Claus Jansen kommer til Sundet og Femme Petersens Fuldmægtige tilsige dem, skulle stævne begge Parter i Rette for sig og uden vidtløftig Proces eller Forhaling afsige Dom mellem dem, saa ingen af Parterne bliver utilbørligt opholdt. De skulle give Dommen beskreven. Sj. T. 20, 168 b.

— Miss. til Lauge Urne. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvoraf han vil se, at denne Brevviser Jens Kældersvend i Lykaa klager over nogle Domme, som Laurits Fynbo, Landsdommer i Blekinge, og Børge Ligvidtz [paa Hesteseø, Dommer til Øster Herreds Ting, have afsagt over ham, som han mener med Urette. Det befales Lauge Urne at stævne Parterne i Rette for sig og enten bilægge Striden mellem dem i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem, saa der maa vederfares enhver Lov og Ret. Han skal give sin Dom beskreven. Sk. T. 3, 299.

— Miss. til Thomas Maltesen. Alle Hendrik Belovs Arvinger have tilkendegivet, at de med det allerførste agte at skifte det Jordegods, som Hendrik Belov har efterladt sig. Da imidlertid en af Hendrik Belovs Sønner, Jørgen Belov, endnu skal være umyndig,

saa han ikke kan være sin egen Værg, og hans ældste Broder, der efter Loven ellers skal forestaa hans Værgemaal, ikke kan forestaa det, medens Skiftet staar paa, fordi han selv er Medarving og derfor er vildig i Sagen, have de anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at forestaa Værgemaalet for deres umyndige Broder, saalænge Skiftet staar paa. Kongen befaler i den Anledning Thomas Maltesen at overtage Værgemaalet for Jørgen Belov under Skiftet og paase, at der ved Skiftet vederfares ham, hvad der er billigt og ret. J. T. 5, 340.

23. Maj (Kbhvn.). Forordning om, at den St. Nicolai Kirke i København tilkommende Jordskyld af Huse der i Byen kan, naar Ejerne ikke erlægge den i rette Tid, kræves betalt af Husenes Lejere mod Ret for disse til at afdrage Udlæget i Lejen af Husene. Sj. R. 15, 161 b. K. (Tr.: KD. II. 546 f. CCD. III. 230 ff.).

25. Maj (—). Miss. til Peder Pax. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at han tilholder sig Jus patronatus til Gesnesse¹ Kirke i Engelstedt Herred i Skaane, ikke ved andet end, at nævnte Jus patronatus tilhører Kronen, skal han ved første Lejlighed erklære sig udførligt til Kongen om, med hvilken Adkomst og hvilke Breve han vil tilholde sig denne Jus patronatus, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa grundig Besked. Sj. T. 20, 169.

— Miss. til Peder Mund. Da Hans Skram til Skoufgaard har begæret noget Krongods i Skanderborg Len, nemlig 1 øde Gaard i Saubro og 1 Gaard i Ladding, til Mageskifte for 1 Gaard i Biøstrup i Ninge Herred, skal Peder Mund snarest muligt skriftligt erklære sig til Kongen om de to Krongaardes Lejlighed og Herlighed, om de ligge saa belejligt for Slottet, at de ikke kunne undværes derfra, og om Kronen kan faa Fyldest i det Gods, Hans Skram tilbyder, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hans Skram Svar paa hans Begæring. J. T. 5, 340 b.

26. Maj (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at der i hans Len [Malmøhus] findes 3 Personer, som have givet Otte Brahe til Elvit, bestalter Kapitejn hos Statterne i Nederlandene, Tilsagn om at ville indstille sig under det Kompagni, som han for kort Tid siden med Kongens

¹ Gersnäs, Ingelstad H.

Tilladelse lod hverve her i Riget, men ikke have indstillet sig til den Tid, de havde lovet. For at disse Personer kunne blive tilbørligt straffede, hvis de have forset sig, skal han ved første Lejlighed lade dem eftersøge og paagrube og sende dem fængslede til København. Kongen vil saa her træffe nærmere Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med dem. Sk. T. 3, 299 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Hermand Juel til Aabierg, Embedsmand paa Visborg, har berettet, at han for rum Tid siden¹ har faaet Ordre til at lade lave en rigtig Jordebog over, hvor meget enhver især af Kronens Bønder paa Gulland skal svare i vis Landgilde. Da Kongen nu grundigt har erfaret, at denne Jordebog ikke kan tilvejebringes uden stort Besvær og heller ikke uden største Skade for Kronen i Længden, og da der i nogle Aar er blevet gjort Antegnelse til Hermand Juels Regnskab, fordi han ikke har indleveret denne Jordebog, befales det dem herved ikke mere at besvære Hermand Juel med saadan Antegnelse, da Kongen er til Sinds at lade det bero med Jordebogen i samme Tilstand som i de forrige Lensmænds Tid. Sj. T. 20, 169.

— Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander i Sorø. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at Adelen og andre, der bo omkring Sorø Kloster, tit understaa sig til at lade deres Korn skalle og sigte paa Sigtekværnene i Klosterets Mølle uden at svare noget Toldmel derfor, saaledes som det ellers er sædvanligt paa andre Steder. Da saadant Besøg af fremmede for at faa deres Korn sigtet og malet medfører stor Ulejlighed og det i sig selv er rimeligt, at Klosteret faar nogen Gavn deraf, befales det ham at give Ordre til, at de fremmede af Adel eller andre, der herefter lade deres Korn sigte eller male i Klosterets Mølle, skulle svare en rimelig Told derfor til Klosteret, saaledes som det er sædvanligt andre Steder i Riget. Den oppebaarne Told skal han føre til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 20, 169 b.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne, Hans Lange, Knud Brahe og Erik Lunge². Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem angaaende en Arv, som er tilfalden Knud Gyldenstjerne til Tim og Fru Karen Gyldenstjerne til Hedensskifve, Hans Lauritsens Enke, efter deres Broder og Farbroder af-

¹ 13. Okt. 1600.

² J. T. har ved en Fejlskrift: Lange.

døde Peder Gyldenstjerne, at de enten skulle forlige dem i Mindelighed om denne Arv eller adskille dem ved en endelig Dom. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at denne Befaling ikke er bleven udført, befales det dem snarest muligt og inden St. Mauritii Dag [22. Sept.] i det allerseneste at indstævne begge Parter for sig og uden videre Forhaling at udføre Kongens tidligere Befaling. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Kongens Befaling. J. T. 5, 341.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Personer, ved Navn N. N., af de Løsgængere, som de for nogen Tid siden efter Kongens Befaling sendte til København, for faa Dage siden ere rømte af Kongens Arbejde, befales det dem med allerstørste Flid at lade disse Personer eftertrakte og paagribe og sende dem fængslede og velforvarede hid. — Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] Villom Lauritsen; Brostrup Gjedde [Laholm Len] Anders Qvist; Eske Bilde [Helsingborg Len] Jens Thomissen og Pouel Jensen; Mogens Ulfeldt [Christianopol Len] Peder Hagensen, Laurits Lauritsen, Strange Nielsen, Morten Pedersen og Madts Mortensen; Sten Madtsen [Bahus Len] Helge Urndt, født paa Indlandet; Mogens Kaas [Halmstad Len] Peder Andersen og Jens Pedersen. Sk. T. 3, 299 b.

— Miss. til Knud Rud. Han har indberettet, at han ved nogle uvildige Borgere i Odense har ladet tage Syn over Superintendentens Residens sammesteds, som findes at være brøstholden baade paa Sten, Tag, Bygningstømmer, Lægter, Kældelhalse, Trapper, Vinduer og Vindueskarne. Da han derhos har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med den, befales det ham ved første Lejlighed at lade Residensen istandsætte, hvor det endelig er nødvendigt, men ellers ikke, og nøje paase, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal føre denne til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 235.

— Miss. til Jørgen Brockenhuus. Af hans Beretning har Kongen erfaret, at der i Vendts og Bog Herreder under Assens Provsti, som han er forlenet med, findes nogle Kirkelader, der ere saa bygfældige paa Tømmer og Tag, at de ikke kunne istandsættes med en i Forhold til Kirkernes Indkomst ringe Bekostning. Da Kongen mærker, at Kirkerne uden nogen Skade kunne miste disse Kirkelader, og da Jørgen Brockenhuus har indberettet, at en Del af

selve Kirkerne ere saa bygfældige paa Tag og Mursten, at de snarest maa istandsættes, skal han ved første Lejlighed lade de forfaldne Kirkelader nedbryde og med Tømmeret og Stenene derfra istandsætte de Mangler, som findes paa Kirkernes og Kirkegaardenes Bygning, og anvende alt til Kirkernes Bedste. F. T. 3, 236.

28. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Æbeltoft Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig Ret til at forandre dem, eftersom det kan være ham og Riget gavnligt. J. R. 6, 352.

— Miss. til Casper Markdanner om at lægge 1 Kronens Gaard i Eresø¹ By og Sogn i Eld Herred, som afdøde Ifver Lunges Arvinger hidtil have haft i Pant, ind under Koldinghus Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 341 b.

— Miss. til Frandts Rantzau. Kongen har paa Begæring af Liberius Trebinck bevilget, at Frandts Rantzau maa tage godt Vinduesglas for de 150 Dlr., som Liberius Trebinck endnu skylder Kongen paa hans Afgift af Glashytten i Silkeborg Len. Han skal paase, at der kun bliver taget godt Glas, og beholde Glasset hos sig indtil videre. J. T. 5, 341 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Skram til Restrup paa Kronens Part af Korntienden af Singbiørg Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf han aarlig skal svare 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre, deraf de 3 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Hospitalet i Vejle. Udt. i Tb. S. 81.

29. Maj (—). Miss. til Knud Rud om at lægge Kronens Part af Korntienden af Hiastrup Sogn i Lunde Herred, som afdøde Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, var forlenet med, under Odensegaard, med det første bortfæste den for rimeligt Stedsmaal og aarlig Afgift og gøre Regnskab derfor. Udt. i F. T. 3, 236.

6. Juni (Valden). Oprejsningsbrev for Pouel Sprid i Salmindhøi², der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for nogle Ord, som han har tilsagt en Kvinde, men ikke kunnet overbevise hende om at have sagt, og for et falsk Brev, som han har baaret

¹ Erridsø. Elbo H.

² Salomonshøg, Bjærge H., Skaane.

i Rette paa Tinge; han har nu tilfredsstillet Kongens Befalingsmand paa Kongens Vegne for den Sag. Sk. R. 3, 256 b.

6. Juni (Valden). Miss. til M. Mogens Madtsen, Superintendent i Skaane Stift. Da Kongen har bevilget, at Hr. Mogens Pedersen, Sognepræst til Førsløf Sogn i Bierge Herred, maa tage sin Søn Søfren Mogensen til Kapellan, hvis denne med Hensyn til Levnet og Lærdom er duelig til at forestaa Kaldet, skal M. Mogens ordinere nævnte Søfren Mogensen til Kapellan hos Faderen, hvis han findes duelig dertil, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Sk. T. 3, 300.

— (**Laholm**). Miss. til Brostrup Gjedde [Laholm Len] og Mogens Kaas [Halmstad Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del saavel af Adelens som af Kronens Tjenere i deres Len endnu restere med en Del af det Arbejde, som de forrige Aar skulde have udført paa Befæstningen i Halmstad, skønt Kronens Tjenere af ham og Adelens Tjenere af deres Herskab til forskellige Tider ere blevne og endnu daglig blive mindede derom. Det befales dem at give alle, hvem de end tilhøre, der restere med noget Arbejde, Tilhold om ved allerførste Lejlighed at udføre det Arbejde, der endnu staar tilbage. Hvis nogle alligevel vise sig forsømmelige, skulle de bruge alle de lovlige Midler mod dem, hvorved de kunne blive tvungne til Lydighed. De maa ikke besvære de Kronens og Adelens Bønder, der have udført deres Arbejde, med noget nyt Arbejde, førend de Bønder, der restere med Arbejde, have udført dette. Sk. T. 3, 300 b.

12. Juni (Sølvitsborg). Bestalling for Bernt Petersen som Byfoged, Tolder og Sisemester i Christianopol. Han skal hjælpe enhver Mand, der kommer for ham, til Lov og Ret og paase, at Sagerne i Byen ikke underslaas eller forties. Han skal i aarlig Løn have 30 gl. Dlr., hvilke skulle betaales ham af Lensmanden paa Sølvitsborg. [Med Artkl. 1—6 i Bestall. for Toldere]. Sk. R. 3, 257.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Christianopol, der for nogen Tid siden¹ fik Fritagelse for al borgerlig Tyngelse i 7 Aar, hvilket Aaremaal nu er forløbet, fremdeles maa være fri for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og Bys Tyngelse i 5 Aar, baade de Borgere, der nu bo i Byen, og de, der herefter nedsætte sig

¹ 31. Jan. 1600.

i den, for at de kunne komme noget paa Fode og til Næring og Bjærgning. Sk. R. 3, 258.

12. Juni (Sølvitsborg). Aab. Brev om Ret for Borgerne i Christianopol til at benytte de tre Havne, Lykkeby Havn, Hammelbye Vig og Klagebek, i Øster Herred i Blekinge til Udslibning af Brændeved, dog ikke til fremmede Steder. Sk. R. 3, 258 b. (Tr.: CCD. III. 232 f.).

— Miss. til Hans Lindenov. Hans Grabow har begæret at maatte faa Kronens Part i 3 Gaarde paa Bornholm, de to kaldede Duebjerg og Biergegaard og den tredje liggende ved Semmelgaard¹, i hvilke Gaarde han selv ejer Halvparten, til Mageskifte for Fyldest af hans Gods i Jepskeer og Aakier Sogne og i Kiøllinggaard, hvorom Hans Grabow selv skal give ham nærmere Besked. Hans Lindenov skal med det første undersøge alt Godset, erklære sig udførligt til Kongen, om det Gods, Hans Grabow begærer, kan undværes fra Hammershus Slot, og i hvilket af Hans Grabows ovennævnte Gods Kronen kan faa Fyldest for sit Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hans Grabow tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 301.

— Miss. til Lauge Urne. Kongen har i disse Dage personlig og imod al Forhaabning erfaret, at det gaar meget uskikkelig til i hans Len [Elleholm] og særlig i Pugevig med fremmede og udenlandske Skibe, som der indlade Brændeved, Egetømmer og andet og udføre det mod Kongens Forbud. Kongen havde paa ingen Maade af ham ventet andet, end at han paa de Steder, hvor han havde Befaling, nøje havde paaaset, at der ikke blev gjort noget mod det nævnte Forbud, men erfarer nu, og det ganske ugerne, at det forholder sig ganske anderledes. Det paabydes ham herved alvorligt herefter at føre nøje Tilsyn med, at der i Havnene i hans Len ikke udføres Brændeved, Egetømmer eller andre forbudte Varer af fremmede og Udlændinge, saafremt Kongen ikke, hvis han herefter erfarer, at der vedblivende finder saadan Forsømmelighed Sted fra hans Side, skal tiltænke Midler, hvorved saadan ulovlig Udførsel kan blive hindret, hvorhos han ogsaa selv vil komme til at staa Kongen til Rette derfor. Sk. T. 3, 301 b.

19. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Grubbe paa Kronens og Kirkens Parter af Korntien-

¹ Simblegaard, Klemensker S.

den af Vebre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, af Lackelenge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kronen og $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{3}$ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken, og af Stefvie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 3 Tdr. Havre til Kronen og 3 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 195.

20. Juni (Frederiksborg). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck, Rentemestre. Disse Brevvisere, Joen Søfrensen og Hans Søfrensen, Borgere i Æbeltoft, have berettet, at de i 1606 have ladet sig fragte med en Skude til at føre 66 Læster Kalk til København, som de havde indskibet i Mariager Fjord. Undervejs er Skuden dreven ind for Landskrone, hvor den er bleven med Kalk og alt andet Gods, der var deri, saa intet blev bjærget og de selv næppe kom derfra med Livet. Paa deres Begæring har Kongen, i Betragtning af deres fattige Vilkaar og lidte store Skade, bevilget, at de maa faa den Fragt, som var tilsagt dem for at føre Kalken til København, hvorfor Rentemestrene skulle betale dem den akkorderede Fragt og føre den til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 170.

— Miss. til M. Joen Jacobsen om at indtage tre af Tage Krabbes Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 170 b.

— Miss. til Sten Madtsen. Lüder Ottesen, Rotter von Münster og deres Konsorter samt Arnt von Cøllen og Pouel Wubleling og deres Konsorter, Indbyggere i Lybæk, have berettet, at to af deres Skibe, hvorpaa Hendrik Brant og Hans Smid have været Skippere, for nogen Tid siden ere strandede i Bahus Len, som han er forlenet med. Da de have bragt i Erfaring, at en Del af deres Gods og Redskaber er blevet bjærget, have de endvidere begæret at maatte faa, hvad der er bjærget, mod at betale Bønderne en rimelig Bjærgeløn. Det befales ham at give de Bønder, der have bjærget Godset, Ordre til efter Søretten at lade Lybækkerne faa det bjærgede Gods og de bjærgede Regnskaber for en rimelig Bjærgeløn, saafremt det ikke har ligget bjærget over Tiden eller paa anden Maade kan være forbrudt til Kongen. Sk. T. 3, 302.

— Miss. til Tagge Krabbe om straks at lægge 5 Gaarde i

Fillie og 1 Gaard i Stafven¹, der en Tid lang have ligget under Malmøhus, ind under St. Peders Kloster² i Lund, hvorunder de tidligere have ligget, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 302 b.

20. Juni (Frederiksborg). Miss. til Bønderne i Malmøhus Len. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem holde Skovhopper, der Aaret igennem, saavel Vinter som Sommer, løbe i Skovene og gøre ikke ringe Skade særlig paa Underskoven, idet de om Foraaret afbide Knopperne, hvilket medfører, at Underskoven med Tiden helt bliver ødelagt. For at dette i god Tid kan blive forhindret, forbyder Kongen herved strengelig alle og enhver i Malmøhus Len efter denne Dag at holde løse Skovhopper paa Steder, hvor der findes Underskov, medmindre de ere saaledes forvarede, at de ikke kunne gøre nogen Skade paa Underskoven. Fordrister nogen sig herefter til at gøre noget herimod, skal han miste de Hopper, som træffes i Skovene, og desforuden straffes tilbørligt. Sk. T. 3, 302 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Skanderborg og Aakier Len og i Ning Herred om, at de herefter skulle afholde sig fra Ørredfangst. J. R. 6, 352. (Se CCD. III. 233).

— (Kbhvn.)³. Aab. Brev om, at Hans Hendriksen, Søn af Hendrik Eilersen i Kragerup⁴, Birkefoged i Kronborg Birk, efter Faderens Død maa faa den Gaard, som denne nu bor i. for en rimelig Indfæstning og mod at svare sædvanlig Landgilde og gøre sædvanlig Ægt og Arbejde og anden kongelig Tyngde deraf. Endvidere maa han efter Faderens Død faa en øde Gaards Jord i Torpen og Fjerdeparten af en anden øde Gaards Jord, som Faderen nu har i Brug efter et Brev⁵ af Kongens Fader, ligeledes mod at svare sædvanlig Landgilde og Afgift deraf. Desuden maa han beholde 2 smaa Enge, der tidligere have ligget til 2 Fiskerhuse ved Esbegierde og nu bruges under Gaarden i Kragerup, mod en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ Td. Torsk til Kronen. Han maa beholde nævnte Gaard, øde Jorder og Enge, saalænge han i rette Tid svarer sædvanlig Landgilde og gør sædvanlig Ægt, Arbejde og an-

¹ Stæfvie, Torne H. under Øfvidts Kloster.

² Efter Overskriften til Brevet skulde de lægges

mellem Breve af 23. Maj og 27. Juni.

³ I Registranten er Brevet udateret, men indført

⁴ Krogerup, Lynge-Kronborg H.

⁵ 10. Juli 1585.

den kongelig Tyngde deraf og holder Gaarden ved Magt. K. Sj. R. 15, 162 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner om straks at lægge noget Krongods, nemlig 1 Gaard, kaldet Grafngaard, i Collerup Sogn i Tørreld Herred og 2 Møller, Skoufdal og Faarup Møller, som afdøde Hendrik Belov havde Livsbrev paa, ind under Koldinghus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 342.

— Miss. til Anders Sinklar om ved første Lejlighed og med størst mulig Flid at lade undersøge, om der bekvemt kan laves et Ladested og en Havn¹ i Gladsaxe Len, og saa snart som muligt indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter. Sk. T. 3, 302 b.

21. Juni (—). Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen er til Sinds at ville anlægge en Havn ved Kivig i Gladsaxe Len, skal Anders Sinklar med det første lade det medfølgende aabne Brev læse for Bønderne i Lenet og siden, saa snart som muligt, tage fat paa Arbejdet. Kongen har givet Sten Maltessen², Embedsmand i Froste Herred, Ordre til at være til Stede og give Ordre om, hvorledes Havnen skal laves, naar han advares derom af Anders Sinklar. Sk. T. 3, 303.

22. Juni (—). Miss. til Kronens Bønder i Gladsaxe Len i Skaane. Kongen vil til Rigets forefaldende Nødtørft lade en Havn anlægge ved Kivig i Gladsaxe Len, hvor der kan ind- og udskibes Brændeved og andet til Kongens Behov, saa Kronens Under-saatter ikke skulle besværes med at føre saadant en lang Vej til andre Steder ved Stranden, men kunne have en bekvem Havn ved Haanden, hvor det kan lades og indtages. Det befales strengelig Bønderne, at de paa nærmere Tilsigelse af Anders Sinklar, Befalingsmand paa Gladsaxe, eller hans Fuldmægtige skulle møde med Heste og Vogne, Skuffer, Spader og andet for at lave Havnen, saaledes som det bliver anvist dem. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 303 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København angaaende Forandring af Rendestenen i Østergade, Højbrostræde og andre Steder for at skaffe bedre Fald for

¹ Efter Overskriften til Brevet drejede det sig om en Havn ved Kivig.

² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Madtsen.

Vandløbet i Rendestenene ned til Stranden. Sj. T. 20, 171. (Tr.: KD. V. 16).

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om med det allerførste at erklære sig til Brede Rantzau, Statholder i København, om, hvor mange Øksne der ere faldne i Stedsmaal og Sagefald siden sidste Mikkelsdag i deres Len og hvor mange der omtrent kan falde til førstkommende Mikkelsdag. De skulle endvidere befitte sig paa at købe N gode færdige Staldøksne i deres Len, betale dem af Lenets Indkomst og siden sende baade Staldøksne og Stedsmaals- og Sagefaldsøksne til København til Proviantskriver Claus Mickelborg med deres eget visse Bud, der skal fremdrive og fremfølge Øksnene og forklare, hvilke der er udgivne i Stedsmaal og Sagefald og hvilke der ere købte til Opstaldning. Øksnene skulle være her i det seneste 14 Dage før Mikkelsdag. De skulle til samme Tid fremsende N. Læster Smør af Lenets Indkomst til Proviantskriveren til Kongens Behov. — Sjælland: Ebbe Munk (Antvorskov og Korsør Len) 4 Læster Smør, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Peder Basse (Roskildegaard's Len) 4 Læster Smør, købe 20 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Mogens Gjøre (Sæbygaard's Len) købe 20 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Ditlef Holck (Trøgevelde Len) købe 20 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Vilhelm Dresselberg (Ringsted Kloster) købe 10 Staldøksne; Laurits Ebbesen (Københavns Len) købe 30 Staldøksne. — Jylland: Carl Bryske (Aarhusgaard's Len) 2 Læster Smør, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Eske Brock (Dronningborg Len) 5 Læster Smør, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Frands Rantzau (Silkeborg Len) 6¹/₂ Læster Smør, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Mandrup Parsberg (Aalborghus Len) 2¹/₂ Læster Smør; Knud Brahe (Biugholm Len) 2 Læster Smør, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Casper Markdanner (Koldinghus Len) købe 50 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne. — Fyen: Knud Rud (Odensegaard's Len) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Axel Brahe (Dalum Klosters Len) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne. — Skaane: Jacob Beck (Varberg Len) købe 50 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) købe 26 Staldøksne, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne. Sj. T. 20, 171 b.

22. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, paa 4 Stykker Eng i Megel Enge ved Ribe, som afdøde M. Jacob Madsen, Biskop i Odense, har været forlenet med, og som skulle være komne fra et Vikarie i Domkirken, at nyde kvit og frit. J. R. 6, 352 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Elinge Krabbe, Frederik Skovgaards Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Sandbye Sogn i Torne Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Sandbye Kirke, og paa Kirkens Part af Korntienden af Refvinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 195 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Kronens Bønder i Roskildegaaards Len. Da Kongen behøver et stort Antal Læster Kalk til Bygningen paa Frederiksborg Slot, paabydes det dem strengeligen, at de efter nærmere Tilsigelse af Peder Basse, Embedsmand paa Roskildeggaard, skulle begive sig til Sundby Færge med Heste og Vogne og hver køre 1 Læst Kalk derfra til Frederiksborg. Vise nogle sig forsømmelige, ville de blive tiltalte og straffede. Sj. T. 20, 170 b.

23. Juni (Kbhvn.). Forordning om Nedførsel af Brændeved til og Aabning af nogle Havne i Blekinge for Københavns Forsyning med Brændsel. Sk. R. 3, 259. (Tr.: CCD. III. 233 ff.)

— Miss. til Kronens Bønder i Øster, Bregne og Medelsted Herreder i Blekinge. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den største Part blandt dem besværes over Evne med Ægt og Arbejde til Befæstningen ved Christianopel, har Kongen, for at de ikke over Billighed skulle besværes med Tyngsel og Trældom, gjort den Forordning, at enhver, der sidder for fuld Gaard, indtil videre aarlig, beregnet fra førstkommende St. Hans Dag Midsommer, skal give Kongen 2 Rigsdaler, enhver, der sidder for halv Gaard, 1 Rigsdaler og enhver, der sidder for Fjerdingsgaard, 1 Mk. dansk, den ene Halvpart af Pengene til Mortensdag og den anden til St. Hans Dag. Endvidere skulle alle Kronens Bønder i de 3 Herreder tilsammen for denne ene Gang give Kongen 60 Heste, hvormed ovennævnte Værk skal tilendebringes. Til Foder til disse Heste skulle Kronens Bønder i Øster Herred aarlig levere 4 Læs Hø i Christianopel for hver Hest, som det efter Mandtallet

kan tilkomme dem at give, medens Bønderne i de andre to Herreder aarlig hver skulle give 1 Mk. dansk til at købe Hø for. Alle Pengene skulle til de ovennævnte Terminer betales til Lensmanden paa Sølvitsborg Slot paa Kongens Vegne. Bønderne skulle endvidere være forpligtede til at fremføre det Brændeved, som behøves til Kalkovnen i Christianopol, og Lensmanden paa Sølvitsborg skal gøre et Overslag over, hvor mange Læs enhver af dem kan tilkomme at køre. Endvidere skulle Bønderne udføre det Arbejde, som enhver af dem staar tilbage med, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt. Sk. T. 3, 303 b.

25. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Vind til Rammegaard paa Kronens Part af Korntienden af Dyby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Tdr. Byg, og af Ramme Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Rug og 8 Tdr. Byg. Udt. i Tb. S. 81 b.

26. Juni (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har tilladt denne Brevviser Niels Mogensen at opsætte og bruge en Hammermølle ved Nysseaa ved Lerbecksholt i Laholms Len, skal Brostrup Gjedde ved allerførste Lejlighed paa Kongens Bekostning lade denne Hammermølle opbygge og ligeledes paa Kongens Bekostning skaffe Niels Mogensen de Redskaber, denne skal bruge. Derimod skal Niels Mogensen paa sin egen Bekostning skaffe de Kul, han skal bruge. Niels Mogensen maa paa Kronens Grund opsøge og faa den Materie, han kan bruge, men dog kun paa Steder, hvor det ikke kan skade Bønderne. Brostrup Gjedde skal paase, at Bønderne i Lenet ikke i nogen Maade gøre Niels Mogensen nogen Hinder herpaa. Sk. T. 3, 304 b.

— Miss. til Tagge Krabbe til Jordbiørg og Sigvort Grubbe til Hofdal, Befalingsmænd paa Øfvidts Kloster og Malmøhus. For nogen Tid siden¹ have de faaet Ordre til at besigte en Gaard, kaldet Fridtshøj², i Malmøhus Len, som Erik von Kallen har begæret til Mageskifte for noget af sit Gods i Kallundborg Len paa Sjælland. Da den Gaard, som Erik von Kallen har begæret til Mageskifte, imidlertid ligger saa belejligt for Kronen, at den ikke kan afstaas, har Erik von Kallen begæret Fyldest for sit Gods i Sjælland i noget Krongods i Byen Boderup i Skiudts Herred i Skaane. De skulle med det allerførste besigte Krongodset i Boderup, udlægge Erik von Kallen Fyldest deraf for hans Gods paa Sjælland,

¹ 28. Sept. 1606.   ² Fredshøj, Skyts H.

ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 305.

26. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Jørgensen paa Kirkens Part af Korntienden af Nidløsse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre og 1 Skp. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 10.

27. Juni (—). Aab. Brev om, at Rektor ved Universitetet i København i Forening med Professorerne maa sælge den Jordskyld, som følger dem af nogle Boder og Ejendomme i København, og sætte de derved indkomne Penge paa Rente hos sikre Folk, saa at Hovedstolen altid bliver staaende urørt. Sj. R. 15, 163. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 143. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 587 ff.).

— Miss. til Morten Skinkel og andre afdøde Key Hertvigens Arvinger. Johan Poley, Kongens Ritmester, har berettet, at han for rum Tid siden har sagt god for en af deres Slægtninge, nu afdøde Key Hertvigsen, for to forskellige Pengesummer, den første 40 Pund engelsk, den anden 16 Pund legalis Mønt, til en Borger, ved Navn Thomas Oseley, Borger i Lunden i England, med en streng Forpligtelse om, at han, som brugeligt er der i Landet, vil betale Straffepenge, hvis der ikke i rette Tid for de nævnte Summer blev stillet en anden nøjagtig Forlover, som Thomas Oseley vil være fornøjet med, med forskellige andre Omstændigheder, som de nævnte Haandskrifter indeholde, og som de kunne erfare af de hosføjede Kopier eller af Johan Poley selv eller hans Fuldmægtige. Skønt han forskellige Gange har krævet sit Tilgodehavende, har han dog ikke kunnet opnaa noget og har derfor nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Betaling. Det befales dem at slaa sig selv til Rette heri og ikke forholde Johan Poley, hvad denne bevisligt kan have at kræve, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. T. 3, 237.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1607 at regne, for Jørgen Skeel til Fusing paa Calløe Slot og Len og Hassen Birk. Han skal i aarlig Genant have 450 Dlr., 7 Læster Rug, 8 Læster Byg, 450 Tdr. Havre, 10 Tdr. Smør, 30 Brændsvin, 150 Faar og Lam, 100 Gæs og 200 Høns samt al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Slottets Ladegaard, men han maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa denne Ladegaard; derimod forbeholder Kongen sig al Fordel af Lyngsbek Lade-

gaard, som skal drives med saa ringe Bekostning som muligt. Jørgen Skeel maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og have fri Olden, naar der er Olden, til sine Genantsvin og hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 353.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske til Margaard og Peder Mund til Sandbygaard. Da Kongen har forlenet Jørgen Skeel til Fusing med Kalløe Slot, som afdøde Hendrik Belov til Spøttrup var forlenet med, skulde de være til Stede, naar Hendrik Belovs Arvinger overlevere Kalløe Slot og Len til Jørgen Skeel, overlevere denne Slottet og Lenet med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som skal overleveres, besøgte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove og give Jørgen Skeel det beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 342.

— Miss. til Steen Brahe, Arrild Hvitfeldt og Hendrik Lykke om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være i København den 15. Juli for nærmere at erfare Kongens Vilje, da Kongen har nogle nødvendige og meget magtpaaliggende Ting at raadslaa med dem om. Sj. T. 20, 173.

29. Juni (—). Miss. til Hendrik Lykke om straks at lægge 1 Gaard med Skov til 100 Svins Olden og Part i en til Byen liggende Fællessø og 1 Gadehus i Glumsøe By og Sogn i Tybergs Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Lundby By og Sogn i Hammer Herred, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Jens Sparre til Vinderup, Hofsinde, ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. Sj. T. 20, 173.

— Ligelydende Miss. til Vilhelm Dresselberg om at lægge 1 Gaard i Førsløf By og Sogn, 1 Gaard med Skov til 100 Svins Olden og 1 Gadehus i Ørsløf By og Sogn og 1 Gaard i Simendrup i Førsløf Sogn, alt i Ringsted Herred, ind under Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 20, 173 b.

— Ligelydende Miss. til Steen Brahe om straks at lægge 2 Gaarde med Skov til 80 Svins Olden og 1 Gadehus i Tersløse By og Sogn i Mierløse Herred ind under Kallundborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 174.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om straks at lægge 1

Gaard og 1 Gadehus i Stillinge By og Sogn ind under Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 20, 174.

29. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Gjøe om straks at lægge 1 Gaard, der tidligere har været 2 Gaarde, i Solberg By og Sogn i Løfve Herred med 1 Gadehus paa den ene Gaards Grund ind under Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 20, 174.

— Miss. til Ditlef Holck om straks at lægge 1 Gaard i Lille Heddinge By og Sogn i Stefns Herred med en Egeskov ved Klinten til 20 Svins Olden og Fiskeri i Stranden ind under Trøggevelde Gaard. Udt. i Sj. T. 20, 174 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om straks at lægge 1 Gaard i Gladsaxe By og Sogn i Smørum Herred ind under Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 20, 174 b.

30. Juni (—). Mageskifte mellem Jens Sparre til Vinderup, Hofsinde, og Kronen. Sj. R. 15, 164. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Hoslagt sendes dem en Supplikation, hvori denne Brevviserske klager over nogen Hinder, som hendes Stiffader Laurits Lucassen, Borger i Helsingør, gør hende paa nogen Arv og Lodskifte efter hendes afdøde Moder og Broder. De skulle indstævne Sagen i Rette for sig og nøje paase, at der vederfares begge Parter, hvad billigt og ret er, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sj. T. 20, 174 b.

— Bestalling for Mester Villum som Bygmester. Han skal lade sig bruge, hvor Kongen behøver ham. Han skal, fra 1. Maj 1607 at regne, have 150 Rigsdlr. i aarlig Løn og 1½ Mk. daglig i Kostpenge for sin egen Person. Naar han faar Befaling til at udføre noget fortinget Arbejde, skal der betales ham særskilt derfor, eftersom Kongen kan blive enig med ham om, men han skal da ingen Kostpenge have i den Tid, han udfører fortinget Arbejde for Kongen; dog har Kongen bevilget, at der ikke skal ske nogen Afkortning i hans Kostpenge, medens han udfører det Arbejde paa Portene i Halmstad, som Kongen har fortinget med ham. Sk. R. 3, 260.

1. Juli (—). Miss. til Hermand Jul. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med nogle Tønder ubrugeligt Krudt, der har ligget til Inventarium paa Visborg Slot siden afdøde Jens Bildes Tid, befales det ham ved første Lejlighed at sende Krudtet til København til Kongens Arkelimester, for at

Kongen siden kan lade Krudtet renovere og forbedre, saa det igen kan bruges. Sk. T. 3, 307.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tagge Krabbe til Jordbiørg og Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Øfvidts Kloster og Malmøhus Slot. Da Børge Rosenkrantz til Ørup har begæret 10 [Gaarde] og 2 Gadehuse i Nerreby¹ i Engelstad Herred til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Gadehus i Store Bedinge, 1 Gaard i Slimminge By og Sogn, 1 Gaard, 1 Fæstjerd og 3 Gadehuse i Valdbye i Klagstrup Sogn i Vemmindhøgs Herred og, hvis det ikke forslaar, yderligere Fyldest i 1 Gaard i Klagstrup i Vemmindhøgs Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 307.

2. Juli (—). Miss. til Knud Urne til Aasmærk, Befalingsmand i Halsted Kloster, og Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer paa Laaland og Falster. Da Breide Rantzau til Rantzovholm. Statholder i København, har begæret 3 Gaarde i Vester Ulslef, 1 Gaard i Bursiø, 7 Gaarde i Tyrsted og 1 Gaard i Horrebye i Halsted Klosters Len paa Laaland til Mageskifte for 1 Gaard i Lille Lendie², 3 Gaarde i Birke, 1 Gaard i Orre³, 1 Gaard i Nybydt⁴, 3 Gaarde og 1 Bol i Svinsbiørg, 2 Gaarde i Tørnebye⁵, 1 Gaard i Kastagger, 1 Gaard i Høgsmærk og 1 Gaard i Virnebye⁶ af hans Arvegods i Nørre Herred paa Laaland, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sm. T. 6, 77.

— (Halmstad). Miss. til Mogens Kaas. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Bortfæstningen af Tienderne i Halmstad Len, om han skal forhøje Afgiften af dem til Kronen, hvor det kan ske, eller lade det blive ved den gamle Afgift, og om han skal forlange ny Indfæstning af de Tiender, der nu ere ledige siden Udstedelsen af den sidste Forordning om Bortfæstning af Tiender paa Livstid til dem, der begære det. Det befales ham ikke at besvære Indehaverne af Tienderne med større Afgift, end der er givet i deres Formænds Tid, derimod skal enhver, der vil fæste ledige Tiender paany paa Livstid, svare et rimeigt Stedsmaal af dem. Sk. T. 3, 305 b.

¹ Nederby Ingelstad H.   ² Lille Lindet, Nørre H., Laaland.   ³ Ovrebø, samme H.   ⁴ Nøbbet, samme H.   ⁵ Tjørneby, samme H.   ⁶ Vindeby, samme H.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gert Rantzov. Da der til Udspisningen paa Bremerholmen her ved Københavns Slot og paa Kongens Skibe vil behøves en hel Hob Brød, skal han hos Bønderne i sit Len [Haderslevhus] lade bage saa mange Læster Kavringbrød som muligt af det Toldmel, som er i Beholdning paa Slottet, og sørge for, at det bliver bagt saaledes, at det kan vare Aar og Dag. Han skal siden ved første Lejlighed sende Brødet til Københavns Slot til Proviantskriver Claus Meckelborg. J. T. 5, 343.

4. Juli (Varberg). Aab. Brev til Bønderne, hvem de end tjene og tilhøre, i Varberg Len om at gøre Arbejde paa Varberg Slots Befæstning. Sk. T. 3, 306. (Tr.: CCD. III. 235 f.).

— Miss. til Jacob Beck om paa Kongens Vegne at bortfæste Kirkens Part af Korntienden af Morup, Toagger og Spannderup Sogne i Varberg Len til Morten Mogensen til Østerøe, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, for en aarlig Afgift til Kirkerne og paa den Betingelse, at han skal tilbagebetale Bønderne, der hidtil have haft disse Tiender i Fæste, den Indfæstning, de have udgivet, og at han ikke maa besvære Bønderne med at køre Tienden ud af Sognene, medmindre han godvillig kan faa dem til det. Sk. T. 3, 306 b.

— (Kbhvn.). Lejdebrev for Trols i Tofte i Giøng Herred, der for nogen Tid siden er bleven beskyldt for at have dræbt Falk Hansen med en Sten i Eske Bilde til Valdens Tjener Jørgen Nielsens Hus og er bleven svoren fra sin Fred af 15 Mænd, der ere opkrævede paa Giøng Herreds Ting. Da han mener, at der er sket ham Uret, og derfor vil stævne disse 15 Mænds Tov og Afsigt i Rette paa Skaane Landsting, har Kongen nu paa hans Begæring givet ham Lejde til frit at færdes her i Riget, indtil Sagen kan blive indstævnet til og paadømt paa Skaane Landsting, hvilket uden Forhaling skal ske, saa dette Lejde ikke skal blive misbrugt. Sk. R. 3, 261.

— Miss. til Knud Rud om at hjælpe et Hospitalslem i Odense, ved Navn Laurits Jensen, til Rette efter hans indlagte Supplikation, saa at han ikke over Billighed bliver besværet af Hospitalets Folk og Tjenere, og saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Udt. i F. T. 3, 238.

6. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Ja-

cobsen i Bodumb Bispgaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Bodumb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og paa Kronens Part af Korntienden af Ydby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 81 b.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Johan Norby. Hans Broderdatter, Jomfru Abel Norby, har berettet, at hun omtrent i 10 Aar efter hendes Faders¹ Død selv, uhindret af enhver, har forestaaet sit Gods og altid efterhaanden forbedret og ikke forarget det. Da hun for kort Tid siden har krævet ham for 100 Dlr., som han efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse skyldte hende, og anmodet ham om enten at betale disse Penge eller lade hende faa en af hans Gaarde, der var sat hende som Pant for det Tilfælde, at Pengene ikke bleve betalte til den fastsatte Tid, har Johan Norby af Had paataget sig Værgemaal for hende og forbudt Bønderne at svare til hende. Hun er nu bange for, at hun i Længden og i det seneste efter Johan Norbys Død skal komme til kort ved Johan Norbys Værgemaal, da han har afhændet en Del af sin Hustrus² Gods, hvorfor dennes Arvinger, da de ikke have Livsarvinger sammen, til sin Tid kunne have Ret til at søge deres Erstatning i hans Gods, og hvis hans Gods saa ikke kan strække til, ved hun ikke, hvorledes hun skal komme til nogen Erstatning for den hende tilkommende Oppebørsel. Da hun i den Anledning har anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værge, der kan forestaa Værgemaal tilbørligt, befales det herved Johan Norby ikke at befatte sig med Værgemaal for sin Broderdatter Abel Norby, da han ikke har paataget sig det straks efter Broderens Død, medmindre han da nu kan erholde det ved Lov, Dom og Ret. F. T. 3, 238.

— Miss. til Axel Brahe om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Abel Norby, som hendes Farbroder Johan Norby til Tagemossegaard nu har villet tiltage sig, skønt han ikke tidligere har villet befatte sig med det, og forsvare hende og hendes Gods ved al forefaldende Lejlighed. F. T. 3, 239.

10. Juli (—). Mageskifte mellem Hans Lindenov til Gaufnø og Kronen. Sj. R. 15, 170 b³. (Se Kr. Sk.).

¹ Lavrids Norby. ² Margrete Basse. ³ Udenfor er skrevet Peder Stygges Skrift.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe om at lægge 1 Gaard i Cloubye¹ i Ubye Sogn i Aads Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Knudstrup i Geerslef Sogn i Løfve Herred, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Lindenov til Gafnøe, ind under Kallundborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 175.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Snertinge i Sverborg Sogn i Hammer Herred med Skov til 15 Svins Olden ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 175 b.

— Ligelydende Miss. til Ditløf Holck om at lægge 1 Gaard i Aase i Egede Sogn i Faxe Herred med Skov til 6 Svins Olden ind under Trøgevelde Len. Udt. i Sj. T. 20, 175 b.

— Miss. til Claus Daa om at lægge nogle Kronens Gaarde og Herligheden af nogle Kirkegaarde i Salling, som afdøde Hendrik Belov har haft Livsbrev paa, og som tidligere have ligget under Hald Slot, ind under Skivehus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 343.

11. Juli (—). Miss. til Laurits Kruse. Denne Brevviser, Hans Sidinckhussen, Skrædder og Borger i København, har berettet, at Laurits Kruse er bleven ham en Sum Penge skyldig for noget Arbejde og nogle Klæder, som han har gjort for ham, og da han trods gentagne Krævninger ikke har kunnet faa sin Betaling, har han nu anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. Det paalægges Laurits Kruse ved første Lejlighed at beflitte sig paa at tilfredsstille Hans Sidinckhussen for det, han skylder denne, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Anfordring i den Sag. J. T. 5, 343 b.

12. Juli (—). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har af forskellige Grunde for nogen Tid siden ladet handle med Christopher Wulf, Borger i Halmstad, om hans Gaard i Halmstad med tilliggende Vaaninger, og Gaarden er for nylig bleven vurderet, efter Christopher Wulfs Beretning saaledes som hoslagte Fortegnelse udviser. Hvis Christopher Wulfs Beretning stemmer overens med Vurderingssedlen, der skal findes i Mogens Kaas's Forvaring, skal

¹ Klovby, Arts H.

Mogens Kaas af de første Penge, der sendes ham herfra, betale Resten af Købesummen og føre dem til Regnskab. De paa Grunden staaende Huse maa Christopher Wulf beholde. Sk. T. 3, 308.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud om at erklære sig til Kongen angaaende en Klage fra nogle jordegne Bønder i Lunde Herred i Odensegaards Len over, at de besværes med mere Ægt og Arbejde, end de have gjort fra Arilds Tid af, og hvis Klagen er rigtig, afskaffe det og ikke besvære dem mod Billighed. Udt. i F. T. 3, 240.

15. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Pedersen i Hønsinge paa menige Sognemænds Vegne i Grindbye¹ Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Grundbye¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 195 b.

16. Juli (—). Aab. Brev om, at Peder Lydtzow, Borger i Roskilde, der af Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard, er beskikket til Herredsfoged i Tunne Herred, for sin Besværing i denne Stilling aarlig maa oppebære den Landgilde, 6 Pd. Korn og $\frac{1}{2}$ Ko, som svares af Kappelløfgaard i Gildebrøen Sogn i Tunne Herred, saalænge han er Herredsfoged; derimod skal Ægt, Arbejde, Sagefald eller Gaardfæstning, som falder af Gaarden, følge Lensmanden paa Roskildegaard. Sj. R. 15, 178 b.

17. Juli (—). Miss. til Søfren Ingmand, Tolder i København, om at lade Jørgen von Friborg, Bygmester paa Frederiksborg, faa 2 Læster Rostockerøl sisefrit. Udt. i Sj. T. 20, 176.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om daglig at tilsige 2 Holdsvogne fra Bønderne i Bog Herred, hvilke, ligesom det tidligere har været brugeligt, skulle holde i Assens og fremføre dem, der skulle befordres paa Kongens Pas, saa Borgerne i Assens ikke skulle besværes over Billighed med Vognægter. Udt. i F. T. 3, 240.

— Miss. til Niels Lange. Han har ved en paa sidste Herredag mellem ham og Frandts Paal til Starup og dennes Medarvinger indgaaet Kontrakt forpligtet sig til uden Forsømmelse at levere Volbierggaard med tilliggende Ejendom og de nævnte Gaard og Ejendom vedrørende Adkomstbreve, Jordebøger og Lodder fra sig. Da Kongen nu af Frants Paals og Fru Anna Vinds, Erik Skrams Enkes

¹ Grønby, Vemmenhøgs H.

Beretning har erfaret, at han forholder dem de Breve, Jordebøger og Lodder, som burde have været overleverede med Gaarden og Ejendommen, hvilket ikke kan agtes billigt, befales det ham herved, at han uden videre Forhaling skal tilstille Frants Paal og Fru Anna Vind de Breve og andet, som bør følge Volbierggaard, da det i sig selv er billigt og i Overensstemmelse med den af ham indgaaede Kontrakt. J. T. 5, 343 b.

18. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Assens og en Del af Borgerne sammesteds have berettet, at afdøde Borgemester Villom Bang ved sin Død har været saa forgældet, at hans efterladte Bo og Gods ikke paa langt nær kan forslaa til Betalingen af hans Gæld. Man har forsvoret Arv og Gæld efter ham, og han skylder Kongen en Sum Penge, ligesom han har optaget en 242 Dlr., hvoraf Renten er perpetueret til Kapellanens og Skolemesterens Underholdning, foruden hvad andet, som han skylder Godtfolk. Til Betalingen af denne Gæld findes kun ringe eller slet ingen Midler. Kongen har nu bragt i Erfaring, at Villom Bangs Fader Pofvel Bang for sig og Arvinger af Kongens Fader har faaet Skøde paa to Pladser udenfor Assens, den ene paa Saltofte Mark, kaldet Kyllingemaal, og den anden kaldet Krarupgaards Ejendom, dog paa den Betingelse, at der aarlig skal svares Landgilde af den ene til Hagenskouf Slot og af den anden til Assens og Kiernstrup¹ Kirker. Disse to Jorder har Villom Bang i sin Velmagt i Stykketal dels pantsat til forskellige Personer, dog for langt ringere Summer, end de ere værd, dels solgt dem til evindeligt Ejendom. For at saavel Kongen og Kapellanen og Skolemesteren som de andre Kreditorer kunne faa nogen Oprensning for deres Skade i disse Jorder, har Kongen bevilget, at Borgemestre og Raad i Assens i Overværelse af Lensmanden eller dennes Fuldmægtig maa lade uvildige Dannemænd vurdere alle de Parter af de to Ejendomme, som Villom Bang har pantsat, og siden paa Byens Vegne købe disse Parter til den Pris, de blive vurderede til, samt beholde dem til evindeligt Ejendom, dog paa den Betingelse, at de aarlig skulle svare 2 Pd. Byg af Kirkejorden, det ene Pund til Assens Kirke og det andet til Kiernstrup Kirke, og 1 Ørt. Byg og 22 Skpr. Havre af Krarupgaards Ejendom til Hagenskouf Slot, af hvilken Afgift Borgemestre og Raad ogsaa skulle udkræve deres Part, der have

¹ Kjærum. Baag H.

tilforhandlet sig nogen Del af disse to Ejendomme. Af den Sum Penge, som Borgemestre og Raad paa Byens Vegne efter Vurderingen skulle betale for Jorderne, skulle først tilbagebetales de Summer, som Panthaverne af Jorderne have laant paa disse; dernæst skal Kongen have betalt sit Tilgodehavende, ligesom ogsaa de Summer, der ere perpetuerede til Kapellanens og Skolemesterens Underholdning, og som Villom Bang har taget til sig, skulle betales og sættes paa Rente hos paalidelige Folk, saa Kapellanen og Skolemesteren aarlig kunne faa Renten af Pengene. Hvad der yderligere maatte blive tilovers skal komme alle Villom Bangs øvrige Kreditorer til gode. F. R. 3, 143.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Kongen har bragt i Erfaring, at Villem Spickerman, Indbygger i Odense, optræder ganske utilbørligt, tyrannisk og umenneskeligt mod sin Ægtehustru, der baade ved Dag og ved Nat besværes med ulidelig Overlast af ham, hende til daglig Sorg, ham selv til en daarlig Samvittighed og deres Naboer og Genboer, der kender deres bestialiske Omgængelse, til et ganske forargeligt Eksempel. Da Kongen som kristen Øvrighed bør føre alvorligt Tilsyn med saadant og gribe til alvorlige Midler for at faa det afskaffet, skulle de med det første kalde Villem Spickerman for sig og alvorligt foreholde ham, at han maa afholde sig fra saadant, saafremt Kongen ikke, hvis han efter denne velmente Advarsel fremdeles gør sig skyldig i saadan Uskikkelighed, skal se sig foraarsaget til, foruden den Straf, som Borgemestre og Raad paa Embeds Vegne have at paalægge ham, at lade ham straffe efter gejstlig og verdslig Ret, saa andre, der maatte have taget eller ville tage Eksempel efter ham, ved den Eksekution, der vil overgaa ham, kunne blive afskrækkede fra saadan Modvilighed. F. T. 3, 240.

— Miss. til Frandts Rantzau. I hofølgende Supplikation klager denne Brevviserske, Marine Pedersdatter, over, at Dr. Peder Ifversen, Kannik i Viborg Domkirke, der efter Loven skal være hendes Værge, ganske uformodet og uden stor Føje eller Ret paafører hende nogle unødige og skadelige Trætter og gør hende anden Ulejlighed. Da hun nu har anmodet Kongen om, at han i denne hendes højttængende Nød vil forordne en anden til Værge for hende, som tilbørligt kan forestaa hendes Værgemaal og forsvare hende og hendes Gods ved paakommende Trætter og anden Lejlighed, og da hun har berettet, at han har lovet hende at ville paa-

tage sig Værgemaalet for hende, hvis Kongen vil befale ham det, befaler Kongen ham herved straks at overtage Værgemaalet for Marine Pedersdatter, ramme hendes Gavn og Bedste i alle Maader og paase, at der vederfares hende Lov og Ret af dem, der tidligere efter Loven have forestaaet hendes Værgemaal. J. T. 5, 344.

18. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Palli Fasti til Mindstrup og Kronen. J. R. 6, 355 b. (Se Kr. Sk.).

19. Juli (—). Miss. til Albret Skeel om at lægge en halv Gaard i Billum i Vester Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Palli Fasti til Mindstrup, ind under Riberhus, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 344 b.

20. Juli (—). Miss. til Steen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der findes Brøstfældighed og Mangler baade paa Malttaarnet og Maltkøllerne paa Kallundborg Slot, saa det vil være nødvendigt at lade dem istandsætte saa snart som muligt, skal Sten Brahe ved første Lejlighed lade Taarnet og Køllerne istandsætte tilbørligt, hvor det gøres behov, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab, dog skal han paase, at Bekostningen bliver saa ringe som muligt. Sj. T. 20, 176.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Lund maa have Ret til at udskibe Varer fra Lumme Havn. Sk. R. 3, 261 b. (Se CCD. III. 236 f.).

— Miss. til Anders Dresselberg til Vognserup og Peder Basse til Siørup. Da Hendrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret 2 Kronens Gaarde i Viby By og Sogn paa Hindsholm i Fyen og en Skov, kaldet Stafverskov, til Mageskifte for 1 Gaard i Nervindinge, 1 Gaard i Steenstrup og 1 Gaard i Skuderup i Hammer Herred og 1 Gaard i Store Rodt i Bosse Herred, [skulle de med det allerførste besigte Godset paa Sjælland og sende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 20, 176. K.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup og Knud Rud til Rubierrigggaard, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard. Da Hendrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg, har begæret 2 Gaarde i Vibye By og Sogn paa Hindtsholm i Fyen og en Skov, kaldet Stafverskov, til Mageskifte for noget af hans Arvegoods paa Sjælland, hvorover der sendes dem en Besigtelse af

Anders Dresselberg til Vonserup og Detlef Holck (!) til Høygaard, [skulle de ved første Lejlighed besøgte Godset paa Fyen, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. F. T. 3, 241.

20. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Elbye og Veilby Sogne i Skovby Herred, hvoraf der aarlig skal svares 21 Ørt. Byg til Kronen og 19 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 150.

21. Juli (—). Mageskifte mellem Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og Kronen. Sj. R. 15, 173 b. (Se Kr. Sk. under 20. Juli).

— Miss. til Henning Gjøe om at lade 2 Bøndersønner, der ere flyttede fra Høystrup Len ind paa Trøgevelde Len og nu af ham forfølges til Stavns for deres Fødested, være utiltalte derfor. Udt. i Sj. T. 20, 176 b.

— Miss. til Eske Bilde. Af hoslagte Supplikation kan han udførligere se, hvad denne Brevviser har klaget over med Hensyn til nogen Overlast, der ubilligvis er tilføjet ham og hans Hustru paa deres Rejse mellem Helsingborg og Landskrone af nogle af Kronens Tjenere i Helsingborg Len. Eske Bilde skal tage sig af denne Sag og, hvis der er tilføjet Klageren nogen Uret paa hans retmæssige Rejse eller der gøres ham Uret af dem, der skulle dømme ham og hans Modparter imellem, hjælpe ham til Ret, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestering i den Sag. Sk. T. 3, 308.

— Forordning om Oppebørselen af Sundkorn og Brokorn i Halds Len. J. R. 6, 357 b. (Tr.: CCD. III. 237).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Provsten i Haderslev er død og har efterladt sig en Søn, som skal være duelig til at betjene sin Faders Kald, anmoder Kongen om, at denne Søn maa blive kaldet til Kaldet, hvis han kan kendes duelig af Superintendenten, dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 5, 345.

22. Juli (—). Miss. til Envoldt Kruse og Sigvordt Beck. Christian Holck til Høigaard, Befalingsmand paa Halddt, har berettet, at de i hans til Rentekammeret indleverede Regnskab have ført ham Afgiften af det øde Gods, som findes i Lenet, til Mangel, og derhos anmodet om, at denne Afgift maa blive godtgjort

ham. Det befales dem i den Anledning at godtgøre ham Afgiften af det Gods, som han med Tingsvidner kan bevise har staaet aldeles øde. Sj. T. 20, 176 b.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Denne Brev viser, Jens Søfrensen, har berettet, at han har en Sag at udføre med Retten mod deres Medborger Pouel Rasmussen, der skal have opbrudt nogle af hans Breve og uden hans Vidende derpaa oppebaaret og forparteret noget af hans Gods, og at han ogsaa har noget Tilgodehavende at kræve hos Margrette Sukkerbagers i Malmø. Da han har anmodet om kongelig Befordring til at blive hjulpet til Ret, paabydes det dem herved, at de uden vidtløftig Proces og Rettergang skulle hjælpe Jens Søfrensen til Ret, da det i sig selv kun er ret og billigt, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. Sk. T. 3, 308 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Aalboe Herred. Kongen har for nogen Tid siden givet Andreas Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, Ordre til at lade en Havn, kaldet Kivig, anlægge i Gladsaxe Len. Da det vil falde Bønderne i Gladsaxe Len besværligt alene at udføre dette Arbejde, paabydes det herved strengeligen Kronens Bønder i Aalboe Herred, at de efter nærmere Tilsigelse af Andreas Sinklar eller hans Fuldmægtige skulle møde med Skovle, Spader, Hakker, Jærnstænger og andre Redskaber, som de maatte faa Ordre om, og udføre det Arbejde, som Andreas Sinklar paa lægger dem. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 309.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Borgemestre og Raad i Lund have berettet, at Borgemestre og Raad i Malmø for nogen Tid siden have taget en Baad fra en af deres Medborgere, ved Navn Oluf Thuessen, fordi denne vilde udskibe noget Gods fra Lumme Havn ved Lund. Da Kongen ved et aabent Brev har tilladt Borgerne i Lund frit at besøge denne Havn, befales det dem igen at lade Oluf Thuessen faa hans Baad med deri værende Gods. Sk. T. 3, 309 b.

— Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard har berettet, at han for nogen Tid siden har begyndt at tiltale og forfølge Holger Ulfstand til Hickebierg, fordi denne vil tilholde sig en Bøgeskov, kaldet Sandløkke Skov, og skal have ladet nedhugge et Antal Bøge i denne Skov, skønt Mogens Gyldenstjerne mener, at Skoven ligger i en af

hans i Fouderup By boende Tjeneres Fredevang og arveligen er tilfalden ham efter Fru Tale Ulfstand, saaledes som han vil bevise med sin Lodseddél. Da denne Trætte nu er indstævnet til Landstinget for Lauge Urne, har Mogens Gyldenstjerne anmodet om en kongelig Befordringssskrivelse til Rettens Uddrag, for at Sagen ikke skal geraade i stor Vidtløftighed og Forhaling. Det befales ham uden al Forhaling at afsige en endelig Dom mellem de stridende Parter, saa de uden al unødigt Forhaling og Bekostning kunne komme til en endelig Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Molestering i den Sag. Sk. T. 3, 310.

22. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christian Holck, Embedsmand paa Hald Slot, paa det Brokorn, som oppebæres til Semeste, Løvel, Skinders og Langveile Broer i Halds Len. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste deraf og være forpligtet til at holde Broerne i Stand med god Bygning, godt Tømmer, Bulfjæl, Rækker ved begge Sider og Vaser ved Enderne, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover. Lider nogen Skade ved hans Forsømmelse, vil han komme til at staa Kongen til Rette derfor. Det befales Bønderne at svare Brokornet til Christian Holck til den sædvanlige Tid. J. R. 6, 358.

23. Juli (—). Miss. til Vilhelm Dresselberg om at afsige Dom mellem Borgemestre og Raad i København og deres Medbroder Oluf Madsen om de 100 Dlr. af de fattiges og Skolens Penge, som brændte i hans Hus i den store Ildebrand 1596. Sj. T. 20, 177. (Tr.: KD. V. 16 f.).

25. Juli (—). Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander i Sorø. Kongen har bragt i Erfaring, at der er et Kald ledigt i Liunge Sogn og Anneks, som Hr. Jesper er fradød, hvortil M. Joen paa Klosterets Vegne har Jus patronatus, da Sognene høre ind under Sorø Kloster. Da Kongen vil have denne Person, Hr. Peder Jacobsen, forhen Kapellan til Høye Sogn, befordret til Liunge Sogn, skal M. Joen sende ham til Sognene, for at han kan lade sig høre af Almuen og blive forordineret til dens Sjælesørger, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 20, 177 b¹.

Juli (—). Aab. Brev om, at Hendrik Waldkirck, Boghandler i København, er til Sinds ved første Lejlighed paa egen Bekostning at lade optrykke paany den af afdøde Peder Lau-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 473.

ridsen, forhen Prædikant til Tygeløsse og Klagstrup Kirker i Skaane, for rum Tid siden tilsammendragne og udgivne Katekismus med Forklaring, da den for største Delen er opkøbt, saa der kun er faa eller ingen Eksemplarer at faa af den, hvilket Optryk han formener vil være Ungdommen i Skolen og andensteds til stor Nytte saavel til Religionens Forfremmelse som i andre Maader, saafremt da Kongen vil give Tilladelse til Optrykningen og ved sit Privilegium sikre ham mod Eftertryk i nogle Aar, saaledes at han kan faa nogen Erstatning for sin paa Trykningen anvendte Bekostning og at ikke andre med ringere Besværing og Umage skulle betage ham den. Kongen bevilger i den Anledning, at Hendrik Waldkirck maa lade Bogen prente og udgaa i København, dog skal han anvende den størst mulige Flid paa, at den kan blive trykt korrekt, og at ingen i de næste 10 Aar mod hans Vilje maa lade Bogen eftertrykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget, saafremt vedkommende ikke vil have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kronen og den anden Halvdel til Hendrik Waldkirck. Sj. R. 15, 179.

6. Aug. (Stavanger). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Otte Bildt til Nes har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos ham, som Knud Gyldenstjernes afdøde Fader¹ er bleven ham skyldig paa hans Faders² Vegne, men at han ikke har kunnet komme til nogen Ende med den Sag, skønt han ofte har krævet Pengene, hvorfor han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales Knud Gyldenstjerne at slaa sig selv til Rette i den Sag og betale Gælden, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 345 b.

7. Aug. (—). Miss. til M. Joen Jacobsen, Forstander i Sorø, om at indtage Otte Bildts Søn Daniel Bildt i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 178.

8. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har eftergivet M. Laurits Skavboe, Superintendent i Stavanger Stift, de 100 Dlr., som han er bleven forstrakt med af Rentekammeret, paa Grund af den Bekostning, han med Bygning og i andre Maader har anvendt paa sin Residens, skulle de paa Laurits Skavboes Anfordring tilstille ham eller hans Fuldmægtige den af ham udgivne Haandskrift paa de 100 Dlr. Sj. T. 20, 178.

¹ Henrik Gyldenstjerne.

² Daniel Bildt.

23. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Askebryder i Pedersborg paa Kirkens Part af Korntienden af Pedersborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Skpr. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 10 b.

24. Aug. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da deres Regnskab til 1. Maj 1607 endnu henstaar uforklaret, befales det dem herved, at de med det allerførste skulle begive sig til Rentekammeret med det, forklare det og betale de Penge, som de maatte blive skyldige derpaa, og ligesaa hvad de skylde for Aarene 1605 og 1606, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal gribe til andre Midler. — Sjælland: Ditlef Holck (Trøgevelde Len). — Jylland: Manderup Parsberg (Aalborghus Len); Eske Brock (Drotningborg Len); Christian Holck (Hald Len); Casper Markdanner (Koldinghus Len); Claus Daa (Skivehus Len); Frands Rantzau (Silkeborg Len); Hendrik Belovs Arvinger (Calløe Len); Johan Rud (Ørum Len). — Fyen: Jacob Ulfeldt (Hagenskouf Len); Knud Rud (Odensegaards Len). — Skaane: Eske Bilde (Helsingborg Len); Sigvord Grubbe (Malmøhus Len); Christian Bernekov (Landskrone Len). Sj. T. 20, 178 b. K.

— Miss. til Ditlef Holck om ved Faxe at lade brænde 25 Læster ulæsket Kalk til Frederiksborgs Bygnings Behov og siden skaffe dem til Roskilde. Udt. i Sj. T. 20, 179.

— Miss. til Peder Basse, Befalingsmand paa Roskildegaard, om at modtage de 25 Læster Kalk, som Ditlef Holck skal levere i Roskilde, og siden skaffe dem til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 179.

— Miss. til Arild Hvitfeldt om at sende 4 Læster Sæderug, som er falden i Giers Herred, til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 179.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Af hans Indberetning har Kongen set, at der i Qvisserum By i Froste Herred endnu findes 2 øde Gaarde, der ikke kunne blive besatte, medmindre de maa gøres til én Gaard, dog saaledes, at der af denne skal svares samme Landgilde som af de to tilsammen. Kongen befaler ham i den Anledning at lægge Gaardene sammen til én og bortfæste dem til én Mand, dog saaledes at Landgilden bliver ligesaa stor som tidligere. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sk. T. 3, 310.

26. Aug. (Korsør). Miss. til Peder Basse. Eustachius von

Thymen, Befalingsmand paa Svenstrup, har berettet, at han for nogen Tid siden efter Loven har tiltalt Hans Pedersen, en Søn af Peder Nielsen, Herredsfoged i Ramsøe Herred, fordi han har vægret sig ved at inddrage paa Kronens Stavn, hvorpaa han skal være født og baaren. Da Hans Pedersen er bleven gjort mandhelgløs, har han hemmelig ført det Gods, han var Ejer af, bort fra Kronens Stavn og er ogsaa selv undveget. Da han nu er kommen til Stede igen, har Eustachius von Thymen ladet ham tiltale for det forrykkede Gods, og der skal gaa Dom i Sagen førstkommande Mandag paa Ramsøe Herreds Ting. Da Herredsfoged Peder Nielsen er vildig i Sagen, saa han ikke kan regnes for en upartisk Dommer, skal Peder Basse tilforordne en forstandig og uvildig Mand til at sidde i Dommers Sted og skille Parterne ad ved en endelig Dom. Sj. T. 20, 179.

29. Aug. (Middelfart). Livsbrev for Kirstine, Christoffer Bangs Enke, Borgerske i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Lyngby¹ Sogn i Lunde Herred, som er henlagt til Hospitalet i Odense, mod aarlig at svare 6 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Hospitalsforstanderne. Udt i F. R. 3, 143 b.

1. Sept. (Nygaard). Miss. til Casper Markdanner. Jens Jørgensen i Piedstuds, Niels Jørgensen i Thøen² og Hans Hansen, Møller i Follerup Mølle, Kronens Tjenere i Koldinghus Len, have berettet, at deres Gaarde og Møllen med Fæ, Kvæg og alt hvad de ejede for kort Tid siden ere brændte, og i den Anledning anmodet om at faa dette Aars Landgilde eftergivet. Kongen har bevilget, at der maa eftergives dem ét Aars Landgilde, og at de i Lenets Skove maa faa nødtørfigt Bygningstømmer til Gaardenes og Møllens Genopbyggelse, dog skal han paase, at Tømmeret bliver udvist dem paa de Steder, hvor der sker mindst Skade for Skoven. J. T. 5, 345 b.

6. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Jacob Ovid, Tolder i Aalborg, maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden borgerlig Tyngde, saalænge han er Tolder. J. R. 6, 359.

— Livsbrev for Hr. Claus Claussen, Sognepræst til Ringøfve³ Sogn, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ringøfve Sogn, som Caspar Markdanner, Embeds-

¹ Lumby. ² Vistnok en Fejlskrift for Høen o: Højen, Jerlev H. ³ Ringgive, Nørvang H.

mand paa Koldinghus, har fæstet til ham; dog forbeholder Kongen sig at tage dem tilbage mod at tilbagebetale ham det af ham udgivne Stedsmaal, saafremt det viser sig, at Tienderne ligge saa belejligt for noget af Kongens Slotte, Klostre eller Gaarde, at Kongen selv behøver dem. Han skal i aarlig Afgift af Kronens Part svare 7 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg, hvoraf der er bevilget ham 5 Ørt. Korn til hans Underholdning; Resten, 4 Ørt. Korn, skal han aarlig senest inden Fastelavn svare til Hospitalsforstanderen i Vejle. Til Ringøfve Kirke skal han af Kirkens Part af Tienden aarlig svare 8 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg og levere Kornet til Kirkeværgerne inden Fastelavn. Svares Afgiften ikke til den bestemte Tid, skal Livsbrevet være forbrudt. J. R. 6, 359 b.

6. Sept. (Koldinghus). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne, Christen Holck, Casper Markdanner og Albredt Skeel. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om at stævne afdøde Peder Rantzaus Arvinger og Bønderne under Trøiborg i Rette for sig og enten bilægge den vidtløftige Trætte mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at denne Befaling hidtil, maaske for vigtige forefaldne Aarsagers Skyld, ikke er bleven udført, paalægges det dem paany, at de ved allerførste Lejlighed og uden al Forhaling skulle stævne begge Parter i Rette for sig, da Godske Rantzau til Trøiborg selv har bevilget Befalingen og underkastet sig gode Mænds Forhandling og Dom, og i alle Maader efterkomme Kongens tidligere Befaling. J. T. 5, 346.

— Miss. til Albret Skeel. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvilke Klager denne Brevviser, Thomas Eriksen, Borger i Ribe, fremfører over Borgemestre og Raad i Ribe. Han skal ved første Lejlighed udførligt undersøge disse Klager og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare alle Omstændigheder og derefter give tilbørligt Svar. J. T. 5, 346 b.

7. Sept. (Stønderup). Miss. til Hermand Jul om at lade hugge 20 Bjælker, hver 18 Al. lang, 1 Fod tyk og $2\frac{1}{2}$ Kvarter bred, til Bygningen paa Koldinghus og levere dem til Hans Ifversen, der skal overføre dem. Endvidere skal han lade hugge og bestille de Trappesten, som Caspar Markdanner paa Kongens Vegne har skrevet til ham om, saa de kunne ligge rede, naar der til Foraaret sendes Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 3, 310 b.

10. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen af hans skriftlige Indberetning har erfaret, at Bryggepanden paa Aalborghus er saa gammel og ganske forbrugt, at det endelig vil gøres fornødent at lade den gøre om paany, befales det ham ved allerførste Lejlighed at lade lave en ny Pande og til Hjælp dertil tage det Kobber, som findes i den gamle. Bekostningen derved skal han lade føre til Udgift i Regnskabet. Da Kongen endvidere har erfaret, at det vil være nødvendigt, at den Dæmning, som er slaaet udenfor Slotsgraven, bliver forhøjet, og at Slusen bliver gjort videre, fordi det kan befrygtes, at det store Vandløb, der nedfalder fra Aaen, som løber ind i Graven, med Tiden skal udbryde Dæmningen, eftersom Slusen paa Grund af sin Smalhed ikke kan tage mod Vandet, hvilket siden ikke vil kunne repareres uden stor Bekostning og Besvær, skal han ligeledes ved allerførste Lejlighed lade Dæmningen og Slusen forfærdige, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 347.

— Aab. Brev til alle Kirkeværger i Kier, Hvetbo, Jersløf, Børlum, Venneberg og Horns Herreder under Vendelbo Provsti. Niels Krag til Agerkrog, øverste Sekretær, der er forlenet med Vendelbo Provsti, har tilkendegivet Kongen, at naar han til en bestemt Tid hvert Aar sender sine Fuldmægtige ud for paa hans Vegne at forhøre Kirkernes Regnskaber, undslaa en Del af Kirkeværgerne sig fra Tid til anden med Regnskabernes Forhøring, til stor Skade og Bekostning for ham, ligesom de ogsaa trykke sig ved at udgive det Hold, som de ere pligtige til, og som hans Formænd altid have haft. Da han har begæret, at han maa blive hjulpet til Ret og at de ved en kongelig Befaling maa blive holdte til uden Forhaling og Vidtløftighed at gøre det, som er billigt og ret, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte ham, paalægges det dem herved strengeligen, at de herefter skulle møde, naar Niels Krag vil lade Kirkeregnskaberne forhøre ved sine Fuldmægtige og de blive advarede derom, ligesom de ogsaa skulle yde ham det Hold, som de ere skyldige at svare til ham af Kirkerne, og som hans Formænd som Provster altid have haft, saa han ikke skal have Grund til yderligere Klage. Viser nogen sig forsømmelig, vil han komme til at staa til Rette derfor. J. T. 5, 347 b.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra disse Brevvisersker, Agatha Lassens og

Margrethe Withes, Indbyggere i Møgeltønder, angaaende en vidtløftig og langsom Trætte, hvori de ere komne med Benedix Rantzau til N om noget Tilgodehavende, som de efter rigtige Breve og Beviser have at kræve hos ham, hvilken Trætte nu paa Grund af Benedix Rantzaus Skudsmaal, Opsættelser og andre Aarsager har varet paa ottende Aar, til stor Bekostning for dem. Da de have anmodet Kongen om at hjælpe dem til Ret og da der er dømt endeligt i Sagen paa Birketinget, paabydes det strengeligen Landsdommerne ved første Lejlighed at stævne begge Parter i Rette for sig og uden al vidtløftig Proces afsige Dom om, hvorvidt Birke-dommerens Dom bør staa ved Magt eller ej, saa Parterne uden længere Dilation og Bekostning kunne blive adskilte og Kongen blive fri for videre Overløb, i den Sag. J. T. 5, 348.

11. Sept. (Refshøj). Miss. til Eiler Bryske og Ofve Lunge. Lucie von Hagen har berettet, at der er tilfaldet hende noget Løsøre i Arv efter deres afdøde Svoger Detlef von Qvalen, og hun har anmodet Kongen om at hjælpe hende til Rette, da hun er bange for, at der skal gøres hende Indpas paa denne Arv. Da Kongen ikke har kunnet nægte hende som en fremmed denne Begæring, befales det dem at lade hende faa al den Part, der med Rette er tilfaldet hende i Arven, uden videre Forhaling og Penge-spild. F. T. 3, 242.

— Miss. til Godske Rantzau. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvilke Besværinger disse Brevvisere, en Del Fæstebønder i Trøymborg Len, som det synes ikke ubilligt, paany have fremført over ham. Da Kongen som kristen Øvrighed, der bør tage sig af dette Riges Undersaatters Anliggender og Nød og Trang, ganske maa misbillige, at de fattige Folk saaledes blive besværede og i Længden ganske ødelagte, særlig da de jo dog ere Mennesker, selv om de ere hans Arvetjenere, anmoder Kongen ham om, selv om han ikke vil tage Hensyn til Bøndernes Elendighed, dog at betænke sin egen Samvittighed og endelig tiltænke de Midler, hvorved de fattige Folk, som han har under sig, ikke saa ganske ubilligt idelig og daglig skulle tribuleres, saafremt Kongen ikke som af Gud tilforordnet Øvrighed skal gribe til saadanne Midler, hvilket han dog gerne vilde undgaa, hvorved saadan Overvold kan forekommes og han selv en Gang for alle blive befriet for det idelige og daglige Overløb af Godske Rantzaus Bønder

mere end af andre Adeliges i Danmark, hvilket Kongen, ved Gud, allerede er mere end ked (»ofverdryssig«) af. J. T. 5, 348 b.

15. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner om ved allerførste Lejlighed at give den Maler i Kolding Ordre til straks med Vaaben og alt at afridse en Kopi af Kong Christians Stamme, som hænger i Kongens Sengekammer paa Koldinghus, og af Kong Christians og Dronning Doretas Kontrafej og siden sende Kongen det. Han skal straks sende den Stalddreng, han har i sin Tjeneste, og som Kongen i Gaar talte med ham om, over til Odense og befale ham at vente der, indtil Dronningen kommer did, saa han siden kan følge Hestene over til København. Han skal give Stalddrengen de Hjortetakker med, som staar i Kongens Gemalindes eller i Kongens Gemak, af de Dyr, der bleve slaaeede paa denne Jagt, og ligesaa ved første Lejlighed oversende det Vildtbrød, som nu er blevet saltet. J. T. 5, 349.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at fremsende Fetalje til Proviantskriveren paa Københavns Slot til Holmens og Udspisningens Behov og sende Havre til forskellige Slotte. — Sjælland: Laurits Ebbesen (Københavns Len) 20 Læster Byg, 30 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Peder Basse (Roskildegaaards Len) 35 Læster Byg, 6 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul; Ditlef Holck (Trøgevelde Len) 20 Læster Brød, hvortil han skal modtage Mel paa Roskildeggaard, at levere til Fastelavn; Hendrik Lykke (Vordingborg Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn til Foraaret; Arild Hvitfeldt (Dragsholms Len) 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 9 Læster Malt, at levere til Foraaret, 40 Læster Byg, at levere til Mortensdag, 500 Tdr. Havre, at sende til Frederiksborg inden Vinter; Joachim Bülow (Frederiksborg Len) 25 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Joachim Bülow (Kronborg Len) 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn; Steen Brahe (Kallundborg Len) 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Foraaret, og 1500 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvdelen inden Vinter, den anden til Foraaret; Ebbe Munk (Antvorskov og Korsør Len), 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at levere til Foraaret; Mogens Gjõe (Sæbygaards Len) 30 Læster Brød, at levere til Foraaret. — Jylland: Casper Markdanner (Koldinghus Len) 30 Læster Brød, at levere til St. Hansdag og 2000 Tdr. Havre, at levere paa Køben-

havns Slot, den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Carl Bryske (Aarhusgaards Len) 15 Læster Brød, at levere til Pinsedag, og 1500 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg enten inden Vinter eller straks paa Foraaret; Peder Mund (Skanderborg Len) 25 Læster Brød, at levere til Pinsedag; Frands Rantzau (Silkeborg Len) 12 Læster Brød, at levere til Pinsedag; Eske Brock (Dronningborg Len) 15 Læster Brød, at levere til Pinsedag, og 1500 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret; Manderup Parsberg (Aalborghus Len) 20 Læster Brød, at levere til Pinsedag, og 1004 Tdr.¹ Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvpart inden Vinter, den anden straks paa Foraaret. — Fyen: Jacob Rosenkrantz (Nyborg Len) 15 Læster Brød, at levere til Pinsedag. — Skaane: Sigvord Grubbe (Malmøhus Len) 25 Læster Byg, at levere inden Vinter, og 1150 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret; Eske Bilde (Helsingborg Len) 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter; Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) 6 Læster Nødkød, at købe og levere straks paa Foraaret. Udt. i Sj. T. 20, 180.

29. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hendrik Lykke til Ofvergaard, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 144. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Nerindinge med Skov til 40 Svins Olden og 1 Gaard i Steenstrup i Hammer Herred, 1 Gaard i Skuderup med Skov til 10 Svins Olden og 1 Gaard i Store Raad med Skov til 300² Svins Olden i Borse Herred ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i Sj. T. 20, 181.

2. Okt. (—). J. T. 5, 357, se 2. Dec. 1607.

3. Okt. (—). Aab. Brev om, at Herlof Daa til Snedinge, Befalingsmand paa Island, har berettet, at hans Søster, Fru Margrette Daa, for nogen Tid siden uden hans og hendes andre Venners og Frænders Raad og Samtykke, med hvilke hun billigvis burde have raadført sig, har giftet sig med en udenlandsk Person, ved Navn Wolf Strole, der udgiver sig for at være en Adelsperson, men det er Herlof Daa ganske uvitterligt,

¹ Registranten har, sikkert urigtigt: Læster.
Hundrede glemte.

² I Sj. T. er Tegnet for

om han er af adelig Stamme og Herkomst, saaledes at der ikke tilføjes Herlof Daas Søster eller hendes Slægt og Venner nogen Forkejljelse ved dette Svogerskab. Herlof Daa har derhos begæret, at han i Betragtning af disse Forhold maa faa Arrest paa sin Søsters Jordegods og paa den aarlige Landgilde og Indkomst deraf, indtil Wolf Strole kan føre nøjagtigt Bevis for, at han er født og baaren af gode Adelsfolk. Da det i sig selv er ubilligt, at en Kvindeperson af Adel saaledes selvraadigt og uden sine Venners og Frænders Vilje og Samtykke ægter en fremmed og udenlandsk Person, om hvis Herkomst og Stamme man fast ingen grundig Besked har, da det ogsaa er at formode, at saadanne Giftermaal ville give stor Irring og Uskikkelighed og i Længden kunne geraade den adelige Stand til Forsmædelse og Forringelse, saafremt der ikke i Tide bliver ført tilbørligt Indseende dermed, og da Recessen tillige klarlig formelder, at fri Kvinde eller Mø, der mod sine Venners Raad tager ufri Mand til Ægte, skal have forbrudt alt sit Jordegods til nærmeste Frænder, har Kongen af Øvrigheds Magt bevilget, at Herlof Daa maa faa alt sin Søster Fru Margrette Daas Jordegods med dets aarlige Landgilde og Indkomst, hvorsomhelst det findes her i Riget, i en fast Arrest og Beslag, indtil Wolf Strole for Kongen kan føre nøjagtigt Bevis for, at han er ægtefødt af ærlige Adelspersoner og fører adelig Stand, Stamme, Navn, Skjold og Vaaben, eller indtil der er gaaet Lov og Dom i den Sag mellem ham og Herlof Daa. Sj. R. 15, 180.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har noget vigtigt og meget magtpaaliggende at forrette i Nederlandene og ved første Lejlighed vil sende ham did som Gesandt, anmodes han om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han ufortøvet kommer til København selv femte vel stafferet, saa det kan være Kongen og hans fædrene Rige til Ære. Kongen vil her tilstille ham hans Instruks, saa han uden videre Forhaling kan begive sig til Skibs. F. T. 3, 242.

— Miss. til Palli Friis. Denne Brevviser, Madts Nielsen i Ravensbjerg, Kronens Tjener, har berettet, at han paa sin Hustrus og sine Stifbørns Vegne har en Arv at kræve hos Palli Friis, hvilken Arv er tilfalden dem efter hans Stifsøn Eske Hansen, der for nogen Tid siden er død i Palli Friis's Tjeneste. Skønt han til forskellige Tider og med ikke ringe Bekostning, For sømmelse og Ulejlighed baade ved Skrivelse og ved Fuldmægtige

har krævet sin afdøde Stifsøns Gods hos Palli Friis, har han dog intet kunnet opnaa og har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, saa han uden al Forhaling og Proces maa faa det, som hans Hustru og hendes Børn arveligen ere berettigede til. Det befales Palli Friis uden Forhindring og Indpaa at lade hans afdøde Tjeners Arvinger faa det, som arveligen er tilfaldet dem, og som de efter Loven ere berettigede til, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. J. T. 5, 349 b.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøfling Slot, og Uldrik Sandberg til Qvelstrup. Da Sten Maltessen til Holmgaard, Befalingsmand i Froste Herred, har begæret at faa 1 Gaard i Møborgsløkke i Møborg Sogn og 1 Gaard i Sivekier af Guddomb Klosters Gods til Mageskifte for 2 Gaarde i Nesom By, hvoraf den ene kaldes Aabenraa, af hans Arvegods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 350.

6. Okt. (—). Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Sengeløse, Tostrup og Ishøj Sogne og Jus patronatus til Turslund Kirke i Lille Herred, der hidtil have ligget til Roskildegaard, herefter skulle ligge under Københavns Slot. Sj. R. 15, 181 b.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen vil have Kronens Bønder i Sengeløse, Tostrup og Ishøj Sogne og Jus patronatus til Tuorslund Kirke i Lille Herred, der hidtil have ligget under Roskildegaard, lagt ind under Københavns Slot, hvortil Bønderne herefter skulle svare deres Landgilde og gøre Ægt og Arbejde, maa Peder Basse herefter ikke mere befatte sig med ovennævnte Bønder og Jus patronatus. Han skal lade Roskildegaards Jordebog forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 20, 181 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at modtage Kronens Gods i Sengeløse, Tostrup og Ishøj Sogne og Jus patronatus til Torslund Kirke under Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 20, 181 b.

8. Okt. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa en af Borgemestre og Raad i Halmstad efter Kongens Befaling forfattet Skraa¹ for Skrædderne i Halmstad, dog forbeholder Kongen

¹ Skraaen er optaget i Stadfæstelsen.

sig og sine Efterfølgere at forandre den efter Tidens Lejlighed og hans Rigers og Undersaatters Gavn. Sk. R. 3, 262.

9. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Elline Stygge til Frøstrup paa Kronens Parter af Korntienden af Øret¹ og Velbierig² Sogne og paa Kirkens Part af Korn-tienden af Øret Sogn, hvilke Tiender Jens Kaas har afstaaet til hende, dog skal hun, saasnart Jens Kaas dør, paany fæste Tien-derne. Hun skal aarlig svare 7 Ørt. Rug og 2 Ørt Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken af Øret Sognetiende og 8 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen af Velbierig Sognetiende. Udt. i Tb. S. 81 b.

10. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hans Bremmer, Ind-bygger i Malmø, paa sin egen Bekostning maa anrette en Olie-mølle i Malmø. Han skal være forpligtet til at skaffe Kongen den Olie, særlig Linolie, som denne begærer, sørge for, at den er god, og levere den til en Pris af 5 Sk. danske for hvert Pund, naar han faar Oliemøllen i Gang. For at han ikke skal anvende unyttig Bekostning eller komme til Agters og i Ulejlighed ved sit Forehavende, har Kongen bevilget, at ingen anden i de næste 8 Aar maa anrette nogen Oliemølle her i Riget. Sk. R. 3, 265 b.

— Aab. Brev om, at Hermand Jul maa udføre 80 Stald-øksne, som er staldede paa Ladegaardene under Visborg Slot, fra Gulland, dog skal han svare Tolderen sædvanlig Told og lade Ud-førelsen notere paa Brevet. Udt. i Sk. R. 3, 266.

— Miss. til Tagge Krabbe og Sigvord Grubbe. For nogen Tid siden have de i Anledning af Mageskiftet mellem Kongen og Børge Rosenkrantz faaet Ordre til at besigte noget Gods i Skaane. Børge Rosenkrantz har nu berettet, at de have besigtet baade Kronens og hans Gods og have meddelt ham, at Kronens Gods i Landgilde og Ejendom beløber sig noget højere end hans Gods. Da han i den Anledning har tilbudt at ville udlægge Kronen yderligere Fyldest enten i en ham tilhørende Gaard i Fossie i Ogsie Herred eller i en Gaard i Vemmendbye i Vemmindhøgs Herred, saafremt denne maatte ligge mere belejligt for Kronen, skulle de snarest muligt besigte begge disse Gaarde og udlægge Kronen Fyldest for det, som det i den forrige Befaling indførte Krongods er bedre end hans Gods, i den af Gaardene, som maatte ligge mest belejligt for Kronen. Sk. T. 3, 311.

¹ Ørre, Hammerum H.

² Vilbjærg, samme H.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Han har indberettet, at Kongens Farbroder Hertug Hans af Sønderborgs Fuldmægtig i nogle Aar har udført adskillige Skibsladninger Sten og Trælast fra Gulland, men naar der krævedes Told af ham deraf, har be-
 raabt sig paa, at Hertug Hans vilde ordne det med Kongen selv. Naar Hertug Hans's Fuldmægtig igen kommer til Gulland med Befaling fra sin Herre til at udføre mere, skal Hermand Jul give ham Ordre til straks paa Stedet at betale ham tilbørlig Told baade af det, han nu udfører, og af det, han tidligere har udført, men ikke fortoldet. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra nogle af Kongens Undersaatter i Visby om at maatte udføre den Tjære, som de kunne tilforhandle sig paa Gulland, fra Slide Havn. Da Kongen ikke ved, om det kan tilstedes dem uden Skade for Kronen, skal Hermand Jul ved første Lejlighed erklære sig til Kongen herom og det saa udførligt, at Kongen derefter kan give Supplikanterne tilbørlig Besked. Sk. T. 3, 312.

— Oprejsningsbrev for Fru Christentse Jul til Stubergaard, Kield Juls Enke, til, som om Sagen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Bønderne Jep Nielsen, Hans Tyfsen, Anders Madtsen, Niels Jensen Busch, Mikkell Lassen og Bertel Madtsen i Karup Sogn og Birk i Silkeborg Len, der sidste 6. Juni skulle have angrebet og fængslet en af hendes Tjenere, ved Navn Hendrik Christensen, i Heck i Søvel¹ Sogn og mod hans Vilje frataget ham en Sum Penge. J. R. 6, 360 b.

— Aab. Brev om, at Bartholomeus Wilpe paa sin egen Bekostning maa anrette et Apotek i Viborg, hvor den forrige Apoteker for nogen Tid siden har overgivet Apoteket. Han skal være forpligtet til altid at holde Forraad af gode, friske og ustraffelige Varer og af saadanne Materialia, Urter, Specerier og andet saadant, som bør findes paa et velordnet Apotek, og sælge dem til en rimelig Pris. Da der, særlig i Begyndelsen, hører stort Udlæg (»Forlag«) til at drive et saadant Apotek, har Kongen, for at Bartholomeus Wilpe bedre kan holde Apoteket ved Magt, bevilget, at han maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Farsøe Sogn i Gislum Herred, kvit og frit, og være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde indtil videre. Ingen af Borgerne i Viborg maa herefter uden Kongens Tilladelse holde Apotek i Viborg eller sælge saadanne Materialia, som bør findes paa et vel-

¹ Sevel, Ginding H.

ordnet Apotek, til Skade for Apotekeren, saafremt de ikke ville have forbrudt de Urter og Materialia, som de have at fare med. J. R. 6, 361.

10. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Sandemændene i Slaugs Herred i Koldinghus Len herefter maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, medens de ere Sandemænd, da de have klaget over, at de besværes meget med Rejser til Landstinget og i andre Maader. J. R. 6, 362.

— Miss. til afdøde Fru Barbara Vinds Arvinger. Da Madts Jonsen, Borgemester i Varde, har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos dem, som deres afdøde Hustru og Hustrus Søster Fru Barbara Vind er bleven ham skyldig, og har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Rette, saa han uden Vidtløftighed og yderligere Kræven kan komme til sin Betaling, anmodes de om uden videre Forhaling at sørge for, at Madts Jonsen bliver tilfredsstillet for det, som han med Billighed kan have at kræve. J. T. 5, 350 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Jens Mogensen til Sindinggaard har begæret at maatte faa 2 Stykker Vildtbrad af Kronens Skove til sin Bryllupskost, skal Peder Mund paa nærmere Begæring af Jens Mogensen lade skyde 2 Stykker Vildt i Skanderborg Len henimod den Tid, Brylluppet skal staa, og siden lade Jens Mogensen eller hans Fuldmægtige faa dem. J. T. 5, 351.

— Miss. til Hans Lange og Thomas Maltesen. For nogen Tid siden¹ have de faaet Ordre til at undersøge Ejendommen til nogle Kronens Gaarde i Beuling Len, som for største Delen er ødelagt af Sand, og nedsætte Landgilden, hvor denne maatte være for høj. Da Kongen nu har erfaret, at de ikke have takseret de Selvejerbøndergaarde, som fandtes, fordi Kongens Missive til dem ikke udtrykkelig formeldte noget om Selvejerbøndergaardene, befales det dem med det første at begive sig til de Selvejerbøndergaarde i Lenet, som ere ødelagte af Sandet, saaledes som Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Beuling, eller hans Fuldmægtige nærmere skulle anvise dem, undersøge, hvad Ejendom enhver Selvejergaard har, som er ufordærvet af Sand, og hvad der skal svares deraf til Kronen, og hvis det viser sig, at Selvejergaardene ere satte for højere Landgilde og Herlighed, end deres Tilliggende kan taale, nedsætte Landgilden og Herligheden, gøre en endelig Besked

¹ 22. Marts 1606.

derom, saa Kronen ikke kommer til kort og Selvejerbønderne kunne blive ved Gaardene, og give det beskrevet, saa Lensmanden kan lade Jordebogen forandre derefter. J. T. 5, 351.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde og M. Mogens Madsen, Biskop i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten til Qvinge og Sønderløs Sogne i Helsingborg Len for nogen Tid siden er død, og at der ikke er kaldet nogen Præst i hans Sted, har Kongen, der har Jus patronatus til Sognene, nu bevilget, at denne Brevviser, Peder Olsen, som en Tid har tjent som Hører ved vor Frue Skole i København, maa faa Kaldet, saafremt han findes duelig og bekvem dertil i Levnet og Lærdom. Det befales dem at sende ham til Sognene for at lade sig høre og siden hos Sognemændene ordne det saaledes, at han kan blive ordineret til Sognepræst, hvis han viser sig duelig, dog skal alt gaa efter Ordianansen. Sk. T. 3, 311 b.

12. Okt. (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten til Qvinge og Sønderløs Sogne i Helsingborg Len for nogen Tid siden er død, og at der endnu ikke er beskikket nogen Præst i hans Sted. Da Kongen gerne vil have denne Brevviser, Peder Olsen, der en Tid har tjent som øverste Hører ved Skolen her, befordret til dette Kald, anmoder Kongen Brostrup Gjedde som bedste Sognemand om ikke at modsætte sig, at Peder Olsen bliver befordret til Kaldet, saafremt han i Levnet og Lærdom findes skikkelig. Sk. T. 3, 312 b.

— Miss. til Ebbe Munk, der for nogen Tid siden paa Kongens Moder Dronning Sophies Vegne har ladet sig indføre i noget af Erik Langes og hans Hustrus¹ Gods paa Sjælland, om ved første Lejlighed at gøre Dronning Sophie Regnskab for den Landgilde, Herlighed og anden Indkomst, som han hidtil har oppebaaret af dette Gods, og tage Kvittans af hende derfor. Sj. T. 20, 182.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Peder Christensen, Raadmand i Aarhus, bevilger, at denne maa holde en offentlig Vinkælder i Aarhus med spansk og fransk Vin, saa at Borgerne i Byen og de fremmede, der komme did, kunne faa fransk og spansk Vin til Købs i Pottetal. Han maa kun indlægge, sælge og udtappe god uforplumpet og ufordærvet spansk og fransk

¹ Sofie Brahe.

Vin, og han skal sælge den til en rimelig Pris. Handler han med anden Vin, skal denne være forbrudt. J. R. 6, 362.

17. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Peder Basse. For faa Dage siden¹ har han faaet Ordre til at lade Kronens Bønder i Lille Herred følge Laurits Ebbesen, Befalingsmand paa Københavns Slot, da Kongen herefter vil have dem lagt under dette Slot. Da Kongen imidlertid har bragt i Erfaring, at tre af Gaardene i Herredet, de to kaldede Kalderupsgaarde og den tredje i Ballersbrøndt, ligge saa belejligt for Roskildegaard, at de ikke kunne undværes derfra, skal Peder Basse igen lade dem lægge ind under Roskildegaard, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Da Kongen har bevilget, at den lille Hede, som ligger udenfor Roskilde, maa blive indhegnet og indgærdet og siden skiftet mellem Borgerne i Roskilde, skal Peder Basse ved første Lejlighed lade dette ske, paase, at det gaar ligeligt og ret til, og sørge for, at de mange Gærder, der aarlig sættes omkring Byen, kunne blive afskaffede. Sj. T. 20, 182.

— Miss. til Carl Bryske. Peder Nielsen i Aarhus har for nogen Tid siden ægtet en Kvindeperson, ved Navn Kirsten Hansdatter, skønt hun tidligere har været trolovet med Hans Eriksen i Helsingør og af Roskilde Kapitel er dømt til at efterkomme sin Trolovelse og Ægteskabspligt, saaledes som Carl Bryske vidtløftigere kan se af den medfølgende Dom og de andre i Sagen gaaede Dokumenter. Da Kongen som af Gud tilforordnet Øvrighedsperson ikke vil lade saadan Letfærdighed gaa ustraffet hen, skal Carl Bryske lade Kirsten Hansdatter tiltale og forfølge til Doms, tage Dom over hendes Boslod, baade den hun havde, da hun rømte her fra Landet, og den, der herefter arveligen er tilfalden hende, om den ikke bør være forfalden til Kronen, og siden erklære sig udførligt til Kongen om den ganske Proces. J. T. 5, 351 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jørgen von Freiborg, Kongens Bygmester, der har forpligtet sig til ved første Lejlighed og paa egen Bekostning baade for sig og sine Folk at opmure af Grunden to Broer for Faurholms Ladegaard

¹ 6. Okt.

udenfor Frederiksborg, for dette Arbejde skal have 220 Rigsdlr., hvilke Lensmanden paa Frederiksborg skal betale ham, eftersom Arbejdet skrider frem. Sj. R. 15, 182¹.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck om uden al Forømmelse at fremsende den Kalk, som han tidligere har faaet Skrivelse om, for at Arbejdet paa Frederiksborg ikke skal blive forsømt. K. Udt. i Sj. T. 20, 182 b.

19. Okt. (—). Søpas for Niels Gregersen, der med Kongens Skib den røde Løve skal begive sig i Vestersøen til England. Hvis han paa Grund af hastig indfaldende Vinter og Frost bliver nødt til at løbe ind i nogle af Kronens Havne under Norge eller andensteds her i Riget, skal Lensmanden i det Len, hvor han indkommer, lægge Baadsmændene i Borgeleje i de nærmest liggende Købstæder indtil Foraaret, da de saa kunne komme hid med Skibet, og skaffe ham fuld Skibsladning af Tømmer, Deler eller andet paa Hjemrejsen, for at Skibet ikke skal løbe ulastet tilbage. Sj. R. 15, 183.

— Miss. til Andreas Sinklar. Frederik Qvitzov til Qvidtzovsholm har berettet, at han for nogen Tid siden har sagt god for afdøde Hans Spiegel til Fru Øelgaard von Qvalen til N for 500 Rigsdlr. med aarlig Rente. Da han mener, at et af Fru Øelgaard selv i 1599 udstedt Brev, hvori hun paa Begæring af Hans Spiegel har nedsat Renten, der nu kræves af ham som Forlover, skal findes blandt Hans Spiegels Breve, som staa forseglede paa Gladsaxe Slot, og har begæret, at Brevkisten med Kongens Tilladelse maa blive aabnet og Eftergivelsesbrevet tilstillet ham mod Reversal, befales det herved Andreas Sinklar straks at lade det nævnte Brev optage af Hans Spiegels Brevkiste og siden tilstille Frederik Qvitzov det mod hans Reversal, da det i sig selv er billigt og ret. Sk. T. 3, 313.

— Miss. til Johan Brockenhuus. Da Axel Rosenkrantz til Halkier ved første Lejlighed vil skifte efter sin afdøde Hustru² med sin Søn Niels Rosenkrantz, skal Johan Brockenhuus paatage sig Værgemaalet for denne, medens Skiftet staar paa, og paase, at han ved Skiftet faar Fyldest for sin Part. J. T. 5, 352.

20. Okt. (—). Aab. Brev om, at Kirstine Nielsdatter,

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 579.

² Ellen Jensdatter Juel.

Dr. Jacob Hasenbarts Enke, uden Stedsmaal maa faa Kronens Part af Korntienden af Store Høddinge Sogn og beholde den kvit og frit indtil videre. Det befales Sognemændene at tiende retfærdigt og at yde Tienden i Negene. Tiender nogen uretfærdigt, skal Kirstine Nielsdatter have Fuldmagt til i Nærværelse af Lensmanden eller dennes Fuldmægtig at lade hans Korn kaste, og hvis det viser sig, at han har forset sig, skal han straffes tilbørligt efter Recessen. Sj. R. 15, 182 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen er til Sinds, at den store Lade paa Nygaard Ladegaard skal nedtages og skaffes over til Københavns Slot, skal han slutte Kontrakt med en Tømmermand om snarest muligt at nedtage Laden og det med den Agtsomhed, at den ufordærvet kan blive nedbrudt og siden igen blive opsat her. Casper Markdanner skal derefter en Gang i denne Vinter lade Laden føre ned til Ladestedet, hvor Kongen saa til Foraaret kan lade den hente. Kongen har bevilget, at Niels Krag til Agerkrog, øverste Sekretær, maa faa det Hus paa Ladegaarden, hvorigennem Porten gaar, med Sten og alt for en rimelig Pris. Casper Markdanner skal ved allerførste Lejlighed lade dette Hus vurdere og siden lade ham faa det med Sten og alt. Naar Huset er taget ned, skal han paa Niels Krags eller hans Fuldmægtigs Anfordring skaffe Niels Krag saa mange af Kronens Bønder, som behøves til at føre Huset med Tag og Mursten samt 4 Fag af det Fæhus, som staaar derved, og de Mursten af Laden, som han kan bruge, fra Nygaard til Stenderup. De to Loftter høje Huse, som staa paa Nygaard og Vanckdrup, skal Casper Markdanner ligeledes lade tage ned, da Kongen deraf vil lade opføre et godt Hus paa Hindtsgafvel. Staldene paa Nygaard og Vanckdrup skal han derimod holde vedlige, saa Kongen kan have dem at bruge, naar han jager paa de Steder. De øvrige Huse paa disse to Steder og paa Skødde skal han lade vurdere og gøre i Penge og føre disse til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 353 b.

— Aab. Brev til Ribe Kapitels Bønder i Slaugs, Øster og Nørre Herreder. Kongen har bevilget Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, at han maa faa et Hus, som staaar paa Nygaards Ladegaard, og at Kronens Bønder i Koldinghus Len maa føre Huset med Sten og alt til Stenderup i Antsager Sogn i Øster Herred.

For at han kan faa Huset med Tilbøhr videre til sin Gaard Aggerkrog, paabydes det strengelig Kapitlets Bønder i de nævnte Herreder at møde med Heste og Vogn i Stenderup til den Tid, da Niels Krag eller hans Fuldmægtige tilsige dem, for hver at føre et færdigt Læs Sten eller Tømmer af Huset til Aggerkrog. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. J. T. 5, 352.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ribe Kapitel om at bevilge og i Tide give dets Bønder i Slaugs, Øster og Nørre Herreder Ordre til at møde i Stenderup med Heste og Vogn, naar de tilsiges af Niels Krag, for hver at køre et godt Læs Tømmer eller Sten til hans Gaard Aggerkrog. J. T. 5, 353.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Da Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Koldinghus Len maa føre et Hus, som Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, har tilforhandlet sig af Kongen, fra Nygaard Ladegaard til Stenderup, skal Ulrik Sandberg efter nærmere Begæring af Niels Krag eller hans Fuldmægtige, tilsige saa mange af Kronens Bønder i Lundenes Len, som behøves, til sammen med Ribe Kapitels Bønder i Slaugs, Øster og Nørre Herreder at føre nævnte Hus med Tag og Mursten fra Stenderup til Aggerkrog. J. T. 5, 353.

21. Okt. (—). Søpas for Christen Ross, Skipper paa Trost, til Nederlandene [ligelydende med Søpas af 19. Okt. for Niels Gregersen]. Udt. i Sj. R. 15, 183 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Christopher Ulf, Borger i Halmstad, er bleven nogle af Kirkerne i Halmstad Len en Sum Penge skyldig, skal Brostrup Gjedde oppebære Afgiften af de Tiender i Laholms Len, som Christopher Ulf er forlenet med, indtil den Restance, han staar i til Kirkerne, dermed er betalt. Han skal siden efter nærmere Anvisning af Mogens Kaas, Befalingsmand paa Halmstadgaard, tilstille Kirkeværgerne for Kirkerne den dem skyldige Restance, saa de paa Kirkernes Vegne kunne blive fuldstændig tilfredsstillede. Sk. T. 3, 313 b.

24. Okt. (—). Aab. Brev om, at den nord for Helliggejst Kirke liggende Plads, kaldet Urtegaarden, her efter maa være forordnet til Begravelsessted til Helliggejst Sogn. Sj. R. 15, 184. (Tr.: KD. II. 547 f.).

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz om at hjælpe Godske Lindenov til sin Betaling hos Biørn Marqvorsen, Raadmand i Nyborg, for nogle Øksne, som denne har afkøbt Godske Lindenov. Udt. i F. T. 3, 243.

25. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør og Køge. Kongen har bragt i Erfaring, at der i disse Byer opkøbes saa mange tomme Tønder som muligt, hvilke siden ikke alene udføres af Riget som hele Tønder, men ogsaa slaæede i Stykker og Staverne indpakkede i andre Tønder, hvilket medfører, at baade Kongen selv og Indbyggerne i Byerne, Bryggere og andre, komme til at lide Mangel paa tomme Tønder til Øl, Malt eller anden Fornødenhed. Det paabydes i den Anledning Borgemestre og Raad at træffe alvorlige Foranstaltninger til, at dette Misbrug kan blive afskaffet, saa baade Kongen og andre, der behøve tomme Tønder, kunne faa saadanne i deres Byer til en rimelig Pris ligesom paa andre Steder, og lade dem straffe, der udføre tomme Tønder. Sj. T. 20, 186 b. K.

26. Okt. (—). Aab. Brev til de Ribe Kapitels Bønder i Øster og Nørre Herreder, som Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, har i Forsvar eller herefter faar i Forsvar til det Kannedømme og Præbende i Ribe Domkirke, som han er forlenet med, hvorved det alvorligt paabydes dem, at de efter Tilsigelse af Niels Krag eller hans Fuldmægtig skulle gøre Ægt og Arbejde, Pløjning, Møgagen, Tørveskær og Høstgerning til hans Gaard Aggerkrog lige med hans egne Arvetjenere. Viser nogen sig modvillig og forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. J. T. 5, 354.

27. Okt. (—). Kvittansiarum til Abbel Hansdatter, Dr. Anders Christensens Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Sorø Kloster fra 13. Juni 1602, da han fik det i Forlening efter afdøde Niels Krag, til 10. Maj 1607, da hun blev det kvit efter hendes Husbondes Død, for den i denne Tid oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 185.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Everhardt Zimmer, der for nogen Tid siden paa Grund af sin Forseelse er bleven forvist af sin Tjeneste i Tyske Kancelli og ogsaa af den Grund har maattet rømme Landet, havde kort forinden trolovet sig med

Kongens Hofsmeds Datter, Margrete Andersdatter. Da Everhardt Zimmer nu i over 3 Aar har været ude af Riget og ikke kan tilstedes at komme herind igen, har Margrete Andersdatter begæret, at de maa blive skilte ad ved kongelig Bevilling, og at hun maa blive fri for sit Ægteskabstilsagn. Kongen har bevilget dette og befaler Kapitlet at stævne Sagen i Rette for sig til den første Tamperdag før Jul og skille Parterne ad ved Dom. Sj. T. 20, 183.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om for denne ene Gang at tillade Morten Jørgensen, Indbygger i Rostock, at udføre en Skude Brændevad fra Blekinge. Udt. i Sk. T. 3, 314.

— Aab. Brev om, at Hospitalsforstanderne i Odense have berettet, at der paa Sortebrødre Kirkegaard staar et forfaldent og øde, men dog af Grund opmuret Hus, hvoraf der fra Arilds Tid skal have været svaret en aarlig Afgift, 1 Pd. Byg, 1 Otting Smør og 8 Mk. dansk, til de fattige, hvilken Afgift dog i langsommelig Tid ikke har været svaret, fordi Pladsen staar ganske øde og Huset i mange Aar ikke har været beboet af nogen. Skønt de fattige godt kunde komme til deres Indkomst igen, hvis det gamle Stenhus maatte nedtages og Pladsen bebygges med Boder og i andre Maader, saa der deraf kunde svares en bestemt Rettighed til Hospitalet, have de dog hidtil ikke kunnet iværksætte dette paa Grund af forskellige Trætter, der ere paaførte dem og deres Formænd af nogle Adelsmænd, men de have nu anmodet om Kongens Tilladelse til Husets Nedbrydelse og Pladsens Benyttelse. For at Hospitalet igen kan komme til den Indkomst, som ved Fundatsen er tillagt det af denne Plads, og for at Byen kan blive forsynet med gavnlige Huse paa dette Sted, tillader Kongen, at Hospitalsforstanderne maa lade det gamle Stenhus nedbryde og i Stedet opføre nyttige Huse og Boder paa Pladsen til Bedste for de fattige, saafremt ingen adelige, efter at der er givet dem, som formenes at have nogen Interesse deri, Varsel ved dette aabne Brevs Forkyndelse paa Fynbo Landsting, fremkomme med nøjagtig Adkomst, Brev og Segl paa nogen Del af Pladsen, hvormed de lovlige kunne forhindre denne Kongens Bevilling. F. R. 3, 146.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, da Skolemesteren i Vejle har saa ringe Underholdning, at man ikke kan faa nogen til at betjene Kaldet, medmindre han faar større Indkomst, henlægger Vindinge Sogn til Vejle Skole, saa at den, som er Skole-

mester, skal gøre Tjeneste i Sognet, og Bønderne i Sognet skulle svare Skolemesteren Tiende og andet, som de ere pligtige at svare Sognepræsten. J. R. 6, 363. (Tr.: Dsk. KL. III. 27 f. (efter en Afskrift)).

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til de Hospitalstjenere, som ligge til Vartof, om, at de i Aar skulle svare Malt i Stedet for Byglandgilde. Sj. T. 20, 183. (Tr.: KD. V. 17).

— Miss. til Kongens Befalingsmænd i Aarhus og Viborg Stifter. Kapitlet i Viborg Domkirke har berettet, at den Hjælp, som Kongen for nogen Tid siden har bevilget til Viborg Domkirkes Bygning, endnu ikke er fremkommen, men at en stor Hob Kirker endnu restere med den, og derhos anmodet om Kongens Befordring til at faa den resterende Hjælp ind. Det paabydes dem strengeligen hver i sit Len at sørge for, at de Kirker, der endnu restere med Hjælpen, fremsende denne med det allerførste, saa Domkirkens Bygning ikke skal blive forsømt derover. J. T. 5, 354 b.

2. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen forbyder Indførsel og Salg her i Riget af de Kalendarier og Almanakker, som Dr. David Herlichius, ordinarius Physicus i Lybæk, lader trykke i Lybæk. Sj. T 20, 183 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. IV. 591 f. (med Dato: 21. Nov.)).

— Miss. til Landsdommerne over alt Riget om at lade ovenstaaende Forbud mod Dr. David Herlichius's Almanakker, Prognostica og Kalendarier forkynde paa alle Landsting og holde det i god Forvaring ved Tinget. Sj. T. 20, 184.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Brevviser, Adser Nielsen i Giefntofte i Københavns Len, Kronens Tjener, har berettet, at Laurits Ebbesen tiltaler ham for 1 Fjerd. Smør og 1 Td. Havre, der efter Jordebogen for nogle Aar siden skal være svaret af den Gaard, han bor i, paa Grund af Forskaansel for Ægt og Arbejde. Denne Afgift har dog ikke været krævet af ham eller hans Formand, førend han nu kræves for Afgiften i en samlet Sum for alle de Aar, han har boet paa Gaarden, og han har derfor begæret at maatte blive fri for denne Tiltale, da han ingen Forskaansel nyder for Ægt og Arbejde. Da der til den Gaard, Adser Nielsen bor paa, ikke ligger mere Ejendom end til de andre Gaarde i Giefntofte, der svare samme Landgilde som hans, og han heller ikke nyder større Frihed for Ægt og Arbejde end de

andre i Byen, skal Laurits Ebbesen slette ovennævnte Fjerd. Smør og Tønde Havre i Jordebogen og lade Adser Nielsen være fri for al Tiltale for denne Afgift. Sj. T. 20, 184 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Børge Rosenkrantz til Ørup og Kronen. Sk. R. 3, 266 b. (Se Kr. Sk. under 8. Nov.).

— Miss. til Sigvord Grubbe om straks at lægge 1 Gaard i Slemminge By og Sogn, 1 Gaard og 3 Gadehuse i Valdbye i Klaxstrup Sogn, 1 Gaard i Klaxstrup By og Sogn og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Store Beddinge By og Sogn i Vemmendehøgs Herred og 1 Gaard i Fussie By og Sogn i Oxie Herred, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Børge Rosenkrantz til Ørup, ind under Malmøhus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 314.

8. Nov. (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser Pouel Mikkelsen, Borger i Trelleborg, beretter, at han for nogen Tid siden er bleven forfulgt og gjort fredløs for Vold og Ran, og begærer at maatte faa sin Fred igen. Sigvord Grubbe skal erklære sig, om Pouel Mikkelsens Fremstilling er rigtig og om han ellers hidtil har forholdt sig tilbørligt, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Pouel Mikkelsen tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 314 b.

9. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give Borgerskabet Tilhold om at betale den Jordskyld og Husleje og de Rentepenge, som de restere med til Hospitalet i Vartof. Sj. T. 20, 185. (Tr.: KD. V. 17).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at give to af deres Medborgere, Erik Skriver og Jens Skriver, Tilhold om at betale Hospitalsforstanderen i Vartof den Jordskyld, de restere med af deres Gaarde i København. Udt. i Sj. T. 20, 185 b.

10. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at give deres Medborger Claus Hansen Tilhold om at betale Hospitalsforstanderen i Vartof den Husleje, han resterer med af en Hospitalsgaard i København. Udt. i Sj. T. 20, 185 b.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne, Oluf Rosensparre, Eske Brock, Corfidts Thott, Morten Venstermand, Christoffer Bild, Jost Vasbyrd, Fru Margrete Gjøe Erik Lykkes, Fru Margrete Viffert og

andre Axel Tønnesens Arvinger. Da Kongen af Indberetning fra Forstanderen for det til Vartof flyttede Hospital i København har set, at de endnu restere med nogle Aars Jordskyld til Hospitalet af deres Gaarde, skønt den gentagne Gange er krævet hos dem, befales det dem herved, at de inden Fastelavn skulle betale Hospitalsforstanderen, hvad de indtil denne Dag ere blevne de fattige skyldige, og siden i rette Tid udgive deres Jordskyld, da ellers Jordskylden vil blive krævet hos de Folk, der bo i deres Huse, og siden blive afkortet i deres Husleje. Sj. T. 20, 185 b.

10. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Krafse om at betale Hospitalsforstanderen de Rentepenge, han resterer med til Hospitalet. Udt. i Sj. T. 20, 186.

— Bestalling for Anders Mikkelsen, Borger i København, som Byfoged i København, ligelydende med Bestalling [8. Juni 1597] for Byfoged Peder Andersen. Han skal, regnet fra 16. Juni 1606, have samme Løn som sin Formand. Udt. i Sj. R. 15, 185 b.

11. Nov. (—). Miss. til Ebbe Munk om at sende 8 kalkunske Høns fra Antvorskov til København. Udt. i Sj. T. 20, 186.

12. Nov. (—). Miss. til Brostrup Gjedde til Tommerup og Tagge Krabbe til Jordbiery, Befalingsmænd paa Laholm Slot og Øfvidts Kloster. Da Eske Bilde til Valden, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har begæret Kronens Gaard, kaldet Hulbierysrødt, i Kiernerup Sogn i Bierre Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Egidt, i Rye Sogn i Nørre Asboe Herred og 1 Gaard i Lillerød i Bierre Herred af hans Arvegods, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 315.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har af hans Indberetning set, at Bønderne i Baarsløf og Harrested¹ Sogne i Helsingborg Len vise sig meget modvillige og ikke ville antage den Person, som Kongen har givet Eske Bilde Ordre til at indsætte til Sognepræst i Sognene, skønt de ikke have noget at klage hverken over hans Lærdom eller hans Levnet. Da Bønderne ikke kunne angive nogen rimelig Grund til deres Genstridighed og ej heller have noget at klage over Personen, skal Eske Bilde indsætte

¹ Fejlskrift for: Fjærested, Luggude H.

den nævnte Person til Præst i Sognene og alvorligt formane Bønderne til at afholde sig fra saadan Genstridighed, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt. Sk. T. 3. 315 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Corfits Rud. For kort Tid siden har Kongen skrevet til Casper Markdanner, Befalingsmand paa Koldinghus, om, at han paa nærmere Begæring af Corfits Rud eller dennes Fuldmægtig skal lade Corfits Rud faa 2 to Lofter høje Huse paa Nyegaard og Vamdrupgaard og lade Kronens Bønder føre Husene ned til Vandet. Af disse Huse vil Kongen siden have opført et godt og bekvemt Hus paa Hindsgafvel Slot, hvori Kongen og hans Gemalinde kunne have nødtørfdig Bolig med Gemakker og andet Tilbehør, naar de komme did. Corfits Rud skal slutte Kontrakt med en Tømmermand, der, naar Føret bliver saaledes, at Husene kunne nedbrydes og flyttes, skal begive sig til de nævnte Gaarde for at nedbryde Husene og siden, efter Corfits Ruds nærmere Anvisning, samle og opsætte dem. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 243.

— Miss. til Peder Mund. Kongen har paa Begæring af Kronens Bønder i Huorndrup, Gandrup og Hafverballe i Skanderborg Len, der have klaget over, at Roden af deres Rug og Hvede sidste Aar er afædt af Orm og aldeles fordærvet, bevilget, at enhver af dem maa blive forskaanet for Tredjedelen af dette Aars Landgilde. J. T. 5, 355.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Hansen og Oluf Søfrensen i Nærum paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Søllerøds Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken og 1 godt Læs Langhalm til Ladegaarden her for Slottet. Udt. i Tb. S. 10 b.

16. Nov. (—). Forleningsbrev for Knud Jørgensen, Slotsskriver paa Københavns Slot, paa det efter afdøde Laurits Muelle ledige Vikarie i Lund Domkirke. Udt. i Sk. R. 3, 266.

18. Nov. (—). Miss. til Anders Dresselberg til Vognserup og Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Roskildegaard. Da Hendrik Lykke til Ofvergaard, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, har begæret Kronens Ø, Dubsø¹, i Egisborre Sogn i Hammer Herred til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Nørre Vallenrød², i Mierløse

¹ Dybsø, Hammer H.

² Nørre Vallingrød, Merløse H.

Herred, [skulle de med det allerførste besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 20, 186 b.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra denne Brevviserske, Usse, Egbert Hackis Enke, i Kolding, hvori hun klager over, at hun tiltales og forfølges af dem for en Gaards Ejendom i Skov og Mark der sammesteds, som efter deres Formening skal være forfalden til Byen, fordi hun imod Kongens Brev af 12. Juni 1588 for nogen Tid siden har skødet den til Knud Gyldenstjerne. Hun beklæder, at denne hendes Forseelse er sket af Uvidenhed, idet hun ikke, da hun bortskødede Gaarden, har vidst det mindste af dette Kongens Mandat at sige, og hun har nu anmodet Kongen om at maatte være fri for denne Tiltale, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Det befales dem at lade hende være fri for Tiltalen og ikke gøre hende nogen Hinder paa hendes Gaard med tilliggende Skov og Mark for denne hendes Forseelses Skyld. J. T. 5, 355 b.

19. Nov. (—). Forleningsbrev for Hr. Peder Skellerup paa et efter afdøde Caspar Apoteker ledigt Vikarie i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 15, 186.

22. Nov. (—). Miss. til Knud Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser, Jørgen Pedersen, født i Lille Dalbye i Biugholm Len, hvori denne klager over, at der gøres ham Hinder paa en Arv, som er tilfalden ham der sammesteds efter hans Forældre, og begærer at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales Knud Brahe at hjælpe ham til Ret, saa der ikke sker ham noget med Hensyn til denne Arv, som er mod Ret og Billighed. J. T. 5, 355 b.

27. Nov. (—). Miss. til Hendrik Rammel. Da Kongen behøver forskellige Slags Tømmer til Skibsbygningen paa Bremerholm, skal Hendrik Rammel lade det Tømmer, som sidste Aar er blevet hugget og skovskaaret i Skovene i hans Len, nemlig 9 Tylter Planker og Barkholter, og de Vognskud, som ere blevne huggede forrige Aar, føre ned til Ladestedet. Endvidere skal han i Vinter lade hugge 100 Stykker Barkholter og 3 Tylter Bjælker, hver 18 Al. lang, og lade det føre ned til Ladestedet. Han skal lægge alt saaledes, at Strømmen ikke bortdriver det, og med det første sende Breide Rantzau, Statholder i København, Besked derom, saa denne til Foraaret kan sende Skibe efter det. Sk. T. 3, 316.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om i Vinter at lade 18 store Blokke i Skovene i hans Len hugge og skære i Planker. Endvidere skal han lade hugge 10 Tylter Planker, 100 Stykker Barkholt, 2 Tylter Skærstokke og 2 Tylter Bjælker, hver 18 Al. lang. Endvidere skal der hugges 50 Træer til Slagstyrer og 8000 Nagler i Medelsted og Øster Herreder og 10 Tylter blekingske Bord i Bregne Herred, hvilket siden skal føres ned til Ladestedet. Udt. i Sk. T. 3, 316 b.

28. Nov. (—). Miss. til Casper Markdanner om i sit Len [Koldinghus] i Vinter at bestille og lade lave 20 Rustvognskurve til Kongen, saa de kunne blive sendte til København straks paa Foraaret. Hvad de komme til at koste, skal han føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 356.

29. Nov. (—). Miss. til Ditlef Holck om at lade brænde 3 Læster ren Kalk uden Sten og Grus i Trøgevelde Len til Frederiksborgs Bygnings Behov og fremsende den. Udt. i Sj. T. 20, 187.

30. Nov. (—). Fundats paa Hospitalet i Vartov. Sj. R. 15, 186. (Tr.: Hofman, Fundationer X. 40—44).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Daa til Rafnstrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Herlofmagle Sogn i Tybierig Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og 7 Pd. Byg til Kronen og Kirken, og af Korn-tienden af Skielby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Gryn. Udt. i Tb. S. 10 b.

1. Dec. (—). Miss. til Albret Skeel, Befalingsmand paa Ri-berhus. Kongen har af Forstander i den kongelige Skole i Sorø M. Joen Jacobsens Beretning erfaret, at begge Kirkerne i Varde ere meget bygfældige, saa det er at befrygte, at de ville falde helt ned, hvis de ikke i Tide blive hjulpne, hvilket skyldes, at der til disse Kirker ikke er bevilget nogen Indkomst af Borgerskabet enten for Ligs Begravelse i Kirkegaarden, saaledes som det er brugeligt i andre Købstæder, eller i andre Maader. Han skal i den Anledning med det allerførste begive sig til Varde og forhandle med Borgerskabet om, at der af det til Kirkernes Fornødenhed bevilges en vis Pengetakst for hvert Lig, som bliver begravet paa Kirkegaardene eller i Kirkerne, dog efter Indbyggernes Lejlighed, Evne og Formue. Han skal lade det vedtagne forfatte i

Pennen og indsende det til Kancelliet, saa Kongen siden kan konfirmere det ved sit Brev. J. T. 5, 356 b.

1. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Birgitte Rasmus Lodvigsens, Borgerske i Malmø, paa Kirkens Part af Korntienden af Glostrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 195 b.

2. Dec. (—). Bestalling for Jochim Achtvicht som Kobbetsmed. Han skal være forpligtet til at gøre og forarbejde det Tagkobber, Kedler og andet saadant Arbejde, som gøres fornødent til Kongens Arbejde, efter det Mønster, som bliver paalagt ham. Han skal i Arbejdsløn have 8 Dlr. for hvert Skippd. nyt Tagkobber, som han i saa Maade forarbejder, 10 Dlr. for hvert Skippd. ufortinnede Kedler og 20 Dlr. for hvert Skippd. fortinnet Arbejde. Endvidere skal der ved Afregningen godtgøres ham 3 Lispd. for hvert Skippd. gammelt Kedelkobber, som før har været under Hammeren og paany bliver forarbejdet. Han skal paa sin egen Bekostning skaffe sig det Tin, som gøres nødvendigt. Naar der bliver tilstillet ham Molden eller Kedelkobber for deraf at lave Kedler eller slaa Tagkobber, skal der ved Afregningen godtgøres ham $4\frac{1}{2}$ Lispd. af hvert Skippd. Han skal være forpligtet til at holde de Redskaber, der overleveres ham, vedlige, saa han kan levere dem fra sig lige saa gode, som han modtager dem. Ligeledes skal han selv skaffe sig det Kul og andet, som han behøver til sit Haandværk, dog skal Lensmanden paa Kronborg skaffe ham Husene og hvad han kan behøve til »Molværket«. Tolderne i Helsingør skulle betale ham den Arbejdsløn, han skal have, og føre den til Udgift i deres Regnskab. Sj. R. 15, 195 b.

— Miss. til Carl Bryske og M. Jens Giødsen, Biskop i Aarhus. Kongen har bragt i Erfaring, at der er nogen Misforstaaelse mellem Arrild Hvitfeldt til Oddersbiørg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Dragsholm, paa den ene og menige Sognemænd i Vitten og Hasten Sogne paa den anden Side angaaende et Kald, som disse Sognemænd have givet en Kapellan i Randers til disse to Sogne, hvorved de have udelukket det tredje Sogn, Haldum Sogn, som han paa Aarhus Kapitels Vegne har Jus patronatus til. De skulle ved allerførste Lejlighed og paa nærmere Begæring af Arrild Hvitfeldts Fuldmægtige stævne Sagen i Rette for sig, afsige endelig Dom om, hvorvidt Kaldet er saa lovligt, som det sig bør, eller ej, og give Dommen beskrevet. J. T. 5, 356 b.

2. Dec.¹ (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Han har for nogen Tid siden tilkendegivet Kongen, at der paa Skanderborg Slot findes en Kongen tilhørende ung Hest, som har nogen Skavank i Benene. Han skal med denne Brevviser sende denne Hest til København. J. T. 5, 357.

10. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hans Hansen, Raadmand i Slangstrup, der er beskikket til at være Tingfoged til Frederiksborg Birketing, aarlig, saalænge han er Birkefoged, maa oppebære den Landgilde, der svares af den Kronens Gaard i Skienkelse, som den forhenværende Birkefoged Oluf Jensen nu bor i. Udt. i Sj. R. 15, 196.

— Aab. Brev om, at Jens Brod, Herredsfoged i Horns² Herred, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde og anden Tyngelse af den Kronens Gaard i Liungerup, som han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i Sj. R. 15, 196 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om paa Kongens Vegne at betale Johan Gerhardt, Maler, 60 Dlr. for et af Herkules's Stykker, som han nu har fuldendt, tage Stykket fra ham og indsætte det i god Forvaring paa Slottet. Endvidere skulle de forstrække Jacop Richert, der skal lave nogle Hellebarder til Kongen, med 50 Dlr. og føre begge Summer til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 187.

12. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Jens Klejnsmed, der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for nogle ærerørige Ord og Snak, som han paa Tinge skal have tilsagt afdøde Anders Sporemager, da hans Forseelse er sket i Drukkenskab og af Hastmodighed og Sagvolderen nu er død. Sj. R. 15, 196 b.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Denne Brevviser, Hans Poulsen, Borger i Skelskør, har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos Bartholomæus von Wilpe, Apoteker i Viborg, efter to af denne udgivne Haandskrifter, der ikke ere blevne efterkommede til den rette Termin. Da han, for at forebygge videre Vidtløftighed, har anmodet om kongelig Befordring til at blive hjulpen til Ret, befales det dem uden vidtløftig Proces og Rettergang at hjælpe Hans Poulsen til Ret, saa han uden videre Forhaling kan komme til sin Betaling og

¹ I Registranten er Brevet, formentlig ved en Skrivfejl, dateret 2. Okt., men indført mellem Breve af 2. og 14. Dec. Sj. R. har urigtigt: Hans.

Skades Erstatning hos Bartholomæus von Wilpe, da det i sig selv er billigt og ret, og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 357 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Morten Jensen, Tolder i Helsingør, paa en Kronens Mose udenfor Helsingør syd for den ny Vej, der løber til Frederiksborg Slot, ud med de to Slagbomme, som findes paa Vejen først i Skoven; den strækker sig 53 Roder i Længden og 25 Roder i Bredden, og midt i den findes to Sandbjærge, der ere indbegrebne i ovennævnte Længde og Brede. Han maa bruge den til sin nødtørftige Tørvegravning, kvit og frit. Sj. R. 15, 197.

— Miss til Peder Basse. Nogle af Kronens Tjenere i Gensøemagle¹ i Roskildegaards Len have ansøgt om Tilladelse til at maatte bruge deres sædvanlige Fiskeri i den Aa ved Verebro, som løber ind i Vexsø, hvilket er blevet forment dem, eller ogsaa at maatte blive fri for den aarlige Landgilde af dette Fiskeri. Kongen bevilger, at de herefter maa bruge deres Fiskeri i Vexsøs Aamunding mod at svare sædvanlig Landgilde deraf, men de maa ikke fiske i selve Vexsø. Hvis de gribes i at bruge noget Fiskeri, lidet eller stort, i Vexsø og lovligt kunne overbevises derom, skulle de have forbrudt Fiskeriet i Aamundingen og desuden fremdeles svare den Landgilde af dette Fiskeri, som de ere indskrevne i Jordebogen for. Sj. T. 20, 187 b.

17. Dec. (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvord Beck. Oluf Pedersen til Restnes, Embedsmand paa Vardøhus, der resterer med 337 Dlr. 1¹/₂ Ort og 21 Lod 2¹/₂ Kvintin Sølv af Finneskatten i Finmarken, har begæret at blive fritaget for denne Restance. Kongen har bevilget dette, da nævnte Pengesum i Uvejr og Havsvaade er gaaet tabt sammen med Skibet og dettes Mandskab og det i Skibet værende Gods, saa at Skriveren, der havde Pengene i Forvaring, end ikke har kunnet bjærge sit eget Liv. De skulle derfor give Oluf Pedersens Fuldmægtige Kvitants for den ovennævnte Restance. Sj. T. 20, 188.

— Miss. til Hans Lindenov. Kongen har af Befalingsmand paa Vardøhus Oluf Pedersens Skriver Søfren Bundessen bragt i Erfaring, at en af afdøde Hans Olufsens Arvinger, ved Navn Anders Jensen, Indbygger i Rønne paa Bornholm, resterer

¹ Gundsøemagle, Sømme H.

med sin Part, som er 291¹/₂ Dlr. 1 Ort 6 Sk., af den Sum, som han sammen med Hans Olufsens andre Arvinger af Kongen og Rigsraadet paa sidste Herredag i København er bleven dømt til at betale til Oluf Pedersen, og at samtlige Medarvinger endnu ikke have tilfredsstillet Oluf Pedersen for den Bekostning, han har anvendt paa Pengenes Inddrivelse. Det befales Hans Lindenov at hjælpe Søfren Bundesen paa sin Husbondes Vegne til Rette, saa han uden al Forhaling og vidtløftig Proces kan blive tilfredsstillet af Anders Jensen og de andre Medarvinger for det, han med Billighed kan kræve. Sk. T. 3, 316 b.

17. Dec. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hændrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og Kronen. Sj. R. 15, 197 b.

18. Dec. (—). Miss. til Christopher Pachisch om at lægge 2 Gaarde i Mierløs Herred, den ene i Nørre Vallenrød i Tølløse Sogn og Birk og den anden i Tostrup By og Sogn, hvilke Kongen har faaet til Mageskifte af Hændrik Lykke, ind under Holbæk Slot. Udt. i Sj. T. 20, 188.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Haslo By og Sogn i Ringsted Herréd, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hændrik Lykke, ind under Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 20, 188 b.

19. Dec. (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Han har for nogen Tid siden indberettet, at en Kronens Gaard i Aistrup under Mariager Kloster er sat saa højt for Landgilde, at den dertil liggende Ejendom ikke kan taale det og den Bonde, der nu besidder Gaarden, ikke kan blive ved, medmindre han faar noget Afslag i Landgilde, og at han befrygter, at Gaarden under disse Forhold skal blive ganske øde. For at Bonden ikke skal komme helt til Agters, men maa blive ved Magt, skal Oluf Rosensparre afkorte en Femtedel af Bondens Landgilde og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse dermed. J. T. 5, 357 b.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Da Gert Bryske til Estrup har begæret en Aarhus Kapitels Gaard i Torup i Tved Sogn i Mols Herred til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Mols Herred, den ene i Agri By og Sogn, den anden i Basballe i Agri Sogn, skal Kapitlet snarest muligt undersøge, om Kapitlets Gaard ligger saaledes, at den kan undværes fra Kapitlet, og om dette kan faa Fyldest i de 2 tilbudte Gaarde, og ved første Lejlighed indsende

Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen kan give Gert Bryske tilbørlig Besked. J. T. 5, 358 b.

19. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Viborg Domkirke. Da denne Brevviser Jørgen Christoffersen har forpligtet sig til at holde Broen Nybro mellem Viborg og Skive ved Magt i de næste 20 Aar, hvorfor Kongen har bevilget, at han i de følgende 3 Aar maa oppebære 1 Skp. Korn af hver Fuldredselsgaard og $\frac{1}{2}$ Skp. Korn af hver Halvgaard i Findts Herred, skal Kapitlet straks tage Jørgen Christoffersens Forpligtelse til sig og holde ham og hans Arvinger til at holde Broen i Stand, saafremt ikke, hvis der kommer Klager, de tre Aars Brokorn skal kræves tilbage fra ham med Retten. J. T. 5, 358.

20. Dec. (—). Aab. Brev til Bønderne i Fiends Herred. Kongen har bragt i Erfaring, at Nybro, der ligger paa Adelvejen mellem Viborg og Skive, skal være saa ganske brøsthølden og forfalden, at den vejfarende Mand, hvis Rejse falder over de Steder, ikke uden Fare kan komme over Broen. Da Broen ligger paa en Alfarvej og de som Herredsmænd efter Recessen ere pligtige til at holde Broen i Stand, paabydes det strengelig enhver især i de næste 3 Aar aarlig at give Jørgen Christoffersen i Boller 1 Skp. Rug eller Byg af hver Helgaard og $\frac{1}{2}$ Skp. Rug eller Byg af hver Halvgaard, saadan Skæppe som der bruges der i Herredet, til Broens Vedligeholdelse. Jørgen Christoffersen og hans Arvinger skulle til Gengæld være forpligtede til at sætte Broen i Stand og holde den ved Magt i 20 Aar efter dette Brevs Datum, saa enhver uhindret kan komme derover. Hvis nogen sidder overhørig og ikke svarer Brokornet i rette Tid, vil han blive tiltalt derfor. J. R. 6, 363 b.

— Aab. Brev om, at Hendrik Waldkirck, Bogfører i København, har berettet, at han paany vil lade M. Anders Vejles danske Oversættelse af Saxo Grammaticus's danske Historier trykke, da der er Mangel her i Riget paa denne Bog, saafremt Kongen vil give Tilladelse hertil og ved sit Privilegium sikre ham mod Eftertryk i nogle Aar, saa andre ikke med mindre Besværning skulle berøve ham den Erstatning, han skulde have for sin Bekostning. Kongen bevilger i den Anledning, at ingen i de næste ti Aar maa lade Bogen trykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget, saafremt de ikke ville have forbrudt de Bøger, de have med at fare, den ene Halvdel til

Kongen og den anden Halvpart til Hendrik Waldkirck. Sj. R. 15, 200.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at han har et Antal Tønder Havre i Forraad af Gaardens [Roskildeggaard] Indkomst, har Brug for denne Havre til sine Heste paa Frederiksborg, skal Peder Basse ved allerførste Lejlighed sende al den Havre, han kan undvære, til Frederiksborg. Sj. T. 20, 188 b.

— Miss. til Laurits Kruse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Dueholms Kirke findes en stor gammel Messinglysestage, som i langsommelig Tid ikke har været brugt i Kirken, og vil bruge den til noget andet, skal Laurits Kruse med det første lade denne Lysestage udtage, indpakke den i Tønder eller paa anden Maade, saaledes som den bedst kan forvares, og ved første Lejlighed skaffe den herover. J. T. 5, 359.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejyland. Af de hoslagte Supplikationer kan han se, hvorledes disse Brevvisere, nogle Selvejerbønder i Lorup under Trøiborg, baade nu og forskellige Gange tidligere have paa det højeste beklaget sig over den Overvold og det Tyranni, som paa alle ubillige Maader tilføjes dem af deres Husbonde Godske Rantzau til Trøiborg. Da de agte at forfølge de i deres Klager ommeldte Sager mod deres Herskab paa Herredsting og Landsting til Rettens Udføring, paalægges det herved strengeligen Landsdommerne, at de, saafremt Herredsfogden ikke vil den rette Vej ud, saa Sagsøgerne foraarsages til at indstævne Sagerne til Landstinget, med største Flid og Nøjagtighed skulle betragte og overveje Selvejerbøndernes Klager og siden skille Parterne ad ved endelig Dom, herved tagende i Betragtning, at det er ukristeligt og for Gud uforsvarligt, at bemeldte Godske Rantzau under Paabe- raabelse af de Adelen her i Riget givne Privilegier saa ganske tyrannisk og utilbørligt procederer mod fattige Folk, i Længden til største Undergang for disse. J. T. 5, 359.

28. Dec. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Jonas Charisius, Gesandter i Nederlandene. Af deres Skrivelse og de dertil føjede Akter har Kongen erfaret Summen af det, som er forhandlet i Haag af de franske og britanniske Gesandter før deres Ankomst og ligesaa hvad der er forløbet siden deres Ankomst og i hvilken Stilling Fredsforhandlingen er. Skønt Kongen mener, at de ere tilstrækkelig instruerede i deres Instruks, vil han dog

til yderligere Information have dem paamindet om følgende: Da det beror paa Staternes eget Godtykke og Bevilling, hvorledes, hvor vidt og med hvilke Vilkaar de ville indlade sig i Fredsforhandling med deres Modpart, skulle de dirigere deres Raad derhen, at de bifalde, hvad Staterne selv anse for godt i deres egen Sag. Hvis Staterne ikke kunne blive enige indbyrdes, saa at nogle ville slutte Fred paa de foreslaaede Vilkaar og andre ikke, skulle de give Staterne det samme Raad, som de franske og britanniske Gesandter, der have Votum og Session før dem, give. Hvis disse Gesandter, hvad Kongen dog haaber ikke skal ske, give Raad tvært imod hinanden eller hvis nogen i Fredsudkastet vil indføre noget, som i Fremtiden kan betyngne Kongen eller hans Undersaatter, skulle de indhente nærmere Ordre fra Kongen, førend de erklære sig. Kongen anser det for raadeligt, at de paa hans Bekostning holde eget Køkken ligesom de andre Gesandter, saa at Staterne ikke mere skulle betynges dermed, men de skulle alvorligt paase, at intet fortæres til Overflødighed. Naar de behøve at sende Bud med Skrivelser til Kongen, skulle de skrive paa Dansk, ikke paa Latin, for at Brevenes Mening vanskeligere kan forstaas, hvis de blive optagne. Kongen sender dem hermed en Kopi af Forbundet mellem Danmark og Huset Burgundien, da det er rimeligt, at de spanske Gesandter, der komme did, ville støtte sig paa dette Forbund. De maa optage de Penge, som de nødtørfteligen behøve, i Amsterdam og udgive deres Bevis for, at de skulle blive betalte i Sundet. Sj. T. 20, 189.

29. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Lauritsen i Virum paa Kirkens Part af Korntienden af Lyngbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $\frac{1}{2}$ Læst Rug og $\frac{1}{2}$ Læst Byg til Kirken og 20 Læs Halm til Nyby Ladegaard. Udt. i Tb. S. 11.

1608.

2. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde til Svanholm. Denne Brevviser er af Hertugen af Pommern forskreven til Kongen

som Edelknabe. Kongen er noksom forsynet med Drengene til sin daglige Opvartning, men vil dog gerne paa Grund af Hertugens Intercession have Drengen anbragt paa Steder, hvor han kan lære noget, særlig da han er kommen af god Slægt og fornemme Forældre, og beder derfor Eske Bilde tage ham i sin Tjeneste og holde ham under tilbørlig Tvang og Disciplin. Sk. T. 3, 318.

3. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark om, at der skal holdes almindelig Herredag i København den 30. Maj. Sj. T. 20, 191.

— Aab. Brev til Rigsraad, Adel, Bisper, Kapitler, det ganske Kleresi og Købstadmænd og Borgere i Danmark om, at Kongen har anset det for raadeligt, at hans Søn Hr. Christian, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve i Oldenburg og Delmenhorst, bliver udvalgt til dette Kongeriges og dets underliggende Rigers, Landes og Provinsers Regering efter Kongens Død. Skønt Kongen gerne saa, at dette Valg kunde ske samdrægtigt paa et belejligt Sted af menige Undersaatter, saa mange som der bør overvære en saadan Handling, er det dog enhver bevidst, at saa mange Folk og en saa stor Forsamling ikke kan forskrives eller holdes til Gavns paa Grund af Rigets Storhed og de mange Provinser, som ere i det, idet de ikke uden stort Besvær og Ulejlighed alle kunne forskrives til ét Sted. Kongen har derfor anset det for raadeligt, at de 4 Rigens Stænder, som er Rigsraadet, Ridderskabet, Kleresiet og Borgerskabet, i Tide og saa snart dette Patent er kundgjort, gøre et Udvalg paa et vist Antal Personer af hver Stand i hver Provins, som skulle have Fuldmagt af den hele Stand i hver Provins, at det, som det af de hjemmeblevne valgte Udvalg gør, beslutter og med Brev og Segl tilsiger og lover, skal blive holdt af dem alle og deres Arvinger og Efterkommere, som om det var gjort af dem selv og som om de alle havde været personlig til Stede. Kongen vil til den Handling yderligere forordne nogle af sine Raader og gode Mænd, der skulle forhandle med Rigens Stænder om den Sag. Hvad Kongen da lover paa sin Søns Vegne, vil han i Gerningen efterkomme og bekræfte med sit Brev og Segl, saa alle hans Undersaatter kunne være aldeles forsikrede dermed. Det befales alle at lade Udvalgene møde med nøjagtig Fuldmagt af Stænderne i hvert Land og Provins i København førstkommende Trinitatis Søndag [22. Maj] for at høre Kongens Propo-

sition og forhandle til Ende om Sagen. Sj. T. 20, 191 b¹. Orig. i Landsark. i Viborg.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Christian Friis, Peder Munk, Steen Brahe, Manderup Parsberg, Brede Rantzau, Arild Hvitfeldt, Hendrik Ramel, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock, Christian Holck, Steen Maltesen og Jacob Ulfeldt. Da Kongen førstkommende Trinitatis Søndag agter at lade forhandle med Rigets Stænder om Udvælgelsen af sin Søn Hr. Christian til Regeringen over dette Kongerige med underliggende Lande og Provinser efter Kongens Død og den 30. Maj agter at holde en almindelig Herredag i København, anmodes de om at møde i København til ovennævnte Tid for at overvære Forhandlingerne om Udvælgelsen og siden sidde Retterting sammen med Kongen og raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 20, 193.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade de aabne Breve om Udvælgelsen af Kongens Søn Hr. Christian til Regeringen og Afholdelsen af almindelig Herredag forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift, saa alle kunne vide at rette sig derefter. — Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Christian Holck i Viborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift, Knud Rud i Fyens Stift, Albret Skeel i Ribe Stift, Peder Basse i Roskilde Stift og Sigvord Grubbe i Lunde Stift. Sj. T. 20, 193 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade de aabne Breve om Udvælgelsen af Kongens Søn Hr. Christian til Regeringen og Afholdelsen af almindelig Herredag forkynde og holde dem til Stede ved Landstinget, saa at de ikke bortkomme. — Vilhelm Dresselberg paa Sjælland, Ifver Juel og Envold Kruse i Jylland, [Ejler Qvitzov paa Fyen]², Laurits Grubbe paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Halland, Rubek Pors paa Langeland, Jens Kofod paa Bornholm (i Brevet til ham stod intet om Valget). Sj. T. 20, 194.

— Miss. til Kapitlerne i Roskilde, Lund, Viborg, Ribe og Aarhus. Da Kongen, saaledes som de kunne se af det medfølgende aabne Brev til Rigets Stænder, Trinitatis Søndag vil forhandle med

¹ Tr.: Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. i Chr. IV's Tid I. 149 f. KD. I. 571 f. ² Er oversprunget i Sj. T.

Rigets Stænder om Udvælgelsen af Kongens Søn Hr. Christian til dette Kongeriges Regering efter Kongens Død, skulle de til den ovennævnte Tid sende deres Fuldmægtige til København for at overvære denne Forhandling. Sj. T. 20, 194 b. Orig. (til Kapitlet i Viborg) i Landsark. i Viborg.

3. Jan. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København, Malmø og Ribe. Udt. i Sj. T. 20, 195. Orig.¹ i Kbhvns. Raadstuearkiv.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg. Menige Købmænd og Øksenhandlere, der foraarsages til at overføre alle de Øksne, de købe i Skaane, ved Helsingborg, have klaget over, at Færgemændene i denne By ikke ville overføre deres Øksne, naar de komme did med dem, særlig ikke, naar de komme med dem i Midfaste Markedet, da Færgemændene saa have Heste og andet saadant at overføre. Endvidere have de besværet sig over, at der er store Mangler ved Skibsbroen, saa Færgerne ved Lavvande ikke kunne flyde saa nær til Broen, at de kunne indtage deres Øksne, hvilket medfører, at de ofte med største Skade og Pengespild maa forsømme deres Rejse. Det paalægges i den Anledning Borgemestre og Raad at give Færgemændene alvorligt Tilhold om, at de ikke mere maa nægte at overføre Øksne for de Købmænd. der handle med Øksne, end at overføre Heste for dem, der handle med Heste, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt derfor. Endvidere befales det dem ved første Lejlighed at istandsætte Skibsbroen, saa Færgerne selv ved Lavvande kunne flyde ind til den for at indtage de Øksne, Heste og andet, som skulle overføres. Sk. T. 3, 318.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Af hoslagte Supplikation fra denne Brevviserske, Marine Pedersdatter, kunne de udførligere se, hvad Frandts Rantzau, Befalingsmand paa Silkeborg, som Værge for hende har tilkendegivet angaaende en vidtløftig Trætte mellem ham paa hendes Vegne og Dr. Peder Ifversen om Værgemaal og Arvegods. Da ingen kender bedre til denne Sag end de, paalægges det dem strengeligen, at de, naar Sagen bliver indstævnet for dem, uden vidtløftig Proces og Forhaling enten skulle bilægge Stridighederne i Mindelighed eller dømme

¹ Tr.: KD. I. 572 f.

Parterne imellem. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskreven. J. T. 5, 360.

8. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Skouf, Herredsfoged i Skydts Herred, maa nyde sin Gaard kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged. Udt. Sk. R. 3, 270.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Af hoslagte Supplikation kunne de nærmere se, hvad denne Brevviser Hendrik Dobelstein, Indbygger i Malmø, har berettet angaaende nogle Penge, som deres Medborgerske Anna Hansdatters afdøde Husbonde efter sit Brev og Segl er bleven ham skyldig, og som hun nu forholder ham. Da han har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, paalægges det dem herved uden vidtløftig Proces og Pengespild at hjælpe Hendrik Dobelstein til sin Betaling hos Anna Hansdatter. J. T. 5, 360 b.

9. Jan. (—). Miss. til Carl Bryske. Han har indberettet, at en Person, ved Navn Anders Kolding, paa utilbørlig Maade har overfaldet en fattig Pige i Aarhus med Hug og Slag, først i hendes eget Hus og siden for Borgemesterens Dør¹, da hun klagede sin Sag der, for hvilken Opførsel Anders Kolding er bleven fængslet. Da Carl Bryske har Mistanke om, at Anders Kolding er Mester for det Skandskrift, som for nogen Tid siden er blevet opslaaet og offentliggjort om ham, har han begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med denne. Saafremt Anders Kolding er i Stand til at stille ham tilbørlig stærk Loven og Vissen, skal han løslade ham af Fængselet, lade ham tiltale og forfølge med Retten og siden lade gaa Eksekution over ham efter Dommen. J. T. 5, 360 b.

10. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Jonas Charisius. Hr. Vilhelm Ludvig og Hr. Ernst Casimir, Grever af Nassau, have, saaledes som de vidtløftigere kunne se af den medfølgende Kopi, henvendt sig til Kongen angaaende den Rest, som de formene at have at kræve hos Staterne. Da Kongen gerne saa, om de nævnte Grever ved hans Befordring kunde opnaa noget, skulle de i Forening med de andre kongelige Gesandter, der maatte have en lignende Befaling fra deres Herrer, baade hos de spanske Gesandter og hos Staterne paa belejlig Tid og Sted saa vidt mu-

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Død.

ligt paa Kongens Vegne fremme de nævnte Grevers Sag. Sj. T. 20, 195.

10. Jan. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Krabbe til Vegholm paa Kirkens Part af Korntienden af Strøvelstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg, regnet 20 Skpr. i Pundet, og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug til Kirken, og paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Velling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg, regnet 20 Skpr. i Pundet, til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 197.

11. Jan. (—). Miss. til Eske Bilde om at lægge 2 Gaarde i Skaane, den ene, kaldet Egit, i Rye Sogn i Nørre Asboe Herred, den anden, kaldet Lillerødt, i Karup Sogn i Bierge Herred, som Kronen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Helsingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 319.

— Miss. til Sten Maltesen. Kongen har befalet Kronens Bønder i Herritsvad Klosters Len at føre nogle Lægter, der skulle bruges til Øfvidts Klosters Bygnings Behov, til Holmbye. Naar Lægterne komme did, skal han paa nærmere Anfordring af Tagge Krabbe, Befalingsmand i Øfvidts Kloster, give Kronens Bønder i Froste Herred Ordre til med det første og medens Først staar at føre Lægterne videre til Øfvidts Kloster. Sk. T. 3, 319.

12. Jan. (—). Miss. til Bønderne under Herritsvad Kloster om efter nærmere Tilsigelse at hjælpe til med at føre nogle Lægter, der ere huggede til Øfvidts Klosters Bygning, til Holmbye i Froste Herred. Udt. i Sk. T. 3, 320.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at erklære sig angaaende et af Johannes Krepelin, Barbérgesell, for nogen Tid siden begaaet Drab, om hvilket Drab der ikke skal være opkrævet Nævn, ligesom der heller ikke, som ellers sædvanligt, er talt paa den dødes Bane over hans Grav. Udt. i Sj. T. 20, 195 b.

— Mageskifte mellem Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg, og Kronen. Sk. R. 3, 271. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev for M. Niels Jørgensen, forhen Skolemester i Sorø Skole, der af Kapitlet i Lunde Domkirke er valgt til Læsemester i Kapitlet efter den for kort Tid siden afdøde M. Niels Mikkelsen, paa det efter M. Niels Mikkelsen ledige Kan-

nikedømme og Vikarie, kaldet Altaris Mariæ virginis, i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 273 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at stævne Ofve Ugerup til Oggisholm og Laurits Fynboe, Landsdommer i Blekinge, i Rette for sig og dømme dem imellem om nogen Trætte angaaende to Aalekister, som to af Ofve Ugerups Tjenere have bygget og opsat i en Bæk ved Kopperup i Blekinge, men som siden af 8 Mænd, der ere udmeldte paa Bregne Herreds Ting, ere dømte ulovlige og til igen at optages. Denne Granskning og Afsigt af de 8 Mænd er siden stadfæstet af Niels Pedersen, Tingfoged i Bregne Herred, og funden ved Magt af Landsdommer Laurits Fynboe, hvorved Ofve Ugerup mener at være kommen til kort, særlig da han ikke, som den rette Jorddrot, har været lovlig stævnet og kaldet til Granskningen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Lauge Urne endnu ikke, som han burde, har efterkommet denne Befaling, paalægges det ham herved alvorligt uden videre Forhaling snarest muligt at efterkomme Befalingen, saa de stridende Parter en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen, og give Dommen beskrevet. Sk. T. 3, 319 b.

13. Jan. (—). Miss. til Lauge Urne, Ofve Ugerup, Mogens Svave, Christen Gyldenstjerne, Claus Podebusk og Eske Bilde. For rum Tid siden have de faaet Befaling til at indstævne Holger Ulfstand til Vosborg og Melkior Ulfstand til Axelvold paa egne og Medarvingers Vegne paa den ene og Holger Ulfstand til Hickebjerg paa den anden Side i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem om Jordegods og Løssøre og alle Trætter, der kunne indfalde mellem dem ved Skiftet efter afdøde Fru Talle Ulfstand. Da Holger Ulfstand til Hickebjerg nu har klaget over, at denne Befaling endnu ikke er blevet efterkommet af dem saa fuldkomment og nøjagtigt, som det burde sig, idet de alene have forligt dem om deres Lodder, skønt Holger Ulfstand har fremlagt og tilstillet sine Medarvinger adskillige skriftlige Mangler, hvorom der endnu aldeles intet er tilendgjort. Det paabydes dem i den Anledning alvorligt, at de uden lang Forhaling og inden førstkommende Herredag skulle ind-

¹ 30. April 1607.

stævne begge Parter for sig paa belejlig Tid og Sted og enten i Mindelighed forlige dem om de af Holger Ulfstand i Rette lagte skriftlige Mangler og alle andre Stridigheder om Arven eller dømme dem imellem, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med disse Stridigheder. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 320 b.

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 27., 28. og 29. April [efter den sædvanlige Formular]. Sj. T. 20, 195 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Bededage forkynde paa Landstingene. — Ifver Juel og Envold Kruse i Jylland, Vilhelm Dresselberg paa Sjælland, Eyler Qvitzov paa Fyen, Rubek Pors paa Langeland, Laurits Grubbe paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Sønder- og Nørrehalland, Jens Koefodt paa Bornholm. Udt. i Sj. T. 20, 196 b.

22. Jan. (—). Miss. til Peder Basse om at lade Husene paa Roskildegaard skelne, hvor det gøres behov, lade en forfalden Pille sammesteds istandsætte, lade et Hus opsætte paa Bistrups Ladegaard paa et bekvemt Sted til Kongens Stod og lade Bekostningen ved disse Arbejder føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 20, 197.

28. Jan. (—). Lejdebrev for Johan Krøpeliin, Bartskærsvend, der for rum Tid siden i Helsingør kom for Skade at ihjelslaa en Baadsmand, ved Navn Hans Preusmand, som sejlede for Hyre med en Holster Skipper, ved Navn Jørgen Benneken, til uhindret og uoverfalden at opholde sig her i Riget, indtil han, hvis der melder sig nogen Eftermaalsmand, der vil tale paa Drabet, lovlig har forsvaret og befriet sig for sin Gerning. Af de paa Bytinget om Drabet aflagte Vidnesbyrd synes det nemlig, at Johan Krøpeliin har været højlig forårsaget til Drabet baade af Skipperen og den dræbte Baadsmand, og der har desuden, siden Drabet fandt Sted, hidtil ikke meldt sig nogen Eftermaalsmand, som har villet tale paa dette. Johan Krøpeliin har derfor begæret Tilladelse til frit at blive her i Riget og tjene paa sit Haandværk og tilbudt ved forefaldende Lejlighed, hvis nogen af den dræbtes Venner vil tale paa Drabet, at forsvare sig tilbørligt til Rettens Uddrag. Sj. R. 15, 202.

¹ De opregnes alle med deres Len.

29. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske paa Aarhusgaard og Fru Vivikke Griis paa Skanderborg Slot om at lade de Bønder i deres Len, der bo nærmest ved Silkeborg, føre noget Tømmer fra Silkeborg Skove til Ladestedet. Udt. i J. T. 5, 361.

2. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Jul til Kieldgaard, kongelig Sekretær, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Selde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 12 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 82.

— Miss. til Kronens Bønder i Giers Herred. Kongen har i Skovene i Giøng Herred ladet hugge noget Tømmer til Øfvidts Klosters Bygning, og Tømmeret skal allerede være ført ned til Væ. Da Kongen nu ved allerførste Lejlighed, medens Føret staar, vil have Tømmeret ført til Øfvidts Kloster, skulle de efter nærmere Tilsigelse møde med Heste og Vogn i Væ for hver at køre 1 Læs Tømmer til Langerødt i Fers Herred, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sk. T. 3, 321 b.

3. Febr. (—). Miss. til Arrild Hvitfeldt om at lade ovenstaaende Brev forkynde for Bønderne i Giers Herred og med Alvor holde dem til at fremføre Tømmeret til Langerødt, medens Føret staar. Udt. i Sk. T. 3, 322.

— Forleningsbrev for Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, der nu har resigneret Provstiet i Vendsyssel, som han hidtil har været forlenet med, paa det Prælatur i Ribe Domkirke, som kaldes Var Syssels Provsti, hvilket afdøde M. Jon Jacobsen hidtil har haft i Værge, at nyde kvit og frit. Han skal paase, at der sker de Kirker, hvis Regnskab han skal høre, Skel og Fyldest. J. R. 6, 364 b.

4. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk. Denne Brevviser, Anders Olsen i Haldagger i Antvorskov Len, har klaget over, at han haardelig og paa fjendtlig Vis trues og undsiges af en, ved Navn Jørgen Jensen, der ogsaa i lang Tid har boet i Haldagger, saa han ikke sikkert og trygt kan søge sin fattige Næring. Det befales Ebbe Munk at forsvare Anders Olsen mod Jørgen Jensens Overlast, saafremt han kan se, at der gøres ham Uret. Sj. T. 20, 197.

5. Febr. (—). Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har befalet denne Brevviser, sin Kalksnider Vilhelm Køber, at købe saa megen Kalk, han kan faa i Faxe Herred, til Kongen, skal Ditlef Holck enten straks med rede Penge betale al den Kalk, Vilhelm

Køber kan skaffe til Veje, eller til Foraaret betale den med ligesaa megen Kalk igen. Endvidere skal han skaffe de nødvendige Heste og Vogne til at fremføre Kalken, saa Vilhelm Køber uden Ophold kan blive befordret dermed. Sj. T. 20, 197 b.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sten Maltesen. Christopher Ulfeldt til Svenstrup har berettet, at en paa hans Gods i Skaane boende Enke, uanset at hun i Forvejen har været gift tre Gange, nu igen vil begive sig i Ægteskab med en Person sammesteds; da Præsten, som skulde være til Stede ved deres Trolovelse, imidlertid erfarede, at denne Person var beslægtet med en af hendes forrige Mænd, har han ikke villet samtykke i Trolovelsen, da det udtrykkelig stred mod Ægteskabsartiklerne. Christopher Ulfeldt har nu anmodet Kongen om at give sin Tilladelse til Trolovelsen, da denne ellers ikke kan finde Sted, men da Kongen har faaet anden Beretning om Sagen, skal Sten Maltesen, for at Kongen fundamentaliter kan faa Besked om Sagens Sammenhæng, nøje undersøge, hvorledes det forholder sig, og paa det udførligste og tydeligste erklære sig derom til Kongen, saa denne derefter kan give Christopher Ulfeldt tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 322.

6. Febr. (—). Miss. til Ulrik Sandberg og Ribe Kapitel¹. Da Kongen for nogen Tid siden afhændede et af Husene paa Nygaard til Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, bevilgede han², at Kronens Bønder i Koldinghus Len maatte fremføre de Sten og det Tømmer, som fandtes i Huset, til Stenderup i Øster Herred, hvorfra Kronens Tjenere i Lundenes Len og Ribe Kapitels Tjenere skulde føre det lige til Aggerkrog. Da Kongen af Niels Krags Beretning har erfaret, at endnu ingen af Kronens Bønder i Lundenes Len [eller af Ribe Kapitels Tjenere] ere mødte for at fremføre Stenene og Tømmeret, skønt det for nogle Dage siden er kommet til Stenderup, hvilket kan befrygtes at ville medføre, at Sten og Tømmer med Tiden ville forkommes og ødelægges, paalægges det dem uden Forhaling at give Bønderne alvorligt Tilhold om at begive sig til Stenderup for i Forening at fremføre Stenene og Tømmeret til Aggerkrog, hver saa mange Læs, som det bliver nødvendigt. De skulle lade de ulydige tiltale og straffe. J. T. 5, 361.

7. Febr. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Indbyggerne i Christianopel ikke skulle

¹ Det indførte Brev er stilet til Ulrik Sandberg.   ² 20. Okt. 1607.

bygge saa gode passérilige Købstadshuse og Vaaninger, som deres indgaaede Kontrakt paabyder, men at de allerede byggede Huse ere saa ganske ringe og unyttige, at de ingenlunde kunne passere for borgerlige Huse og Gaarde, hvilket foraarsager, at Byen kun tager meget lidt til. Han skal give de Borgere, der i saa Maade ikke efterkomme deres indgaaede Kontrakt, alvorligt Tilhold om, at de skulle bygge anderledes og med større Flid end hidtil sket, saafremt de ikke ville miste de Privilegier, som Kongen har givet dem, og straffes for Misligholdelse af Kontrakten. Han skal straks, medens Føret holder sig, lade alt det i Skovene fældede og huggede Tømmer og de til Fæstningens Behov fornødne Kampesten og andre Sten føre til de Steder, hvor det skal hen, og i det hele give Agt paa, at intet af det, som kan være magtpaaliggende for Kongen og Byen, bliver forsømt. Sk. T. 3, 322 b.

13. Febr. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Jost Jacobsen, Bartskeer i Nakskov, der havde tilsagt en Dreng, ved Navn Boesen Bendtsen, som nu er død, nogle Skældsord og derfor er dømt til sine 3 Mark baade paa Bytinget og paa Landstinget. Udt. i Sm. R. 5, 31.

15. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Jesper Bogardt, Stenhugger i Helsingør, om, at denne med det allerførste med Stenhugger- og Billedhuggerarbejde baade i haard og blød Sten med størst mulig Flid og det sirligste Arbejde skal færdiggøre Slotskirken paa det ny Slot Frederiksborg saa vel som det Galleri og det Porthus, Kongen lader opføre sammesteds, alt efter den Skabelon, der er overleveret ham. Han skal lade denne Skabelon blive paa Frederiksborg og skal have en rigtig Kopi af den hos sig. For dette Arbejde skal han ialt have 9000 Dlr., hvilke Tolderne i Helsingør skulle betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 15, 202 b¹.

16. Febr. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen til sin Husholdnings Behov, Brygning, Bagning, Maltgøren og anden forefaldende Lejlighed, paa Københavns Slot har Brug for et stort Forraad af Ved, skulle de ved allerførste Lejlighed og uden Forsømmelse lade hugge N Læs Ved, beregnet 8 Træer i hvert Læs, i Kronens Skove i deres Len af Vindfælder, fornede Træer

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 580.

og hvor der ellers sker mindst Skade for Skoven, og siden lade Veddet føre ned til det bekvæmste og belejligste Ladested, hvor de siden i god Tid for saa billig en Fragt som muligt skulle bestille Skuder til at føre Veddet til København, saa det kan være der i det allerseneste inden St. Hans Dag Midsommer (i Brevene til Lensmændene i Skaane og til Joachim Bülow: saa det kan være til Stede, naar Kongen sender Skibe efter det). — Brede Rantzau [Møens Len] 500 Læs; Arild Hvitfeldt [Dragsholm Len] 500 Læs; Hendrik Lykke af Vordingborg og Jungshofvit Skove 1500 Læs; Sten Brahe [Kallundborg Len] 500 Læs; Mogens Gjøe [Sæbygaard Len] 500 Læs; Ebbe Munk [Antvorskov Len] 2000 Læs; Jørgen Skeel af Bernelkier¹ Skove 1000 Læs; Caspar Markdanner af Trel Skov 1000 Læs; Fru Vibikke Peder Munks Enke [Skanderborg Len] 1000 Læs, at lade føre til Norskminde; Joachim Bülow [Frederiksborg og Kronborg Len] 2000 Læs, at lade føre til Daulykke Slette; Brostrup Gjedde [Laholm Len] 500 Læs; Andreas Sinklar [Gladsaxe Len] 1000 Læs; Mogens Ulfeldt [Kristianopel og Sølvitsborg Len] 3000 Læs. Sj. T. 20, 198. Orig.² til Kasper Markdanner.

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Munk, Hans Lange, Erik Lunge og Jens Mogensen om at være til Stede ved Skiftet mellem Albret Skeel til Jungegaard og hans Svogre og Datter og efterkomme en tidligere til dem udgaaet kongelig Befaling angaaende dette Skifte. Udt. i J. T. 5, 362.

— Miss. til Hans Rostrup. Albret Skeel til Jungegaard har berettet, at der straks efter den 8. Marts skal foretages Skifte og Jævning mellem ham og hans Svogre, Benedicts Rantzau til Brandholm og Claus Dyre til Linderumbsgaard, samt hans Datter Jomfru Kirsten Skeel angaaende det Jordegods og Løsøre, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Hustru og Moder³. Da han derhos har begæret, at Hans Rostrup maa blive beskikket til Værge for hans Datter Jomfru Kirsten Skeel, for hvem han ellers selv er Værge, medens Skiftet staar paa, paalægges det herved Hans Rostrup at paaatage sig Værgemaalet, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ved dette vederfares hende hendes Ret. J. T. 5, 362.

— Miss. til Eske Brock til Estrup, Knud Brahe til Engelstholm, Carl Bryske til Margaard, Hans Lange til Breeding, Jacob Høg til

¹ Bjørnkær Skov, Mols H. datter Kaas.

² Tr.: Dsk. Mag. V. 159.

³ Anne Bjørns-

Trudsholm og Erik Lunge til Stoufgaard. Da Jørgen Friis til Krastrup, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, med det første vil levere det Værgemaal, som han i nogen Tid har forestaaet for sin Broderdatter Fru Karen Friis, fra sig til hendes Husbonde Trud Bryske til Harritskier, og da begge Parter have tiltaget og tilbetroet dem til at være til Stede ved Værgemaalets Overlevering for enten at bilægge de mulig opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, befales det dem at være til Stede ved Overleveringen, nøje paase, at alt gaar ret til, enten bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelser beskrevne fra sig. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre denne Befaling. Det befales begge Parter at møde for de gode Mænd, naar de blive stævnedes i Rette af disse, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. K.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Da der ved Drotningborg Slot ikke findes noget Kobbelt eller Have, hvori Kongens Hopper kunne have deres Gang om Sommeren, hvilket medfører, at de blive forsømte og ikke faa den fornødne Røgt, skal han ved allerførste Lejlighed og med størst mulig Flid udse en bekvem Plads ved Slottet til Kobbelt og Hestehave, hvori Kronens Hopper kunne have god Græsgang og anden Belejlighed. Han skal lade opføre et Skur dér, hvori Hopperne om Sommeren kunne være beskyttede mod Solens Hede. Han skal lade lægge et godt fast Stengærde omkring Kobbelet og Haven, hvilket skal være saa højt, at Hopperne ikke kunne springe over det og at fremmed Kvæg ikke kan komme ind i Kobbelet til dem. Han skal give Bønderne Ordre til at fremføre de Sten, som behøves til Gærdet. J. T. 5, 362 b.

— Miss. til Envold Kruse til Vingegaard. Der er Trætte mellem Jomfruerne Dorrethe og Anna Vesteni paa den ene og Fru Birgete Rosenkrantz, Mogens Juls Enke, Børge Rosenkrantz til Ørup og Axel Galt, Befalingsmand paa Aastrup, paa den anden Side angaaende Ryomgaard og Gods. Da de nævnte Jomfruers Værgemaal paa Grund af Skrøbelighed besværer sig ved at forfølge Sagen til Lovsens Ende, som det burde sig, skal Envold Kruse paa de nævnte Jomfruers Vegne stævne Sagen i Rette for Kongen og Rigsraadet til den første almindelige Herredag, hælde Dom i Sagen og tage sig af den, saaledes som han vil være bekendt. J. T. 5, 362 b.

22. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Abraham de Vall, Skomager, endnu i 4 Aar maa blive boende i København og bruge sit Haandværk, skønt han ikke er i Lavet. Sj. R. 15, 203. (Tr.: KD. II. 548 f.).

23. Febr. (—). Miss. til Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør. Johan Villomsen, Raadmand i Helsingør, har tilkendegivet, at Gudmand Nielsen endnu skal have beholdt adskillige Breve hos sig vedrørende det Formynderskab, han en Tid lang har forestaaet for afdøde Fridrik Fridriksen Leyel, skønt Johan Villomsen har givet ham Afkald og de af gode Mænd ere blevne forligte om de Stridigheder, som have været mellem dem om den Sag. Johan Villomsen har gentagne Gange krævet, at Gudmand Nielsen enten skulde tilstille ham disse Breve eller, hvis de maaske maatte være forrykkede, give ham nøjagtig Forvaring for, at de ikke i nogen Maade skulde komme ham til Skade, men Gudmand Nielsen har Tid efter anden undslaaet sig for at efterkomme hans Begæring. Da det i sig selv er billigt og ret, at Brevene tilstilles Johan Villomsen, befales det herved Gudmand Nielsen, at han, for at forebygge videre Trætte, skal overlevere Johan Villomsen alle de Breve, der angaa det nævnte Værgemaal, i Overværelse af Lensmanden og flere Godtfolk, der kunne registrere Brevene rigtigt, eller, hvis Brevene skulde være bortkomne, give ham nøjagtig Forvaring for, at de hverken nu eller i Fremtiden skulle komme ham eller hans Arvinger til Skade i nogen Maade. Sj. T. 20, 198 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Refvinge By og Sogn i Halmstad Herred i Halland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Henning Valstrup til Skattebølgaard, Embedsmand i Mosdallen, ind under Halmstadgaard, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 323.

— Mageskifte mellem Breide Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, og Kronen. Sm. R. 5, 31. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Urne om at overtage det paa hosfølgende Register opførte Gods paa Laaland, som Kongen med sin Moders Samtykke har tilmageskiftet sig af Breide Rantzau til Rantzovsholm, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Kongens Moder Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sm. T. 6, 78.

1. Marts (—). Bestalling, fra førstkommende Paaske at regne, for Claus Gagge, at lade sig bruge til Lands og til Vands,

hvor Kongen vil bruge ham, med en aarlig Løn af 200 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger (i øvrigt ligelydende med Bestallingen for Hans Bruun). Udt. i Sj. R. 15, 204.

2. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Orban Noll, forhen Hospitalsforstander i København, fra Mikkelsdag 1607 at regne indtil videre maa oppebære Fetalje for 4 Dlr. om Maanedn. Sj. R. 15, 204.

3. Marts (—). Stadfæstelsesbrev for Eske Christensens Livstid for Eske Christensen i Høfve og Niels Christoffersen i Vidinge¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Faareveyle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 3 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 11.

4. Marts (—). Forleningsbrev for M. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, paa det efter afdøde Dr. Jacob Hasenbart ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. [Med Art. 1—2], Sj. R. 15, 204 b.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Mechelborg, Toldere, og David Lucht, Bernt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Tolden i Sundet fra Nytaarsdag 1607 til Nytaarsdag 1608. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 205.

5. Marts (—). Miss. til Jørgen Kaas til Gielskov om iligen at begive sig til København for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i F. T. 3, 244.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen. Af indlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Berete Svendsdatter har berettet. Da Kongen tidligere har skrevet til ham om den Sag, men det kun har baaret ringe Frugt, befales det nu ham og hans Medarvinger uden videre Forhaling at tilfredsstille hende for det, som hun billigvis kan kræve hos dem paa deres afdøde Faders Vegne, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. J. T. 5, 363.

6. Marts (—). Miss. til Joachim Bülow om at erklære sig til Kongen paa en Kvindes Supplikation. Udt. i Sj. T. 20, 199 b.

8. Marts (—). Skøde til Anders Olufsen og hans

¹ Veddinge, Ods H.

Arvinger paa to af Kronens Boliger i København. Sj. R. 15, 207. (Tr.: KD. II. 549).

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Vivikke Griis. Kronens Bønder, Peder Frandtsen i Iding¹ og Christopher Andersen i Brørup i Skanderborg Len, have berettet, at deres Gaarde med Bo og Boskab og hvad andet de ejede ere brændte for nogen Tid siden, og at de af den Grund ikke ere i Stand til at udrede den Landgilde, de restere med. Kongen har i den Anledning eftergivet dem begge ét Aars Landgilde. Da Peder Tydsk i Voie² Klosters Mølle har berettet, at Mølledæmningen har været udbrudt og at Møllen paa Grund af den haarde Vinter i nogen Tid har maattet staa stille, saa der aldeles intet har kunnet males med den, og i den Anledning har anmodet om at faa noget af den resterende Mølleskyld eftergivet, har Kongen eftergivet ham Halvdelen af dette Aars Mølleskyld. J. T. 5, 363 b.

12. Marts (—). Miss. til de Lensmænd i Skaane, der have nedennævnte Købstæder i Befaling. Da Kongen til Byggeriet ved Christianopel har Brug for en Del Murmestre og Pligtsfolk i den kommende Sommer, skulle de af N Købstad lade udtage N Murmestre og N Pligtsfolk og sende dem til Christianopel, saa de kunne være der senest 3 Uger efter Paaske. — Malmø 4 Murmestre og 8 Pligtskarle; Landskrone 4 Murmestre og 6 Pligtskarle; Helsingborg, Væ, Ystad, Aarhus og Ronneby hver 2 Murmestre og 4 Pligtskarle; Sølvitsborg og Trelleborg hver 1 Murmester og 4 Pligtskarle. — I Brevet til Mogens Ulfeldt tilføjedes: Hvis der behøves flere Pligtsfolk til Bygningen end de allerede forskrevne, skal han udtage dem i sine Len [Christianopel og Sølvitsborg]. Sk. T. 3, 323 b.

13. Marts (—). Miss. til Joachim Bülow. Menige Bønder i Auderød i Frederiksborg Len have berettet, at Skoufsgaards Jord, som de hidtil have haft i Brug, skal være sat saa højt i Landgilde, at de ikke uden deres største Skade kunne udrede denne, hvorfor de ogsaa have begæret at maatte faa noget Afslag. For at de ikke skulle komme helt til Agters, har Kongen bevilget, at enhver af Auderøds Mænd paa en 2 Aars Tid maa faa deres Landgilde nedsat med 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg. Da menige Bønder i Lyndbymagle og Lyndbylille have klæget over, at

¹ Yding, Vor H.   ² Vor Kloster.

de ere behæftede og beklemte med den største Armod, og at Byerne mestendels staa øde, har Kongen, for at de igen kunne komme paa Fode og for at de øde Gaarde igen kunne blive besatte og opbyggede, bevilget, at jenhver af Bymændene paa en 2 Aars Tid maa blive forskaanet for 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg af deres aarlige Landgilde. Sj. T. 20, 199 b.

15. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at der skal findes stor Gæld efter afdøde Villumke Falentins i Hillerød, men at ingen uden kongelig Tilladelse har turdet driste sig til at foretage noget Skifte eller nogen Vurdering i Boet, da endnu ingen af hendes rette Arvinger ere mødte for at kræve nogen Arv efter hendes Død. For at Kreditorerne ikke, til største Skade for dem, skulle komme til at vente med deres Betaling, indtil Arvingerne indstille sig og blive samlede, men uden videre Ophold kunne komme til deres Betaling, skal Joachim Bülow ved første Lejlighed lade Boet skifte og vurdere og lade Kreditorerne faa saa meget af Godset, som der med Rette kan tilkomme dem. Han skal lade optegne, hvor meget af Godset der bliver udvurderet in specie til hver af Kreditorerne. Han skal lade den Sag, som har været mellem Villumke i Hillerød og Peder Olsen, forfølge til Rettens Udfør. Sj. T. 20, 200 b.

— Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bevilget, at Laurits Clausens Hustru i Ellingegaard i Frederiksborg Len efter hendes Husbondes Død for en rimelig Indfæstning og for sædvanlig Landgilde maa faa Ellingegaard og beholde den, saalænge hun lever, saa ingen mod hendes Vilje maa udfæste hende af den, dog skal hun være forpligtet til at gøre Ægt, Arbejde og anden Herlighed af Gaarden til Frederiksborg Slot, ligesom hendes Husbonde hidtil har gjort. Joachim Bülow skal derfor lade hende fremfor nogen anden fæste Gaarden efter hendes Husbondes Død. Sj. T. 20, 200¹.

— Aab. Brev om, at Lennerdt Ballen, Kongens Mundkok, fremdeles maa oppebære den Fetalje, han hidtil har haft, nemlig 1 Okse, 4 Lam, 4 Svin, 4 Gæs, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt og 16 Skpr. Humle, hvilken Fetalje skal leveres ham af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 15, 208.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. 5. R. VI. 678.

15. **Marts** (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Christensen i Hindsel paa Kronens Part af Korntienden af Hvidbjerg Sogn paa Thyholm, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 18 Pd. Byg og 5 Pd. Havre. Udt. i Tb. S. 82.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Andres Sinklar paa Kirkens Part af Korntienden af Qverrested Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. 4 Skpr. Rug, 3 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre og af Smidstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares¹ Byg og 4 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 197.

17. **Marts** (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Bønderne i Christianopel Sogn i Blekinge have paa det højeste besværet sig over de Stenpenge, de i nogen Tid have maattet udgive, og over den dem paalagte store Besværing med at køre Kalk og Sten. Da der ogsaa i adskillige andre Maader paahviler dem stor Besværing, har Kongen, for at de ikke skulle komme i Armod og derved omsider komme ganske til Agters, bevilget, at de indtil videre maa være fri for at svare Stenpenge og køre Kalk og Sten. Da der behøves meget Foder til Kongens Heste ved Christianopel, skal han lade Trollebogaard og Brevig ved Christianopel ødelægge og anvende det, der aarlig kan faas (»erobris«) af Ejendommen, til Arbejdshestenes Ophold. Den Stald, som er bestilt opbygget til Kongens Arbejdsheste, skal han lade opsætte paa et belejligt Sted i Byen. Da Kongen har faaet at vide, at Indbyggerne i Christianopel mangle Mursten til at opbygge deres Huse med, maa han for en rimelig Pris lade Borgerne faa alle de Sten, der blive brændte i Netterbye Teglgaaard i Sølvitsborg Len; Pengene, han faar ind, skal han føre til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sk. T. 3, 324 b.

18. **Marts** (—). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Christianopel indtil videre uden Betaling i Kronens Skove i Sølvitsborg Len maa faa saa meget Bygningstømmer, som de behøve til at opbygge deres Huse med, og indtil videre maa udføre alt det Brændeved, som de kunne tilhandle sig i Øster Herred, fra alle lovlige Havne i Øster Herred og siden uhindret sælge det enten i Tyskland eller hvor de ønske det. Sk. R. 3, 274. (Se CCD. III. 238).

¹ Afgiften af Rug og Byg er oversprunget.

18. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om Henlæggelse af Øster Herreds Ting i Blekinge til Christianopol. Sk. T. 3, 325. (Tr.: CCD. III. 238 f.).

19. Marts (Frederiksborg). Miss. til Joachim Bülow. Denne Brevviser, Peder Mikkelsen i Lago¹ i Frederiksborg Len, har klaget over, at den Gaard, han bor i, er sat højere i Landgilde end nogen anden af Kronens Gaarde i Byen, skønt der ikke ligger mere Ejendom til den end til de andre Gaarde, hvorfor han har anmodet om at faa noget af Landgilden eftergivet. For at han ikke skal komme helt til Agters, har Kongen bevilget, at Landgilden maa nedsættes med 5 Skpr. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg. Joachim Bülow skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 20, 201.

— Miss. til Hendrik Lykke. Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Roskildeggaard, har berettet, at Hendrik Lykkes »Forældre« for rum Tid siden have givet til Vrangstrup Kirke i Sjælland 2 Agre Jord, der ligge meget belejligt for ham i hans Mark ved Sørup, hvorfor han er til Sinds at ville tilskifte sig dem af Kirken for nøjagtigt Vederlag. Da Kongen som kristen Øvrighed ikke vil tillade, at noget, der i saa Maade i en kristelig Mening er henlagt til Kirker og Guds Tjeneste, bliver bortskiftet derfra, uden at Kirken faar Fyldest derfor, skal Hendrik Lykke føre flittigt Tilsyn med dette Mageskifte, saa at Vrangstrup Kirke ikke kommer til at lide nogen Skade derved. Sj. T. 20, 201 b.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Skeel. Fru Margrete Gjøe til Skoufgaard, Erik Lykkes Enke, har berettet, at der er Trætte mellem hende og Christopher Lunov til Nystrup angaaende nogen Rugaards Grund og Ejendom, som Christopher Lunov endnu tilholder sig imod det Købebreve og den Forskrivning, han for nogen Tid siden har givet hende paa al sin Part i Rugaard. Da Sagen er gjort afhængig til Landstinget og der med det første skal hændes Dom i den, har hun til Sagens Befordring begæret at maatte faa rigtige Kopier af de Domme og Vidner, som ere gaaede i Sagen paa Haldts Herredsting fra 1583 til 1589, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Jørgen Skeel skal ufortøvet lade Tingbøgerne opsøge for de nævnte

¹ Lavø, Holbo H.

Aar og tilstille Fru Margrete Gjõe eller hendes Fuldmægtige de begærede Kopier. J. T. 5, 364.

21. Marts (Kbhvn.). Følgebrev for Laurits Ebbesen til Bønderne under Skanderborg og Aakier Slotte. Udt. i J. T. 5, 364 b.

23. Marts (—). Miss. til Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at han efter Borgemester og Tolder i Helsingør Friderik Leyels Død er bleven tilforordnet til at paatage sig Formynderskabet for dennes yngste Søn Friderik Frideriksen Leye, hvilket Formynderskab han ogsaa har forestaaet til dennes Død. Da Kongen vil vide, hvorledes det er gaaet til med Skiftet efter Friderik Leye og med det nævnte Formynderskab, skal Gudmand Nielsen snarest muligt under sin Haand og Segl klarlig og udførlig give beskrevet, hvad han ved Skiftet paa den yngste Søns Vegne har taget til sig under sit Værgemaal, være sig rørligt og urørligt Gods, Guld, Sølv, rede Guld- og Sølv mønt, Boskab, Haandskrifter, Kvittanser, Regnskaber og alle andre Breve og Beviser, samt hvad han efter Friderik Frideriksen Leyels Død har leveret fra sig til dennes efterladte Arvinger, intet i nogen Maade undtaget, og indsende Fortegnelsen til Kancelliet, saa Kongen deraf udførligt kan faa at vide, hvorledes det er gaaet til med dette Skifte og Formynderskab. Sj. T. 20, 202.

24. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at hans Fader har henlagt¹ 20 Dlr. af Tykiøb Sognetiende til Underholdning for Sognepræsten ved St. Olufs Kirke i Helsingør. Da Brevet herom for nogen Tid siden er kommet fra Embedet, har Sognepræsten begæret, at denne Underholdning fremdeles maa blive bevilget ham og hans Efterfølgere. Da Kongen ikke paa nogen Maade vil lade det, som af hans Fader er henlagt til Præsternes Underhold, komme derfra, har Kongen bevilget, at Sognepræstembedet ved St. Olufs Kirke i Helsingør herefter altid maa oppebære de 20 Dlr. aarlig af Tykiøb Sognetiende, hvilke herefter skulle betales Sognepræsten af Lensmanden paa Kronborg. Sj. R. 15, 208 b².

— Miss. til Axel Galt. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Baltzer v. Ahlefeldt, Raad i Fyrstendømmerne

¹ Jvfr. 8. Juli 1564.

² Tr.: Hofman, Fundationer VII. 136 f. (med Dato 23. Marts).

Slesvig og Holsten, har berettet Kongen. For at de vidtløftige Processer, der nu mere end tidligere finde Sted mellem Kongens Undersaatte, kunne blive afstillede, anmodes Axel Galt om at slaa sig selv til Rette i Sagen og i Tide stille Baltzer v. Ahlefeldt tilfreds, for at denne ikke skal blive forarsaget til at udføre Sagen mod ham med Stævning og andre lovlige Midler. J. T. 5, 364 b.

24. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mogens Ulfeldt til Sielsøe og Peder Basse til Siørup, Befalingsmænd paa Sølvitsborg og Roskildeggaard, nu her paa Rentekammeret have betalt den store Told, 300 Dlr., af 300 Staldøksne, som de ville ud-drive af Riget, hvorfor det befales Tolderne paa Toldstederne at lade dem passere med Øksnene. Sj. R. 15, 208 b.

25. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Mogens Ulfeldt til Selsøe og Peder Basse til Siørup, Embedsmænd paa Sølvitsborg Slot og Roskildeggaard, have berettet, at de ere til Sinds i Aar paa egen Bekostning at lade ud-drive 300 Staldøksne af Riget, hvoraf de til førstkommende Pinsedag ville betale sædvanlig Told i Rentekammeret. Rentemestrene skulle modtage Tolden af dem og give dem Kvittans derfor. Sj. T. 20, 202 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Denne Brevviser Anders Bendtsen har berettet, at der er tilfalden ham nogen Arv efter hans afdøde Broder Bendt Bendtsen, der har boet paa Fiskerlejet Skillinge ved Sandhammeren i Skaane. Da han nu vil begive sig derover for at søge Arven og har begæret kongelig Forskrift om at blive hjulpen til Rette, befales det herved Sigvort Grubbe at hjælpe ham til Rette med Arven, saavidt billigt og ret er. Sk. T. 3, 325 b.

— Miss. til Fru Vivikke Griis. Denne Brevviserske, Birgete Andersens i Vester Mølle i Skanderborg Len, har klaget over, at Bolværket og Rieværket for Vester Mølle i den sidste store Vinter er brudt ud og borttaget af et hastigt Vandløb, saa Møllen er ganske ubrugelig og ikke til at male paa, førend den igen bliver istandsat. Kongen har paa hendes Begæring bevilget, at der i Skovene maa udvises hende saa meget Bygningstømmer, som behøves til Møllens Istandsættelse. J. T. 5, 364 b.

27. Marts (—). Miss. til Gert Rantzau. Da Otte Lindenov til Borrebye har begæret en Aarhus Hospital tilhørende Gaard i Røtved i Filkestad Sogn i Villants Herred i Skaane til Mage-

skifte for 2 Gaarde i Skaane, den ene i Ribe i Elkiøbing Sogn i Villants Herred og den anden i Ølse By i Skibbersløf Sogn i Giers Herred, skal Gert Rantzau ved allerførste Lejlighed erklære sig til Kongen, om Hospitalet uden Skade kan afstaa sin Gaard og i alle Maader kan faa Vederlag i de to Gaarde, saa Kongen derefter kan give Otte Lindenov Svar. Sk. T. 3, 326 b.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Befalingsmand paa Lundenes, Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, Verner Parsberg til Sandbygaard og Claus Daa til Raufnstrup. Der er Trætte mellem Chresten Holck til Siøboe, Embedsmand paa Hald, og hans forrige Skriver Hans Møller angaaende nogle Mangler, som to Skrivere have gjort Hans Møller paa nogle af hans Regnskaber, foruden at Chresten Holck har Tiltale til Hans Møller, fordi denne har forandret Kongens Skatteregister og ikke rigtig har forklaret det. Chresten Holck har tilbudt Hans Møller kongelig Befaling til nogle uvildige Dannemænd, der skulde forlige dem om disse Stridigheder, men Hans Møller har ikke villet gaa ind derpaa, da han tidligere ved gode Mænd, ædle og uædle, har tilbudt at ville fuldgøre sine Mangler. Chresten Holck har derfor sét sig forarsaget til alene at udtage Befalingen og har nu tilbetroet dem til at overveje og gennemse Manglerne og siden endelig dømme om dem, om de ere nøjagtige eller ej. Det paabydes dem herved med det allerførste at stævne begge Parter i Rette for sig med Manglerne, undersøge og overveje disse, afsige Dom mellem Parterne, hvis de ikke kunne forlige dem i Mindelighed, og give deres Afgørelse eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde paa den fastsatte Tid, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre denne Befaling. Det befales begge Parter at møde i Rette, naar de blive stævnedes, med deres Breve og Beviser mod hinanden og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. K.

29. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. Friderik Paselick til Rønnebeksholm har berettet, at Fru Vibikke Becks Skytte Peder N. paa fjendtlig Vis truer og undsiger ham paa Livet, saa han ikke kan være sikker paa sit Liv eller trygt rejse, hvor han lyster. Da han har anmodet om at blive forsvaret mod saadanne morderiske Undsigelser, skulle de, da denne Skytte idelig kommer til Næstved, lade ham gribe, naar han kom-

mer til Byen, og indsætte i Byens Fængsel. Siden skulle de lade Friderik Paselick faa Ret over ham efter lovlig Proces. Sj. T. 20, 203.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Borgerne i Halmstad have berettet, at det falder dem meget besværligt, ja næsten umuligt at udstaa den idelige Vagt, hvormed de nu besværes mere end tidligere, og at de ville komme helt til Agters derved. Kongen har i den Anledning bevilget, at de maa blive fri for saadan idelig Vagt, og Mogens Kaas maa indtil videre kun besvære dem med at holde 2 Personer Dag og Nat i hver Port foruden den Nattevagt, de pleje at holde. Sk. T. 3, 326.

1. April (—). Miss. til Lauge Urne til Silleberg. For nogen Tid siden har Kongen befalet ham at paatage sig Formynderskabet for Jomfru Karen Stangenet. Kongen har nu bragt i Erfaring, at Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, med Jomfru Karen Stangenets Samtykke vil gifte sig med hende, hvilket Lauge Urne som tilforordnet Lavværge dog ikke vil bevilge, medmindre Kongen vil give sit Samtykke dertil. Da begge Personer have samtykket i Trolovelsen og saa højlig begære hinanden til Ægte, er Kongen tilfreds hermed og befaler ham at give sit Samtykke til Ægteskabet. F. T. 3, 244.

2. April (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har bevilget, at Mogens Ulfeldt, Befalingsmand paa Sølvitsborg, maa faa en til St. Sigfridi Kapels Præbende i Roskilde Domkirke, som Christian Bernekov, Embedsmand paa Landskrone Slot, er forlenet med, liggende Gaard i Visby¹ i Selsø Sogn i Horns Herred med en øde Kirkejord i samme Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Lyngerup og 1 Gaard i Vensløf i Horns Herred af hans Arvegods, skal Kapitlet besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og, hvis Kapitlet kan være tjent med Mageskiftet, bringe dette til Afslutning. Sj. T. 20, 203 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Mortensen, Rigens Skriver, paa Kirkens Part af Korntienden af Gislinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift. Udt. i Tb. S. 11.

4. April (—). Miss. til Joachim Bülow. Kongen vil lade opsætte en Teglovn ved Kronborg. Da det baade til den og til

¹ Vesby, Horns H., Sjælland.

Kongens eget daglige Behov her paa Københavns Slot vil være nødvendigt, at der aarlig bliver hugget en anseelig Hob Brændeved i Kronborg Skove, maa Joachim Bülow herefter aldeles ikke sælge Ved af Skovene til Borgerne i Helsingør, for at Skovene ikke skulle blive aldeles forhuggede og ødelagte. Sj. T. 20, 204.

4. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da Kongen til førstkommende 1. Maj vil gøre Forandring med Varberg Slot og Len, befales det ham at indrette sig paa, at han til den Tid kan levere Slottet og Lenet med Jordebøger, Breve og andet fra sig til den gode Mand, som Kongen vil forlene med Lenet. Sk. T. 3, 327.

7. April (—). Følgebrev for Sten Maltesen til Holmgaard til Kronens Bønder i Varberg Len. Sk. T. 3, 327 b.

— Miss. til Jacob Beck. Da Kongen har forlenet Sten Maltesen til Holmgaard, Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, med Varberg Slot og Len, skal Jacob Beck, naar Sten Maltesen til 1. Maj overtager Lenet, levere ham alle de rede Penge af Slottets Indkomst, som han nu har i Behold hos sig og kan faa ind til 1. Maj. Han skal med dette Bud eller ved første Lejlighed erklære sig til Sten Maltesen om, hvor meget han omtrent vil kunne levere ham til den Tid, saa Sten Maltesen kan rette sig derefter. Sk. T. 3, 327.

— Miss. til Knud Urne til Aarsmark, Befalingsmand paa Aalholm, og Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer paa Laaland og Falster. Da Claus Pors til Øllingsøe har begæret 1 Gaard i Lauholm¹ By i Halsted Len paa Laaland til Mageskifte for 2 Gaarde i Uggestrup paa Laaland, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. F. T. 3, 244.

9. April (—). Aab. Brev om, at Hans Mechelborg, Tolder i Helsingør, maa indplanke den Plads og Jord, som ligger nedenfor den af ham nu iboede Gaard, og beholde den til evig Ejendom. Jorden strækker sig i Længden fra Gaden udenfor hans Port ned til Stranden og i Bredden, eftersom hans Gaard og Vaaning kan være bred til. Hvis det i Fremtiden bliver bestemt, at der skal opsættes en Brandmur der sammesteds mellem Byen og

¹ Langholm, Græshave S., Sønder H., Laaland.

Stranden, forbeholder Kongen sig at indtage saa meget af Pladsen, som behøves hertil. Sj. R. 15, 209 b.

9. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Hans Lindenov til Ødtsløf paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal svare 2272 gl. Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af Slottets visse Indkomst, Stiftets visse Indkomst og Slottets Ladegaards Avl med Affødning og anden Fordel. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Da han skal holde Slottet i en Slotslov, skal han paa Slottet holde 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene skal være Arkelimester, 10 duelige og væragtige Knægte, 1 Præst og hvad andet Folk, der nødtørfelig behøves paa Slottet, med Kost og Løn uden nogen Bekostning for Kongen. Over Knægtene skal der sættes en Vagtmester, som Kongen har bevilget 30 Dlr. i Løn og 26 Dlr. til Klædning, hvilke Penge Hans Lindenov maa føre til Udgift for Kongen i Regnskabet. De ovennævnte Bøsseskytter og Knægte maa Hans Lindenov ikke bruge paa Landet, hverken i sin egen eller Slottets Bestilling, men de skulle altid være til Stede paa Slottet, medmindre han da skal bruge dem mod Rigets Fjender. [Med Art. 1—2, 4—7, 9—14, 16—18, 20—21]. Sk. R. 3, 275.

— Bestalling for Zacharias Tormundsen som Lagmand paa Færøerne, da den hidtilværende Lagmand er død. Han skal i Forening med Lagretsmændene sidde Dom og Ret paa de sædvanlige og lovligt forordnede Tider. Hvis nogen finder sig besværet ved hans Dom, maa han indstævne den for sædvanlig Overdommer, saaledes som det har været fra Arilds Tid. N. R. 3, 311 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har beskikket Knud Nielsen Kudske til at være Foged paa Nygaard og med største Flid at have Tilsyn paa Gaarden. Han skal selv ikke have yderligere Løn og Underholdning, end han hidtil har haft som Skovrider, men han skal aarlig have 16 Dlr. til Løn og Underhold for en Dreng, som han kan bruge paa Gaarden. Han skal aarlig svare 300 Dlr. i Afgift af den til Gaarden liggende Ager og Eng, som han skal bortleje til paalidelige Folk, og i god Tid indbetale dem i Skriverstuen paa Koldinghus, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. J. R. 6, 365.

9. April (Kbhvn.). Livsbrev for Hr. Seufren Pofvelsen, Sognepræst i Egvad¹, paa $\frac{1}{2}$ Otting Kronens Jord i Egvad Mark og Skov, som Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har bortfæstet til ham, dog først at tiltræde, naar Ursula, Hr. Madts Bucks Enke, der har Livsbrev paa Jorden, dør. Han maa derefter bruge Jorden til den Gaard i Egvad, som han nu selv bor i, ligesom hans Formænd Hr. Madts Buck og Hr. Niels Buck have haft den. Han skal svare samme Afgift af Jorden som hans Formænd, og hvis Landgilden ikke svares i rette Tid hvert Aar, skal dette Brev være forbrudt. J. R. 6, 365 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe om at hjælpe Hans Smidt til Rette og, saafremt noget af hans Gaards rette Ejendom med Urette er fravendt ham, igen lade ham faa det. Udt. i J. T. 5, 365.

10. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Udskrivning af en Skat paa 5000 Dlr. til Befæstningen, Raadhuset og Posten paa Gammeltorv. Sj. T. 20, 204. (Tr.: KD. V. 18 f. G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 123 f.).

— Forløningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Stien Maltesen til Holmgaard paa Varberg Slot og Len. Han skal holde Slottet i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine egne Svende, Slottets og Ladegaardens daglige Folk og de Bøsseskytter, han skal holde paa Slottet, maa han oppebære følgende aarlige Genant: 350 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Rug, $10\frac{1}{2}$ Læst 6 Pd. Byg, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Gryn, 760 Tdr. Havre, 18 Tdr. 5 Pd. Smør, 70 Bolsvin, 13 magre Svin, 30 Kør, 266 Faar og Lam, 307 Gæs, 318 Par Høns, 9 Spejelaks og 1 Td. Aal. Endvidere maa han aarlig oppebære 78 Dlr. til Kost for 2 Vogndreng, der drive Slottets Arbejdsvogne og bruges til Bygningen paa Slottet, samt 16 Dlr. til Løn og Klædning for disse 2 Dreng, ligesom der tidligere er givet dem. Han maa beregne 40 Tdr. i hver Læst Rug og 48 Tdr. i hver Læst Byg. Han maa frit, uden Afgift, beholde al Avl med Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard og Aas Klosters Ladegaard, dog skal han svare 1 Td. Laks i aarlig Afgift af de Lakse- og Aalefiskerier, som findes i Lenet. Kongen forbeholder sig al Fordelen af Tegloven under Slottet, dog skal den bruges med saa ringe Be-

¹ Egtved, Jerlev H.

kostning som muligt, og Bekostningen skal Stien Maltesen føre til Udgift for Kongen i Regnskabet. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden, og han skal, naar der er Olden, have fri Olden til sine Genantsvin og de hjemmefødte Svin paa Slottets og Aas Klosters Ladegaarde. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. De 3 Roder Knægte, som ligge i Befæstningen paa Varberg Slot, skal han lønne som sædvanligt, saaledes at hver Knægt skal have 5 Gl. om Maaneden, hver Gylden beregnet til 3 Mk. danske, som Mønten før gik, derimod skulle Knægtene ingen Kommis have. Han skal holde dem med Befalingsmænd og Arkelimestre ligesom Jacob Beck har gjort. Knægtene og Bøsseskytterne skulle altid holdes til Stede paa Slottet og maa ikke sendes ud i Lenet i Slottets eller hans egen Bestilling eller bruges paa anden Maade, end de ere bestilte til. Da Kongen lader bekoste stor Bygning paa Slottet og Udgiften hertil løber højt op i Regnskabet, skal Lensmanden eller i hans Fraværelse Skriveren i Nærværelse af Bygmesteren eller i hans Fraværelse af Mestersvenden hver Lørdag Aften afregne med Arbejdsfolkene og Pligtsfolkene, hvad de have fortjent i den forløbne Uge, tage Beviser, underskrevne af Bygmesteren eller Mestersvenden, paa denne Afregning med klar Angivelse af Dage og Mandtal og indlevere dem med Regnskabet. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 278 b.

10. April (Khbv.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Sten Maltesen paa Froste Herred med Undtagelse af Munkerup Len, der fremdeles skal blive liggende under Malmøhus. Han skal have Herredet kvit og frit, naar undtages, at Kongen forbeholder sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Herredet. [Med Art. 8, 10, 13—14, 16—18]. Sk. R. 3, 282.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Jacob Beck til Beldring paa Helnekirke Len, kvit og frit for den visse Indkomsts Vedkommende. Han maa selv oppebære Tienddelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 4, 10, 16—18]. Sk. R. 3, 283.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Tagge Thott til Eriksholm paa Laugholm Slot og Len. Han skal svare 200 gl. Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl med Affødning og anden Fordel til Ladegaarden, dog skal han gøre særligt Regnskab, ligesom Brostrup Gjedde har gjort, for det Gods, som Kongen har ladet henlægge

under Slottet, og som ikke vedkommer Jordebogen. Han maa selv beholde Halvdelen af Fordelen af de under Slottet hørende Laksefiskerier, men skal saa selv afholde Bekostningerne ved Laksefiskerierne. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste og maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Med Art. 1—6, 8—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 284.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Tagge Krabbe til Jordbiørg og Sigvort Grubbe til Hofdal om at være til Stede, naar Sten Maltesen til Holmgaard overleverer Jacob Beck til Beldring Helnekirke Len, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig til Jacob Beck. Sk. T. 3, 328.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas og Morten Mogensen om at overlevere Varberg Slot til Sten Maltesen. Udt. i Sk. T. 3, 328 b.

— Ligelydende Miss. til Corfidts Thott og Mogens Kaas om at overlevere Laugholm Slot til Tagge Thott. Udt. i Sk. T. 3, 328 b.

12. April (—). Miss. til Søfren Ingmand, Tolder i København, om at lade Oxvald Jaghouf, Kongens Jæger, faa 1½ Læst Rostockerøl sisefrit til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 20, 204 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. For nogen Tid siden har Kapitlet faaet Ordre til ved første Lejlighed at besigte noget Gods i Anledning af et Mageskifte mellem Giert Bryske til Estrup¹ og Kapitlet. Da Kongen nu af Kapitlets Beretning har set, at Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet, skal Kapitlet, efter at Godset er besigtet, uden videre Forhaling selv bringe Mageskiftet i Orden. J. T. 5, 365.

15. April (—). Livsbrev for Bertel Struck, Raadmand i Ribe, paa nogle Enge, som Albret Friis til Harritskier i sin Tid som Lensmand paa Riberhus har bortfæstet til ham, nemlig 2 Enge, som Peder Lambertsen tidligere har haft, den ene liggende paa Vestermæ mellem Ribe Bys og Kapitlets Enge ved Jernkier Mark, den anden, kaldet Oderholm, ved Ribe Bys Kær, og 3 Stykker Eng paa Mandøe Hølade, som Gregers Sønksen tidligere

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Elstrup.

har haft. Han skal svare sædvanlig Landgilde af Engene, og hvis Landgilden ikke svares i rette Tid hvert Aar, skal dette Brev være forbrudt. J. R. 6, 366.

15. April (Kbhvn.). Miss. til afdøde Biørn Kaas's Arvinger: Ofve Ugerup, Albret Skeel, Claus Dyre, Benedix Rantzau, Fru Helvig Kaas Hannibal Gyldenstjernes og Jomfru Eddel Kaas til Brantberg. Der er en vidtløftig Trætte mellem Tomas Maltesen til Tanderup, Værge for Jomfru Anna Kaas, paa hendes Vegne og alle de andre Arvinger efter Biørn Kaas, da Tomas Maltesen mener, at Jomfru Anna Kaas er kommen til kort ved Skiftet efter Biørn Kaas og hans Hustru, idet hun ikke, som Recessen paabyder, har faaet belejligt Gods og heller ikke i andre Maader har faaet, hvad hun skulde have. Sagen er bleven paadømt af Kongen og Rigsraadet paa sidste Herredag¹ og har siden efter Kongens Befaling været inde for 12 Samfrænder, men alligevel har man ikke kunnet komme til nogen endelig Ende med den, fordi en Del af Arvingerne ikke har villet møde med deres Lodder, saa man deraf kunde erfare, om der er sket Jomfru Anna Kaas Ret eller ej ved Skiftet. Da Kongen ugerne ser, at hans Undersaatter her i Riget skulle geraade i saadan stor Vidtløftighed, i Længden til største Skade og Pengespild for dem selv, hvoraf der heller ikke kan fødes andet end Had og Uenighed mellem Arvinger og Slægtninge, har Kongen besluttet til denne Herredag at forskrive Tomas Maltesen og alle Arvingerne efter Biørn Kaas og hans Hustru til København med de Jordebøger og Lodder, som enhver maatte have i sit Værge, for at man af dem enten ved bemeldte Samfrænder, som af Kongen igen kunde forordnes dertil, eller ved andre lovlige Midler kan erfare, om der er sket Jomfru Anna Kaas Ret eller ej, saa Parterne uden videre Vidtløftighed en Gang for alle kunne blive skilte ad. Det befales dem derfor hver især at møde til bemeldte Tid og medtage de underskrevne Jordebøger, Lodder, Takster, Kontrakter og andet, som de maatte have i deres Værge angaaende Skiftet, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad. Kongens Beslutning er ment til Gavn og Bedste for dem alle. J. T. 5, 365 b.

— Lignende Miss. til Tomas Maltesen om paa Jomfru Anna Kaas's Vegne at møde paa Herredagen. Udt. i J. T. 5, 366.

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 26 ff.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Ribe. Kongen har bevilget, at Fru Christentse Krag til Ølof, Fasti Staverskovs Enke, maa faa noget Ribe Kapitels Gods, nemlig 4 Gaarde i Hygum i Nibbel Sogn, 1 Gaard i Tiereborg samt 1 Gaard i Gesing og 1 Bol i Brøndum i Brøndum Sogn i Skadts Herred, til Mageskifte for noget af hendes og hendes Børns Arvegods, nemlig 1 Enstedgaard, kaldet Liussegaard, og 1 Gaard, kaldet Odtsbierg, i Temmering Sogn i Hammerum Herred, 1 Gaard, kaldet Egbeck, 1 Gaard, kaldet Boelsgaard, og 1 Gadehus i Nøuling Sogn, 1 Gaard, kaldet Lind, i Rindts Sogn og 1 Gaard i Vildberg Sogn i Uldborg Herred. Kapitlet skal selv besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det, saa det siden, saafremt Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet, uden videre Forhaling kan bringe det til endelig Afslutning. J. T. 5, 366 b.

17. April (—). Miss. til Knudt Brahe. Fru Elline Glambeke til Ullerup, Albret Vinds Enke, har berettet, at hun ved allerførste Lejlighed vil skifte med hendes og hendes afdøde Husbondes Børn. Da hendes Søn, der ellers efter Loven er hendes rette Lavværge, ikke kan forestaa Værgemaalet for hende ved dette Skifte, fordi han selv er interesseret deri, har hun anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værge, medens Skiftet staar paa. Det paabydes i den Anledning alvorligt Knudt Brahe at være til Stede, naar Skiftet mellem Fru Elline og hendes Børn skal foregaa, paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa, og paa hendes Vegne have tilbørligt Tilsyn dermed. J. T. 5, 367.

— Lignende Miss. til Erik Lunge om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anna Vind, medens Skiftet staar paa. Udt. i J. T. 5, 367 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Sal Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 82.

18. April (—). Følgebrev for M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, til de under Skolen hørende Bønder. Udt. i Sj. T. 20, 205.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg, Landsdommer i Sjælland, og Holger Gagge om at overlevere Inventariet paa Sorø Kloster til M. Hans Staffensen. Udt. i Sj. T. 20, 205.

19. April (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jesper

Pedersen i Oustrup paa Kronens Part af Korntienden af Spuorup Sogn i Giern Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørt. 5 Skpr. Havre og $7\frac{1}{2}$ Skp. Gryn i Afgift. Udt. i Tb. S. 82.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Arvingerne efter Fru Sophia Bilde have berettet, at de ere til Sinds ved første Lejlighed at skifte det Løsøre, som findes efter hende, og anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til paa Kongens Dreng Hans Seefeldts Vegne at have tilbørligt Tilsyn med dette Skifte. Skønt Hans Seefeldt efter Loven nok kan være sin egen Værge, mener Kongen dog, da han er i hans Tjeneste som Dreng, at det af denne og andre Grunde vil være uraadeligt endnu at lade ham faa dette Løsøre i Hænder, og befaler derfor Eske Brock at være til Stede ved Skiftet, føre Tilsyn paa dette og indtil nærmere Ordre fra Kongen holde den Part af Løsøret, der kan tilfalde Hans Seefeldt, i god Forvaring hos sig. Endvidere skal han undersøge alle Omstændigheder med Hensyn til Sophia Bildes efterladte Jordegods og dets Belejlighed, saa at der paa det Skifte, som nu skal staa paa den kommende Herredag i København, i lige Maade paa Hans Seefeldts Vegne kan have tilbørlig Indseende med, at der vederfares ham, hvad Ret er. J. T. 5, 367 b.

— Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm, Knud Brahe til Engelstholm, Jacob Høg til Trudtsholm og Erik Lunge til Stougaard. Da Arvingerne efter afdøde Fru Sophia Bilde til Sostrup med det første ville skifte Løsøret efter hende og Sostrupgaard endnu ikke er takseret, skulle de med det allerførste begive sig til Sostrup, kalde alle Arvingerne did, taksere Gaarden og give deres Taksa-tion beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tage andre gode Mænd til i de ikke mødtes Sted og alligevel uden videre Forhaling udføre denne Befaling. J. T. 5, 368.

— Miss. til Fru Vivikke Griis om, at Kongen har forskaa-net Jens Mikkelsen i Skanderborg Len for et Aars Landgilde og bevilget ham Bygningstømmer af Skovene paa Grund af den Skade, Jens Mikkelsen har lidt ved Ildebrand. Udt. i J. T. 5, 368 b.

22. April (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at ind-tage Peder Andersen, Søn af Hr. Anders i Hellemagle, Provst i Tybjerg Herred, og Peder Hansen, Søn af Hr. Hans Brun,

Sognepræst til Østofte Sogn paa Laaland, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 205.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Hans Lauritsen, Jens Skrædder, Niels Nielsen, Jens Pil, Hans Bagge, Anders Smed og Jep Hintze, Borgere i Korsør, ere for nogen Tid siden paa Sjællandsfar Landsting blevne gjorte nederfældige og dømte fra deres Fingre, fordi de have vidnet nogle falske Vidnesbyrd om Kronens Ejendom. Skønt Kongen noksom var forarsaget til at lade gaa Eksekution efter Dommen til advarende Eksempel for andre, har han dog omdraget Sagen med dem, saaledes at de ikke skulle miste deres Fingre, derimod skulle de bøde til Kronen efter deres yderste og højeste Formue. Han skal føre Bøderne til Indtægt for Kronen og derefter lade dem være fri for videre Tiltale. Sj. T. 20, 205.

— Aab. Brev om, hvorledes der skal forholdes med de Skibe, som bygges for Kolding, foranlediget ved, at de stadig blive solgte. J. R. 6, 366 b. (Tr.: CCD. III. 239 f.).

— Aab. Brev om, at Jesper Pedersen i Ostrup, Herredsfoged i Gern Herred, herefter aarlig, saalænge han er Herredsfoged, maa være fri for $1\frac{1}{2}$ Ørt. 5 Skpr. Havre og $7\frac{1}{2}$ Skp. Gryn af Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Sporup Sogn, som han har fæstet. J. R. 6, 367.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen paa Kronens Part af Korntienden af Hørbye og Øls Sogne i Hindsted Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 82 b.

23. April (—). Miss. til Emmike Sparre til Vibygaard. Brødrene Thomas og Hans Vacke, Indbyggere i Flensborg, samt Johan Egendorps Enke have berettet, at hans afdøde Hustru¹ er bleven dem en Sum Penge skyldig for Kramvarer og Silketøj, som hun har udtaget hos dem efter hendes derpaa udgivne Haandskrifter og deres Regnskabsbøger. Skønt de ved deres Fuldmægtige ofte have krævet Betaling, have de dog intet udrettet dermed og have derfor nu anmodet om kongelig Forskrift til at blive hjulpet til Ret. For at de ikke skulle besværes med større Bekostning, befales det ham at tilfredsstille dem for hans Hustrus

¹ Bente Hjul.

Gæld til dem, saafremt Kongen ikke, hvis han ikke gør det, skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe dem til deres Betaling, saa han kan blive fri for videre Overløb af dem. Sj. T. 20, 205 b.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at 4 Personer i hans Len, Oluf Pedersen og Seuren Jensen, dog ikke ham med Tilnavnet Mols, i Æbeltoft, Anders Christensen i Holm og Søfren Nielsen i Boslundt, for nogen Tid siden, da de førte Kalk til Sundby Færge, selv have lavet sig falske Kvittanser og derunder eftermalet Skrивeren paa Frederiksborg Slots Haand, hvorefter de siden paa disse have optaget Penge paa Rentekammeret. Da Kongen ikke vil lade saadant gaa ustraffet hen, skal Jørgen Skeel lade disse Kumpaner paagribe og sende dem fængslede til København, hvor de skulle blive tilbørligt straffede. J. T. 5, 368 b.

24. April (—). Forleningsbrev for M. Absolon Olsen, Skolemester i Lund, paa det efter afdøde M. Anders Bendtsen ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 286 b.

— Forleningsbrev for Tygge Lange til Kiergaard, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Jacob Vind ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 367 b.

— Forleningsbrev for Villum Dop, Kongens Kammer-tjener, paa det efter M. Joen Jacobsen ledige St. Laurentii Al-ters Vikarie i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 368.

— Forleningsbrev for Hr. Villum¹, Sognepræst ved Viborg Domkirke, paa det efter afdøde M. Jeronimus N.² ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 368 b.

— Forleningsbrev for David Lucht, Borger og Told-skriver i Helsingør, paa Provstiet i Vendsyssel, som Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, har resigneret, at nyde kvit

¹ Vilhelm Hansen Paludan.
til Graabrødre Kirke i Viborg.

² Hieronimus Justesen Ranch, Sognepræst

og frit. Han skal paase, at der sker de Kirker, hvis Regnskab han hører, Skel og Fyldest. J. R. 6, 369.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvard Reinschat om at møde i København den 2. Juni 1608. Udt. i J. T. 5, 369.

— Miss. til Fru Magdalene Sigvardt Reinschats. Da hun og en Del af hendes Slægt og Venner har klaget til Kongen over, at hendes Husbonde Sigvardt Reinschat til Høfringholm forholder sig saa ganske haardt og utilbørligt mod hende og hendes Tjenere, saa hun ikke kan blive hos ham, og derhos har anmodet Kongen om at sørge for, at hans Tyranni og Haardhed mod hende, hans Ægtehustru, maa blive afskaffet, har Kongen kaldt Sigvardt Reinschat hid til den 2. Juni og befaler hende at møde til samme Tid med sine Beviser mod ham. Kongen vil da foretage saadanne Midler, som han kan eragte kristelige og billige at være i den Sag. J. T. 5, 369.

— Livsbrev for Haldor Olufsen paa Mordervelle Kloster paa Island, som hans Fader Oluf N. for nogen Tid siden er bleven forlenet med, dog først at tiltræde, naar Faderen dør eller godvillig vil afstaa Klosteret til ham. Han skal paa egen Bekostning opbygge Kirken og Husene paa Klosteret og holde dem ved Magt, holde Inventariet vedlige og ikke forurette Bønderne eller besvære dem med ny og usædvanlige Paalæg. Han skal svare sædvanlig Afgift af Klosteret og være Lensmanden lydige. N. R. 3, 313 b.

— Miss. til Herlof Daa om at lade de Huse, som de Tyske endnu kunne have staaende paa Island, nedbryde og lade Kirkeværgerne faa det Tømmer, som kan bruges, til Kirkernes og Kirkegaardenes Behov. Udt. i N. T. 3, 305 b¹.

— Miss. til Herlof Daa. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Tingøer Klosters Kirke paa Island skal være saa stor, at den ikke uden stor Bekostning kan holdes vedlige, skal han lade Kirken nedbryde og igen opføre en anden, saa stor, som Lejligheden kræver, saa den siden uden Bekostning for Kongen kan holdes vedlige sammen med de andre Huse paa Klosteret af den, som har Klosteret i Forlening. N. T. 3, 305 b².

— Miss. til Borgerne i København, Malmø og Helsingør. Da

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 244.

² Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 245.

Indbyggerne paa Island have klaget over, at de lide meget stor Mangel paa smaa Master, Deler, Sparrer og andet Bygningstømmer, som de daglig behøve til Kirkernes og deres Huses Opbyggelse, skulle Borgerne sørge for, at Indbyggerne paa Island faa nødtørftig Tilførsel af Bygningstømmer, saa at de kunne faa saadant til en rimelig Pris i alle de Havne, som Borgerne besejle. Sj. T. 20, 206¹.

25. April (Kbhvn.). Miss. til de Indbyggere i Malmø og Helsingør, som besejle Island. Kongen har bragt i Erfaring, at de, hvem han blandt andre har bevilget at besejle Island og bruge deres Handtering der med Køb og Salg, i nogle Aar have brugt den Skik at sende Indbyggerne paa Island daarligt og forlagt Hamborgermel og surt og forskalet² Tyskøl. Det har dog ikke været Hensigten med Kongens Overdragelse af Handelen paa Island til hans egne Undersaatte, hvis Gavn og Bedste han altid i højeste Grad bestræber sig for at ramme, at de skulde hente nogle fremmede og forskalede Varer fra Hamborg og andre Steder og dermed besvære Indbyggerne paa Island, meget mindre at de, som det ikke er ubekendt at de gøre, skulde bruge udlændiske og fremmede Folk, Hamborgerne eller andre, til under deres Navn at udføre Handelen som Skippere, Købmænd eller lignende Bestillingsmænd, ligesom tidligere muligvis til større Profit for disse end for dem selv. Det paabydes dem herved strengeligen, at de herefter skulle afholde sig fra at skibe udenlandske Varer, særligt Øl, til Island, da det udtrykkeligt strider mod den dem givne Benaadning paa Handelen, ligesom det forbydes dem, som hidtil sket er, at uddele fordærvede og vragede Varer blandt Indbyggerne paa Island, hvormed disse kunne forfordes, saafremt Kongen ikke, hvis saadant oftere sker, skal tiltænke andre Midler, hvorved den Profit, som han gerne har villet unde dem fremfor andre, til Skade for dem kan tilvendes andre. Sj. T. 20, 206 b.

— Miss. til Knud Rud om at antage en Dreng, en von der Rose, i sin Tjeneste. Udt. i F. T. 3, 245.

— Miss. til Albret Skeel. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med de forskellige Personer i hans Len, der, desværre, have understaaet sig til at bedrive Blodskam, befales det ham at lade det ene Par, der har hjemme i

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 245 f.   ² dovent.

Vester Herred og skal være unge og taabelige Folk, afsone Sagen med en rimelig Pengebøde, medens han skal lade det andet Par, der har hjemme i Tange ved Ribe, og den Person paa Fanø og det Kvindfolk, som han to Gauge har besøvet, straffe paa deres Hals efter lovlig Proces til Advarsel for andre ubesindige Folk. J. T. 5, 369 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage en Søn af Mikkell Vibe i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 205.

28. April (—). Miss. til Ebbe Munk om at sende nogle kalkunske Høns til København til Kongens Behov. Udt. i Sj. T. 20, 207.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hendrik Fyrens Skibe, der ere ladede med Vin, passere frit og uhindret gennem Øresund ligesom andre Borgeres med Vin ladede Skibe. Sj. T. 20, 207. (Tr.: KD. V. 19).

— Aab. Brev om, at Johan Hilvers, Glarmester, der har berettet, at han vil nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk, men er bange for, at det skal blive ham forment af de andre Glarmestre, medmindre han er i deres Lav, nu uanset Glarmestrenes Skraa og Lavret maa nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk dér, da Kongen har erfaret, at han har lært sit Haandværk saaledes, at han kan passere; dog skal han ikke være forskaanet for at gøre borgerlig og Bys Tynge efter sin Evne og Formue. Sj. R. 15, 210.

— Miss. til Niels Skauboe og M. Hans Lynning, Borgemestre i Visby, om at være til Stede, naar Fru Maren Jul, Hermand Juls Enke, overleverer Visborg Slot og Len paa Gulland til Brostrup Gjedde, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet til Brostrup Gjedde. Udt. i Sk. T. 3, 328 b.

29. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Brostrup Gjedde til Tommerup paa Visborg Slot og Len paa Gotland. Han skal holde Slottet i en fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han maa herefter ikke holde andre Krigsfolk paa Slottet end 1 Vagtmester, 10 due-lige Knægte og 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene skal være Arkelmester. De to Bøsseskytter skulle bespises paa Slottet, medens de

10 Knægte skulle have Maanedsbesolding i Penge og Kommis ligesom hidtil. Han maa ikke udsende disse Bøsseskytter og Knægte paa Landet eller bruge dem enten i sin egen eller Slottets Bestilling, men skal altid lade dem blive paa Slottet, medmindre han bliver nødt til at bruge dem mod Kongens og Rigets Fjender. Han skal aarlig gøre Regnskab for Lenets visse og uvisse Indkomst og holde Slottet ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom. Han skal holde Arkeliet paa Slottet vedlige med Skyts, Krudt, Lod og andet Tilbehør og aarlig lade det forbedre efter Lejligheden, saa der ikke i nogen Maade skal findes Forsømmelse fra hans Side. Han skal bespise og underholde sig selv, sine egne Folk og Slottets Folk og daglige Tjenere med nødtørftig Mad og Øl efter samme Skik og Ordning som hidtil, og han skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. Kronens Køb der paa Landet hos Almuen eller paa Havnene maa kun bruges til Bedste for Kronen. Han maa ikke selv gøre eller tillade sine Fogder at gøre noget Forbud mod, at Borgere eller fremmede frit udføre deres Gods, naar de have svaret deres Told og Rettighed, dog undtages saltet Kød og levende Kvæg, som ikke maa udføres til andre Steder end her ind i Riget, og da Kronens Told uforkrænket. Det maa heller ikke forbydes Borgerne at handle med Almuen eller Almuen at handle med Borgerne, naar Kronens Rettighed derved blot ikke forsømmes. Brostrup Gjedde maa ikke tillade Landfogderne eller nogen af Slottets Tjenere at bruge Købmandskab eller Landkøb hos Almuen eller paa Havnene imod Borgernes Privilegier, medmindre Kongen bevilger det ved sit Brev. Hvis nogen af Slottets Tjenere handler herimod, skal Brostrup Gjedde være forpligtet til at optage Godset til Bedste for Kongen og ikke se gennem Fingre med nogen. Han skal føre godt Tilsyn med Kirke- og Præsteskovene, at de ikke forhugges til andet Brug end til Kirkernes og Præstegaardenes Bygnings Behov. Hvis nogen af Præsterne eller Kirkeværgerne har hugget noget enten til at brænde Tjære af eller til at sælge, siden Kongens Forbud udstedtes, skal Brostrup Gjedde lade Dannemænd syne det og, hvis det findes, at der er hugget mere end til ovennævnte Bygnings Behov, lade dem, der have gjort det, staa til Ansvar derfor og paase, at saadant herefter ikke sker. Han skal have Præsterne paa Landet i Forsvar, saaledes som Ordinansen formelder, og med Provstens Raad have godt Tilsyn med, at de føre et godt kristeligt Levnet.

Han skal aarlig høre Kirkernes Regnskaber, paase, at Kirkernes Indkomst ikke misbruges eller udgives til Skade for Kirkerne, og aarlig holde klart Register derover. For dette Arbejde maa han aarlig oppebære 1 Dlr. af hver Kirke, men derudover maa Kirkerne ikke besværes med nogen Omkostning enten til Brostrup Gjedde, hans Folk eller til Sognefolket. Han skal være Kongens Tolder paa Gotland behjælpelig, saa denne des bedre kan faa Kronens Told og Rettighed indkrævet. Hvis han erfarer paalidelige nye Tidender, som kunne være magtpaaliggende for Kongen, eller mærker Fribyttere der under Landet, skal han straks melde det til Kongen. Han skal forholde sig venligt mod Kongens Naboer og Venner og deres Undersaatter, som maatte komme der til Landet, og ikke i nogen Maade give dem Aarsag til nogen Strid eller Klage. Han skal til sig selv og sine Svende aarlig have: 600 Dlr., 2 Stykker Engelst, 4 Stykker Gøtterst, 4 Stykker Sardug, 84 Al. Hørgarnslærred, $2\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl til sit eget Bord, Underholdning af Slotstets Udspisning til sig selvtyvende og 323 Tdr. Havre til Foder for sine Heste. Han skal underholde og lønne følgende Folk paa Slottet: Vagtmesteren, der aarlig skal have 30 Dlr. til Løn og Klædning; Slotsprædikanten, der aarlig skal have 20 Dlr., 9 Al. Engelst, 8 Al. Gøtterst, 6 Al. Sardug og 6 Al. Boltelærred; Slotsskriveren, der aarlig skal have 35 Dlr. i Løn og 10 Dlr. til en sædvanlig Hofklædning, Slotsfogden, der aarlig skal have 16 Dlr., 9 Al. Engelst, 6 Al. Gøtterst, 6 Al. Sardug, 6 Al. Hørgarnslærred og 1 Oksehud; en Landfoged, der aarlig skal have $7\frac{1}{2}$ Dlr., $7\frac{1}{2}$ Al. Engelst, 8 Al. Gøtterst, 8 Al. Sardug og 1 Tyrehud; en Underskriver, der aarlig skal have $7\frac{1}{2}$ Dlr., 6 Al. Engelst, 6 Al. Gøtterst og 5 Al. Sardug; en Redesvend, der aarlig skal have $7\frac{1}{2}$ Dlr., 6 Al. 1 Kvarter Engelst og 1 Oksehud; en Fadeburskvinde, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; en Fadeburspige, der aarlig skal have $3\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; en Skrивerdreng, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; en Kældersvend, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort. og 6 Al. Engelst; Lensmandens Kok, der aarlig skal have 9 Dlr., 6 Al. Gøtterst, 6 Al. Sardug og 1 Tyrehud; en Borgekok, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; 1 Kokkedreng, der aarlig skal have $2\frac{1}{2}$ Dlr. og 6 Al. Oxenbryggerst¹; en Tøndebinder, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; en Bager, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og

¹ ∴ Osnabrückisk.

6 Al. Engelst; en Brygger, der tillige skal være Maltgører og aarlig skal have 10¹/₂ Dlr. og 12 Al. Engelst; en Bryggersvend, der aarlig skal have 3 Dlr. og 6 Al. Oxenbryggerst og tillige skal hjælpe Bageren; en Fisker, der aarlig skal have 4 Dlr. og 6 Al. Engelst; en Slagter, der tillige skal passe Røghuset og aarlig skal have 5 Dlr. og 6 Al. Engelst; en Vandmøller, der aarlig skal have 3 Dlr. og 6 Al. Hamburgerklæde; en Grovsmed, der aarlig skal have 8 Dlr. og 8 Al. Engelst; 2 Vognsvende, der aarlig skulle have 2¹/₂ Dlr. og 6 Al. Oxenbryggerst hver; 2 Landridere, der aarlig skulle have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst hver; en Brokigger, der aarlig skal have 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; 2 Portliggere, hvoraf den ene skal være Underfoged og den anden Tømmerfoged samt modtage Hø og Ved, skulle hver have 3¹/₂ Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst; 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene, der skal være Arkelimester, skal have 20 Dlr. til Løn og Klædning og den anden 5 Dlr. 1 Ort og 6 Al. Engelst. Endvidere skal der bespises 4 Peblinge, som synge i Kirken. Brostrup Gjedde maa oppebære Avlen til begge Ladegaardene for en aarlig Afgift af 200 Dlr. til hver 1. Maj og endvidere Tiendeparten af Sagefald og Gaardfæstning, som falder i Byen eller paa Landet. Brostrup Gjedde maa ikke holde Skibe eller bruge noget Købmandskab der paa Landet, som kan være Borgerne eller Almuens til Skade paa deres Privilegier. [Med Art. 16, 18, 20]. Sk. R. 3, 287.

29. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Ifversen i Brandtsbøl¹ i Nør Herred i Nørrejylland nu med et af Kong Christian III udstedt Brev² har gjort bevisligt, at afdøde Las Mikkelsen, en af hans Hustrus »Forældre«, der før ham har boet paa den ham nu tilhørende Gaard i Obeling i Bork Sogn, ikke har været med i det Opløb i Skipper Clements Fejde, hvorfor ogsaa Las Mikkelsen af Kongens Farfader har faaet Brev paa, at han og hans Arvinger maa beholde Gaarden for samme Landgilde og Tynge, som der svaredes af den før Fejden. Ligeledes har han bevist, at der ikke er gjort Ægt og Arbejde af Gaarden, førend det nu for nogle faa Aar siden er blevet ham paalagt af Lensmændene paa Lundenes og deres Fuldmægtige. Da han nu har anmodet om at maatte blive fritaget derfor, bevilger Kongen herved, at Jens Ifversen, hans Hustru og deres Arvinger maa bruge Gaarden i

¹ Bandsbøl, N. Horne H.

² 8. Marts 1543.

Obeling, fri for Ægt og Arbejde, men mod at svare sædvanlig Landgilde i Overensstemmelse med Jordebogen til Lensmanden paa Lundenes. J. R. 6, 369 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Hobro. Mikkel Seidel, Byfoged i Helsingør, har berettet, at Erik Vasbyrd til Vindinge for nogen Tid siden har overleveret ham en Fange i Byens Forvaring, hvilken Fange siden er brudt ud paa Grund af hans Tjeneres Forsømmelighed. Da han nu har bragt i Erfaring, at denne Kumpan er bleven anholdt i Hobro for Tyveri og sidder dér paa en Ret, har han begæret, at Tyven, der ellers vil blive krævet af ham, maa blive overleveret til ham, saa han ikke skal komme i den største Skade paa Grund af hans Undvigelse. Det befales dem at lade Mikkel Seidel faa bemeldte Tyv; Kongen formoder, at denne ikke af den Grund skal undgaa sin velfortjente Straf. J. T. 5, 369 b.

2. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Jørgen Kaas til Gielskouf paa Københavns Slot og Len. Han skal aarlig oppebære 500 Dlr. til Løn for sig selv og sine egne Svende og Folk, gemen Hofklædning til sig selvsjette og følgende aarlige Genant til Underhold for sig selv, sine egne og Slotets daglige Folk: 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 276 Skpr. Humle, $6\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, 11 Skippd. 1 Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 110 Svinerygge, 25 Slagtenød, 221 Faar og Lam, 1 Læst 4 Tdr. Sild, $1\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr. Kuller, 5 Vorder Rokkel, 204 Gæs, 360 Par Høns, $2\frac{1}{2}$ Skippd. Bergefisk, 3 Skippd. 3 Lispd. islandsk Fisk, 2 Læster Byggryn, 4 Tdr. Havregryn, 3 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Kaal, 1 Td. Laks, 1500 Hvingler, 3000 Flyndere, 4 Tdr. Eddike, 3 Tdr. Lyneborgersalt, 3 smalle Læster groft Salt til Slagteriet paa hans Genant og 2 Skippd. Talg til Lys. Han skal holde følgende Folk paa Slottet og give dem Løn og Klædning som tilforn: Slotsfogden selvanden, Ridefogden selvanden, Skrивeren selvtredje, 1 Kornmaaler, 1 Kældersvend, der tillige skal være Dugsvend, 1 Portner, Bageren, der tillige skal være Brygger, 2 Dragere, der tillige skulle være Vægttere, 1 Pligtsfoged, 1 Taarngemmer, Huskokken selvtredje, Fadeburskvinden selvanden. Med Hensyn til de Skytter og Liggere, der tidligere ere holdte paa Slottet, skal forholdes efter den tidligere derom gjorte Forordning, og der skal gives dem samme Løn som hidtil. Han maa oppebære Tiendeparten af den uviste Rente og maa frit fiske til sit eget Be-

hov i de Søer, Damme og ferske Vande i Lenet, som de tidligere Lensmænd have fisket i og som Kongen ikke har forbeholdt sig selv, dog skal han saa selv afholde den Bekostning, som gaar med til dette Fiskeri. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste og have frit Foder og Maal til dem ligesaa vel som til 2 Vognheste. Han maa ikke bruge Kongens Navn til noget Køb hos Almuen, medmindre han faar særlig kongelig Ordre dertil, og han skal da gøre Almuen Fyldest derfor efter Recessen. Han skal ved sit Regnskab lægge et særligt Regnskab for Kirkernes Indkomst, hver Kirke for sig, hvorledes Kirkens Rente sælges og behandles, saa man deraf kan se, om Kirkeværgerne handle tilbørligt med Kirkernes Indkomst. [Med Art. 1, 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—20]. Sj. R. 15, 210 b.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen med det første vil sende nogle Skibe til Gulland for at føre nogle Bloksten hid, skal Brostrup Gjedde i alle de Havne, hvor der plejer at udføres Bloksten, give Ordre til, at der ikke maa indskibes Bloksten, førend Kongens Skibe have faaet fuld Ladning, for at disse ikke skulle opholdes. Sk. T. 3, 328.

— Forløningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Skanderborg og Aakier Slotte og Len. Han maa til Løn for sig selv og sine Svende og Folk aarlig oppebære 500 Dlr., og i Stedet for Hofklædning til sine Svende og Folk maa han, som det hidtil har været sædvanligt der paa Slottet, aarlig tilskrive sig 66 Dlr. i Regnskabet. Han maa aarlig oppebære følgende Genant: 6 Læster 4 Pd. 8 Skpr. Rug, 9 Læster $8\frac{1}{2}$ Pd. $5\frac{1}{2}$ Skp. Malt, $4\frac{1}{2}$ Skippd. Humle, 12 Skippd. 2 Lispd. Flæsk, $37\frac{1}{2}$ levende Okse, 7 Tdr. 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Smør, 5 levende fede Svin, 207 Faar og Lam, 227 Gæs, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, 2 Læster $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Læst Torsk og Kulder, $6\frac{1}{2}$ Skippd. $7\frac{1}{2}$ Lispd. Bergfisk, 4 Vorder Kabliav, 3 Vorder Rokkel, 1 Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 1000 Hvillinger, 1500 Flyndere, 3 Tdr. Eddike, $3\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Ærter, 15 Tdr. 1 Otting Byggryn, $2\frac{1}{2}$ Td. Lyneborgersalt, 15 Tdr. Bajsalt, 210 Høns og 10 Ol Æg, med hvilken Genant Lensmanden skal underholde sig selv, sin Hustru, sine egne Folk selvfjørtende og disse efterskrevne Slottets daglige Folk: 1 Slotsfoged, 1 Skriver, 1 Underskriver, 1 Skrivedreng, som ogsaa skal passe Fyrværket, 1 Kornmaaler, Huskokken selv-tredje, som ogsaa skal slagte, 1 Kældersvend, 1 Kælderdreng, 1

Bager selvanden, som ogsaa skal være Brygger, Fadeburskvinden selvanden, 1 Gartner med en Svend, 2 Liggere, 1 Postvognsdriver, 1 Aalefisker, 1 anden Slottets Fisker, 1 Vægter og 1 Portner. Der skal gives disse Folk samme Løn som hidtil, hvilken Laurits Ebbesen maa føre til Udgift i sit Regnskab. Slotsskriveren maa ligesom paa andre Slotte nyde frit Foder og Maal paa 1 Hest. For al den øvrige visse og uvisse Indkomst baade til Slottene og Ladegaardene skal Laurits Ebbesen gøre aarligt Regnskab. Han skal paase, at Udgiften og Udspisningen paa Aakier Slot og Ladegaardene bliver indskrænket saa meget som muligt, og at der ingen unyttig Udspisning eller Folkeløn bliver indført i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønnen paa Ladegaardene skal han forholde sig som hidtil og som den findes indskrevet i Regnskabet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han skal have frit Foder og Maal ligesom ogsaa til 2 Vognheste. [Med Art. 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 370.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jens Mogensen til Sinninggaard. Fru Karen Strangesdatter til Vandtsnesgaard¹, Christen Juls Enke, har berettet, at hun med den Lavværge, som hun agter at tage sig, er bleven stævnet i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad af hendes Værges Claus Daa, Befalingsmand paa Skivehus, paa Grund af, at hun har vedgaaet Arv og Gæld over hendes afdøde Husbondes Grav, skønt Claus Daa havde forsvoret den. Da Claus Daa, der er hendes rette Værges, nu er hendes Modpart i den Sag, har hun anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værges, som kan gaa i Rette for hende i Sagen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jens Mogensen er hendes nærmeste Slægtning paa Sværdsiden, paabydes det ham at overtage Værgemaalet for Fru Karen Strangesdatter, indtil hun ved Dom er kommen til Ende med denne Sag. J. T. 5, 370.

4. Maj (—). Miss. til Eske Bilde [Helsingborg Len], Mogens Kaas [Halmstad Len] og Tagge Thott [Laholm Len] om hver især at lade skyde saa mange Birkhøns og Fjerhøns, som kunne være at faa, saa de kunne være her i Pinseugen. Udt. i Sk. T. 3, 329.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen har sendt denne Brev-

¹ Vosnæsgaard, Ø. Lisbjærg H.

viser over til Helsingborg Len for at hugge noget Asketømmer, skal Eske Bilde skaffe ham den nødvendige Hjælp til at fælde Tømmeret og Vogne til at føre det ned til Ladestødet. Sk. T. 3, 329.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen i nogen Tid anser det for unødvendigt at holde lige saa mange daglige Folk til Visby Slots Betjening, som der hidtil er holdt, skal Brostrup Gjedde afskedige Kaptajnen paa Slottet Issebrandt de Saisovit og Bartsøkæren og ikke give dem nogen Løn fra den Dag af, da han ankommer til Slottet. Endvidere skal han afskedige alle de andre Folk paa Slottet, som det ikke i hans Forleningsbrev befales ham at holde, og tage alle de Bestallingsbreve, der ere givne dem, til sig. Han skal ogsaa afskedige den Skarpretter, der hidtil har været holdt paa Slottet, og give Landet og Byen Ordre til selv at holde en Rettermand, der, naarsomhelst han bliver brugt til at rette for Slottet, skal have Betaling derfor. Sk. T. 3, 329.

7. Maj (—). Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa Skanderborg Slot. Da Gødi Pedersen, boende i Kiøpanger i Norge, har begæret en Norges Krones Gaard, kaldet Stedie, i Sogn i Bergenhus Len til Mageskifte for sin Bondejendom i 2 jordegne Bøndergaarde i Ring i Tørsting Herred i Skanderborg Len, skal Laurits Ebbesen ved allerførste Lejlighed begive sig til de 2 jordegne Bøndergaarde, undersøge deres Tilliggende, vurdere Bondejendommen i dem, undersøge, om Gødi Pedersen har saa lovlig Adkomst paa dem, at han lovligt kan afhænde dem, og indsende Erklæring om alt til Kancelliet. J. T. 5, 370 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Broustrup Gjedde paa Kirkens Part af Korntienden af Heilling¹ Sogn i Giøding Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg, regnet 20 Skæpper i Pundet. Udt. i Tb. S. 197.

9. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Lunge til Odden paa Kronens Part af Korntienden af Tolne Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen, af Bierbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1¹/₂ Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, og af Bindsløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, samt paa Kirkens Part af

¹ Formentlig Håglinge, V. Gyngø H.

Korntienden af Bierbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken, og af Muosbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 82 b.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage afdøde Tømmermand Anders Matsens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 207 b.

11. Maj (—). Miss. til Joachim Bülow om at levere Professorernes Bud det Automaton eller store Sejerværk, som staar paa Frederiksborg Slot. Sj. T. 20, 207 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 595 f.).

— Miss. til Knud Bilde om at indsende Erklæring til Kancelliet paa en Klage af to jordegne Bønder paa Laaland, Søfren Jensen i Høibye og Morten N i Torslund, over utilbørlig Besværing med Ægt, Arbejde og i andre Maader af Knud Bildes Foged, hvorved de forarsages til at flytte fra deres Ejendomskaarde; herfor bydes dem dog kun ét Aars Landgilde og Førloven, men intet for Husene. Udt. i Sm. T. 6, 79.

12. Maj (—). Miss. til Tagge Thott og Mogens Kaas, Befalingsmænd paa Laugholm Slot og Halmstad Gaard. Da Sten Madtsen til Rønneholm, Embedsmand paa Bahus, har begæret en Kronens Mølle, kaldet Hadersløfbroe¹ Mølle, i Munkerup Sogn i Ons Herred i Landskrone Len til Mageskifte for 1 Gaard i Blixstrup i Aarsted Sogn og Herred i Halmstad Len, skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 329 b.

13. Maj (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage en Søn af Hr. Christen i Skien i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 207 b.

— Kvittans til Benedix von Cannenberg, Kongens Fiskemester, paa hans Regnskab for de ferske Fisk, som han har solgt i Frederiksborg og Kronborg Len fra 3. April 1606 til 11. April 1608 udover de Fisk, som ere blevne brugte til Kongens daglige Udspisnings Behov. De Penge, han har faaet ind ved Salget, har han indleveret i Kongens Kammer til Kongen selv. Sj. R. 15, 214.

— Miss. til Tagge Thott. Da Kongen af Mogens Kaas til

¹ Hasselbro Mølle. Onse H.

Støvringgaard, Embedsmand paa Halmstad Gaard, har bragt i Erfaring, at Bønderne i Tagge Thotts Len [Laholm] for en stor Del staa tilbage med det Arbejde, som de skulde gøre til Befæstningen for Halmstad, skal Tagge Thott give de Bønder, der restere med Arbejde, alvorligt Tilhold om ved første Lejlighed at udføre Arbejdet og selv paase, at det sker. Sk. T. 3, 330.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe til Engelsthalm, Befalingsmand paa Bygholm, Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa Skanderborg, Christen Krabbe til Biørnholm og Holger Rosenkrantz til Rosenholm. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Aaen ved Grenaa Tid efter anden fyldes mere og mere med Sand, som blæses ind i Aamundingen, og at Skibshavnen og Indløbet er saa godt som helt tillukket, hvilket er til mærkelig Skade for Byen selv og for Kronens Mølle ved Byen, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Grenaa, tage nogle Graver og andre Haandværksfolk (»Embtsfolk«), der have Forstand paa saadant og ere vante til saadant Arbejde, med sig og i Forening med dem nøje overveje, om den Ulejlighed, der tilføjes Byen og Møllen af Sandet, kan afskaffes ved lidelige Midler, og om Sandet kan fordrives derfra, udryddes eller skaffes et andet Sted hen, saa Aaen igen kan blive klar og ren ligesom tidligere, til Gavn for Borgerne i deres Handtering og for Kronens Mølle. De skulle ogsaa overveje, om det, der skal foretages, kan have Varighed, og hvad Bekostning det vil medføre. De skulle indsende udførlig Erklæring og Betænkning derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa fuld Besked om, hvad der kan gøres. J. T. 5, 371.

— Aab. Brev til Bønderne paa Vespenø. De Købmænd, der med Kongens Bevilling besejle Vespenø, have klaget over, at Bønderne nu mere end i tidligere Tid afskære og kviste de Fisk, som de fange under Øen, og hemmelig understaa stg til at udføre baade Fisk og Tran fra Øen til Menlandet og der ulovligt sælge det til andre, alt til Skade for Købmændene. Det forbydes i den Anledning Bønderne herefter at afskære og kviste deres Fisk mere end fra gammel Tid af brugeligt og hemmeligt at udføre Fisk og Tran fra Øen til Storlandet, saafremt de ikke ville straffes derfor. N. T. 3, 306.

14. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Jensen i Fiskerhofvidt paa Kirkens Part af Korntienden af Roholte Sogn i Faxe Herred, hvoraf der aarlig skal svares

3½ Pd. 1 Td. Rug, 3½ Pd. 1 Td. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 11.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Joachim Bülow om, at han maa sælge et Jagthus paa Halsnes for 100 Dlr. til Hørne Friis, Ridefoged paa Frederiksborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 207 b.

— Miss. til Joachim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Ofre Mølle der i Lenet er saa fuldstændig forfalden, at det endeligen er nødvendigt at hjælpe paa den. Joachim Bülow skal med det første lade Møllen bryde helt ned og siden genopbygge den fra ny af, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 208. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har givet Joachim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, Ordre til at lade foretage nogen fornøden Bygning paa Dronningens Mølle i Kronborg Len, skulle de af Toldboden paa Kongens Vegne betale det Tømmer, som Joachim Bülow til det Brug køber i Sundet. Sj. T. 20, 208.

— Forleningsbrev for Hans Merckel von Schmalkalden, Slotsfoged paa Københavns Slot, paa Hiortholms Mølle i Københavns Len, som afdøde Antonius Gasmer var forlenet med, med dertil liggende Ejendom, Aalegaard og Hestehave, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge. Han skal være forpligtet til at holde Møllen i god Stand og til ikke at forhugge Skovene i Hestehaven til Upligt. Sj. R. 15, 214. Orig.

— Aab. Brev om, at Peder Veger, der har paataget sig paa egen Bekostning at opsætte en Mur omkring Lunde-
haven ved Kronborg Slot i den Længde og Bredde, som Kongen har vist ham, i Arbejds løn for hvert 100 Favne Mur skal have 230 Dlr., hvorhos Kalk og Mursten til Arbejdet skal skaffes ham til Stedet. Tolderne i Helsingør skulle betale ham Pengene, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. R. 15, 214 b.

19. Maj (—). Miss. til alle Kron-, Kannike-, Vikarie-, Præste- og Kirketjenere i Roskildegaards Len. Da Kongen ved Sundby Færge har et Antal Læster Kalk liggende, som han ved første Lejlighed vil have ført til Bygningen paa Frederiksborg, skulle de paa nærmere Tilsigelse af Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard, eller hans Fuldmægtige hver køre 1 Læst Kalk fra Sundby

Færge til Frederiksborg Slot, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sj. T. 20, 208 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at give ovennævnte Bønder Tilhold om at føre Kalken til Frederiksborg, naar Joachim Bülow forlanger det. Udt. i Sj. T. 20, 208 b.

— Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Hr. Christens i Schie i Bahus Len og Claus Rotgitters Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 208 b.

20. Maj (—). Miss. til Caspar Markdanner. Da Fru Else Høg til Grundet, Jacob Vinds Enke, har begæret 2 Kronens Gaarde i Hornstrup i Nørrejylland til Mageskifte for 2 hende tilhørende Gaarde og 1 Bol i Hornborg i Nim Herred, skal Casper Markdanner med det første undersøge alt Mageskiftegodsets Lejlighed, siden udførligt erklære sig til Kongen, om de Krongaarde, Fru Else begærer, kunne undværes fra Slottet, og om Kronen kan faa Fyldest i det Gods, hun tilbyder, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende Besked. J. T. 5, 371 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Ollufsen, Borger i Aalborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Horsens Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 83.

21. Maj (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Johan Post i Københavns Søn Hendrik Johansen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 209.

— Aab. Brev om, at Claus Johansen, Skibsbygger, der har berettet, at han vil nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk, men er bange for, at det skal blive ham forment af Tømmermændene og andre i Byen, medmindre han er i deres Lav, nu, uanset Skibsbyggernes Skraa og Lavsret, maa nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk dér, da Kongen har erfaret, at han har lært sit Haandværk saaledes, at han kan passere for en Skibsbygger; dog skal han ikke være forskaanet for at gøre borgerlig og Bys Tynge efter sin Evne og Formue. Sj. R. 15, 215.

— Miss. til Hans Lindenov til Øsløf, Befalingsmand paa Hammershus, og Jens Kofoed, Landsdommer paa Bornholm. Da Hans Grabow til Skiboe har begæret Kronens Part i 3 Gaarde paa Bornholm, hvori han selv ejer Halvparten, til Mageskifte for Fyldest i hans Gods i Jeps kier og Aakier Sogne og i Kiøllinggaard og Hans

Lindenov tidligere¹ har indsendt Erklæring til Kancelliet om, at Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 330 b.

21. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Johan Petersen maa nyde Sprogø, som hans Fader hidtil har haft i Brug, for en aarlig Afgift af 10 enkende Dlr., at betale til Lønsmander paa Nyborg paa Kongens Vegne. Han skal fæste Øen af Lensmanden for en rimelig Indfæstning og være forpligtet til at holde de Huse, der allerede ere byggede paa Øen, ved Magt og forbedre dem, saa vejfarende Folk, som besøge ham, og Folk, som af Uvejr indtrænges paa Landet, kunne huses deri, ligesom han ogsaa skal frede Skovene, at de ikke forhugges til Upligt. F. R. 3, 147.

— Aab. Brev, erhvervet af Indbyggerne i Rudkøbing paa Langeland, om, at Bønderne paa Langeland herefter hver Fredag skulle søge til Rudkøbing og holde Akseltorv der; Borgerne i Rudkøbing skulle være forpligtede til at holde adskillige Købmandsvarer fal til en rimelig Pris. Udt. i Sm, R. 5, 35².

22. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Fru Anna Stygge, Niels Juls Enke, bevilger, at hun for denne ene Gang toldfrit maa føre 40 Stykker Kvæg, Hopper og Heste gennem Ribe fra hendes Gaard Kongstedlundt til hendes Gaard Vesterbeck sønden for Ribe. J. R. 6, 373 b.

— Miss. til Otto Christopher Rosenkrantz om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, medens Skiftet med hendes Medarvinger staar paa. Udt. i J. T. 5, 372.

— Miss. til Johan Rud og Laurits Ebbesen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfruene Anna og Sidtsele Mund, medens deres Skifte staar paa. Udt. i J. T. 5, 374 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Christoffer Rosenkrantz paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Biere Sogn i Biere Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kronen og lige-saa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 83.

23. Maj (—). Miss. til Niels Friis til Hesselagger om at

¹ Jvfr. 12. Juni 1607.
S. 43.

² Tr.: Rasmussen, Oplysn. betræff. Rudkøbing

paatage sig Værgemaalet for Fru Birgitte Grubbe til Titselholt, Kield Baads Enke, da hendes rette Lavvæрге bor for langt fra Haanden. Udt. i Sm. T. 6, 79.

23. Maj (Kbhvn.). Livsbrev for Niels Fris, Raadmand i Aarhus, paa et Stykke Eng paa Hol[m]strup Mark i Hasløf Herred, som afdøde Povel Skriver hidtil har haft i Brug, og som nu Carl Bryske til Markgaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, har bortfæstet til Niels Fris. Han skal aarlig inden St. Hans Dag svare sædvanlig Afgift, 1 Otting Smør, til Lensmanden paa Aarhusgaard; hvis Afgiften ikke svares til denne Tid, skal dette Brev være forbrudt. J. R. 6, 374.

— Miss. til Jørgen Lunge til Odden og Otte Skeel til Hammelse om at være til Stede, naar Envold Kruse, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, overleverer Seigelstrup Slot og Len til Jørgen Friis til Krastrup, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som findes ved Slottet og bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig til Jørgen Friis. J. T. 5, 372.

— Miss. til Benedix Rantzau. Disse Brevvisere, Agatha Tommesses og Margrette Wittes i Tønder, have berettet, at han ved Birketings- og Landstingsdomme er dømt til at tilfredsstille dem for noget Tilgodehavende, som de efter deres Husbonders Død havde at kræve hos ham, men at han endnu ikke har efterkommet disse Domme. Da de nu have anmodet om kongelig Forskrift til at blive hjulpe til Betaling af deres Tilgodehavende, befaler Kongen Benedix Rantzau at slaa sig selv til Rette i den Sag og tilfredsstille disse Enker, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af dem. J. T. 5, 372 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 2 Gaarde i Ring By og Sogn i Skanderborg Len med Skov til 24 og 17 Svins Olden, hvori Kongen har tilskiftet sig Bondeejendommen af Giøde Pedersen i Norge, ind under Skanderborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 372 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre til Skarholt og Christen Holck til Søboe. Da Otte Skeel til Hammelse har begæret 6 Gaarde og 4 Bol i Manne i Jersløf Herred i Vendsyssel til Mageskifte for 1 Gaard i Bilstrup og 1 Gaard i Eggeris i Fients Herred og 1

Gaard i Eistrup i Nørrehald Herred i Nørrejylland samt 2 Gaarde i Faarup i Hammer Herred og 1 Gaard i Rye paa Sjælland, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 373.

23. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Vognsen paa Kronens Part af Rugtienden af Giedsted Sogn i Rindis Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Byskæpper Rug til Kronen. Udt. i Tb. S. 83.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Vognsen og Jørgen Vognsen paa Kirkens Part af Korntienden af Giedsted Sogn i Rinds Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Byskæpper Rug, 10 Byskæpper Byg og $1\frac{1}{2}$ Ørt. Havre. Hvis den ene dør før den anden, skal den efterlevende være forpligtet til at fæste den dodes Halvpart paany. Udt. i Tb. S. 83 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Otte Søfrensen i Raarup paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Raarup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 16 Ørt. Byg og 16 Ørt. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 83 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Marren Jensdatter, Henrik Nielsens Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Hørrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og $1\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 150 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Nielsen Bang, Borgemester i Middelfart, paa Kirkens Part af Korntienden af Rørslef² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Rørslef Kirkeværg. Udt. i Tb. S. 150 b.

24. Maj (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Indbyggerne i Skanør have berettet, at Byens Præstegaard for nogen Tid siden er afbrændt, og have anmodet Kongen om Hjælp fra Kronens Skove til dens Reparation, skal Sigvort Grubbe af Vindfælder og saadanne Træer, som med mindst Skade for Skoven kunne undværes, i Kronens Skove lade dem faa nogen Hjælp til Præstegaardens Reparation. Sk. T. 3, 331.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Disse Brevvisere, Laurits Nielsen og Jon Andersen, Kronens Bønder i Fuelie i Malmøhus

¹ N. Højrup, Skam H.

² Rørslev, Vends H.

Len, have berettet, at deres Huse og Gaarde sidste Aar, da alt var indhøstet, ere brændte med Hø, Korn, Fæ, Kvæg og alt hvad de ejede, og de have i den Anledning begæret Fritagelse for ét Aars Landgilde. Sigvort Grubbe skal lade dem være fri for dette Aars Landgilde og skaffe dem Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse. Sk. T. 3, 331 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lade Aas Mølle i Nyborg Len istandsætte i Overensstemmelse med et derom taget Synsvidne, men dog med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 245.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense om uden langt Ophold at lade Mogens Gjõe, Kongens Jægermester, vederfares, hvad Ret er, over en af deres Medborgere, ved Navn Niels Bager, som købte et Antal Staldøksne af ham, men siden opsagde Købet, til stor Skade for ham. Udt. i F. T. 3, 245.

25. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Danmarks Riges Raad: Christian Friis til Borreby, Kansler, Steen Brahe til Knudstrup, Manderup Parsberg til Hagisholm, Breide Rantzau til Rantzovholm, Arrildt Hvitfeldt til Odersberg, Rigens Kansler, Hendrik Ramel til Beckeskouf, Jørgen Friis til Krastrup, Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Axel Brahe til Elvidt, Hendrik Lykke til Ofvergaard, Oluf Rosensparre til Skarolt, Eske Brock til Estrup, Christian Holck til Høgaard, Steen Maltesen til Holmgaard, Jacob Ulfeldt til Ulfeldts-holm og Envold Kruse til Hiermidsløfgaard, Statholder i Norge, samt de af menige Ridderskab valgte Fuldmægtige¹: for Nørrejylland: Hans Lange til Bredning, Knud Brahe til Engelst-holm, Johan Rud til Møgelkier, Iver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, Otte Christopher Rosenkrantz til Boller, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Albret Skeel til Fussinge og Erik Lunge til Stoufgaard; — for Fyen: Niels Friis til Hesselagger, Eyler Bryske til Dallundt, Niels Bild til Rafnholt, Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, Friderik Qvitzov til Qvitzovsholm, Corfidts Ulfeldt til Bafvelse, Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Jørgen Kaas til Gielskouf, Henning Valkendorf til Glorup, Corfidts Rud til En-gaard, Marquardt Bilde til Hvidtkield og Knud Rud til Sandholt; — for Sjælland, Lolland og Falster: Mogens Gjõe til Bremmersvoldt,

¹ Jvfr. Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. i Chr. IV's Tid I. 150 ff.

Anders Dresselberg til Vogenserup, Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, Knud Rud til Vedbye, Eske Krafse til Assendrup, Peder Grubbe til Aalstrup, Knud Urne til Aesmark, Mogens Ulfeldt til Selsøe, Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer paa Laaland og Falster, og Otto Brahe til Basnes; — for Skaane: Peder Brahe til Krogholm, Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Friderik Lange til Søufde, Ofve Urup til Aagisholm, Melkior Ulfstand til Axelvoldt, Claus Podebusk til Krabberup, Tage Krabbe til Jordbjerg, Christen Bernekov til Birkholm, Otte Lindenov til Borrebye, Eske Bilde til Valden og Sigvordt Grubbe til Hofdal paa egne og menige Ridderskabs Vegne i Kraft af de dem givne Fuldmagter vælge Kongens Søn Hr. Christian til dette Kongeriges Regering efter Kongens Død og love, at de, naar Prinsen vokser til og det forlanges af dem, ville hylde ham og være ham lydige, dog med det Vilkaar, at denne Bevilling ikke skal regnes dem eller deres Efterkommere til nogen Ufrihed eller til nogen Forhindring paa deres Friheder og Privilegier. Naar Prinsen efter sin Faders Død indtræder i Regeringen, skal han som sædvanligt udstede en Haandfæstning til Ridderskabet. Sj. T. 20, 209. Orig. (Hyldinger Nr. 70).

25. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Valgbrev, udstedt af den gejstlige Stands Fuldmægtige¹: Dr. Peder Vinstrup, Rektor, og M. Hans Rasmussen, Professor, paa det ganske Universitets Vegne, M. Mogens Matsen i Skaane, M. Peder Hegelund i Ribe, M. Jens Giødsen i Aarhus, M. Jacob Jensen i Aalborg, M. Niels Lauritsen i Viborg og M. Hans Knudsen i Fyen, Superintendenter, med de dem som Fuldmægtige medgivne Provster og Præster fra deres Stifter, samt Holger Gagge til Frøsløf og M. Povsel Pedersen paa Roskilde Kapitels, M. Ludvig Munthe og Niels Paaske paa Lunde Kapitels, M. Jens Giødsen og M. Hans Pedersen paa Aarhus Kapitels, M. Niels Lauritsen og Dr. Johannes Paludanus paa Viborg Kapitels og M. Peder Hegelund og M. Ægidius Lauritsen paa Ribe Kapitels Vegne. Sj. T. 20, 212. Orig. (Hyldinger Nr. 72).

— Ligelydende Valgbrev, udstedt af den borgerlige Stands Fuldmægtige²: Peder Munk Jacobsen, Christen Albretsen, Knud Marquardsen, Borgemestre, Jacob Brønder, Mikkell Vibe, Christopher Andersen og Ifver Povvelsen, Raadmænd, Søfren

¹ Jvfr. Erslev. anf. St. I. 153 ff.

² Jvfr. Erslev. anf. St. I. 156 ff.

Nielsen, Hendrik Fhuren, Hendrik Berner og Niels Jensen, Borgere i København; Gudmand Nielsen og Conrad Bovinckhusen, Borgemestres, Mikkel Seidel og Johan Villomsen, Raadmænd i Helsingør; Jacob Fegtel, Niels Hammer og Christen Hansen, Borgemestres, og Villom Andersen, Raadmand i Malmø; Bendt Asmundsen Guldsmed og Bertel Frideriksen, Raadmænd i Halmstad; Kield Jørgensen, Borgemester, og Niels Hansen Grisbeck og Hans Hegelund, Raadmænd i Ribe; Niels Ifversen, Borgemester, Oluf Olufsen, Jens Andersen Krag og Tomas Lauritsen, Raadmænd i Aalborg; Jørgen Skriver, Borgemester, og Jørgen Mule, Raadmand i Odense, der optræde paa alle de Deputeredes Vegne, da alle Stædernes Fuldmægtige ikke kunne indføres i ét Instrument. Sj. T. 20, 214 b. Orig. (Hyldinger Nr. 71).

25. Maj (Kbhvn.). Kong Christian IV's Revers til Danmarks Riges Raad og menige Adel og Ridderskab, hvorved han lover, at det af deres Fuldmægtige foretagne Valg af Hr. Christian, Kongens Søn, til disse Rigers Regering efter Kongens Død ikke skal komme dem til Forkrænkelse paa deres Privilegier og Friheder, men at Riget fremdeles skal vedblive at være et frit Kaarerige. Kongens Søn skal, naar han opvokser, lade sig hylde paa Landstingene her i Riget og paa Lagtinget i Oslo og, før han tiltræder Regeringen, give og besegle Danmarks Riges Raad og Adel Haandfæstninger paa deres Privilegier og Friheder, ligesom tidligere Konger have gjort. Sj. T. 20, 211. Orig.¹

— Lignende Revers til den gejstlige Stand. Sj. T. 20, 213 b. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 2. Orig. i Fyens Bispearkiv i Landsark. i Odense. Origg. i Aalborg og Viborg Bispearkiver i Landsark. i Viborg. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 596 f. Dsk. KL. III. 28 f.).

— Lignende Reverser til Købstæderne over alt Riget. Sj. T. 20, 216. Origg. (til Kallundborg, Korsør, Køge og Maribo) i Landsark. i Kbhvn. Origg. (til Faaborg og Kerteminde) i Landsark. i Odense. Origg. (til Horsens, Kolding og Varde) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Paludan, Beskr. over Møen II. 297 f. Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selskab II. 13. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 14 ff. Rasmussen, Oplysn. betræff. Rudkjøbing S. 64 f. KD. I. 574 f.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Jonas Charisius. Af deres

¹ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. II. 109 f.

første Skrivelse, dateret Haag den 22. Maj, har Kongen set, at Fredsforhandlingen mellem Kongen af Spanien og Nederlandene gaar meget langsomt for sig og af begge Parter gøres saa vidtløftig, at det ikke er muligt at danne sig nogen Gising om, hvorvidt den gaar for sig eller ikke, end mindre naar det vil tage en Ende, hvilket uden Tvivl ikke alene forekommer Kongen, men ogsaa de andre Konger, der til ingen Nytte i saa mange Maaneder have haft deres Gesandter liggende dér, meget sælsomt. Da Kongen ikke vil have sine Gesandter liggende der længere, end de kunne udrette noget nyttigt, skulle de ved første Lejlighed begære Avdiens hos Staterne og meddele dem, at Kongen paa Staternes Begæring gerne havde sendt sine Gesandter did i det Haab, at de kunde udrette noget til Gavn for Staterne, og ogsaa gerne vilde lade dem blive der, hvis han var vis paa, at der kunde udrettes noget nyttigt dermed, men da alt gaar saa langsomt og man mere forhandler om en Stilstand end om en endelig Fred, ved Kongen ikke, til hvad Nytte han skal lade sine Gesandter blive liggende der længere, og har derfor befaleet dem at begive sig paa Hjemrejsen og tage Afsked hos Staterne. Derefter skulle de med stor Solenitet paa Kongens Vegne tilbyde Generalstaterne, at saafremt Kongen i den Sag i Fremtiden i nogen Maade kan være Generalstaterne beforderlig, er han villig dertil. Hvis Generalstaterne derefter begære, at Kongen skal gøre noget for dem i denne Sag eller i andre Maader, skulle de med største Humanitet antage det til Indberetning til Kongen. De skulle personlig tage Afsked med de spanske Kommissærer og med den franske og engelske Gesandt. Før de rejse, skulle de give et højtideligt Gæstebud, hvortil de skulle bede de fornemste Gesandter og Personer, saaledes som de finde, at det bedst passer sig. Til Brug herved sender Kongen dem adskilligt Sølvtøj og andet, saaledes som de kunne se af hoslagte Seddel. Naar de have udrettet dette og ordnet, hvad andet der maatte være nødvendigt, skulle de straks begive sig paa Hjemrejsen og gaa ombord paa Kongens Skib Løven, saa de snarest muligt kunne være her for at aflægge Beretning for Kongen. Hvis de for deres egne Personers Vedkommende foretrække at rejse tilbage over Land paa deres egen Bekostning, er det dem tilladt. Sj. T. 20, 217 b.

25. Maj (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Tomas Ølgoedt, Borger i Varde, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag angaaende hans Broder Christen

Pedersen, der for nogen Tid siden forsvandt med en ham tilhørende Kramkurv, saa han ikke har kunnet opsørge ham nogensteds; siden skal dog Kurven være funden hos en anden Mand, til hvem den er solgt af en, ved Navn Jep Matsen i Grundsted¹, og Tomas Ølgoedt agter nu at forfølge Sagen med Retten. J. R. 6, 374 b.

26. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Seufren Jensen i Rafnholt, der nu er tilforordnet til at være Herredsfoged i Ning Herred, maa beholde sin Gaard Rafnholt fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tyngde, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 374 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen i Anledning af, at en stor Del af Thisted for kort Tid siden er brændt, hvorved en stor Del af Borgerne have mistet deres Huse og Gaarde med Bo, Boskab og alt andet hvad de havde, bevilger, at alle de Borgere, der have lidt Skade ved Ildebranden, i de næste 4 Aar maa være fritagne for al borgerlig Skat og Tyngde. J. R. 6, 375.

28. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Pedersen i Binderup paa Kronens Part af Korntienden af Aars Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 83 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Dyre til Linderumsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Tors Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 84.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Dyre til Linderumsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Ugildt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre, at yde til Hr. Olluf Jørgensen, Sognepræst i Sæby, efter Kongens Brev² til ham derpaa. Naar Afgiften ikke længere følger Hr. Olluf eller hans Efterfølgere, skal Claus Dyre svare Afgiften til Lensmanden paa Aalborghus paa Kronens Vegne. Udt. i Tb. S. 84.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Pedersen og Anders Jensen i Balckagger paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Balckagger Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken og 5 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 197 b.

29. Maj (—). Forleningsbrev for M. Ægidius Lau-

¹ Grindsted, Slavs H.   ² 10. April 1580.

ritsen, Ærkedegn i Ribe Domkirke, paa det efter afdøde Peder Mikkelsen ledige St. Margaritæ Alters Vikarie i Aarhus Domkirke. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 375 b.

29. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Hobro Købstads Privilegier. J. R. 6, 376.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa en Forordning, som Borgerskabet i Varde har truffet for at hjælpe deres Sognekirker. J. R. 6, 376 b. (Se CCD. III. 243 f.).

— Miss. til Albret Skeel. Menige Sognemænd i Balgum, Randerup og Stedste Sogne i Jylland have klaget over, at der aarlig tilføjes dem Skade af en Vandmølle, som for nogen Tid siden er bleven opsat paa Balgum Mark, idet Vandet ofte, naar det om Høsten og Foraaret er blevet støvet af Mølleren, for at Møllen kan have sin Gang, er brudt ud og har trængt sig ud over deres nærmest liggende Forte og Fællede, paa enkelte Steder endog over Ager og Eng, som Vandet helt har ødelagt. De have derfor anmodet om, at Møllen maa blive afskaffet, og tilbudt i Forening at ville svare den Landgilde, der hidtil er gaaet af Møllen, til Kronen. Det befales ham i den Anledning at lade Møllen afskaffe, give Bønderne Tilhold om at stille Kongen Sikkerhed for den fremtidige Ydelse af den Landgilde, som Møllen har svaret, og paase, at Nedlæggelsen sker uden Skade for Kronen. Han skal lade Forandringen indføre i Jordebogen. J. T. 5, 373 b.

30. Maj (—). Kong Christian IV's Revers, givet de fri Mænd og Borgerskabet paa Bornholm, der nu ved deres Fuldmægtige have udvalgt Kongens Søn Hr. Christian til Konge efter Kongens Død, skønt de ikke have udgivet noget Electionsbrev [ligelydende med Reverserne af 25. Maj til den gejstlige Stand og Købstæderne]. Sj. T. 20, 217¹.

— Miss. til Corfits Ulfeldt om at lade 2 Møller i Rugaards Len istandsætte i Overensstemmelse med et derover taget Tingsvidne; paa Rugaards Mølle mangle 2 Møllestene, 1 Vandhjul og 1 Knaghjul, paa Alemose Mølle 2 Møllestene, 1 Knaghjul, 1 Mølleaksel og 2 Pæle under Mølleslusen. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 245.

— Oprejsningsbrev for Ebsen Jonsen i Assendrup, der for nogen Tid siden paa Tinge er gjort nederfældig for et Vidnes-

¹ Tr.: Thurah, Beskr. over Bornholm S. 148 f. (med Dato: 25. Maj).

byrd, som han har vidnet paa Hatting Herredsting, og som er blevet underdømt paa Landstinget; han har nu tilfredsstillet baade sit Herskab og Sagvolderen for sin Forseelse. J. R. 6, 377.

30. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at fremmede, som have Ejendom i Hjørring, skulle gøre Tyngde deraf. J. R. 6, 377 b. (Tr.: CCD. III. 244 f.).

— Miss. til Oluf Rosensparre til Skarholt og Laurits Kruse til Svenstrup, Befalingsmænd i Mariager og Duholms Klostre. Da Albret Skeel til Fussing, Embedsmand paa Riberhus, har begæret 2 Kronens Gaarde i Biergraaf By og Sogn i Nørhun Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Dyrbye og 1 Gaard i Farup i Nørhaldt Herred, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 374.

— Miss. til Fru Vivikke Griis og de andre Arvinger efter Peder Mund om inden førstkommende 20. Juni at bortføre, hvad der endnu findes paa Skanderborg, og siden bringe det hen i anden god Forvaring, dog skal alt først registreres. De skulle give Registreringen beskrevet. Udt. i J. T. 5, 374.

— Miss. til Borgemestre, Raad og Byfogder i alle Købstæder i Danmark. Da Kongen af Tolder i Kolding Anker Mogensens Beretning har erfaret, at han hos adskillige Købmænd her i Riget har en anseelig Sum Penge at kræve for Told af Øksne, som de i Aar have udført af Riget, paabydes det dem alvorligt at være Anker Mogensen behjælpelig med at faa sin Betaling ved Vurdering eller paa anden Maade, førend andre Kreditorer blive indstede i Boerne. J. T. 5, 375.

— Miss. til Karl Bryske. Da Kongen af hoslagte Tingsvidner har set, at Kronens Mølle ved Aarhus er ganske bygfældig paa Brystværket, befales det ham herved at lade Møllen og Manglerne paa den istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 375.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Gudmund Truidsen, Sognepræst til Hemingsdyngge, paa Kirkens Part af Korntienden af Hemingsdyngge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 197 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Pedersen i Solbierig paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Solbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Tdr. Havre

af Kronens Part af Havretienden til Kronen og 16 Skpr. Rug, 2 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 197 b.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe og Bispen i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Gloustrup og Kierstrup Sogne i Malmøhus Len, der hidtil have været Annekser, ligge langt fra hinanden og ligge nærmere og bekvemmere ved to andre Sogne, Gloustrup Sogn ved Høikiøbinge Sogn og Kierstrup Sogn ved Arrie Sogn, skulle de snarest muligt træffe den Ordning, at Gloustrup og Kierstrup Sogne blive skilte ad, og at Gloustrup og Høikiøbinge Sogne og Kierstrup og Arrie Sogne blive Annekser, for at Præsten kan have nærmere til Kirken og Bønderne ikke skulle besværes med at føre deres Tiende saa langt som hidtil. Sk. T. 3, 331 b.

— Miss. til Tagge Krabbe til Jordbiery og Sigvort Grubbe til Hofdal. Da Otte Lindenov til Borrebye har begæret at faa 1 Aahus Hospitals Gaard i Rørtved i Filkested Sogn i Villants Herred i Skaane til Mageskifte for 2 af hans Gaarde, den ene i Ribe i Elkiøbing Sogn i Villants Herred og den anden i Ølsøe By i Skibersløf Sogn i Giers Herred, skulle de ved allerførste Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 332.

— Aab. Brev om, at Bønderne i Salling Herred i Fyen hver Lørdag skulle holde Akseltorv i Faaborg med hvad de have at afhænde. Udt. i F. R. 3, 147 b. (Se CCD. III. 724).

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om med det første at erklære sig til Kongen paa hoslagte Supplikation angaaende en Have ved Nyborg, som skal være ledig efter en afdød Borge-mester i Nyborg. Udt. i F. T. 3, 246.

— Aab. Brev om, at Ifver Dyre til Hvidstedgaard indtil videre maa oppebære den aarlige Indkomst og Afgift af Ilebro i Vendsyssel, som Axel Galt, Embedsmand paa Aastrup, paa Kongens Behag har bevilget ham, kvit og frit. Han skal være forpligtet til at holde Broen vedlige med Stolper, Løider, Brofjæle og andet Tilbehør, saa den vejfarende Mand uhindret kan komme frem og tilbage, saafremt han ikke vil have dette Benaadningsbrev forbrudt. Det paabydes Bønderne i Vennebjerg Herred at svare Ifver Dyre den Have, som de pleje at udgive til Broens Vedligeholdelse. J. R. 6, 378 b.

— Miss. til afdøde Albret Friis's Arvinger. Kongen, der for

nogen Tid siden¹ har bevilget nu afdøde Jens Seurenseus Buck Kronens Part af Korntienden af Sneom Sogn til hans Studeringer, har erfaret, at Jens Seurenseus ikke har faaet noget af Indkomsten af Tienden for 1593, hverken Korn eller Penge, idet Afgiften da er bleven forholdt ham af deres Fader Albret Friis, da Lensmand paa Riberhus, og den er heller ikke siden erlagt til Jens Seurenseus eller dennes Arvinger, skønt Jens Seurenseus Fader, Hr. Seufren Jensen, Sognepræst til Ølgodt og Strellof Sogne, til forskellige Tider og ved deres Faders Begravelse har krævet den. Det befales dem uden videre Ophold at tilfredsstille Jens Seurenseus² Arvinger for Restancen, saa Kongen kan blive fri for deres Overløb, eller, hvis de have noget at sige herimod, indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jens Seurenseus Arvinger tilbørligt Svar. J. T. 5, 375 b.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Christen Jensen Bang, Borger i Randers, har berettet angaaende noget Tilgodehavende, han har hos Hospitalet i Randers. Da Hospitalet vel har Forraad nok til Afbetaling af Gælden, skal han hjælpe Christen Jensen til uden videre Forhaling at blive tilfredsstillet for det, som han efter nøjagtigt Bevis har at kræve hos Hospitalet. J. T. 5, 375 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Helvig Kaas til Restrup paa Kronens Part af Korntienden af Huorm Sogn i Huorm Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 4 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 84.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Taube til Oxholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Broust Sogn i Han Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 84 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Nielsen Bang, Borgemeester i Middelfart, paa Kronens Part af Korntienden af Tandrup Sogn i Bog Herred, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift paa Hagenskouf Slot. Udt. i Tb. S. 151.

2. Juni (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Hans von Franckenhusen om, at denne skal ned-

¹ 17. Juli 1589. ² J. T. har her, formentlig urigtigt: Hr. Seufren Jensens.

bryde Dronningens Mølle i Kronborg Len og opføre den fra ny af paa egen Bekostning, baade hvad Savskærerløn, Tømmerarbejde, Nedstødning af Pæle og andet angaar. Han skal for dette Arbejde have ialt 280 Dlr., hvoraf Tolderne i Helsingør straks skulle betale ham 50 Dlr. til at begynde Arbejdet med og Resten, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. De skulle føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Sj. R. 15, 215 b.

2. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Sten Maltesen til Holmgaard, Befalingsmand paa Varberg, og Kronen. J. R. 6, 379. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christen Thott om at paatage sig Værgemaallet for Fru Vivikke Griis, medens Skiftet mellem hende og hendes afdøde Husbonde Peder Munds Arvinger staar paa. Udt. i J. T. 5, 375.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Nielsen i Stredt paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Oudrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 84 b.

— (Halmstad). Aab. Brev om, at menige Sognemænd i Harpelinge Sogn indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Harpelinge Sogn mod at svare sædvanlig Afgift, 12 gl. Dlr., deraf til Lensmanden; dog forbeholder Kongen sig at gøre Forandring heri efter Rigets forefaldende Lejlighed. Udt. i Sk. R. 3, 290 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Hans Rostrups Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 218 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Marcus Bilde til Hvidkiel har begæret at maatte faa 2 Gaarde i Gundistrup og 1 Gaard i Hundstrup i Salling Herred i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Skorup By og Sogn, 1 Gaard i Holmedrup og 1 Gaard i Olderup i Sunds Herred samt 1 Gaard i Vester Hessing i Salling Herred, skal han undersøge alt Godsets Lejlighed, udførligt erklære sig til Kongen, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Marcus Bilde Svar. F. T. 3, 246.

— Aab. Brev om, at der i Ringkøbing maa holdes Akseltorv om Fredagen og at der i Byen aarlig maa holdes Mar-

ked om St. Ægidii Dag [1. Sept.]. J. R. 6, 381. (Se CCD. III. 245).

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck til Søboe, Embedsmand paa Hald, Ifver Jul til Villestrup og Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommere i Nørrejylland. Der er nogen Trætte mellem Borgemestre og Raad i Viborg paa den ene og nogle andre Lodsejere paa den anden Side om nogen Ejendom ved Byen, som tilhører dem i Fællesskab, hvilken Trætte hidrører fra, at Ejendommen ikke er skiftet mellem dem, saa enhver kan vide sin Part deri. Borgemestre og Raad lide aarlig stor Skade paa deres Korn og Græs, idet de andre Lodsejere dels selv bruge af Markjorden, dels bortleje den til andre baade til Sæd, Drift og Tøjring, skønt Borgemestre og Raad have gamle Vider og Vedtægter, som ere gjorte, beseglede og samtykte af deres Forfædre og Formænd, gaaende ud paa, at al fornævnte Jord og Mark ved Viborg skal bruges alene til Korn og Græs og ikke til Drift eller Tøjring, hvilket ogsaa skal være stadfæstet med deres Privilegier. Da de stridende Parter ikke selv kunne blive enige, skulle de ovennævnte tre gode Mænd, for at Trætten en Gang for alle kan blive bilagt, begive sig til Marken med det allerførste, indstævne alle Lodsejerne i Rette for sig, ride og skifte Ejendommen mellem dem, saa enhver kan faa saa meget, som han er berettiget til, og give alt klarlig beskrevet fra sig. J. T. 5, 376.

— Aab. Brev om, at Nicolaus de Frunt, Claus Lud og Jacob Jacobsen, Borgere i Bergen, indtil videre, fra 1. Maj 1606, til hvilken Tid deres 3aarige Bevilling udløb, at regne, maa drive Handel paa Færø mod at rette sig i alle Maader efter den i 1597 [5. Aug.] givne Benaadning. N. R. 3, 318.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Christensen paa Kirkens Part af Korntienden af Jegense Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 84 b.

5. Juni (—). Miss. til Axel Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at Else Olufsdatter, Indvaanerske i Odense, vil sælge sin Gaard, Østerlefgaard i Dalum Klosters Len, til Kronen. Der gives ham herved Fuldmagt til at afkøbe Else Olufsdatter Gaarden for 2000 Dlr., at betale til førstkommende Mortensdag, de 500 Dlr. i rede Penge og de 1500 Dlr. i Varer af Lenets Indkomst, føre Betalingen til Udgift i sit Regnskab og tage nøjagtigt Skøde af hende paa Gaarden. Naar han har betalt Gaarden, skal han bort-

fæste Jorden dertil til Kronens Undersaatte i Sanderum By i Dalum Birk og indskrive dem i Jordebogen for 1 Læst Korn i aarlig Landgilde. Fra Ejendommen skal dog undtages et Stykke Eng, som skal lægges under Dalum Kloster. De Huse paa Gaarden, som ikke behøves til Dalum Kloster, skal han lade vurdere, siden sælge dem for deres tilbørlige Værdi og føre Salgssummen til Indtægt i sit Regnskab. F. T. 3, 246.

5. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Mikkell Graver, altid at skulle blive til Stede ved Skanderborg Slot og tage Vare paa Kongens Fiskeparker og Damme inden- og udenfor Dyrehaven, saa mange som blive anviste ham. Endvidere skal han have Tilsyn med, at Plankeværket omkring Dyrehaven ikke bliver undergravet af Ræve og andre Slags Dyr, og hvor der begynder nogen saadan Graven, skal han igen kaste det til. Han skal i aarlig Genant have 26 Tdr. Rug, 13 Skpr. Byg, 6 fede Svin, 6 levende Faar, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. Sild og 12 Tdr. Øl samt 8 gl. Dlr. til Sko, Klæder og Løn, hvilken Genant og Løn Lensmanden paa Skanderborg skal levere ham. J. R. 6, 382.

— Miss. til Ifver Jul, Landsdommer i Jylland, om at lægge 1 Gaard, kaldet Gadhorsgaard¹, i Nissom By og Sogn og 1 Gaard, kaldet Suerkier, i Gudom Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Sten Maltesen til Holmgaard, Befalingsmand paa Varberg, ind under Gudom Kloster i Stedet for de af Klosterets Gaarde, som Sten Maltesen har faaet. J. T. 5, 376 b.

— Miss. til Peder Munk om at erklære sig om, hvorvidt Hvidberre Mølle i Hvidberre Sogn, som Mogens Kaas til Lyngbyholm har begæret til Mageskifte, kan undværes fra Lenet eller ej. Udt. i J. T. 5, 377.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Disse Brevvisere, Rasmus Rasmussen i Giessing Mølle og Karen Knudsdatter i Lourstrup Mølle i Skanderborg Len, have berettet, at Møllerne ere meget brøstfældige og Dæmningerne brudte ud, og derhos ansøgt om, at noget af den resterende Mølleskyld maa eftergives dem, og at de maa faa Tømmer og andet fornødent til Møllernes Istandsættelse. Laurits Ebbesen skal lade Møllerne istandsætte med Tømmer, Sten, Dæmninger og andet og føre Bekostningen til Udgift i sit

¹ Vistnok Gantrigsgaard, N. Nissum S., Skodborg H.

Regnskab; derimod vil Kongen ingenlunde eftergive noget af den resterende Landgilde. J. T. 5, 377.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe 30 Læster Stenkul til Frederiksborgs Bygnings Behov. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Aab. Brev om Ret for Borgemestre, Raad og Byfogder i fynske Købstæder til at anholde Bissekræmmere og Forprangere. F. R. 3, 147 b. (Tr.: CCD. III. 245 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Faaborg. Kongen har bragt i Erfaring, at de Alsinger understaa sig til at købe Øksne, Heste og forskellige Slags Varer i Fyen og ofte udføre dem ufortoldede. Det befales dem i den Anledning med allerstørste Flid at føre Opsigt med saadan ulovlig Udførsel og, hvis de kunne faa fat i nogen, som udfører Øksne, Heste eller andre Varer ufortoldet, tage Dom over dem. Den ene Halvdel af det Gods, som saaledes bliver forbrudt, skal tilfalde Kronen, den anden Halvdel Byen. F. T. 3, 247. (Tr.: CCD. III. 246).

— Oprejsningsbrev for Fru Christentse Jul til Stubbegaard, Kield Juls Enke, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge Bendt Villatsen i Svenstrup, der for nogen Tid siden ulovligt om Nattetid er draget ind i hendes Skov Sønderskov, hvor han har hugget og bortført en hel Hob Baandstænger og ført dem hjem til sin Gaard, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod. J. R. 6, 382 b.

— Livsbrev for Niels Grøn paa Kronens Gaard Buorup i Vor Herred i Skanderborg Len, som han nu selv bor paa, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tyng. Saafremt hans Hustru Kirstene overlever ham, maa hun beholde Gaarden, saalænge hun sidder som Enke. De skulle holde Gaarden i god Stand. J. R. 6, 383.

— Skøde til Frandts Nielsen til Ørs. (Se Kr. Sk.). J. R. 6, 383 b.

7. Juni (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Domherre i Slesvig Abel Berners to Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med dem ligesom med andre Skolebørn. K. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Ligelydende Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Las Lunovs Søn i Sorø Skole. K. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Aab. Brev om, at Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester,

og Claus Dyre til Linderumbsgaard maa gøre et Mageskifte med hinanden om de gejstlige Beneficier, som de ere forlenede med, saaledes at Sigvort Beck til Claus Dyre afstaar det Prælatur med tilhørende Residens i Aarhus Domkirke, som Kongen for nogen Tid siden har forlenet ham med, mod at Claus Dyre til Sigvort Beck afstaar sit Kannikedømme med tilhørende Residens i Roskilde Kapitel. Naar de ikke længere er forhindrede i Kongens daglige Tjeneste, skulle de residere ved Domkirken. De skulle holde Residenserne i god Stand. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 15, 218 b.

7. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Kerteminde Købstads Privilegier. F. R. 3, 148. Orig. i Landsark. i Odense.

— Forleningsbrev for Otto Christopher Rosenkrantz til Boller paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Stoubye Sogn, naar hans Moder Fru Karene Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke, der har Livsbrev paa denne Tiende, vil overlade den til ham eller hun dør, uden Afgift. Han skal være forpligtet til at holde Stoubye Kirke ved god Bygning og forsyne Kirken med Brød og Vin. J. R. 6, 384.

— Aab. Brev om, at de Heste- og Fæmarkeder, som aarlig pleje at holdes ved Rye i Nørrejylland, herefter skulle holdes paa den anden Side af Byen paa Heden og ikke paa de Steder, hvor de hidtil ere holdte, da Indbyggerne i Rye have klaget over, at deres Ager og Eng ødelægges, opædes og nedtrædes under Markederne. J. R. 6, 384 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Ringkøbing Købstads Privilegier. J. R. 6, 385.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mads Søfrensen, Borger i Kallundborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Borge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 11 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eggert Eggertsen, Borger i Kallundborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Aarbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6½ Pd. Rug, 6½ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 11 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mule, Borger i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Hiadstrup Sogn i Lunde Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug,

8 Pd. Byg og 2 Pd. Havre i godt og ustraffeligt Korn. Udt. i Tb. S. 151.

7. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ulrik Sandberg til Qvelstrup paa Kronens Part af Korntienden af Vidstrup Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 85.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tygge Sandberg paa Kirkens Part af Korntienden af St. Olai Sogn i Hørringe, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 85.

8. Juni (—). Miss. til Sigvordt Beck, Rentemester, om at afkorte Borgemestre og Raad i Aalborg i deres Byskat en Sum Penge, som en Dunkercker Philippus de Foss og hans Folk havde fortæret, da de vare fængslede dér. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Skodborg Herredsting hidtil har været holdt i den ene Ende af Herredet, hvilket har været Herredsmændene meget ubejligt. Det befales Predbiørn Gyldenstjerne at flytte Tinget fra dette Sted til Fjerdingskirken midt i Herredet og give Bønderne og den gemene Mand Ordre til herefter at søge Ting og Stævne ved Fjerdingskirken. J. T. 5, 377 b¹.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mogensen, Borger i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Sieden Sogn i Aasum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Lensmanden paa Odensegaard. Udt. i Tb. S. 151.

9. Juni (—). Miss. til Ditlef Holck om at modtage 1 Gaard i Jordslef², som Laurits Jørgensen bor paa, under Trøggevelde Len. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lade det Hus ved Stranden i Kertemindede vurdere og siden paa Kongens Vegne sælge det til Peder Jacobsen, Borger i Odense, for Vurderingssummen. Udt. i F. T. 3, 247.

— Aab. Brev om, at M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift, har berettet, at han ingen Baggaard har til sin Residens i Viborg, og at han ogsaa kun har ganske snævert Staldrum og ingen Lade i Gaarden, hvorfor han har begæret at maatte faa

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. III. 834.

² Jørslev, Fakse H.

en lille Lade med en derved liggende Have, som ligger saa godt som lige overfor Superintendentens Port, mod til Gengæld at afstaa den Have, som han og de tidligere Superintendenter have brugt, og som ligger op til Sygestuens Mur. Kongen samtykker i dette Mageskifte, saaledes at den Have, Superintendenten afstaa, herefter skal ligge til den Residens, som afdøde M. Hieronimus¹ havde, og Ladden med den anden Have ligge til Bisperesidensen. J. R. 6, 386. Orig. i Landsark. i Viborg.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Brevviser, Peder Pedersen i Fulleby² i Skanderborg Len, har berettet, at en ham tilhørende Gaard i Faistrup i Saubro Herred for nogen Tid siden paa Grund af Langgilderestance er blevet skuret fra sin rette Ejer og hans Arvinger til Kronen, og derhos anmodet om, at han igen maa faa Bondeejendommen tilbage mod at svare den aarlige Landgilde og anden tilbørlig Rettighed til Kronen. Kongen er dog ikke til Sinds igen at overlade Bondeejendommen i Gaarden til Peder Pedersen, da den lovlig er tildømt Kronen, men er villig til fremdeles at lade ham besidde Gaarden mod at svare aarlig Landgilde af den og til i de 3 følgende Aar at fritage ham for Ægt og Arbejde. J. T. 5, 377 b.

— Miss. til Thomas Maltesen. Niels Vind til Ullerupgaard, Embedsmand paa Bergenhus, har berettet, at hans Søster, Fru Anna Vind til Rammegaard, Erik Skrams Enkes Bo endnu ikke i Overensstemmelse med Kongens Forordning er blevet registreret efter hendes Husbondes Død, fordi hendes Fader³, der skulde være til Stede ved Registreringen, samtidig blev meget svag og siden er død. Da Niels Vind paa Grund af forskellige Forfald ikke selv kan være til Stede for som hendes Værge at foretage Registreringen, har han anmodet Kongen om at beskikke en anden dertil i hans Sted. Det befales Tomas Maltesen, saasart han besøges med dette Brev, ufortøvet at meddele Peder Skram til Strandbygaard, der er Fru Anna Vinds Børns rette Værge, hvornaar de kunne mødes paa Rammegaard for at foretage Registreringen. Han skal paase, at alt gaar rigtigt til. J. T. 5, 378.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Gyldenstjerne til Tim paa Kronens Part af Korntienden af Stadel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Tdr. Rug og 24 Tdr. Byg, at le-

¹ Hieronimus Justesen Ranch.

² Folby, Sabro H.

³ Albert Vind.

vere til Lensmanden eller den, der bliver forlenet med Tienden, paa belejligt Sted. Udt. i Tb. S. 85.

10. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Jørgen Friis til Krastrup, Rigsraad, paa Segelstrup Slot og Len. Han skal svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af Lenets visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden samt have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden, dog skal der i Oldenregistret indskrives, hvor mange det er. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artkl. 1—5, 7—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 386 b. K.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne og Christen Holck. Fru Margrette Rantzau til Aarnsberg¹, Peder Rantzau's Enke, havde med Kongens Stævning indstævnet alle de andre Arvinger efter Peder Rantzau for Kongen og Rigsraadet paa den sidste almindelige Herredag angaaende den Arv og det Løsøre, som fandtes paa Trøiborg ved Peder Rantzau's Død. Da alle hendes Modparter af Kongen og Rigsraadet ere dømte² til førstkommende 5. Okt. i Ribe med 12 Riddermændsmænd at give Lov og indføre nævnte Arv, Løsøre og Bo igen paa Trøiborg og gøre alt ligesaa godt som det var, da Peder Rantzau døde, og da Kongen har forordnet Predbiørn Gyldenstjerne og Christen Holck til at være Peder Rantzau's Arvingers Lovhøringer, paabydes det dem alvorligt at møde i Ribe til ovennævnte Tid, nøje paase, at Loven bliver gjort efter Loven, og give beskrevet under deres Signeter, hvorledes Loven bliver gjort og givet. J. T. 5, 378 b.

11. Juni (—). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer paa Lolland, har berettet, at han paa egne Vegne har nogle Trætter at udføre mod adskillige Partier der paa Landet, og i den Anledning anmodet om, at Otte Brahe maa blive beskikket til i hans Sted at forhøre og paadømme disse Sager, da han ikke kan være baade Sagsøger og Dommer uden at udsætte sig for Mistanke. Det befales Otte Brahe ved første Lejlighed at indstævne Laurits Grubbe og hans Modparter i Rette for sig, nøje undersøge Trætterne mellem dem, forlige

¹ Ahrensburg, Holsten.

² Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14

S. 191 f.

dem i Mindelighed eller dømme dem imellem og give Dommen beskreven. Sm. T. 6, 79.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Grubbe til Aalstrup om at paatage sig Værgemaalet for Fru Agatha Grubbe, Lave Becks Enke, medens Skiftet efter Lave Beck staar paa. Udt. i Sm. T. 6, 80.

— Miss. til Jacob Lykke til Tanderup og Laurits Kruse til Svenstrup. Da Palli Friis til Slette har begæret 3 Kronens Boliger i Svenstrup i Hiortels Sogn i Han Herred, hvoraf det ene staar øde, til Mageskifte for hans Part i 1 Gaard paa Mors, hvorom han selv skal give dem nærmere Underretning, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 379.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tørkil Søfrensen paa Marknergaard paa Kirkens Part af Korntienden af Quanløss Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift. Udt. i Tb. S. 11 b.

12. Juni (—). Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Af hoslagte Supplikats vil han udførligere kunne se, hvad denne Brevviser beretter angaaende en over ham af Tinghørerer paa Bregne Herredsting afsagt Dom, der siden er stadfæstet af Landsdommeren i Blekinge, hvorved han, for at have beskyldt en ved Navn Peder Kring for at have myrdet sin Søn, er dømt til at staa Kongens Foged paa Kongens Vegne til Rette eller bøde efter Recessen, skønt han selv baade paa Herredsting og Landsting har benægtet at være fremkommen med denne Beskyldning og den beskyldte, som jo er Sagvolder, heller ikke besværer sig over ham. Det befales i den Anledning Lauge Urne, naar Landsdommeren i Blekinge stævnes i Rette for ham, at dømme dem endeligt imellem, hvorvidt Landstingsdommen er saa lovlig, at den bør blive ved Magt eller ej. Det befales ham at give sin Dom beskreven og at meddele Supplikanten Stævning over hans Modpart, naar han begærer det. Sk. T. 3, 332 b.

— Miss. til Corfits Ulfeldt til Bafvelse, Befalingsmand paa Ruegaard, og Marcus Bilde til Hvidkieldede. Da Hendrik Lykke til Ofvergaardt, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret følgende Kronens Gods: 1 Gaard i Messing, 1 Gaard i Torup, 1 Gaard i Dalby, 4 Gaarde i Hersnap og 1 Stykke Skov, kaldet Østerskouf eller Hegnet, paa Hindsholm i Fyen til Mageskifte for følgende

af sit Arvegods paa Fyen: Holts Mølle i Aasum Herred, 4 Gaarde i Rønninge, 2 Gaarde i Ellinge i Vinding Herred og 1 Gaard i Lindskouf, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. F. T. 3, 248.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne til Silleberg om at paatage sig Værgemaalet for Jokim Beck, medens Skiftet efter hans afdøde Fader Lauge Beck staar paa, da han paa Grund af Svaghed og Sygdom ikke selv kan være til Stede. Udt. i Sm. T. 6, 80.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at lade hugge 200 Render og Pipholt til Posten paa Skanderborg og lade dem føre ned til Ladestedet, saa de kunne være rede at indtage af Skibene, naar der gøres Anfordring derom. Udt. i Sk. T. 3, 333.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har givet Brostrup Gjedde, Befalingsmand paa Gotland, Ordre til at lade hugge en Del Render og Pipholt til den Post, der skal laves paa Skanderborg, skal Laurits Ebbesen, naar han faar Renderne og Posten bliver lavet, straks lade den gamle Brønd paa Slottet skyde sammen igen og lade Pladsen jævne. J. T. 5, 379 b.

14. Juni (—). Miss. til Ifver Friis til Ørbek. Kongen har bragt i Erfaring, at Oluf Munk til Qvistrup, der efter Loven er Væрге for sin Søster Jomfru Johanne Munk og ogsaa hidtil har forestaaet dette Værgemaal, ikke skal ramme hendes Gavn i forskellige af hendes Anliggender saa fuldkomment eller holde hendes Gods sammen og anvende det saa tilbørligt, som en Væрге bør. Da hun derfor nu har anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Væрге, befales det Ifver Friis at paatage sig Værgemaalet for Johanne Munk, tage sig af hendes Gods og iøvrigt paase, at der vederfares hende, hvad billigt og ret er. Hvis det viser sig, at hendes forrige Væрге har ladet hende komme til kort, skal Ifver Friis ved Lov og Ret igen tilvende hende, hvad der hidtil ulovligt kan være fravendt hende. J. T. 5, 379 b.

15. Juni (—). Miss. til Fru Karen Skram, Laurits Brockenhuus's Enke, om, at Kongen paa Dronning Sophies Forbøn har bevilget, at hun maa lade hendes Datter, Rigborrig Brockenhuus, besøge hendes Sognekirke, naar der holdes Prædiken, men der maa ikke tilstedes hende videre Frihed, ligesom hun heller ikke maa faa Lov til at komme paa utilladte Steder. Udt. i F. T. 3, 248.

15. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Fru Magdelene Munk til Høringsholm¹ med største Klager baade selv og ved Slægt og Venner har tilkendegivet, at hendes Husbonde Sigvordt Reinschatt i langsommelig Tid har forholdt sig saa ganske tyrannisk og ubilligt mod hende, saa hun mere end noksom har været forarsaget til at unddrage sig hans Nærværelse og Omgængelse. Saaledes har han først og fremmest tyranniseret Bønderne paa hendes Gods i den Grad, at de paa Grund af hans Strænghed og Tyranni have maattet rømme fra Hus og Gaard og bosætte sig paa andre Herskabers Stavn, til største Besvær og Skade for dem og deres fattige Hustruer og Børn, saa Godset nu staar ganske øde. Endvidere har han behandlet sine Folk og sit Tyende saaledes, at de paa Grund af hans Haardhed have maattet forlade deres Tjeneste, saa han er bleven alene paa Gaarden med sin Hustru, hvilket har medført, at hun paa det højeste er blevet besværet med groft og besværligt Arbejde, som at rede Seng, koge, feje Gulv, bære Tørv og andet saadant, hvilket ingenlunde passer sig for hendes adelige Stand, og som det vilde have været alt for meget for en af hans Tjenestepiger at udstaa. Skønt hun er blevet meget svækket og udmattet ved dette uvante Arbejde, har hun dog saa vidt muligt rettet sig efter hans tyranniske Gemyt, men det har dog ikke frugtet noget og hun har heller ikke faaet nogen Tak derfor; hun er tværtimod desuden bleven trakteret med idelig Trussel, Banden, Ilde-laden, Hug og Slag, saa hun tilsidst har set sig nødsaget til at drage helt fra ham og klage sin Nød for Kongen med Anmodning om at blive beskyttet. Kongen har ikke alene af hendes, men ogsaa af flere gode Mænds Beretning faaet Underretning om Sigvordt Reinschatts Uskikkelighed og har desuden i Sandhed erfaret, at han har solgt en god Del af hendes Gods, skønt han ikke har haft lige saa godt Gods at stille som Sikkerhed eller »en Arvestage«² her i Riget, og det er ikke sket alene for at betale den Gæld, hun har været i, da de kom sammen i Ægteskab, men han har solgt ulige mere Gods, end der behøvedes til at betale denne Gæld med, og siden forødt Pengene, ja han har endog tilmed sat sig i yderligere Gæld og Besværing paa flere Steder, hvori han endnu stikker. Kongen har foreslaaet flere billige Midler, hvorved Sigvordt Reinschatt kunde blive forligt med sin Hustru, men han har ud af sit

¹ Herningsholm, Hammerum H.

² Muligvis er »en Arvestage« en Fejlskrift for: er Arvetager.

størske og egensindige Hoved forkastet alt. Kongen har derfor af Øvrigheds Magt og efter nogle her paa Herredagen forsamlede Raaders og gode Mænds Betænkning tilladt, at Fru Magdelene Munk straks selv maa overtage sin Gaard og sit Jordegods og bruge det indtil videre, for at hun nu ikke i hendes høje Alder skal molesteres med for stor Ubillighed af hendes Husbonde, og for at hendes Jordegods, der nu staar øde, igen kan blive besat ligesom andre adeliges Gods, saa hverken Kronen, Kirken eller Præsten skal lide nogen Skade derved. Endvidere har Kongen bevilget, at Fru Magdelene Munk maa afhænde saa meget af det Sølv, Guld og Løsøre, der findes paa Gaarden, som behøves til at indfri de Gældsbreve med, som hun og hendes Husbonde endnu ere bortskyldige. Naar Fru Magdelene Munk overtager Gaarden med tilliggende Gods og Løsøret, skal det ske i Overværelse af Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Tomas Maltesen til Tanderup, der skulle registrere hvad der findes paa Gaarden og give det beskrevet fra sig. J. R. 6, 389¹.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg. Fru Magdalene Munk til Høringsholm har paa det højeste besværet sig over sin Husbonde Sigvardt Reinschatt paa Grund af det ulidelige Tyranni og den Haardhed, han ikke alene har vist mod hende, siden de ere komne i Ægteskab sammen, men ogsaa mod andre, særlig mod de Folk, der have tjent dem begge, medens de have været sammen, saa at hun tilsidst er bleven nødt til at skille sig fra ham og afholde sig fra alt Samkvem med ham. Da Sigvardt Reinschatt er bleven kaldet for Kongen for at svare paa disse Klager, har han for at hjælpe paa sin Sag tilbudt at ville tage Skudsmaal i den Egn i Ulrik Sandbergs Len, hvori han hidtil har boet, om, hvorledes han har opført sig mod alle, da han formener dermed at kunne bevise sin Uskyldighed. Ulrik Sandberg skal derfor offentlig paa Tinget i det Herred, hvori Sigvardt Reinschatt bor, tage hans Skudsmaal beskrevet og siden indsende det til Kanceliet. J. T. 5, 381.

— Miss. til Thomas Maltesen. Albret Skeel til Jungegaard, Ofve Ugerup til Ovisholm og Niels Kaas til Birckilds² paa Jomfru Helvig Kaas's Vegne, Arvinger efter afdøde Biørn Kaas og Fru Christentse Nielsdatter, have berettet, at de efter Kon-

¹ Tr.: Saml. til jydsk Hist. og Topogr. 2. R. II. 170 ff. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Bilckilds.

gens Befaling ere mødte i Rette med ham paa Jomfru Anna Kaas til Starupgaards Vegne for de af Kongen tilforordnede gode Mænd og af disse ere dømt til inden 6 Uger at føre til Stede en klar, besejlet og underskreven Jordebog over Biørn Kaas's og Fru Christentse Nielsdatters Jordegods, rigtige underskrevne Kopier af alle Lodder, som ere gaaede mellem dem i Søskeneskifte, underskrevne Takster paa, hvorledes Godset er delt mellem dem i begge Skifter, underskrevne Kopier af 3 Fortegnelser over, hvorledes Sædegaardene, Købstadgaardene og Skovene ere takserede, samt Fogdernes Regnskab med rigtige og klare Registre paa al Ind- og Udgæld. Da Arvingerne mene, at der paa Bratetskouf, som han paa Jomfru Anna Kaas's Vegne har i Forvaltning, skal findes nøjagtig Besked paa Fogdernes Regnskab og Ind- og Udgæld, men ere bange for, at de ikke uden kongelig Befordringsskrivelse skulle faa Adgang til de paa Bratetskouf staaende forseglede Brevkister og Skrin, hvori Registrene ere forvarede, have de anmodet Kongen om at tilforordne nogle gode Mænd, i hvis Nærværelse de kunne faa Adgang til de nævnte Brevkister og Skrin, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Det befales i den Anledning Thomas Maltesen, at han, naar Kongens deputerede Kommissarier besøge ham, uhindret skal lade disse opsøge de ovennævnte Regnskaber og Registre i Brevkisterne, for at de desbedre kunne vide at rette sig efter de gode Mænds Kendelse. J. T. 5, 380 b.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Rosenkrantz og Jørgen Due. Da der paa Braadskouf¹ staar nogle Kister og Skrin under deres Forsejling, hvori der skal være indlagt forskellige Jordebøger, Lodder, Fogedregnskaber og Fortegnelser over Ind- og Udgæld efter afgangne Biørn Kaas og Fru Christentse Nielsdatter, og Arvingerne efter disse have anmodet om, at disse Kister og Skrin maa blive aabnede, førend de skulle fyldestgøre den af Kongens Forordnede afsagte Dom, for at de deri kunne finde nogen Efterretning om, hvad de efter Dommens Lydelse skulle levere fra sig, skulle Axel Rosenkrantz og Jørgen Due i Overværelse af Thomas Maltesen til Tanderup lade Kister og Skrin aabne, mod nøjagtig Reversal tilstille Arvingerne hvad der findes angaaende den i Dommen omhandlede Sag og igen forsegle Kisterne. J. T. 5, 381 b.

¹ Bratskov, Ø. Han H.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe. Da Johan Rud til Møgelkier, Embedsmand paa Ørum, har begæret et Stykke Jord i Nordby¹ i Glud Sogn i Bygholms Len til Mageskifte til en af sine Tjenere mod at udlægge ligesaa megen Jord i Nordby Mark til Kronens Tjener, skal Knud Brahe undersøge Sagen, og hvis den Jord, som Johan Rud vil udlægge til Kronens Bonde, ligger ligesaa belejligt som den Jord, Bonden mister, maa Mageskiftet finde Sted. J. T. 5, 380 b.

17. Juni (—). Miss. til Christen Krabbe og Arvingerne efter Hr. Erik Krabbe. Da Christian Holck til Søboe, Embedsmand paa Hald, har berettet, at der paa Bustrup findes nogle Breve, som endnu staa uskiftede mellem ham og dem efter Hr. Erik Krabbe, skulle de, for at enhver kan faa de Breve, han er berettiget til, snarest muligt samles paa belejlig Tid og Sted og dele Brevene saaledes, at ingen har Grund til at beklage sig. J. T. 5, 382.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Balzar Jensen, Borge-mester i Kallundborg, paa Kronens Part af Korntienden af Svallerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre, den ene Halvpart til Kapellanen i Kallundborg. Udt. i Tb. S. 11 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Lisebet Jørgensdatter, Indvaanerske i Kallundborg, paa Kronens Part af Korn-tienden af Ubye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Gryn. Udt. i Tb. S. 12.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christian Holck paa Kirkens Part af Korntienden af Kriebierg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre, at levere til Kirkeværgerne inden Fastelavn. Udt. i Tb. S. 85.

18. Juni (—). Oprejsningsbrev, udstedt paa nogle gode Mænds flittige Forbøn, for Casper Christensen, over hvem der paa Tinge er svoret Vold, fordi han har »aard« og pløjet 7 Al. ind i sin Nabo Jes Lassens Markvej, og som endelig er gjort fredløs for den Sag. J. R. 6, 390 b.

— Kvittansiarum til Hendrik Reventlov til Sisendrup, forhen Embedsmand paa Skivehus, paa hans Regnskab for Afgiften af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst til Skivehus Slot fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1606, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Dueholm Kloster fra 1. Maj 1587 til 1. Maj

¹ Nørby. Bjærg H., Jylland.

1599, hvorfor han havde lovet Kongens Fader 8000 Dlr., hvoraf de 4000 Dlr. straks bleve indbetalte i Kongens eget Kammer paa Skanderborg, medens de andre 4000 Dlr. den 11. Dec. 1588 ere blevne betalte til afdøde Tygge Brahe til Knudstrup efter Regeringsraaderne Niels Kaas, Peder Munk og Christopher Valkendorfs Kvittans, og paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Dueholm Kloster fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1600. Ligeledes har han gjort Regnskab for de i Skivehus Len oppebaarne Pengeskatter. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 391.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Galt. Kongen har bragt i Erfaring, at en, ved Navn Jens Keruld, der har boet i Axel Galts Len [Aastrup] og for nogen Tid siden er død, har haft forskellige Selvejerbøndergaarde, som han har tilholdt sig ligesaa frit, som Adelen har deres Gods, og ikke svaret Rettighed eller Herlighed af til Kronen, saaledes som der ellers svares af alt Selvejergods her i Landet. Efter hans Død tilholde hans Arvinger sig ogsaa denne Rettighed og Herlighed, efter at de have skiftet Godset mellem sig; kun af den Gaard, hvorpaa Jens Keruld selv har boet, svare de, ligesom han før dem, sædvanlig Rettighed af Selvejergods. Axel Galt skal nøje undersøge, hvor meget af Arvingernes Selvejergods i hans Len der ikke hidtil har været indført for Rettighed i Kronens Jordebog, og som Arvingerne og deres Fader før dem og hans Medarvinger have tilholdt sig som frit Gods, siden ved Lov og Ret udføre Sagen mod Arvingerne paa Tinge og tage Dom for, om ikke Godset for saadan, som det synes utilbørlig, Rettigheds Tilholdelse bør være forbrudt til Kronen, eller om der i alt Fald ikke bør svares samme Rettighed til Kronen af dette Gods, som der svares af andet Selvejergods, saa at Kronen i ingen Henseende kommer til kort. J. T. 5, 382.

19. Juni (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage en Norbølge i Sorø Kloster, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Oprejningsbrev for Chresten Søfrensen, Knud Rud til Rudbierriggards Foged, til paany at forfølge det paa Bertel Andersen i Tømmerup¹ begaaede Drab. Udt. i F. R. 3, 148 b.

— Miss. til Karl Bryske om straks at lade det Bly, som

¹ Tommerup, Odense H.

ligger paa Vindeltrappen paa Bispegaarden i Aarhus, aftage og straks sende det til København. J. T. 5, 382 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om igen at lægge noget Kronens Gods i Giøng Herred, der tidligere har ligget under Helsingborg Slot, men som nu afdøde Peder Mund har været forlenet med, nemlig 2 [Gaarde] i Qvistelang, 1 [Gaard] i Aske, 4 [Gaarde] og 1 [Hus] i Solbiere, 1 [Gaard] i Kamperup, 1 [Gaard] i Gierstorp¹ og 1 [Gaard] i Ubolt, ind under Helsingborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sk. T. 3, 333.

22. Juni (—). Kvittansiarum til Knud Rud til Vedbyegaard paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 19. Aug. 1599 til 1. Maj 1602 og for den i den Tid oppebaarne Pengeskat. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 216.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at lade hugge 300 Pipholt og Render til Posten paa Kronborg og siden lade dem føre ned til Ladestedet, saa de kunne ligge rede, naar der sendes Skibe efter dem. Udt. i Sk. T. 3, 334 b.

23. Juni (—). Miss. til Peder Basse om at forskaane Oluf Lauritsen i Kattinge i Roskilde Len, der har lidt Skade ved Ildebrand, for ét Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 20, 219.

— Forordning om Tjenestefolk i Sjælland, Fyen og Skaane (ligelydende med Forordningen af 1. April 1606 til Jylland). K. Udt. i Sj. T. 20, 77.

— Miss. til Landsdommerne i Sjælland, Fyen og Skaane om at lade det aabne Brev om, hvorledes man skal forholde sig med Tjenestefolk der i Landene, forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 20, 219 b.

— Miss. til Peder Munk om straks at overlevere Vestervig Kloster og Len med Inventarium og andet, som bør efterlades paa Klosteret, til Jørgen Lunge til Odden. J. T. 5, 383.

— Miss. til Prædbyørn Gyldenstjerne og Jacob Lykke, Embedsmænd paa Beugling Slot og Lund Gaard paa Mors, om snarest muligt at begive sig til Vestervig Kloster, som Jørgen Lunge til Odden er bleven forlenet med efter Peder Munk, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de til Klosteret hørende Skove,

¹ Gråstorp, Gynge H.

overlevere Jørgen Lunge Klosteret med Inventarium, give alt beskrevet og overlevere Jørgen Lunge Besigtelsen. J. T. 5, 384.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Frandts Rantzau [Silkeborg Len], Jørgen Skeel [Kalø Len], Eske Brock [Dronningborg Len] og Claus Daa [Skivehus]. Kongen har bragt i Erfaring, at den Pengehjælp, som de Kirker i deres Len, der havde nogen synderlig Formue, skulde svare til Viborg Domkirkes Bygning, endnu ikke er ydet, hvilket medfører, at Domkirken ikke kan blive istandsat, men forfalder saaledes, at den næppe i Længden vil kunne komme paa Fode med den dobbelte Bekostning. Det paabydes dem i den Anledning alvorligt at give Kirkeværgerne i deres Len Tilhold om uden videre Efterladenhed at levere dem, hvad enhver Kirke skal udrede til ovennævnte Formaal, saaledes som det tidligere er bevilget. De skulle derefter tilstille Kannikerne i Viborg Pengene. De skulle foreholde Kirkeværgerne, at hvis de fremdeles vise sig forsømmelige og Domkirken kommer til at lide nogen Skade derved, ville de blive straffede tilbørligt derfor. J. T. 5, 383.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ringkøbing. Christopher Gersdorff til Sæbygaard har berettet, at de gøre ham Hinder paa at ind- og udskibe Korn og andet for Lønborggaards Grund, idet de mene, at deres Næring aftager derved. Det befales dem herved ikke at gøre ham nogen Hinder i saa Henseende, dog Kronens Rettighed hermed uforkrænket. J. T. 5, 383 b.

24. Juni (—). Aab. Brev, hvorved det befales alle Kongens Fogder, Embedsmænd, Landsdommere, Borgemestre, Raadmænd, Herredsfogder, Birkefogder og andre Dommere, at de skulle hjælpe afdøde Jørgen Bubberts Arvinger, der efter Jørgen Bubberts Regnskabsbogs og andre Bevisers Lydelse have stort Tilgodehavende udestaaende hos Kongens Undersaatter, baade Adel og uædel, og klage over, at de ikke uden stor og vidtløftig Trætte og Rettergang kunne komme til deres Betaling, til uden videre Forhaling at faa deres retmæssige Tilgodehavende hos deres Skyldnere. Sj. R. 15, 216 b.

— Miss. til Carl Bryske. Han har indberettet, at Niels Skriver, Raadmand i Aarhus, for rum Tid siden som Hospitalsforstander i Aarhus ved sin Beretning har udvirket en Nedsættelse af Afgiften af Tienden af Kold og Holum Sogne, som vare perpetuerede til Hospitalet, med 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg, fordi

Tienderne skulde være satte saa højt, at ingen vilde fæste dem. For at de fattige ikke skulde lide nogen Skade, har Hospitalet indtil videre faaet udlagt 2 Tdr. Gryn, 6 Skpr. Havre og 3 Sk. PENDINGE, der hidtil havde været ydet paa Aarhusgaard, af en Hospitalsgaard i Obstrup i Ning Herred, samt 2 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre af Loftet paa Aarhusgaard¹. Da Niels Skriver imidlertid efter Nedsættelsen af Afgiften selv har brugt Tienderne, synes Forandringen efter hans egen Beretning at være kommen ham selv til Bedste. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at der nok kan skaffes de Personer, som kunne og ville svare den gamle Afgift af disse Tiender, skal Carl Bryske bortfæste Tienderne til disse Personer for den gamle Afgift, saafremt Niels Skriver ikke vil beholde dem for denne, og siden oppebære det til Aarhusgaard, som blev bevilget Hospitalet i Erstatning for Nedsættelsen. Han skal dog paase, at Hospitalet ikke i nogen Maade kommer til at lide Skade hverken nu eller i Fremtiden. J. T. 5, 384.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Arild Hvitfeldt. Af hans Indberetning har Kongen set, at Lofterne paa Drachsholm Slot ere meget bygfældige, saa der kun er ganske ringe Rum til at oplægge Korn paa, og at de Steder, hvor det Korn, som der ikke er Loftsrum til paa Slottet, skal henlægges, ogsaa ere brøstholdne, hvorfor han har begæret, at Bygningerne maa blive istandsatte og at Bekostningen derved maa blive godtgjort ham i Regnskabet. Kongen bevilger, at han maa lade Lofterne istandsætte og lige-saa lade Jægergaarden gøre i Stand, hvor det er absolut nødvendigt, dog skal alt ske med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen maa han føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20. 219 b.

— Kvittansiarum til Laurits Kruse til Svenstrup, Befalingsmand over Dueholms Kloster og forhen Befalingsmand paa Bergenhus, paa hans Regnskab for Afgiften af den visse Indkomst i de 4 under Bergenhus liggende Fogderier, nemlig Sundhord, Nørhord, Sundfjord og Sogn, og for Afgiften af Tienderne og for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1596, da han fik Bergenhus Slot og Len efter Peder Thott, endvidere for den visse og uvisse Indkomst af Nordfjord Len fra 21. Sept. 1596, da han fik Lenet efter afdøde Tyge Brahe, og for den visse og uvisse Indkomst af Sundmøer Len

¹ Se 16. Juni 1589.

fra 1. Maj 1597, da han fik Lenet efter Johan Urne til Valsøe, alt indtil 1. Maj 1606, da han overleverede Lenene med klart Inventarium til Niels Vind til Ullerup. Endvidere har han gjort Regnskab for Indtægt og Udgift af Vardøehus Len og Finmarken fra Mikkelsdag 1596, da de blev henlagte til Bergenhus, til 1. Maj 1597, for Indtægt og Udgift af Andenes og Salten Len fra 1. Maj 1597, da han fik dem i Befaling under Bergenhus, til 1. Maj 1598, da Claus Urne fik døm, og for den visse Indkomst af Salten Len fra 1. Maj 1598 til Mikkelsdag 1598, da Claus Urne først kom til Lenet til den Tid. Endvidere har han gjort Regnskab for de i Bergenhus Len og underliggende Len i hans Forleningstid oppebaarne Pengeskatter og for en i Vardøehus Len og Finmarken til Olai regis Dag [29. Juli] 1597 oppebaaren Pengeskat. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 392 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jens Bilde til Vreløf. For nogen Tid siden har Kongen skrevet til ham om at paatage sig Værgemaalet for sin Broder Erik Bildes Børn, hvilket han dog den Gang aldeles har nægtet. Da imidlertid hans Broder Sten Bilde, Embedsmand i Trondhjem Len. der ellers efter Loven skulde forvalte Børnenes Værgemaal, er forhindret deri ved Kongens Bestilling og tilmed bor saa langt borte, at det vil falde ham meget besværligt at forestaa Værgemaalet, paabydes det endnu en Gang alvorligt Jens Bilde uden videre Undskyldning at paatage sig Værgemaalet for sine Broderbørn, straks tage deres Gods, Løsøre, Tilgodehavende og hvad andet, der er tilfaldet dem efter deres Fader, i sit Forsvar og siden forestaa Værgemaalet. J. T. 5, 384 b.

26. Juni (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, paa Hørrie Len i Giøng Herred i Skaane. Hun skal aarlig gøre Kongen Regnskab for den visse og uvisse Indkomst og maa selv oppebære Tienddelen af den uvisse Indkomst. [Med Artkl. 10, 16, 18]. Sk. R. 3, 293. K.

— Følg brev for Fru Vivikke Griis til Sandbyegaard, Peder Munds Enke, til Kronens Bønder i Hørrie Len i Skaane, som Peder Mund hidtil har haft i Forlening. Sk. T. 3, 335.

— Kvittansiarum til Jacob Beck til Beldringe, Befalingsmand over Helnekirkes Gods i Skaane, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Varberg Len fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1608, for de i den Tid oppebaarne Pengeskatter og for det mod-

tagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 293 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ved første Løjlighed maa bygges noget paa Arkeliet, Køkkenet og Høladen paa Hammershus, befales det Hans Lindenov paa Kongens Vegne at købe 3000 Tagsten og 6000 Mursten og dermed istandsætte hvad der mangler og lade opføre 3 Piller op til Hølademuren, hvor det mest gøres fornødent. Kongen har skrevet til Brostrup Gjedde, Embedsmand paa Visborg, om at lade ham faa de nødvendige Lægter og Kalk, nemlig 2000 Lægter og 12 Læster Kalk, naar han sender Bud efter dem. Han skal paase, at Byggeriet sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre den til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 335.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at skaffe Hans Lindenov 12 Læster Kalk og 2000 Lægter til Hammershus's Bygning, naar Hans Lindenovs Bud begærer det. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 335 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Kallø Len. Da alle afdøde Hendrik Belovs Arvinger have berettet, at en stor Del af Bønderne endnu staa tilbage med en betydelig Restance af deres Landgilde, hvilken Restance Arvingerne alligevel have indbetalt i Rentekammeret, paabydes det strengelig alle Bønderne, særlig dem, der have paadraget sig nogen Restance og ikke i rette Tid ere fremkomne med deres Landgilde, at de straks efter Forkyndelsen af dette Brev uden videre Forhaling betale hvad de efter Regnskabst staa til Restance med, saafremt de ikke ville straffes for deres Forsømmelighed. J. T. 5, 385.

28. Juni (—). Miss. til Ebbe Munk angaaende Hr. Pofvel Theophilus, Præst ved St. Peders Kirke i Slagelse, der for nogen Tid siden kort efter Trolovelsen har beligget sin Fæstemø. Sj. T. 20, 220. (Tr.: Dsk. KL. III. 30).

— Miss. til Mogens Kaas. Denne Brevviser Hendrik Frohiar, Indbygger i Bergen, har berettet, at han har ladet en Borger i Halmstad, ved Navn Hendrik Frederiksen, arrestere i København for en Sum Penge, som denne efter sin udgivne Haandskrift skyldte ham, af hvilken Arrest Hendrik Frederiksen hemmelig er undveget. Da Hendrik Frohiar nu har anmodet Kongen om ved sin Intercession at hjælpe ham til det, han er berettiget til, skal Mogens Kaas være ham behjælpelig hos hans Skyldner og hos

Borgemestre og Raad drage Omsorg for, at der ikke gøres Hendrik Frohiar nogen Hinder paa hans retfærdige Tilgodehavende, men at denne snarere hjælpes til sin Betaling. Sk. T. 3, 335 b.

28. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Ambrosius Ambrosissen, Borgemester i Skelskør, som Tolder og Sise-mester sammesteds. Han skal i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han aarlig forklarer sit Regnskab, have 24 Dlr. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 15, 217.

— Miss. til Frandts Rantzau. Denne Brevviser, Anders Pedersen, Kronens Tjener i Lefring i Silkeborg Len, har berettet, at hans Gaard, som han nylig med stor Bekostning har opbygget, er brændt med Kvæg, Bo, Boskab og alt andet, som han ejede, hvorved han er kommen saaledes til Agters, at hans Formue ikke er tilstrækkelig til igen at opbygge Gaarden og udrede Landgilden, medmindre Kongen vil komme ham til Hjælp i hans Elendighed. Frandts Rantzau skal lade Anders Pedersen være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa det til Gaardens Genopbyggelse fornødne Bygningstømmer i Lenets Skove. J. T. 5, 385 b.

29. Juni (—). Miss. til Knud Brahe til Engelstholm, Befalingsmand paa Bygholm, og Erik Lunge til Stoufgaard. Da Fru Else Høg til Grundit, Jacob Vinds Enke, har begæret 2 Kronens Gaarde i Hornstrup i Nørrejylland til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Bol i Hornborg i Nim Herred, skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftagodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 386.

1. Juli (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, om af Hensyn til Hertug Johan Adolfs Intercession at optage denne Brevviser, Kay N., blandt de 100 Studenter i København. Sj. T. 20, 220 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 597 f.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Vordingborg bevilger, at det Marked, der hidtil har været holdt i Vordingborg hver Marie Magdalene Dag [22. Juli], herefter skal være afskaffet, da der hidtil til største Skade og til ganske ingen Fordel for Menigheden i Byen er holdt 5 Markeder om Aaret og Borgemestre og Raad derfor have begæret, at i det mindste et af dem maa blive afskaffet. Sj. R. 15, 218.

4. Juli (—). Aab. Brev til Bønderne i Jylland, Fyen, Skaane og Bornholm om en almindelig Hjælp til Københavns Be-

fæstning. Sj. T. 20, 220. Orig. til Hagenskov Len. (Tr.: Nye dsk. Mag. II. 182 f. KD. V. 19 ff. Jvfr. CCD. III. 247 f.).

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Jylland, Fyen, Skaane og Bornholm om at lade det aabne Brev om Skat til Københavns Befæstning forkynde for Bønderne i deres Len, ligne og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen bliver forskaanet for Skatten, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive Skatten; særlig skulle de paase, at Aagerkarle og Folk, som bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller paa anden Maade, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. De skulle indsende Skatten, ledsaget af klare Mandtal, til Rentemestrene, saa den sikkert er her inden Mortensdag. Sj. T. 20, 222.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa den fynske Adels Statuter og Vedtægter. F. R. 3, 148 b. Orig. (Tr.: Kolde-rup-Rosenvinge, Gl. danske Domme III. 9 (i Oversættelse). Jvfr. CCD. III. 248).

6. Juli (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk til Fielebrog og Peder Basse til Siørup, Befalingsmænd paa Antvorskov Slot og Roskildegård. Da Kongen har forlenet Anders Dresselberg til Vogenserup med Holbæk Slot og Len, skulle de være til Stede, naar afdøde Christopher Packs's Arvinger overleverer Holbæk Slot og Len til Anders Dresselberg, levere denne de Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaardene og de til Slottet liggende Skove og give Anders Dresselberg alt beskrevet. Sj. T. 20, 223 b.

— Følgebrev for Anders Dresselberg til Bønderne under Holbæk Slot. Udt. i Sj. T. 20, 223 b.

8. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Anders Dresselberg til Vonserup paa Holbæk Slot og Len og Ilsø² Len. Han skal svare 245 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Slottets Avl med Affødning og anden Fordel. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Slottets Ladegaard i Kronens Skove, naar der er Olden. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—5, 7—14, 16—18]. Sj. R. 15, 219 b. K.

¹ De opregnes alle med deres Len.   ² Igelso, Merløse H.

8. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Jørgen Lunge til Odden paa Vestervig Kloster og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 400 Tdr. Byg og Malt, 140¹/₂ Td. Rug og Mel, 10 Tdr. Smør, 8 Skippd. Flæsk, 57 Skovsvin, 188 Faar og Lam, 223 Gæs, 384 Høns, 6000 Hvillinger, 5 Tdr. Aal og 312 Tdr. Havre; saafremt Jordebogen ikke kan indbringe saa megen Havre, maa han for hver manglende Td. Havre oppebære ¹/₂ Dlr. Endvidere maa han beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til Klosterets Ladegaard. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. For Tienderne og den gejstlige Indkomst i Lenet skal han aarligt gøre Regnskab. [Med Artikl. 1—4, 8—12, 16—18, 20]. J. R. 6, 394.

11. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe 8000 Tagsten til Frederiksborgs Bygning samt efterhaanden betale en, der skal lave 50 Hellebarder til Kongen og have 5 Dlr. for Stykket, disse Penge. Udt. i Sj. T. 20, 224.

— Miss. til Tagge Thott. Af mundtlig Beretning af disse Brevvisere, Kronens Bønder i Knerød i Laugholms Len, og af Besigtning af Aastederne vil han nærmere have at erfare, hvorledes de for Kongen have klaget over, at nogle af deres Naboer til Skade for dem have indtæppet et Stykke Jord, hvorved deres Kirkevej er frataget dem. Det befales ham ved første Lejlighed at undersøge Sagen og siden hjælpe Kronens Bønder til Ret. Sk. T. 3, 336.

12. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Maren Jul, Hermand Jul til Aabiergs Enke, paa hendes Husbondes Regnskab for Indtægt og Udgift af Visborg Slot og Len paa Gotland fra 6. Juli 1595, da han fik Slottet i Forlening efter Niels Bild til Rafnholt, til Trinitatis Søndag [22. Maj] 1608, da Fru Maren Jul efter sin Husbondes Død overleverede det med klart Inventarium til Brostrup Gjedde, og for de to Pengeskatter, som Hermand Jul har oppebaaret paa Gotland. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 396.

13. Juli (—). Miss. til Jens Juel til Aabierg og Jens Bjelke til Østeraad, kgl. Sekretærer, angaaende Registrering af nogle af afdøde Eske Bildes Breve, der for nogen Tid siden ere indlagte i Helliggejst Kirke i København. Sj. T. 20, 224. (Tr.:

KD. V. 21. G. L. Wad, Om Eggert Christoffer Knuth og Søster Lerche S. XIV—XV).

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. For rum Tid siden har en hollandsk Skipper fra Enckhussen forløbet Kronens Told i Sundet og har af den Grund ikke siden turdet løbe derigennem. Kongen har nu paa Godtfolks Forbøn bevilget, at denne Sag maa afsones for 300 Dlr. Tolderne skulle modtage disse Penge, føre dem til Indtægt for Kongen i Regnskabet og siden lade Skipperen uhindret passere gennem Sundet med Skib og Gods, dog Kronens Told hermed uforkrænket. Sj. T. 20, 224 b.

15. Juli (—). Missiver til M. Hans Staphensen om at indtage Mikkil Mogensen og Anders Nielsen, begge fødte i Norge, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 225.

— Miss. til Kronens Tjenere under Dueholms Kloster. Laurits Kruse, Befalingsmand i Dueholms Kloster, har berettet, at Husene paa Klosterets Ladegaard ere taglamme og meget brøstholdne og formodentlig i Længden ville falde helt ned, hvis der ikke i Tide betænkes Midler derimod. Det paabydes i den Anledning strengelig Bønderne i Dueholms Klosters Len, at hver to Bønder efter Forkyndelsen af dette Brev og nærmere Tilsigelse af Laurits Kruse skulle skyde sammen og levere et Læs Langhalm eller Tag til Forbedring af Taget paa Ladegaarden. Saafremt de vise sig forsømmelige og ikke levere Taget til den befalede Tid, ville de blive straffede for Ulydighed. J. T. 5, 386 b.

16. Juli (—). Ordinans og Skraa, hvorefter man skal forholde sig med Guldsmedarbejde i Danmark og Norge, udstedt af Kongen med det paa Herredagen samlede Rigsraads Samtykke for at forhindre den store Falskhed og de store Bedragerier, der hidtil have fundet Sted med Guldsmedarbejde. Sj. T. 20, 225. Orig. (til Aalborg) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen har ladet udgaa en Ordinans og Skraa, hvorefter Guldsmedene i Danmark og Norge og underliggende Provinser skulle rette sig med det Guld og Sølv, som bliver betroet dem til Forarbejdning, og vil lade beskikke nogle svorne Vardinere, der baade paa de almindelige Markeder i Købstæderne og ellers paa Landet kunne probere, om det Guld og Sølv, som herefter bliver forarbejdet her i Rigerne, er saa godt, som det efter Ordinansen bør være, for at de Guldsmede, der handle herimod, kunne blive tilbørligt straffede. De skulle straks

beskikke N. N., Guldsmed i N., til svoren Vardin i N. og N. Stifter og paa Kongens Vegne tage ham i Ed paa, at han i sin Bestilling vil forholde sig ærligt og oprigtigt efter den ovennævnte Ordinans, som Borgemestre og Raad skulle tilstille ham, saafremt han ikke vil straffes efter Ordinansens Indhold. — Manderup Parsberg skal beskikke Anders Christensen, Guldsmed i Aalborg, til Vardin i Viborg og Vendelbo Stifter; Albret Skeel skal beskikke Lydick Guldsmed i Ribe til Vardin i Ribe og Aarhus Stifter; Knud Rud skal beskikke Augustinus Guldsmed i Odense til Vardin i Fyen; Niels Vind skal beskikke en af de bedste Guldsmede i Bergen til Vardin nordenfjælds; Envold Kruse skal beskikke en af de bedste Guldsmede i Oslo til Vardin søndenfjælds; Hans Lindenov¹ paa Bornholm; Brostrup Gjedde¹ paa Gulland. Sj. T. 20, 230 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til [Borgemestre og Raad i de Købstæder, hvori der skal beskikkes Vardiner]². Hoslagt sendes dem en Ordinans og Skraa om, hvorledes der herefter skal forholdes med Guldsmedarbejde i Danmark og Norge og underliggende Provinser, med Ordre til straks at lade den forkynde i deres By, saa alle baade indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. De skulle siden under deres Stads Sekret meddele alle Købstæderne i Sjælland en Vidisse af denne Ordinans, saa at disse ogsaa, naar Vidissen er forkyndt hos dem, kunne vide at rette sig efter den. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade tilforordne en svoren Vardin her i Landet, skulle de, naar han kommer did, tilstille ham Ordinansen, saa at han i alle Maader kan rette sig derefter. Sj. T. 20, 232. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

17. Juli (—). Miss. til Ditlef Holck om at hjælpe Kromanen i Kiøge Kro til Rette med Hensyn til en Arv, hvorpaa der gøres ham Hinder af to af hans afdøde Hustrus Broders modvillige Sønner. Udt. i Sj. T. 20, 232.

18. Juli (—). Instruks for Godske Lindenov til Lindenvold, Admiral, og Carsten Mandufvel, Skibshøvedsmand, paa den Rejse i Østersøen. De skulle snarest muligt begive sig i

¹ Ved disse to Lensmænds Navne er ikke angivet, hvad de skulle gøre, men formentlig skulde de beskikke Vardiner paa de to Øer. ² Det indførte Brev er sikkert stilet til Borgemestre og Raad i København, men lignende Breve maa, som den bevarede Original viser, ogsaa være udgaaede til de andre Købstæder, hvori der skulde beskikkes Vardiner.

Østersøen med Kongens Orlogsskibe Victor og Poenitens og holde af og til paa Farvandet under Bornholm, indtil de mекlenborgske Skibe, der nu ligge sejlfærdige, begive sig i Søen. Hvorsomhelst paa Kongens Strømme de træffe disse, skulle de med den Alvorlighed, som dertil hører, hvis det ikke kan ske med det gode, holde dem til at stryge deres Top og ellers i alle Maader gøre Kongen den Reverens og Ære, som tilkommer Kongen paa de Steder. Naar saadant er sket og forrettet, skulle de følge den mекlenborgske Flaade i Søen en 5 eller 6 Ugesøs under den blekingske Side, siden skyde Danmarks Løsen og derefter ved forderligste Lejlighed begive sig paa Hjemrejsen til Københavns Slot. De skulle have Kongens Højhed i Agt, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette derfor, og ellers i alle Maader forholde sig som ærlige og ærekære Tjenere i denne Bestilling og med Kongens Skibe. Sj. R. 15, 221 b.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Da Thomas Hansen, forhen Byfoged i Helsingborg, er bleven Kongen 1328 Dlr. 13 Sk. 3 Pend. skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1608, skal Eske Bilde med det allerførste lade ham tiltale med Retten, saa Kongen uden Forhaling kan blive tilfredsstillet for Restancen. Sk. T. 3, 336 b.

20. Juli (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at fremsende Proviand til Kongens Behov, saa den fremkommer til bestemt Tid og Sted. De skulle tage Beviser for det, som fremsendes, og lægge dem ved deres Regnskaber til videre Forklaring. — Sjælland: Jørgen Kaas (Kbhvns Len) 20 Læster Byg, 30 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere i København til Mortensdag, købe 30 Staldøksne i Lenet, hvortil Statholderen skal skaffe Penge; Peder Basse (Roskildegaaards Len) 8 Læster Rug, 35 Læster Byg, 36 Læster Brød og 4 Læster Smør, at levere i København til Jul, købe 200 Gæs til Mikkelsdag, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne til Statholderen og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag, købe 30 Staldøksne af Lenets Indkomst og sende dem til Frederiksborg; Ditlef Holck (Trøgevelde Len) 20 Læster Brød, hvortil han skal modtage Melet paa Roskildeggaard, at levere til Fastelavn, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem til København til Mikkelsdag, købe 30 færdige Staldøksne og sende dem til Frederiksborg; Hendrik Lykke (Vordingborg Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 400

Lam, at levere til Bartholomæi Dag, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem til Mikkelsdag; Arild Hvitfeldt (Drachsholm Len) 8 Læster Rug, 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at levere i København til Foraaret, 40 Læster Byg til Mortensdag, 500 Tdr. Havre, at levere inden Vinter paa Frederiksborg, 300 Lam til Bartholomæi Dag og 300 Gæs til Mikkelsdag, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Vilhelm Dresselberg (Ringsted Kloster) købe 20 færdige Staldøksne og sende dem til Frederiksborg; Joachim Bülow (Frederiksborg og Kronborg Len) 25 Læster Brød, 6 Læster Rug, som er god til Kongens eget Brug, og 20 Læster Brød, at levere i København til Fastelavn; Steen Brahe (Kallundborg Len) 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn. at levere i København til Foraaret, 1500 Tdr. Havre, at levere inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Ebbe Munk (Antvorskov og Korsør Len) 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at levere i København til Foraaret, 500 Lam, at fremsende til Bartholomæi Dag; Mogens Gjøe (Sæbygaards Len) 30 Læster Brød, at levere til Foraaret, købe 30 gode Staldøksne i Lenet og sende dem til Frederiksborg, erklære sig til Statholderen om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og levere dem i København 14 Dage før Mikkelsdag. — Jylland: Caspar Markdanner (Koldinghus Len) 30 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag, 2000 Tdr. Havre, at sende til København, Halvdelen inden Vinter og Halvdelen til Foraaret, købe 50 Øksne i Lenet og sende dem til København, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Carl Bryske (Aarhusgaards Len) 2 Læster Smør, at sende til København, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Frants Rantzau (Silkeborg Len) 12 Læster Brød, at levere til Pinsedag, $7\frac{1}{2}$ Læst Smør, at sende til København, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Knud Brahe (Biugholms Len) 200 Tdr. Havre og 2 Læster Smør, at sende til København straks paa Foraaret, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Eske Brock (Dronningborg Len) 15 Læster Brød og 5 Læster Smør, at levere i København til Pinsedag, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København før

Mikkelsdag; Laurits Ebbesen (Skanderborg Len) 20 Læster Brød, at levere til Foraaret; Manderup Parsberg (Aalborghus Len) 2¹/₂ Læst Smør, at sende til København. — Fyen: Jacob Rosenkrantz (Nyborg Len) 15 Læster Brød, at levere til Pinsedag, 600 Tdr. Havre, at levere i København til Foraaret, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Knud Rud (Odensegaards Len) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Axel Brahe (Dalum Kloster) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne. — Skaane: Sigvord Grubbe (Malmøhus Len) 25 Læster Byg, at levere inden Vinter, 2000 Tdr. Havre, at levere i København, Halvdelen inden Vinter og Halvdelen til Foraaret, 300 Lam, at levere til Bartholomæi Dag; Eske Bilde (Helsingborg Len) 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter, 400 Lam, at levere i København til Bartholomæi Dag; Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) købe 6 Læster Nødkød og levere det straks paa Foraaret, erklære sig om Stedsmaals- [og Sagefalds]øksne; Steen Maltesen (Varberg Len) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne. Udt. i Sj. T. 20, 232 b.

22. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse af et Mageskifte, dat. Aarhus den 9. Juli 1608, mellem Giert Bryske til Estrup og Kapitlet i Aarhus Domkirke. J. R. 6, 396 b. (Se Kr. Sk.).

23. Juli (—). Miss. til Jørgen Kaas til Gielskouf, Befalingsmand paa Københavns Slot, Christopher Krafse til Eygholm, Jens Bjelke til Østerraad og Jens Juel til Refstrup, kgl. Sekretærer. Enevold Seefeldt til Visborg er for kort Tid siden bleven Værge for afdøde Eske Bilde til Svanholms Søn Peder Bilde. Da der efter Eske Bilde findes saa stor en Gæld, at hans Jordegods næppe kan forslaa til Betaling deraf, er Enevold Seefeldt bange for, at Peder Bilde, naar han vokser til, skal gøre gældende, at han i sine umyndige Aar er kommen i Skade paa Grund af Enevold Seefeldts Forsømmelighed. Under disse Forhold have Enevold Seefeldt paa Peder Bildes Vegne og Fru Elsebet Skram til Urup, Eske Bildes Enke, paa egne Vegne begæret kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at registrere alt det Løssøre, som fandtes efter Eske Bilde ved hans Død, undersøge, hvad Gæld han havde, og saafremt der kræves mere Gæld, end rigtige Haandskrifter kunne hjemle, da afsige Dom om, hvorvidt Arvingerne ere forpligtede til

at betale saadanne Kreditorer. Da begge Parter nu have tilbetroet dem til at undersøge Forholdene og enten forlige dem i Mindelighed om mulig indfaldende Trætter eller skille dem endelig ad ved Dom, befales det dem herved ved første Lejlighed at mødes i København, registrere Løsoret, optegne, hvad lovlig Tilgodehavende og Gæld der er, undersøge Brevenes og Haandskrifternes Nøjagtighed og Unøjagtighed, hvorvidt Arvingerne ere pligtige til at svare til dem eller ej, og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel udføre denne Befaling. K.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Joachim Bülow om, at han af den almindelige Skat, som blev udskreven den 4. Juli, skal beholde saa mange Penge hos sig, som behøves til at købe alle de Øksne for, der i Aar kunne staldes paa Frederiksborg og Kronborg og underliggende Ladegaarde. Udt. i Sj. T. 20, 233 b.

— Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Hans Reinholt og Niels Lauritsen, der en Tid lang have været i Kongens Kantori, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 233 b.

25. Juli (—). Miss. til Ebbe Munk om at lade Hr. Anders i Finderup faa Tømmer i Skovene til hans afbrændte Gaards Genopbyggelse. Udt. i Sj. T. 20, 234.

— Miss. til Knud Rud om at lade det Kvæg og den Kornsæd, som findes paa afdøde Morits Emmiksens Gaard¹, taksere af uvildige Dannemænd, lade det gøre i Penge og forvare disse paa en Ret til Bedste for Kreditorerne, da Enken, Fru Anne Ulfeldt, har forsvoret Arv og Gæld og ingen vil befatte sig med Kvæget og Kornsæden, fordi Kreditorerne endnu ikke have været forsamlede. Udt. i F. T. 3, 249.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at skaffe Kongens Fuglefænger, der nu sendes til Skanderborg Slot, nødtørftig Hjælp af Bønderne til Fogelherdens Forfærdigelse og hvad han ellers maatte behøve. J. T. 5, 387.

27. Juli (—). Mageskifte mellem Claus Pors til Øllingsøe og Kronen. Sm. R. 5, 35. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Urne om at lægge 2 Gaarde i Ugel-

¹ Jershave, Bjærgø H., Fyen.

strup paa Laaland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Pors til Øllingsøe, ind under Aaleholm Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Kongens Moder Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sm. T. 6, 80.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke om at indtage Jomfru Margrette Pors i Maribo Kloster. Udt. i Sm. T. 6, 80.

— Miss. til Oluf Rosensparre, Johan Rud, Knud Gyldenstjerne og Otto Banner. Da Kongen, der ved første Lejlighed igen vil lade jage i Nørrejylland, har bragt i Erfaring, at de have en særlig god Art af Støvere, anmoder han dem om, at de hver ville skaffe og med det allerførste sende 2 Kobler gode Støvere til Skanderborg. Kongen venter det sikkert og vil erkende det med al kongelig Gunst og Naade. J. T. 5, 387.

29. Juli (—). Miss. til Joachim Bülow om at lægge Karleboe Tiende under Kronborg Slot og tilbagebetale den, der har fæstet Tienden, hans udgivne Stedsmaal. Udt. i Sj. T. 20, 234.

— Miss. til Bisen i Lund. Kongen har bragt i Erfaring, at M. Christen¹, Sognepræst paa Frederiksborg Slot, der for kort Tid siden er blevet kaldet herved fra Augsum og Skibersløf Sogne i Skaane, er kommen i en vidtløftig og besværlig Gæld, fordi han har opbygget sin Præstegaard fra ny af. For at han i nogen Maade igen kan komme ud af denne Besværing, har Kongen bevilget, at han i de følgende 2 Aar maa holde en Kapellan til Sognene og selv nyde Indkomsten af dem. Bisen maa derfor ikke ordinere nogen til Sognene, førend denne Tid er forløben. Sk. T. 3, 336 b.

— Miss. til Manderup Parsberg, Eske Brock, Holger Rosenkrantz og Jørgen Lunge. Kongen har for nogen Tid siden ladet Befaling udgaa til dem angaaende Trætten mellem Fru Margrette Rosenkrantz, Hans Johansens Enke, og afdøde Fru Ingeborg Skeels Arvinger om den Arv, som er tilfalden Otto Lindenov til Borreby efter afdøde Otfo Banner, og som Otto Lindenov siden har afhændet til sin Moder Fru Margrette. Da Kongen har bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er bleven udført, fordi nogle af dem have været forhindrede ved lovligt Forfald, men at de nu have bestemt, at Sagen skal forhandles i

¹ Kristen Povlsen Noviomagus.

Viborg til førstkommande St. Laurentii Dag [10. August], gives der dem herved Fuldmagt til at mødes i Viborg til nævnte Tid, stævne Parterne i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre i de ikke mødtes Sted og alligevel udføre Befalingen. J. T. 5, 387 b.

30. Juli (Kbhvn.). Skøde til Gottert Klejnsmed, Indbygger i Helsingør, og hans Arvinger paa en Kronens Grund paa Sanden inden den Krog ovre ved Lundehave, hvilken Grund han allerede har indtaget, og som strækker sig 80 Al. i Længden ude ved den der liggende Fiskedam og 40 Al. i Bredden fra Fiskedammen ud paa Sanden. De skulle være forpligtede til aarlig til St. Hans Dag at svare Kronen den Jordskyld deraf, som Jochim Bülow, Befalingsmand paa Kronborg, nu straks sætter Grunden til. Sj. R. 15, 222.

— Aab. Brev om, at Kongen har givet Mogens Gjõe, Embedsmand paa Sæbygaard, Ordre til at eftertrage og paagribe to Kumpaner, Oluf Nielsen Hyre og Madts Lauridsen Strygere, der for nogen Tid siden have understaaet sig til at plyndre et Vrag, som var strandet i Sæbygaards Len, og siden ere rømte for at undgaa deres fortjente Straf, hvorsomhelst han maatte træffe dem paa Kronens eller Adelens Gods eller i Købstæderne. Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Byfogder at være ham behjælpelig med Paagribelsen og Fængslingen, saa disse Misdædere kunne blive straffede til advarende Eksempel for andre. Sj. R. 15, 222 b.

3. Aug. (Antvorskov). Miss. til Joachim Bülow. Da Kongen ved allerførste Lejlighed vil indsætte en anden Person i Esserums Mølle, skal han straks opsig den nuværende Møller, tilbagebetale ham hans udgivne Stedsmaal og føre det til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 234.

4. Aug. (—). Aab. Brev til Borgerne i Slagelse. Da Kongen har erfaret og nu til Dels selv set, at deres Svin og Kvæg ofte lade sig finde i Lammehaven og Slottets Mark, hvor de opæde og nedtræde Kornet, alt fordi der ikke føres tilbørligt Tilsyn med Kvæget, forbydes det dem herved strengeligen herefter at lade deres Svin, Kvæg eller andet komme ind i Lammehaven eller i Slottets og Ladegaardens Mark. Sker det herefter,

vil deres Svin og Kvæg blive optagne og førte ned i Hospitalet til Bedste for de fattige. Sj. T. 20, 234 b.

4. Aug. (Antvorskov). Miss. til Professorerne i København om, Kongen til Velbehag, at lade enhver af Universitetets Bønder køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 145. Udt. i Sj. T. 20, 235.

— Miss. til Christopher Galde om ufortøvet at begive sig til Kongen. Udt. i Sj. T. 20, 235.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Korsør. Da de i Følge Byens Privilegier selv maa oppebære og beholde det i Byen faldende Sagefald til Byens Bedste, men Kongen ikke kan opsørge eller faa at vide, til hvilken Byens Nødtørft denne Oppebørsel hidtil er bleven anvendt, skulle de paa Byens Vegne ved første Lejlighed gøre Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov, nøjagtig Rede og Regnskab for, til hvilken Byens Nytt og Forbedring disse Sagefaldspenge i deres og deres Formænds Tid ere blevne brugte. Sj. T. 20, 235.

-- Mageskifte mellem Hendrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg, og Kronen. F. R. 3, 149. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Johan Rud til Møgelkier, Embedsmand paa Ørum, og Jacob Lykke til Tanderup. Da Jomfruerne Sophie og Inger Kaas til Fadersbøl have begæret 1 Kronens Bol i Vorrup i Ørum Len til Mageskifte for 1 Bol i Malle By i Høllersløf Herred i Ørum Len, skulle de snarest muligt besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen. J. T. 5, 388.

— Miss. til Uldrik Sandberg om straks og med største Vindskibelighed at beflicte sig paa at faa Friherren [Sigfrid Reinschatt] fængslet paa Lundenes Slot og bevogte ham dér, indtil Kongen lader ham hente derfra, hvilket skal ske med det allerførste. Hvis Friherren undviger eller bortkommer, vil Uldrik Sandberg komme til at staa til Rette derfor. J. T. 5, 388 b¹.

6. Aug. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Friderik Paselick til Rønnbeksholm har paa det højeste besværet sig over Christopher Galde, fordi denne modvilligvis med væbnet Haand, Skyden og Skrigen har anstillet sig ufredeligt og utilbørligt foran

¹ Tr.: Saml. til jydsk Hist. og Topogr. 2. R. II. 173.

hans Port, har opbrudt hans Gærder og indladt sit Kvæg i hans Korn, til allerstørste Skade baade for ham og de omkring hans Gaard boende Bønder. Da Friderik Paselick i den Anledning har villet procedere i Retten med Christopher Galde og har sendt ham Varselsmænd, der skulde tingkalde ham, har Christopher Galde forjaget dem med »Knebelspydelse« og Trusler og i saa Maade vist sit tyranniske Gemyt mod dem, hvorover endog Herredsfogden er bleven saa forskrækket, at han ikke tør afsige Dom mellem dem. Kongen er som kristen Øvrighed ikke til Sinds at lade saadan Modvillighed passere, særlig ikke, da det er berettet Kongen, at Christopher Galde ligeledes har overfaldet sin Moders Sognepræst, da denne var i sin lovlige Bestilling paa Embeds Vegne, og slaet Kalk og Disk i sønder i hans Hænder, ligesom han ogsaa har truet Herredsfogden, der skal administrere Retten, og gjort sig skyldig i andet mere. Hendrik Lykke skal derfor ved første Lejlighed sammen med Friderik Paselick, der har Tingsvidner og Breve i bemeldte Sager, tiltale og forfølge Christopher Galde med Retten, forsaavidt denne har forset sig mod Kongens Højhed enten med Præsten, hvilken Sag han nærmere skal undersøge, eller i andre Maader, og æske en af hans Moders Skytter af ham, som Kongen har befalet ham at holde til Stede. Han skal siden lade Christopher Galde gøre haandfast og, hvis denne mod sin Haandtastning vil begynde noget fjendtligt mod Friderik Paselick, da som tilforordnet Lensmand gøre hvad han bør. Sj. T. 20, 235 b.

6. Aug. (Antvorskov). Skøvlingsbrev over Tomas Eriksen, Indbygger i Ribe, hvem Borgemestre og Raad i Ribe for nogen Tid siden for Rigens Kansler og med Rigens Ret have gjort fredløs, fordi han ikke vilde afbryde en Bygning, som han havde ladet opsætte over en Brønd, han havde indtaget i Byen, hvilken Brønd tidligere stod fri og aaben for den menige Mand, skønt han af Underdommeren var tilfunden at skulle afskaffe Bygningen og til Overflod af Kongen og Rigsraadet paa sidste almindelige Herredag er dømt til at skulle efterkomme de tidligere i den Sag udgaaede Domme¹. De 6 Uger ere nu gaaede og han sidder modvillig Kongens Dom og Retten overhørig. J. R. 6, 399.

— Miss. til Albret Skeel. Da Thomas Eriksen, Indbygger i Ribe, stadig fremturer i sin Modvillighed, har Kongen set sig

¹ Se Seoher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14 S. 209 f.

nødsaget til at lade udgaa Skøvlingbrev over ham. Albret Skeel skal paa Kongens Vegne tilholde sig hans Hus, Gods og anden Formue som andet Rømningsgods og ellers i andre Maader hjælpe Borgemestre og Raad til Rette. J. T. 5, 388 b.

6. Aug. (Nyborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Korsør og Skelskør. Ebbe Munk til Fielebro, Embedsmand paa Antvorskov, har berettet, at han ikke kan faa saa mange Skuder og Færger til Fragt, som han behøver til at føre det Ved, som staar ved Korsør Slot, til København. Det befales dem i den Anledning at give alle de Borgere i deres By, som have Skuder, alvorligt Tilhold om hver at indtage en Skude Ved og føre det til København, hvor der skal blive betalt dem en rimelig Fragt. Sj. T. 20, 235 b.

7. Aug. (Odense). Aab. Brev om, at Byfogden i Kerteminde, der efter Embedsmand paa Nyborg Slot Jacob Rosenkrantz's Beretning hidtil aldeles ikke har haft noget for sin Besværing, herefter altid tillige maa være Tinghører paa Hindts-holm og nyde den dermed følgende Rente og Rettighed, dog paa den Betingelse, at han forestaar Tinghørbestillingen saaledes, at der vederfares enhver Lov og Ret, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. F. R. 3, 152.

— Miss. til Knud Rud. Else Dr. Jens Mules har været forlenet med en af de Gaarde, som ere perpetuerede til Underholdning for Bispem i Fyens Stift, saalænge hun sad som Enke, og efterat hun har forandret sig, har hun faaet nyt Forleningsbrev paa Gaarden indtil videre, medens Bispem i Stedet for Landgilden af Gaarden har faaet sig tillagt 30 Dlr. aarlig af Odensegaard, hvilke ogsaa hidtil ere betalte til ham. Da Kongen nu ikke længere vil lade hende beholde Gaarden, skal Knud Rud give hende alvorligt Tilhold om straks at indrømme Bispem Gaarden; de 30 Dlr. skal Knud Rud herefter indeholde og føre til Indtægt for Kronen. F. T. 3, 249.

— Miss. til Knud Rud om at hjælpe Kronens Tjenere i Lunde og Hiadstrup Sogne og en Kronens Tjener i Øster Lunde til Rette mod Eiler Bryske til Dallundt efter deres indlagte Klager og Supplikationer. Udt. i F. T. 3, 249.

9. Aug. (Skanderborg). Miss. til Eske Brock [Dronningborg] om med det allerførste at sende 500 Tdr. Havre og 6

Læster Malt til Skanderborg til Hofholdningen. Udt. i J. T. 5, 389.

9. Aug. (Skanderborg). Miss. til Knud Brahe og Erik Lunge om at besøgte 1 Gaard og 1 Bol i Øster Vambdrup By og Sogn i Andst Herred i Koldinghus Len, 1 Gaard i Bobøl i Vendts Herred, 1 Gaard i Drebye¹ i Bierring Herred, 3 Gaarde i Oubye² i Sunds Herred og 1 Gaard i Meskouf³ paa Hindsholm, som Kronen skal have til Mageskifte af Casper Markdanner til Siøgaard, og Holds Mølle, 3 Gaarde og 1 Bol i Rønning og et Kirkebol sammesteds, der hører under St. Hans Kloster i Odense, og hvori Casper Markdanner begærer Herligheden med Ægt og Arbejde, medens Landgilden skal følge sit rette Herskab ligesom hidtil, hvilket Gods Casper Markdanner begærer til Vederlag. Udt. i J. T. 5, 389.

10. Aug. (—). Miss. til Knud Rud om at hjælpe Kronens Tjenere Anders Jensen i Hverledrop, Anders Pedersen i Nesbye, Jens Svendsen i Brobye og Niels Steffensen i Hørup, der have beklaget sig over Henning Valkendorf til Glorup, til Rette. Udt. i F. T. 3, 250.

12. Aug. (—). Miss. til Manderup Parsberg. For nogen Tid siden⁴ har han faaet Ordre til at sætte Anders Christensen, Guldsmed i Aalborg, til en svoren Vardin i Viborg og Vendelbo Stifter. Han har nu indberettet, at Anders Christensen paa Grund af Alderdom ikke mere kan betjene Bestillingen, og at der heller ikke i Aalborg findes nogen anden, som er duelig til at overtage den, hvorfor han har anmodet Kongen om at betænke andre Midler. Det befales ham i den Anledning med Flid at undersøge, om der ikke i en af de nærmest liggende Købstæder i de to Stifter findes en Guldsmed, som er duelig til at forestaa Vardinbestillingen, tage vedkommende i Ed og iøvrigt rette sig efter Kongens forrige Missive. J. T. 5, 389 b.

13. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Jellinge i hans Len findes en Kvinde, som skal rede fremmelig til Barsel, om hvilken Kvindes Forhold han ved noksom Besked. Han skal paase, at hun bliver til Stede indtil nærmere Ordre og ikke undviger. J. T. 5, 390.

— Miss. til Christian Holck. Da Kongen med det første vil

¹ Dræby, Bjærgø H., Fyen.

² Ø. Aaby, Sunds H.

³ Midskov, Bjærgø

H., Fyen. ⁴ 16. Juli 1608.

lade jage i Hald Len. skal han skaffe saa mange Tønder i Forraad, som behøves til Nedsaltning af det skudte Vildt. J. T. 5, 390.

14. Aug. (Skanderborg). Skøvlingsbrev, erhvervet af Hans Caspersen Mule, Indbygger i Odense, over hans Stif-fader Mats Knudsen, Borger sammesteds. Hans Caspersen Mule har indstævnet Mats Knudsen til Odense Byting og begæret af ham, at han vilde indgaa et venligt Skifte med ham efter hans afdøde Moder om det Købstadgods og andet, som fandtes efter hende. Mats Knudsen har for Retten hertil trodseligen svaret, at han paa ingen Maade vilde indgaa noget Skifte eller Deling med ham, hvorfor Hans Caspersen har set sig foraarsaget til at lade Mats Knudsen fordele paa Odense Byting for hans modvillige og utilbørlige Svar. Siden har han forfulgt Mats Knudsen videre med Rigens Ret og brudt 4 Lavdagsbreve over ham, men Mats Knudsen har siddet dem aldeles overhørig og ikke villet rette for sig. Da Hans Caspersen derefter har erhvervet Rigens Indførselsbrev til gode Mænd om at indføre ham i Mats Knudsens Gaard og Hus, indtil denne havde rettet for sig og stillet Hans Caspersen tilfreds, har Mats Knudsen ikke villet agte Rigens Indførselsbrev, end mindre efterkomme det, men har tilslaaet Laasene og stillet sig ganske fortrædeligen an. Da de gode Mænd derefter vare dragne bort uden at have kunnet udføre deres Hverv, er Mats Knudsen igen draget ind i Boet og har forrykket og bortødt noget af det, der fandtes deri. Da Mats Knudsen derefter har siddet det 6 Ugers Paamindelsbrev overhørig, er han efter Indførselsbrevets Lydelse bleven nederfældig og fredløs. For at Retten kan have sin Gang og Mats Knudsen blive straffet for sin Modvillighed, befales det [osv. efter den almindelige Formular]. F. R. 3, 152.

— Miss. til Knudt Rud. Denne Brevviser, Hans Caspersen Mule, Indbygger i Odense, har med Rigens Ret forfulgt og fredløsgjort en, ved Navn Mats Knudsen, Indbygger i Odense, fordi denne har forholdt ham den Arv, der kunde være tilfalden ham efter hans afdøde Moder, Marine M. Casper Mules, Mats Knudsens forhenværende Hustru, og efter hendes Død ikke har villet tilstede ham at faa nogen Arv efter hende, hvilket er mod al Billighed og Ret. Kongen har nu bevilget Hans Caspersen Mule Skøvlingsbrev over Mats Knudsen, fordi denne har siddet overhørig og ikke efterkommet Kongens og Rigens 6 Ugers Indførselsbrev, og befaler nu

Knud Rud at hjælpe Hans Caspersen til Ret, saa at han af Boet faar, hvad der med Rette kan tilfalde ham efter hans afdøde Moder, og faar Erstatning for den Bekostning, han har anvendt paa Sagen. Hvis der bliver noget tilovers af Mats Knudsens efterladte Gods og Løsøre, skal han paa Kongens Vegne tilholde sig det som Rømningsgods. F. T. 3, 250.

14. Aug. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkell Pedersen i Canne paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Endelaug Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 85 b.

17. Aug. (—). Miss. til Hr. Seuren Jensen Klimp, Kappellan paa Mols. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognekirken til Graabrødre i Viborg med to tilliggende Annekser¹ er ledig efter Hr. Villum Hansen, der nu med Kongens Bevilling af Kapitlet er kaldet derfra til Domkirken, og at der ikke er nogen, som betjener Prædikestolen i hans Sted. Da Kongen endvidere erfarer, at Hr. Seuren med Samtykke af Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, og Hermand Kaas til Skoufsgaard som Hovedmænd i de to Annekser af Borgemestre, Raad og menige Sognemænd i Graabrødre Sogn er kaldet til deres Sognepræst, befales det ham straks at efterkomme denne Kaldelse og siden forestaa sit Embede, som det sømmes sig en retsindig Sjælesørger. J. T. 5, 390.

18. Aug. (—). Miss. til Eiler Qvitzov, Landsdommer i Fyen, om at erklære sig til Kongen om, af hvad Grund han har afvist Anders Frandsen i Kolberg i Vissenberg Sogn, da denne anmodede ham om at maatte blive hjulpen til Ret, eftersom Lensmanden og Samfrænder havde indfundet Sagen for dens tilbørlige Dommer. Udt. i F. T. 3, 250.

— Miss. til Albret Skeel. For nogen Tid siden² har han faaet Ordre til at tilforordne Lydik Andersen, Guldsmed i Ribe, til svoren Vardin i Riberhus og Aarhus Stifter. Da Lydik Andersen nu har indberettet, at han i nogle Aars Tid slet ikke har forarbejdet noget Sølv og af den Grund ikke godt kan forestaa Vardinbestillingen, skal Albret Skeel med det allerførste i hans Sted tilforordne en anden dygtig Guldsmed i Ribe til Vardinbestil-

¹ Asmild og Tapdrup Sogne.

² 16. Juli 1608.

lingen, tage denne i Ed og iøvrigt rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse. J. T. 5, 390 b.

21. Aug. (Skanderborg). Fredebrev for Lauge Pedersen, Borger i Ribe, der for rum Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa Las Hansen i Vildebøl og for den Sag er bleven svoren fra sin Fred af Sandemænd paa Kalslund Herredsting, men straks efter Drabet har tilfredsstillet baade sit Herskab og den dødes Slægt og Venner, saa de have taget Bod af ham efter deres Nøje. J. R. 6, 399.

25. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen med det allerførste venter Fyrst Lodvig af Anhalt her ind i Riget, skal Casper Markdanner, naar Fyrst Lodvig fra Haderslevhus kommer til Grænsen ved Koldinghus, modtage Fyrsten tilbørligt, føre ham ind paa Koldinghus, lade Fyrsten og hans Tjenere traktere, skaffe dem hvad der behøves til deres Traktation og videre Befordring paa Koldinghus og i Vejle og siden følge Fyrsten til Skanderborg. Knud Brahe, Embedsmand paa Bygholm, har faaet Ordre til at modtage Fyrsten i Horsens og sammen med Casper Markdanner følge ham til Skanderborg. J. T. 5, 391. Orig.

— Miss. til Knud Brahe om at modtage Fyrsten af Anhalt i Horsens og ledsage ham til Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 391.

27. Aug. (—). Miss. til Frandts Rantzau. Da Hr. Pouel Andersen, Sognepræst i Almind i Silkeborg Len, har berettet, at hans Præstegaard er meget forfalden og med det første maa istandsættes, skal Frandts Rantzau udvise ham fornødent Bygningstømmer til Præstegaardens Istandsættelse af halnede Træer i Silkeborg Skove. J. T. 5, 391 b.

30. Aug. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder i Silkeborg Len om Forbud mod at forhugge Underskovene til Upligt. J. T. 5, 391 b. (Tr.: CCD. III. 248 f.).

1. Sept. (—). Miss. til Christen Holck. M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift, har, da Kongen sidst var paa Hald Slot, berettet, at M. Tøger Mortensen, Sognepræst i Viborg, for nogen Tid siden for et siddende Kapitel har tiltalt ham utilbørligt, fordi han i Henhold til en kongelig Befaling, som han samtidig lod læse for Kapitlet, har villet tilholde sig en Ejendoms i Viborg, og han har samtidig anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. Kongen gav samme Tid M. Tøger Mortensen alvorlig

Ordre til skriftlig under sin egen Haand at give de Ord fra sig, som han havde tilsagt M. Niels Lauritsen paa Kapitlet. M. Tøgers til Kancelliet indsendte skriftlige Relation sendes nu Christen Holck med Ordre til at indstævne M. Tøger for Kapitlet snarest muligt og af de Kanniker, der vare til Stede ved den ovennævnte Lejlighed, tage beskrevet under deres Hænder og Segl, om ikke M. Tøgers Ord faldt anderledes, end hans skriftlige Relation formelder. Hvis M. Tøger ikke har refereret Ordene rigtigt, skulle Kannikerne give beskrevet, hvorledes Ordene lød. Siden skal Christen Holck, naar Sagen bliver indstævnet for Kapitlet, hjælpe M. Niels Lauritsen, saa vidt Lov og Ret er, saa M. Niels Lauritsen ikke skal have behov at henvende sig mere til Kongen om Befordring i den Sag. J. T. 5, 392.

3. Sept. (Aakær). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skørpinge Mølle er saa højt støvet, at den, naar der er Højvande, gør de omkringboende Bønder stor Skade paa deres Marker og Enge, skal Ebbe Munk ved første Lejlighed lade Møllen nedbryde, lade den fra Arilds Tid til Møllen liggende Jord uddele til de nærmest boende Kronens Bønder, som den ligger belejligst for, og sætte den for Landgilde. Den øvrige Skyld, som hidtil er svaret af Møllen, skal han ogsaa paalægge de omkringboende Bønder at svare, da de selv have begæret det, saa Kongen kan faa sin Rettighed baade af Møllen og af Jorden. Han skal lade de Paalæg, han lægger paa Bønderne, indskrive i Jordebogen og siden gøre Regnskab for Indtægten. Han skal til Bedste for Kongen sælge Bygningerne paa Møllen og Mølleredskaerne og føre Pengene derfor til Indtægt i sit Regnskab. Han skal sørge for, at de omkringboende Bønder, for hvem Møllen har været til Skade, tilbagebetale Mølleren i Skørpinge Mølle den Indfæstning, han har givet Kronen for Møllen. Sj. T. 20, 236 b.

4. Sept. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bragt i Erfaring, at der paaføres Jomfru Kirstene Munk til Nørlund adskillige Trætter, hvortil Peder Munk til Estvadgaard, der efter Loven skal være hendes Lavværge, aldeles ikke svarer, ligesom han i det hele taget ikke i nogen Maade tager sig af hendes Sager. Da Kongen under disse Forhold som kristen Øvrighed bør paase, at hun ikke kommer til kort, paabydes det herved Otte Marsvin herefter at tage sig af sin Søsterdatters Anliggender og forsvare hende og hendes Gods i alle Trætter, indtil Trætten mel-

lem Peder Munk og Knud Rud til Rudbjerggaard paa Jomfru Kirstene Munks Vegne er bleven bilagt. Sk. T. 3, 337.

4. Sept. (Skanderborg). Miss. til Frandts Rantzau [Silkeborg] om at sende 100 Par Høns og 1 Td. Æg til Skanderborg til Hofholdningens Behov. Udt. i J. T. 5, 392 b.

— Lignende Miss. til Eske Brock [Dronningborg] og Knud Brahe [Bygholm] om hver at fremsende 1 Td. Æg. Udt. i J. T. 5, 392 b.

5. Sept. (—). Miss. til Frandts Rantzau om at sende 5 Læster Rug til Skanderborg til Hofholdningen. Udt. i J. T. 5, 393.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har givet Envold Kruse til Vinge, Landsdommer i Nørrejylland, Tilladelse til at opføre et Hus paa Asmild Kloster, som han er forlenet med. Da der hertil vil behøves adskillige Slags Tømmer, skal Christen Holck snarest muligt lade Kronens Bønder hugge 40 Stolper, hver 10 Al. lang, 40 Sparrer, hver 12 Al. lang, 120 Løsholter, hver 3 Al. lang, 13 Remmer¹, hver 12 Al. lang, og 4 Tylter Løsholter til Skillerum, hver 3 Al. lang, i Halds Skove og lade dem fremføre det til Klosteret, naar det efter Høsten kan være dem bedst belejligt. J. T. 5, 392 b.

— Lignende Miss. til Frandts Rantzau om at lade hugge 40 Bjælker, hver 14 Al. lang, 10 Lejder, hver 14 Al. lang, og 3 Endelejder, hver 14 Al. lang, til samme Bygning. Udt. i J. T. 5, 393.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Breviser Anders Jensen, Kronens Tjener i Falling, har berettet, at hans Stuehus sidste Aar er brændt, hvorved han har lidt stor Skade paa Bo og Boskab, saa han af den Grund ikke er i Stand til at udrede dette Aars Landgilde. Laurits Ebbesen skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa nødtørftigt Bygningstømmer i Skovene til Genopførelse af Stuehuset. J. T. 5, 393.

—² Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden befalet afdøde Peder Mund at sætte en Dreng, ved Navn Simen, i Skole i Lybæk. Da der paa denne Drengs Fortæring og Lære er bekostet 72 Dlr., som en Borger i Horsens, ved

¹ En Slags Bjælker. ² Da Brevet er indført mellem Breve af 5. og 9. Okt., er 5. Sept. muligvis en Fejlskrift for: 5. Okt.

Navn Simen Tidtke, har udlagt, og som endnu staa ubetalt, skal han betale Simen Tidtke disse Penge af Skriverstuen og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 398 b.

6. Sept. (Skanderborg). Miss. til Eske Brock. Da Christopher Gersdorff til Sebygaard har begæret en selvegen øde Bondegaard, hvori Kronen ejer Herligheden, i Aptorf i Hoffelberg Herred i Drotningborg Len til Mageskifte, skal Eske Brock snarest muligt undersøge, om Gaarden, der nu staa øde, uden Skade for Kronen kan afstaas, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christopher Gersdorff Besked. J. T. 5, 393 b.

— Miss. til Frandts Rantzau om at undersøge og indsende Erklæring om, hvorvidt $1\frac{1}{2}$ Gaard i Sebye¹ i Gern Herred, som Christopher Gersdorff begærer til Mageskifte af Kronen, kan undværes fra Silkeborg Slot eller ej. Udt. i J. T. 5, 394 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen med Hensyn til 1 Gaard i Sebye, der hører under Skanderborg Slot. Udt. i J. T. 5, 394 b.

— Miss. til Frandts Rantzau. Kongen har af Indberetning fra Ulrik Sandberg, Embedsmand paa Lundenes, erfaret, at Skiørn Bro sidste Vinter næsten er flydt bort paa Grund af stort Vandløb og Isbrud, hvilket har medført, at den vejfarende Mand nu ikke redeligen kan komme over Broen, og at Bromanden ikke kan svare den Told, der plejer at svares til Kronen af Broen, medmindre Kronen vil bevilge ham nødtørftigt Tømmer af Kronens Skove til Broens Opbyggelse. Frandts Rantzau skal paa nærmere Begæring af Ulrik Sandberg af Kronens Skove i Silkeborg Len lade denne faa det paa medfølgende Register opførte Tømmer, men paase, at det bliver udvist, hvor der sker mindst Skovskade. — Fortegnelse paa det Tømmer, som fattes til Skiørn Bros Opbyggelse: 40 Pæle, de 20 14 Al. lange og de andre 20 12 Al. lange og 1 Fod i Kanten, 88 Al. Leider, 1 Fod i Kanten, 4 Hammere², hver 10 Al. lang og 1 Fod i Kanten, 4 Træer til Overrækker, hver 14 Al. lang og 1 Kvarter i Kanten; omtrent 6 Træer, hver 12 Al. langt, til Smaatømmer som Opstandere, Stivere, Løsholter og Baand, 4 Tylter Egebuller, hver 8 Al. lang. J. T. 5, 393 b.

7. Sept. (—). Miss. til Brostrup Gjedde. For nogen Tid

¹ Søby, Gern H.

² Tværbjælker.

siden har Kongen skrevet til nu afdøde Hermand Jul, da Befalingsmand paa Gulland, om hos Stenhuggeren at bestille nogle gullandske Bloksten til en Vindeltrappe paa Koldinghus Slot. Da disse Bloksten endnu ikke ere fremkomne, skal Brostrup Gjedde, saasnart Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, gør Anfordring om Stenene, give Stenhuggeren Tilhold om at holde Stenene rede og hjælpe til med at faa dem ført ned og indskibede. Sk. T. 3, 337 b.

9. Sept. (Skanderborg). Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser, Svend Thidtkke, Borger i Horsens, for denne ene Gang maa uddrive 150 Øksne, til hvilke Kongen har bevilget ham Foder paa Lade-gaarden ved Haderslevhus, skal Anker Mogensen uhindret lade ham passere med Øksnene, naar han har erlagt den sædvanlige Told. J. T. 5, 394 b.

16. Sept. (—). Miss. til Anders Dresselberg om at hjælpe Edel Clementsdatter til Ret, da hun besværer sig over en Præst, som han har »tilføjet« hende i hendes afdøde Husbondes Sted i Ny og Gamle Sogne paa Holm i Jylland, der hører til hans Provsti i Ribe. Udt. i Sj. T. 20, 237.

— Forleningsbrev for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, paa en Aalegaard ved Grenaa med et dertil hørende Hus i Veileby, som afdøde Valdemar Parsberg har haft i Forlening for en aarlig Afgift af 2 Tdr. Aal til Skanderborg Slot, mod at svare samme Afgift som Valdemar Parsberg til Skanderborg Slot. J. R. 6, 400.

— Miss. til Carl Bryske. For nogen Tid siden har han erhvervet kongelig Befaling til at omsætte Holm og Koldt Sogne-tiender til den Afgift, der for rum Tid siden er blevet svaret af dem. Da imidlertid nu Niels Christensen Skriver, Raadmand i Aarhus, har været hos Kongen, ladet denne se to Stad-fæstelsesbreve paa Livstid paa disse to Tiender og begæret, at han fremdeles maa beholde Tienderne, skal Carl Bryske uhindret lade Niels Christensen beholde Tienderne for den Afgift, som han efter Stadfæstelsesbrevene har fæstet dem for. J. T. 5, 394 b.

17. Sept. (—). Mageskifte mellem Sten Madtsen til Rønneholm, Embedsmand paa Bahus, og Kronen. Sk. R. 3, 291. (Se Kr. Sk.).

— Fredebrev, udstedt paa Forbøn af Fru Birgete Marsvin

til Borsøe, Friderik Ulfeldts Enke, for to af hendes Tjenere, Peder Hansen i Gusnabe og Oluf Andersen i Borsøe, der sammen med deres Medfølgere, Eftermaalsmænd til Anders Stenkelsen i Skiberup, som paa morderisk Vis er bleven tagen af Dage udenfor Ysted af to andre Bønder, Niels Olufsen (!) i Hillerød og Erik Nielsen i Naurød, ere blevne forfulgte paa det yderste af Ofve Ugerup til Ovisholms Fuldmægtige og i deres Husbondes Fru Birgete Marsvins Fraværelse ere blevne gjorte fredløse, fordi de i Henhold til en paa Ysted Byting afsagt 15 Mands Afsigt, hvorved Oluf Nielsen er bleven kendt at være den dødes Banemand og at være fredløs og Erik Nielsen at lide for Aaraad, af Ubetænksomhed og uden videre Dom og Proces ere gaaede frem med Eksekution over Oluf Nielsen og have ladet ham rette. Sk. R. 3, 295.

17. Sept. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas om, at han straks efter Mikkelsdag maa begive sig herover for at forrette sine Bestillinger, dog skal han, forinden han begiver sig fra Halmstad By og Befæstning, ordne alt saaledes, at intet bliver for sømt under hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 3, 338.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Hr. Jens Clemindsen, Præst i Ikast Sogn, klager over, at der gøres ham Hinder paa den sædvanlige Afgift og Rettighed, som plejer at svares til Præstens Underholdning af Kronens Part af Korntienden af Ikast Sogn. Ulrik Sandberg skal hjælpe Hr. Jens til Ret, saa vidt billigt og ret kan være, saa Kongen kan blive fri for videre Anfordring af ham. J. T. 5, 395.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Pedersen Fisker i Alken paa Kronens Part af Korntienden af Vengi Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 85 b.

18. Sept. (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Paa sidste Herredag fik han Ordre til, efter Friherrens [Sivert Reinschatt] egen Begæring, at tage dennes Skudsmaal beskrevet i de ved hans Bolig nærmest liggende Herreder, hvorledes han har skikket sig mod enhver, siden han har bosat sig her i Landet. Ulrik Sandberg har ogsaa efterkommet Befalingen og for nogen Tid siden sendt Kongen de Skudsmaal, Herredsmændene paa Tinge i Almindelighed have givet beskrevne om Friherren, hvoraf Kongen i nogen Maade har erfaret en Del af dennes mangfoldige modvillige og tyranniske Bedrifter.

Da Kongen nu er til Sinds, uden videre Opsættelse, at ville procedere videre med den Sag til Rettens Uddrag, skal Ulrik Sandberg med det allerførste in specie paa Herredstingene nøje igen undersøge, om de Angivelser, Friherren er beskyldt for, ere ham saa nøjagtigt vidnede paa, at de kunne staa for fulde, særlig hans Tyranni og Haardhed mod Hustru, Tyende og andre Tjenere, og om det i Sandhed forholder sig saaledes, som hans Sognepræst har vidnet, at Friherren har forbudt ham paa Embeds Vegne fri Adgang til at berette en Person, som Friherren havde slaæet, og som kort Tid efter er død; endvidere om Friherren nogle Gange har forment Sognepræsten at holde Tjeneste i Kirken, saa han er bleven nødt til at prædike paa Kirkegaarden og til at kristne Børn dér og i Vaabenhuset, med flere ugudelige og uhorlige Gerninger, som Friherren kan have begaaet. Han skal undersøge alt saaledes, at Kongen ikke kan have nogen Tvivl om, hvad der kan være fornøden til videre Eksekution, og indsende det, som han saaledes erhverver paa Herredstingene ved Dom, til Kancelliet. J. T. 5, 395.

19. Sept. (Skanderborg). Mageskifte mellem Peder Pedersen i Folby, Ridefoged i Saubro Herred, og Kronen. J. R. 6, 400. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frandts Rantzau om snarest muligt at sende 2 Tylter af de bedste Egebrædder, som ligge ved Lougager¹ i Silkeborg Len, til Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 396.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at istandsætte Or² Klosters Mølle i Skanderborg Len med Dæmning og andet, saa at Landgilden des bedre kan svares deraf. Udt. i J. T. 5, 396.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Rasmussen i Simb paa Kronens Part af Korntienden af Dofver Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg i Afgift. Udt. i Tb. S. 85 b.

20. Sept. (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at der staar en Gaard øde i Faustrup, som Rasmus Nielsen sidst boede paa, og at han ingen kan faa ind paa Gaarden, da den er sat for højt i Landgilde. For at Gaarden igen kan blive besat, har Kongen nedsat Landgilden af den til 1½ Ørt. Rug, 1½ Ørt. Byg, 1 Ørt. Havre, 1 Otting

¹ Løgager, Vrads H.

² Vor Klosters Mølle, Tyrsting H.

Smør, 1 Brændsvin, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 20 Æg, 1 Mk. Garn og den Sammelskat, som plejer at svares af Gaarden. Han skal lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen og med det første gøre sig al mulig Flid for, at Gaarden igen kan blive besat. Da han ligeledes har berettet, at der i Saugbroe findes en øde Gaard, som Peder Claussen sidst boede i, og som ingen vil fæste, da den er saa aldeles øde, skal han lægge den til denne Gaard hørende Jord til de andre Gaarde i Byen og paa-lægge Bønderne paa disse herefter at svare den Landgilde, der tidligere er svaret af den øde Gaard, og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 396.

20. Sept. (Skanderborg). Miss. til Carl Bryske til Margaard og Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmænd paa Aarhusgaard og Lundenes. Da Christopher Gersdorff til Sebygaard har begæret $2\frac{1}{3}$ Gaard i Soebye i Gern Herred og 1 Selvejrbondegaard i Attorf i Houlbierg Herred til Mageskifte for 4 Gaarde i Esserup¹ Sogn i Vrats Herred, de to kaldede Froergaarde², den tredje Brolle³ og den fjerde Hvellon⁴, hvorom han selv skal give dem nærmere Underretning, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. J. T. 5, 396 b.

— Miss. til Carl Bryske og Bispen i Aarhus. Hr. Jens Hofmandt, Sognepræst til Skeiby og Lisbjerg Sogne i Aarhus Stift, har beklaget sig haardelig over, at han ingen Præstegaard har, hvori han kan bo, men en Tid lang har boet i Aarhus, hvor han har maattet holde Byens Tynge lige med andre Borgere; da han af den Grund flyttede fra Aarhus, har han siden maattet holde Hus i Vaabenhuset ved en af sine Sognekirker. Endvidere har han berettet, at hans Formænd have oppebaaret Landgilden af en Kronens Gaard i Lisbjerg, fordi de ingen Præstegaard have haft, saaledes som de vidtløftigere kunne se af hans hermed følgende Supplikation. De skulle med det første undersøge denne Sag og erklære sig til Kongen om den, ligesom de skulle lade Kongen vide, hvad Landgilde der svares af Gaarden i Lisbjerg, for at Kongen derefter kan give Hr. Jens Hofmandt Besked. J. T. 5, 397.

23. Sept. (—). Miss. til Oluf Rosensparre om at sende 40 Læster Kalk til Aarhus til Byggeriet paa Skanderborg og

¹ Ejstrup, Vrads H.   ² Fruergaarde.   ³ Brejl.   ⁴ Hvillund.

fragte en Skude dertil; Fragten skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 397 b.

25. Sept. (Skanderborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Naar de Stenkister, som skulle sættes ved Kronborg, ere færdige, skulle de betale dem af Toldboden. Udt. i Sj. T. 20, 237 b.

— Aab. Brev om, at nedennævnte Soldater og Bøsseskytter, der hidtil have tjent paa Kronborg, men nu ere blevne aftakkede, maa bosætte sig i Helsingør og indtil videre være fri for Skat, Vagt, Hold og anden kongelig og borgerlig Tyngse. — Jørgen von Breissenbergk, Martin Lithan von der Liegnitz, Hendrik Bolt von Bremen, Hendrik von Schonborg, Claus Leyist, Andreas Spanhan, Caspar Strichborn von Breslau, Peiter Weiger, Jørgen Dresler von Dresden, Hans Wolf Entenfelder, Hans Krytte von Eschershausen, Hans von der Brocke, Thommas Offe, Fredrich v. der Neuensted, Peter Hofman von Nørenberg, Troianus Becker von Sanst. Sj. R. 15, 223 b.

— Forleningsbrev for Hans Salleren von Brunsvig paa Esserumbs Mølle under Kronborg Slot mod aarlig at svare 9 Pd. Mel i Afgift til Kronborg Slot. Han maa aarlig have 6 Kør og 20 Faar paa Græs paa Esserumb Ladegaards Mark. Sj. R. 15, 224.

— Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus]. For nogen Tid siden har han faaet Skrivelse fra Brede Rantzau, Statholder i København, om at sende 1400 Tdr. Havre til Frederiksborg til Fodring af Kongens Heste, den ene Halvdelen inden Vinter og den anden til Foraaret. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Havren endnu ikke er kommen, befales det ham endelig at sørge for, at den ene Halvpart af Havren uden Forhaling bliver fremsendt inden Vinter, da det er magtpaaliggende. J. T. 5, 397 b.

— Lignende Miss. til Carl Bryske [Aarhusgaard] om inden Vinter at fremsende 1500 Tdr. Havre. Udt. i J. T. 5, 397 b.

[Ud. Dat.]¹. Bestalling for Hans Hervart som Berider paa Frederiksborg. Han skal have flittigt og nøje Tilsyn med de Heste og Foler, som Kongen har ved Frederiksborg, og paase, at de faa tilbørlig Varetægt og i rette Tid blive optæmmede og tilredne. Han skal i aarlig Løn have 100 Dlr., 30 Dlr.

¹ Indført mellem Breve af 25. Sept. og 29. Nov.

til Hofklædning og 8 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til en Dreng og 20 Dlr. om Aaret i Løn til Drengen, endvidere Foder og Maal til en Hest og nødtørfdig Ildebrændsel, Pengene at udrede af Tolderne i Helsingør og det andet af Lensmanden paa Frederiksborg. Sj. R. 15, 224 b.

26. Sept. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Sandemændene i Ning Herred paa Grund af den med Stillingen forbundne Besværing maa være forskaanede for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. J. R. 6, 401.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg] og Jørgen Skeel [Kalø] om hver at sende 2 Læster Malt til Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 398.

27. Sept. (—). Miss til Christian Holck om at hjælpe Hans Christopher Zeigel til Rette med Hensyn til noget Gods, som de efter vedlagte Supplikats have arresteret for ham i Viborg. Udt. i J. T. 5, 398.

30. Sept. (—). Miss. til Knudt Rud. M. Jacob Jacobsen, Læsemester i Odense, har berettet, at han er kommen i Trætte med Borgemestre og Raad i Odense angaaende en Have, som M. Jacob, naar undtages et lille Stykke Jord, der tilhører Byen, efter et Skødebrevs Lydelse for nogle Aar siden har tilhandlet sig som fri Ejendom; Borgemestre og Raad understaa sig dog til at ville tilholde sig M. Jacobs halve Ejendom i Haven, skønt han har et omtrent 73 Aar gammelt Pergamentsskøde paa den, og ville ikke regne Brevet for gyldigt, fordi Seglene ere revne fra og et Stykke af det ene Hjørne af Brevet er skaaret bort. M. Jacob har nu begæret, at der maa meddeles ham Forskrift til Knudt Rud om at give Borgemestre og Raad Tilhold om at oplede nævnte Pergamentsbrev i deres Bys Bog og, hvis det findes, meddele ham et nyt Brev eller et Raadhusvidne. Det befales i den Anledning Knudt Rud at give Borgemestre og Raad Tilhold om at meddele M. Jacob et nyt Brev, hvis Brevet findes registreret i Byens Bog, eller meddele ham et Raadhusvidne deraf, saa han kan blive hjulpen tilbørligt til Rette. F. T. 3, 251.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Krabbe til Tostelund paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Sønderup Sogn i Hvornum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 85 b.

2. Okt. (Skanderborg). Miss. til Brede Rantzau. Han har forespurgt, hvad Kongen vil have gjort med Elline Engelbrets, som for nogen Tid siden er bleven dømt fra Livet for hendes grove Forseelser ved en 16 Mands Afsigt, der siden er bleven stadfæstet ved Borgemestre og Raads Dom i København. Det befales ham i den Anledning at lade hende pinlig forhøre i Godtfolks Paahør, tage hendes Bekendelse beskreven og siden lade gaa Eksekution over hende efter Dommens Lydelse, saa hun til advarende Eksempel for alle ligesindede kan faa sin velfortjente Straf. Da han ligeledes har forespurgt, hvad der skal gøres med Thomas Hansen, forhen Byfoged i Helsingborg, der resterer med 1328 Dlr. 13 Sk. 3 Pend. paa sit Regnskab til Kongen og er bleven forfulgt saa vidt med Retten for denne Sum Penge, at hans Bo med det første skal kunne besøges med Nam, meddeles ham, at Kongen er tilfreds med, at Forfølgningen maa falde, mod at Thomas Hansen, saaledes som han har tilbudt, udlægger sin Gaard og Grund i Helsingborg til Kongen i Betaling for det Beløb, som Gaarden bliver vurderet til af uvildige Mænd, og giver Kongen nøjagtigt Brev og Forvaring for Betalingen af Resten til bestemte Terminer, saaledes som Brede Rantzau kan eragte det bedst. Siden skal Brede Rantzau sørge for, at Gaarden bliver bortlejet til Bedste for Kongen. Han har endvidere efter Angivelse af Borgemestre og Raad i Trelleborg berettet, at nogle Borgere fra Rostock og Stralsund understaa sig til at opkøbe meget Korn paa Torvet i Trelleborg af de omkringboende Bønder, skønt Kongen for kort Tid siden¹ ved sin Forordning har forbudt Borgerne i København, Helsingør og Flensborg at bruge noget Kornkøb paa Torvet med Bønderne og paabudt, at Kornkøbet skal ske med Borgerne i Tolderiet, saaledes som Forordningen nærmere udviser. Da han har spurgt om Kongens Vilje herom, paabydes det ham indtil nærmere Ordre fra Kongen at tilskrive Byfogden, at han skal formene de fremmede denne Handel, da Kongen, der har forbudt sine egne Undersaatter denne Handel, endnu mindre vil tillade fremmede at bruge den. Sj. T. 20, 237 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør. Nogle af Kronens Bønder i Ingelstedt, Jerrestedt og Herrestedt Herreder i Malmøhus Len have klaget over, at det falder dem meget

besværligt aarlig at levere Afgiften af de Helsingør Hospital tilhørende Krontiender, som de have i Fæste, i Malmø, saaledes som de hidtil have maattet, da nogle af dem bo 20, nogle endog 22 Mil derfra, og de have anmodet om, at de af Hensyn til deres fattige Vilkaar herefter maa levere Tienderne i Ystad. Det befales i den Anledning Hospitalsforstanderne at ordne det saaledes, at Afgiften af Tienderne bliver ydet i Ystad, eller at tage Penge af Bønderne i Stedet for Kornet, eftersom det kan sælges dyrest der i Landet, saa Bønderne ikke skulle blive besværede ud over Billighed. Sj. T. 20, 238 b.

2. Okt. (Skanderborg). Miss. til Corfits Rud om at forlige og endelig adskille Hans Nielsen Bang, Borgemester i Middelfart, og hans afdøde Hustrus Arvinger om Arv og Skifte efter hans afdøde Hustru, da de nævnte Arvinger have holdt Borgemesteren hen fra Tid til anden og ikke have villet bringe Sagen til nogen endelig Ende, skønt han har tilbudt dem al Billighed. Udt. i F. T. 3, 252.

5. Okt. (—). Miss. til Manderup Parsberg. M. Tøger Hvas, Sognepræst i Viborg, paa afdøde Sognepræst i Nibe Hr. Seurens Børns Vegne, Niels Clemendsen, Indbygger i Viborg, og Anna Kieldsdatter sammesteds have berettet, at de i Forening have en Selvejerbondegaard i Gundestrup i Aars Herred i Aalborghus Len, som til ikke ringe Skade for dem i langsommelig Tid har staaet øde og skal være aldeles forfalden, fordi den er sat for højt i Afgift og Herlighed til Kronen. Da de have bevist dette ved et paa Aars Herredsting den 22. Marts 1608 udgivet Tingsvidne, hvilket hermed sendes ham, hvori det siges, at Gaarden billigvis ikke kan sættes for højere Afgift end 2 Pd. Smør, 1 $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 1 Skovsvin og 2 Mk. Gæsteri, og derhos have anmodet om nogen Nedsættelse af Afgiften, for at Gaarden igen med det første kan blive beboet, saa Kongen ikke længere skal miste Afgift og Herlighed af den, har Kongen bevilget, at der herefter ikke skal svares større Afgift og Herlighed af Gaarden til Kronen end 2 Pd. Smør, 1 $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 1 Skovsvin og 2 Mk. Gæsteri. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 398.

6. Okt. (—). Miss. til Brede Rantzau. Kongen har for nogen Tid siden laant Jacob Lykke til Tanderup, Embedsmand paa Lund Gaard paa Mors, 10,000 Dlr., hvilke Penge Kongen sidste Sommer har opskrevet til Betaling til Mortensdag. Da Jacob Lykke

nu har begæret, at han paany maa laane 4000 Dlr., skal Brede Rantzau, naar Jacob Lykke har betalt de 10,000 Dlr. med Renter, tilstille ham Hovedbrevet paa de 10,000 Dlr., siden paany laane ham 4000 Dlr. og lade opsætte et nyt Gældsbrief paa denne Sum, lydende paa den sædvanlige Rente, at betale til St. Mortens Dag 1609, og med saadan Forsikring, at Kongen kan være forvaret dermed. Sj. T. 20, 239.

6. Okt. (Skanderborg). Miss. til Hans von Mehlen om at paatage sig Værgemaalet for Fru Lene Gjøre, Jacob Hvides Enke, da hendes rette Lavværge ikke er saa nær ved Haanden, at han bekvemt kan forestaa Værgemaalet, og tilmed ved anden Ubejlighed er forhindret deri. Udt. i F. T. 3, 252.

— Kvittans til Laurits Kruse til Svenstrup paa 1000 Dlr. af den Restance, han skylder af Bergenhus Len. Udt. i J. R. 6, 401 b.

9. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Oluf Bang, Borgemester i Assens, om med største Flid at lade en Billedsnider, ved Navn Spigelberger, der uden Forlov er rømmet af Kongens Arbejde, eftertragte og sende ham fængslet til Kongen. Udt. i F. T. 3, 252.

— Miss. til Frandts Rantzau. Da Kongen ved Løgagger har liggende en stor Hob Tømmer, som skal føres til København, og der til Horsens er kommet en af Kongens Skippere, ved Navn Povel Broerskouf, med et af Kongens Skibe, skal han straks i sit Len [Silkeborg] tilsige saa mange Vogne, som behøves til at føre Halvdelen af Tømmeret fra Løgagger til Horsens, og give Skipperen Ordre til straks at indtage Tømmeret og føre det til København. J. T. 5, 398 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om at lade den anden Halvdel af Tømmeret føre til Horsens. Endvidere skal han lade nogle Kister og Skrin, som Skipperen har ført over, hente fra Horsens til Skanderborg og opbevare dem indtil Kongens Tilbagekomst. Udt. i J. T. 5, 399.

10. Okt. (—). Miss. til Carl Bryske om, at han, i Tilfælde af at de ovennævnte Kister og Skrin ere komne til Aarhus, straks skal sende dem til Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 399.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Frandts Rantzau om indtil nærmere Ordre at lade det Tømmer, som de tidligere have

faaet Ordre til at lade føre til Horsens, blive liggende. Udt. i J. T. 5, 399 b.

10. Okt. (Haderslevhus). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Nørrejylland. For nogen Tid siden har Kongen givet dem Ordre til at oppebære den sidst paabudte Skat. Da Kongen formener, at de nu allerede maa have oppebaaret Skatten, skulle de straks indbetale den i Kongens eget Kammer paa Skanderborg Slot og paase, at intet af Skatten bliver staaende til Resistance, da det er magtpaaliggende, at Pengene iligen fremkomme. — Manderup Parsberg, Predbiørn Gyldenstjerne, Eske Brock, Oluf Rosensparre, Christian Holck, Jørgen Friis, Albret Skeel, Axel Galt, Jørgen Lunge, Jørgen Skeel, Casper Markdanner, Laurits Ebbesen, Knud Brahe, Frandts Rantzau, Carl Bryske, Claus Daa, Johan Rud og Ulrik Sandberg. J. T. 5, 399.

18. Okt. (Rendsborg). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Key Wilthagen, som Hertug Johan Adolph har intercederet for, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 239 b.

23. Okt. (Haderslevhus). Kvittans til Giert Rantzau, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, Embedsmand paa Haderslevhus, paa 600 enkende Rigsdaler, som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Denne Kvittans maa han indlevere i Rentekammeret i Stedet for rede Penge, og Summen skal da blive kvitteret ham af Rentemesteren. J. R. 6, 401 b.

26. Okt. (Skanderborg). Miss. til Eske Bilde. Da Kongen vil have lagt en Del Folk paa Kronborg Slot foruden dem, der allerede ligge der, skal Eske Bilde straks i sit Len [Helsingborg] samle 25 stærke væragtige Karle og sende dem til Kronborg. Sk. T. 3, 338.

— Kvittans til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøylling Slot, paa 1256 Rigsdlr. Skattepenge af den sidst paabudte Skat, som han nu har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Denne Kvittans skal indleveres i Stedet for rede Penge af ham i Rentekammeret, hvor han saa skal blive kvitteret for Summen. J. R. 6, 403. Orig.

27. Okt. (—). Kvittans til Johan Rud [Ørum Len] paa 988 Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbiørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403.

27. Okt. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas og Tagge Thott. Der er Trætte mellem Landsdommer i Halland Morten Mogensen til Østrødts Tjener Peder Biørnsen og Rentemester Sigvort Beck til Førsløfs Tjener Niels Andersen, fordi Peder Biørnsen skal have overfaldet Niels Andersens Hustru med Hug og Slag. Da Sagen nu er paadømt paa Herredstinget og Sigvort Becks Tjener vil indstævne den for Landstinget, har han, da Landsdommer Morten Mogensen vægrer sig ved at dømme i Sagen, fordi hans Tjener er interesseret deri, begæret, at der maa blive tilforordnet nogle gode Mænd i Landsdommerens Sted, som enten kunne bilægge Sagen i Mindelighed eller afsige Dom deri. For at Parterne uden lang Proces en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen, skulle Mogens Kaas og Tagge Thott snarest muligt stævne de stridende Parter for sig paa belejlig Tid og Sted og, hvis de ikke kunne forlige dem i Mindelighed, dømme dem endeligt imellem og give Dommen beskreven. Sk. T. 3, 338 b.

— Miss. til Jens Juel til Aabierg og Hendrik Lange til Oldager, kgl. Sekretærer, M. Anders Vejle og M. Madts Pors, Kanniker i Ribe Kapitel. Kongen har for nogen Tid siden givet Kannikerne i Ribe Kapitel Ordre til ved nogle af deres Middel at besigte noget Gods, som Fru Christentse Krag, Fasti Staverskovs Enke, begærer til Mageskifte af Kapitlet, og ligesaa det Gods, hun vil udlægge til Kapitlet derfor, og uden videre Forhaling bringe Mageskiftet til Afslutning, saafremt det kan ske uden Skade for Kapitlet. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at denne Befaling hidtil ikke er blevet efterkommet, fordi Lejligheden ikke har begivet sig saaledes, at nogle af de Personer, der ikke residere ved Kapitlet, have kunnet være til Stede sammen med de residerende Kanniker ved Besigtelsen, hvilket eragtes fornødent, paabydes det herved ovennævnte fire Personer, at de ved første Lejlighed skulle begive sig paa Aastederne, besigte det i den forrige Befaling specificerede Gods, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til endelig Afslutning. Hvis det Gods, som Fru Christentse tilbyder at udlægge til Kapitlet, ikke beløber sig til saa meget som Kapitlets Gods, skulle de udlægge Kapitlet yderligere Fyldest af hendes Arvegods i samme Egn. J. T. 5, 399 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Otte Skeel til Hammelose. Da Niels Friis til Hesselager, Befalingsmand paa

Traneke, nu med det første skal paatage sig Værgemaalet for Fru Margrette Bjørns Søn, hvis Væрге han er efter Loven, skulle de paa nærmere Anmodning af Niels Friis begive sig til Barnets Gaard Vor¹, overlevere Niels Friis Gaarden med tilliggende Gods, Løsøre og andet, som han bør have under sit Værgemaal, og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 5, 400.

27. Okt. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Skeel. Da Hertug Frandts, Biskop i Bagpommern, har forskrevet denne Dreng, Otte Gaas, en Liflænder, til Kongen, men Kongen ikke har Brug for hans Tjeneste, anmodes Jørgen Skeel om at tage Otte Gaas i sin Tjeneste som Dreng, hvormed han gør Kongen synderlig til Vilje. J. T. 5, 400 b.

— Livsbrev for Las Nielsen i Bindisbøl, Herredsfoged i Nør Herred, paa et øde Byggested i Odderup, hvori Børge Trolle til Trolholm, forhen Embedsmand paa Lundenes, efter det fremlagte Fæstebrev har bortfæstet Halvparten til Las Nielsen paa Livstid, og paa to Kronens øde Byggesteder, det ene kaldet Farsbøl og det andet kaldet Hus, ved Bindisbøl, hvori Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Befalingsmand paa Lundenes, efter fremlagt Fæstebrev har bortfæstet Halvparten til Las Nielsen paa Livstid, da Las Nielsen i Forvejen havde Livsbrev paa den ene Halvpart i disse Byggesteder. Han skal svare sædvanlig Landgilde af de tre Byggesteder til Lundenes. Efter Las Nielsens Død maa et af hans Børn faa disse Byggesteder for en rimelig Indfæstning og sædvanlig Afgift og beholde dem, saalænge det svarer sin Landgilde i rette Tid. J. R. 6, 402.

28. Okt. (—). Mageskifte mellem Casper Markdanner til Søgaard, Embedsmand paa Koldinghus, og Kronen. F. R. 3, 153. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Corfits Rud om at lægge 1 Gaard i Bobøl² i Entsløf Sogn i Vents Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Casper Markdanner til Søgaard, Embedsmand paa Koldinghus, ind under Hindsgafvel Slot, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 3, 252.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lægge 1 Gaard i Me-

¹ Vaargaard, Slet H.

² Bubel, Indslev S., Vends H.

skouf¹ i Messing Sogn paa Hindtsholm og 3 Gaarde i Oubye² i Skarup Sogn med Skov til 100 Svins Olden til de 3 Gaarde, hvilke Kongen har faaet til Mageskifte af Casper Markdanner til Søegaard, Embedsmand paa Koldinghus, ind under Nyborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 3, 253.

28. Okt. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Lunge. Han har indberettet, at Tagene paa Vestervig Kloster ere ganske brøstfældige, og at der ved Tyborøen uden Skade for Fædrift eller i anden Maade kan tilvejebringes Klittag til Afhjælpning af denne Brøstfældighed. Det befales ham derfor at lade det fornødne Klittag samle paa det ovennævnte Sted, dog skal han paase, at der ikke gøres nogen Skade paa Fædrift, og at der ikke derved gives Lejlighed til, at Sandet kan tilføje nogen Skade. Da han endvidere har anmodet om, at der til Bygning paa Kirken paa Vestervig Kloster maa sælges nogle Sten fra en forfalden Kirke, giver Kongen sit Samtykke hertil, da det jo er bedre, at Stenene, der nu ikke ere brugelige paa det Sted, hvor de forefindes, anvendes til ovennævnte Brug end, som han skriver, blive stjaalne eller bortkomme til Unytte. J. T. 5, 401.

— Aab. Brev til Bønderne, som aarlig pleje at fiske ved Vesterside Fiskerleje, om at levere Præsten i Ho og Oxeby, Hr. Knud Christensen, den ham skyldige Fiskeafgift. J. T. 5, 401. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 249 f.).

— Miss. til Giert Rantzau. Da Kongen vil lade det Hus nedbryde, som staar paa Drennerupgaard, og anvende Sten og Tømmer derfra paa Koldinghus, skal Giert Rantzau med det første fortinge med en Murmester, hvad denne skal have for Nedbrydningen af hvert Tusinde Mursten, og efter Nedbrydningen af Huset lade Tømmer og Sten føre til Koldinghus. J. T. 5, 401 b.

— Miss. til Knud Brahe til Engelstholm, Befalingsmand paa Bygholm, og Erik Lunge til Stovgaard. Da Kongen af deres til Kancelliet indsendte Besigtelse har erfaret, at det Gods, som Kongen har bevilget Casper Markdanner til Søgaard til Mageskifte, beløber sig 12¹/₂ Td. 3 Skpr. 1 Fjerdingskar mindre i Ejendom og

¹ Midskov, Bjærgø H., Fyen.

² Ø. Aaby, Sunds H.

Landgilde end det Gods, han har udlagt til Kronen, har Kongen bevilget, at han yderligere maa faa 2 Gaarde i Ellinge i Vinding Herred, hvorimod han, da disse 2 Gaarde beløbe sig til mere end den ovennævnte Forskel, vil udlægge Kronen 1 Gaard i Søndersø og 1 Gaard i Jullerup i Skoufbye Herred. De skulle med det allerførste besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 402.

28. Okt. (Skanderborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Hertug Philip Julius af Wolgast har forskrevet denne Brevviser Hendrik Normand til Kongen som Edelknabe. Da Kongen paa denne Tid er saa vel forsynet med Dreng, at han ikke behøver hans Tjeneste, men dog gerne vil have ham befordret paa det bedste, beder han Oluf Rosensparre om at tage Hendrik Normand i sin Tjeneste som Dreng. J. T. 5, 402 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøfling, og M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift. Af en skriftlig Indberetning fra Anders Dresselberg, Befalingsmand paa Holbæk Slot, har Kongen erfaret, at Fru Rigitse Vesteni har understaaet sig til at tillukke Holm Kirkedør, saa Præsten i nogle Søndage i Rad ikke har kunnet gøre den tilbørlige Tjeneste, til største Forargelse for Almuen. Endvidere har Kongen erfaret, at der er Uenighed mellem Hr. Lambert Laugissen, Sognepræst paa Holm, og menige Sognemænd sammesteds og den afdøde Præsts Enke om Holm Kald, som han nylig er beskikket til at betjene, og om andre Tilfælde. Det befales dem med det allerførste at begive sig til Holm, stævne alle Parter i Rette for sig, undersøge Fru Rigitses Forseelse og om Hr. Lambert har forholdt sig saa utilbørligt mod Sognemændene og Enken, som han beskyldes for, eller ej, adskille alle Parter ved en endelig Dom og give denne beskreven under deres Haand og Segl. J. T. 5, 403.

29. Okt. (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Kronens Tjener i Salten, Niels Rasmussen, har berettet, at han har mistet Hus og Gaard med Hø, Korn og andet Boskab ved en Ildebrand, og i den Anledning anmodet om at maatte blive forskaanet for dette Aars Landgilde. Laurits Ebbesen skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde og skaffe ham nødtørftigt Bygningstømmer i Skovene til Husets Genopbyggelse, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 5, 404.

— Miss. til Knud Brahe. Da Kongen har afkøbt Oluf

Eskesen i Ildvid Bondeejendommen i en ham tilhørende Gaard i Vorrigsted¹ i Bier Herred, skal han paa Tinge tage nøjagtigt Skøde af Oluf Eskesen paa Gaarden og lade den indskrive i Jordebogen. Kongen har bevilget, at Oluf Eskesen og hans Hustru i 16 Aar maa besidde Gaarden fri for Landgilde, Ægt og Arbejde og anden Tynge, saaledes som vedlagte aabne Brev viser. Han skal levere Oluf Eskesen dette, saasnart han har faaet Skødet paa Tinge. J. T. 5, 403 b.

30. Okt. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Oluf Eskesen i Ildvidt, der har tilskødet Kronen sin Bondeejendom i 1 Gaard i Verregstedt¹ i Bier Herred, og hans Hustru i de næste 16 Aar maa beholde Gaarden fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. J. R. 6, 402 b.

— Miss. til Eske Brock. Manderup Parsberg til Hagesholm, Embedsmand paa Aalborghus, har paa Kongens Skrivelse² til ham om at forordne en Vardin i Aalborg Stift erklæret, at der i Aalborg og Viborg Stifter ikke findes nogen Guldsmed, som er tjenlig til at paatage sig denne Bestilling. Eske Brock skal undersøge, om der i Randers findes en Guldsmed, som er duelig til at paatage sig Bestillingen, og i saa Tilfælde paalægge ham at overtage den, selv om han maatte vægre sig derved, og tage ham i Ed. J. T. 5, 404.

31. Okt. (—). Miss. til Christian Holck. Albret Skeel til Jungetgaard har for kort Tid siden ihjelslaaet en Person i Viborg, for hvilken Forseelse Kongen har ladet ham anholde paa Skanderborg Slot. Da Kongen med det første vil lade denne Sag komme til Forhør, skal Christian Holck straks i Overværelse af Albret Skeels Fuldmægtige lade tage de Vidnesbyrd, som kunne faas i den Sag, og med det allerførste muligt er indsende dem til Kancelliet. J. T. 5, 404 b.

— Miss. til Eske Brock om af Lenets [Dronningborg] Indkomst straks at sende 200 Høns og 40 Ol Æg hid til Hofholdningen, saa de snarest muligt kunne være her. J. T. 5, 404 b.

— Lignende Miss. til Christian Holck [Hald] om 40 Ol Æg, Frandts Rantzau [Silkeborg] om 30 Ol Æg og Carl Bryske [Aarhusgaard] om 100 Lam, 300 Høns og 30 Ol Æg. Udt. i J. T. 5, 405.

¹ Vrigsted, Bjærg H., Jylland.   ² 16. Jul 1608.

31. Okt. (Skanderborg). Kvittanser til Ulrik Sandberg [Lundenæs] paa 2000 Rdlr. og til Laurits Ebbesen paa 1730 Rdlr. af Skanderborg Len og 722 Rdlr. af Aakier Len [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

1. Nov. (—). Miss. til Carl Bryske til Margaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, og M. Jens Gødtzen, Superintendent i Aarhus Stift. Der er Strid mellem Fru Hilleborg Daa til Tielle, Jørgen Skrams Enke, og Hr. Jens Hofmand, Sognepræst til Skeeby og Lisbierrig Sogne, om Jus patronatus til Lisbierrig Sogn, som Fru Hilleborg tilholder sig, medens Hr. Jens Hofmand efter en af ham selv til Kancelliet indleveret Angivelse formener, at hun ingen Rettighed har til nævnte Jus patronatus, og der er ogsaa andre Misforstaaelser mellem dem. De skulle ved første Lejlighed stævne begge Parter for sig med deres Breve og Beviser og efter nøje Overvejelse af Sagen skille dem ad ved en retfærdig Dom, som de skulle give beskrevet. J. T. 5, 405.

— Kvittanser til Albret Skeel [Riberhus Len] paa 2000 Dlr. og til Claus Daa [Skivehus Len] paa 930 Dlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

2. Nov. (—). Miss. til Brede Rantzau om at lade Anders Pedersen, der paa en to Aars Tid agter at forsøge sig paa Fasbinderembedet, faa 30 Dlr. i disse to Aar. Udt. i Sj. T. 20, 240.

— Miss. til Bisen i Ribe. Menige Sognemænd i Herninge Sogn skulle for rum Tid siden have indgivet en Supplikation til ham over Sigvardt Reinschatt, fordi denne hindrede en Sognepræst, som de samtlig lovlig havde kaldet, i at betjene sit Kald tilbørligt, hvilket har medført, at mange Folk i den sidste Pestilens ere døde uden Skel og Skriftemaal. Det befales Bisen snarest muligt at opsøge denne Supplikation og uden Forsømmelse indsende den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa grundig Besked om Sigvardt Reinschatts Bedrift. J. T. 5, 405 b.

— Miss. til Thomas Maltesen. Da Sigvard Reinschatt beraaber sig paa nogle Breve og Tingsvidner, han skal have liggende paa Høringholm¹, og formener dermed at kunne

¹ Herningsholm, Hammerum H.

bevise sin Uskyldighed i nogle af de over ham indgivne Klager, skal Thomas Maltesen med det første begive sig til Høringholm, faa at vide af hans Hustru Fru Magdalene Munk, i hvilken af hans Kister og Skrin disse Breve og Tingsvidner findes, straks forsegle Kisten eller Skrinet og Nøglen dertil og levere dem til nærværende Kancellibud, der skal bringe dem til Kongen. J. T. 5, 406 b.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Caspar Markdanner. Da Kongen har bevilget, at Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, for en rimelig Pris maa faa 8 gode Egetræer i Koldinghus Lens Skove til Bygning paa sin Gaard, skal Caspar Markdanner paa nærmere Anfordring udvise ham disse 8 Træer i Skovene nærmest ud mod Heden paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade. J. T. 5, 406.

3. Nov. (—). Kvittans til Christen Holck [Hald Len] paa 1880 Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

— Miss. fra Kansleren til Steen Brahe, Brede Rantzau, Arild Hvitfeldt, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Steen Maltesen og Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Rigsdalerens Værdi stiger meget højt i det romerske Rige, saa at en Rigsdaler allerede gælder 34 Sk. lybsk i Søstæderne og 35 Sk. lybsk oppe i Tyskland. Da dette medfører, at der er faa Rigsdalere at faa her i Riget, og det kan formodes, at der ikke lettelig vil kunne faas Rigsdalere her, saafremt der ikke i Tide bliver truffet Forordning herom af Kongen, hvilken Mangel vil kunne tilføje Adelen og Købstadmænd, der ofte skulle udgive Dalere i Specie, stor Ulejlighed, har Kongen anset det for raadeligt, at enhver Rigsdaler bliver sat til 34 eller 35 Sk. lybsk, for at man kan beholde Rigsdalerne her i Riget. Kongen har befalet ham at meddele dem dette, hvorom de med det allerførste skriftlig skulle erklære sig, saa Kongen i Tide kan vide at ramme Rigets Nødtørft og Lejlighed. Sj. T. 20, 240.

— Miss. til Manderup Parsberg, Jørgen Friis, Predbjørn Gyldenstjerne, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck om at møde hos Kongen i Randers i det allerseneste den 14. Nov., da Kongen har noget magtpaaliggende at raadslaa med dem om. J. T. 5, 406 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Jul, Holger Bildes Enke, paa [Randers] Hospitaltiende af Hørup og

Vindersløf Sogne, hvoraf der aarlig skal svares til Hospitalet, af Hørup Sogn 3 Ørt. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre, og af Vindersløf Sogn 3 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 86.

4. Nov. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Pofvel Møller i Bundum Mølle¹ har berettet, at Karmen for Hjulet og Rieværket paa Møllen er aldeles forraadnet og brøstfældigt, hvorom han i Kancelliet har indlagt et paa Vor Herredsting taget Tingsvidne, og derhos har begæret at maatte faa udvist noget Tømmer til Forbedring af Hjulet og Rieværket, skal Pofvel Møller udvise ham saa meget Tømmer, at han kan istandsætte Møllen saaledes, at han kan male det Korn, som tilstilles ham, og udrede sin aarlige Afgift, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 5, 407.

— Kvittanser til Caspar Markdanner [Koldinghus Len] paa 2400 Rigsdlr., til Jørgen Skeel [Kalø Len] paa 1786 Rdlr. og 3 Mk. og til Oluf Rosensparre [Mariager Kloster] paa 293 Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

5. Nov. (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bragt i Erfaring, at en af Kronens Tjenere for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel i et Gæstebud og Ølstue paa Allerøe i Aakier Len, af hvilken Grund der er svoret Aaraad over hans Medfølgere, som var til Stede, da Gerningen skete, og en af dem er der svoret Drab over. De andre, der have stillet Borgen for Drabsmanden, som nu er undveget, have nu begæret, at der maa blive afsonet med dem baade for nævnte Aaraad og for Borgen, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, saaledes at de samtlig skulle betale 50 Dlr. for begge Forseelser. Han skal tage disse Penge til Indtægt i sit Regnskab. Hvis han faar fat i Drabsmanden, skal han lade ham straffe paa hans Hals. J. T. 5, 407 b.

— Kvittans til Frandts Rantzau [Silkeborg Len] paa 790 Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Vor Herred og Tøring Birk paa Grund af den med Stillingen forbundne Besværing maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. J. R. 6, 403 b.

¹ Bundum maa sikkert være en Fejlskrift for: Lundum.

6. Nov. (Skanderborg). Ligelydende aab. Brev for Sandemændene i Haasløf¹ Herred. Udt. i J. R. 6, 404.

— Miss. til Luttich Berider om at begive sig til Polen med Hendrik Ramel for der at udse og købe to »ubundige« gode polske Heste. Udt. i Sj. T. 20, 240 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Disse Brevvisere, Giøde Jensen i Langlundt, Christen Jensen i Gammelgaard og Anders Nielsen i Søebye, have berettet, at deres afdøde Fader har haft $\frac{1}{2}$ Gaard i Ring i Tørsting Herred i Skanderborg Len, som var hans Bondeeje, men paa Grund af nogen Restance blev skuret i Fald til Kronen i sidste Pestilens. Paa deres Begæring har Kongen nu bevilget, at de igen maa faa nævnte Bondeeje, dog skulle de, som de have tilbudt, først udrede den Rettighed, som resterer af Gaarden til Kronen, siden den blev skuret i Fald, og siden svare sædvanlig Rettighed af den til Kronen. Da han har tilkendegivet, at Bønderne i Skanderborg Len vanskeligt i Aar kunne udrede deres Ruglandgilde i Korn, fordi der i Aar har været stor Misvækst paa forskellige Steder i Lenet, tillades det ham i Aar at tage Penge i Stedet for Rugen efter den Pris, som Rugen har her i Landet paa den Tid, da Landgilden skal ydes. J. T. 5, 408.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Karine Madsdatter i Balle paa Kronens Part af Korntienden af Odder Sogn efter hendes Husbonde Knud Søfrensens Død, der nu har Livsbrev paa denne Tiende; der skal aarlig svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre i Afgift af Tienden. Udt. i Tb. S. 86.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Parsberg til Jernit paa Kronens Part af Korntienden af Fuolbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 86.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Parsberg paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hammel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt. 2 Skpr. Rug, 4 Ørt. 4 Skpr. Byg, $2\frac{1}{2}$ Ørt. 6 Skpr. Havre og $4\frac{1}{2}$ Skp. 1 Fjerdingskar Gryn til Kronen og $5\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Rug, $4\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 3 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 86.

7. Nov. (—). Kvittanser til Knud Brahe [Bygholm Len]

¹ Hasle.

paa 1000 Rdlr. og til Eske Brock [Dronningborg Len] paa 1688 $\frac{1}{2}$ Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

8. Nov. (Skanderborg). Kvittans til Manderup Parsberg [Aalborghus Len] paa 2000 Rdlr. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

9. Nov. (—). Livsbrev for Christen Kiildsen i Rold paa den Bro udenfor Hobro, der hidindtil har været meget brøstfældig, og som Manderup Parsberg til Hagesholm, Embedsmand paa Aalborghus, nu har bortfæstet til ham paa den Betingelse, at han uden Forhaling skal lade Broen genopbygge fra ny af, gøre den godt i Stand og siden holde den ved Magt, ligesom han ogsaa skal istandholde den Stenbro, der gaar gennem Vandet ved Enden af Broen, og den Gangspang, som gaar over Vadet, alt paa hans egen Bekostning. Det paabydes Bønderne i Hensted Herred at svare Christen Kiildsen det Brokorn, som sædvanlig gaar af Broen. J. R. 6, 404.

10. Nov. (—). Kvittans til Jørgen Friis [Sejlstrop Len] paa 396 Rdlr. $\frac{1}{2}$ Ørt. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

11. Nov. (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Sigverd Reinschatt lader sig forlyde med, at nogle Breve ere fravendte ham og forkomne for ham, hvilke i Særdeleshed ere magtpaaliggende for ham med Hensyn til Forsvaret mod de mod ham rettede Beskyldninger; i de forseglede Kister, som efter hans Begæring ere sendte hid, findes nemlig ikke de Stokkenævn, Domme, Vidner og Breve, som hans Hustru efter hendes Skrivelse til ham har indlagt i Kisterne, da hun leverede disse fra sig. Skønt hans Angivelse synes at være ganske utrolig, skal Ulrik Sandberg dog, for at man, naar nu de Vidner, der have vidnet i Sagerne, skulle forhøres paa Landstinget, kan vide, om de Breve, han beraaber sig paa, ere tagne og udgivne paa Tinge, tage alle de Tingbøger med sig til Landstinget, som ere holdte paa Hammerum Herredsting siden 1585, da Sigverd Reinschatt nedsatte sig paa Høringholm, og indtil nu, for at man deri kan efterslaa, hvad han til Hjælp for sig beraaber sig paa skal være udgaaet under Pennen, for at han ikke skal kunne søge nogen Udflugt ved denne optænkte Undskyldning. J. T. 5, 408 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Kronens Bønder i Lius-

gaard Herred i Silkeborg Len have klaget over, at en Del af deres Gaarde ere ganske og aldeles bygfældige og forfaldne, hvilket skyldes, at de ikke maa faa Bygningstømmer i Skovene til Gaardenes Istandsættelse, skal han anvise dem noget Tømmer til Gaardenes Istandsættelse af fornede og nedfaldne Træer i Skovene, dog saaledes at det sker uden Skade for Skoven. Da de endvidere have begæret, at de ligesom tidligere maa svare 2 Mk. danske i Penge for deres Brændsvin, naar der ikke er Olden, skal han, da Kongen aldeles ikke ved noget herom, med det allerførste udførligt erklære sig om, hvad Bønderne aarlig give for deres Brændsvin, naar der ikke er Olden, hvor meget de fra Arilds Tid have givet og hvorledes der er sket Forandring i Jordebogen herom. J. T. 5, 409.

11. Nov. (Skanderborg). Miss. til Casper Markdanner. Denne Brevviser, der bor paa et Kirkebol i Kragelund, hvoraf Jomfru Else Friis til Hoelgaard tilholder sig Herligheden, har paa det højeste beklaget sig over Jomfru Else Friis, fordi hun besværer ham med usædvanligt og ulideligt Ægt og Arbejde, alene for at trænge ham fra Gaarden og faa Fæste af den paany, saaledes som han nærmere kan se af vedlagte Supplikation med hosføjede Tingsvidner. Casper Markdanner skal undersøge Sagen og, hvis der er sket Bonden Uret, ved en ordentlig Dom hjælpe ham, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 5, 409 b.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kongen har paa Begæring af Jacob Pedersen Tønder, Byfoged i Kolding, bevilget, at hans Datter, der en Tid lang har forholdt sig utilbørligt mod Jacob Pedersen, hendes Husbonde og andre, maa komme ind i Tugthuset i København, for at hun kan faa Lejlighed til at angre og betænke sig til et bedre Sind. Caspar Markdanner skal ved tilfældig Lejlighed sende hende herover. Der sendes ham Missive til Brede Rantzau, Statholder i København, om at modtage hende og sætte hende ind i Tugthuset. J. T. 5, 410.

12. Nov. (—). Miss. til Breide Rantzau om, at Byfogden i Koldings Datter, der anstiller sig utilbørligt mod hendes Forældre, Husbonde og andre, skal sættes i Tugthuset i København for at tæmmes der. Udt. i Sj. T. 20, 240 b.

— Bestalling for Jørgen Frederiksen som Skovrider i Abildskof i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dr.

i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal til 1 Hest. Udt. i J. R. 6, 405.

12. Nov. (Skanderborg). Miss. til Frandts Rantzau. Af indlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvorledes denne Brevviser, en Kronens Tjener i Silkeborg Len, paa det højeste besværer sig over en Kannikebonde, der bor i Byen sammen med ham og undsiger, truer og bruger Overvold baade mod ham og flere af hans Bymænd. Frandts Rantzau skal med det allerførste lade Klagen undersøge og, hvis den viser sig at være sand, paa Kongens Vegne lade Kannikebonden tiltale og forfølge til Doms for hans Bedrift, saavidt det kan ske med Lov og Ret. J. T, 5, 410 b.

13. Nov. (—). Miss. til Tagge Krabbe og Eske Bilde. Da Jørgen Skovgaard har begæret noget Krongods i Skaane, nemlig 1 Gaard i Bensed¹ i Kaagerød Sogn og $\frac{1}{2}$ Gaard i Bøgetofte i Lugud Herred, $\frac{1}{2}$ Gaard i Biernekuld² By og Sogn og $\frac{1}{2}$ Gaard i Astrup, 1 Skattegaard i Obberup i Nørre Vrambs Sogn, 1 Gaard og $\frac{1}{2}$ Gaard i Brobye By og Sogn i Sønder Asboe Herred, 1 Gaard, kaldet Torup, i Nørre Hvidinge Sogn i Haraggers Herred og 1 Kirkegaard i Sønder Vramb i Nørre Vrambs Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard i Sønder Asboe Herred, 1 Gaard, kaldet Kiergaard, i Bierre Herred, 1 Gaard i Vallebierg i Egbye Sogn i Lugudde Herred, 1 Gaard, kaldet Trolhatten, i Egbye Sogn, 1 Gaard i Vadensøe By og Sogn, 1 Gaard i Vermen, 1 Gaard i Esketorp i Hersløf Sogn i Rønnebjerg Herred, 1 Gaard i Onse By og Sogn i Onse Herred og, hvis det ikke skulde forslaa, yderligere Fyldest i 1 Gaard i Starby By og Sogn i Sønder Asboe Herred, [skulle de med det første besigte Godset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i Sk. T. 3, 340 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Kongen har til næstkommende Landsting ladet Sigverd Reinschatt stævne i Rette for at svare til de Vidnesbyrd, som Ulrik Sandberg, Befalingsmand paa Lundenes, efter Kongens Befaling og med Sigverd Reinschatts Samtykke har ladet tage paa Hammerum Herredsting, saa de, hvis der ikke fremkommer nogen vigtig og nøjagtig Indsigelse, kunne blive stadfæstede. Det befales dem uden nogen Vidtløftighed eller Opsættelse at bringe Sagen til Ende, medmindre

¹ Bensed, Luggude H.

² Bjørnekulla, S. Asbo H.

de blive højlig forårsagede til at gøre noget andet. J. T. 5, 410 b.

14. Nov. (Skanderborg). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Sigverd Reinschatt har besværet sig, at det vil falde ham for kort at comparere til næste Lands-ting for at forsvare sig mod de over ham tagne Vidnesbyrd, hvilke da skulle forhøres og stadfæstes, hvis der ingen Mangel findes paa dem. Kongen har i den Anledning, for at hjælpe paa hans Sag, saafremt han kan forebringe nogen lovlig Erklæring og Undskyldning, bevilget, at Forhøringen af Vidnesbyrdene maa op-sættes til det paafølgende Landsting, men paa dette skal saa uden videre Forhaling Vidnesbyrdene foretages og undersøges med det, han kan have at indlægge og proponere derimod. J. T. 5, 411.

— Miss. til Anders Dresselberg om at lægge 1 Gaard i Nørre Vallenrød i Mierløse Herred under Holbæk Slot. Udt. i Sj. T. 20, 241.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lægge 2 Gaarde i Ellinge By og Sogn i Vinding Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hendrik Lykke, ind under Nyborg Slot. Udt. i F. T. 3, 254.

— Aab. Brev om Ret for Borgemestre, Raad og By-foged i Varde til at anholde alle Landkøbere og Forprangere, som de kunne overkomme to Mil nær deres By og ved Sønderside. J. R. 6, 405. (Tr.: CCD. III. 250 f.).

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Niels Olufsen paa Allerød Land være fri for dette Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt, og lade ham faa Tømmer til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse, dog saaledes at det ikke skader Skoven. Udt. i J. T. 5, 411 b.

15. Nov. (—). Miss. til Jacob Høg og Trud Bryske. Jørgen Friis til Krastrup, Befalingsmand paa Segelstrup, har berettet, at han med det allerførste vil skifte og dele med sine Børn det Gods, deres afdøde Moder¹ har efterladt sig, og at han samtidig, da han har bortskiftet en Del af Børnenes mødrene Gods for Gods paa Sjælland, i Overværelse af nogle gode Mænd og efter deres gode Tykke og Sigelse vil gøre Børnene Udlæg af sit

¹ Else Bjørn.

Arvegods for det bortskiftede Gods. Da de alle have betroet dem til at være til Stede ved Skiftet og Udlæget og som Fuldmægtige forhandle dem imellem i Mindelighed, paabydes det dem at møde paa den Tid og det Sted, som bliver berammet, være til Stede som Fuldmægtige ved Skiftet og Udlæget og paase, at enhver faar Fyldest for sin Part og Lod. J. T. 5, 411 b.

16. Nov. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Søfren Olufsen, Delefoged i Mols, Nørhald, Øster og Vester Lisberg Herreder, paa Grund af den med hans Bestilling forbundne Besværing, aarlig maa afkortes $5\frac{1}{2}$ Ørt. Havre, 2 Svin og $\frac{1}{2}$ Læs Hø i den Landgilde, han svarer af sin Gaard, saalænge han er Delefoged. J. R. 6, 406.

18. Nov. (—). Aab. Brev om, at Sandemændene i Framløf Herred i Skanderborg Len maa være fri for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd. Udt. i J. R. 6, 406.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Buck i Lilballe paa menige Sognemænds Vegne i Eltang paa Kirkens Part af Korntienden af Eltang Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 86 b.

19. Nov. (—). Miss. til de residerende Kanniker i Ribe Kapitel. Kongen har bragt i Erfaring, at de nu endelig efter lang Forhaling og to til dem udgaaede kongelige Befalinger have besigtet Mageskiftegodset mellem Fru Christentse Krag til Ølof, Fasti Staverskovs Enke, og Ribe Kapitel, men endnu ikke have bragt Mageskiftet helt til Afslutning. skønt Fru Christentse for det, hun efter Besigtelsen bliver Kapitlet skyldig, nemlig $6\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{6}$ Skp. Korn, har tilbudt at ville udlægge Kapitlet 1 Bol i Engbjerg Sogn i Vandfuld Herred, som Sognepræsten sammesteds har i Brug, og som skylder aarlig 4 Dlr., i hvilket Bol Kapitlet kan faa mer end Fyldest nok, uanset at hun ved Mageskiftet mister mere end 1 Læst Korn i vis Indkomst og mod al sædvanlig Brug ved Mageskifter skal betale Bord Eng med ubillig Opregning og andet saadant, som er vederfaret hende, hvilket hun dog lader bero uden videre Protestation. Da Kongen ser, at Kapitlet kan faa Fyldest ved Udlæget, paabydes det dem paany uden videre Forhaling at bringe Mageskiftet til endelig Afslutning under Kapitlets Segl. J. T. 5, 412.

20. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. For nogen

Tid siden har Kongen ladet udgaa aabent Mandat om, at de Kalendarier og Almanakker, som udgives af Herlichius og trykkes i Lybæk, ikke maa sælges eller købes her i Riget, hvilket Sprog de end ere udgivne paa. Kongen har dog bragt i Erfaring, at ikke alene disse Kalendarier og Almanakker, men ogsaa andre Bøger af allehaande Slags Materie, som udgives paa dansk Tungemaal i Lybæk, indføres her i Riget og sælges uden Hensyn til det ovennævnte og Kongens tidligere Mandater. Det befales dem i den Anledning, at de med det allerførste skulle holde Inkquisition hos Bogførerne og andre, der have Bøger at sælge, i Købstaden N saa vel som paa de almindelige Markeder i deres Len og, hvis saadanne forbudte Bøger findes hos nogen, fratage dem disse og lade dem, der føre og sælge Bøgerne, tiltale og straffe som u lydige mod Kongens Mandat. — Sjælland: Brede Rantzau i København, Jørgen Kaas i Køge, Joachim Bülow i Helsingør og Peder Basse i Roskilde. — Jylland: Manderup Parsberg i Aalborg, Eske Brock i Randers, Christian Holck i Viborg, Albret Skeel i Ribe, Casper Markdanner i Kolding, Carl Bryske i Aarhus. — Fyen: Knudt Rud i Odense, Jacop Rosenkrantz i Nyborg. — Skaane: Sigvord Grubbe i Malmø, Ystad, Trelleborg, Falsterbo og Skanør, Mogens Kaas i Halmstad. — Laaland og Falster: Knud Urne i Nykøbing. Sj. T. 20, 241¹.

20. Nov. (Skanderborg). Miss. til Ebbe Munk om at indhegne Engelstrup Mark med Stengærde til et Kobbøl, men lade det bero indtil videre med de andre Indtægter og lade den paa Gaarden boende Bonde blive boende der, indtil Kongen giver anden Ordre. Udt. i Sj. T. 20, 242.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Andersen i Ustrup paa Kronens Part af Korntienden af Hylke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 86 b.

23. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Christendse Jul paa Kronens Part af Korntienden af Gadbiørig Sogn i Torrild Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 86 b.

25. Nov. (—). Miss. til Carl Bryske om at hidsende nogle Strandfisk til Kongens eget Bord og føre dem til Udgift i

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 592 f.

sit Regnskab. Endvidere skal han sende en Borer til Skanderborg, som skal bruges til et Skib, som Kongen agter at lade bygge fra nyt af dér. Udt. i J. T. 5, 412 b.

25. Nov. (Skanderborg). Miss. til Forstanderen i Viborg Hospital om at indtage Claus Skorstensfejler i Hospitalet paa Grund af hans Alderdomsskrøbelighed, saasart der bliver en Plads ledig. Udt. i J. T. 5, 412 b.

— Miss. til Frants Rantzau om at lade det Egetømmer, som endnu findes hugget eller nedfaldet i Skovene, skære i Planke, saa de kunne ligge rede, naar Kongen giver nærmere Ordre om, hvor de skulle føres hen. Udt. i J. T. 5, 413.

26. Nov. (—). Miss. til Caspar Markdanner om, at Bønderne i Koldinghus Len i Aar maa svare Penge for deres Ruglandgilde, 8 Mk. danske for hver Td. Rug. Udt. i J. T. 5, 413.

— Miss. til Christian Holck om at forsvare Inger Andersdatter i Flode¹ i Hald Len mod Overvold af Herredsfogden, der mod al Ret og Billighed tribulerer hende og hendes Søn, saafremt hendes Klage da er sand. Udt. i J. T. 5, 413.

— Miss. til Christian Holck. Kongen har af Klager fra Snedkerne i Viborg erfaret, at der gøres dem stort Indpas af en Del Indbyggere, Smede og andre, som paa deres egen Bekostning og i deres egne Huse holde Snedkersvende, der lave Kister, Skrin og andet Snedkerarbejde, til allerstørste Skade for dem paa deres Haandværk, hvoraf de alene kunne underholde sig selv, deres Hustru og Børn og skatte og skyldte. Skønt de have tilkendegivet Byens Øvrighed deres Klager i det Haab, at dette Indpas saa skulde blive afskaffet, viser det sig dog, at Lovovertræderne snarere finde Medhold hos Øvrigheden, end at denne ved lovlig Straf søger at afskaffe saadan ulovlig Brug. For at Snedkerne ikke skulle komme helt til Agters, men bedre kunne komme til Næring og Bjærgning, skal han offentlig og med Alvorlighed tilsige Indbyggerne i Viborg, at ingen, det være sig hvem det vil, efter denne Dag maa understaa sig til at holde Snedkersvende i deres Arbejde til Skade for Snedkerne i Viborg, og at enhver skal bruge det Haandværk, han har lært, og ikke gøre andre Indpas i deres. Saafremt nogen understaar sig til at handle mod denne Paamin-

¹ Flade, Nørre H., Mors.

delse, der sker efter Kongens Befaling, skal han lade dem straffe. Endvidere skal han foreholde Borgemestre og Raad, at de herefter, naar der kommer saadanne Klager fra Borgerskabet for dem, som Øvrighedspersoner skulle tiltænke at raade Bod derpaa og udfinde bedre Midler til at forekomme saadan ulovlig Bedrift og afskaffe det, end hidtil sket er, saafremt Kongen ikke skal vide det hos dem. J. T. 5, 413.

27. Nov. (Skanderborg). Kvittans til Axel Galt [Aastrup Len] paa 670 Dlr. 3 Mk. [ligelydende med Kvittans af 26. Okt. til Predbjørn Gyldenstjerne]. Udt. i J. R. 6, 403 b.

28. Nov. (—). Aab. Brev om, at Sandemændene i Gern Herred maa være fri for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd. Udt. i J. R. 6, 406 b.

29. Nov. (—). Aab. Brev om, at Dr. Johannes Resenius, Professor ved Universitetet i København, maa lade følgende Bøger trykke og udgive paa Dansk: Den tydske Theologia med Forklaring, Det gyldne Grif paa Bibelen, Det gyldne Fadervor, Korsens Spejl, hvilke ere oversatte fra Italiensk efter Hieronimus Savonarola. Det forbydes alle andre i de følgende 10 Aar at lade disse Bøger trykke her i Riget eller at lade dem trykke andensteds og indføre her i Riget. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt Bøgerne, den ene Halvdel til Kongen, den anden til Dr. Johannes Resenius. Udt. i Sj. R. 15, 225. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 601).

— Miss. til Knud Rud. Kongen er til Sinds at ville afkøbe denne Brevviser Hans Knudsen hans Bondeejendom i en Selvejrbondegaard i Nyborg Len og i Betaling derfor give ham den halve Gaard i Odense, som for nogen Tid siden er tilfalden Kongen som forbrudt Gods efter den Mand, der skød sig selv. Knud Rud skal med det første lade baade Bondeejendommen og den halve Gaard vurdere af uvildige Dannemænd og med det allerførste bringe Sagen i Orden, saaledes at han dog deri rammer Kongens Gavn og Bedste. F. T. 3, 254.

— Aab. Brev om, at Svend Knudsen i Siøring¹ i Giern Herred og hans Hustru Voldborg Søfrensdatter, der have tilskødet Kronen deres Bondeejendom i den Gaard i Siøring, som de bo i, for Livstid maa beholde Gaarden kvit og frit, baade for

¹ Sorring, Gern H.

Landgilde. Ægt, Arbejde og al anden sædvanlig Udgift og Besværing, som de hidtil have givet og gjort til Kronen. J. R. 6, 407.

29. Nov. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Svend Knudsen i Siøring har tilbudt at afstaa Bondeejendommen i den af ham iboede Gaard til Kronen mod at maatte besidde Gaarden fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tynge for sin og sin Hustrus Levetid, skal Laurits Ebbesen tage nøjagtigt Skøde af ham paa Ejendommen paa Tinge, levere ham det vedlagte aabne Brev og lade Jordebogen forandre derefter. J. T. 5, 415.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Peder Jensen være fri for dette Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt, og lade ham faa Tømmer til Gaardens Genopbyggelse, dog uden at det skader Skoven. Udt. i J. T. 5, 414.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Denne Brevviser, Niels Lauritsen, Bromand ved Skiernaa¹ i Lundenes Len, har berettet, at der er taget Nam i hans Bo, at den største Del af hans Gods er arresteret og han selv sat fra sin Bestilling, fordi han ikke i rette Tid har svaret den Told, han er pligtig til, hvorved der ikke er taget Hensyn til, at Skiernbro¹ en Tid lang skal have været ganske ufærdig. Da Niels Lauritsen har begæret, at der maa vises Medlidenhed med ham, skal Ulrik Sandberg fremdeles lade ham beholde hans Bestilling, indtil Kongen kommer til at tale med Ulrik Sandberg. J. T. 5, 414.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Jørgen Grubbe til Hageløes har begæret 2 Kronens Gaarde i Fragtrup i Gislum Herred i Mariager Klosters Len til Mageskifte for 1 Gaard i Gad² Sogn og 1 Gaard i Norup³, skal Oluf Rosensparre med det allerførste undersøge Godset, om Kronens Gods kan undværes fra Klosteret og om Mageskiftet kan være uden Skade for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 5, 414 b.

30. Nov. (—). Miss. til Sigvordt Grubbe om straks at lægge 13 Kronens Gaarde, kaldede Sandbye Len, i Ingelsted Herred, som nu afdøde Niels Pedersen til Ingelsted har været forlenet med, ind under Malmøhus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Stiernaa og Stiernbro.
bjærg, Tørrild H.

³ Formentlig Nørup, Tørrild H.

² Formentlig Gad-

gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 339.

30. Nov. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Jacob Nielsen, Herredsfoged i Findts Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den halve Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i J. R. 6, 407.

— Miss. til Caspar Markdanner om at sende Jørgen Bertelsen, Christen Hansen i Seest og Anders Mortensen til Skanderborg, da Kongen vil bruge dem til at arbejde paa et Skib, som er opsat dér. Udt. i J. T. 5, 415.

— Miss. til Frandts Rantzau. Niels Søfrensen i Refshal har ved et i Kancelliet indlagt Tingsvidne bevist, at han til sin Gaard har meget ringere Engbjærgning, end han behøver, og samtidig berettet, at en Fru Elsebe Skram, Eske Bilde til Svanholms Enke, tilhørende Bonde skal have et Stykke Eng af Kronens Ejendom i Brug, som ligger meget belejligt for ham. Da han har begæret, at han som en Kronens Tjener maa faa denne Eng fremfor nogen anden, skal Frandts Rantzau sørge for, at Fru Elsebes Tjener, saafremt han da ikke har Livsbrev paa Engen, faar Ordre til at overlade den til Niels Søfrensen, mod at denne betaler ham den udgivne Indfæstning tilbage. Niels Søfrensen maa herefter beholde Engen mod at svare sædvanlig Afgift deraf. J. T. 5, 415 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Christensen paa egne og menige Sognemænds Vegne i Saxil Sogn paa Kronens Part af Korntienden af Saxil Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 86 b.

Dec. Miss. til Ebbe Munk. Da Otte Brahe Steensen til Barsnes har begæret en Kirkejord og et Pengehus i Tiereby Sogn, som ligge til Ør[s]løf Kirke, til Mageskifte for et Pengehus i samme Sogn og lige saa mange Skæpper Sæd, som han faar til Mageskifte, saaledes som han selv nærmere kan berette, skal Ebbe Munk undersøge alt Mageskiftegodset og dets Lejlighed og, hvis Mageskiftet kan ske uden Skade for Kirken, bringe det til Afslutning. Sj. T. 20, 242¹.

¹ Indført mellem Breve af 20. Nov. og 8. Dec.

2. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Anders Rasmussen i Sim, der er beskikket til at være Birkefoged i Riis Birk og til at vare paa Kronens [Skove] og paa Grund af denne Bestilling maa forsømme sin egen Næring og Bjærgning meget, maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Besværing af sin Gaard, saalænge han er i ovennævnte Bestillinger. J. R. 6, 407.

4. Dec. (—). Miss. til M. Hans Knudsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Hilarius Ottonis, der en rum Tid har betjent Sognene Asperup og Røesløf¹, dels paa Grund af Alder, dels paa Grund af tilstødt Svaghed er saa medtaget, at han ikke længere formaar at gøre Sognefolkene den Tjeneste, som hans Kald og deres Salighed udkræver, og M. Hans Knudsen har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig hermed, da Sognemændene bønlig have anmodet om at maatte faa en anden Sogneprest i Hr. Hilarius's Sted. Kongen er tilfreds med, at Hr. Peder N.², forhen Kapellan i Gamtoft, fremfor nogen anden bliver promoveret til Kaldet, dog skal han først paa lovlig Vis kaldes dertil og han skal have alvorligt Tilhold om at forsørge den bedagede og affældige Hr. Hilarius med tilbørlig Underholdning og Varetægt, saalænge han lever, saa denne, i Betragtning af den Tjeneste, som han i sin Ungdom og Velmagt har gjort, nu i sin Alderdom og Afmagt ikke skal blive ganske udskudt og komme til at lide Mangel. F. T. 3, 255. Orig.³ i Landsark. i Odense.

— Miss. til Eiller Qvitzov, Morten Skinkel, Erik Urne og Claus Brockenhuus. Kongen har bragt i Erfaring, at Hans Caspersen Mule, Borger i Odense, for nogen Tid siden ved Rigens Ret har forhvervet Kongens og Rigens Kanslers Befaling til dem om at indføre ham i hans Stiffader Madts Knudsens Gaard og Gods for den Mødrenearv, som han ved Rigens Forfølgning havde at kræve hos denne, og som Madts Knudsen imod al Lov og Ret forholder ham. Skønt de nogen Tid efter denne Befalings Udstedelse, og efter at Hans Caspersen til Overflod havde forhvervet en 6 Ugers Paamindeelse til dem om Befalingens Udførelse, sammen med 4 dertil deputerede Borgere have været til Stede i Madts Knudsens Hus, erfarer Kongen dog nu, at de alligevel ikke have efterkommet Rigens

¹ Rorslev, Vends H.
Mikkelsen.

² Efter Paaskrift bag paa Orig. hed han Peder

³ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. I. 331 f.

Kanslers Befaling, som det sig burde, hvilket forekommer ham meget sælsomt. For at Hans Caspersen en Gang for alle og uden vidtløftig Proces og større Bekostning kan komme til Ende med Sagen, paabydes det dem herved strengeligen, at de ved allerførste Lejlighed skulle begive sig til Odense og siden i Forening med de tidligere tiltagne 4 Borgere indføre Hans Caspersen i Madts Knudsens Gaard og Gods, for saa vidt den Arv, han har at kræve, og de paaløbne Omkostninger kunne beløbe sig. Kongen forbeholder sig dog sin Tiltale til den modvillige Kumpan, som egensindigt og paa foragtelig Vis har siddet Retten overhørig, hvilket Kongen ingenlunde vil have ham skænket. F. T. 3, 256.

4. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Søfren Tor-kildsen i Sne¹, der bor paa et alfart Strøg og derfor gæstes af forskellige vejfarende Folk, baade adelige og andre, i de nærmest liggende Købstæder maa købe saa megen Havre, som han behøver til Gæsternes Heste, da han ikke kan skaffe den nødvendige Havre af sin egen Avl og heller ikke véd andre Udveje til at skaffe den, medmindre han maa købe den i de nærmest liggende Købstæder. J. R. 6, 408.

— Miss. til Carl Bryske. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori Las Nielsen i Morslet og Rasmus Nielsen i Battrup², Kronens Tjenere under Aarhusgaard, klage over, at hans Skriver, Kornmaaler og Delefoged sidste Sommer have frataget dem Kvæg, Svin og Penge for nogen Restance af Landgilde, som de skulde restere med, uanset at denne Landgilde efter deres Beretning aldrig tidligere er bleven svaret af deres Gaarde og formentlig heller ikke i de tidligere Lensmænds Tid findes indskrevet i Jordebogen. Han skal ved første Lejlighed erklære sig udførligt herpaa og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa der kan gives Supplikanterne tilbørligt Svar. J. T. 5, 416.

5. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra denne Brevviser, Hendrich Cramer, boende i Lante Cleve, hvori han beretter, at han har en Sum Penge at kræve med Retten hos Regel Jørgensen, Indbygger i Malmø, paa dennes egne og afdøde Jørgen Sukkerbagers Søns Vegne, som han er Væрге for, og anmoder om kongelig Befordringsskrivelse til at blive hjulpen til Ret uden stor Bekostning

¹ Formentlig N. Snede, Vrads H.

² Battrup, Ning H.

og vidtløftig Proces. Det befales dem i den Anledning uden lang Forhaling at hjælpe ham til Ende med hans Sag, da Kongen gerne ser ham som Udlænding befordret paa det bedste og hans Begæring synes at være billig, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. Sk. T. 3, 339 b.

5. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved det paalægges alle Indbyggere i Aastrup Len, der pleje at udgive Brokorn til Jer(n)slef Bros Vedligeholdelse, herefter at levere dette Brokorn i god Tid hvert Aar til Anders Andersen i Vester Brøndersløf i hans Hus, da han mod at oppebære dette Brokorn har forpligtet sig til at holde Broen i Stand med Brofjæl, Pæle, Sten og andet Tilbehør. J. R. 6, 408.

— Miss. til Frandts Rantzau om i Aar og Dag at lade Mats Pedersen i Borup være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, da han er skrøbelig og i en 7 Aars Tid har ligget stille ved sin Seng. Udt. i J. T. 5, 416.

— Miss. til Carl Bryske om paa Grund af deres Alderdom og Skrøbelighed at indtage Jørgen Christensen i Tystrup¹ og Anders Søfrensen i Vrold fremfor nogen anden i Aarhus Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 5, 416 b.

— Lignende Miss. til Knud Brahe om at indtage Søfren Udsen, født i Brattrup² Sogn, i Hospitalet i Horsens. Udt. i J. T. 5, 416 b.

— Miss. til Carl Bryske om at lade Peder Nielsen i Tulstrup være fri for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, der er tilføjet ham paa hans Gaard og Gods, og lade ham faa saa meget Bygningstømmer, som han behøver til at genopbygge Gaarden, dog uden Skade for Skoven. Udt. i J. T. 5, 416 b.

6. Dec. (—). Forleningsbrev for Hr. Oluf Andersen Grønnebek, Sognepræst til Tem Sogn, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Vindinge Sogn i Skanderborg Len til Hjælp til hans Underhold. J. R. 6, 408 b.

7. Dec. (—). Aab. Brev om, at Bertel Jensen i Tulstrup, Delefoged i Gern Herred til Skanderborg Slot, paa Grund af den

¹ Muligvis Tirstrup, Sønder H., Randers Amt.
findes ikke i Nørrejylland. Muligvis kan det være Brarup Sogn, Kær H., Sønderjylland.

² Noget Brattrup Sogn

med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare al Skyld og Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Delefoged. Udt. i J. R. 6, 409.

7. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Niels Eriksen, Delefoged i Vradts Herred i Silkeborg Len, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tyngte af sin Gaard, saalænge han er Delefoged. J. R. 6, 409.

8. Dec. (—). Miss. til Rigsraaderne: Steen Brahe, Manderup Parsberg, Brede Rantzau, Arild Hvitfeldt, Jørgen Friis, Predbiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Eske Brock, Oluf Rosen-sparre, Christian Holck, Steen Maltesen og Jacob Ulfeldt om at møde hos Kongen i Horsens den 24. Jan. 1609 for sammen med Kongen at dømme i nogle Sager, som ere blevne indstævnedes for Kongen og Rigsraadet til den Tid, og forhandle og raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 20, 243.

— Miss. til Knud Rud. Der er Trætte mellem Claus Brockenhuus til Søndergaard og hans Moder Fru Tale Emmiksdatter, og der er udgaaet Befaling til gode Mænd om enten at forlige dem i Mindelighed eller adskille dem med Retten. Da Claus Brockenhuus som sin Moders Modpart ikke kan være hendes Væрге, medens denne Trætte staar paa, skal Knud Rud paatage sig Værgemaalet for Fru Tale Emmiksdatter, saalænge Trætten staar paa. F. T. 3, 257.

— Miss. til Albret Skeel om i Ribe at købe 8000 Samrask, 7000 Hvillinger, 7 Vorder tørre Torsk og 5 Vorder Rokkel til Kongen og straks sende dem til Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 416 b.

9. Dec. (—). Miss. til Bønderne i Silkeborg Len om at fælde og tilhugge noget Tømmer i Silkeborg Skove, saaledes som det bliver dem udvist, og føre det til Haa¹ Havn i Aakier Len, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Udt. i J. T. 5, 417.

— Miss. til Laurits Ebbesen om, at Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len i Aar maa give Penge for deres Kornlandgilde, 2 Dlr. eller 8 Mk. danske for hver Td. Rug og 6 Mk. danske for hver Td. Byg. Udt. i J. T. 5, 417.

— Miss. til Iver Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikation

¹ Hov Havn. Hads H.

fra disse Brevvisere, Kronens Tjenere i Silkeborg Len, hvori de klage over, at der tilføjes dem den største Skade og Indpas af en Møller i Kiers Mølle paa det Kannikegods i Aarhus Kapitel, som han er forlenet med, idet nævnte Møller, til mærkelig stor Skade for dem, om Sommeren indslipper sit Kvæg og Fæ i deres Korn og Enge, hvilket medfører, at deres Korn og Hø aldeles opædes af Møllerens Kvæg. Ifver Friis skal med største Alvorlighed give Mølleren Ordre til herefter at afholde sig fra at gøre Bønderne saadan Skade med sit Kvæg, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at tiltænke de Midler, hvorved Møllerens modvillige Ulydighed skal blive »speget og cohiberet«. J. T. 5, 417.

10. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde til Tommerup, Befalingsmand paa Visborg, i det kommende Foraar maa udføre fra Gulland 50 Staldøksne af dem, som han kan stalde paa Visborg Slots Ladegaard. Han skal svare sædvanlig Told af dem og lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin paa en anden Tid skal udføres flere Øksne. Sk R. 3, 294 b.

-- Miss. til Frandts Rantzau. Kronens Bønder i Snede, Eystrup og Vradts Sogne i Vradts Herred have klaget over, at Skriveren paa Silkeborg Slot 1607 skal have taget 6 Mk. danske af enhver af dem for hvert Brændsvin, skønt de efter Frandts Rantzaus nylig til Kongen afgivne Erklæring om disse Brændsvin aldrig tidligere have givet mere end to eller i det allerhøjeste 3 Mk. for hvert Svin. Ligeledes have de. saaledes som deres hoslagte Supplikation nærmere viser, klaget over, at Kornmaaleren paa Slottet til største Besværing for dem topmaaler det Landgildekorn, de yde, med den ny Tønde. Frandts Rantzau skal med det allerførste undersøge begge disse Klager nøjagtigt og uden Forhaling indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan ordne Sagen. J. T. 5, 417 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Mølleren i Bredvad Mølle i Skanderborg Len har berettet, at Møllen er meget brøstfalden, hvilket han har bevist med vedlagte Tingsvidne, saa han ikke kan svare sin sædvanlige Afgift til Kronen, medmindre Møllen bliver istandsat med Bygning og i andre Maader forbedret. Det befales i den Anledning Laurits Ebbesen at istandsætte Møllen, dog skal han i Forvejen med Flid selv besigte, hvad der er mangelfuldt og ikke uden Hjælp kan staa længere. Han skal paase, at det sker med

den ringest mulige Bekostning, og lade denne føre til Udgift i sit Regnskab. Orig. Udt. i J. T. 5, 418.

11. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Hr. Mikkell Matsen, Sognepræst i Støfring og Mellerup Sogne, indtil videre aarlig maa oppebære 2 Ørt. Korn af Drotningborg Slot, da hans Sogne ere saa ringe og uformuende, at han vanskeligt kan ernære sig af dem, hvorfor ogsaa hans Formænd baade af Kongens Fader og Farfader ere blevne forsørgede med Tiender eller anden Hjælp efter tilfældig Lejlighed. J. R. 6, 409 b.

13. Dec. (—). Miss. til Ulrik Sandberg om paa Kongens Vegne at gaa i Rette mod Sigverd Reinschatt til Høringholm den 24. Jan. i de Sager, hvorfor han er indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad, paase, at de Tingsvidner og andre Breve, som henhøre til Sagens Udføring, ere til Stede til denne Tid og i Mellemtiden blive nøje overvejede og gennemsete, saa han i alle Maader kan lide og hænde Dom mod Sigverd Reinschatt. J. T. 5, 418.

14. Dec. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pedersen i Kielstrup¹ paa Kronens Part af Korntienden af Grønbeek Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 87.

15. Dec. (—). Miss. til Eske Bilde. Christopher Gersdorff til Sebyegaard har begæret noget Krongods til Mageskifte for noget af sit Gods. Godset er blevet besigtiget og lignet og det viser sig derved, at Christopher Gersdorff bliver Kronen 6 $\frac{1}{2}$ Td. 2 Skpr. 1 Fjerdingkar 1 Alb. Korn skyldig. Da han nu har tilbudt at ville gøre Kronen Fyldest derfor i 1 Gaard i Giung Herred, skal Eske Bilde besigte denne Gaard, undersøge, om Kronen kan faa Fyldest deri, og indsende sin Besigtelse og Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 3, 340.

— Miss. til Claus Daa om paa Kongens Vegne at gaa i Rette mod Albret Skeel til Jungetgaards Fuldmægtige paa førstkommende Landsting og hænde endelig Dom, om de Vidnesbyrd, som ere tagne angaaende det Drab, Albret Skeel har begaaet, ikke bør blive ved Magt, og tage den afsagte Dom beskrevet. J. T. 5, 418 b.

— Miss. til Laurits Kruse og Hans Pors. Albret Skeel til

¹ Vistnok Kjellerup, Lysgaard H.

Jungetgaard har berettet, at han har været i Rigens Forfølgning mod sin »Søn«, Benedix Rantzau til Brandholm, førend han for sin Forseelse er bleven sat i Bestriking her paa Slottet. Da han nu paa Grund af sin Bestriking ikke selv kan fulddrive dette Lovmaal, har han begæret, at hans »Søn« Claus Dyre til Linderumgaard vilde paatage sig at drive denne Forfølgning til Ende. Da Claus Dyre paa denne sin Hustrus Faders idelige Begæring og ogsaa for sin egen Skyld har samtykket heri, men ikke kan foretage sig noget i Sagen, førend de Breve, der angaa den Sag og staa forseglede paa Jungetgaard, blive tilstillede ham, hvilket efter denne Tids Lejlighed ikke kan gøres af Albret Skeel selv, skulle Laurits Kruse og Hans Pors straks begive sig til Jungetgaard sammen med Claus Dyre, af Albret Skeels Brevskrin udtage alle de Breve, der angaa ovennævnte Forfølgning, Æskning og Trætte mellem Claus Dyres Hustrus Fader og Benedix Rantzau, og mod en rigtig Reversal under Claus Dyres Haand og Segl tilstille denne alle disse Breve tillige med de Skadesløsbreve, som Albret Skeels Børn og Svogre kunne behøve at bruge i hans Fraværelse til deres Fornødenhed. Derefter skulle de igen forsegle Kisterne og Skrinene. J. T. 5, 418b.

16. Dec. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu ikke i Henhold til Kongens forrige Befaling til dem have afsagt Dom mellem Frandts Rantzau til Randtzow, Embedsmand paa Silkeborg, paa Marine Pedersdatters Vegne og Dr. Peder Ifversen paa egne Vegne, befales det dem strengeligen uden videre Forhaling at kalde de stridende Parter i Rette for sig, afsige Dom mellem dem, give denne beskreven og forholde sig saaledes, at ikke nogen skal have Grund til yderligere at beklage sig over deres Forhaling af denne Sag, da de nu to Gange ere blevene paamindede herom. J. T. 5, 418c.

— Aab. Brev om, at Hertug Hendrik af Brunsvigs Falkefænger, ved Navn Jochim Sammer, i de næste 3 Aar maa fange og købe Falke og andre Vejdefugle paa Island og frit udføre dem. Udt. i N. R. 3, 329.

17. Dec. (—). Miss. til Lauge Urne, Sigvort Sehested og Hans Oldeland. Fru Anne Ulfeldt til Jershafve, Mourits Emmiksens Enke, har berettet, at Hans von Mehlen til Lundsgaard paafører hende Trætte angaaende noget Fiskeri, og at de

Breve, hvormed hun skal forsvare den Ejendom, som de trættes om, staa forseglede paa Jershafve under deres Segl. Da hun har begæret at maatte faa disse Breve tilstillet, befales det dem herved uden al Forsømmelse at begive sig til Jershafve sammen med Fru Anne Ulfeldt, udtage de Breve, der angaa Trætten, tilstille hende Brevene mod en af hende underskrevet og beseglet Reversal og igen forsegle Dørene og Kisterne. F. T. 3, 258.

18. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Sandemændene i Hats Herred i Aakier Len paa Grund af den med deres Bestilling forbundne Besværing maa være fritagen for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd eller indtil anden Ordre. Udt. i J. R. 6, 410.

— Miss. til Knud Brahe. Christen Ris, Ridefoged til Biugholm, har berettet, at han af en Borger i Horsens for nogen Tid siden har købt en særdeles afstønet Stufjord i Biugholm Len, hvoraf der hidtil ikke er svaret nogen Skyld eller Afgift, fordi den har været en »sær« Ejendom, og han har, for des tryggere at kunne nyde Ejendommen, anmodet om, at den maa blive indskrevet i Jordebogen for Stud og Leding. Da Kongen har bevilget dette, skal Knud Brahe lade Jorden indskrive i Jordebogen for den Stud og Leding, som der kan gaa deraf, og siden føre det til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 418 b.

19. Dec. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage en Søn af Hr. Knud Jensen i Frauelund i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 243.

— Kgl. Beskærmelsesbrev for Jens Andersen, der for nogen Tid siden, da han af Frandts Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, havde faaet Ordre til i en for nogen Tid siden afdød Skovriders Sted at passe paa Kronens Vildtbane ved Silkeborg Slot, er kommen for Skade at ihjelskyde en fremmed Skytte, der efter hans Beretning har dristet sig til at skyde Dyr i Kongens Vildtbane. Han agter nu med Retten og Lovens Tale at udføre og forsvare sin Gerning, men er bange for, at han uforvarende og uadvaret skal blive overfaldet af den dræbtes Slægt, der undsiger og truer ham. Kongen giver ham frit Løjde til at færdes, hvor han vil, medens han forsvarer sin Gærning og udfører Sagen til Doms, hvilket dog skal ske ved første Lejlighed. J. R. 6, 410.

— Miss. til Claus Daa. Arvingerne og Eftermaalsmændene

efter afdøde Niels Jensen, Benedix Rantzau til Brandholms Foged, have paa det højeste beklaget sig over, at Albret Skeel til Jungetgaard forleden paa Landstinget i Viborg uden for Domhuset paa ynkelig Vis har ombragt deres Slægtning. da han med Retten havde en Sag at udføre for sin Husbonde Benedix Rantzau, for hvilken Sag Kongen som Øvrighed agter at stille Albret Skeel for Retten i Horsens den 24. Jan., for at Sagen der kan blive nøje undersøgt og paadømt. Claus Daa skal til nævnte Tid og Sted tiltale og gaa i Rette mod Albret Skeel og beflitte sig paa, at det, der kan tjene til Sagens Udfør, i Mellemtiden bliver tilbørlig overvejet og siden proponeret, saa han til den Tid kan hænde og lide Dom i Sagen J. T. 5, 420.

20. Dec. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouil Jacobsen til Ørndrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Huornum Sogn i Aars Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 87.

21. Dec. (—). Miss. til Brede Rantzau om at give Arvingerne til det Hus i Høybrostræde paa Hjørnet lige over for Christen Albrechtsens Hus Ordre til inden en bestemt Tid at opbygge Huset, da det vansirer Byen. Sj. T. 20, 243. (Tr.: KD. V. 22).

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Simon Titke, Borger i Horsens, og Jørgen Olufsen, Borger i Aalborg, faa alt dette Aars Kornindkomst af Skanderborg og Aakier Len. De skulle, saaledes som de have akkorderet med Kongen selv, give 2 Rigsdrl. for hver Td. Rug og $1\frac{1}{2}$ Rigsdrl. for hver Tønde Byg eller Malt. Udt i J. T. 5, 420 b.

22. Dec. (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Fru Karen Bryske til Slumstrup, Ifver Lunges Enke, har for nogen Tid siden uden Kongens Tilladelse købt en Selvejrbondegaard i Lundenes Len, hvorfor Ulrik Sandberg har stævnet hende i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad til den næst berammede Herredag som den, der expresse har handlet mod Haandfæstningen. Da hun nu har tilkendegivet, at hun ingeniunde er til Sinds at ville indlade sig i Rettergang og Trætte med Kongen, men godvillig uden yderligere Proces eller Dom vil overdrage Bondegarden til Kronen, har Kongen aldeles ladet Tiltalen mod hende falde, hvorfor Ulrik

Sandberg skal nøjes med at tage tilbørlig Forvaring af hende paa Gaarden og lade denne indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 420 b.

23. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Jens Erikssen i Farre, Delefoged i Giern Herred til Silkeborg Slot, paa Grund af den med hans Bestilling forbundne Besværing maa være fritaget for at svare Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Delefoged. Udt. i J. R. 6, 411.

— Miss. til Caspar Markdanner. Forrige Aar har Kongen skrevet til ham, at han vilde have denne Brevviser Mats Nielsen, Indbygger i Kolding, eftergivet 50 Tdr. af hans Undermaal paa fremført Havre, og at Caspar Markdanners Skriver, der paa Grund af nøje Udmaal har været Aarsag til Undermaalet, skulde staa Last og Brast med Mats Nielsen for det øvrige Undermaal. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Mats Nielsen ikke desto mindre forfølges for Undermaalet, som om Skylden alene fandtes hos ham, og ikke tillige hos Skrивeren, at hans Penge og ringe Formue, som han selv nødvendigvis skulde bruge, forholdes ham, og at han ikke i ringeste Maade har nydt godt af Kongens Forskrift, hvilket forekommer Kongen meget uformodenligt, skal Caspar Markdanner snarest erklære sig til Kongen om, hvad Grunden er til, at Kongens Befaling ikke er bleven efterkommet, saa Kongen kan give Mats Nielsen tilbørligt Svar. J. T. 5, 421.

24. Dec. (—). Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Rasmus Pødersen i Odder være fri for dette Aars Landgilde og for Ægt og Arbejde i de følgende 2 Aar, da hans Huse og Gods er brændt, og skaffe ham nødtørfigt Bygningstømmer i Skovene til Gaardens Genopbyggelse. Udt. i J. T. 5, 421 b.

— Miss. til Jørgen Skeel om at udtage i Æbeltoft og Grenaa 4 Skibstømmermænd, der kunne lave Kravelværk, og sende dem til Skanderborg, hvor de skulle være til Stede førstkommende 7. Jan. De skulle faa samme Løn som andre af deres Haandværk, der ere antagne i Kongens Tjeneste. Udt. i J. T. 5, 422.

— Miss. til Carl Bryske om i Aarhus at købe 60 norske Sparrer, 4 Spir, 100 stærke Stenlægter og 2 Taljer til Kongen og straks sende det hele til Aakier. Endvidere skal han udtage 2 Skibstømmermænd, der kunne lave godt Kravelværk, og sende dem til Skanderborg, saa de kunne være der til

Søndagen efter Hellig 3 Kongers Dag; Kongen vil saa selv give Ordre om, hvorledes der skal forholdes med dem. Udt. i J. T. 5, 422.

24. Dec. (Skanderborg). Forleningsbrev for Hans Bang, Borgemester i Middelfart, paa 5 Pd. Byg, som er Halvparten af den aarlige Afgift af Middelfart By til Kronen, hvilke Mag. Hans Bang, Sognepræst til Helliggejst Kirke i København, hidtil har oppebaaret, at nyde kvit og frit for hans Besværing med Byen og med Kongens eget Folk. F. R. 3, 156.

29. Dec. (—). Miss. til Frandts Rantzau om straks at lade lave nogle Sluffer, paa hvilke han snarest muligt kan fremføre de bedste og længste Egeplanker, han har i Forraad, til Haa¹ Havn ved Aakier, saa de iligen kunne ankomme der. Udt. i J. T. 5, 422.

---

¹ Hov Havn, Hads H.

Rettelser og Trykfejl.

1596—1602.

Den paa S. 6 og 699 f. nævnte M. Johannes Charisius er ikke, som i Registret antaget, den samme som Dr. Jonas Charisius, men den samme som den i Bindet 1603—08 S. 184 og 303 nævnte M. Hans Rasmussen Charisius, vistnok en Broder til Dr. Jonas Charisius.

1603 – 08.

- S. 23 L. 7 f. n. Befætning, læs: Befæstning.
- 25 - 15 f. o. Skanderborg, læs: Aalborghus.
- 105 - 13 f. n. Manderup Parsberg, læs: Valdemar Parsberg.
- 143 - 13 f. o. give, læs: givet.
- 163 - 16 — Anne Kaas maa være en Fejlskrift i Registranten for: Johanne Kaas.
- 204 - 5 — leverede, læs: leveredes.
- 255 - 15 f. n. Søfrensen er vistnok en Fejlskrift i Registranten for: Jørgensen, da Sognepræsten i Kallundborg hed Jørgen Jakobsen.
- 342 - 19 f. o. Peder Mortensen Trane, læs: Peder Mogensen Trane.
- 390 - 16 — Kirsten Kaas's er vistnok en Fejlskrift i Registranten for Kristence Kaas's ♂: Kristence Rotfeld Bjørn Kaas's.
- 534 - 5 — Mergrette Bjørnsdatter er vistnok en Fejlskrift i Registranten for: Mette Bjørnsdatter (Maaneskjold).
- 561 - 2 — Pallistrup er en Fejlskrift i Registranten for: Pallishjærg.
- 572 - 8 f. n. Munks, læs: Munds.
- 650 - 13 f. o. Peder Munks, læs: Peder Munds.
-
-

Navneregister.¹

A. a: Amt, H. a: Herred, S. a: Sogn, Dat. a: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

Aabenraa, Skodborg H., 616.

Aaby, Øster-, Sunds H., 350, 426, 732, 751.

Aage Eriksen, Tolder og Byfoged i Aarhus, 223, 488. — Lavridsen se Rosengjedde.

Aagerup, Holbo H., 243.

—, Lyng-Kronborg H., 341.

—, Merløse H., 123, 252, 466.

Aarhus 319, 369, 539, 546, 654. — Byfogder se Hans Barchstede, Aage Eriksen; Tolder se Aage Eriksen. — Borgere 267, 429. — Hospital 659 f., 696.

— Gaard og Len 325, 515, 547.

Aaker, Bornholm, 586, 685.

Aakær Slot og Len 75, 129, 149, 152 f., 194 f., 217, 325, 375, 573, 658, 679 f., 754, 771, 776 f.; nævnes 5, 26, 33, 68, 70, 73, 143, 183, 186, 209, 219, 321, 588. — Dat. 736.

Aalborg, Hans, Mag., Bogfører i København, 85, 101, 212, 334. — Jens i København 367 f.

Aalborg 127, 165, 251, 528, 763; nævnes 49, 273, 319, 428, 453 f.,

643, 703. — Borgemestre se Frederik Kristensen, Niels Iversen; Raadmænd se Jens Andersen Krag, Oluf Olufsen, Thomas Lavridsen; Tolder se Jakob Ovid. — Borgere 225, 264, 275, 333, 643, 685, 722, 732, 776. — Budolfi Kirke 47.

Aalborg Stift 1, 2, 77 f., 113, 180, 210, 361, 641, 722, 732, 753. — Superintendent se Jakob Jensen Holm.

Aalborghus Slot og Len 25 (jvfr. 779), 56, 70, 75, 192, 215, 217, 266, 336, 344, 445 f., 534, 548 f., 555, 590, 611; nævnes 161, 218, 241, 260, 311, 355, 448, 493, 514, 608, 614, 693, 725, 743, 758.

Aalemose Mølle, Vissenbjærg S., Odense H., 694.

Aalholm Slot og Len 727.

Aanum, Vester-, Bølling H., 174.

Aarby, Arts H., 702.

Aarestrup, Hornum H., 309.

Aarhus 127, 195 f., 317, 513, 763; nævnes 42, 76 f., 183, 284, 302, 319, 344, 364, 431, 435, 438, 453,

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme tidt, anføres først de Steder, som ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- 539, 643, 725, 742, 747, 777. — Borgemester se Niels Pedersen; Raadmænd se Niels Friis, Niels Kristensen Skriver, Peder Kristensen, Povl Skriver; Byfoged se Lavrids Steen. — Borgere 76 f., 223, 275, 302, 452, 621. — Bispegaard 195 f., 713. — Hospital 144, 386, 468, 525, 714 f., 770; Hospitalsforstandere se Jørgen Knudsen, Niels Kristensen Skriver. — Domkirke (St. Klements Kirke) 34, 37, 139 f., 218, 230, 295, 315, 419, 422, 491, 671, 694, 702; Kapitel 288, 326, 345, 404, 633, 636, 641, 666, 690, 725, 772; Frue Kirke 37, 491. — Kronens Mølle 40, 175, 389, 695. — Provsti 139; Provster se Arild og Kristoffer Hvitfeldt.
- Aarhus Stift 1, 2, 103, 113, 180, 361, 416, 573, 627, 641, 722, 734. — Superintendent se Jens Gødesen.
- Aarhusgaard Slot og Len 75, 136, 293, 336, 445 f., 469, 534, 590; nævnes 191, 193, 199, 218, 275, 305, 355, 514, 562, 614, 687, 715, 724, 743, 753, 769.
- Aarloug, Peder, Svinesnider, 141, 158.
- Aars, Aars H., 693.
- Aarslev, S. Hald H., 386.
- , Hasle H., 170.
- , Slagelse H., 137, 318, 341, 425.
- , Vinding H., 265, 329.
- Aarstad, Aarstad H., 24.
- Herred 17 f., 186, 439, 530.
- Aarup, Froste H., 301.
- Mølle, Skippinge H., 55.
- Aas, Vor H., 483, 504, 547.
- Kloster, Halland, 664 f.
- Mølle, Vinding H., 689.
- Aaskov, Avnslev S., Vinding H., 541, 566.
- Aastrup, S. Asbo H., 64, 86, 760.
- Aastrup Slot og Len 56, 131, 237, 514, 536, 712, 765, 770.
- Aasum, Førs H., 15.
- , Gørs H., 727.
- Abel Billedsnider i Næstved 156, 177 f. — Hansdatter se Svaning.
- Abelone Sørensdatter i Grædstrup 119.
- Abildgaard, Eggert, 126, 132. — Povl se Kirsten Ulfeldt.
- Kristen, Møller i Maarup Mølle, 43.
- Abildskov, Hids H., 759.
- Abraham Jakobsen 37, (88).
- Abrahamstrup Gaard og Len 142, 151 f., 184, 320, 326, 344, 417; nævnes 298, 330, 369, 457. — Mølle 271. — Teglgården 152. — Da t. 211.
- Absalon Absalonsen, Præst i Klep, Norge, 179. — Olsen, Mag., Skolemester i Lund, 671.
- Achtvicht, Jokum, Kobbersmed, 633.
- Adser Nielsen i Allerslev 165. — Nielsen i Gentoft 627 f.
- Agathe Thomes Lassens i Møgel-tønder 611, 687.
- Agedrup, Bjørge H., Fyen, 173.
- Agerkrog, Ø. Horne H., 548, 624 f., 648.
- Agerup, Ø. Flakkebjerg H., 535.
- Aggersborg, Ø. Han H., 240.
- Birk, Ø. Han H., 380.
- Aggershus Slot og Len 221 f., 338, 364, 487.
- Aggestrup, Vor H., 483, 504, 547.
- Agri, Mols H., 636.
- Ahlefeldt, Baltser, 658 f. — Dorthe Hans Sparres 227 f., 282, 566. — Godske 73, 238, 259.
- Ahrensburg, Holsten, 705.
- Ajstrup, Gerlev H., 636.
- , Kær H., 166.
- Akeleje, Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyn, 33, 260. — Knud

- Gabrielsen 286. — Kristen Knudsen 318.
- Aksel Aagesen se Gere. — Tønnesen se Viffert.
- Akselhoved, Fakse H., 267.
- Albo Herred 605.
- Albrekt (Albert) Davidsen i Anklam 355. — Jakobsen af Vlieland, Skipper, 401. — Lorentzen, Kongens Instrumentist, 298. — Pedersen i Sigerslevvester, Birkefoged i Kregome Birk, 215.
- Albrete (Alberta) Mølle, Bare H., 32.
- Albøge, Sønder H., Randers A., 38 f., 449.
- Albøgegaard, Sønder H., Randers A., 373.
- Alken, Hjelmslev H., 740.
- Allerslev, Baarse H., 165.
- , Voldborg H., 310.
- Allerup, Aasum H., 95.
- Alling, Gern H., 118.
- Kloster, Hids H., 440.
- Mølle, Hids H., 34.
- Almind, Lysgaard H., 735.
- Almstofte, Ringsted H., 318.
- Alrø, Hads H., 197, 568, 756, 761.
- Als, Ø, 262, 701.
- , Hindsted H., 400.
- Alsens Alsen i Solbjærg 557.
- Alslevgaard, Fakse H., 263, 405, 410.
- Alslof, Fjære H., 203.
- Alsted, Alsted H., 146, 248. — Mølle 171.
- Herred 339.
- Amager 453, 458.
- Ambrosius Ambrosiussen, Borgemester, Tolder og Sisemester i Skelskør, 141, 500, 718.
- Amerinus, Hans Lavridsen, Dr., 464.
- Ammendrup, Baarse H., 308, 368.
- Ammindrup, Holbo H., 226.
- Amsterdam 437, 639. — Borgere 46.
- Andensæs Len, Norge, 221, 487, 716.
- Anders (Andreas), Hr., i Finde-
rup se Anders Zakariassen. — Hr., i Hellemagle se Morsing. — Bonde i Skjoldborg 169. — Guldsmed, Præst i Aarestrup, Buderup og Gravlev, 309. — Kapellan i Væ 88. — Lutenslager se Andreas Thide. — Smed i Korsør 670. — Sporemaker 3, 6, 634. — Fynbo i Tikøb 428. — Kolding i Aarhus 643. — Aagesen, Kongens Sanger, 298, 418. — Andersen, Ridefoged p. Aastrup, 237. — Andersen i V. Brønderslev 770. — Bentsen 659. — Bentsen se Dallin. — Fransen i Kaalbjærg 734. — Gregersen, Herredsfoged i Vemmenhøg H., 549. — Gundersen i Vessinge 538. — Hansen i Rosted 302. — Hansen (Jensen) (? Kofod) i Rønne 394, 635 f. — Iversen i Ersholt 134. — Jensen, Salpetersyder, 549. — Jensen i Balkager 693. — Jensen i Falling 737. — Jensen i Hverledrup (Kirkendrup ?) 732. — Jensen i Klitgaard 203. — Jensen i Lille Egebjærg 557. — Jensen i Skaane 553. — Jensen i V. Hjermslev 375. — Jensen i Ø. Gerndrup 548. — Jensen 448. — Kristensen, Dr., Forstander for Sorø Skole, 625; nævnes 1, 4, 14, 23, 33, 48, 58, 62, 78, 82, 116 f., 131, 141, 146, 159, 165, 171, 179, 204, 207, 237, 250, 254 ff., 260, 271, 276, 299, 311, 320 f., 343, 354, 360, 363, 371, 374, 382, 387, 405, 424, 430 f., 442, 450, 468, 470, 563; jvfr. Abel Hansdatter Svaning. — Kristensen i Aalborg 264. — Kristensen, Guldsmed i Aalborg, 722, 732. — Kristensen i Holme 671. — Kristensen i Saksild 767.

- Lavridsen, Byfoged i Roskilde, 99. — Lavridsen, Skipper, 281. — Lavridsen i Gessie 377. — Madsen, Tømmermand, 682. — Madsen i Karup 618. — Mikkelsen, Mag., Kapellan i Kolding, 361, 418. — Mikkelsen, Byfoged i København, 629. — Mikkelsen i Albøge 38. — Mortensen, Trommeter, 102. — Mortensen i Koldinghus Len 767. — Nielsen, Præst i Jelling, 117. — Nielsen, Møller i Vejle, 112. — Nielsen i Ebbekøbgaard 341. — Nielsen i Sorø Skole 721. — Nielsen i Søby 757. — Nielsen i Tibirke 272. — Nielsen i Tønder 298 f., 306 f. — Olsen i Haldager 647. — Olsen i Valby 146. — Olufsen i Flensborg 15 f., 76. — Olufsen i København 459, 653. — Pedersen, Præst i Trondhjem, 450. — Pedersen, Præst v. Thorsland Kirke i Norge, 469. — Pedersen, Fæsbinder, 754. — Pedersen i Hurve 434. — Pedersen i Hønsinge 600. — Pedersen i Kallundborg 446, 474. — Pedersen i Levring 718. — Pedersen i Lille Skensved 159. — Pedersen i Næsby 732. — Rasmussen, Birkefoged i Ris Birk, 768. — Rasmussen i Sim 741. — Stenkelsen i Skiverup 740. — Sørensen, Raadmand i Ribe, 129, 246. — Sørensen i Sorø Skole 131. — Sørensen p. Tanderup 576. — Sørensen i Vrold 770. — Zakariassen, Præst i Finderup, 726.
- Andkær, Holmans H., 112.
 Andrarum, Albo H., 325, 455, 491, 573.
 Ands, Lysgaard H., 114, 116.
 Andsager, Ø. Horne H., 364, 565.
 Anhalt. Fyrste se Ludvig.
- Anholt 302.
 Anker Mogensen, Borgemester og Tolder i Kolding, 107 f., 350, 366, 695, 739. — Povlsen, Hospitalsforstander i Randers, 439.
 Anklam, Pommern, 355.
 Anna Katrine, Chr. IV's Dronning, (2), (14), 84, (128, 225), 227, 236, (244), 369, (372), 388, (485, 613).
 Anne, Hans von Groningens, 92. — M. Hans Lavridsens 163. — Andersdatter, Bent Olsens i Landskrone, 402. — Hansdatter i Aalborg 643. — Ibsdatter, Peder Jensens i Stadsgaard, 198, 203. — Jensdatter, Mag. Hans Knudsens, 103. — Jensdatter i København 249. — Jensdatter i Randers 218 f. — Jørgensdatter i Maarup 233. — Keldsdatter i Viborg 746. — Madskone i Vollum 357, 390. — Rasmusdatter i Eskies Mølle 525.
 Annisse, Holbo H., 244.
 Anst, Store-, Anst H., 77.
 Antvorskov Slot og Len 3, 75, 104, 161 f., 191, 259, 320, 336, 408, 416, 444, 495 f., 501, 515, 590, 650, 728; nævnes 7, 9, 29, 42, 63 f., 66, 79, 96, 118, 124, 128, 135, (182), 183, 189, 218, 317, 330, 504, 514, 522, 594, 613, 629, 724. — Kongens Jagtgaard 515. — D a t. 133 ff., 346, 493—506, 508—520, 728 ff.
 — Birk. — Birkefoged se Hans Pedersen.
 Aptrup, Hovlbjærg H., 738, 742.
 Arctander, Niels Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, 2, 206, 210, 227, (249), 309, (405, 408, 438, 532), 690, 703, 735 f.
 Arenfeldt, Hans Akselsen, 322, 336.

- 356, 359, 385, 428, 440. — Margrete, Præsten Peder Mortensens, 322, 336.
- Arent, Jørgen, Buntmager i København, 367 f., 432.
- Arent von Köln i Lybæk 587. — Korneliussen, Skibshovedsmand, 344, 426, 542. — Pedersen i Odense 304, 348.
- Arild Simonsen i Vilkestrup 314.
- Arnestappen, Gaard p. Island, 91, 556.
- Arngrim Jonsen, Præst p. Island, 26.
- Arrie, Oksie H., 696.
- Arts Herred 362.
- Arup, Blekinge, 437.
- Arvestrup, Stafsing S., Favraas H., 569.
- Asbo, Nørre-, Herred 62, 239 f.
- , Sønder-, Herred 62, 239 f.
- Asdal, Vennebjerg H., 356, 405, 410, 436, 570.
- Aske, Gyngø H., 10, 557, 713.
- Askime, Aarstad H., 186.
- Askær, Sønder-, Nørvang H., 292.
- Asmild, Nørlyng H., 734.
- Kloster, Nørlyng H., 47, 49, 51, 410 f., 737.
- Asminderød, Lyngø-Kronborg H., 291, 302.
- Aspedt (?), Koldinghus Len, 77.
- Asperup, Vends H., 80, 768.
- Assels, Vester-, Nørre H., Mors, 451.
- Assendrup, Hatting H., 694.
- Assens 127, 225, 305, 307, 313, 319, 600 f. — Borgemestre se Oluf Bang, Villum Bang; Byfoged se Lavrids Andersen; Tolder se Jens Bang. — Borger 601. — Provsti 11, 250 f., 289, 583. — Strandmøllen 135, 307, 313.
- Asserbølgaard, Malt H., 559.
- Astrup, Ning H., 452.
- Mølle, Skippinge H., 532.
- Atterup se Etterup.
- Avaskær, Blekinge, 225, 323. — Byfogder og Sisemestre se Jørgen Simensen, Niels Bendsen, Svend Mogensen.
- Avderød, Lyngø-Kronborg H., 247, 406.
- , Strø H., 654.
- AvgustinusGuldsmid i Odense 722.
- B**aad, Keld, Skibskaptajn, 438; jvfr. Birgitte Grubbe.
- Baadstad, Bjørge H., Skaane, 389, 522.
- Baag Herred 258, 583, 600.
- Baahus Slot og Len 76, 412, 418, 427, 445; nævnes 89, 183, 185, 338, 583, 587.
- Baarslev, Luggude H., 629.
- Baden, Hans Lavridsen, se Karen Gyldenstjerne. — Kristen Hansen 326, 391, 501. — Peder Iversen 227 f., 565. — Søren Akselsen 534. — Truid Akselsen 240, 534.
- Bager, Hans Olufsen, 254. — Niels i Odense 224, 689. — Oluf i Odense 254.
- Bagge (af Holmegaard), Mads, Admiral, 426, 574 ff.
- (af Bornholm), Niels til Baggesgaard 240, 347 f., 466.
- Hans, kgl. Skipper, 472. — Hans i Korsør 670. — Oluf i Malmø 422 f. — Otto, Skipper, 281.
- Bagger se Bager.
- Baggesgaard, Bornholm, 348.
- Bagsværd, Sokkelunds H., 267.
- Bagterp, Vennebjerg H., 138.
- Bakke Kloster, Norge, 221, 487.
- Baldersbrønde, Smørum H., 621.
- Baldringetorp Skov, Herrestad H., 46.
- Balfour, David, Skibsbygger, fra Skotland 118, 238 f.

- Balgø, Himle H., 24, 41.
 Balkager, Ljunits H., 492, 693.
 Balkenborg, Gisbert Tønnesen, Præst i Frær, 240. — Thomas (Tønnes), i Aalborg, Sildesalter i Nibe, 225.
 Balle, Hads H., 325, 757.
 —, Ø. Lisbjerg H., 132, 164.
 —, Tørrild H., 433.
 Ballen, Leonhard (Lennert), Kongens Mundkok, 655.
 Ballerup, Smørum H., 267.
 Balling, Rødding H., 136.
 Ballingbo, Gulland, 165.
 Ballum, Lø H., 694.
 Balskov, Ø. Lisbjerg H., 386.
 Baltser Berntsen i Kbhvn., 5, 33, 149. — Jensen, Borgemester i Kallundborg, 711. — Pedersen, Præst i Frørup, se Bjørnskov.
 Bandholm, Fuglse H., 488.
 Bandsbøl, N. Horne H., 677.
 Banér, svensk Adelsfamilie, 531.
 Bang, Ejler Ottesen, Præst i Asperup, 768. — Hans, Mag., Præst i København, 778. — Hans Nielsen, Borgemester i Middelfart, 688, 697, 746, 778. — Jens, Tolder i Assens, 488. — Kristen Jensen i Randers 697. — Kristoffer i Odense 224, 609. — Maren i Randers 311. — Oluf, Borgemester i Assens, 747. — Povl i Assens 601. — Villum, Borgemester i Assens, 528, 601 f.
 Bangsgaard ved Lemvig 167.
 Bangstrup, Rønnebjerg H., 482.
 Banner, Frans, se Anne Oxe. — Karen Eriksdatter, Gregers Truidsen Ulfstands, 356 f., 386, 428, 436, 453 f., 569 f. — Karen Fransdatter, Henrik Lykkes, (420). — Magdalene, Iver Krabbes, 428, 436. — Mette, Erik Billes, 235. — Otto Andersen 561.
 — Otte Eriksen 235, 386, 428, 436, 440, 453 f.; 727.
 Barchstede, Hans, Byfoged i Aarhus, 223.
 Barckmand, Hans, Stenhugger, 121.
 Bare Herred 285 f., 292.
 Barfod, Thomas, 341.
 Barkager, Bjerger H., Skaane, 257.
 Barleben, Kort, Lensmand p. Hven, 236, 534.
 Barløse, Baag H., 465.
 Barnekov, Johan, 34, 246; jvfr. Anne Bilde. — Kristen, Lensmand p. Landskrone Slot, 220, 228, 236, 263, 282, 462, 483, 486, 533, 608, 661, 690; nævnes 4, 15 f., 18, 62, 81, 147, 170, 205, 214, 257, 301, 311, 329, 365 f., 369, 406, 414, 437, 440, 443, 455, 482, 515, 541, 545 f., 568; jvfr. Margrete Brahe:
 Barnewitz, Jokum, 178, 340, 408.
 Barsebæk, Harager H., 385.
 Basballe, Mols H., 636.
 Basnæs, V. Flakkebjerg H., 43.
 Basse, Hans Pedersen, Norges Riges Kansler, 533. — Inger, Hans Iversen Ulysaks's, 377. — Margrete Klavsdatter, Johan Norbys, 598. — Margrete Pedersdatter, Anders Hvitfeldts, 377. — Peder, Lensmand p. Roskildegaard, 96, 139, 180, 219, 228, 318, 340 ff., 372, 408, 421, 425, 463, 486, 657, 659; nævnes 1, 7, 11 f., 34, 49, 58, 74, 93, 113, 140, 142, 156, 177, 191, 204, 209, 245, 247 f., 255, 267, 273, 277, 298, 319, 329 f., 335, 339 f., 346, 361, 365, 398, 415, 419, 444, 450, 457, 461, 468, 476, 483, 490, 501, 514, 524, 578 f., 590 f., 600, 603, 608 f., 613, 616, 621, 630, 635, 638, 641,

- 646, 684 f., 713, 719, 723, 763.
 Basse, Povl, i Viborg 544.
 Bastian Hansen, Byfoged i Kerteminde, 60, 223.
 Batstrup, Ning H., 769.
 Bay, Søren, Tolder i Korsør, 137, 513.
 Beck, Jakob, Lensmand p. Varberg, 1608 i Helnekirke Len, 10, 67, 71 f., 180, 188, 227 f., 247, 298 f., 306 f., 415, 462, 464, 496, 504, 533, 549 f., 566, 662, 665 f., 716; nævnes 4 f., 8, 24, 76, 81, 89, 133, 161, 185, 192, 202, 258, 260, 371, 393 f., 396, 398 f., 417 f., 427, 437, 439, 463, 481, 515, 543, 567, 569, 590, 597; jvfr. Helle Marsvin. — Joakim 707. — Kirsten, Jørgen Daas, 90, 247. — Lage, Landsdommer i Sjælland og Lensmand i Ringsted Kloster, 90, 207 f., 227, 242, 247, 266, 277, 381, 415, 565, 706 f.; nævnes 1, 34, 48, 59, 94 f., 110, 113, 137, 166, 191, 204, 249, 259, 314; jvfr. Agathe Grubbe. — Sivert, Rentemester, (2), 227 f., 247, 408, 462, 533, 565, 701 f., 749; nævnes (3), 8, (18), 19, (20 f., 34, 50), 51, (57, 59, 63, 66, 70), 86, (90, 93, 100, 106, 111, 153, 169, 187, 202, 215, 226), 229, (233), 234, 236, 272, (284, 287, 298, 302), 346, (351, 358), 383, 389, (398), 399, 435, 447, 563, 582, 587, 604, (607), 635, (659), 703. — Vibeke, Tønne Galdes, 660.
 Becker, Didrik, i Haderslev 129. — Henrik i København 458. — Trojanus, v. Sanst, Bøsseskytte, 743.
 Beckman, Steffen, Teglbrænder i Kristianopel, 553.
 Bederslev, Skam H., 541, 566.
 Bedinge, Store-, Vemmenhøgs H., 596, 628.
 Bejstrup, Ø. Han H., 168.
 Belov, Henrik, Lensmand p. Kallø, 1, 54, 73, 179, 292, 381, 438, 566, 580, 589, 594, 599, 608, 717; nævnes 25, 30, 48, 69, 113, 130, 141, 163, 214, 227, 233, 244, 315, 355 f., 382 f., 403 f., 422, 434, 466. — Jørgen 580 f. — Klavs 522.
 Bendiks Lavridsen 58, 71. Jvfr. Cannenberg.
 Benedict, Lavrids, Bogtrykker i Kbhvn., 145.
 Bengtserød, Fjære H., 203.
 Benhausen se Kasper Scheppe-ner.
 Benneken, Jørgen, Skipper, 646.
 Bensige, Luggude H., 503, 760.
 Bent (Bennidt) Skaaning i Helsingborg 550. — Asmundsen Guldsmed, Raadmand i Halmstad, 691. — Bentsen i Skellinge 47, 659. — Gregersen, Vikar v. Roskilde Domkirke, 314. — Hansen 363. — Jensen i Allerslev 165. — Jensen i Andsager, Sandemand, 364. — Jørgensen i Sorø Skole 321. — Olsen, Raadmand i Landskrone, 402. — Olufsen i Guldbrønne 23. — Sørensen 363. — Villadsen i Svenstrup 701.
 Bente Povlsdatter, Frans Lavridsen Skrivners i Helsingør, 101, 537.
 Benzon se Sostrup.
 Bergen 141, 302, 320, 431, 722. — Raadmand se Nicolaus de Freunt. — Borgere 27, 243, 299, 699, 717 f.
 Bergenhus Slot og Len 364, 715 f., 747. — Da t. 179.
 Bering, Baag H., se Boridt.
 Berlin. Borger 187.

- Berneck, Anders Holte v., foreg-
ven østrigsk Friherre, 8 f., 26.
- Berner, Abel, Domherre i Slesvig,
701. — Baltser, Kobbertækker i
København, 425. — Henrik i
København 691.
- Bernt Bygmester i København 458.
— Holtfoged i Visby 36 f. —
Petersen, Tolder og Sisemester
i Kristianopol, 585.
- Berte (Berete) Svendsdatter 653.
— Jvfr. Birgitte.
- Bertel Guldsmed i Kolding 116. —
Andersen i Tommerup 712. —
Frederiksen, Raadmand i Halm-
stad, 691. — Iversen, i Fængsel
i Sverrig, 217. — Jensen i Tul-
strup, Delefoged i Gern H., 448,
770. — Johansen, Glarmester,
416. — Madsen i Karup 618. —
Nielsen i Vraa 173.
- Beskerød, Varberg Len, 462.
- Besser, Samsø, 103.
- Bessestadgaard, Island, 395, 553.
- Beyer, Markus, i Flensborg 138.
- Bier Mølle, Halmstad H., 24.
- Bierboe, Hans, Borgemester i
Halmstad, 534.
- Bieske, Silvester, Tolder og Sise-
mester i Ringkøbing, 70.
- Bigh, Niels Lavridsen, Præst i
Visseltoft, 178. — Peder Niel-
sen, Kapellan, 178.
- Bild, Karen Strangesdatter, Kri-
sten Juels, 680. — Kristoffer
166, 628. — Niels 99, 213, 247,
265, 327, 329, 462, 507, 524, 561,
689. — Predbjørn se Anne Kaas.
— Jfr. Vibeke 240.
- Bilde, Anne, Johan Barnekovs,
227, 566. — Beate, Otte Brahes,
227 f., 282. — Jfr. Birgitte
Eriksdatter 400 f. — Birgitte
Klavsdatter, Kristoffer Galdes,
227, 533, 566. — Erik Jensen
235, 716; jvfr. Mette Banner. —
- Eske Jørgensen, Lensmand p.
Helsingborg, 67, 72, 221, 228,
234, 237, 246 f., 282, 322, 336,
352 f., 359 f., 372, 384 f., 408, 434
—437, 462, 486, 533, 539, 560,
574, 608, 629, 644 f., 690; næv-
nes 4 f., 7, 15, 34, 36, 44, 50,
55, 64 f., 86, 89 f., 144, 146 f.,
198, 205, 239, 241, 245, 258, 271 f.,
276, 295, 325, 337, 369 f., 388,
403, 420, 439, 448, 455, 458, 468,
503, 515, 518, 545, 550, 568, 583,
597, 604, 614, 620, 680 f., 713,
723, 725, 748, 760, 773; jvfr.
Helvig Falksdatter Gjøe. —
Eske Pedersen 227, 234, 236,
246, 533, 560, 566, 639 f., 720,
725; jvfr. Elsebe Skram. —
Hartvig 8. — Henning 235. —
Hilleborg, Ejler Krafses, 43. —
Holger se Anne Juel. — Jfr. In-
geborg 286, 420, 534. — Jens
Jensen 365, 411, 456, 525, 559,
716; jvfr. Ellen Juel. — Jens
Klavsen, Lensmand p. Visborg,
227, 595; jvfr. Karen Rønnov.
— Jørgen se Margrete Brock. —
Klavns Jensen se Lisbet Hans-
datter Spiegel. — Klavns Stensen
257 f., 329, 378, 533. — Knud
Stensen 323, 465 f., 682. — Ma-
ren, Lavrids Skrams, 228, 566.
— Markvard 81, 99, 561, 689,
698, 706. — Oluf 35, 227 f., 566.
— Ove 533. — Peder Eriksen
376. — Peder Eskesen 725. —
Sofie, Jakob Seefeldts, 76, 236,
400 f., 669. — Sten Jensen, Lens-
mand i Trondhjem, 487, 503,
716. — Sten Klavsen 462; jvfr.
Kirsten Lindenov.
- Bildsø, Slagelse H., 535, 564.
- , Snefjælds-næs Syssel, Island, 146.
- Bildt, Daniel Knudsen, 607. — Da-
niel Ottesen i Sorø Skole 607.
— Otte Danielsen 607.

- Billebjærg, Rønnebjærg H., 526.
 Billum, V. Horne H., 529, 571, 603.
 Bilstrup, Hindborg H., 687.
 Binderup, Gislum H., 693.
 —, Lille-, Gislum H., 375.
 Bindsbøl, N. Horne H., 750.
 Bindslev, Horns H., Jylland, 681.
 Bing, Anders, 71 f.; jvfr. Anne Pedersdatter Galt.
 Birgitte Andersens i Vester mølle 537, 659. — Rasmus Ludvigsens i Malmø 633. — Jakobsdatter, Borgemester Hans Bierboes i Halmstad, 534. — Jørgensdatter i Maarup 233. — Olufsdatter, Lavrids Steens, 200. — Sinnisdatter, Alexander Lejels, 561. — Jvfr. Berte.
 Birk, Hammerum H., 515.
 Birkende, Bjerge H., Fyen, 541, 566.
 —, Skippinge H., 362.
 Birkerød, Lyng-Kronborg H., 292, 387, 426.
 Birket, Nørre H., Laaland, 596.
 Birkhoved ved Nyborg 271.
 Bisserup, V. Flakkebjærg H., 91.
 Bistrup Ladegaard, Sømme H., 277, 646.
 Biusk, Peder, Sværdfejer i København, 142.
 Bjelke, Jens, kgl. Sekretær, 491, 720, 725. — se Falster, Godske. — svensk Adelsfamilie 530 f. — Erik 14. — Hogenschild 531. — Klavs 464. — Steen 531. — Svante 531.
 Bjelkerup, Stævns H., 97.
 Bjellerup, Torne H., 352.
 Bjerg, Søren, Slotspræst p. Antvorskov, 501.
 Bjernearød, Aarstad H., 462.
 Bjerne Mølle, Aasum H., 519.
 Bjerre, Sønder-, V. Flakkebjærg H., 135.
 Bjerreby, Taasinge, 164.
 Bjerregaard, Rom S., Skodborg H., 167.
 Bjerregrav, Sønderlyng H., 695.
 Bjerresø, Herrestad H., 320, 477.
 Bjerring, Middelsom H., 532.
 — Mølle, Middelsom H., 43.
 Bjersøholm, Herrestad H., 296 f.
 Bjærgby, Vennebjærg H., 681 f.
 Bjerge, Bjerge H., Jylland, 686.
 — Herred, Jylland. — Herredsfoged se Martin Sørensen. — Herred, Skaane, 147, 518.
 Bjærgegaard, Klemensker S., Bornholm, 586.
 Bjært, Nørre-, Brusk H., 158.
 Bjæverskov Herred 201. — Herredsfoged se Mikkel Hammer.
 Bjødstrup, Mols H., 130.
 —, Ning H., 386, 581.
 Bjørn, Else, Jørgen Friis's, 761. — Jakob se Anne Krabbe. — Margrete, Jørgen Ernst Worms, 750. — Truid Bjørnsen se Erme-gaard Gyldenstjerne. — Benediktsen, Sysselmand p. Island, 283, 554. — Markvardsen, Raadmand i Nyborg, 625.
 Bjørndrup, Nørre H., Mors, 451.
 Bjørnekulle, S. Asbo H., 760.
 Bjørnkær Skov, Mols H., 522, 650.
 Bjørnsholm, Aars og Slet H., 161.
 Bjørnskov, Baltser Pedersen, Præst i Frørup, 347.
 Bjørnstrup, Falster, 318.
 —, Harager H., 385.
 Bjørup, Falster, 501, 568.
 Blach, Erik, 524 f. — Henning. Gørvel Faddersdatter Sparres Tjener, 84. — Niels i Aarhus 267.
 Blasius Smed paa Frederiksborg 152, 207.
 Bleg, Mads, i Hesselby 9.
 Blekinge 7 f., 60, 65, 67, 71 f., 83, 102, 209, 283, 412, 458, 484, 489, 536, 567, 591, 626, 706.
 Blenterup, Torne H., 245.

- Blestrup, Ingelstad H., 290.
 Blidstrup, Holbo H., 228.
 Blikstrup, Aarstad H., 682.
 Blome, Didrik, 250.
 Blovstrød, Lyng-Kronborg H., 302.
 Blære, Aars H., 70, 161, 375.
 Blæsinge, Løve H., 318, 341, 425.
 Bockholt, Johan, Lensmand p. Island, 26, 87 f., 90 f., 423; jvfr. Lisbeth Urne. — Johan (Hans) til Unterhelfenberg og Falbenthal 87, 90 f.
 Boddum, Refs H., 598.
 Boddumbisgaard, Refs H., 598.
 Boderup, Skyts H., 377, 592.
 Bodil, Fru, i Raadved se Bodil Sørensdatter Mund.
 Bodil Mølle, Hjelslev H., 196.
 Bodsted se Baadstad.
 Boel, Rasmus, Skrivners i Køge, 397. — Melkior Plattenslagers 145.
 Boeslum, Mols H., 671.
 Boeslunde, Slagelse H., 512.
 Bogense 127, 164; nævnes 114, 123, 162 f., 167 f., 189, 223, 262, 319.
 — Byfogder se Lavrids Pedersen, Rasmus Lavridsen; Raadmand se Mads Ibsen. — Borgere 162, 205. — Kirke 114. — Skole 123.
 Bohl, Styring, Lensmand i Mandal, Nedenæs og Lister Len, 259, 364, 462 f.; jvfr. Margrete Galt.
 — Wentzel, Kromand i Lundegaarden, 343, 470.
 Bollergaard, Nørlyng H., 254, 637.
 Bollerup, Ingelstad H., 309.
 Bolsgaard, Nøvling S., Hammerum H., 668.
 Bolt, Henrik, v. Bremen, Bøsseskytte, 743.
 Bolungarvig, Isefjords Syssel, Island, 28.
 Bonde, Jens, af Adel, 534.
 —, Jens, i Slagelse 509. — Kristen Nielsen i Nykøbing p. Mors 48.
 Bonderup, Merløse H., 382, 407.
 Borchsted, Hans, se Barchstede.
 Borck, Hans, Bygmester, 125.
 Bording, Ginding og Vrads H., 107.
 Borgefjord, Island, 423.
 Boridt (? Bering, Baag H.) 465.
 Boring, Nim H., 111.
 Boris Godonov, Kejser af Rusland, (35, 53), 92.
 Borkert Rotgiesser 567.
 Borkratz, Hans, i Kongens Kantori 345.
 Borlunde, Froste H., 61.
 Bornholm 14, 20, 38, 42, 180, 268, 290, 312, 342, 347 f., 361, 431, 449, 586, 685, 694, 718 f., 722 f.
 — Landsting 1, 110, 113, 268, 646.
 Borre, Anders, Byfoged i Faaborg, 223, 488.
 Borre, Arts H., 702.
 —, V. Horne H., 565.
 — Mølle, Ø. Flakkebjerg H., 159.
 Borsjø (nu Marsvinsholm), Ljunits H., 740.
 Borum, Lavrids, Mag., Læsemester i Aarhus, 37.
 Borup, Hammer H., 496 (?).
 —, Hids H., 770.
 —, Lyng-Kronborg H., 447, 520.
 —, Vor H., 701.
 —, Kongsted-, Fakse H., 318, 341, 425, 496 (?).
 Bosand, Island, 28.
 Boserup, Rafunde S., Albo H., 547.
 Bottrup, Hatting H., 76.
 Bougart, Jesper, Stenhugger i Helsingør, 649.
 Bovnum, Ø. Horne H., 364.
 Brahe, Aksel, Lensmand p. Dalum Kloster, 1, 19, 54, 64 f., 73, 86, 88, 107, 125, 179, 244, 396, 433, 438, 462, 479, 481, 527, 573, 641, 689, 771; nævnes 42, 50, 53, 113,

- 176, 205, 254 f., 265, 322, 356, 365, 395, 409, 417, 508 f., 558, 566, 590, 598, 699, 725, 755; jvfr. Kirsten Hardenberg. — Beate, Jørgen Lykkes, 37, 46, 51, 94. — Jfr. Birgitte 388. — Jørgen Ottesen 393 f. — Knud, Lensmand p. Bygholm, 73, 124, 136, 198 f., 220, 326, 382, 402, 407 f., 462, 466, 689, 735, 757; nævnes 46, 61, (62), 76, 103, 111, 119, 121, 132, 142, 149, 209, 218, 235, 304 f., 333, 344, 355, 365, 391, 409, 422, 504, 513 f., 559, 582, 590, 631, 650, 668 f., 683, 711, 718, 724, 732, 737, 748, 751 f., 770, 775. — Lage se Gørvel Faddersdatter Sparre. — Margrete, Kristen Barnekovs, 463. — Otte Akselsen 581. — Otte Pedersen 247, 501, 705. — Otte Stensen 462, 512, 690, 767. — Otte Tygesen se Beate Bilde. — Ove se Karen Thott. — Peder 227 f., 247, 249, 282, 462, 533, 561, 566, 690. — Sofie Ottesdatter, Erik Langes, 237, 276, 620. — Jfr. Sofie Stensdatter 84 f., 228, 533. — Sten Ottesen, Lensmand p. Kallundborg, 1, 84, 100, 179, 189, 227 f., 244, 247, 266, 362, 450, 462, 533, 541 ff., 566, 572, 594, 604, 641, 689, 771; nævnes 7, 26, 37, 41, 55, 57, 60 f., (62), 104, 113, 127, 141, 218, 255, 275 f., 300, 356, 382, 407, 441, 459 f., 494, 499, 502, 514, 522, 532, 599, 603, 613, 650, 724, 755; jvfr. Sofie Rostrup. — Tyge 435, 712, 715. — Tønne Jørgensen 227 f., 566.
- Brahe (i Sverrig), Gustav, Greve, 84.
- Braming, Søren Jensen, i Ribe 129.
- Brand, Jfr. Margrete Henningsdatter, 47.
- Brande, Nørvang H., 113.
- Brandenburg. Kurfyrste se Joakim Frederik. — Markgreve se Johan Sigismund.
- Brandstad, Færs H., 15.
- Brant, Henrik, lybsk Skipper, 587.
- Brarup, Kær H., Sønderjylland, 770.
- Brastrup, Aars H., 273, 344. — Sø, Aars H., 344.
- Bratsberg Len, Norge, 221.
- Bratskov, Ø. Han H., 710.
- Brede Mølle, Sokkelunds H., 171.
- Brederød, Tønnersø H., 265.
- Bredsten, Tørrild H., 433.
- Bredug, Peter, Vilhelm Dresselbergs Foged, 460.
- Bredvad Mølle, Tyrsting H., 772.
- Bregne Herred 591, 632, 645, 706. — Tingfoged se Niels Pedersen.
- Bregnebjærg, Merløse H., 97, 106.
- Bregnemose, Odense H., 520.
- Bregninge, Skippinge H., 393. — Mølle 55.
- , Taasinge, 164.
- Bregnør, Bjørge H., Fyen, 541, 566.
- Breil, Vrads H., 742.
- Breissenbergk, Jørgen von, Bøsseskytte, 743.
- Bremen Stift. Ærkebiskop se Johan Frederik.
- Bremmer, Hans, i Malmø 617.
- Brender, Jakob, Raadmand i København, 690.
- Brenkes Mark ved Kolding 107.
- Brevig ved Kristianopel 656.
- Brigsted, Vor H., 483, 504.
- Brinkgaard, Lø H., 52.
- Bro, Baahus Len, 465.
- Broby, S. Asbo H., 760.
- , Gyngø H., 257, 301.
- , Næsbyhoved-, Odense H., 399, 732.
- Brock, Eske, Lensmand p. Dron-

- ningborg, 1, 73, 125, 179, 227, 244, 304 f., 408, 434, 454, 462, 533, 560, 566, 608, 628, 641, 689, 755, 758, 771; nævnes 35, 43 ff., 57, 61, 80, 114, 116, 140 ff., 178, 182, 193, 203, 219, 234 f., 261, 310, 355 f., 385, 397, 430, 498, 513 f., 562, 590, 614, 650 f., 669, 697, 714, 724, 727, 731, 737 f., 744, 748, 753, 763. — Margrete, Jørgen Bildes, 14.
- Brock (af Barløse), Anne, Erik Mogensen Mormands, 103. — Morten se Anne Skovgaard.
- Brocke, Hans v. d., Bøsseskytte, 743.
- Brockenhuus, Anne, Henning Val-kendorfs, 388. — Ejler Jakobsen 84. — Ejler Klavsen 403; jvfr. Tale Emmiksen. — Frans 74, 96 f., 106, 314, 533. — Godske se Anne Venstermand. — Johan 26, 323, 356, 436, 622; jvfr. Sofie Skeel. — Jørgen, kgl. Sekretær, Lensmand p. Halsnø Kloster, 8, 11, 74, 209, 251, 422 f., 463, 508 f., 583. — Jfr. Karen 26. — Keld 131, 292. — Klavs 768, 771. — Lavrids, Lensmand p. Nyborg, 48, 74; jvfr. Karen Skram. — Otte 74; jvfr. Karen Venstermand. — Jfr. Rigborg 707.
- Brod, Jens, Herredsfoged i Horns H., 634.
- Broder Pedersen i S. Hviddinge, Herredsfoged i Harager H., 172.
- Broerskov, Povl, Skipper, 747.
- Brohede ved Grenaa 382.
- Brolægger, Hans, Præst i Holmby, Skaane, 353.
- Bromme, Herrestad H., 503.
- Mølle, Alsted H., 171, 374.
- Brordrup, Sømme H., 524.
- Brovst, Ø. Han H., 91, 697.
- Brude, Søren, Herredsfoged i Holbo H., se Søren Bryde.
- Brun (af Adel), Hans, Skibshøvedsmand, 281, 302, 324, 426, 432, 465, 576, 653.
- , Anders, i Kongelv 493. — Evert i København 299. — Hans, Skriver p. Odensegaard, 447. — Hans, Præst i Østofte, 669. — Jens, Byfoged i Rønneby, 489. — Joakim, Sølvpop, Foged p. Samsø, 61, 106, 109, 154 f., 427. — Mads, Præst i Stokkemarke, (212). — Peder Hansen i Sorø Skole 669. — Thomas, Byfoged i Nyborg, 488.
- Brundsgaard, Langeland, 176.
- Brunstorp, Froste H., 574.
- Brunsvig-Wolfenbüttel. Hertug se Henrik Julius.
- Bryde, Søren, i Taagerup, Herredsfoged i Holbo H., 253, 269.
- Brylle, Odense H., 348.
- Bryske, Ejler, 125, 561, 612, 689, 731. — Gert 636 f., 666, 725. — Karen, Iver Lunges, 125, 776. — Karl, Lensmand p. Aarhusgaard, 73, 125, 147, 180, 183, 381, 463, 473, 513, 643; nævnes 1, 40, 45, 70, 98, 105, 113, 132, 149, 170, 174, 193, 195 f., 200, 218, 275, 293, 305, 355, 361, 386, 389, 401, 431, 437, 469, 514, 562, 590, 594, 614, 621, 633, 641, 647, 650, 687, 695, 712, 714 f., 724, 739, 742 f., 747 f., 753 f., 763, 769 f., 777. — Kristence, Thomas Fastis, 56, 125, 129, 131, 133, 160. — Truid, Hofjunker, 304, 761; jvfr. Karen Friis.
- Brødstrup, Tyrsting H., 565.
- Brændholt, Merløse H., 483.
- Brøderød, Himle H., 257.
- Brødringe (? Børringe) Skove, Malmøhus Len, 406.
- Brømsebro 186.
- Brønderslev, Vester-, Børglum H., 237, 536, 770.

- Brønderslev, Øster-, Børglum H., 448, 548.
- Brøndum, Skads H., 668.
- Brønneslet, Langeland, 354.
- Brønnild Olsen, Skipper i København, 367 f.
- Brørup, Vor H., 654.
- Bubbert, Jørgen, 714.
- Bubel, Vends H., 350, 426, 732, 750.
- Buck, Jens Knudsen, Præst i Skanderup, 111. — Jens Sørensen 697. — Mads, Præst i Egtved, 664. — Mogens i Lilleballe 762. — Niels, Præst i Egtved, 664. — Søren Jensen, Præst i Ølgod, 697.
- Budde, Gotslaf, Lensmand p. Børglum Kloster, 73, 288, 514.
- Buderup, Hornum H., 309.
- Bugislav, Hertug af Pommern, 154.
- Bukkerup, Merløse H., 213.
- Bunkeflod, Oksie H., 63, 165, 285.
- Burgraf, Herman, i København 266.
- Burgund, Huset, 639.
- Bursvig, Gulland, 204.
- Bursø, Fuglse H., 596.
- Busk (Busch), Jørgen, Renteskriver, 106, 145, 447. — Kristen i Lund 371. — Niels, David Luchts Fuldmægtig, 288. — Niels Jensen i Karup 618. — Peder, Stenhugger p. Gulland, 451.
- Bustrup, Rødding H., 711.
- Butterup, Merløse H., 483.
- Buurgaarde, Tyrsting H., 565.
- Buvinckhusen, Konrad, Borgemeester i Helsingør, 185, 561 f., 691.
- Bygholm Slot og Len 46, 75 f., 136, 192, 209, 336, 402, 445 f., 466, 590; nævnes 111, 218, 220, 232, 305, 355, 514, 724, 737, 757, 775.
- Bülów, Hartvig, 345, 484. — Joakim, 1604 Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 85, 142, 149 ff., 167, 178, 204, 225 f., 247, 277 f., 462, 494, 563 f.; nævnes 181, 185, 187, 205, 240, 243 f., 246 f., 252 f., 270 ff., 275, 290 f., 294, 298, 320, 329, 341 f., 344, 365, 368 f., 387, 406 f., 410, 416, 447, 464, 473 f., 514, 518, 570, 613, 650, 653 ff., 657, 661 f., 682, 684 f., 724, 726 ff., 763.
- Bække, Baag H., 183.
- Bælum, Hellum H., 378.
- Bødstrup, Falster, 340.
- Bøgebjærg, Høgs H., 538.
- Bøgelund, V. Flakkebjærg H., 308.
- Bøgesø, Baarse H., 177, 408.
- Bøgetofte, Luggude H., 760.
- Bøgild, Lysgaard H., 481.
- Bøgvad, Frederik, 125. — Niels, Hr., 48.
- Bølle, Kirsten, Jesper Krafses, 237, 276.
- (Orning), Morten, se Kirsten Ulfeldt.
- Børglum Herred 274, 611.
- Kloster 514.
- Børringe, Vemmenhøg H., 353, 389 f.
- Birk, Skaane, 390.
- Kloster 6, 285 ff., 295 f., 300 f., 352 f., 390.
- Skove, Malmøhus Len, 406 (?).
- Børsmose, V. Horne H., 565.
- Bøserup, Hasle-, Vemmenhøg H., 290.
- Bøvling Slot og Len 362, 391; nævnes 54, 167, 219, 355, 486, 514, 619.
- Callips, Oluf, se Kalips.
- Cannenberg, Bendiks von, Kongens Fiskemester, 182, 248, 407, 441, 682.
- Carisius se Charisius.
- Carles (?) 369.

- Castrop, Kaspar, Apoteker, 418, 631.
- Charisius, Hans Rasmussen, Mag., 184, 303, 779. — Jonas, Dr., i tyske Kancelli, 15, 32, 40, 132, 512, 638, 643, 691, 779.
- Christian III, Konge, 613.
- Christian IV, Konge, 367 f., (438, 448).
- Christian, Christian IV's Søn, udvalgt Konge, 640 ff., 690 f., 694.
- Christian II, Kurfyrste af Sachsen, 305.
- Christian (Christiern) se Kristian.
- Christina, Kong Karl IX af Sverrigs Dronning, (19).
- Chrysostomus Jensen i Vejby 253.
- Cimbrishavn se Sømmershavn.
- Claudius Theophilus se Nicolaus.
- Colding, Anders Mikkelsen, se Kolding.
- Conradus Georgii, Mag., se Kort Jørgensen.
- Cornelius, Boe, Skipper i Kbhvn., 32. — Johannes, Stensnider, 41.
- Cornelius Skovrider paa Ringsted Kloster 280.
- Cramer, Henrik, i Hertugdømmet Kleve 769.
- Crikowski, Stanislaus, polsk Gesandt, 154.
- Cunningham, John, se Hans Kønning.
- Daa**, Jfr. Anne Jørgensdatter, 90. — Dorothea, Klavs Hundermarks, 437. — Herluf Jørgensen, Admiral, 1606 Lensmand p. Island, 35, 53, 90, 134, 142, 308, 366, 368, 422 f., 614 f.; nævnes 544, 556, 672. — Hilleborg Klavs-datter, Jørgen Skrams, 227, 566, 754. — Jørgen, Skibshøvedsmand, 90, 536, 542; jvfr. Kirsten Beck. — Klavs Olufsen, 1606 Lensmand p. Skivehus, 177, 227, 319, 340 f., 374, 408, 413, 425, 494 f., 533, 565, 608, 632, 680, 754; nævnes 479, 514, 599, 660, 714, 748, 773, 775 f. — Knud 424. — Jfr. Lene 90, 134. — Margrete, Wulf Grips, 90, 614 f. — Oluf 495.
- Daabelsten, Henrik, Byfoged i Malmø, 223, 284 f., 488, 643.
- Dagelykke Slette, Lyng-Kronborg H., 650.
- Dagsaas, Favraas H., 257.
- Dal, Fleskum H., 218.
- , Nim H., 466.
- Dalby, Løve H., 318, 341, 425.
- , Skaane, 539.
- , Torne H., 229.
- , Lille-, Hatting H., 631.
- , Nørre-, Bjærge H., Fyen, 706.
- Kloster 221, 295 f., 487.
- Dalerne Len, Norge, 284, 488.
- Dalgaard, Sønder-, Sønder H., Mors, 104.
- Dallin, Anders Bentsen, Mag., Hofprædikant, Biskop i Oslo, 578, 671.
- Dalsgaard, Vennebjerg H., 203.
- Dalum, Odense H., 247.
- Kloster 42, 103, 148, 446, 541, 566, 590, 700; nævnes 255, 725.
- Mølle 42, 50, 255, 395.
- Dammis, Hans, i Vartov 458.
- Daniel Petersen i Trondhjem 511.
- Danzig 33, 266 f., 549, 570.
- David Hansen, Tolder i Helsingør, 316. — Pedersen, Hospitalsforstander i København, 9, 362.
- Davinde, Aasum H., 95.
- Dehlen (Delden, Dellen), Herman v., i Kbhvn., 14.
- Dejret, Mols H., 326, 404.
- Didrik Guldsmed se Fuiren. — Rustmester i København 367 f., 432. — von Nus, Skomager i København, 139. — Skotte, Skipper fra Lybæk, 369 f., 373.

- Dillingen, Smaalenenes A., Norge, 333.
- Ditmarsken 250.
- Dollerup, Anst H., 103.
- , Nørlyng H., 51.
- Dominicus Bygmester 505.
- Dop, Villum, Kongens Kammer-tjener, 199, 671.
- Dorn, Markus, Borgemester i Slangerup, 250.
- Dorothea, Christian III's Dronning, 613.
- Dorothea (Dorthe), Anders Hess's, i Helsingør 264, 401. — Jensdatter, Henrik Andersens i Skelskør, 388. — Pedersdatter, Kristen Kristensens i N. Nisum, 174.
- Dover, Hjelmslev H., 741.
- Draaby, Mols H., 211, 214.
- , Nedre-, Horns H., 345.
- Dragsholm Slot og Len 3, 57 f., 74, 191, 236, 269, 362, 393, 403, 444, 446, 454, 579, 650, 715; nævnes 13, 101, 117, 218, 231, 247, 321, 335, 514, 522, 613, 724. — Jærgaarden 715.
- Dreenderupgaard, N. Tyrstrup H., 751.
- Drengserød, Aarstad H., 186.
- Dresler, Jørgen, Bøssemager p. Kronborg, 94, 182, 743.
- Dreslette, Baag H., 279, 315, 324, 511 f., 538 f.
- Dresselberg, Anders, Lensmand p. Aalholm, 1608 p. Holbæk, Landsdommer paa Laaland og Falster, 180, 185, 216, 227, 247, 254 f., 565, 690, 719; nævnes 54, 65, 82, 86, 113, 134, 168, 171, 186, 319, 323, 450, 482 f., 496, 542, 572 f., 577, 603 f., 630, 739, 752, 761. — Vilhelm, Ærkedegn i Lund, 1605 Landsdommer i Sjælland og Lensmand p. Ringsted Kloster, 46, 166, 207 f., 227, 242, 247, 276 f., 279, 347, 460, 466, 533, 566, 690; nævnes 318, 330, 365, 448, 457, 465, 496, 499, 514, 563 f., 570, 577, 590, 594, 606, 636, 641, 646, 668, 724.
- Dreyer, Hans, Toldskriver i Helsingør, 87, 316.
- Dronningborg Slot og Len 75, 191, 336, 445 f., 534, 590, 651, 714; nævnes 45, 61, 80, 140, 193, 203, 219, 260, 305, 355, 514, 562, 608, 614, 724, 731, 737, 744, 753, 758, 773. — Mølle 45, 261, 310. — Slotskirke 310.
- Dronningmølle, Holbo H., 684, 698.
- Drucken, Jens, i Præstø 440.
- Dræby, Bjærg H., Fyen, 350, 426, 732.
- Due, Jens, 477. — Jep i Stenstrup 137. — se Taube.
- Duebjærggaard, Klemensker S., Bornholm, 586.
- Duebolet, Gyng H., 257.
- Dueholm Kloster og Len 204, 413, 486, 514, 638, 711 f., 721.
- Dulant, Jan, Kongens Lutenist, 345.
- Duncker, Willem, Skotte, 460.
- Durham, Aleksander, Admiral, 222, 318; jvfr. Mette Urne. — Jakob 318.
- Dybe, Vandfuld H., 592.
- Dybsø, Hammer H., 630.
- Dybvad, Jørgen, Professor ved Universitetet, 543.
- Dyne, Hogdals S., Baahus Len, 465.
- Dünkerken 281, 287, 302, 703.
- Dyrby, Nørhald H., 695.
- Dyre, Hans, 294, 536. — Iver 696. — Klavs, kgl. Sekretær, 71, 102, 230, 293, 304 f., 333, 536, 650, 667, 693, 702, 774.
- Lavrids, Herredsfoged i Flakkebjærg H., 91.

- Dyrefjord, Island, 28.
 Dysted, Hammer H., 177, 408.
 Døllefjælde, Musse H., 323.
- E**
 Ebbekøb, Lynge-Kronborg H., 270, 341.
 Eckenberger, Blasius, i Flensborg 379.
 Ecker(t), Baltser, Hofskrædder, 208. — Peter, Hofskrædder, 208, 226.
 Edel Klemensdatter 739.
 Edelich, Johan, Grevinde Ebba Lilljehøks Fuldmægtig, 9.
 Edenberg, Høgs H., 331, 538.
 Egbæk, Hammerum H., 668.
 Ege Mølle, Gyng H., 10.
 Egebjerg, Ods H., 236.
 —, Lille-, Ods H., 557.
 Egebæk 442, 457.
 Egede, Fakse H., 599.
 Egelev, Falster, 318, 340.
 Egendorp, Johan, 670.
 Egense, Fyen, 129, 133.
 Egeris, Hindborg H., 687.
 Egerup, Ringsted H., 564.
 Egesborg, Øster-, Baarse H., 420.
 Egeslevmagle, V. Flakkebjerg H., 96.
 Eget, N. Asbo H., 629, 644.
 Eggert Eggertsen i Kallundborg 702.
 Egsmark, Mols H., 132, 164.
 Egtved, Jerlev H., 37, 451, 664.
 Egtvedgaard, Haraldsted S., Ringsted H., 299.
 Ejby, Luggude H., 205.
 —, Ramsø H., 206.
 Eichhof, Herman, Skipper, 14.
 Ejdrup, Aars H., 70.
 Ejdsberg Sogn, Norge, 488.
 Ejerslev, Nørre H., Mors, 4.
 Ejlbj, Skovby H., 604.
 Ejler Henriksen i Krogerup 302.
 Eillers, Bertel, i Hamborg 28.
 Eisenberg, Elias, kgl. Sekretær, 11.
- Ejsta Ting, Gulland, 204.
 Ejstrup, N. Hald H., 688.
 —, Vrads H., 742, 772.
 Elfsborg Slot, Sverrig, 10.
 Elisabeth, Christian IV's Datter, 420.
 Elisabeth, Hertug Henrik Julius af Brunsvig-Wolfenbüttels Gemalinde, (420 f.).
 Elisabeth (Lisbet) Jørgensdatter i Kallundborg 711.
 Elkær, Mogens, i Nyborg 498. — Movrids 498.
 Elkærgaard, Hads H., 197.
 Elleholm, Blekinge, 225, 586. — Byfogder og Sisemestre se Hans Holst, Jakob Hofmester, Rasmus Hansen.
 Ellerup, Gern H., 430.
 Ellested, Vinding H., 507, 524.
 Elline Akselsdatter se Kruckov. — Engelbrets 745. — Olufsdatter, Focas Stafrofskis, i København 78, 94.
 Ellinge, Harager H., 384.
 —, Vinding H., 707, 752, 761.
 Ellingegaard, Strø H., 655.
 Elmelunde Gaard, Møen, 282, 340, 345. — Da t. 71 f.
 Elsborg, Lysgaard H., 481.
 Else, Kristen Vibes, i København 363. — Hansdatter, g. m. 1. Biskop Niels Jespersen, 2. Didrik Fuiren, 3. Jens Mule, 214, 258, 731. — Olufsdatter i Odense 699.
 Elsebe Lamberts i Ribe 364.
 Eltang, Brusk H., 762.
 Elvesø, Halmstad H., 462.
 Emden 273.
 Emmerbølle, Langeland, 176, 354.
 Emmerlev, Højer H., 130.
 Emmerlunge, Gyng H., 202.
 Emmersley, Vester-, Gyng H., 301.
 Emmiksen, Movrids, 175 f., 726, jvfr. Anne Ulfeldt. — Tale Mov-

- ridsdatter, Ejler Brockenhuus's, 771.
- Emtekær, Baag H., 335.
- Endelave, Nim H., 734.
- Enderslev, Bjæverskov H., 450.
- Engbjærg, Vandfuld H., 762.
- Engelstrup, Ods H., 13.
- Mark, Antvorskov Len, 763.
- Engelund, Skodborg H., 434.
- England 30, 154, 245, 372, 438, 442, 448 f., 460, 622. — Konge se Jakob VI.
- Enkhuysen, Nederlandene, 544, 721.
- Enner, Nim H., 46.
- Enslev, Hovlbjærg H., 198, 203.
- , Tønnersø H., 265.
- Entenfelder, Hans Wulf, Bøsse-skytte, 743.
- Erich, Augustus, Sekretær i ty-ske Kancelli, 14, 31.
- Erik Skriver i Malmø 628. — An-dersen, Mag., Hofpræst, 572. — Kristensen i Holstebro 97. — Mogensen se Mormand. — Niel-sen i Navrød 740. — Rasmus-sen, Tolder i Rønneby, 224, 489. — Sørensen, Præst i Torning, 375.
- Ermelunde Gaard se Elmelunde Gaard.
- Ernst Kasimir, Greve af Nassau, 541, 643.
- Errerup, Bjærg H., Skaane, 257.
- Erridsø, Elbo H., 349, 584.
- Ersholt, V. Flakkebjærg H., 134.
- Erslev, Nørre H., Mors, 118.
- Esbern (Esbén) Hansen (? Ko-fod) i Nyker 394. — Jonsen i Assendrup, Hatting H., 694.
- Esbønderup, Holbo H., 291.
- Eske Hansen 615 f. — Kristensen i Høve 653.
- Eskebjærg (nu Schelenborg), Bjærg H., Fyen, 54, 65, 86, 88, 107, 134, 205, 319, 396, 519.
- Eskebjærg, Skippinge H., 300.
- Esketorp, Rønnebjærg H., 760.
- Eskies Mølle, Aakær Len, 525.
- Eskild Eskildsen i Solbjærg 557.
- Eskildstrup, Gørs H., 199.
- , Vinding H., 173, 507.
- Espergærde, Lynge-Kronborg II., 588.
- Esperød, Albo H., 377.
- Espinge, Øster-, Froste H., 298, 303.
- Esrom Kloster 269.
- Ladegaard, Holbo H., 150 f., 156, 247, 278 f., 473, 743. — Mølle 269, 728, 743.
- Sø, Holbo H., 269.
- Esserupgaard, Bare H., 298.
- Esset, Varberg Len, 462.
- Essig, Sønder H., Randers A., 386.
- Estrup, Ulvborg H., 391.
- Estruplund, Rugse H., 297 f.
- Etterup, Vends H., 507 (?).
- Etwig, Johan, Vinskænk, 578.
- Faaborg 127, 319, 343, 691, 696, 701. — Byfoged se Anders Bor-re. — Borgere 137.
- Faarevejle, Ods H., 653.
- Faarup, Hammer H., 688.
- , Nørhald H., 695.
- Mølle, Tørrild H., 54, 589.
- Facke, Bernt, Toldskriver i Hel-singør, 87, 139, 374, 567, 653.
- Fadder Madsen i Malmø 287 f., 423 f. — Troelssen i Solbjærg 557.
- Fajstrup, Sabro H., 704, 741.
- Fakse, Fakse H., 608.
- Herred 201, 362, 647.
- Falk, Jens Klavsen, se Mormand. — Jørgen se Mormand.
- Falkenberg 10, 320. — Borgeme-ster se Hans Madsen; Siseme-ster og Byfoged se Knud Hjelm. — D a t. 20.
- Falkerslev, Falster, 206.

- Falling, Hads H., 737.
- Falster (Bjelke), Inger Mogensdatter, Korfits Lavridsen Rosengjeddes, 227, 566. — Jfr. Johanne 246.
- Falster 86, 146, 178, 180, 306, 318 f., 510 ff., 517, 527, 689.
- Falsterbo 225, 233, 320, 330, 402, 451, 763. — Byfoged se Jakob Hansen: Høsttolder se Peder Ejlersen.
- Falsterbo Præbende i Lunds Domkirke 569.
- Fammerup, Halmstad H., 169.
- Fanø 571, 674.
- Farre, Gern H., 777.
- Farringløse, Ringsted H., 483.
- Farsbøl, N. Horne H., 750.
- Farsø, Gislum H., 129, 288, 618.
- Farup, Ribe H., 82.
- Faschi, Anders, Sisemester og Byfoged i Kallundborg, 488.
- Fasti, Palle, 114, 292, 529, 603. — Thomas (56): jvfr. Kristence Bryske.
- Favrholm Ladegaard, Lynge-Frederiksborg H., 152, 569, 621.
- Favrskov, Sabro H., 167.
- Fechtel, Jakob, Borgemester i Malmø, 265, 691.
- Feger, Hans, Kongens Kok p. Frederiksborg, 162.
- Fegtøl, Jakob, se Fechtel.
- Feier, Hans, se Feger.
- Feinme Petersen i Helsingør 579 f.
- Fiellested, Blekinge, se Frillestad.
- Fikshult, Fjære H., 203.
- Filip Julius, Hertug af Pommern, 500, (639 f.), 752.
- Fillerup, Hads H., 526.
- Finderup, Løve H., 726.
- , Nørlyng H., 51.
- Finmarken 635, 716.
- Fischer (Fisker) se Joakim, Nikkel.
- Fiskbæk, Rinds H., 254.
- Fiskebæk, Skodborg H., 174.
- Fiskerhoved, Roholte S., Fakse II., 683.
- Fjeldholm, Frederiksborg Len, 148.
- Fjelie, Torne H., 286, 588.
- Fjelkested, Villands H., 437.
- Fjellestad, Rønneberg H., 295.
- Fjellod (?), Horns H., Sjælland, 148.
- Fjelmød (?), Varberg Len, 203.
- Fjelsø, Rinds H., 94.
- Fjends Herred 394, 637. — Herredsfoged se Jakob Nielsen.
- Fjenneslev, Kirke-, Alsted H., 248. — Mølle 171.
- Fjerdingsløf, Oksie H., 172.
- Fjærested, Luggude H., 629.
- Flade, Nørre H., Mors, 4, 48, 493, 764.
- Fladevads Mølle, Torne H., 6, 32.
- Flakkebjerg, V. Flakkebjerg H., 501.
- Herred 383. — Herredsfoged se Oluf Knudsen.
- Flakkebæk, Varberg Len, 5, 7, 14, 67.
- Flegeskov, Salling H., 359.
- Flensborg 88, 100, 182, 745. — Borgere 16, 76, 107, 138, 240, 379, 399, 442, 457, 670. — Dat. 99 f.
- Fligende (Flyinge), Torne H., 92, 571.
- Flinterup, Arts H. (?), 211.
- Flovlev, Refs H., 238.
- Flyncke, Anders Madsen, Præst, 311.
- Fløjtrup, Bjæverskov H., 450, 543.
- Fock, Elline, se Elline Olufsdatter.
- Fogderup, Froste H., 606.
- Foldby, Sabro H., 491, 704, 741, 757.
- Follerup, Brusik H., 609.
- Forlev, Hjelmslev H., 158, 234.
- Fosie, Oksie H., 617, 628.

- Foss, Philippus de, Skibskaptajn, 287, 307 f., 343, 418, 426, 703.
- Fragtrup, Gislum H., 766.
- Framlev, Framlev H., 105, 194, 434 (?), 555.
- Herred 762.
- Franeker, Friesland, 184, 303.
- Frans, Hertug af Pommern, Biskop i Bagpommern, 750.
- Frans, Mag., Skolemester i København, 387. — Skomager 43. — Lavridsen Skriver, Borgemester i Helsingør, 101, 145, 537; jvfr. Bente Povlsdatter. — Mortensen i Kongens Stald 110. — Nielsen, Mag., Præst i Roskilde, 100. — Nielsen se Munk. — Sørensen 68. — Thissen, Juvelerer, 273.
- Fraelund (? Fruering) 775.
- Frederik II, Konge, 78, 111, 120, 126, (132), (217), (516).
- Frederik Jørgensen i Kongens Kantori 116. — Kristensen, Borgemester i Aalborg, 49.
- Frederiksborg Slot og Len 20, 74, 95, 122, 142, 151 f., 155 f., 160, 181, 184, 187, 191, 244 f., 271, 294, 342, 357, 364 f., 405, 407, 425, 439, 444 ff., 563, 578 f., 591, 608, 622, 632, 649 f., 682, 684 f., 701, 720, 743 f.; nævnes 3, 7, 22, 35, 40, 75, 79, 93, 99, 115, 162, 167, 192, 210, 247 f., 253, 293, 317, 335 ff., 395, 402, 406, 441, 450, 454, 457, 475 f., 514, 613 f., 635, 638, 655, 671, 723 f., 726 f., 729. — Apotek 271. — Den nye Kro 470. — Dat. 1, 3 f., 14, 153—156, 158—161, 209 f., 212, 214 f., 286, 290—293, 315 ff., 321, 405 ff., 410, 414—418, 420 f., 430 f., 439, 455 f., 473, 537, 562 f., 578 f., 587 f., 591, 621, 634, 657, 719.
- Frederiksborg Birk 464. — Birkefogder se Hans Hansen, Oluf Jensen.
- Frederikstad, Norge, 320.
- Fredshøj, Skyts H., 460, 592.
- Frenderup, Gyngge H., 257.
- , Møen, 318, 340.
- Frendved, Løve H., 482, 551 f.
- Frenninge, Færø H., 206 f.
- Freske, Henrik, Raadmand og Tolder i Køge, 2, 75, 222, 488; jvfr. Ingeborg Thomeses.
- Freunt, Nicolaus de, Raadmand i Bergen, 27, 243, 699.
- Friberg, Jørgen von, Bygmester, 24, 133, 155, 600, 621.
- Friesen i Bamberg Stift 297.
- Frii, Didrik, Vandkunstner, 16.
- Friis (Vaaben: 3 Egern), Elisabeth, Jakob Hvitfeldts, 282. — Kristian, Lensmand p. Antvorskov, Kansler, 1, 73, (124), 179, 228, 244, 414, 462, 573, 641, 689; nævnes 10, (82), 113, (143), 499, 502, 566, (755). — Niels, Lensmand p. Tranekær, 73, 125, 176, 184, 689, 749 f.; nævnes 48, 64, 213, 233, 305, 354, 509, 514, 686.
- (Vaaben: 1 Egern) Jørgen Godsken 167, 402, 446. — Palle 615 f., 706.
- (Vaaben: Skaktavl), Albert, Lensmand p. Riberhus og Møgeltønderhus, 52, 79, 85, 220, 666, 696 f. — Anne, Gert Rosenkrantz, 168, 363, 463. — Jfr. Else 759. — Iver, kgl. Sekretær, 99, 230, 707, 771 f. — Jørgen Iversen, Statholder i Norge, 1608 Lensmand p. Sejlstrup, 1, 64, 179, 221, 244, 344, 472 f., 487, 573, 641, 651, 687, 689, 705, 755, 758, 761, 771; nævnes 114, 131, 239, 364, 399, 498, 532, 748;

- jvfr. Else Bjørn. — Karen, Truid Bryskes, 651. — Margrete, Didrik Høckens, 434.
- Friis, Evert, i Kristianopol, 316, 327. — Herne, Ridefoged p. Frederiksborg, 684. — Niels, Raadmand i Aarhus, 452, 687.
- Friland Skibrede se Frøland.
- Frillestad, Medelstad H., 172 (?).
- Frisch, Henrik, se Freske.
- Fristorp, Baahus Len, 465.
- Frohiar, Henrik, i Bergen 717 f.
- Frost, Rasmus, i Kallehave 332.
- Froste Herred 285 f., 295 f., 394, 414, 515, 549, 573, 644, 665.
- Fruer Møllested, Anst H., 103.
- Fruergaarde, Vrads H., 742.
- Fruering, Hjlemslev H., 775 (?).
- Frunt, Nicolaus de, se Freunt.
- Frær, Helligum H., 240.
- Frøland Skibrede, Norge, 221, 488.
- Frølande, Slagelse H., 501 f.
- Frørup, Vinding H., 303, 347, 470.
- Fuglede, Store-, Arts H., 393.
- Fuglesang, Rønnebjerg H., 292, 301.
- Fuglie, Skyts H., 468, 688.
- Fuglslev, Sønder H., Randers A., 373.
- Fuiren, Didrik, Guldsmed i København, 80, 154; jvfr. Else Hansdatter. — Henrik 674, 691.
- Fultofte, Froste H., 383.
- Funder, Hids H., 5.
- Fust, Kort, Skovrider i Roskilde- gaards og Københavns Len, 37.
- Fyen 14, 86, 137, 404, 486, 488, 517, 689, 701, 713, 718 f., 722. — Stift 1, 2, 113, 180, 210, 361, 641. — Superintendenter se Hans Knudsen, Jakob Madsen.
- Landsting 1, 110, 113, 191, 626, 646, 713.
- Fyrinch se Fuiren.
- Fæbæk, Langeland, 176.
- Færs Herred 147, 171 f., 206, 338, 406, 455, 546, 573.
- Færøerne 27, 29, 243, 441, 663, 699.
- Følleslev, Skippinge H., 169, 255, 393.
- Før se Vesterland.
- Førslev, Bjarge H., Skaane, 585. —, Ringsted H., 497, 594. — Birke- ting 207.
- G**
- Gaas, Otte, Liflænder, 750.
- Gaasevad, Fjære H., 203.
- Gabriel Knudsen se Akeleje.
- Gadbjerg, Tørrild H., 763, 766.
- Gaddicke, Lavrids, se Godicke.
- Gadhorsgaard se Gantrigsgaard.
- Gage, Holger, 34, 90 f., 96 f., 106, 302 f., 314, 572, 668, 690; jvfr. Beate Ulfeldt. — Kirstine, Kristen Machabæus's, 524. — Klavs, Skibshovedsmand, 652.
- Galde, Kristoffer, 534, 729 f.; jvfr. Birgitte Bilde. — Tønne se Vi- beke Beck.
- Gallehus, Møgeltønder Birk, 52.
- Galt, Aksel, Lensmand p. Aastrup, 463, 536, 651, 658 f., 696, 712, 748, 765. — Anne Pedersdatter, Anders Bings, 227, 282, 297, 463, 566. — Gjord Pedersen 121; jvfr. Regitse Rosenkrantz. — Margrete, Styring Bohls, 462. — Niels Pedersen 83, 766; jvfr. Lisbeth Hvitfeldt. — Peder 53, 463. — Jfr. Sidsel 85.
- Galten Skov, Framlev H., 441.
- Gamløse, Horns H., Sjælland, 275.
- Gammel Sogn paa Holmsland, Hind H., 739.
- Gammelgaard (? Framlev H.) 757.
- Gamtofte, Baag H., 768.
- Gandløse, Ølstykke H., 267.
- Gandrup, Tyrsting H., 630.
- Gangsted, Vor H., 376.
- Ganschow, Herman, i Rostock 327.

- Gantrisgaard, Skodborg H., 700.
 Gasmar, Antonius, 94, 684.
 Gavnø Kloster, Hammer H., 7.
 Gederød, Baarse H., 165.
 Gedsted, Rinds H., 688.
 Gedsør, Falster, 39, 185 f., 420 f.
 Gejsing, Anst H., 128.
 Gentofte, Sokkelunds H., 627.
 Genua 369.
 Gerdrup, V. Flakkebjerg H., 308.
 Gere, Aksel Aagesen, 534. — Steffen Olsen 534.
 Gerhardt, Johan, Maler, 634.
 Germendrup, Onse H., 370, 483.
 Gern Herred 159, 197, 765, 770, 777. — Herredsfoged se Iver Pedersen.
 Gerndrup, Øster-, Børglum H., 548.
 Gerrild, Nørre H., Randers A., 400.
 Gersdorff, Kristoffer, 237 f., 241, 259, 428, 714, 738, 742, 773; jvfr. Else Munk.
 Gerslev, Løve H., 482.
 Gersnæs, Ingelstad H., 581.
 Gert Gertsen i Varberg 216.
 Gertrud, Borgemester Hans Walters i Nyborg, 346.
 Gesing, Skads H., 668.
 Gessie, Oksie H., 377.
 Gestelev, Salling H., 140.
 Gesten, Lille-, Anst H., 109.
 Giise, Henrik, Billedsnider i Helsingør, 533.
 Ginding Herred 539.
 Gisbert Tønnesen se Balkenborg.
 Gislev, Gudme H., 520.
 Gislinge, Tudse H., 100, 141, 578, 661.
 Gislum, Gislum H., 544.
 — Herred 37, 78, 94, 176, 200.
 Gissel Tordsen, Lagmand p. Island, 556.
 Givskud, Nørvang H., 114.
 Gjedde, Brostrup, Lensmand p. Laholm, 1608 p. Gulland, 180, 227, 381, 533, 565, 578, 620, 665, 674 ff., 681, 720, 772; nævnes 4 f., 8, 16, 18, 23, 89, 169, 185, 239 f., 257, 282, 329, 331, 333, 389, 437, 439, 455, 462, 468, 477, 515, 522, 538, 583, 585, 592, 624, 629, 650, 679, 707, 713, 717, 722, 738 f.
 Gjessing, Hjlemslev H., 700.
 Gjord Pedersen se Galt.
 Gjorslev, Stævns H., 66, 365, 409.
 Gjõe, Absalon, se Else Lindenov. — Falk se Ide Ulfstand. — Falk Falksen 322, 336, 428; jvfr. Karen Krabbe. — Falk Falksen 178, 428, 569 f. — Helvig Falksdatter, Eske Bildes, 322, 336, 359, 434, 436. — Henning, Hofmarskal, 1606 Lensmand p. Højstrup, 155, 411, 457, 462 f., 525, 533, 578, 604. — Henrik 134, 171, 178, 186, 201, 205 f. — Iver Falksen 178, 428, 569 f. — Lene Andersdatter, Jakob Hvides, 747. — Margrethe Falksdatter, Erik Lykkes, 85, 628, 657 f. — Mogens Andersen 463, 689. — Mogens Falksen, Lensmand p. Tureby, 1604 p. Sæbygaard, Kongens Jægermester, 177, 234, 270, 304, 309, 322, 336, 359 f., 377, 385, 428, 434, 436, 442, 453 f., 479, 486, 533, 569 f.; nævnes 7, 39, 43, 393, 425, 514, 522, 551, 564, 590, 595, 613, 650, 689, 724, 728; jvfr. Hilleborg Krafse.
 Gjønge, Peder Pedersen, Præst i Rønne, 476.
 Gladebeck, Henrik, i Viborg 200.
 Gladsakse, Sokkelunds H., 497, 595.
 — Slot og Len 30, 79, 208, 546 f., 565, 573, 589; nævnes 202, 321, 443, 514, 522, 622, 650.
 Glambek, Elline, Albret Vinds,

668. — Klavs 111. — Niels Pedersen 102.
- Glatved, Sønder H., Randers A., 132, 164.
- Glibing Mølle, Hads H., 526.
- Glob Kristensen i Randers 540.
- Glostrup, Oksie H., 63, 287, 633, 696.
- Glugstrup, Rønnebjerg H., 352 f.
- Glumslev, Rønnebjerg H., 311.
- Glumsø, Tybjærg H., 497, 594.
- Godicke, Lavrids, Byfoged i Storeheddinge, 222, 488.
- Godsche, Ratke, i Rendsborg 252.
- Godske (Bjelke), Frederik, 2. — Godske Mogensen 69 f. — Mogens, Skibskaptajn, 432, 438.
- Goessens, Paschier, i Hamborg 309 f.
- Gothardt Klejnsmed i Helsingør 381, 473, 728.
- Graa, Niels, i Slagelse 399.
- Graalum. Smaalenenes A., Norge, 207.
- Graatrop, Palle, Foged i Maribo Kloster, 423 f.
- Grabow, Hans, Ingeniør, 8, 186, 283, 464, 553, 586, 685.
- Grandløse, Merløse H., 466, 483.
- Gravengaard, Kollerup S., Tørrild H., 54, 589.
- Gravlev, Hornum H., 309.
- Gredsted, Gørding H., 526. — Bro 241.
- Gree, Rikard, i Malmø 286.
- Green, Anders, til Sundsby 59, 573.
- Gregers Jepsen i Østerby 52. — Nielsen i Store Anst 77. — Søniksen i Ribe 666. — Truidsen se Ulfstand.
- Grejs, Nørvang H., 164.
- Grenaa 127, 319, 382 f., 466, 739, 777. — Mølle 382 f., 466 f., 683. — Havn 382, 466 f., 683.
- Greve, Mikkel. Byfoged i Helsingør, ogsaa kaldet Mikkel Seidel, 421, 506, 520, 678, 691.
- Grevensvænge, Hammer H., 331, 456.
- Grevie, Oksie H., 568.
- Grevinge, Ods H., 100, 269.
- Grib, Birgitte, Anders v. Bernecks, 8 f. — Movrits, svensk Adelsmand, 8.
- Griis (Vaaben: en Stjerne), Arvid, 534. — Vibeke, Peders Munds, 10, 647, 650, 654, 659, 669, 695, 698, 716.
- Grindevig, Island, 28, 544.
- Grindsted, Slavs H., 693.
- Grip (Straale), Wulf, svensk Adelsmand, 614 f.; jvfr. Margrete Daa.
- Grisbæk, Niels Hansen, Raadmand i Ribe, 691.
- Grubbe, Agathe, Lave Becks, 706: — Birgitte, Keld Baads, 687. — Ejler 225; jvfr. Kirsten Lykke. — Else, Joakim Bülow's, 225 f. — Hilleborg, Sivert Grubbes, 405, 410 ff. — Jørgen 766. — Knud Jakobsen 247, 291. — Knud Lavridsen, Lensmand p. Lykaa og Sølvitsborg, 220, 405, 410 ff., 487; jvfr. Mette Ulfstand. — Kristian 247. — Lavrids Eriksen 82, 534. — Lavrids Jakobsen, Landsdommer p. Lolland og Falster, 148, 247, 690, 705; nævnes 191, 306, 510, 596, 641, 646, 662. — Peder, Lensmand i Mandal, Nedenæs og Lister Len, 259, 690, 706. — Regitze Eriksdatter, Niels Skades, 542. — Sivert, Lensmand p. Malmøhus, 3, 179 f., 220, 225 f., 228 f., 247, 263, 295 f., 384, 405, 410 ff., 414, 462, 486 f., 534, 586, 608, 690; nævnes 1, 4, 6, 8, 12, 18 ff., 22—25, 32, 40, 46, 63 ff., 81, 86, 89, 113, 146, 175, 199,

- 216, 232 f., 240, 245, 249, 257, 271, 273, 282, 285 ff., 290, 292, 296 ff., 300 f., 314 f., 329—32, 352 ff., 361, 366, 369 ff., 388 f., 393 f., 402 f., 406, 433, 437, 440, 443, 450, 460, 468, 482 f., 503, 515, 524, 526 f., 541, 545 ff., 550, 565, 568, 574, 581, 583, 592, 596, 614, 617, 628, 641, 659, 666, 688 f., 696, 725, 763, 766; jvfr. Hilleborg Grubbe.
- Grumløse, Baarse H., 177, 408.
- Grumstrup, Vor H., 211.
- Grund, Ejefjords Syssel, Island, 553.
- Gryd, Gyngø H., 257, 378, 557.
- Gryde Mølle, Skippinge H., 55, 532.
- Gryld, Gyngø H., 257.
- Grynderup, Børglum H., 218.
- Grünenberg, Apitz v., tysk Kancelliforvalter, 81, 383 f., 393, 459.
- Grysted, Hornum H., 70.
- Grædstrup, Tyrsting H., 119.
- Grærup, V. Horne H., 565.
- Græsted, Holbo H., 291.
- Græstrup, Gyngø H., 257, 557, 713.
- Grøn, Erik, 539. — Niels i Borup 701. — Peder 288.
- Grønby, Vemmenhøg H., 600.
- Grønbæk, Isak, Mag., Superintendent i Trondhjem, 511. — Ole Andersen, Præst i Tem, 770.
- Grønbæk, Lysgaard H., 773.
- Grønland 281, 321, 404, 432, 572.
- Grønneberg, Apitius, se Apitz v. Grünenberg.
- Gudbrand Thorlaksen, Biskop p. Island, 270.
- Gudmand Nielsen, Borgemester i Helsingør, 146, 447 f., 502, 506, 520, 561, 652, 658, 691.
- Gudme, Gudme H., 376.
- Herred 346.
- Gudmund Truidsen, Præst i Hemmingsdyngø, 695.
- Gudum Kloster, Skodborg H., 616, 700.
- Guitrame, Johannes, Hovedsmand, 7.
- Guldager, Kristen Jensen, Mag., Hofpræst, 576, 653.
- Guldager, Skads H., 108, 497.
- Guldbrønne, Tønnersø H., 23.
- Guldforhoved, Ginding H., 539.
- Gulland 20, 53, 71, 93, 165 f., 204 f., 221, 225, 296, 306, 332, 337, 340, 343, 396, 433, 451, 457, 502, 538, 582, 617 f., 674 ff., 679, 722, 772.
- Gummerup, Baag H., 520.
- Gumperup, Ø. Flakkebjerg H., 518.
- Gunde Jensen, Renteskriver, 345. — Olufsen i Tønnersø 23.
- Gunder Bødker i Skanderborg 555.
- Gunderup, Aarstad H., 186.
- , Fleskum H., 47, 161, 218.
- , Ø. Horne H., 120.
- Gundestrup, Aars H., 746.
- , Salling H., 698.
- Gundsømagle, Sømme H., 635. — Sø se Vekse.
- Gusnava, Ljunits H., 740.
- Guttorm, Kaptajn, 572.
- Gyldenstjerne, Aksel, Lensmand p. Kristianopel og Sølvitsborg, 1; 4, 7, 12, 19, 35, 38, 53, 326, 338. — Ermegaard, g. m. 1. Truid Bjørnsen, 2. Gjord Kaas, 161. — Gabriel 213, 465. — Hannibal 29, 56, 142, 391; jvfr. Helvig Bjørnsdatter Kaas. — Henrik 68, 213, 607. — Jfr. Jytte 85. — Karen Knudsdatter, Hans Lavridsen Badens, 582. — Karen Kristoffersdatter, Holger Rosenkrantz, 232, 326, 338, 702. — Knud Akselsen 102,

- 228, 332 f., 338 f., 566, 582, 704.
— Knud Henriksen 68, 168, 467, 607, 631 (?), 653, 749. — Kristen 282, 290, 351, 437, 482, 645. — Laxmand 242. — Jfr. Lene 388. — Mogens 190, 228, 282, 462, 533, 605 f., 690; jvfr. Helvig Ulfeldt. — Niels 7, 227, 247, 534, 565. — Peder 338, 583. — Predbjørn, Lensmand p. Bøvling, 1, 46 f., 73, 179, 244, 326, 438, 449, 454, 462, 628, 641, 689, 748, 755, 771; nævnes 48, 52, 57 f., 113 f., 175, 235, 322, 355 f., 385, 390 f., 397, 402, 430, 432 f., 467, 514 f., 530, 582, 610, 616, 619, 703, 705, 713, 752. — Jfr. Sofie 351, 533, 686.
- Gynge, Jfr. Beate Mikkelsdatter, 125. — Jfr. Bente Mikkelsdatter 125. — Mikkel Pedersen 125; jvfr. Beate Myre.
- Gynge Herred 7, 13, 18, 237, 352, 455, 458, 647, 773.
- Gyrstinge Mølle, Alsted H., 171.
- Gystrup Eng, Skaane, 81.
- Gærs Herred 146, 192, 207, 317, 325, 515, 608, 647.
- Gøde i V. Aanum 174. — Hansen i V. Ørum 125. — Jensen i Langlund 757. — Pedersen i Købanger, af Adel, 385, 414 f., 681, 687.
- Gødvad, Hids H., 5.
- Gørvel Faddersdatter se Sparre.
- Gøstrup, Høgs H., 538.
- Gøttrup, V. Han H., 168.
- Haag** 638, 692.
- Haar, Ditmer, i Kbhvn. 5, 33.
- Haarby, Baag H., 190.
- Haaslev, Skyts H., 288.
- Haasum, Rødding H., 136.
- Hacke, Egbert, i Kolding 631.
- Hadeler, Lambert, Kongens Rebslager, 158.
- Haderslev 127, 129, 604. — Borgere 129.
- Haderslevhus Slot og Len 349, 514, 597, 735, 739. — D a t. 99 f., 127—133, 351—358, 536, 611, 613, 747 f.
- Hads Herred 186, 197, 775. — Herredsfoged se Morten Jul.
- Hadsten, Sabro H., 633.
- Haen, Klement, Skovrider, 37, 67.
- Hagebro, Ginding H., 547.
- Hagen, Lucie v., 612.
- Hagen Hagensen i Malmøhus Len 505.
- Hagenbjærg, Nørre H., Als, 392.
- Hagenby, Langeland, 176, 509.
- Hagenskov Slot og Len 259, 289, 307, 313, 320, 504; nævnes 141, 486, 508, 514, 535, 601, 608, 719. — Mølle, Baag H., 303, 562 f.
- Hald, Niels, Kongens Mundkok, 457.
- Hald Slot og Len 51, 66 ff., 75, 105, 192, 200, 203, 215, 274, 395, 424, 451, 599; nævnes 43, 70, 94, 118, 199, 218, 221, 355, 486, 503, 514, 540, 604, 608, 733, 735, 737, 753, 755.
- , Nør-, Herred 762.
- Haldager, Ø. Flakkebjærg H., 647.
- Haldor Olufsen p. Mødruvold Kloster 672.
- Haldum, Sabro H., 633.
- Hall, Jakob, Kongens Styrmand, 335, 372, 572.
- Halland 7, 60, 67, 71 f., 83, 180, 482, 489.
- , Sønder-, 475, 477.
- Landsting 1, 110, 113, 191, 202, 646, 749.
- Hallandsaas 202.
- Hallebyore, Løve H., 3, 393.
- Hallelev, Slagelse H., 88, 110.
- Hallerød, Onse H., 435.
- Halmstad 5, 22 ff., 225, 227, 256, 379, 393, 478, 533, 595, 599, 616,

- 661, 763; nævnes 7 f., 10 ff., 15 —18, 21 f., 25, 35, 42, 50, 75, 133, 156, 182, 186 f., 193, 320, 331, 446, 455, 530, 683, 740. — Borgemester se Hans Bierboe; Byfogder se Lavrids Nielsen, Herman Meiners, Malte Kristensen; Raadmænd se Bent Asmundsen Guldsmid, Bertel Frederiksen; Tolder se Henrik Frederiksen. — Borgere 94, 187, 599 f., 624. — Kongens Gaard (Slot) 24, 504, 537. — D a t. 17 ff., 22 ff., 596, 698.
- Halmstad, Luggude og Rønnebjerg H., 482.
- Herred (Len) 17 f., 227 f., 257, 274, 282, 439, 533, 596, 652; nævnes 7 f., 89, 185, 443, 455, 468, 504, 515, 530 f., 583, 585, 624, 680.
- Halne, Nørre-, Kær H., 241.
- , Vester-, Kær H., 241.
- Hals, Kær H., 161.
- Halsnæs, Strø H., 4, 244, 684.
- Halsnø Kloster, Norge, 423, 463.
- Halsted Kloster og Len 220, 514.
- Hamborg 138, 287, 309, 673. — Borgere 21, 27 f., 99, 138, 146 ff., 187, 287, 309, 423. — D a t. 100.
- Hammel, Gern H., 757.
- Hammeldrup, Løve H., 137.
- Hammer, Kristen, Renteskriver, 32, 229. — Mikkel, Herredsfoged i Bjæverskov H., 389. — Niels, Borgemester i Malmø, 691.
- Hammer, Kær H., 166.
- Herred 362.
- Hammerby, Blekinge, 586.
- Hammerlev, Skyts H., 572.
- Hammerlund, Froste H., 379.
- Hammerhus Slot og Len 42, 139, 268 f., 586, 663, 717. — Jvfr. Bornholm.
- Hammerum Herred 120, 124, 758, 760.
- Han Herred 91, 220, 380, 486, 572.
- Hanefjord, Island, 21, 28, 270, 283.
- Hannerup, Elbo H., 57.
- Hans, Hertug, Christian IV's Broder, (19), 35, (38), 154.
- Hans den yngre, Hertug, 111, 262, 618.
- Hans Bartsvær, Byfoged i Varde, 364. — Guldslager i København 452. — Lakaj, Sølvpop, 106. — Hr., Kapellan i Køng, 538 f. — Møller i Bregninge Mølle 55. — Smed, lybsk Skipper, 587. — von Anten, Tømmermand, 122, 155. — v. Brunsvig, Skovrider i Silkeborg Len, 185. — Ditmarsken, Kongens Drabantprofos, 509. — von Frankenhøusen 697. — von Groningen, Rigens Profos, 92. — Haderslev, Kongens Mundkok, 335, 481. — Westfaling i København 458. — Akselsen i Skelskør 59. — Akselsen se Arenfeldt. — Eriksen, svensk Adelsmand, Statholder i Kalmar, 102. — Eriksen i Helsingør 621. — Fransen i Varberg 215 f. — Gregersen 548. — Hansen, Kapellan i Frillestad, 172. — Hansen, Byfoged i Skelskør, 249. — Hansen, Raadmand i Slingerup, Birkefoged i Frederiksborg Birk, 634. — Hansen i Klagstrup, Tingskriver i Vemmenhøg H., 388 f. — Hansen, Møller i Follerup Mølle, 609. — Hansen i Sorø Skole 256. — Henriksen, Skovrider i Frederiksborg og Kronborg Len, 439. — Henriksen, Skrædder i Emtevær, 335. — Henriksen i Krogerup 302, 588. — Hindsen, kgl. Skipper, 458. — Ibsen, Byfoged i Odense, 501. — Ibsen i Skum-

meslev 538. — Iversen, Skipper, 610. — Iversen i Gejsing 128. — Jakobsen, Præst i Ribe, 63. — Jakobsen, Student, 307. — Jensen, Foged i Romsdals Len, 275. — Jensen, Kongens Tømmermand, 458. — Jensen i Hølløse 410. — Jensen (Jonsen) i Skamby, Sandemand i Skam H., 506 f. — Jessen, Raadmand i Ribe, 246. — Jørgensen, Toldskriver i Nyborg, 157. — Jørgensen, Gørvel Faddersdatter Sparres Foged, 6. — Jørgensen i Væ 424. — Jørgensen se Stage. — Klavsen i Kolding 252. — Klemensen, Hr., 366. — Knudsen, Mag., Superintendent i Fyens Stift, 474, 507 f., 511 f., 538 f., 690, (731), 768. — Knudsen, Mag., Præst i Besser, 103, 256. — Knudsen i Sandbjerg 332. — Knudsen 765. — Kristensen, Møller i Alsted Mølle, 171. — Kristensen 422. — Lambertsen i Ribe 363 f. — Lavridsen, Mag., 163. — Lavridsen, Mag., Præst i Aarhus, se Oldorph. — Lavridsen, Fru Gørvel Faddersdatter Sparres Præst, 353, 384. — Lavridsen i Boeslunde 512. — Lavridsen i Korsør 670. — Lavridsen i Sandbjerg 332. — Lavridsen i Strø Mølle 80. — Lavridsen i Uggerslev 25. — Lavridsen i Vilkestrup 314. — Lavridsen i Virum 639. — Lavridsen se Baden. — Madsen, Borgemester i Falkenberg, 569. — Mikkelsen, Mag., 345. — Nielsen, Præst i Saltum, 448. — Nielsen, Tolder i Middelfart, 474, 488. — Nielsen i Helsingør 515. — Olufsen i Aagerup 243. — Olufsen, Lensmand p. Vardøhus, se Kofod. —

Pallesen i Sletager 55. — Pedersen, Mag., Læsemester i Viborg, 102. — Pedersen, Mag., i Aarhus Kapitel 690. — Pedersen, Raadmand i Helsingør, 506, 520. — Pedersen i Egeslevmagle, Birkefoged i Antvorskov Birk, 96. — Pedersen i Bøgebjerg 538. — Pedersen i Erriidsø 349. — Pedersen i Helsingør 288. — Pedersen i Hesselby 9. — Pedersen i Kellerrup 773. — Pedersen i Ramsø H. 609. — Pedersen i Tjæreby 254. — Pedersen Skriver i Slangerup 13 f. — Pedersen i Vejstrup 520. — Pedersen se Basse. — Povlsen i Halmstad 94. — Povlsen i Præstø 440. — Povlsen i Skelskør 36, 634. — Povlsen i Viggistrup(?) 420. — Rasmussen i Lundby, Skovrider i Vordingborg Skove, 163. — Rasmussen se Skomager. — Simonsen, Kongens Skibskaptajn, 82, 438, 458. — Simonsen, Mønsterskriver, 237. — Staffensen, Mag., se Stephanus. — Sørensen i Albøge 38 f. — Sørensen i Kerteminde 564. — Sørensen Skriver i Viborg 378. — Sørensen i Æbeltoft 587. — Thomsen, Byfoged i Sølvitsborg, 224, 489. — Turesen i Rønneby 412. — Tyfsen i Karup 618. — Tønnesen 447.

St. Hans Kloster, Norge, 221.

— Klosters Len se Odensegaard.
— Kloster se under Viborg.

Hans Adolf, Hertug af Gottorp, se Johan Adolf.

Hansted, Hillerslev H., 56.

Haraldsted, Ringsted H., 299.

Harbou, Jens Mogensen, Sekretær i Danske Kancelli, 56, 100, 103, 136, 256, 327, 356, 421, 436, 491,

- 619, 650, 680. — Kirsten, Klavs Munds, 98. — Povl Jakobsen til Ørndrup 776.
- Hardanger Len, Norge, 423, 487.
- Hardenberg, Erik, Lensmand p. Hagenskov og Eskebjærg, 1, 48, 88, 100, 107, 113, 141, 307, 313; jvfr. Anne Rønnov. — Jakob se Marine Skram. — Kirsten, Aksel Brahes, 388. — Korfits 222, 487.
- Harildmark (Jerild Mark) under Aarhusgaard 469; jvfr. Jerild Mark.
- Harke Cornelissen, Skipper, 544.
- Harlev, Framlev H., 555.
- Harløse, Froste H., 379.
- Harpelinge, Halmstad H., 257, 698.
- Harsted, Ø. Flakkebjærg H., 159.
- Harridslev, Skovby H., 42. — Birk 167 f.
- Harte, Jens, Mag., Præst i Kolding, 230 f.
- Hartvigsen, Bendiks, se Susanne Lykke. — Kai 593.
- Hasebart, Jakob, Dr., Kongens Livlæge, 37, 623, 653; jvfr. Kirstine Paaske.
- Hasle Herred 757.
- Haslev, Ringsted H., 636.
- Haslund, Galten H., 386.
- Hasselbro Mølle, Onse H., 682.
- Hassens Birk, Mols H., 54, 593.
- Hassing Herred. — Herredsfoged se Peder Thomsen.
- Hatting Herred 695.
- Havdeby (?), Halmstad Len. 169.
- Havnefjord, Island, 269.
- Havreballe, Vor H., 630.
- Havreballegaard ved Aarhus 45.
- Havrum, Hovlbjærg H., 80, 132.
- Heager, Hind H., 326.
- Heddinge, Lille-, Stævns H., 497, 595.
- se Storeheddinge.
- Hedeman, Rasmus, Mag., Ærke-
degn i Ribe, 43.
- Hedemarkens Len, Norge, 221.
- Heden mellem København og Roskilde 37.
- Hedensted, Hatting H., 100.
- Hee, Hind H., 135, 362, 576.
- Heetman, Erasmus, se Rasmus Hedeman.
- Hegelund, Hans, Raadmand i Ribe, 108, 691. — Peder, Mag., Superintendent i Ribe Stift, 2, (41), (53), 63, 206, 210, (363), 470, 690, 752, (754).
- Heggen Skibrede, Norge, 221.
- Hegnet, Harre H., 203.
- , Skov p. Hindsholm, 706.
- Heidun Jansen, Hollænder, 562.
- Heins, Hans, Købmand i Hamborg, 423.
- Heinsvig, Slavs H., 358.
- Heldager, Sunds H., 265, 329.
- Helge Aa, Skaane, 301.
- Helgeland, Norge, 144, 221, 488.
- Helgerød, Luggude H., 740.
- Hellebæk, Lynge-Kronborg H., 368.
- Hellerup, Merløse H., 483.
- Hellested, Stævns H., 543.
- , Torne H., 46, 229.
- Helletofte, Langeland, 176.
- Hellevad, Oluf, i Præstø 440.
- Hellum, Dronninglund H., 484 f.
- Helnekirke Kloster ved Lund 281, 295 f., 380, 394, 414, 665 f.; nævnes 81, 216, 220, 232, 487, 515.
- Helsingborg 17 f., 22, 225, 271, 312, 320, 338, 369, 388, 401, 447, 459, 529, 545, 604, 642, 745. — Byfogder se Joakim Fisker, Thoms Hansen; Raadmand se Klavs Holst; Toldere se Klavs Holst, Thomas Hansen. — Borgere 276, 478, 550.
- Slot og Len 53, 75, 276, 325, 336 f., 557, 568, 644; nævnes 5,

- 15, 50, 89, 146, 191, 198, 221, 241, 245, 272, 388, 403, 448, 468, 486, 515, 518, 583, 604, 608, 614, 680 f., 713, 725, 748. — D a t. 16 f.
- Helsinge, Kirke-, Løve H., 382, 407.
- Helsingør 14, 16 f., 243, 286, 453, 494, 529 f., 532 f., 554, 570, 625, 662, 743, 763; nævnes 2, 19, 22, 24, 27 f., 32 f., 39 f., 75, 88, 94 f., 138 f., 145, 155 f., 166 f., 182, 192, 199, 215, 229, 239, 241, 244, 253 f., 262, 266 f., 271, 274 f., 277, 283, 290 f., 315 ff., 319 f., 324, 370, 372 f., 379, 381, 401, 407, 421, 429, 473, 546, 562, 567, 579 f., 595, 633 ff., 644, 646, 649, 672 ff., 684, 698, 701, 720 f., 744 f. — Borgemestre se Konrad Buvinckhusen, Frans Lavridsen Skriver, Gudmand Nielsen, Frederik Leiel; Raadmænd se Mikkel Greve, Hans Pedersen, Johan Villumsen; Byfoged se Mikkel Greve (Seidel); Byskriver se Morten Knudsen; Toldere se David Hansen, Frederik Leiel, Hans Meckelborg, Morten Jensen Rosenvinge; Toldskrivere se Hans Dreyer, Bernt Facke, David Lucht, Niels Henriksen og Villum Mortensen Rosenvinge. — Borgere 32 f., 84, 156, 205, 229, 253, 275, 288, 294, 303, 369, 373, 401, 447, 515, 533, 546, 579 f., 595, 621, 649, 728. — Hospital 272, 537 f., 746; Hospitalsforstandere se Johan Villumsen, Niels Jensen. — Teglovn 245. — Raadhuset 521. — Olai Kirke 658. — D a t. 154, 238.
- Heltborg, Refs H., 432 f.
- Hemmershøj, Slagelse H., 512.
- Hemmingsdynge, Vemmenhøg H., 695.
- Hennetved, Langeland, 176, 509.
- Henning Madsen, Skolemester i Landskrone, 287. — Mogensen, Præst i Lund, 569.
- Henrik Skomager i Lund 73. — Tripmager i Kristianopol 284. — Andersen i Skelskør 388. — Bendsen i Valby 146. — Didriksen i Bergen 27, 243. — Ejlersen i Krogerup, Birkefoged i Kronborg Birk, 588. — Frederiksen, Tolder i Halmstad, 187, 224, 489, 717. — Jeritsen, Skibsdreng i Helsingør, 580. — Johansen i Sorø Skole 685. — Kristensen i Hæk 618. — Mikkelisen, Præst i Nørhaa, 198. — Nielsen se Maren Jensdatter. — Osvaldsen, Drejer, 244.
- Henrik Julius, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel, 115, 117 f., 420, 541, 774.
- Herjedalen 26, 487.
- Herlev, Lyngge-Frederiksborg H., 569.
- Herlichius, David, Dr., Fysikus i Lybæk, 627, 763.
- Herlufille, Tybjærg H., 425.
- Herlufmagle, Tybjærg H., 425, 632, 669.
- Herlufsholms Skole 6. — Skove 244.
- Herman Jensen, Landfoged p. Gulland, senere Borger i Aalborg, 225. — Lubbertsen, Sisemester i Skelskør, 59, 222.
- Hermens, Abraham, i Riga 263.
- Hermenstrup, Skyts H., 371, 434.
- Herning, Hammerum H., 53, 754.
- Herningsholm, Hammerum H., 53, 708 f., 754 f., 758.
- Herrestad, Herrestad H., 19.
- , Øster-, Ingelstad H., 64, 86, 527.

- Herrestad Herred 406, 745.
 Herridslev, Musse H., 323.
 Herrisløv se Hylderslev.
 Herrisvad Kloster 8, 15, 17, 228,
 245, 271, 312, 331, 337 f., 644.
 Herslev, Rønnebjerg H., 214.
 Hersnap, Bjerge H., Fyen, 706.
 Hersom, Rinds H., 346.
 Hersomgaard, Rinds H., 264.
 Herup, Vandfuld H., 362.
 Hervart, Hans, Berider p. Frede-
 riksborg, 743.
 Hlesbjerg, Bare H., 460, 549.
 Hesleholmslægten se Torben Mad-
 sen.
 Hess, Anders, i Helsingør 264,
 401.
 Hessel, Ø. Horne H., 364.
 Hesselbjerg, Nørvang H., 292.
 Hesselby, V. Flakkebjerg H., 9.
 Hesselmed, V. Horne H., 559.
 Hessinge, Anders Olsen, i Hel-
 singør 369 f., 373.
 Hesteø, Øster H., Blekinge, 580.
 Hilarius Ottonis se Ejler Ottesen
 Bang.
 Hillerød 162, 406, 470, 655.
 Hilvers, Johan, Glarmester i Kø-
 benhavn, 674.
 Hind Herred 54, 338.
 Hindborg Herred 242.
 Hindkær, Hind H., 326.
 Hindsels, Refs H., 656.
 Hindsgavl Slot og Len 174, 259,
 412 f., 446, 623, 630, 750; næv-
 nes 219, 486, 514.
 Hindsholm, Fyen, 54, 346, 396,
 706, 731.
 Hindsted Herred 758.
 Hintze, Jep, i Korsør 670.
 Hingmand, Oluf, i Udesundby 410.
 Hjadstrup, Lunde H., 584, 702,
 731.
 Hjallese, Odense H., 247.
 Hjallesetorp, Odense H., 350(?),
 426(?).
 Hjelm, Knud, Sisemester og By-
 foged i Falkenberg, 489.
 Hjelmlev Herred 196.
 Hjelmølle, Tybjerg H., 318.
 Hjerm, Hjerm H., 543.
 — Herred 97.
 Hjermelev, Hvetbo H., 375.
 Hjerting, Skads H., 497.
 Hjortholms Mølle, Sokkelunds H.,
 94, 684.
 Hjul, Bente, Emmike Sparres, 670.
 Hjæl, Møen, 318, 340.
 Hjørring 127, 139, 484 f., 536, 695.
 — St. Hans Sogn 138; St. Olai
 Sogn 703.
 Ho, V. Horne H., 751.
 Hobe, Gert, 36. — Jfr. Sofie 36,
 98.
 Hobro 63, 68, 127, 200, 678, 694,
 758.
 Hoby, Torne H., 229.
 Hochgreve, Helmer, lybsk Proku-
 rator, 48.
 Hoelgaard, Refs H., 759.
 Hofman, Jens, Præst i Skejby,
 742, 754. — Peter, v. Nürnberg,
 Bøsseskytte, 743.
 Hofmester (Hofman ?), Jakob,
 Byfoged og Sisemester i Elle-
 holm, 224.
 Hofnets (Hofnus), Gyng H., 257.
 Hofterup, Harager H., 385.
 Hogdal, Baahus Len, 465.
 Hogenwold, Daniel, Kongens Liv-
 barber, 248.
 Hogrefve se Hochgreve.
 Holbo Herred. — Herredsfogder
 se Søren Bryde og Søren Rold.
 Holbæk 225, 262, 319 f., 563. —
 Sisemester se Peder Eskildsen.
 — Borgere 141, 578. — Heste-
 mølle 578.
 — Slot og Len 3, 483, 636, 719,
 761; nævnes 7, 213, 219, 252,
 486, 514.
 —, Rugsø H., 297 f.

- Holbækgaard, Rugsø H., 256.
- Holck, Anders, Skibskaptajn, 432.
— Bertel 220. — Ditlev, Lensmand p. Tryggevælde, 185, 219, 383, 421, 457, 463, 486 f., 608; nævnes 7, 25, 39, 49 f., 79, 204, 267, 276 f., 299, 411, 413 f., 444, 493 f., 514, 525, 590, 595, 599, 604, 613, 622, 632, 647, 703, 723.
— Henrik se Magdalene Rentlov. — Kristen, Lensmand p. Hald, 19, 73, 179 f., 217, 350, 438, 449, 486, 495, 533, 604, 606, 608, 641, 660, 689, 711, 755, 771; nævnes 1, 4, 26, 29, 43, 48, 50 f., 56, 66 ff., 94, 104, 113 f., 200, 203, 215, 218, 355 f., 361, 394 f., 397, 424, 430, 451, 498, 503, 514, 523, 530, 532, 610, 687, 699, 705, 732, 735 ff., 744, 748, 753, 763 f.
- Holdrop (Holdorf), Jens, i Flensborg 240. — Klavs 240. — Peder, Skytte, 240.
- Hollumfjord, Island, 30.
- Holløse, Holbo H., 252, 410.
- Holm, Jakob Jensen, Mag., Superintendent i Aalborg Stift, 2, 127, 206, 210, 227, 369, (405, 408, 438), 690.
- Holm, Halmstad H., 462.
—, Holmsland, 752.
— Mark, Rinds H., 51.
- Holmby, Froste H., 61, 644.
- Holmdrup, Sunds H., 698.
- Holme, Mols H., 671.
—, Ning H., 714, 739.
- Holmsland, Hind H., 54, 263, 739.
- Holmstrup, Hasle H., 687.
—, Ods H., 58. — Skov 3.
- Holst, Anders, i Alsted, Birkefoged i Sorø Birk, 146. — Hans, Byfoged og Sisemester i Elleholm, 224. — Hans i København 93, 149. — Jørgen, Skibskaptajn, 158. — Klavs, Raadmand og Tolder i Helsingborg, 22, 558. — Niels, Sisemester i Varberg, 489. — Peder i Odense 501. — Peder, Skibshovedsmand, 7, 38, 438. — Peder, Ri-defoged p. Aalborghus, 448.
- Holstebro 127, 170, 206, 469. — Borgemester se Jens Nielsen. — Borgere 97. — Broen 97.
- Holsten, Hertugdømme, 79, 89.
- Holt, Favraas H., 257.
- Holte, Anders, se Berneck.
- Holte, Baag H., 183.
—, Fakse H., 450.
— Bro, Onse H., 281 f.
- Holtet, Kær H., 166.
—, Medelst-, Kær H., 166.
- Holts Mølle, Aasum H., 707, 732.
- Holtum, Nørvang H., 164.
- Homaa, Sønder H., Randers A., 373.
- Hoppe, Hans, Foged p. Lindeved, 417.
- Horeby, Fuglse H., 596.
- Horn, Holland, 562.
- Hornborg, Nim H., 685, 718.
- Horndrup, Vor H., 630.
- Horne, Ø. Horne H., 578.
—, Nørre-, Herred 623 ff. — Herreds-foged se Las Nielsen.
—, Vester-, Herred 674.
—, Øster-, Herred 364, 623 ff.
- Hornelund, Ø. Horne H., 120.
- Horns Herred, Sjælland, 416. — Herredsfogder se Jens Brod, Johan Tygesen.
— Herred, Jylland, 611.
- Hornstrup, Nørvang H., 560, 685.
—, Lille-, Nørvang H., 560, 718.
- Hornum, Bjærge H., Jylland, 199.
—, Hornum H., 218, 697.
—, Vester-, Aars H., 776.
- Horreby, Falster, 318, 340.
- Horsens 127, 771; nævnes 36, 42, 120, 124, 132, 232, 262, 319, 364, 691, 735, 747 f., 775 f. — Borge-mestre se Jens Pors, Hans Ri-

- ber. — Borgere 737 ff., 776. — Hospital 770.
- Horsens, Kær H., 685.
- Hosby, Bjerge H., Jylland, 437.
- Hov Havn, Hads H., 771, 778.
- Hovedstrup, Hads H., 197.
- Hovgaard, Vestenskov S., Laaland, 148.
- Hugo Fransen, Apoteker i Viborg, 128 f.
- Hulebjærgsrød, Bjerge H., Skaaene, 629.
- Hulegaard, Voldborg H., 310.
- Hull, England, 233, 372.
- Humleore, Ringsted H., 465.
- Hundborg Herred. Herredsfoged se Mads Bodsén.
- Hundermark, Klavs, se Dorothea Daa. — Peder 308, 515.
- Hundstrup, Hillerslev H., 518.
- , Salling H., 698.
- Hunevads Syssel, Island, 557.
- Hunseby, Musse H., 274, 501, 568.
- Hurve, Froste H., 435.
- Hus, N. Horne H., 750.
- Husby, Ulvborg H., 475.
- Husie, Oksie H., 63.
- Huttelen (Hutten), Hans v., i Hamborg 21, 27.
- Hvas, Kirsten, Flores Jakobsen Rønnovs, 64.
- Morten, i Viborg 200. — Tøger Mortensen, Præst i Viborg, 543 f., 735 f., 746.
- Hvejsel, Nørvang H., 248.
- Hverledrop se Kirkendrup.
- Hvetbo Herred 611.
- Hvidbjærg, Hassing H., 398, 700.
- , Hindborg H., 136, 242.
- , Refs H., 656.
- Hviddinge, Nørre-, Harager H., 371.
- , Sønder-, Harager H., 172.
- Hvide, Jakob, se Lene Andersdatter Gjõe.
- Hvide Mølle, Dalum Klosters Len, 255.
- Hvidkilde, Sunds H., 48.
- Hvillundgaard, Vrads H., 256, 742.
- Hvirring, Lavrids, Vikar ved Aarhus Domkirke, 315.
- Hvitfeldt, Anders, 23, 69 f. — Arild, Lensmand p. Dragsholm, Rigens Kansler, 1, 83 f., 100, 139, 179, 209, 244, 438, 541, 594, 633, 641, 689, 771; nævnes 4, 6, 8, 13, 57 f., 65, 101, 103, 113, 117, 126, 133, 146, 168, 184, 192 ff., 218, 231, 236, 247, 269, 317, 321, 325 f., 354, 356, 362, 369, 393, 403, 437, 454, 477, 491, 514 f., 522, 545, 557 f., 566, 579, 608, 613, 647, 650, 715, 724, 755.
- Beate, Knud Ulfeldts, Hofmesterinde, 81, 93, (128), 228, 463, 566. — Jakob se Elisabeth Friis. — Kristoffer 139. — Lisbeth, Niels Pedersen Galts, 83 f. — Povl 22, 569.
- Hvorvarp, Aars H., 70.
- Hübener, Joakim, 302.
- Hyby, Elbo H., 119.
- Hygum, Skads H., 668.
- , Tørrild H., 358.
- Hylderslev, V. Horne H., 41.
- Hylke, Vor H., 763.
- Hyllie, Oksie H., 63, 285.
- Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H., 535, 565.
- Hylsholt, Gyngé H., 10.
- Hyre, Oluf Nielsen, 728.
- Hæglinge, V. Gyngé H., 681.
- Hæk, Ginding H., 618.
- Hæsingé, Vester-, Salling H., 698.
- Hæst, V. Lisbjærg H., 469.
- Hæcken, Didrik, se Margrete Friis. — Hartvig se Alhed Rosen-gaard.
- Høg, Else Jørgensdatter, Jakob Vinds, 3, 685, 718. — Erik Jør-

- gensen 3. — Erik, 1605 i Sorø Skole, 260. — Jakob 3, 34, 115, 125, 304, 326, 391, 408, 428, 453, 569 f., 650, 669, 761. — Just 328, 462. — Jfr. Jutte 388. — Jørgen Eriksen 3. — Kristen 3, 429. — Mette, Jakob Trolles, 26. — Sidsel, Ebbe Munks, 118, 388. — Stygge 118, 136, 276, 378.
- Høg, Peder, Mag., Kannik i Viborg, 31.
- Høgs Herred 330 f.
- Højbjerg, Lysgaard H., 481.
- Højby, Knud, Præst paa Strynø, 166.
- Højby, Bregne H., 567.
- , Fuglse H., 323, 682.
- Len, Oksie H., 220, 487.
- Høje (Høve), V. Flakkebjerg H., 50, 135, 501, 606.
- Højelse, Ramsø H., 11 f.
- Højen, Jerlev H., 609.
- Højer, Højer H., 366.
- Herred 366.
- Højkøbinge, Oksie H., 696.
- Højrup, Nørre-, Skam H., 688.
- Højsgaard, Baag H., 318.
- Højsmarke. Nørre H., Laaland, 596.
- Højstrup Gaard og Len, Stævns H., 7, 43, 411, 457, 487, 525 f., 535, 548, 604.
- Hølling, Johan, 14.
- Hønsinge, Vemmenhøg H., 600.
- Hørby, Hindsted H., 670.
- , Tudse H., 97, 450.
- Hørdum, Hassing H., 44.
- Hørje Len, Gørs H., 716.
- Hørrup, Rinds H., 50, 94, 346.
- Hørsaaagaard, Halmstad H., 24.
- Hørsholm Ladegaard (Slot), Lynge-Kronborg H., 95, 151, 247, 279.
- Hørup, Lysgaard H., 481, 755 f.
- se Korup.
- Høstentorp, Ringsted H., 450.
- Høve, V. Flakkebjerg H., se Høje.
- , Ods H., 653.
- Høyer, Jakob, tysk Kancelliforvandt, 32.
- Ibsker, Bornholm, 586, 685.
- Ide Skibrede, Norge, 222.
- Igelsø, Merløse H., 219, 486, 719.
- Ikast, Hammerum H., 165, 248, 740.
- Ilbro, Vennebjerg H., 696.
- Ildved, Nørvang H., 529, 753.
- Ilstrup, Førs H., 366.
- Ingeborg Thomeses, Henrik Freskes, 75.
- Ingebrekt Tønnesen, Styrmand i Helsingør, 580.
- Ingelstad, Ingelstad H., 366.
- Herred 190, 406, 565, 576, 745.
- Ingelstrup, Ingelstad H., 64, 86, 527.
- Ingemand, Søren, Tolder i København, 369, 418, 469, 492, 600, 666.
- Inger Andersdatter i Flade 764.
- Andersdatter 56. — Eskesdatter, Gødes i V. Aanum, 174.
- Pedersdatter, Niels Hansens, 9.
- Ingvard Jensen i Nyrup 148.
- Isafjord, Island, 28.
- Isak Petersen i Helsingør 253, 303.
- Ishøj, Smørum H., 616.
- Island 21, 26 ff., 30, 87, 90 f., 144, 146 ff., 222, 253, 269 f., 283, 288, 395, 417, 422 f., 488, 553—557, 672 f., 774.
- Issen Skov, Silkeborg Len, 122.
- Itzehoe Kloster 480.
- Ivangorod, Rusland, 38, 53, 299.
- Iver Andersen i Kolding 107. — Bertelsen, Kongen af Polens Hofjunker, 217. — Hansen se Ulvsaks. — Kristoffersen i Køge 397. — Mikkelsen i Maribo

578. — Pedersen, Kongens Skrædder, 212. — Pedersen i Ovstrup, Herredsfoged i Gern H., 197. — Povlsen, Raadmand i København, 14, 452, 690. Iversnæs, Vends H., 213.
- Jagov, Oswald, Kongens Jæger, 666.
- Jakob VI, Konge af England, 95, 318.
- Jakob Gartner paa Frederiksborg 152. — Kok i København 458. — Løjtnant i Ringsted Kloster 280, 449. — Snedker i Nykøbing 578. — Bentsen, Smed paa Mønten i Kbhvn., 85. — Embesen, Skipper i København, 266 f. — Hansen, Byfoged i Falsterbo, 224, 488. — Hansen, Glarmester, 395. — Jakobsen i Bergen 27, 243, 699. — Jakobsen, Mag., se Wolf. — Jensen, Mag., Superintendent i Aalborg Stift, se Holm. — Jensen, Skipper, 294. — Jostsen, Cementmager, 201 f. — Jørgensen, Trommeter, 102. — Jørgensen i Tokkerup 435. — Jørgensen i Trellerup 564. — Kristensen i Røde Mølle 195. — Lavridsen, Byfoged og Sisemester i Saksøbing, 223. — Madsen, Mag., Superintendent i Fyens Stift, 2, (96), 206, 210, 212, 227, (274, 392, 405, 408, 438), 464, 474, 507, 591. — Madsen i Holstebro 97. — Nielsen, Herredsfoged i Fjends H., 767. — Pedersen, Salpetersyder i Koldinghus Len, 336. — Pedersen i Binderup 693. — Reinholdsen 158.
- Jegindø, Refs H., 67, 213, 289, 459, 699.
- Jelling, Tørrild H., 499, 732. — Syssels Provsti 433, 499.
- Jelse se Igelse.
- Jens, Mag., Skolemester i Malmø, 273. — Baadsmænd i København 367 f. — Klejnsmed 634. — Kræmmer i Slagelse 399. — Kældersvend i Lykaa 580. — Murmester i København 367 f. — Skriver i Malmø 628. — Skriver 389. — Skrædder i Korsør 670. — Andersen, By-skriver i Nykøbing p. F., 512. — Andersen, Skovfoged i Silkeborg Len, 775. — Andersen i Forlev 158. — Andersen i Grynderup 218. — Andersen i Hals 161. — Andersen i Udstrup 763. — Eriksen, Borgemester, Tolder og Sisemester i Skelskør, 57, 59, 249. — Eriksen i Farre, Dele-foged i Gern H., 777. — Frandsen, Møller i Bjerring Mølle, 43. — Gødesen, Mag., Superintendent i Aarhus Stift, 2, 37, 88, 127, (260 f., 395, 405, 408, 435), 555, 573, 633, 690, (742), 754. — Hansen i Staarup 109. — Hansen i Vejle 46. — Iversen i Bandsbøl 677. — Jensen, Præst i Aarhus, 37. — Jensen i Bjødstrup 130. — Jensen i Dalsgaard 203. — Jensen i Skelskør 59. — Justsen i Langballe 137. — Jørgensen, Skibshovedsmand, 38. — Jørgensen i Maarup 233. — Jørgensen i Pjedsted 609. — Klavsen se Mormand. — Klemensen, Præst i Ikast, 740. — Knudsen, Præst i Skanderup, se Buch. — Knudsen i Povlslund 77. — Knudsen i Præstø 440. — Lavridsen, Kongens Tjener, 420. — Lavridsen paa Holmsland 54. — Lavridsen i Stagstrup 315. — Madsen, Foged paa Samsø, 104, 209. — Madsen, Byfoged i Vor-

- dingborg, 488. — Mikkelsen i Bjrndrup, Herredsfoged i Nørre H., Mors, 451. — Mikkelsen i Kysing 25. — Mikkelsen i Lund 422. — Mikkelsen i Skanderborg Len 669. — Mogensen se Harbou. — Mortensen i Dalby 539. — Nielsen, Borgemester i Holstebro, 97. — Nielsen, Møller i Bromme Mølle, 171, 374. — Nielsen, Møller i Gyrstinge Mølle, 171. — Nielsen, Degn i Als, 400. — Nielsen i Birk 515. — Nielsen i Stensby 332. — Nielsen i Street 698. — Nielsen, Rebslager, 333. — Olufsen, Skipper, 294. — Olufsen i Gummerup 520. — Olufsen i Køge 545. — Olufsen i Jonstrup 344. — Pedersen, Mag., i Viborg 432. — Pedersen i Balkager 693. — Pedersen i Fløvlev 238. — Povlsen, Mag., Præst i Dalum, 254. — Povlsen, Tolder i Kolding, 107 f., 452. — Rasmussen i Salten 198. — Rasmussen 333. — Svendsen i Broby 732. — Sørensen i Holtum 164. — Sørensen i Kysing 25. — Sørensen 605. — Tamsen i Aarslev 170. — Thomesen, Præst i Dollerup og Finderup, 51. — Torbensen i København 249. — Vognsen 688.
- Jenstrup, Fakse H., 267, 414.
- Jep Møller i Øresø Mølle 55, 532. — Madsen i Grindsted 693. — Madsen i Koldinghus Len 252. — Mortensen, Byfoged i Svendborg, 222, 488. — Mortensen i Jonstrup 344. — Nielsen i Karup 618. — Nielsen i Rodsted 564. — Olufsen i Aagerup 243 f. — Pedersen, Byfoged i Middelfart, 488. — Pedersen i Sønder side Fiskerleje 346. — Tygesen i Valby 146.
- Jerild Mark se Harild Mark.
- Jerne, Skads H., 380.
- Jernløse, Nørre, Merløse H., 339.
- Jernvedlund, Gørding H., 523.
- Jerrestad, Jerrestad H., 190. — Herred 190, 406, 565, 745.
- Jershavne, Bjærg H., Fyen, 726, 775.
- Jersie, Tune H., 398.
- Jerslev, Børglum H., 770. — Herred 611. — Herredsfoged se Jens Kærulf.
- Jesper, Hr., i Lyngse se Quist. — Snedker 379. — Pedersen i Ovstrup 668 ff. — Pedersen i Varberg 393 f.
- Joakim (Jochim) v. Treptow 241. — Fisker, Byfoged i Helsingborg, 223, 489.
- Joakim Frederik, Kurfyrste af Brandenburg, 185 f.
- Joakim Kasimir se Johan Kasimir.
- Johan, Greve af Oldenburg, 33.
- Johan Kok 240. — Post i København 685. — Urtegaardsmand paa Frederiksborg 152. — Vildtskytte, Skovrider i Vordingborg Len, 98, 163. — Petersen paa Sprogø 686. — Tygesen i Fjellod, Herredsfoged i Horns H., 148. — Villumsen, Raadmand i Helsingør, 447, 502, 506, 520 f., 537, 561, 652, 691.
- Johan Adolf, Hertug af Gottorp, 112, 261, 718, 748.
- Johan Frederik, Hertug af Gottorp, Ærkebiskop af Bremen, 39.
- Johan Kasimir, Hertug af Sachsen, 297.
- Johan Sigismund, Markgreve af Brandenburg, 459.
- Johannes Apoteker 200.
- Joldrup, Odense H., se Hjallesetorp.

- Jon Andersen i Fuglie 688. — Jakobsen se Venusin. — Sudersen, Lagmand p. Island, 553 f. — Sørensen i Æbeltoft 587.
- Jonas Tulleesen i Kamperup 557.
- Jonstrup, Smørum H., 344.
- Jordan Hansen, Præst i Vestenskov, 96.
- Jordbjærg, Vemmenhøg H., 170, 206, 439.
- Jorderup, Odense H., se Hjallesertorp.
- Jost se Just.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Ellen Jensdatter, Axel Rosenkrantz's, 622. — Ellen Vincensdatter, Jens Bildes, 365, 409. — Elsebe Jensdatter, Hans Lindenovs, 371. — Gregers 247 f., 427. — Herman, Lensmand p. Visborg, 54, 100, 120, 205, 306, 457, 617, 674, 720; nævnes 20, 36, 53, 71, 204, 268 f., 332, 337, 340, 345, 396, 427, 433 f., 440, 502, 538, 582, 595, 610, 618, 739; jvfr. Maren Juel. — Iver Eriksen 561. — Jens Keldsen, kgl. Sekretær, 383, 464, 720, 725, 749. — Keld 264, 413; jvfr. Kristence Juel. — Kirsten, Henrik Sandbergs, 395, 398. — Kristen Johansen 63; jvfr. Karen Strangesdatter Bild. — Kristence, Keld Juels, 547 f., 618, 701, 763. — Maren, Herman Juels, 674, 720. — Mogens Mogensen se Inger Tidemand. — Mogens Palleisen, Landsdommer i Nørrejylland, 136, 313 f., 410; nævnes 1, 47 ff., 51, 110, 113, (126), 130, (131), 143, 191, (217), 422, 561; jvfr. Birgitte Rosenkrantz. — Mogens til Søbygaard 3, 29. — Peder Jensen 124, 134, 149, 248, 362. — Peder Vincensen 365, 409, 559, 565. — Thomas 292. — Vincens se Elsebe Svave.
- Juel (Rantzau-Vaaben), Sofie Gregersdatter, Erik Norbys, 81. — Morten, i Hovedstrup, Herredsfoged i Hads H., 197.
- Juellinge se Valbygaard.
- Jullerup, Skovby H., 752.
- Junetgaard, Nørre H., Salling, 774.
- Jungshoved Slot og Len 7, 32, 259, 276, 280, 310, 522, 650.
- Just Graver paa Frederiksborg 151. — Hansen i Skelskør 59. — Jakobsen, Bartskeer i Nakkov, 649. — Pedersen i Dal 218.
- Juul (Vaaben: en Lillie), Aksel Nielsen, 165. — Anne, Holger Bildes, 755. — Jfr. Anne Ovesdatter 163. — Iver, Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand p. Gudum Kloster, 31, 424, 689; nævnes 1, 48, 110, 113, 117, (126), (131), 163, 191, (217), 292, 323, 446, 543, 577, (611, 638), 641, 646, 660, 699 f., (760 f.). — Niels Akselsen 117, 165; jvfr. Anne Stygge. — Ove 117, 163; jvfr. Johanne Kaas.
- Jylland 118, 132, 185, 217 f., 223, 225, 242, 327, 329, 358, 404, 410, 486, 545, 689, 718 f., 727. — Landsting se Viborg Landsting.
- Jæderen Len, Norge, 284, 488.
- Jægergaarden ved Ringsted Kloster 570 f.
- Jæmteland 26, 487.
- Jørgen, Mester, i Slangstrup se Jørgen von Friberg. — Buntmager i København se Arent. — Bøsemager p. Kronborg se Dresler. — Jæger paa Frederiksborg 162, 330. — Kræmmer i Næstved 505. — Murmester

se Jørgen von Friberg. — Sukkerbager i Malmø 769. — Akselsen i Skelskør 59. — Bentzen, Raadmand i København, 321, 458. — Bertelsen i Koldinghus Len 767. — Frederiksen, Skovrider i Abildskov 759. — Jensen i Haldager 647. — Klavsens i Sorø Skole se Mylting. — Knudsen i Aarhus 302, 431. — Knudsen, Hospitalsforstander i Aarhus, 468, 525. — Knudsen, Foged over Jæderen og Dalerne Len, 284. — Kristensen i Tirstrup 770. — Kristoffersen i Boller 254, 432 f., 637. — Lavesen 207 f. — Lavridsen i Lund 52. — Madsen, Kancellitjener, 418. — Markusen, Degn i Duebrødre Kloster i Roskilde, 339. — Mogensen i Odense 703. — Nielsen Skriver, Borgemester i Odense, 173, 691. — Nielsen, Eske Bildes Ridefoged i Gyngø H., 237, 597. — Olsen i Lyndbymagle 564. — Olufsen i Aalborg 685, 776. — Pedersen i Lille Dalby 631. — Rasmussen, Byfoged i Skelskør, 222, 249, 488. — Simensen, Byfoged og Sisemester i Avaskær, 224. — Tuesen i Kærboel 526. — Vognsen 688.

Jørgensgaard, St., Sunds H., 392.
 Jørsby, Nørre H., Mors, 118.
 Jørslev, Fakse H., 703.

Kaae, Daniel Pedersen, Præst i Harlev og Framlev, 555. — Mads Danielsen, Præst i Harlev og Framlev, 555.

Kaagerød, Luggude H., 482.
 Kaalbjørg, Odense H., 734.
 Kaals Mølle se Kals Mølle.
 Kaarde, Kristoffer, se Kare.
 Kaas (Vaaben: en Sparre), Anne

Bjørnsdatter, Albret Herman-
 sen Skeels, 391, 650. — Anne,
 Predbjørn Bilds, 47, 51, 174,
 463. — Anne, Ove Juuls, se Jo-
 hanne Kaas. — Jfr. Anne Niels-
 datter 59, 73, 392, 667, 710. —
 Bjørn 59, 390, 392, 667, 709 f.;
 jvfr. Kristence Rotfeld. — Jfr.
 Edel 392, 667. — Erik Bjørnsen
 se Anne Krabbe. — Erik Niel-
 sen 424. — Gabriel Bjørnsen
 296 f.; jvfr. Maren Jørgensdat-
 ter Munk. — Gjord 29, 178,
 409; jvfr. Ermegaard Gylden-
 stjerne. — Helvig Bjørnsdatter,
 Hannibal Gyldenstjernes, 391,
 667, 697. — Jfr. Helvig Eriks-
 datter 709. — Iver 427. — Jens
 († 1593) se Elline Stygge. —
 Jens († 1609) 198, 617. — Jo-
 hanne (Anne), Ove Juuls, 163
 (jvfr. 779). — Jørgen Eriksen
 til Birkelse, Lensmand over Jæ-
 deren, Dalerne og Ryfylke Len,
 284, 456, 488, 653. — Kirsten
 Bjørnsdatter, Ove Ugerups, 392.
 — Mette, Lavrids Munks, 106.
 — Mogens til Støvringgaard,
 1606 Lensmand i Halmstad, 208,
 439, 462 f.; nævnes 437, 443,
 455, 468, 475, 504, 515, 531,
 533 f., 583, 585, 596, 599 f., 624,
 652, 661, 666, 680, 682, 717, 740,
 749, 763. — Mogens Eriksen til
 Aas 461 f. — Mogens Eriksen
 til Lyngsholm 534, 700. — Niels
 Nielsen, Kansler, 47, 712. — Niels
 Bjørnsen 59, 73, 392, 409; jvfr.
 Birgitte Rosenkrantz. — Niels
 Eriksen 241, 463, 561, 709.

Kaas (Vaaben: en Mur), Emmike,
 221. — Herman 51, 136, 734. —
 Jfr. Inger 729. — Jørgen Erik-
 sen til Gelskov, 1608 Lensmand
 p. Københavns Slot, 465, 561,
 678 f., 689, 723, 725, 763. —

- Niels til Damsgaard 3. —
 Otte Jensen se Regitse Vesteni.
 — Jfr. Sofie 729.
- Kaas, Beral, Hopmand paa Halmstad, 156.
- Kabusa, Ingelstad H., 290.
- Kads Mølle se Kals Mølle.
- Kalden, Erik von, 459 f., 592.
- Kalhave, Nim H., 46.
- Kalips, Oluf, 222.
- Kalkerup, Tybjerg H., 408.
- Kallehave, Baarse H., 332.
- Kallerupgaarde, Smørum H., 621.
- Kallundborg 36, 60, 225, 234, 255, 319 f., 446, 450, 474, 691, 711.
 — Borgemester se Baltser Jensen; Byfoged se Anders Faschi.
 — Borgere 446, 702, 711.
- Slot og Len 41, 74, 255, 300, 335, 407, 427, 444, 446, 594, 599, 603, 650; nævnes 7, 26, 60 f., 191, 218, 437, 441, 514, 522, 532, 542, 613, 724. — Mølle 41.
- Kallø Slot og Len 54, 69, 214, 315, 382, 385, 593 f., 717; nævnes 25, 163 f., 355, 514, 608, 714, 744, 756.
- Kalmar 83, 102.
- Kalnæs, Smaalenenes A., Norge, 207.
- Kals Mølle ved Assens 307, 313, 328, 563.
- Kalslund Herred 526, 735. — Herredsfoged se Terkel Jepsen.
- Kamperup, Gyngge H., 257, 557, 713.
- Kanne (nu Rantzausgave), Hads H., 734.
- Kannenbergs, Bendix v., se Canenberg.
- Kappelevgaard, Tune H., 600.
- Kare, Kristoffer, i Slagelse 399.
- Karen (Karine) Nielses i Framlev 434. — Niels Jensens i Præstø 440. — Andersdatter, Henrik Mummess, 260. — Knudsdatter i Loverstrup Mølle 700. — Madsdatter, Knud Sørensens i Balle, 757. — Maltesdatter se Karen Kristoffersdatter Viffert. — Movridsdatter i Hospitalet i Helsingør 272. — Nielsdatter, Hans Lavridsen Oldorps, 317. — Strangesdatter se Bild. — Svinsdatter i Helsingborg 550.
- Karl IX, Konge i Sverrig, 9 f., 14, 19, 33, 38, 104, 142, 180, 185 f., 315, 396 f., 500, 558.
- Karl Kristensen i København 363.
- Karlby, Nørre H., Randers A., 25.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 292, 302, 727.
- Karlsøen ved Gulland 340.
- Karmisholt, Dronninglund H., 256.
- Karrebæk, Ø. Flakkebjerg H., 518, 537.
- Karsten Rikardsen, Skibskaptajn, 426, 432, 572.
- Karup, Bjerge H., Skaane, 482, 568.
- , Lysgaard H., 440.
- Kasper Apoteker se Castrop. — Jørgensen i Annisse 244. — Kristensen 711.
- Kassebølle, Langeland, 176.
- Kastager, Nørre H., Laaland, 596.
- Kastbjerg, Gerlev H., 400.
- Kastelstrup, Langeland, 176.
- Kastrup, Amager, 458.
- Kastrupgaard, Haraldsted S., Ringsted H., 299.
- Katballe, Lille-, Lysgaard H., 51.
- Katrine, Evert Vettes, 399.
- Kattinge, Sømme H., 300, 713.
- Keblevig, Island, 28, 30.
- Kederup Skov, Skaane, 547.
- Keld Jørgensen, Borgemester i Ribe, 691. — Lavridsen, Byfoged i Sølvitsborg, 489.
- Keldstrup, Gyngge H., 10.
- Kelleby, Skovby H., 147, 183.
- Kellerup, Lysgaard H., 773.

- Kellerup, Gaard under Mariager Kloster, 322.
- Kerteminde 127, 214, 702 f., 731; nævnes 87, 96, 225, 319, 488, 691. — Byfogder se Bastian Hansen, Lavrids Hansen; Sisemester se Niels Svinding. — Borgere 564.
- Ketterup, V. Han H., 168.
- Kildin, Lapland, 575.
- Kirckbeck, Steffen, tysk Købmand, 141.
- Kirkeheddinge, Bare H., 526, 541.
- Kirkendrup (Hverledrop), Odense H., 732 (?).
- Kirsten Kaas's, Fru, se Kristence Rotfeld.
- Kirsten (Kirstine), Kristoffer Bangs i Odense, 609. — Lasses i Pedholt 144. — Niels Hansens i Hemmershøj 512. — Andersdatter fra Bornholm 516. — Hansdatter, Peder Nielsens i Aarhus, 621. — Nielsdatter se Paaske. — Pedersdatter, Oluf Bertelsens i Nakskov, 210.
- Kirurge, Lapland, 575.
- Kivig, Albo H., 589, 605.
- Klagstrup, Vemmenhøg H., 388, 596, 607, 628.
- Klakkebæk, Blekinge, 586.
- Klakkerup, Halmstad H., 534.
- Klamby, Færs H., 482, 568.
- Klavs Møller p. Gulland 343. — Rotgieter 685. — Skorstensfejer i Viborg 764. — Slagter ved Frederiksborg 405. — Stenhugger 350. — Vildtskytte i Helsingør 294, 345. — von Clevén i Hamborg 146. — Ebbesen 425. — Hansen i Køge 628. — Jakobsen se Mylting. — Jansen, Skipper i Lybæk, 580. — Johansen, Skibsbygger i København, 685. — Jonssen til Barkestrup i Sverrig, svensk Adelsmand, 84. — Klavsen, Præst i Ringgive, 609. — Mogensen se Mormand. — Mortensen i Gislinge, Rigens Skriver, 52, 100, 141 f., 181, 269, 578 f., 661. — Nielsen se Tornekran. — Pedersen, Præst i Nordby p. Fanø, 571 f. — Pedersen, Møller i Næsbyhoved Mølle, 349. — Pedersen, Skipper i Kbhvn., 32. — Pedersen i Solbjerg 695. — Sandersen, Tolder og Sisemester i Ystad, 69, 190, 446.
- Klement Ibsen i Aagerup 243. — Svendsen i Solbjerg 557. — Sørensen, Borgemester i Vejle, 46, 433, 499, 661; jvfr. Karen Stangenet.
- Klep, Stavanger A., 179.
- Kleve, Hertugdømme, 769.
- Klimp, Søren Jensen, Præst i Viborg, 734.
- Klincker, Arent Benedikt, 420.
- Klintrup, Gern H., 73, 436.
- Klitgaard, Hornum H., 203.
- Klovby, Arts H., 494, 599.
- Klyne, Hans Andersen, i Ribe 246.
- Kløcker, Johan, Sisemester og Byfoged i Trelleborg, 489, 572.
- Kløf, Favraas H., 257.
- Knebel, Mols H., 386.
- Knepholt, Kær H., 166.
- Kniprock, Elne, i Ystad 47.
- Knislinge, Gyngé H., 257, 379.
- Knud Abrahamsen i Nykøbing p. Falster 15. — Bendsen, Byfoged i Laholm, 224, 489. — Bertelsen 440. — Gabrielsen se Akeleje. — Hansen i Odense Hospital 510. — Jensen, Præst i Frue-ring, 775. — Jørgensen, Slotskriver p. Københavns Slot, 630. — Jørgensen i Bovnum, Sandemand, 364. — Kristensen, Præst i Ho og Oksby, 751. — Kristen-

- sen i Holstebro 97. — Lavridsen, Præst i Brandsted og Aasum, 15. — Markvardsen, Borgemester i København, 690. — Nielsen Kusk, Foged p. Nygaard, 663. — Olufsen, Møller i Silkeborg Slotsmølle, 107. — Rasmussen i Elkær 197. — Sørensens i Balle 325, 757.
- Knudsig, Ulvborg H., 391.
- Knudsker, Bornholm, 476.
- Knudstrup, Løve H., 494, 551, 599. — Gaard 482.
- Knærød, Høgs H., 720.
- Kobbegaard, Bornholm, 516.
- Kobbelet ved Nyborg 271.
- Kobberup, (? Fjends H.), 104.
- Kock, Mikkel Kristoffersen, Præst i Børringe, 353. — Oluf, Mag., Præst i Lund, 53.
- Kofod, Esbern, Tolder i Rønne, 224. — Hans Olufsen, Lensmand p. Vardøhus, 240, 394, 476 f., 635 f. — Jens, Landsdommer p. Bornholm, 1, 110, 113, 476, (516), 641, 646, 685. — Jvfr. Anders Hansen, Esbern Hansens.
- Kogsbøl, Emmerlev S., Slesvig, 130.
- Kold, Peder, i Blidstrup 228.
- Kolding, Anders Mikkelsen, Præst i Kolding, 115. — Peder, Ridefoged p. Kronborg, 546.
- Kolding 127, 763; nævnes 31, 49, 81, 100, 107 f., 111 f., 115 f., 182, 245, 252, 305, 319, 351, 356, 359 ff., 366, 491 f., 551, 613, 670, 691. — Borgemester se Anker Mogensen; Byfoged se Jakob Pedersen Tønder; Toldere se Anker Mogensen, Jens Povlsen. — Borgere 106 f., 109, 116, 252, 296, 492, 578, 631, 777. — Apotek 49. — Gosbeks Have 452. — Hospital 128. — Jørgen Stens Løkke 132. — Jørgensgaard 132. — Provstegaard 110, 132.
- Kolding Aa 132.
- Koldinghus Slot og Len 22, 31, 108, 121, 157, 192, 336, 344, 445 f., 503, 560, 584, 589 f., 610, 735, 751, 764; nævnes 13, 57, 75, 77, 79, 105, 107, 109, 112, 123 ff., 127, 144 f., 193, 218 f., 252, 354, 366, 514, 551, 608, 613, 632, 648, 663, 724, 739, 755 f. — Kirken 97, 121, 125, 350. — D a t. 96—127, 193, 348 ff., 358—361, 609 f.
- Koldt, Ning H., 714, 739.
- Kollekolle, Smørum H., 267.
- Kollens Mølle, Hjlemslev H., 196.
- Kollerup, V. Han H., 168. —, Tørrild H., 54, 273, 344.
- Kongelf, Norge, 320, 493.
- Kongensgaard, Skodborg H., 390.
- Kongens Mølle, Skippinge H., 55.
- Kongsbakke, Halland, 20, 81.
- Kongsgaard, Strø H., 95.
- Kongskov, Stævns H., 79.
- Kongsted, Elbo H., 57. —, Fakse H., 419.
- Kongstedlund, Hellum H., 686.
- Konstantin Guldsmed 382. — Baltersens, Mag., Kannik i Lund, 371.
- Konstantinsborg se Stadsgaard.
- Kopanger se Købanger.
- Kopperman, Zent, i Bergen 299.
- Kopperup, Bregne H., 567, 645.
- Korfits Lavridsen se Rosengjedde.
- Kornelius Petersen, Skipper i Hamborg, 287, 307.
- Kornum, Børglum H., 536. — Gaard 536.
- Korselidse, Falster, 54, 86.
- Korsør 498, 517, 542, 729, 731; nævnes 182, 225, 255, 316, 319, 399, 494, 502, 512 f., 691. — Toldere se Søren Bay, Markus Mikkelsen. — Borgere 513, 670.

- Korsør Slot og Len 74, 191, 259, 276, 280 f., 336, 444, 502, 565, 590; nævnes 7, 80, 330, 332, 486, 504, 560, 613, 724, 731. — D a t. 608.
- Kort Andersen, Byfoged i Vejle, 46. — Jørgensen, Mag., Skolemester i Malmø, 273.
- Korup, Odense H., 732 (?).
- Kost (Kast), Hans, Tøjmester, 432.
- Kovtrup, Høgs H., 206.
- Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne, Jakob Bjørns, 456. — Anne Iversdatter, Erik Kaas's, 322, 336, 359, 378, 385, 428, 436. — Dorothea, Erik Lykkes, 322, 336 f., 360, 385, 428, 436. — Eline, Frederik Skovgaards, 534, 571, 591. — Erik 711; jvfr. Margrete Reventlov. — Gertrud, Anders Sandbergs, 30, 63. — Jfr. Helvig 518. — Iver se Magdalene Banner. — Karen, Falk Falksen Gjoes, 178, 211, 214, 304, 309, 428. — Jfr. Karen Eriksdatter 433, 456. — Keld, kgl. Sekretær, 109, 209, 242, 560. — Kristen 124, 276, 449, 456, 683, 711. — Mogens 228, 533, 566, 644. — Mogens, 1605 i Sorø Skole, 260. — Niels Keldsen 3, 76 f., 124, 264, 323 f., 386, 457, 540, 744. — Niels Mogens se Birgitte Skave. — Tage Mogens, Lensmand p. Øvids Kloster, 50, 170, 206 f., 220, 292, 295, 439, 443, 462, 533, 571, 587, 690; nævnes 4, 125, 146, 249, 281 f., 296 f., 309, 337, 403, 414, 437, 455, 460, 474, 482 f., 487, 515, 526, 592, 596, 617, 629, 644, 666, 696, 760. — Tyge 433, 456, 572.
- Krafse, Anne, Jakob Vifferts, 44, 533. — Ejler 43, 177; jvfr. Hilborg Bilde. — Eske 43 f., 227, 234, 565, 690. — Hilleborg, Mogens Gjoes, 177. — Jesper se Kirsten Bølle. — Kristoffer 7, 227, 246, 565, 629, 725. — Jfr. Margrete 44. — Jfr. Sofie 43 f., 533.
- Krag, Erik, 452, 574; jvfr. Kirsten Kruse. — Kristen 118, 523. — Kristence, Fasti Staverskova, 668, 749, 762. — Mogens 497, 548. — Niels Eriksen 452, 574. — Niels Mogensen, øverste Sekretær i Danske Kancelli, 31 f., 230 f., 470 f., 531, 560, 611, 623 ff., 647 f., 671, 755.
- , Jens Andersen, Raadmand i Aalborg, 691. — Niels, Dr., Forstander for Sorø Skole, 108, 625; jvfr. Else Mule.
- Krageholm, Herrestad H., 249.
- Kragelund, Nørvang H., 759.
- Kragerup, Løve H., 64.
- Kragstrup, Skaane, 257.
- Kregome Birk. Birkefogder se Albtret Pedersen, Mogens Hansen.
- Krejbjærg, Rødding H., 711.
- Krekær Bygge, Vejlbjby S., Hasle H., 199.
- Kring, Peder, 706.
- Kristen (Kristian, Kristiern), Hr., i Skee 682, 685. — Mag. paa Frederiksborg se Noviomagus. — Brænder i Hornum 199. — Skomager i Præstø 440. — Skriver, Johan Ruds Tjener, 263. — Albtretsen, Borgemester i København, 149, 418, 690, 776. — Andersen, Byfoged i Næstved, 488. — Brugsen, Præst i Hagenbjærg p. Als, 392. — Eriksen til Erikstrup, uægte Søn af Erik Valkendorf, 25. — Hansen, Borgemester og Tolder i Malmø, 17, 192, 691. — Hansen

- i Sest 767. — Hansen i Sorø Skole 82. — Hansen se Baden. — Jakobsen i Malmø 172; jvfr. Margrethe Remmersdatter. — Jensen, Kongens Postrider, 475. — Jensen i Gammelgaard 757. — Jensen i Nakskov 508. — Jensen i Odderup 40, 272. — Jensen se Guldager. — Jørgensen, Byfoged i Tønsberg, 224. — Keldsen i Rold 758. — Kuudsen se Akeleje. — Kristensen i Bagerterp 138. — Kristensen i N. Nisum 174. — Kristensen 544. — Lavridsen, Præst i Birkerød, 387. — Lavridsen paa Holmsland 54. — Madsen i Helsingør 537 f. — Madsen, Præst, 260 f. — Markvardsen, Raadmand i Lund, 298, 303, 353. — Mortensen i Kærbøl 526. — Mortensen i Roskildegaaards Len 468. — Nielsen, Mag., Kannik i Lund, 53. — Nielsen, Skovrider i Skanderborg Len, 67, 490 (?). — Nielsen paa Kongens Jagtgaard i Antvorskov Len 515. — Nielsen i Gunderup 120. — Nielsen i Kærbøl 526. — Nielsen i Ring 490. — Olufsen, Student, 395. — Pedersen, Kancellitjener i Danske Kancelli, 418. — Pedersen, Sisemester og Byfoged i Sølvitsborg, 489. — Pedersen, Præst i Hjerm, 543 f. — Pedersen i Varde 692 f. — Pedersen i Vejvad 54. — Pedersen i Vrønding 324. — Sørensen, Knud Ruds Foged, 712. — Thomesen, Præst i Herslev, 214. — Tøgersen i Tobøl 126, 132. — Villadsen i Køge 456.
- Kristianopol 585 f., 591 f., 648, 654, 656 f.; nævnes 25, 283, 320, 323, 368 f., 464, 484, 545. — Toldere se Kristoffer Hartvigsen, Bernt Petersen. — Borgere 283 f., 316, 327, 553. — D a t. 283.
- Kristianopol Len 184, 187, 198, 338, 583, 650, 654.
- Kristoffer Buntmager, Borgeme-ster i Lund, 92, 371. — Kok 93. — Kræmmer i Præstø 440. — Perlestikker, Hovedsmand for Malmøs Skytter, 17. — v. Dresden 462. — Andersen, Raadmand i København, 299, 690. — Andersen i Brørup 654. — Hartvigsen, Tolder i Kristiano- pel, 489. — Jensen, Skipper, 144. — Jørgensen i København 91. — Pedersen, Hr., 62. — Pe- dersen, Borgemester og Tolder i Stubbekøbing, 223. — Peder- sen, Fru Gørvæl Faddersdatter Sparres Tjener, 61. — Thome- sen i København 266.
- Krog Nielsen i Emmerlunge 202.
- Krogen, Vendsyssel, 241.
- Krogerup, Lyng-Kronborg II., 302, 588.
- Krogholm se Krageholm.
- Krogserød, Aarstad H., 186.
- Krogstrup, Horns H., Sjælland, 473.
- , Kalslund H., 526.
- Kroll, Morten, i København 367.
- Kronborg Slot og Len 74, 86, 142, 149 ff., 167, 181 f., 191, 229, 244, 247, 277, 290 f., 335 f., 379, 381, 405, 407, 439, 444, 537, 563, 650, 661 f., 713, 726 f., 743, 748; næv- nes 7, 16, 20, 75, 99, 101, 105, 128, 192, 195 f., 231, 234, 236, 248, 250, 253, 395, 402, 418, 441, 448, 450, 457, 514, 546, 551, 579, 613 f., 633 f., 682, 724 f. — Ar- keliet 21. — Hammermøllen 155, 368. — Smeltmøllen 94. — Stampemøllen 368. — D a t. 15 f., 61 f., 155, 179—182, 186,

- 225—248, 250, 252—256, 263, 321, 325.
- Kronborg Birk. Birkefoged se Henrik Ejlersen.
- Kruckov, Jfr. Anne, 321. — Ejler 246, 321. — Jfr. Elline Akselsdatter 84. — Jens 321.
- Kruse, Enevold Enevoldsen, Lensmand p. Island, 1606 Landsdommer i Jylland, 222, 410 f., 488, 734, 737; nævnes 21, 26 ff., 147, 203 f., 270, 283, 543, (611, 638), 641, 646, 651, 699, (760 f.). — Enevold Tygesen, Lensmand p. Ducholms Kloster, 1605 p. Sejlstrup, 1608 Statholder i Norge og Lensmand p. Aggershus, Rentemester, (2), 204, 274 f., 413, 430, 440, 462, 493, 528 f., 687, 689; nævnes (3), 8, (18), 19, (20 f., 34, 50), 51, (57, 59, 63, 66, 70, 90, 93, 100, 106, 111, 153, 169, 187, 202, 215, 226, 233 f.), 272, (284, 287, 298, 302), 346, (351), 355, (358, 372), 383, 389, (398), 399, 435, 461 f., 484, 514, 563, 577, 582, 587, 604, (607), 635, (659), 722. — Kirsten, Erik Krags, 452. — Lavrids Enevoldsen, Lensmand p. Bakke Kloster, 487. — Lavrids Tygesen, Lensmand p. Bergenhus, 1606 p. Dueholm Kloster, 221, 413, 599, 715 f.; nævnes 21, 187, 364, 372, 514, 523, 638, 695, 706, 721, 747, 773 f. — Mogens 452, 574.
- Krykkegaard, Klemensker S., Nørre H., Bornholm, 476.
- Krytte, Hans, v. Eschershausen, Bøsseskytte, 743.
- Krøpelin, Johannes, Barber, 644, 646.
- Kulby, Løve H., 104.
- Kullebjærg, Froste H., 205.
- Kullen 36, 236. — Fyr 264.
- Kundby, Tudse H., 168.
- Kuothis, Henrik, i Lybæk 81 f.
- Kvandløse, Merløse H., 706.
- Kvidinge, S. Asbo H., 620.
- Kvinge, Gyngge H., 257, 379.
- Kvisserum, Froste H., 608.
- Kvistelange, Gyngge H., 557, 713.
- Kvistofte, Rønnebjærg H., 311.
- Kværntoftegaard ved Varberg 396, 481.
- Kværrestad, Ingelstad H., 656.
- Kyndby, Horns H., 298.
- Kyringe, Merløse H., 96.
- Kysing, Hads H., 25.
- Kædeby, Langeland, 176.
- Kær Herred 611.
- Kærbøl, Ribe H., 526.
- Kærgaard, Bjærg H., Skaane, 760.
- Kærgaards Birk, V. Horne H., 346.
- Kærsholm, Lysgaard H., 395.
- Kærs Mølle, Gern H., 772.
- Kærstrup, Oksie H., 696.
- Kærulf, Anders, i Knepholt 166.
— Anders i Medelst Holte 166.
— Jens i Kornumgaard, Herredsfoget i Jerslev H., 536, 712.
— Morten i Kornum 536.
- Kærum, Baag H., 601.
- Kættebo, Aarstad H., 257.
- Købanger, S. Bergenhus A., Norge, 385, 414, 681.
- København 2, 17, 243, 286, 305 f., 361, 366, 369, 473, 497 ff., 502, 510 ff., 514, 517, 524, 527, 540, 554, 589, 591, 606, 664, 671 f., 718 f., 763; nævnes 3, 5, 9, 14, 19—22, 25—30, 61, 69 ff., 75, 89, 99, 102, 110, 113 ff., 139, 155, 159, 181 f., 185, 192, 201 f., 207 ff., 228, 281, 283, 294, 302, 307 f., 312, 319, 332, 337 f., 343, 345, 347, 351, 354, 387, 392, 409, 418, 421, 430 f., 438, 440, 445 ff., 453, 460 f., 476, 521 f., 531, 535

—38, 550 f., 561 ff., 571, 573, 575 f., 579, 587, 590, 613, 615, 628 f., 632, 634, 636, 640 ff., 650, 653 f., 669, 674, 713, 717, 722—726, 731, 745, 747. — Borgeme-
stre se Knud Markvardsen, Kri-
sten Albertsen, Peder Munk;
Byfogder se Anders Mikkelsen,
Peder Andersen; Raadmænd se
Jakob Brenden, Iver Povlsen,
Jørgen Bentsen, Kristoffer An-
dersen, Niels Hansen, Mikkell
Vibe; Tolder se Søren Inge-
mand. — Borgere 5, 14, 30, 32,
35, 80, 85, 91, 93, 101, 142, 145,
147, 149, 154, 187, 249, 274, 299,
302, 362 f., 367 f., 422, 425, 432,
441, 452, 458, 461, 492, 544, 553,
573, 599, 606, 637, 652, 674, 685,
691. — Fisketorv 497; Gammel-
torv 497, 664; Graven 367; Hel-
liggestræde 470; Højbrostræ-
de 589, 776; St. Klements Stræ-
de 158; Kongensgade 227, 432,
459, 482; Nytorv 497; Nørre-
gade 249; Nørreport 367, 369;
Pilestræde 320; Studiestræde
48, 452; Vandkunsten 21; Ve-
sterport 145; Østergade 589;
Østerport 367, 369. — Holmen
ved Københavns Slot (Bremer-
holm) 53, 191, 215, 229, 305,
335, 355, 358, 403, 444, 459, 472,
597, 613, 631; Proviantskriver
se Klavs Meckelborg. — Hospi-
tal (Helliggesthus) 35 f., 41,
69, 271, 300, 362, 449, 470, 473;
Hospitalforstandere se Urban
Null, Hans Roggen. — St. Jør-
gens Hospital 9, 362; Hospitals-
forstander se David Petersen.
— Vor Frue Kirke 47; Hellig-
gejstes Kirke 624, 720, 778; St.
Nicolai Kirke 311, 474, 498, 581.
— Kongens Krudtmølle 524. —
Kongens nye Lysthus og Have

(Rosenborg) 416, 443, 473. —
Mønten 85. — Oksekoppen, Her-
berg, 69, 246, 458. — Raadhuset
497, 664. — Reberbanen 460. —
Frue Skole 620. — Slotsholmen
432. — St. Jørgens Sø 451. —
Teglsladen 367. — Tugthuset
345, 435, 470, 473, 759. — Uni-
versitetet (de højtlærde) 101,
156, 212, 309, 312, 321, 334, 359,
369, 408, 476, 511, 524, 543, 593,
682, 690, 729, 765.
Københavns Slot og Len 37, 65,
74, 158, 191, 266, 335, 353, 362,
367, 416, 420, 444, 590, 595, 616,
621, 630, 678 f., 713; nævnes 7, 9,
15 f., 39, 68, 128, 190, 192, 204,
210, 219, 247 f., 312, 355, 358,
438, 451, 458 f., 468, 484, 514,
521 f., 542, 613 f., 623, 649, 662,
723. — Slotskirken 332. — Rust-
kammer (Arkeli, Tøjhus) 5,
137, 229, 296, 336, 405, 416, 550,
595. — Stenhuggerboden 97. —
D a t. 1—15, 24—71, 73—95,
133, 135—152, 157—178, 180—
193, 198—219, 226, 237, 246—
251, 253, 256—284, 287—315,
317—346, 359, 362—405, 407—
420, 422—493, 496, 502, 520—
562, 564—584, 586, 589—606,
608, 613—728.
Køber, Vilhelm, Kalksnider, 647 f.
Købinge Mølle, Hørby S., Froste
H., 32, 300 f., 406.
Køge 11 f., 39, 75, 319, 532 f., 544,
550, 625, 691, 722, 763. — Raad-
mand se Henrik Freske; Byfo-
ged se Niels Ibsen; Tolder se
Henrik Freske. — Borgere 242,
290, 397, 456, 545, 628.
Køllergaard, Bornholm, 586, 685.
Køllevråa, Ginding H., 129, 133.
Køng, Baug H., 260, 538 f.
Køninghem, Hans, Skibshøveds-
mand, se Hans Kønning.

- Kønning (Cunningham), Hans, Kaptajn, 38, 192, 198, 281, 432.
 Kørner, Mikkel, Skovrider i Aakør Len, 73.
- Laaland 82, 146, 180, 306, 349, 510 ff., 517, 527, 652, 689.
 — Landsting 1, 110, 113, 191, 510, 646.
- Labwaldt, Hans, Edelknabe, 420.
 Lading, Sabro H., 581.
- Lage Pedersen i Aalborg 275. — Pedersen i Ribe 735.
- Laholm 5, 16, 225, 320. — Byfoged se Knud Bentsen.
 — Slot og Len 538, 650, 665 f.; nævnes 7 f., 16, 18, 23, 89, 185, 221, 331, 389, 455, 468, 515, 522, 533, 583, 585, 624, 680, 683. — D a t. 585.
- Lakkelønge, Torne H., 587.
 Laksbro Mølle, Gyngø H., 10.
- Lambert Hansen i Ribe 363 f. — Lagesen, Præst p. Holmsland, 752. — Madsen i Hylderslev 41.
- Landet, Taasinge, 164.
- Landskrone 16 ff., 225, 281, 287, 319, 369, 429, 532 f., 545, 587, 604, 654. — Byfoged se Mads Jakobsen; Raadmand se Bent Olsen. — Borgere 533.
 — Slot og Len 541, 546, 568; nævnes 15 f., 18, 220, 338, 406, 440, 443, 486, 515, 608.
- Landtgraf, Hans, Sølvpop, 109, 155.
- Langballe, Ning H., 137.
- Langdal, Aars H., 161.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Erik, 237, 276, 620; jvfr. Sofie Brahe. — Frederik, Lensmand i Tønsberg Len, 193, 221, 227, 245, 365 f., 534, 565, 690. — Hans, Lensmand paa Lundenæs, 68, 391, 429, 470, 566, 650, 689; nævnes 48, 227, 264, 582, 619.
 — Niels, Lensmand p. Ribehus, 16, 76; jvfr. Abel Skeel. — Tyge, Kancellisekretær, 510, 671.
- Lange (Vaaben: en Rose), Henrik, kgl. Sekretær, 283, 464, 591, 749. — Kristen, Kantor i Ribe, 180, 419, 471. — Niels Kristensen 600.
- Langeland 5, 64, 140, 176, 686.
 — Landsting 1, 110, 113, 191, 646.
- Langerød, Færs H., 647.
- Langholm, Sønder H., Laaland, 82, 364, 662.
- Langkær, Store-, Nørvang H., 292.
- Langlund 757.
- Langvejle Bro, Hald Len, 606.
- Langø, Bjærgø H., Fyen, 396.
- Lapland 576.
- Lassens, Peder, i Lybæk 274.
- Lautenbach, Tobias, tysk Sekretær, 281, 418.
- Lavrids Bager i Rudkøbing 424. — Fynbo, Landsdommer i Blekinge, 567, 580, 645. — Fynbo i Skallerup 165. — Tyske i Præstø 440. — Aagesen i Ballerup 267. — Andersen, Mag., Læsemester, 418. — Andersen, Byfoged i Assens, 222. — Boesen i Solrød 494. — Ebbesen se Udsen. — Hansen, Byfoged i Kerteminde, 508, 564. — Hansent i Hylderslev 40. — Hansen, Bøsemager i København, 432. — Hansen i Valsølle 137. — Hansen i Villebølle 735. — Jakobsen, Møller i Aarhus, 389. — Jensen, Skovrider i Malmøhus Len, 322. — Jensen i Eskildstrup 173. — Jensen i Fiskerhoved 683. — Jensen i Holmstrup 58. — Jensen i Odense Hospital 331, 597. — Jørgensen i Jørslev 703. — Jørgensen (i Nidløse ?) 593. —

- Jørgensen i Strøllille Mølle 80.
 — Klavsen i Ellingegaard 655.
 — Klavsen i Ribe 252. — Klementsens i Lund 366. — Lavridsen, Byfoged og Sisemester i Nykøbing p. F., 223, 512. — Lucassen i Helsingør 595. — Madsen i Tibirke 272. — Mikselsen i Obling 677. — Mogensen, Peder Hundermarks Præceptor, 308, 312. — Mogensen i Bjerresø 477. — Nielsen, Provst paa Gulland, 165 f. — Nielsen, Byfoged i Halmstad, 224, 489. — Nielsen, Byfoged i Slangerup, 222. — Nielsen i Bindsbøl, Herredsfoged i N. Horne H., 750. — Nielsen i Forlev 234. — Nielsen i Fuglie 688. — Nielsen i Hornum 218. — Nielsen i Maarslet 769. — Nielsen i Tibirke 272. — Nielsen i Nørhalds Herred 400. — Olufsen, Præst i Allerup og Davinde, 95. — Olufsen i Aagerup 244. — Ovesen, Møller i Suserup Mølle, 171. — Pedersen, Byfoged i Bogense, 488. — Pedersen, Fisker i Alken, 740. — Pedersen 512. — Povlsen i V. Assels, Herredsfoged i Sønder Herred, Mors, 451. — Severinsen i Holløse 410. — Sørensen i Hornum 199. — Sørensen i Tibirke 272. — Villumssen, Kongens Skipper, 209.
- Lavrup, Lø H., 481, 638.
- Lavø, Holbo H., 657.
- Laxmand, Peder Madsen, Landsdommer i Nørre og Sønder Halmstad, Lensmand p. Vernø Kloster, 22, 487, 533, 549. — Povlse Tale Ulfstand. — Sten Madsen, Lensmand i Halmstad og Aarstad Herreder, 1606 p. Baaus, 180, 228, 418, 427, 530, 534, 566, 682, 739; nævnes 4 f., 8, 11, 17 f., 21, 23, 25, 89, 94, 133, 156, 185 f., 257, 333, 379, 396, 439, 465, 472, 493, 583, 587.
- Lebzalter, Wolf, i Leipzig 355.
- Leiel, Aleksander, i Helsingør og Borup, 32 f., 447, 502 f., 506, 520 f., 561 f. — Frederik, Borgemester og Tolder i Helsingør, 87, 316, 502, 658. — Frederik Frederiksen i Helsingør 447, 502, 506, 520, 561, 652, 658.
- Lejbølle, Langeland, 176.
- Lejholm, Salling H., 561.
- Lejonhufvud, Sten Eriksen, Greve, se Ebba Lilljehök.
- Leipzig. Borgere 355.
- Lekkinge Gaard og Len, Baarse H., 549.
- Lemvig, Anders, Dr., Professor ved Kbhvns Universitet, 218.
- Lemvig 127, 167, 170, 319, 491, 532.
- Lerbjerg, Galten H., 57.
- Lerbæksholt, Tønnersø H., 592.
- Lerche, Mads, Borgemester i Nyborg, 271. — Peder, Foged i Vinding H., 508.
- Lessel, Jochim, 95.
- Let, Las, i Enslev 198, 203.
- Levring, Lysgaard H., 718.
- Leyst, Klavs, Bøsseskytte, 743.
- Liarum, Gærs H., 385.
- Lidau, Rygen, 331, 456.
- Liegaard, Favraas H., 24.
- Ligvitz, Børge, Dommer i Øster Herred i Blekinge, 580.
- Lille Herred, Sjælland, 65, 616, 621.
- Lille Mølle, Nørre H., Mors, 199.
- Lilleballe, Brusik H., 113, 762.
- Lillebrænde, Falster, 177, 408.
- Lillerød, Bjørge H., Skaane, 629, 644.
- Lilljehök, Ebba Månsdatter, Grev Sten Eriksen Lejonhufvuds, 8 f.
- Lillø, Oluf Mortensen, i København 367 f.

- Lime, Sønderhald H., 132, 163, 386.
 Limhavn ved Malmø 370.
 Lind, Rind S., Hammerum H., 668.
 Lindenov, Else, Absalon Gjøes, 292, 463. — Godske, Admiral, 267, 281, 408, 414, 426, 432, 472, 542, 625, 722. — Hans Hansen († 1620) 42; jvfr. Else Thott. — Hans Johansen († 1596) se Margrethe Rosenkrantz. — Hans Johansen († 1642) 7, 234, 462, 494, 534, 598 f. — Hans Kristoffersen, Lensmand p. Hammershus, 42, 139, 366, 370 f., 382, 432, 434, 462, 663; nævnes 14 f., 20, 38, 180, 240, 268 f., 290, 312, 318, 342, 347 f., 361, 394, 431, 516, 586, 635 f., 685 f., 717, 722; jvfr. Elsebe Jensdatter Juel. — Hilleborg Hansdatter, Hans Spiegels, 321. — Kirsten, Sten Klavsen Billeds, 8, 15, 17, 227 f., 245, 282, 312, 463, 533, 566. — Otte 267, 282, 386, 428, 436, 453 f., 462, 534, 659 f., 690, 696, 727.
 Lindeskov, Vinding H., 707.
 Lindet, Lille-, Nørre H., Laaland, 596.
 Lindeved, Vis H., 417.
 Lindholm Ladegaard, Bare H., 263, 295 f., 300 f., 331 f., 390. — Birk, Skaane, 390.
 Lingmand, Karsten, Skipper i Hamborg, 28.
 Lippe, Joakim v. d., kgl. Fiskemester, 1.
 Lisbeth (Lisabet), Mejerske p. Lindeved, 417. — Jvfr. Elisabeth.
 Lisbjerg Herred 375, 762. — Herredsfoged se Niels Pallesen. —, V. Lisbjerg H., 742, 754.
 Lissabon 138, 266, 281.
 List, Ø. Horne H., 134.
 Lister Len, Norge, 174, 259, 460.
 Lithan, Martin, v. d. Liegnitz, Bøsseskytte, 743.
 Ljunits Herred 406.
 Lomme Havn, Bare H., 603, 605.
 Lommerup, Gyng H., 437. — Mølle 437.
 London. Borger 593.
 Longelse, Langeland, 176.
 Lopt Skaptesen, Islænder, 395.
 Lorck, Thomas, i København 422.
 Lorens, Knægt paa Kronborg, 105.
 Lorup se Lavrup.
 Loss, Albret, Øksenkøber, 133.
 Loverstrup Mølle, Hads H., 526, 700.
 --, Nedre-, Mølle, Hads H., 526.
 Lucar, St., Spanien, 281.
 Lucht, David, Toldskriver i Helsingør, 87, 139, 288, 314, 374, 561 f., 567, 653, 671.
 Lucie Svendsdatter, Fiskebløder i København, 302.
 Lud, Klavs, i Bergen se Luind.
 Ludvig, Fyrste af Anhalt, 735.
 Luggude Herred 5, 25, 62, 147.
 Luind, Klavs, i Bergen 27, 243, 699.
 Lumby, Lunde H., 609.
 Lund, Peder, i Hyby 119.
 Lund 25, 73, 180, 282, 369, 545, 603, 605, 671. — Borgemester se Kristoffer Buntmager; Byfoged se Niels Nielsen; Raadmand se Kristen Markvardsen. — Borgere 52, 92, 353, 366, 371, 422. — Domkirke 53, 60, 81, 172, 282, 287, 345, 418 f., 569, 630, 644, 671; Kantordømmet 384. — Kapitel 12, 59 f., 207, 301, 366, 371, 382, 385, 405, 442 f., 549 f., 573 f., 641, 644, 690; Ærkedegn se Wilhelm Dresselberg. — St. Peders Kloster 220, 265, 292, 295, 337, 442, 588. — Nonneklosteret 455, 474.
 — Landsting se Skaane Landsting.

- Lund Gaard og Len 220, 263, 295 f., 301, 486.
 — Gaard og Len paa Mors 259, 283, 289, 328, 459; nævnes 55 f., 213, 220, 486, 514.
 —, Ulvborg H., 54.
 Lundby, Hammer H., 163, 497, 594.
 —, V. Flakkebjerg H., 454.
 —, Slet H., 70.
 Lunde, Lunde H., 731.
 —, Øster-, Lunde H., 731.
 Lundegaard, Salling H., 546.
 Lundehave og Lundegaard (nu Marienlyst) ved Helsingør 150, 278, 343, 563, 684, 728.
 Lunde Herred 25, 600.
 Lundenæs Slot og Len 68, 121 f., 124, 133, 143, 160 f., 174, 362, 415, 421 f., 427, 578, 624, 677 f., 754; nævnes 80, 128, 165, 181, 219, 232, 354, 514, 648, 729, 776.
 Lunderskov, Anst H., 103.
 Lundforlund, Slagelse H., 452.
 Lundum, Vor H., 756.
 Lunge, Erik Kristoffersen, 3, 26, 29, 103, 131, 134, 273, 292, 326, 365, 385 f., 391, 454, 559, 582, 650 f., 668 f., 689, 718, 732, 751.
 — Iver Ovesen 584; jvfr. Karen Bryske. — Jørgen, 1608 Lensmand p. Vestervig Kloster, 241, 681, 687, 713 f., 720, 727, 748, 751. — Ove Iversen 533, 558, 612. — Ove Kristoffersen 104; jvfr. Anne Maltesdatter Sehested. — Sofie, Detlev v. Qvalens, 527, 558.
 Lunov, Kristoffer, 657. — Lavrids 701.
 Luttich Berider se Lytke von Minden.
 Lybæk 38, 92, 146, 148, 153, 155, 165, 186, 250 f., 294, 330, 451, 535, 737, 763. — Borgere 81, 138, 274, 369 f., 373, 429, 579 f., 587, 627.
 Lyder Ottesen i Lybæk 587.
 Lydik Andersen, Guldsmid i Ribe, 722, 734.
 Lykaa 224 f., 484, 489. — Borger 580.
 — Slot og Len 220.
 Lykke, Anne Hansdatter, Ludvig Olufsen Munks, 264. — Anne Iversdatter, Movrids Stygges, 256, 283, 297 f., 328, 459. — Erik Hansen, Lensmand p. Skivehus, 126, 219; jvfr. Dorothea Krabbe. — Hans 247, 413, 559, 561. — Henrik, Lensmand p. Vordingborg, 1605 tillige p. Jungshoved, 1, 100, 179, 225, 227 f., 244, 247, 276, 280, 420 f., 438, 459, 462, 517 f., 533, 565, 594, 603, 614, 630, 641, 657, 689, 706, 729, 761, 771; nævnes 7, 39, 66, 78, 93, 98, 114, 133 f., 156, 170, 173, 177 f., 189, 218, 259, 273, 291, 308, 319, 356, 368, 396, 408 f., 423 ff., 499, 502, 511 f., 514, 522, 541 f., 550, 553, 564, 599, 613 f., 636, 650, 723, 727, 730, 755. — Jakob, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 259, 283 f., 289, 328, 398, 746 f.; nævnes 247, 323 f., 413, 514, 576, 706, 713, 729. — Jørgen 400; jvfr. Beate Brahe. — Kirsten, Ejler Grubbes, 225. — Kristofer 256, 561. — Jfr. Mette 85. — Susanne, Bendiks Hartvigsens, 479.
 Lykkeby, Blekinge, 586.
 —, Langeland, 176.
 Lyndby se Lyngby.
 Lyngby, Gern H., 29.
 —, Sønder H., Randers A., 132, 164, 373.
 —, Kongens, Sokkelunds H., 159, 639.

- Lyngby, Lille-, Strø H., 4, 564, 654.
 —, Store-, Strø H., 4, 564, 654.
 —, Halmstad Len, 169.
 Lyngge, Alsted H., 606.
 —, Lyngge-Frederiksborg H., 341, 431.
 Lyngerup, Horns H., Sjælland, 634, 661.
 Lyngholm, Hassing H., 561.
 Lyngsbæk, Mols H., 593.
 Lynning, Hans, Borgemester i Visby, 674.
 Lyse Kloster, Norge, 221, 487 f.
 Lysgaard, Hammerum H., 668.
 — Herred 758 f.
 Lyske, Klavs, Skipper i Lybæk, 138.
 Lytke von Minden, kgl. Berider, 310, 327, 757.
 Lytzow, Peder, Herredsfoged i Tune H., 600.
 Læsø, Jens, Skipper i København, 299.
 Læsø 367.
 Lø Herred 250, 357, 387, 480.
 Løgager, Vrads H., 741, 747.
 Løgster, Slet H., 70.
 Løje Sø se Veksø.
 Løjenkær, Ning H., 70.
 Løjstrup, Lavrbjærg S., Galten H., 57.
 Lønborg Gaard og Len 237 f., 241, 259, 428, 714.
 Lønsholt, Froste H., 301.
 Løve Herred 308, 312.
 Løvel, Nørlyng H., 174, 606.
 Løvenbalk, Tøger Pedersen, Mag., Præst i Aalborg, 47.
Maalev, Smørum H., 300.
 Maaneskjold, Jfr. Mette Bjørnsdatter, 534 (jvfr. 779). — Oluf Pedersen, Lensmand p. Vardøhus, 240, 394, 487, 635 f. — Peder Knudsen 221, 488, 534.
 Maare, Vinding H., 265.
 Maars, Borchert, Enspænder, 477.
 Maarslet, Ning H., 769.
 Maarup, Sønder Herred, Randers A., 233 (?).
 — Mølle, Hassing H., 43.
 Machabæus, Johan, 352. — Klavs 352, 533. — Kristen, Mag., Forstander i Sorø Skole, 159, 221, 487, 524; jvfr. Kirstine Gagge.
 Mads Andersen i Kolding 106. — Andersen i Nybølle 546. — Bodsen i Sperringgaard, Herredsfoged i Hundborg H., 172. — Hansen, Præst i Storehedinge, 414. — Ibsen, Raadmand i Bogense, 162, 205. — Jakobsen, Dr. med. i Aarhus, 295. — Jakobsen, Byfoged i Landskrone, 223, 488. — Jensen i Nisset 39. — Jonsen, Borgemester i Varde, 619. — Klavsén 424. — Knudsen i Odense 733 f., 768 f. — Kristensen i Jernvedlund 523. — Kristensen i København 274. — Lavridsen, Brygger i Helsingør, 275. — Lavridsen Strygere 728. — Madsen 515. — Mogensén i N. Bjært 158. — Navnesén i Nestild, Sandemand i Hindborg H., 242. — Nielsen se Skade. — Nielsen i Kolding 492, 777. — Nielsen i Ravnsbjærg 615. — Nielsen i Skagen 549. — Pedersen i Erridsø 349. — Pedersen i Hids H. 770. — Povlsen, Kordegn i Lund, 59 f., 172. — Sørensen (Jørgensen) fra Kallundborg, i Sorø Skole, 255 (jvfr. 779). — Sørensen i Kallundborg 702. — Sørensen i Stabrand 373. — Thomesén til Søndervang, af Adel, 62.
 Maglebrænde, Falster, 81.
 Magleby, Langeland, 140, 176.
 —, Stævns H., 66.

- Maglethjem, Gærs H., 424.
 Maglerup, Skyts H., 288.
 Magnus Trommeter se Tombs.
 Malle, Hillerslev H., 729.
 Malling, Ning H., 198.
 Malmis, Lapland, 575.
 Malmø, Niels, Kongens Skipper, 367 f., 432.
 Malmø 17, 225, 285, 435, 442, 453, 532 f., 545, 552, 554, 625, 654, 672 f., 763; nævnes 8, 12, 18, 20, 22 f., 25, 27, 30, 39, 46 ff., 88, 99, 146, 159, 233, 271, 292, 302, 319, 353, 369, 417, 437, 446, 457, 550, 605, 642, 746, 769. — Borgemestre se Jakob Fechtel, Niels Hammer, Kristen Hansen; Byfogder se Henrik Daa-belsten, Peder Hansen; Raadmand se Villum Andersen; Tolder se Kristen Hansen. — Borgere 14, 172, 265, 286 f., 353, 423 f., 605, 617, 628, 769. — Algade 265.
 Malmøhus Slot og Len 40, 46, 63, 75, 217, 263, 286, 292, 295 f., 298, 300, 353, 414, 443, 445, 475, 527, 541, 546, 568, 574, 588, 628, 665, 766; nævnes 24, 32, 89, 175, 220, 240, 245, 322, 354, 370, 440, 486, 515, 524, 581, 583, 608, 614, 725. — Ridefoged se Søren Mikelsen. — D a t. 284—287.
 Malo, St., i Frankrig 542.
 Malte Kristensen, Byfoged i Halmstad, 489.
 Mand, Rasmus, i Skovsbo 520.
 Mandal Len, Norge, 259.
 Manderup, Oluf, i København 441.
 Manna, Børglum H., 687.
 Manteuffel, Karsten, Underadmiral, 542, 722.
 Maren (Marine), Hr. Hans Bro-læggers, i Lund 353. — Hans Nielsens i Helsingør 515. — Kasper Mules i Odense 733. —
 Ibskone i Taagelund 349. — Jensdatter, Henrik Nielsens, 688. — Jensdatter i København 249. — Jørgens i Maarup 233. — Kristens i Præstø 440. — Pedersdatter 602 f., 642, 774. — Simensdatter p. Strynø 304.
 Margrete Sukkerbagers i Malmø 605. — Andersdatter, Kongens Hofsmeds Datter, 626. — Hansdatter i Malmø 159. — Henningsdatter se Brand. — Remmersdatter, Kristen Jakobsens i Malmø, 172, 353. — i Oksekoppen i København 458. — Torben Madsens til Heselholm 534.
 Mariager 174, 319. — Borgere 33, 459. — Kirken 77 f.
 -- Fjord 587.
 -- Kloster og Len 76, 78, 176, 202, 322, 376, 402; nævnes 117, 174, 354 f., 514, 756, 766.
 Maribo 225, 488, 510 f., 517. — Borger 578.
 -- Kloster 47, 66, 244, 420, 423 f., 727.
 Marie Rasmusses i Eskies Mølle 525. — Søren i Maalev 300.
 Marienlyst se Lundegaard.
 Markdanner, Kasper, Lensmand p. Koldinghus, 73, 103, 131, 157, 193 f., 219, 349 f., 358, 426, 551, 608, 732, 735, 750 f., 756, 777; nævnes 6, 13, 22, 31, 46, 49, 77 ff., 105, 108 f., 111 ff., 115, 119, 121, 124 f., 127, 144, 182, 237, 245, 252, 259, 273, 344, 354, 359, 366, 452, 503, 514 f., 522, 529 f., 560, 584, 589 f., 609 f., 613, 623, 630, 632, 650, 664, 685, 724, 739, 748, 755, 759, 763 f., 767.
 Marker Len, Norge, 222.
 Marknergaard, Sjølland, 706.
 Markskel, V. Horne H., 565.
 Markus Pligtsfoged paa Frede-

- riksborg 151. — Skaaning paa Esserupgaard 298. — Mikkelsen, Tolder i Korsør, 222.
- Markvard Jensen se Rodsten.
- Marstrand 320, 472. — Borgemester se Mogens Pedersen.
- Marsvin, Birgitte, Frederik Ulfeldts, 282, 436 f., 482, 739 f. — Ellen, Ludvig Munks, 467. — Helle, Jakob Becks, 228. — Jfr. Helvig 485 f. — Otte 282, 384, 403, 485 f., 533, 736.
- Martin Sørensen, Herredsfoged i Bjerge H., 44.
- Matthias Apoteker i København 367 f.
- Meckelborg, Hans, Tolder i Helsingør, 87, 139, 262 f., 369, 374, 402, 417, 563, 567, 653, 662. — Klavs, Proviantskriver p. Bremerholm, 16, 19 f., 34, (74), 92, 94, (215), 337, 358, 416, 457, 590, 597.
- Medelstad Herred, Blekinge, 591, 632.
- von Mehlen, Hans, 747, 774.
- Mehls, Albrekt, i Rostock 563.
- Meiners, Herman, Byfoged i Halmstad, 224.
- Meklenborg 723.
- Melby, Albo H., 377.
- , Halmstad Len, 169.
- Melkior Plattenslager i København 145. — Skriver, Trommeter, 432. — Smed, Kromand ved Skanderborg, 573.
- Melleंगाard, Gryd S., Gyngø H., 257.
- Mellemmølle, Aasum H., 349, 426, 519.
- Mellerup, Støvring H., 773.
- Merkel, Hans, v. Schmalkalden 684.
- Merløse, Merløse H., 330.
- Herred 134, 339, 362.
- Mesinge, Bjerge H., Fyen, 706.
- Mette Peder Skaanings i København 367 f. — Andersdatter, Kristen Villadsens i Køge, 456. — Jenskone i Andkær 112. — Lavridsdatter, Peder Kristensens i Aarhus, 275. — Nielsdatter i Bogense 205. — Rasmusdatter i Mariager 33.
- Metzner, Leonhard, Dr., tysk Kancelliforvalter, Professor ved Københavns Universitet, 185 f., 321, 369.
- Meyenring, Henrik, v. Emden, Skipper, 303 f.
- Meyer, Hans, Toldskriver i Helsingør, se Hans Dreyer. — Hans p. Frederiksborg 152. — Henrik, Skipper fra Stade, 214 f.
- Michaelius, Andreas, se Anders Mikkelsen Kolding.
- Middelburg, Nederlandene, 304.
- Middelfart 127, 225 f., 258, 305, 319, 474, 778. — Borgemester se Hans Nielsen Bang; Byfoged se Jep Pedersen; Tolder se Hans Nielsen. — D a t. 348, 609.
- Middelsom Herred 26, 394.
- Midskov, Bjerge H., Fyen, 342, 346, 350, 426, 732, 750 f.
- Mikkel Graver paa Skanderborg Slot 700. — Rustmester i København 367 f., 432. — Skomager i Præstø 440. — Skovrider se Mikkel Kørner. — Andersen i Bøgild 481. — Fransen, Graver i Skanderborg Len, 197. — Hansen i Præstø 440. — Jensen i Kastrup 458. — Jensen Vraget i København 35. — Jørgensen i Maarup 233. — Lassen i Karup 618. — Madsen, Præst i Støvring, 773. — Mogensens i Sorø Skole 721. — Pedersen i Hvidbjærg, Sandemand i Hindborg H., 242. — Peder-

- sen i Kanne 734. — Pedersen se Gyngé. — Sørensen i Hemmershøj 512. — Thomesen, Hr., 544.
- Milnitz, Kaspar von, Hævedsmand p. Kronborg, 155, 195, 493.
- Mjallerup, Slet H., 70.
- Mogens Møller i Ovre Mølle 4, 244, 247. — Bertelsen, Arild Hvitfeldts Foged, 209. — Hansen i Kongsgaard, Herredsfoged i Kregome Birk, 95. — Henriksen se Rosenvinge. — Jespersen i Malmø 14. — Kristensen i Kvistelange 557. — Madsen, Mag., Superintendent i Skaane Stift, 2, (15, 172, 214, 273), 285, (311), 371, 453, 585, 620, 690, (696, 727). — Nielsen i Herslev 214. — Olsen i V. Værlinge 376. — Pedersen, Præst i Førslev, 585. — Pedersen, Skolemeister i Trondhjem, 307. — Pedersen, Borgemester i Marstrand, 68.
- Mogenstrup, Nørre H., Randers A., 315.
- Moldhaugr, Ejefjords Syssel, Island, 553.
- Mollerup, Sønder H., Mors, 104.
- Mollerupgaard, V. Lisbjærg H., 275.
- Mols 734, 762.
- Mormand, Erik Mogensen, Landsdommer p. Laaland og Falster, 1, 48, 148; jvfr. Anne Brock. — Jens Klavsen (Falk) 125, 533; jvfr. Beate Myre. — Jørgen (Falk), Lensmand i Herrestad H., 19, 318. — Klavs Mogensen 228. — Morten Mogensen, Landsdommer i Halland, 227 f., 257, 379 f., 417 f., 533, 566, 597, 749; nævnes 1, 22, 48, 103, 110, 113, 191, 427, 478, 641, 646, 666.
- Mors 55 f., 118, 213, 215, 451, 493, 706.
- Morsing, Anders Jakobsen, Præst i Herlufmagle, 669.
- Morten i Ry, Skovrider i Skanderborg Len, se Morten Sørensen. — von Køllen, Graver paa Frederiksborg, 160, 271. — Lensmand 48. — Møller i Gryde Mølle 55, 532. — Espensen i Viderup 130. — Jakobsen i Boddum 597. — Jensen se Rosenvinge. — Jørgensen i Rostock 626. — Knudsen, Byskriver i Helsingør, 506, 520, 570. — Mogensen se Mormand. — Nielsen i Rekkende 165. — Nielsen i Sønder side Fiskerleje 346. — Nilaussen i Hallelev 88. — Olufsen i Slagslunde 144. — Rasmussen i Svedale 332. — Sørensen, Skovrider i Gern H., 159.
- Morud Skov, Skovby H., 507.
- Morup, Favraas H., 597.
- Mosbjerg, Horns H., Jylland, 682.
- Mosgaard, Lundenæs Len, 40.
- Moskva 38. — Storfyrste se Boris Godonov.
- Mosseby, Ljunits H., 503.
- Mossedals Len, Norge, 222, 652.
- Most, Falk, 237, 597.
- Mous, Borkert, i Nykøbing p. S. 495.
- Movrids Lavridsen i Mariager 459. — Tygesen i Østerby 52.
- Mule, Else, Dr. Niels Krags, 249. — Hans i Odense 36. — Hans Kaspersen i Odense 733 f., 768 f. — Hans Frederik, Kapellan i Stokkemark, (212). — Jens, Dr., 258; jvfr. Else Hansdatter. — Jørgen, Raadmand i Odense, 691, 702. — Kasper, Mag., i Odense 733. — Klavs i Odense 36. — Lavrids i Odense 36, 630.

- Niels, Mag., Præst p. Samsø, 88. — Søren 273.
- Mullerup, Løve H., 318, 341, 425.
- Mumme, Henrik, i København 260.
- Mund, Jfr. Anne, 686. — Bodil Sørensdatter, Albret Kristoffersen Serlins, 376. — Klavs 572 (jvfr. 779); jvfr. Kirsten Harbou. — Peder, Lensmand p. Frederiksborg, 1604 p. Skanderborg, 10, 73, 146, 149, 152, 184, 247, 321, 325, 491, 534, 557, 573, 695, 698, 713 nævnes 4, 7, 13, 62, 65, 79 f., 95, 98, 114 f., 142, 148, 157, 175, 183, 193—196, 198, 209, 211, 218, 287, 293, 343, 355, 361, 385, 414, 426, 434, 436, 446, 448, 453, 475, 483, 504, 514, 526, 537, 547, 555, 562, 565, 568 f., 581, 594, 614, 619, 630, 634, 737; jvfr. Vibeke Griis. — Jfr. Sidsel 686.
- Munk (Vaaben: 3 Roser), Else Kristensdatter, Kristoffer Gersdorfs, 238, 241. — Frederik 52, 143, 463. — Ide Hansdatter, Oluf Rytters, 170. — Jfr. Ide Jørgensdatter 323. — Iver 60, 264, 323 f., 430, 480. — Jfr. Johanne 559, 707. — Jørgen 60, 323, 430; jvfr. Mette Skram. — Jfr. Karen Jørgensdatter 323. — Jfr. Kirsten 559, 736 f. — Ludvig Ludvigsen se Ellen Marsvin. — Ludvig Olufsen 480; jvfr. Anne Lykke. — Magdalene, Sivert Rindschats, 672, 708 f., 755, (758). — Maren Jørgensdatter, Gabriel Kaases, 297. — Oluf Ludvigsen 430, 559, 561, 707. — Oluf Mogensen 480; jvfr. Drude Rantzau. — Peder, Lensmand p. Vestervig Kloster, Rigsmarsk, 1606 Admiral, 1, 170 f., 177, 179, 235, 244, 247, 336, 397, 405, 410, 438, 448 f., 641, 713; nævnes 29, 57, 113, 142, 163, 238, 263, 322, 326, 355 f., 391, 514, 700, 712, 736 f.; jvfr. Karen Skeel. — Jfr. Øllegaard 480.
- Munk (Vaaben: 3 Kugler), Frans Nielsen 701.
- (Vaaben: en Vinranke), Else Jespersdatter, Niels Stygges, 479. — Kristen 220, 290. — Lavrids se Mette Kaas.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe, Lensmand p. Antvorskov, 1605 tillige Korsør, 29, 82, 88, 110, 114, 118, 124, 128, 140, 161, 259, 276, 280, 316, 348, 421, 462, 503, 717; nævnes 7, 9, 48, 58, 62 ff., 66, 79, 96, 104, 110, 134—137, 182, 189, 218, 237, 254, 275 f., 308, 330, 332, 382 f., 407, 416, 420, 429, 452, 454, 482, 494 ff., 513 ff., 522, 542, 563 f., 590, 594, 613, 620, 629, 647, 650, 670, 674, 719, 724, 726, 729, 731, 736, 763, 767; jvfr. Sidsel Høg.
- , Peder Jakobsen, Borgemester i København, 484, 690. — Peder i Nøtten 376.
- Munkebo, Bjørge H., Fyen, 566.
- Munkefjord, Lapland, 575.
- Munkegaard, Magleby S., Lange-land, 140.
- Munkelivs Len, Norge, 221.
- Munkerup Len, Froste H., 414, 665.
- Munkerynge, Jerrestad H., 290.
- Munketværaa Kloster, Island, 554.
- Munthe, Ludvig, Mag., i Lunde Kapitel 690.
- Musse, Musse H., 323.
- Herred 216.
- Mygind, S. Hald H., 315, 326, 404.
- Mylting, Jørgen Klavsen, 371. — Klavs Jakobsen 208, 226, 371.

- Myre, Beate Jensdatter, g. 1. m.
Mikkel Pedersen Gyngge, 2. m.
Jens Klavsen Mormand, 125.
- Møborgsløkke, Skodborg H., 616.
- Mødrufjeld, Island, 554.
- Mødruvold Kloster, Island, 672.
- Møen 182, 190, 282, 318, 514, 522,
650.
- Møgeltønder Birk 79, 261.
- Møgeltønderhus og Len 52, 85,
121, 131, 222, 261, 366, 514, 612.
- Møllegaard, Halmstad Len, 169.
- Møller, Didrik, i København 149.
— Hans, Skriver p. Hald, 660.
— Hans, Hertug Henrik af
Brunsvigs Tjener, 117. — Ja-
kob i København 226. — Mik-
kel i København 484.
- Mønck, Erland, i Præstø 440.
- Mørner, Bernt v., 19.
- Nakskov 226, 319. — Byfogder se
Peder Hansen, Peder Ibsen;
Tolder se Peder Ibsen. — Bor-
gere 9, 75, 210 f., 216, 508, 649.
- Narva 38, 117, 299, 421.
- Nassau. — Grever se Ernst Kasi-
mir, Vilhelm Ludvig.
- Naverød, Færs H., 740.
- Navndrup, Rinds H., 104.
- Navntorp, Oksie H., 165.
- Neb, Mikkel, i København 458.
- Nebel, Vor H., 98, 168.
—, Vester-, Skads H., 102.
- Nedenæs Len, Norge, 259, 364.
- Nederby, Ingelstad H., 596.
- Nederlandene (Staterne) 166, 201,
253, 268, 376, 418, 493, 581, 615,
624, 638 f., 643, 692.
- Nedre Mølle p. Halsnæs, Frede-
riksborg Len, 4, 247.
— Mølle ved Varberg se Nybølle
Mølle.
- Neksø 320.
- Nestebølle, Langeland, 176.
- Nestild, Hindborg H., 242.
- Netterby Teglværk, Medelstad H.,
656.
- Neuensted, Frederik v. d., Bøsse-
skytte, 743.
- Neybriget se Nybygget.
- Nibe 225, 333, 746. — Borgere
225.
— Birk 203.
- Nicolaus (Claudius) Theophilus,
Dr., Rektor ved Københavns
Universitet, 101, 321, 418.
- Nicolaus, St., Lapland, 575.
- Nidløse, Merløse H., 593.
- Niels (Nilaus), Hr., Præst i Gis-
lum, se Viborg. — Hr., i Vis-
seltøft se Bigh. — Guldsmed i
København 367 f. — Hjulmand
8. — Klejnsmed i København
367 f. — Møller i Kongens Møl-
le 55. — Skrædder i Aalborg
264. — Smed i Præstø 440. —
Skabo, Tolder og Borgemester
i Visby, 224, 674. — Allesen,
Mag., Præst i Bunkeflod, 285.
— Andersen, Jakob Becks Skri-
ver paa Varberg, 299, 306 f. —
Andersen, Sivert Becks Tjener,
749. — Andersen i Præstø 440.
— Andersen i Trønninge 23. —
Andersen 550. — Bendsen, By-
foged og Sisemester i Avaskær,
224, 489. — Enevoldsen i Truel-
strup 539. — Eriksen, Delefo-
ged i Vrads H., 771. — Esper-
sen i Nedre Draaby, Skovfoged,
345. — Graversen i Tulstrup
165. — Gregersen, Skibskap-
tajn, 576, 622, 624. — Hansen,
Raadmand i København, 30,
249. — Hansen, Tolder og Sise-
mester i Stege, 282. — Hansen,
Sølvpop, 154. — Hansen, Her-
redsfoged i Voldborg H., 66. —
Hansen i Hemmershøj 512. —
Hansen i Nakskov 9. — Hellis-
sen i Oslo 273 f. — Henriksen

se Rosenvinge. — Ibsen, Byfoged i Køge, 222, 488. — Ibsen i Kollekolle 267. — Iversen, Borgemester i Aalborg, 691. — Iversen, Kongens Vintapper, 107, 296. — Iversen i Kolding 578. — Jakobsen i Nysted 546. — Jensen, Byfoged i Odense, 36, 223, 488. — Jensen, Hospitalsforstander i Helsingør, 537. — Jensen, Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, 329, 339, 462. — Jensen, Bendiks Rantzaus Foged, 776. — Jensen i København 691. — Jensen i Lyndbylille 564. — Jensen i Rude 426. — Jensen i Tønnersø 23. — Jensen i Ubberup 557. — Jespersen, Biskop i Odense, se Else Hansdatter. — Jonsen se Viffert. — Jørgensen, Mag., Skolemester i Sorø, siden Lektor i Lund, 644. — Jørgensen i Maarup 233. — Jørgensen i Højen 609. — Karstensen, Slotspræst paa Varberg, 41. — Klavsen i Skelskør 59. — Klementsen i Viborg 746. — Knudsen, Skriver paa Skanderborg Slot, 130, 175. — Kristensen, Præst i Bjerring, 532. — Kristensen, Præst i Staby, 175. — Kristensen, Slotsprædikant p. Varberg, 24. — Kristensen Skriver, Hospitalsforstander og Raadmand i Aarhus, 714 f., 739. — Kristensen, Skovrider i Hads Herred, 186. — Kristensen i Faaborg, Salpetersyder, 137. — Kristensen i Helsingør 447. — Kristoffersen i Veddinge 653. — Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, se Arctander. — Lavridsen, Bromand ved Skern Bro, 766. — Lavridsen i Flovlev 238. — Lavridsen i Sorø

Skole 726. — Lavridsen i Tibirke 272. — Madsen i Hyldelev 41. — Mikkelsen, Mag., Lektor i Lund, 644. — Mikkelsen, Byfoged i Nykøbing p. S., 488. — Mikkelsen i Kolding 492. — Mikkelsen se Tornekran. — Mogensen, Møller ved Lerbæksholt, 592. — Mogensen i Lille Egebjerg 236. — Mortensen, Møller, 43. — Movridsen i Klitgaard 203. — Namensen i Gallehus 52. — Nielsen, Byfoged i Lund, 286, 488. — Nielsen i Korsør 670. — Nissen i Græsted 526. — Olsen, Raadmand i Nykøbing p. F., 512. — Olufsen, Præst, 29. — Olufsen, Møller, 43. — Olufsen, Salpetersyder i Varberg Len, 336. — Olufsen p. Alrø 761. — Olsen i Lund 92 f. — Olufsen i Lundby 454. — Pallesen i Hæst, Herredsfoged i V. Lisbjerg H., 469. — Pedersen, Borgemester i Aarhus, 199. — Pedersen, Skipper, 444. — Pedersen, Møller i Fjenneslev Mølle, 171. — Pedersen, Møller i Fladevads Mølle, 6. — Pedersen i Gislev 520. — Pedersen i Højby, Tingfoged i Bregne H., 567, 645. — Pedersen i Roskildegaaards Len 468. — Pedersen se Galt. — Pedersen til Øluf se Glambek. — Povlsen, Borgemester i Ribe, 357. — Povlsen i Bagsværd 267. — Rasmussen, Byfoged i Nykøbing p. F., 488. — Rasmussen i Salten 752. — Steffensen i Hørup (Korup ?) 732. — Steffensen i Tommerup 546. — Sørensens i Lyndbymagle 564. — Sørensens i Refshale 767. — Thomesen, Borgemester i Skagen, 381. — Thomesen i Sundby 375.

- Trudsen, Guldsmid i København, 154. — Trudsen i Tibirke 272. — Villumsen, Mag., Præst i Jelling, 433, 499.
- Nielstrup, Sunds H., 527 f.
- Nikkel Fischer, Trommeter, 432.
- Ning Herred 588, 744. — Herredsfoged se Søren Jensen.
- Nisaa 592.
- Nisset, Hids H., 39.
- Nissum, Nørre-, Skodborg H., 174, 390, 616.
- Njærsterp, Hovlbjærg H., 80, 132.
- Noll, Urban, se Null.
- Norby (af Uggerslev), Jfr. Birgitte, 81, 99. — Jfr. Else Hansdatter 359. — Erik se Sofie Juel. — Jfr. Maren Hansdatter 359. — Jfr. Margrete Hansdatter 359.
- (af Skovgaard), Jfr. Abel Lavridsdatter, 598. — Johan 598; jvfr. Margrethe Basse. — Lavrids 598.
- Nordby, Samsø, 104, 209 f.
- Nordfjord Len, Norge, 715.
- Nordhord, Bergenhus Len, 715.
- Nordland, Norge, 144.
- Nordrup, Ringsted H., 49.
- Norge 59, 101, 109, 141, 144, 173, 181, 207, 231, 239 f., 253, 281, 338, 343, 364, 441, 472, 487, 493, 567, 575 f., 579, 622, 721 f.
- Norman, Henrik, Edelknabe, 752.
- Normand, Thomas, 207, 214.
- Norsminde, Hads H., 650.
- Nourat, Hans, Kong Sigismund af Polens Tjener, 65.
- Noviomagus, Kristen Povlsen, Mag., Præst p. Frederiksborg, 727.
- Null, Urban, Hospitalsforstander i København, 41, 194, 300, 362, 449, 653.
- Nunneklosters Len, Oslo, 90.
- Ny Sogn paa Holmsland, Hind H., 739.
- Nyborg 127, 346 f., 508, 517, 542, 696, 763; nævnes 182, 303, 319, 550. — Borgemestre se Mads Lerche, Peder Skriver, Hans Walter; Byfoged se Thomas Brun; Raadmand se Bjørn Markvardsen; Toldskriver se Hans Jørgensen. — Borgere 498. — Møllen 40, 149, 519.
- Slot og Len 74 f., 114, 205, 214, 329, 396, 445, 489, 505, 519, 751, 761; nævnes 19, 158, 166, 305, 336, 347, 461, 494, 514, 535, 571, 614, 686, 725, 765. — Dat. 346 f., 731.
- Nybro mellem Viborg og Skive 637.
- Nyby Ladegaard ved København 639.
- Nybygget, Bjærg H., Skaane, 257.
- Nybølle, Gærs H., 83.
- , Salling H., 546.
- Mølle ved Varberg 396, 481.
- Nygaard, Brusk H., 124, 623 f., 630, 648, 663. — Dat. 609.
- , Nørvangs H., 292.
- Nyker, Bornholm, 394.
- Nykirke, Nørvang H., 247 f.
- Nykøbing p. Falster 184, 319, 512, 763. — Borgemestre se Povl Abrahamsen, Rasmus Jensen; Raadmænd se Niels Olsen, Peder Thomsen; Byfogder og Sisemestre se Lavrids Lavridsen, Niels Rasmussen; Byskriver se Jens Andersen. — Borgere 15, 578. — Hospital 501, 568.
- Slot og Len p. F. 178, 340, 408, 514. — Dat. 71.
- p. Mors 127, 173, 319, 523. — Borgemester se Jens Skov. —

- Borgere 48, 52. — Kirke 55. — Skole 451.
- Nykøbing p. Sjælland 222, 319. — Byfoged se Niels Mikkelsen. — Borger 495.
- Nymølle, Tybjerg H., 318, 340. — Færgested, Rødding H., 56.
- Nynnegaarden, S. Asbo H., 482.
- Nyrup, Alsted H., 148.
- Nysted 319. — Borgere 546.
- Næraa, Sønder-, Aasum H., 82, 114.
- Næraatorp, Aasum H., 520.
- Nærild, N. Horne H., 120.
- Nærum, Sokkelunds H., 267, 630.
- Næsbyhoved Birk 25, 507. — Mølle, Odense H., 40, 349.
- Næstved 39, 64, 93, 177 f., 209, 319, 505, 537, 541, 550, 660. — Byfoged se Kristen Andersen; Tolder se Peder Jakobsen. — Borgere 64, 156, 177 f., 505.
- Nøbbelev, Torne H., 380.
- Nøbbet, Nørre H., Laaland, 596.
- Nørby, Bjærge H., Jylland, 711.
- Nørhaa, Hundborg H., 198.
- Nørlund, Anders Madsen, Præst i Rind og Herning, 53.
- Nørlyng Herred 394. — Herredsfoged se Toste Andersen.
- Nørre Herred se N. Horne Herred. — Herred, Mors. Herredsfoged se Jens Mikkelsen.
- Nørregaard, Gryd S., Gyngø H., 257.
- Nørrejylland se Jylland.
- Nørrekær, Hind H., 326.
- Nørreåkse, Han H., 266.
- Nørup, Tørrild H., 766.
- Nøtesjø, Vemmenhøg H., 6.
- Nøtten, Fleskum H., 376.
- Nøvling, Fleskum H., 161, 376.
- Oberup, S. Asbo H., 760.
- Obling, N. Horne H., 677 f.
- Obstrup, Ning H., 715.
- Odder, Hads H., 287, 325, 757, 777.
- Odderup, N. Horne H., 40, 272, 750.
- Oddur Einarsson, Biskop p. Island, 395.
- Odense 127, 170, 744, 763; nævnes 36, 179, 182, 209, 309, 348, 484, 520, 550, 559, 613, 689, 765, 769. — Borgemestre se Jørgen Nielsen Skriver, Mogens Henriksen Rosenvinge; Byfogder se Hans Ibsen, Niels Jensen; Raadmænd se Rikard Knudsen Seeblad, Poul Nielsen, Jørgen Mule. — Borgere 36, 224, 254, 304, 348, 602, 609, 689, 699, 702 f., 722, 733 f., 768 f. — Biskopsjorden 36. — Bispegaard 583. — Gaaseholmen 36. — Alm. Hospital 25, 173, 328, 331, 500, 510, 597, 609, 626; Hospitalforstander se Mogens Henriksen Rosenvinge. — Graabrødre Kloster se Almindeligt Hospital. — St. Hans Kloster se Odensegaard. — St. Knuds Kloster 541, 566. — Sortebrødre Kloster 626. — Provsti 541, 566. — Stift se Fyen Stift.
- Odensegaard og Len (St. Hans Kloster) 133, 307, 446, 507, 551, 560, 584, 590, 731 f.; nævnes 78, 111, 114, 219, 305, 329, 486, 514, 535, 608, 703, 725. — D a t. 95, 347 f., 506 ff., 731.
- Ods Herred 100, 362, 393.
- Odsbjerg, Vildbjerg S., Hammerum H., 668.
- Oens, Hatting H., 76.
- Offe, Thomas, Bøsseskytte, 743.
- Offlasiof, Offenasso Ivanovitch, russisk Gesandt, 38, 53, 92, (117).
- Oksby, V. Horne H., 751.

Oksebjærggaard, Gyng H., 10.
 Oksie Herred 190, 285 f., 292, 390.
 Oksne, Tanum S., Baahus Len, 324.
 Oldeland, Anne, Hans Norbys, 193 f., 349, 359. — Hans 774. — Kristoffer se Gertrud Stigsdatter Ulfeldt.
 Oldenborg, Grevskab. Greve se Johan.
 Oldenbrock, Hans v., 189.
 Oldorph, Hans Lavridsen, Mag., Præst i Aarhus, 317, 419, 491.
 Ollerup, Ø. Flakkebjerg H., 542. —, Sunds H., 698.
 Olstrup, Gyng H., 257.
 Oluf Kræmmer i Slagelse 399. — Sukkerbager i Malmø 265. — paa Mødruvold Kloster 672. — Møenbo, Skibshøvedsmand, 38. — Andersen, Præst i Flade, 48. — Andersen, Skipper i Varberg, 216. — Andersen i Børsjø 740. — Andersen i Restad 538. — Andersen i Trønninge 23. — Andersen i Ønnerup 384, 403. — Bentsen i Paarup 23. — Bertelsen i Nakskov 210 f. — Boesen i Tibirke 272. — Eskesen i Ildved 752 f. — Hagensen i Paarup 23. — Hansen i Skørpinge 134. — Ibsen i Lyndbylille 564. — Jensen, Birkefoged i Frederiksborg Birk, 634. — Jensen i Tibirke 272. — Jensen i Tønnersø 23. — Jørgensen, Præst i Sæby, 693. — Knudsen, Herredsfoged i Slagelse og Flakkebjerg Herreder, 501 f. — Lavridsen i Kattinge 713. — Madsen, Degn i Volderslev, 208, 226. — Madsen i Erridsø 349. — Madsen i København 606. — Madsen i Slagelse 182. — Mortensen i København 367 f. — Nielsen i Allerslev 165. — Niel-

sen i Ammindrup 226. — Nielsen i Aspedt 77. — Nielsen i Gamløse 275. — Nielsen i Herlev 569. — Nielsen i Hillerød 740. — Olufsen, Raadmand i Aalborg, 691. — Pedersen, Lensmand p. Vardøhus, se Maaneskjold. — Pedersen, Skipper, 294. — Pedersen i Engelstrup 13. — Pedersen i Hesselby 9. — Pedersen i Æbeltoft 671. — Simonsen i Køllevraa 133. — Simonsen i Tibirke 272. — Steffensen i Ribe 16, 76. — Sørensen i Nærum 630. — Thomesen i Nykøbing p. M. 52. — Tuesen i Lund 605. — Vognsen 688.
 Olumstrup se Ormstrup.
 Ondløse, Merløse H., 3.
 — Skov, Merløse H., 3.
 Onse, Onse H., 760.
 — Herred 281 f., 394.
 Onslunde, Ingelstad H., 406.
 Onsved, Horns H., Sjælland, 320.
 Oppen, Baahus Len, 465.
 Orlof se Aarloug.
 Ormetofte, Gærs H., 199.
 Ormslev, Ning H., 98.
 Ormstrup, Langeland, 140.
 Orup, Tybjerg H., 425, 535, 564.
 —, Voldborg H., 450(?).
 Oseley, Thomas, i London 593.
 Oslo 127, 320, 691, 722. — Borgere 273.
 Osvald Drejer, Kongens Kammer tjener, 154.
 Otte von Köln i Ystad 190. — Fransen, Student, 307. — Kristoffersen i Nakskov 75. — Sørensen, Præst i Raarup, 688.
 Ottensø, Himle H., 257.
 Ottestrup, Ringsted H., 330, 339.
 Otting, Hindborg H., 242.
 Ourø, Horns H., 275, 326.
 Ove (Orre), Gyng H., 257.

- Overby, Vor H., 483, 504, 547.
 Ovesholm, Gærs H., 199.
 Ovid, Hans, i Aalborg, Kongens Sildesalter, 333 f. — Hans Sørensens i Albøgegaard 373. — Jakob, Tolder i Aalborg, 609.
 Ovre Mølle p. Halsnæs, Frederiksborg Len, 4, 244, 247, 684.
 Ovrebø, Nørre H., Laaland, 596.
 Ovstrup, Gern H., 197, 669 f.
 Ovtrup, Slet H., 698.
 Oxe, Anne, Frans Banners, 78. — Peder, hans Arvinger, 34 f., 408 f.
- Paarup, Tønnersø H., 23.**
 Paaske, Jens, Præst i Vejerslev, 256. — Kirstine Nielsdatter, Jakob Hasebarts, 622 f. — Lavrids i København 458. — Niels, Kannik i Lund, 690.
 Padborg, Hamner H., 341, 374, 425, 494 ff., 577.
 Palhusen, Hans, Kromaud ved Frederiksborg, 470.
 Palle Jakobsen, Møller i Sassebro Mølle, 171. — Jørgensen, Præst i Jerne, 380. — Lavridsen i Tommerup 229. — Pedersen, Foged over Fru Gørvel Faddersdatter Sparres svenske Gods, 14.
 Paludan, Johannes, Dr., i Viborg Kapitel 690. — Vilhelm Hansen, Præst i Viborg, 671, 734.
 Parsberg, Jfr. Anne, 66. — Jørgen 757. — Manderup, Lensmand p. Aalborghus, 1, 73, 179 f., 244, 305, 336, 438, 454, 608, 641, 689, 755, 758, 771; nævnes 25, 49, 56, 70, 77 f., 113, 177, 183, 192, 200, 215, 217 f., 225, 231, 235, 241, 255 f., 266, 287, 307 f., 311, 322, 334, 344, 355 f., 361, 378, 381, 385, 471, 493, 497, 514, 528 f., 549, 570, 577, 590, 611, 614, 669, 722, 725, 727, 732, 743, 746, 748, 753, 763. — Niels, Lensmand p. Roskildegaard, 34; jvfr. Lisbeth Sehested. — Valdemar, Lensmand p. Skanderborg og Aakær, 73, 129, 219, 247, 375, 739; nævnes 4, 25 f., 33, 42, 46, 57, 68, 70, 105, 116, 119, 130, 143, 175, 183, 422. — Verner 660.
 Partman, Morten, i Næstved 64.
 Paselick, Frederik, 660 f., 729 f. — Klavs 207, 331, 456.
 Patrisfjord, Bardastrands Syssel, Island, 146.
 Pawen, Johan, fra Danzig 570.
 Pax, Kristoffer v. Festenberg, Lensmand p. Holbæk, 123, 219, 486, 719; nævnes 3, 7, 52, 213, 514, 636. — Mogens 463, 466. — Peder 581.
 Pebringe, Fakse H., 49 f.
 Peder (Peter) Askebryder i Pedersborg 608. — Degn 419. — Murmand i Helsingør 563. — Møller i Nedre Mølle 4. — Remmesnider ved Frederiksborg Slot 35. — Skriver, Borgemeester i Nyborg, 271. — Skriver p. Antvorskov Slot 110. — Skriver i Valda 44, 51. — Skrædder i Paarup 23. — Skrædder i Præstø 440. — Vibeke Becks Skytte 660. — Smed i Bukkerup 213. — Sporemager i Helsingør 156, 204 f. — Tysk i Vor Klosters Mølle 654. — Augesen i Gandløse 267. — Andersen, Præst i Jersie, 398. — Andersen, Byfoged i København, 320, 629. — Andersen, Kongens Sanger, 218. — Andersen i Gusnava 740. — Andersen i Hulegaard 310. — Andersen se Morsing. — Andersen i Ønnerup 384, 403. — Bendsen

i Klage 202. — Bjørnsen, Morten Mogensen Mormands Tjener, 749. — Ejlersen, Høsttolder paa Falsterbo, 489. — Eskildsen, Sisemester i Holbæk, 222, 488. — Fransen i København 149. — Fransen i Viborg 544. — Fransen i Yding 654. — Hansen, Byfoged i Malmø, 99. — Hansen, Byfoged i Nakskov, se Slebou. — Hansen, Foged hos de svenske Bjelker, 531. — Hansen i Kongens Kantori 34. — Hansen, Skrædder i København, 432. — Hansen i Kongens Lyngby 159. — Hansen i Næraatorp 520. — Hansen i Nærum 267, 630. — Ibsen, Byfoged og Tolder i Nakskov, 223. — Ibsen i Tibirke 272. — Iversen, Dr., Kannik i Viborg, 602, 642, 774. — Iversen se Baden. — Jakobsen, Præst i Lyngø, 606. — Jakobsen, Tolder i Næstved, 222. — Jakobsen i Odense 703. — Jensen, Præst i Brandsted og Aasum, 15. — Jensen, Skovrider i Tyrsting H., 159. — Jensen i Aagerup 243. — Jensen i Brørdrup 524. — Jensen i Gederød 165. — Jensen i Kattinge 300. — Jensen i Ouderup 401. — Jensen i Otting, Sandemand i Hindborg H., 242. — Jensen i Rakkeby 104. — Jensen i Stadsgaard 198, 203. — Jensen i Vestkær, Sandemand, 364. — Jensen 766. — Jørgensen, Kordegn i Lund, 60. — Jørgensen, Tolder i Sømershavn, 224. — Keldsen, Kongens Skipper, 142. — Klavsen i Sabro 742. — Knudsen se Maaneskjold. — Kristensen Skriver i Aarhus, Renteskriver i Jylland, 223, 225. — Kristen-

sen, Raadmand i Aarhus, 620. — Kristensen i Aarhus 275. — Kristensen i Hindsels 656. — Kristensen i Randers 540. — Kristensen, Præst, se Winther. — Kristensen 699. — Lambertsen i Ribe 666. — Lassen i Arvestrup 569. — Lavridsen, Præst i Tygelse og Klagstrup, 606 f. — Lavridsen, Mag., Kapellan i Lund, 172. — Lavridsen i Risby, Herredsfoged i Smørum H., 374. — Lavridsen, Møller i Kals Mølle, 328. — Lavridsen i Køge 545. — Lavridsen i Ystad 47. — Madsen se Laxmand. — Mikkelsen, Vikar i Aarhus, 694. — Mikkelsen, Kapellan i Gamtofte, 768. — Mikkelsen i Lavø 657. — Mogensen i Brink 52. — Mogensen paa Tanderup 576. — Mortensen paa Strynø 304. — Nielsen, Kapellan i Visseltøft, 178. — Nielsen, Herredsfoged i Ramsø H., 609. — Nielsen, Hospitalsforstander i Randers, 439. — Nielsen, Høsttolder og Byfoged i Sømershavn, 489. — Nielsen, Hjulmand paa Frederiksborg, 151. — Nielsen i Aagerup 244. — Nielsen i Aarhus 621. — Nielsen i Flinterup 211. — Nielsen i Guldforhoved 539. — Nielsen i Navntorp 165. — Nielsen i Ormslev 98. — Nielsen i Tulstrup 770. — Olsen, Hører i Frue Skole i København, 620. — Olufsen i Gumperup 518. — Olsen (i Hillerød ?) 655. — Ottesen, Skovrider i Silkeborg Len, 67. — Pedersen, Præst i Rønne og Knudsker, 476. — Pedersen i Kongens Kantori, Degn i Tikøb, 31. — Pedersen i Folby, Ridefoged i Sabro H., 704, 741.

- Pedersen i Ringkøbing 576.
 — Pedersen i Vitved 119. — Povlsen i Gøstrup 538. — Rasmussen i Aagerup 252. — Sørensen, Dr., Prof., 37. — Terkelsen, Mag., Præst i Aarhus, 295. — Thomsen i Hørdum, Herredsfoged i Hassing H., 44. — Thomsen, Raadmand i Nykøbing p. F., 512. — Trudsen i Kvistelange 557.
- Pedersborg, Alsted H., 608.
 Pederstrup, Hammer H., 450.
 Pedholt, Ning H., 144.
 Pil, Jens, i Korsør 670.
 Pile Mølle, Tune H., 171.
 Piper, Hans, i København 458. — Hans, Kok i Køge, 242.
 Pjedsted, Holmans H., 609.
 Ploug, Jørgen, Tolder i Rødby, 223, 488.
 Podebusk, Klavs, 227 f., 264, 282, 332, 385, 533, 565, 645, 690.
 Pohl, Frans, 600 f.
 Polen 217 f., 757. — Konge se Sigismund.
 Poley, John, Kongens Ritmester, 593.
 Pommern 331, 500. — Hertuger se Bugislav, Filip Julius.
 Poppen, Rovert, i Vedaaen 52.
 Pors, Hans, 98, 773 f. — Klavs 82, 216, 364, 662, 726 f. — Jfr. Margrethe 727. — Rubek, Landsdommer p. Langeland, 1, 110, 113, 191, 509, 641, 646.
 —, Jens, Borgemester i Horsens, 62. — Mads Andersen, Mag., Præst i Ribe, 363, 749.
 Porskær, Hind H., 326.
 Porten, Walter v., i Middelburg 304.
 Portugal 376.
 Pose, Jørgen, 102.
 Possin, Anders, Møller i Aarhus, 40.
- Povislund, Koldinghus Len, 77.
 Povl Møller i Aarup Mølle 55. — Møller i Astrup Mølle 532. — Møller i Hagenskov Mølle 303. — Møller i Lundum Mølle 756. — Skriver, Raadmand i Aarhus, 34, 687. — Smelter paa Kronborg 182. — Abrahamsen, Borgemester i Nykøbing, 15, 512. — Andersen, Præst i Almind, se Winther. — Andersen, Slotspræst p. Skanderborg, 491. — Andersen, Student, 309. — Gulbrandsen p. Island 557. — Hansen i Vedaaen 52. — Jakobsen til Ørndrup se Harbou. — Jensen, Mag., 274. — Jensen, Byfoged i Rønneby, 489. — Jørgensen i Lilleballe 113. — Kristeussen i København 461. — Lavridsen, Skriver p. Antvorskov, 183. — Lavridsen i Lund 54, 254. — Mikkelsen i Trelleborg 628. — Mikkelsen i Trondhjem 113. — Nielsen, Raadmand i Odense, 484. — Nielsen i Aarhus 309. — Nielsen i Heselbjærg 460. — Olsen, Præst i Dalum, 247. — Pedersen, Mag., Kannik i Roskilde, 690. — Pedersen, Tolder i Svendborg, 222. — Pedersen i Tønnersø 23. — Rasmussen i Malmø 605. — Rasmussen i Pile Mølle 171. — Sørensen i Hørrup 346.
 Preusmand, Hans, Baadsmænd, 646.
 Prip, Kristen, se Barbara Vind.
 Præstø 440. — Borgere 440.
 Pugdøl, Elbo H., 57.
 Pugevig, Blekinge, 586.
 Pugholm, Aars H., 70.
- Qvalen, Ditlev v., 527, 558, 570, 612; jvfr. Sofie Lunge. — Øllegaard v., Breide Rantzaus til Bothkamp, 321, 622.

- Qvist, Anders, i Laholm Len 583.
 — Jesper Ingvarnsen, Præst i Lynge, 606. — Kort, Mag., Slotspræst p. Frederiksborg, 342, 419, 569. — Søren Nielsen, Præst i Mygind, 326.
- Qvitzov, Ejler, Landsdommer i Fyen og Lensmand p. Rugaard, 219, 259, 329, 450, 520, 689; nævnes 1, 48, 102, 110, 113, 147, 164 f., 168, 183, 189, 191, 456, 501, 641, 646, 734, 768. — Frederik 78, 202, 321, 343, 346, 416, 604, 622, 689; jvfr. Pernille Rud.
- Raade, Baarse H., 425, 496, 603, 614.
- Raadved, Vor H., 376.
- Raale, Knud, Kromand ved Skanderborg, 105 f., 194, 573.
- Raarup, Bjørge H., Jylland, 688.
- Raasted ved Sæby 484 f.
- Rakkeby, Sønder H., Mors, 104.
- Rakkestad, Bjørn, i Norge 460 f.
- Raklev, Niels, i København 367 f.
- Ramel, Henrik, Lensmand p. Aarhus og i Villands Herred, 1, 73, 155, 179, 244, 462, 533, 641, 689, 757; nævnes 4, 7, 113, 146, 192, 203, 325, 356, 369, 437, 458, 515, 546 f., 631.
- Ramløse, Holbo H., 291.
- Ramme, Vandfuld H., 592.
- Rammegaard, Vandfuld H., 704.
- Ramsing, Rødding H., 136, 378.
- Ramsø Herred 65, 201, 362, 609.
 — Herredsfoged se Peder Nielsen.
- Ranch, Hieronymus Justesen, Mag., Præst i Viborg, 671, 704.
- Randers 114, 116, 127, 319, 530, 633, 753, 755, 763. — Borgere 218 f., 311, 540, 697. — Hospital 261, 439, 697, 755 f.; Hospitalsforstandere se Anker Povlsen, Peder Nielsen.
- Randrup, Lø H., 694.
- Randrupgaard, Middelsom H., 424.
- Ranildsholm, N. Broby S., Salling H., 343.
- Rantzau, Bendiks, Lensmand p. Aastrup, 537, 612, 650, 687, 774, 776; nævnes 79, 85, 131, 237, 514, 667. — Brejde, Statholder i København og Lensmand p. Møen, 1, 100, 125, 179, 227, 244, 438, 533, 562, 566, 641, 652, 689, 771; nævnes 5, 7, (13), 32, (33), (59), 79, 86, (89), 97, 99, 113 f., 122, 128, 142, 144 f., 155, 169, (188), 193, 204, 210, 229, (249), 260, 269, 273, 305, 311, 340, 345, 347, 350—353, 356 f., 367, 372, 381 f., 418, 444, 446, 459, 494 f., 497, 512, 514, 521 f., 527, 538, 590, 596, 631, 650, (723 f.), 743, 745 ff., 754 f., 759, 763, 776. — Brejde til Bothkamp se Øllegaard v. Qvalen. — Drude Kajs datter, Oluf Munks, 480, 559. — Frans, Lensmand p. Silkeborg, 66, 73, 462, 602, 608, 642, 756, 772; nævnes 5, 29, 34, 39, 49, 80, 86, 97 f., 107, 114, 116, 120, 122, 124, 193, 210 f., 218, 232, 256, 293, 305, 355, 395, 424, 430, 440, 448, 514, 539, 584, 590, 614, 714, 718, 724, 735, 737 f., 741, 747 f., 753, 758, 760, 764, 767, 770, 774 f., 778. — Gert, Statholder i Hertugdømmerne, 227, 462, 533, 566, 748; nævnes 21, 182, 203, 514, 522, 597, 659 f., 751. — Godske 357, 360, 390, 480, 610, 612, 638. — Helvig, Tage Thotts, 462. — Margrethe, Peder Rantzau, 705. — Peder 124, 250, 360, 390, 480 f., 530, 610, 705; jvfr. Margrethe Rantzau. — Thomas 360.

- Rask, Nim H., 193.
- Rasmus Fisker, Skovrider i Skanderborg Len, 73. — Hjulmand 8. — Kok ved Skanderborg 325. — Møller i Allerslev 165. — Skriver i Køge 397. — Islænder i København 367 f. — Andersen i Brordrup 524. — Bendsen, Skipper, 281. — Fransen i Tibirke 272. — Hansen Bogense, Præst i St. Jørgens og Sørup, 392. — Hansen, Byfoged og Semester i Elleholm, 224, 489. — Ibsen i Lyngby 29. — Jensen, Borgemester i Nykøbing p. F., 512. — Jensen i Bjødstrup 130. — Jensen i Præstø 440. — Jørgensen i Allerslev 165. — Lavridsen, Præst i Lyngø, 431. — Lavridsen, Byfoged i Bogense, 488. — Lavridsen i Viderup 130. — Lavridsen, Hospitalalem, 9. — Ludvigsen i Malmø 633. — Nielsen, Dyrevogter i Skanderborg Len, 436. — Nielsen i Batstrup 769. — Nielsen i Fajstrup 741. — Pedersen i Aagerup 252. — Pedersen i Elvær 197. — Pedersen i Odder 777. — Rasmussen i Gjessing Mølle 700. — Torkildsen i Helsingør 546.
- Ravn, Hans Mikkelsen, Præst i Dreslette, 538 f.
- Ravnholt, Ning H., 693.
- Ravnsbjerg, Hammer H., 425, 496.
- , Skads H., 615.
- Rebelbjerg, Bjærg H., Skaane, 205, 518.
- Rebock, Kasper, i København 41.
- Rediche, Klavs, Byfoged i Sølvitsborg, 224.
- Reedtz, Peder, Lensmand p. Saltø, 3, 97, 106, 139, 226, 462, 548; nævnes 7, 15, 168, 209, 276, 299, 318, 346, 459 f., 514, 518, 537.
- Ref, Havn paa Island, 30.
- Refs Herred 238.
- Refs hale, Hids H., 767.
- Refs høj, Gram H. — D a t. 612.
- Regel Jørgensen i Malmø 769.
- Regnerød, N. Asbo H., 291.
- Reiminch, Herman, Apoteker i Kolding, 49.
- Reinestadir Kloster, Island, 553.
- Reinholt, Hans, i Sorø Skole 726.
- Rejns Kloster, Norge, 411.
- Reinschat se Rindschat.
- Rejstrup, Merløse H., 483.
- Rekkende, Baarse H., 165.
- Rendsborg 250. — Borgere 252. — D a t. 748.
- Rerslev, Løve H., 58.
- , Onse H., 370, 434.
- , Tune H., 450.
- Resen, Hans, Professor ved Universitetet, 212, 334, 359, 765.
- Resen, Skodborg H., 432 f.
- Restad, Høgs H., 538.
- Revbjærg, Langeland, 176.
- Reventlow, Henning, Lensmand p. Skivehus, 73, 202, 204, 219, 374, 376, 486, 711; nævnes 170 f., 283, 328, 355, 394, 413. — Magdalene, Henrik Holcks, 164. — Margrete, Erik Krabbes, 433, 456.
- Revinge, Halmstad H., 333, 652.
- , Torne H., 591.
- Rhøling, Wolf, i Leipzig 355.
- Ribe 16, 41, 44 f., 127, 246, 610, 763; nævnes 42 f., 129 f., 141, 252, 319, 350, 357, 526, 642, 686, 705, 771. — Borgemestre se Keld Jørgensen, Niels Povlsen; Raadmænd se Anders Sørensen, Niels Hansen Grisbæk, Hans Jessen, Hans Hegelund, Bertel Struck. — Borgere 16, 76, 108,

- 246, 252, 363 f., 477, 545, 610, 722, 730, 734 f. — Helliggejsthus 63. — Domkirke 41, 43, 108, 180, 230 f., 363, 386 f., 418 f., 464, 470 f., 523, 591, 625, 647, 671. — Kapitel 45, 82, 230 f., 363, 386, 419, 523, 623 ff., 641, 648, 664, 668, 690, 749, 762. — Vor Frue Kloster 76. — Mølle uden for Nørre Port 363 f. — Møgel Enge 591. — Provsti 108, 739.
- Ribe, Villands H., 660, 696.
— Stift 1, 2, 113, 180, 361, 387, 641, 722, 734. — Superintendent se Peder Jensen Hegelund.
- Riberhus Slot og Len 41, 85, 350, 603, 754; nævnes 16, 45, 76, 125, 219, 241, 341, 354, 503, 514.
- Riber, Hans, Borgemester i Horsens, 232. — Kristen, Byfoged i Ystad, 488. — Niels Hansen, Klavs Myltings Foged, 208, 226.
- Richert, Jakob, 634.
- Riga 142. — Borgere 263.
- Riis, Kristen, Slotsfoged p. Bygholm, 136, 466, 775.
- Rikard Jakobsen, Skomager i København, 464. — Knudsen se Seebblad.
- Rikard, Peter, se Peter Rucker.
- Rimsø, Nørre H., Randers A., 400.
- Rind, Hammerum H., 53.
- Rindschat, Sivert, Friherre, 53, 326, 391, 672, 708 f., 729, 740 f., 754 f., 758, 760 f., 773; jvfr. Magdalene Munk.
- Ring, Hammer H., 450.
—, Tyrsting H., 681, 687, 757.
— Kloster 46, 197, 490.
- Ringgive, Nørvang H., 609.
- Ringkøbing 122, 127, 319, 698, 702, 714. — Tolder og Sisemester se Silvester Bieske. — Borger 576.
- Ringsted 166, 242, 339, 499.
— Kloster (Len) 266, 277, 279 f., 300, 381, 564, 590, 594, 636; nævnes 95, 159, 204, 259 f., 448 f., 465, 514, 570 f., 724.
— Herred 134, 201, 339, 362.
- Ris Birk, Vor H., 768.
- Risby, Hans Nissen, 363.
- Risby, Smørum H., 373.
- Ristenæs, Bahus Len, 635.
- Robert Petersen, Kongens Skibsbygger, 215.
- Rode, Helmer, i København 299.
- Rodsted, Hornum H., 564.
- Rodsten, Markvard Jensen, 228.
- Rodt, Roluf, Skipper i Danzig, 266 f.
- Roer, Himle H., 257.
- Roggen, Hans, Hospitalsforstander i København, 362.
- Roholte, Fakse H., 683.
- Rold, Søren, i Holløse, Herredsfoged i Holbo H., 252.
- Rold, Hindsted H., 758.
- Rolfstorp, Høgs H., 574.
- Rolli, Knud, se Raale.
- Romlund, Nørlyng H., 254.
- Rommestorp, Gyng H., 557.
- Romsdals Len, Norge, 221, 275, 487.
- Romsgaard ved Vejle 258, 402.
- Romsø, Bjærg H., Fyen, 78.
- Rorslev, Vends H., 688, 768.
- Rose, von der, Adelsdrenge, 673.
- Rosenggaard, Alhed, Hartvig Høckens, 534.
- Rosengjedde, Aage Lavridsen, 227 f. — Korfits Lavridsen se Inger Mogensdatter Falster.
- Rosenkrantz, Aksel Eriksen, 160, 313 f., 463, 533. — Aksel Nielsen 29, 59, 73, 282, 390, 622, 710; jvfr. Ellen Jensdatter Juel. — Birgitte (Berete) Eriksdatter, Mogens Juels, 475, 651. — Birgitte Folmersdatter, Klavs

- Glambeks, 193, 463. — Birgitte Timmesdatter, Niels Kaas's, 29, 178, 200, 399. — Børge 227, 318, 497, 534, 561, 566, 574, 596, 617, 628, 651. — Gert se Anne Friis. — Holger se Karen Gyldenstjerne. — Holger Jørgensen til Rosenholm 315, 326, 345, 404, 462, 683, 689, 727. — Jakob, Lensmand p. Nyborg, 73, 164, 247, 462, 465, 689; nævnes 19, 21, 40, 48, 54, 60, 65, 78, 82, 86 f., 95 f., 103, 114, 145, 149, 158, 173, 176, 182, 205, 207, 214 f., 262, 265, 303, 305, 307, 329, 342 f., 346 f., 349 f., 396, 425, 446, 456, 461, 470, 489, 494, 505, 508 f., 514, 519 f., 527, 535, 541, 550, 558, 571, 603, 614, 625, 696, 698, 703, 725, 731, 750, 761. — Karsten 130. — Kristoffer 42, 130. — Lisbet, Anders Thotts, 160, 209, 228, 282, 352, 463. — Margrete, Hans Johansen Lindenovs, 236, 463, 533, 727. — Niels Akselsen 622. — Otte Kristoffer 143, 436 f., 462, 686, 689, 702. — Regitse, Gjord Pedersen Galts, 85, 121, 463, 483, 504, 547. — Tim se Karen Kristoffersdatter Viffert.
- Rosensparre, Oluf, Lensmand p. Mariager Kloster, 1, 37, 73, 171, 176, 179, 244, 438, 462, 573, 628, 641, 689, 727, 755 f., 771; nævnes 22, 33, 76 ff., 114, 117, 175, 200, 228, 322, 353, 355 f., 400, 467, 498, 514, 636, 687, 695, 742, 748, 752, 766.
- Rosenvinge, Henrik Mogensen, 316. — Mogens Henriksen, Borgemeester og Hospitalsforstander i Odense, 25, (331), 500, 510, 551, 584. — Morten Jensen, Tolder i Helsingør, 87, 139, 245, 286, 293, 374, 421, 635, 653; nævnes 369, 402, 417, 563, 567. — Niels Henriksen, Toldskriver i Helsingør, 87, 230, 418. — Villum Henriksen i Egebæk 442, 457. — Villum Mortensen, Toldskriver i Helsingør, 245, 374, 567, 653.
- Roskilde 71, 93, 99 f., 126, 319, 339, 450, 608, 763. — Byfoged se Anders Lavridsen. — Borgere 58, 600. — Duebrødre Hospital 206, 248, 329, 335, 339, 462; Hospitalsforstander se Niels Jensen. — Lille Hede 621. — Domkirke 2, 31 f., 74, 93, 100, 106, 145, 156, 230, 314, 329, 339, 393, 415, 418, 508, 631, 653, 661; Degnedømme 384, 393; St. Sigfreds Kapel 661. — Kapitel 2, 9, 37 f., 65, 74, 96 f., 106, 139, 167, 326, 339, 384, 415 f., 418, 560, 578, 625 f., 641, 661, 690, 702; Underup Pors 384, 393. — Gaard (Bispegaard) og Len 37, 49 f., 74, 140, 191, 244 f., 255, 277, 298, 320, 335, 364 f., 415, 420, 444, 450, 461, 468, 476, 578 f., 590, 616, 621, 646, 684; nævnes 7, 11 f., 34, 140, 167, 187, 204, 219, 247 f., 294, 398, 486, 501, 514, 600, 613, 638, 723. — Dat. 193. — Stift se Sjælland Stift.
- Ross, Hans, Skipper i Kbhvn., 30. — Herman i Helsingør 84. — Kristen, Skibskaptajn, 624.
- Rosted, V. Flakkebjerg H., 302.
- Rostock 209, 290, 431, 745. — Borgere 327, 563, 626.
- Rostrup, Ellen, Ove Skrams, 70, 143, 217, 256, 287. — Hans 650, 698. — Lavrids 490; jvfr. Kirstine Rud. — Sofie, Sten Brabes, 57.

- Rotfeld, Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's, 390 (jvfr. 779), 392, 709 f.
- Rotkirk, Henrik, 317.
- Rotninde (? Rønne), Bornholm, 14.
- Rotter von Münster i Lybæk 587.
- Rucker, Peter, Falskmøntner, 297.
- Rud, Ejler, 216, 349. — Johan, Lensmand p. Ørum, 73, 219, 279, 315, 324, 486, 561, 608, 686, 689, 711, 727, 748; nævnes 43, 48, 57 f., 142, 262 f., 283, 355, 391, 436 f., 514, 729. — Kirstine, Lavrids Rostrups, 99, 143. — Knud Eriksen, Lensmand p. Odensegaard, 73, 100, 111, 180, 193 f., 219, 247, 313, 318, 349, 359, 447, 462, 486, 508, 600, 608, 689, 712, 737; nævnes 1, 14, 25, 36, 40, 78, 80, 86 f., 113 f., 129, 133, 135, 164, 182, 205, 279, 305, 315, 328 f., 348 f., 361, 413, 507, 511 f., 514, 535, 546, 550 f., 560, 583 f., 590, 597, 603, 641, 673, 722, 725 f., 731—34, 744, 763, 765, 771. — Knud Jørgensen, Lensmand p. Jungshøved, 219, 266, 276, 310, 408, 533, 690, 713; nævnes 7, 34, 44, 133, 165, 259, 291. — Knud Ottesen († 1589) 202. — Korfits, 1606 Lensmand p. Hindsgavl, 247, 412 f., 462, 514, 630, 689, 746, 750. — Pernille Ottesdatter, Frederik Qvitzovs, 85.
- Rude, Sokkelunds H., 426.
- Rudkøbing 127, 319, 686. — Byfoged og Tolder se Sten Pedersen. — Borger 424.
- Ruf, Hans, 508.
- Rugaard, Sønder H., Randers A., 657.
- og Len 259, 289, 381, 426, 446; nævnes 167, 219, 305, 329, 486, 514. — Mølle 102, 694. — D a t. 96.
- Rumpe, Smørum H., 362.
- Rusland 19, 35, 154, 299. — Kejser se Boris Godonov.
- Russ, Hans, Skipper i Kbhvn., se Ross.
- Ry, Løve H., 483, 688.
- , Tyrsting H., 68, 73, 555, 702. — Birk 159.
- Rybjerg, Nørre H., Salling, 137.
- Ryde, Sønder H., Laaland, 383.
- Ryfylke Len, Norge, 284, 488.
- Rygen 207, 456.
- Rymund, Frans, Trommeter i København, 367 f.
- Ryslinge, Vinding H., 507.
- Rytter, Oluf, se Ide Munk.
- Ryomgaard, Sønderhald H., 651.
- Rær, Hillerslev H., 56.
- Rød, Niels, i Ribe 42.
- Rødby 75, 192, 446. — Tolder se Jørgen Ploug.
- Rødning Herred 242.
- Røde Mølle, Hjelmlev H., 195.
- Rødved, Villands H., 659, 696.
- Røgen, Gern H., 426.
- Røjerup, Aasum H., 541, 566.
- Rønne 14(?), 320, 476, 516. — Tolder se Esbern Kofod. — Borger 635 f.
- Rønneby 12, 224 f., 319, 489, 546, 558, 654. — Byfogder se Jens Brun, Povl Jensen; Tolder se Erik Rasmussen. — Borger 412.
- Rønninge, Aasum H., 103, 349, 426, 519, 541, 707, 732.
- Rønnov, Anne, Erik Hardenbergs, 140 f., 304, 319 f., 354, 463, 509. — Flores Jakobsen se Kirsten Hvas. — Karen, Jens Bildes, 84.
- Rønnovsholm se Tjæred.
- Røper, Hans, Kong Sigismund af Polens Tjener, 65.
- Rørum, Sønder-, Froste H., 384.
- Rørup, Vends H., 103, 349, 426.

- Sabro, Sabro H.**, 581, 742.
— Herred. Ridefoged se Peder Pedersen.
- Sachsen.** Hertug se Johan Kasimir. Kurfyrste se Christian.
- Saisovit, Isbrant de, Kaptajn p. Visborg**, 681.
- Sakse Olsen i Tikøb** 428. — Torsen, Foged i Maribo Kloster, 424.
- Saksild, Hads H.**, 468, 767.
- Sakskøbing** 319. — Byfoged og Sisemester se Jakob Lavridsen.
- Sal, Ginding H.**, 51, 137.
—, Hovlbjærg H., 668.
- Salby, Ramsø H.**, 389.
- Salleren, Hans, v. Brunsvig** 743.
- Sallerup, Oksie H.**, 352.
- Salling, Jylland**, 599.
— Herred, Fyn, 74, 343, 696.
- Sallingsunds Færge** 395.
- Salomonshøj, Bjærg H., Skaane**, 584.
- Salskov, Gærs H.**, 199.
- Salten, Vrads H.**, 67, 198, 752.
— Len, Norge, 221, 487, 716.
- Saltofte, Baag H.**, 601.
- Saltum, Hvetbo H.**, 448.
- Saltø Slot og Len** 7, 264, 514, 518.
— Birk 537.
- Sammer, Joakim, Falkefænger** hos Hertugen af Brunsvig, 774.
- Samsø** 37, 88, 104, 127, 209.
- Sandberg.** Anders, se Gertrud Krabbe. — Henrik se Kirsten Juel. — Jfr. Kirstine Tygesdatter 61. — Tyge 703. — Ulrik, 1603 Lensmand p. Lundnæs, (61), 68, 73, 397, 421 f., 486, 703, 754; nævnes 40, 51, 120 ff., 127, 130, 133 f., 137 f., 160, 173, 180, 219, 272, 354, 362, 385, 415, 477, 514, 539, 545, 578, 616, 624, 648, 660, 709, 729, 738, 740 ff., 748, 758, 760, 766, 773, 776 f.
- Sandbjærg, Oksie H.**, 332.
- Sandby, Gyngø H.**, 10.
—, Torne H., 591.
—, Tybjærg H., 425.
— Len, Ingelstad H., 766.
- Sandbygaard, Gyngø H.**, 10, 146, 325, 491, 573.
- Sanderum, Odense H.**, 254, 700.
- Sandfurt, Herman, i Berlin** 187.
— Valrav i København 187.
- Sandhammeren i Skaane** 659.
- Sandt, Augustinus, Præst i Helsingør**, 156, 205.
- Sarnick, Peder, Skipper i Stralsund**, 36.
- Sassebro Mølle, Alsted H.**, 171.
- Savbjærg ved Lindholm, Bare H.**, 300.
- Savonarola, Hieronimus**, 765.
- Saxo Grammaticus** 637.
- Scheppener, Kasper, von Benhausen, Fadbinder p. Kronborg**, 277.
- Schjellerup, Peder Jensen, Slotspræst p. Frederiksborg**, 631.
- Schlesien** 297.
- Schonborg, Henrik v., Bøsseskytte**, 743.
- Schult, Bernt, i København** 458.
- Schurmann, Johan, i København** 149.
- Schwabe, Nicolaus, Kongens Møntmester**, 85, 101, 111 f., 212, 334, 367 f., 422.
- Schwerin, David von, Rytterprofos**, 247.
- Scroterus, Jacobus, Jesuit**, 453.
- Sebber Kloster, Slet H.**, 70, 221.
- Seden, Aasum H.**, 703.
- Seebled, Rikard Knudsen, Raadmand i Odense**, 320, 572.
- Seefeld, Agate, Niels Skrams**, 136.
— Enevold 725. — Hans 420, 669. — Jakob se Sofie Bilde.
- Sehested (dansk Slægt), Anne Maltesdatter, Ove Lungen**, 199.

- Klavs Maltesen, Lensmand p. Arnsborg, 193, 227, 488, 534, 566. — Sten Maltesen, Lensmand p. Baahus, 1608 p. Varberg, 227 f., 379, 414, 442, 462, 533, 566, 573, 616, 641, 662, 664 ff., 689, 698, 700, 771; nævnes 76, 89, 185, 301, 324, 412, 437, 482 f., 515, 644, 648, 725, 755. — Thomas Maltesen 68, 73, 174, 178, 200, 264, 365, 390 ff., 399, 421, 580 f., 619, 667, 704, 709 f., 754 f.
- Sehested (holstensk Slægt), Enevold, se Margrethe Viffert. — Lisbet, Niels Parsbergs, 34, 159, 463. — Sivert 774.
- Seidel, Mikkell, Byfoged i Helsingør, se Mikkell Greve.
- Sejerslev, Nørre H., Mors, 118.
- Sejlstrup Slot og Len 215, 231, 274 f., 413, 440, 577, 687, 705; nævnes 56, 220, 355, 514.
- Sejrø 354.
- Sekstorp, Froste H., 574.
- Selde, Nørre H., Salling, 120.
- Selstrup, Hammerum H., se Silstrup.
- Selsø, Horns H., 369.
- Sengeløse, Smørum H., 616.
- Senjen Len, Norge, 221, 487.
- Seppelin, Kort, se Zeppelin.
- Serlin, Albret Kristoffersen, se Bodil Sørensdatter Mund.
- Sest, Anst H., 108, 767.
- Sidinchussen, Hans, Skrædder i København, 599.
- Sidsel Ibsdatter i Lille Binderup 375. — Nielsdatter, Lavrids Nielsens i Forlev, 234.
- Sigerslev, Stævns H., 543.
- Sigerslevvester, Lyngge-Frederiksborg H., 215.
- Sigmund, Konge i Sverrig og Polen, 65, (154), 217, 342.
- Silkeborg Slot og Len 75, 191, 210, 232, 336, 375, 445 f., 490, 534, 590, 735, 771 f.; nævnes 5, 49, 67, 80, 86, 116, 120, 122, 185, 193, 218, 256, 293, 305, 355, 395, 448, 514, 584, 608, 614, 647, 714, 724, 737 f., 747, 753, 756, 760, 775. — Slotsmøllen 107.
- Silm, Otto, i Hamborg 138.
- Silstrup, Hammerum H., 134, 362.
- Sim, Hjelmslev H., 741, 768.
- Simblegaard, Klemensker S., Bornholm, 586.
- Simsted, Rinds H., 606.
- Simmendrup, Ringsted H., 497, 594.
- Simmerbølle, Langeland, 176.
- Simon Kok 35. — Andersen, Præst i Sest, 108. — Mogensen, Birkefoged i Viby Birk, 200. — Pedersen, Præst paa Alrø, 196 f., 568. — Thomsen, Byfoged i Stege, 222, 488.
- Sindal, Vennebjerg H., 378.
- Sindbjerg, Nørvang H., 584.
- Sinklar, Anders, Lensmand p. Gladsakse, 282, 463, 656; nævnes 4, 30, 62, 78 f., 202, 208, 268, 287, 290, 321, 437, 443, 491, 515, 522, 546 f., 573, 589, 605, 622, 650.
- Sise, Nicolaus, tysk Kancelliforvandt, 469.
- Sitzewitz se Zitzewitz.
- Siwertz, Albrekt, i Hamborg 28.
- Sjur Markvorsen, Sysselmand p. Island, 283.
- Sjælland 6, 20, 117, 133, 286, 310, 319, 327, 329, 343, 345, 404, 464, 482, 486, 488, 498 f., 517, 527, 620, 690, 713, 722, 761.
- Landsting 1, 110, 113, 126, 191, 242, 499, 646, 670, 713.
- Stift 1, 2, 113, 180, 361, 641. — Superintendent se Peder Vinstrup.
- Sjø, Favraas H., 257.

- Skaane 4, 7, 25, 64 f., 67, 81, 83, 86, 89, 220, 240, 286 f., 385, 404, 412, 463, 482, 486 ff., 524, 526, 574, 642, 690, 713, 718 f.
- (Lunde) Landsting 1, 110, 113, 191, 202, 505, 597, 646, 713.
- Stift 1, 2, 113, 180, 641. — Superintendent se Mogens Madsen.
- Skaarup, Sunds H., 207, 214, 698.
- Skade, Mads Nielsen, 120 f. — Niels 541 f.; jvfr. Regitze Grube.
- Skadebuk, Hvetbo H., 241.
- Skads Herred 497.
- Skafttelev, Slagelse H., 88.
- Skaagen 127, 287, 307, 319, 418, 471, 570. — Borgemester se Niels Thomesen; Tolder se Søren Rasmussen. — Borgere 549. — Fyr 378.
- Skallerup, Baarse H., 165.
- Skam Herred 25, 507.
- Skamby, Skam H., 507.
- Skanderborg 555.
- Slot og Len 46, 75 f., 129, 149, 152 f., 175, 193 f., 195 f., 204, 293, 321, 325, 343 f., 361, 414, 434, 490 f., 534, 547, 573, 581, 658, 679, 687, 695, 700, 707, 714, 725 ff., 735, 739, 742, 753 f., 757, 764, 767, 771, 776 f.; nævnes 5, 26, 33, 67, 105, 116, 118, 130, 159, 183, 191, 197 f., 218 f., 232, 241, 336, 355, 448, 475, 514, 562, 588, 614, 619, 634, 712, 732, 737 f., 741, 744, 747 f. — Sparepenge 343. — D a t. 194—198, 731—778.
- Skanderup, Anst H., 111.
- Skannerup Mølle, Gern H., 424.
- Skånør 225, 319, 688, 763. — Tolder se Søren Mortensen.
- Skarholt, Froste H., 171.
- Skarpenbergs Gods i Salling 59, 220.
- Skarrild, Hammerum H., 134, 362.
- Skavbo, Lavrids, Mag., Superintendent i Stavanger, 607.
- Skave, Birgitte, Niels Krabbes, 227, 282, 534, 565. — Else, Peder Svaves, 365.
- Skee, Bahus Len, 682, 685.
- Skeeg, Frans, Byfoged i Sømmershavn, 224.
- Skeel, Abel, Niels Langes, 122. — Albert Hermansen 209, 391, 650, 667, 709, 753, 773 f., 776; jvfr. Anne Bjørnsdatter Kaas. — Albert Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltønderhus, 73, 180, 235, 350, 358, 448, 454, 462, 689, 695, 754; nævnes 1, 16, 40 ff., 44, 50, 82, 113, 121, 125 f., 219, 237, 241, 246, 259, 261, 341, 346, 354, 360 f., 366, 380, 385 ff., 410, 470, 497, 503, 514, 526, 529 f., 565, 603, 610, 632, 641, 673, 694, 722, 730 f., 734, 748, 763, 771. — Ingeborg, Otte Banners, 215, 220, 231, 274 f., 322, 337, 356, 360, 385 f., 428, 440, 454, 485 f., 727. — Jørgen, 1607 Lensmand p. Kallø, 235, 410, 448, 593 f., 750, 756; nævnes 650, 657, 671, 714, 744, 748, 777. — Karen, Peder Munks, 235, 397. — Jfr. Kirsten Albertsdatter 650. — Otte Kristensen 235, 410, 448, 687, 749. — Sofie Andersdatter, Johan Brockenhuuses, 26.
- Skejby, Hasle H., 742.
- Skelby, Tybjerg H., 632.
- Skellinge, N. Asbo H., 50.
- , Froste H., 47, 659.
- Skelskør 225, 319, 354, 429, 517, 542, 731. — Borgemestre se Ambrosius Ambrosiussen, Jens Eriksen; Byfogder se Hans Hansen, Jørgen Rasmussen; Toldere og Sisemestre se Ambrosius Ambrosiussen, Jens Eriksen, Her-

- man Lubbertsen. — Borgere 36, 59, 249, 388, 634.
- Skenkholt, N. Asbo H., 291.
- Skensved, Lille-, Ramsø H., 159.
- Skern, Bølling H., 137, 421 f. — Bro 121 f., 738, 766.
- Skerngaard, Middelsom H., 570.
- Skiberup, Vemmenhøg H., 290.
- Skibskjøg Havn, Helsingborg Len, 50.
- Skibsted, Hellum H., 378.
- Skielne Hovedgaard se Skerngaard.
- Skien 320.
- Skiffard, Nørre H., Randers A., 69.
- Skimmede, Merløse H., se Skinnede.
- Skinders Bro, Hald Len, 606.
- Skinkel, Gabriel, 488. — Morten 431, 465, 520, 560, 578, 593, 768. — Niels 465.
- Skinnede, Merløse H., 62, 494.
- Skipperslev, Gærs H., 727.
- Skive 127, 170 f., 479, 637. — Borgere 394.
- Skivehus Slot og Len 59, 345, 413, 711 f., 714, 754; nævnes 219, 222, 355, 486, 514, 599, 608.
- Skiverup, Vemmenhøg H., 740.
- Skivholme, Framlev H., 105, 194.
- Skivum, Aars H., 375.
- Skjoldborg, Hundborg H., 169.
- Skodborg Aa 42. — Herred 547, 703.
- Skomager, Hans Rasmussen, Mag., Professor, 690. — Jørgen, Dr., i tyske Kancelli 39, 508.
- Skore, Favraas H., 257.
- Skotland 38, 238, 460. — Konge se Jakob VI.
- Skov, Jens, Borgemester i Nykøbing p. Mors, 522 f. — Peder, Herredsfoged i Skyts H., 643.
- Skovby, Hammerum H., 134, 362. —, Skovby H., 183.
- Skovby Herred 167 f., 348.
- Skovbygaard, Halmstad H., 24.
- Skovdal Mølle, Tørrild H., 54, 589.
- Skovgaard, Anne, Morten Brocks, 561. — Frederik 92 f., 282; jvfr. Elline Krabbe. — Jørgen, kgl. Sekretær, 447, 482, 533, 551 ff., 760. — Jfr. Margrete 417.
- Skovgaard, Strø H., 654.
- Skovmølle, Hammer H., 542.
- Skovsbo, Odense H., 520, 531.
- Skovsgaarde, Dronninglund H., 169.
- Skram (Fasti), Erik, se Anne Vind. — Jørgen se Hilleborg Daa. — Lavrids se Maren Bilde. — Marine, Jakob Hardenbergs, 11, 292. — Mette Iversdatter, g. m. 1. Jørgen Munk, 2. Anders Skram, 397, 429. — Peder 60, 429, 704; jvfr. Anne (eller Mette) Hartvigsdatter Skram. — (Vaaben: en Enhjørning), Anders, 264, 323 f., 397, 429 f.; jvfr. Mette Iversdatter Skram. — Anne (eller Mette) Hartvigsdatter, Peder Skrams, 429. — Elsebe Nielsdatter, Eske Bildes, 136, 725, 767. — Hans Ovesen 143, 374, 490, 581, 584. — Jakob 264, 429, 469. — Karen, Lavrids Brockenhuus's, 520, 531, 707. — Jfr. Margrete 227 f., 533, 566. — Niels 136; jvfr. Agate Seefeld. — Otte Ovesen 143, 375. — Ove 217, 256; jvfr. Ellen Rostrup. —, Hans, Hovedsmand, 7.
- Skreflinge, Onse H., 482, 568.
- Skrinck, Johan, i Aarhus 76 f.
- Skrøbelev, Langeland, 354.
- Skroder, Hans, Foged p. Kronborg, 537.
- Skuderup, Baarse H., 420, 603, 614.

- Skuldelev, Horns H., Sjælland, 320, 330, 344.
- Skult, Jørgen, i Flensborg 442, 457.
- Skummeslev, Høgs H., 538.
- Skutar, Øfjords Syssel, Island, 553.
- Skymand, Johan, i København se Schurmann.
- Skyts Herred 170, 285 f., 390. — Herredsfoged se Peder Skov.
- Skænkelse, Lyngø-Frederiksborg H., 634.
- Skødegård, Anst H., 623.
- Skørping, Helligum H., 240.
- Skørpinge, V. Flakkebjerg H., 134, 736. — Mølle 50.
- Skørtinge Hovedgaard, Falster, 134, 178, 186, 201.
- Slagelse 222, 319, 509, 513, 717, 728. — Borgere 13, 182, 399, 509. — Hospital 496, 518, 729. — St. Peders Kirke 183. — St. Mikkel's Sogn 303. — Herred 308, 312, 498. — Herredsfoged se Oluf Knudsen.
- Slagslunde, Ølstykke H., 144.
- Slangerup, Hans, Dr., Professor ved Københavns Universitet, 250. — Oluf Hansen i Sorø Skole 250.
- Slangerup 155, 250, 488. — Borgemester se Markus Dorn; Raadmand se Hans Hansen; Byfoged se Lavrids Nielsen. — Borgere 13 f., 133.
- Slavs Herred 619, 623 f.
- Slebou, Peder Hansen, Byfoged i Nakskov, 223, 488.
- Slevig, By, 701.
- , Hertugdømme, se Sønderjylland.
- Slet, Ning H., 386.
- Sletager, Bjærge H., Skaane, 55.
- Slide Havn, Nørre H., Gulland, 618.
- Slimminge, Vemmenhøg H., 596, 628.
- Slinien, Lapland, 575.
- Slønge, Aarstad H., 462.
- Smidstrup, Tørrild H., 358.
- , Ingelstad H., 656.
- se Snidstrup.
- Smidt, Hans, 664.
- Smørum Herred 65, 362. — Herredsfoged se Peder Lavridsen.
- Snarested, Ljunits H., 46, 190, 492.
- Snede, Nørre-, Vrads H., 97, 769, 772.
- Snerthinge, Hammer H., 494, 599.
- Snestrup, Odense H., 214.
- Sneum, Skads H., 697.
- Snevre, Merløse H., 382, 407.
- Snidstrup Hovedgaard, Halland, 22 f., 297, 318.
- Snøde, Langeland, 176.
- Sofie, Frederik II's Dronning, (11 f.), 106, (177), 178, (276, 364, 421, 517), 620, (652), 707, (727).
- Sofie, Christian IV's Datter (f. og † 1605), (244), 332.
- Sogn, Bergenhus Len, 715.
- Sokkelunds Herred 65, 362.
- Solbjerg, Gyngø H., 257, 557, 713.
- , Løve H., 346, 382, 407, 416, 483, 497, 595.
- , Vemmenhøg H., 695.
- Solrød, Tune H., 397 f., 494.
- Sommer, Jens, i Sundby 148.
- Sonne Hansen, Præst i Ryslinge og Ellested, 507, 524.
- Sonnerup, Bjæverskov H., 425.
- Sorring, Gern H., 765 f.
- Sorø Skole (Kloster) og Len 311 f., 354, 387, 538 f., 563, 582, 606, 625, 668; nævnes 1, 4, 14, 23, 33, 35, 48, 58, 62, 78, 82, 116 f., 131, 141, 146, 159, 165, 179, 204, 207, 237, 250, 254 ff., 260, 271, 276, 299, 320 f., 343, 361, 363,

- 371, 382, 405, 424, 430 f., 442, 450, 468, 470, 564, 567, 572, 578, 587, 607, 644, 670, 674, 682, 685, 698, 701, 712, 721, 726, 748, 775.
 Sorø Birk 171, 514. — Birkefoged se Anders Holst.
 Sostrup (nu Benzon), Nørre H., Randers A., 669.
 Spaakonefjæld, Hunavattn Syssel, Island, 28.
 Spanager, Store-, Ramsø H., 206.
 Spanderup, Himle H., 597.
 Spanhan, Andreas, Bøsseskytte, 743.
 Spanien 369, 376, 692.
 Sparre (i Sjælland), Emmike, 670; jvfr. Bente Hjul. — Jens, Kongens Mundskænk, 496, 577, 594 f.
 — (i Skaane), Gabriel, 84, 221, 487; jvfr. Lisbet Trolle. — Hans se Dorthe Ahlefeldt. — Jfr. Klare 396. — Jfr. Sidsel 396.
 — (i Sverrig), Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, 3, 6, 14, 83 f., 104, 227 f., 282, 351 ff., 372, 459; nævnes 4 f., 10, 18, 61, 285, 287, 295 f., 338, 398, 414.
 —, Arent, til Luchtefeldt, tysk Adelsmand, 84.
 Sperringgaard, Hundborg H., 172.
 Spickerman, Villum, i Odense 602.
 Spiegel, Hans, 30, 79, 202, 321, 622; jvfr. Hilleborg Hansdatter Lindenov. — Lisbet Hansdatter, Klavs Bilde, 384.
 Spiegelberger, Billedsnider, 747.
 Splid, Eline, i Ribe 477, 545.
 Sporup, Gern H., 669 f.
 Spotofte, Langeland, 176.
 Spragelse, Tybjærg H., 177.
 Sprid, Povl, i Salomonsøj 584.
 Sprogø 686.
 Staarup, Ods H., 495.
 Staarupgaard, Fjends H., 59.
 Stabberup, Onse H., 370.
 Stabrand, Sønder H., Randers A., 373.
 Staby, Ulvborg H., 175.
 Stade, Borgere 214.
 Stadil, Hind H., 704.
 Stadsgaard (nu Konstantinsborg), Ning H., 45, 198, 203.
 Stafrofski, Focas, 493; jvfr. Eline Olufsdatter.
 Stafsinge, Favraas H., 543.
 Stage, Hans Jørgensen, Præst i Ørsted, 508.
 Stagstrup, Hassing H., 315.
 Stange, Johan, 231.
 Stangenes, Lapland, 575.
 Stangenette, Hans, se Mette Eriksdatter Urne. — Karen, Klement Sørensens, 357, 661.
 Stårby, S. Asbo H., 760.
 Starup, Førs H., 482, 568.
 —, Øster-, Brusk H., 109.
 Stavanger 320, 573. — Bispegaard 607. — Da t. 607.
 Staverlund, Salling H., 82.
 Staverskov, Fasti, se Kristence Krag.
 Staverskov, Bjærg H., Fyen, 603.
 Stavning, Bølling H., 160.
 Stavtrup, Ning H., 105.
 Stedje, N. Bergenhus A., 681.
 Stedste (?), Lø H., 694.
 Steen, Hans, 564. — Kristoffer i Sorø Skole 564. — Lavrids, Byfoged i Aarhus, 200.
 Steffen (Stefan, Staffen) Ipsen, Styrmand, 187. — Madsen, Sporemager, 9. — Olsen se Gere.
 Stege 319, 340. — Byfoged se Simon Thomesen; Tolder og Sismester se Niels Hansen.
 Stegehus Slot og Len 7.
 Steimart, Hans, 33.
 Steiner, Henrik, i Pommern 84.
 Sten Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehested. — Pedersen,

- Byfoged og Tolder i Rudkøbing, 223, 488.
- Stenbock, Svante, svensk Adelsmand, 372.
- Stenderup, Tyrstrup H., 623 f., 648. — D a t. 610.
- Skov, Tyrstrup H., 522.
- Stengaard, Langeland, 140.
- Stensaa, Halland, 239 f., 330 f.
- Stensby, Baarse H., 332.
- Stensen, Hans, 343. — Kristoffer 343.
- Stenstrup, Alsted H., 137.
- , Hammer H., 603, 614.
- Stenstrupgaard, Aarstad H., 24.
- Stenum, Lille-, Ulvborg H., 391.
- Stenumgaard, Ulvborg H., 391.
- Stephanius, Hans, Mag., Forstander for Sorø Skole, 668; nævnes 669, 674, 682, 685, 698, 701, 712, 721, 726, 748, 775.
- Stettin 332, 500.
- Stillinge, Kirke-, Slagelse H., 497, 595.
- Stockholm 71, 83.
- Stoense, Langeland, 354.
- Stokkemarke, Sønder H., Laaland, 212.
- Storeheddinge 414, 623. — Byfoged se Lavrids Godicke.
- Stovby, Bjørge H., Jylland, 702.
- Stovstrup, N. Horne H., 121.
- Straale, Ulf, se Grip.
- Stralsund 294, 535, 745. — Boregere 36.
- Strandby, Gislum H., 288.
- Strandhusene, Skaane, 257.
- Strandskov, Bovense S., Vinding H., 541, 566.
- Strønge Madsen, Foged p. Færøerne, 441.
- Street, Slet H., 698.
- Strekhals Gods paa Thy og Mors 215, 274 f.
- Strelev, N. Horné H., 697.
- Strichborn, Kasper, v. Breslau, Bøsseskytte, 743.
- Strozzi, Hieronymus, Bandit fra Venedig, 500.
- Struck, Bertel, Raadmand i Ribe, 363, 666.
- Strynø, Sunds H., 140, 166, 304, 509.
- Strø, Strø H., 80.
- Strøllille, Strø H., 80.
- Strøm, Island, 27.
- Strøvelstrup, S. Asbo H., 644.
- Stubbekøbing 81, 223, 319. — Boregemester og Tolder se Kristoffer Pedersen. — Kirke 71.
- Stubberup, V. Flakkebjerg H., 308.
- Stygge, Anne, Niels Juuls, 686. — Elline, Jens Kaases, 198, 617. — Hans Nielsen 131. — Jfr. Kirsten 63. — Movrids, Lensmand p. Lund p. Mors, 54, 67, 136, 220, 230, 256; nævnes 3, 29, 49, 51, 56, 104, 130, 213; jvfr. Anne Lykke. — Niels 106, 131, 221, 479, 487; jvfr. Else Munk. — Peder 598.
- Stævie, Torne H., 587 f.
- Stævns Herred 543.
- Støvring, Støvring H., 773.
- Suer, Niels, i Slagelse 13.
- Sundby, Nørre H., Mors, 98, 375.
- , Nørre-, Kær H., 493, 528 f.
- se Udesundby.
- Færge, Lyng-Frederiksborg H., 167, 187, 189, 229, 244 f., 294, 364 f., 440, 454, 476, 578 f., 591, 671, 684 f., 729.
- Surkær, Skodborg H., 616, 700.
- Suserup Mølle, Alsted H., 171.
- Svale, Jfr. Ermegaard, 33. — Gabriel 34.
- Svallerup, Arts H., 711.
- Svallev, Nørre-, Rønnebjerg H., 482.

- Svan, Peder, Salpetersyder, 5.
 Svaning, Abel Hansdatter, Dr. Anders Kristensens, 625.
 Svave, Jomfruene, i Bogense 164 f., 189. — Elsebe, Vincens Juels, 66, 365, 409, 559. — Mogens 13, 18, 318, 479, 645. — Peder 365; jvfr. Else Skave.
 Svedale, Oksie H., 332.
 Svend Gorressen i Væ 379. — Knudsen i Sorring 765 f. — Mogens, Tolder i Avaskær, 489. — Pedersen under Aasen 202. — Rasmussen i Odense Hospital 500.
 Svendborg 48, 127, 225, 305, 319, 449. — Byfoged se Jep Mortensen; Tolder se Povl Pedersen. — St. Jørgens Hospital 449.
 Svenderup, Fakse H., 496.
 Svenstrup, Ginding H., 701.
 —, Langeland, 354.
 —, Vester-, Hjortdal S., V. Han H., 706.
 —, Vemmenhøg H., 228 f.
 -- Gaard og Len, Ramsø H., 7, 371, 514.
 Sverrig 6 ff., 14, 32 f., 67, 71 f., 83, 104, 142, 217, 342, 464, 500, 531, 558. — Konger se Karl IX, Sigismund.
 Svinding, Niels, Sisemester i Kereminde, 223.
 Svinsbjerg, Nørre H., Laaland, 596.
 Svorbæk, Hads H., 70, 217, 256.
 Syve, Las, i Kobberup 104.
 Sæbberup, Hatting H., 119.
 Sæby 127, 319, 484 f., 693. — Hospital 485.
 Sæbygaard og Len, Løve H., 552, 564, 590, 595, 650; nævnes 270, 336, 425, 445 f., 486, 514, 522, 613, 724, 728.
 Sæder, Bjæverskov H., 2, 397.
 Sæmund Arnesen paa Island 28.
 Særslev, Skovby H., 123.
 Søbo, Salling H., 456.
 Søborg, Holbo H., 291.
 Søby, Gern H., 738, 742, 757 (?).
 Søddegård, Færns H., 366.
 Søholm, Stævns H., 66.
 Søllemarkgaard, Samsø, 427.
 Søllerød, Sokkelund H., 630.
 Sølvitsborg 320, 369, 545, 654. — Byfogder se Hans Thomesen, Keld Lavridsen, Kristen Pedersen, Klavs Rediche; Sisemester se Kristen Pedersen.
 — Slot og Len 184, 445, 590, 650, 656; nævnes 187, 198, 220, 283, 338, 351, 487, 515, 522, 592, 614, 654, 725. — D a t. 284, 585 f.
 Sømme Herred 65.
 Sømmershavn 268, 319, 565. — Byfogder se Frans Skeeg, Peder Nielsen; Tolder se Peder Jørgensen; Høsttolder se Peder Nielsen.
 Sønder Herred, Mors. Herredsfoged se Lavrids Povlsen.
 Sønderhaa, Hassing H., 398.
 Sønderholm, Hornum H., 70.
 Sønderjylland (Slesvig) 42, 45, 101, 367.
 Sønderside Fiskerleje, V. Horne H., 346, 363, 761.
 Sønderskov, Ginding H., 701.
 Sønderslev, S. Asbo H., 620. — Bro 62 f.
 Søndersø, Skovby H., 350, 426, 752.
 Sønderup, Hornum H., 744.
 Sønderupnørre, Slagelse H., 137.
 Søndervang, Hind H., 62.
 Sønderøkse, Ø. Han H., 497, 548.
 Søndfjord, Bergenhus Len, 715.
 Søndbord, Bergenhus Len, 715.
 Søndmør Len, Norge, 715.
 Sørbj, Vemmenhøg H., 549.
 Sørbymagle, V. Flakkebjerg H., 183.
 Sørebrod ved Søfde 365.

- Søren, Hr., i Brande 113. — Lademager i København 367 f. — Tolder 298. — Akselsen se Baden. — Andersen i København 266. — Andersen i Sorø Skole 117. — Bjørnsen i Slagelse 182. — Bondesen, Skriver p. Vardøhus, 476 f., 635 f. — Fransen i Hessel, Sandemand, 364. — Jakobsen, Kongens Drabant, 505. — Jensen, Foged p. Hegnet, 203. — Jensen i Højby 682. — Jensen i Ravnholt, Herredsfoged i Ning H., 693. — Jensen i Æbeltoft 671. — Jørgensen i Høve 135. — Jørgensen i Maarup 233. — Lassen, Præst i Balkager, 492. — Madsen i Saksild 468. — Madsen i Velling 77. — Mikkelsen, Ridefoged p. Malmøhus, 46 f. — Mogensen, Kapellan, 585. — Mortensen, Tolder i Skanør, 489. — Nielsen, Præst i Mygind, se Qvist. — Nielsen, Præst i Nibe, 746. — Nielsen i Boeslum 671. — Nielsen paa Frederiksborg 152. — Nielsen i København 690 f. — Olsen, Vikar i Roskilde, 126. — Olufsen, Delefoged i Mols Herred, 762. — Olufsen, Møller i Brede Mølle, 171. — Olufsen i Aahus 429. — Povlsen, Præst i Egtved, 37, 451, 664. — Rasmussen, Tolder p. Skagen, 555. — Rasmussen 333. — Sørensen, Grovsmed p. Kronborg, 579. — Sørensen, Skipper i København, 266. — Sørensen i Skive 394, 479. — Torkildsen i Snede 769. — Torsen i Ødsted 106. — Troelsen, Præst i Nordby p. Fanø, 571 f. — Udsen i Horsens Hospital 770.
- Sørup, Hammer H., 66, 425, 496. —, Ringsted H., 657.
- Søttrup, Aars H., 70.
Søvind, Vor H., 98, 483, 504.
- Taabdrup, Tyrstrup H., 238, 241.
Taagelund, Egtved S., Jerlev H., 349.
- Taagerup, Bare H., 483, 541. —, Holbo H., 253, 269. —, Ingelstad H., 290.
- Taarnborg, Slagelse H., 502.
Taars, Børglum H., 294, 461, 693.
Taarup, Bjerger H., Fyen, 706. —, Mols H., 636.
- Taastrup, Smørum H., 616. —, Stævns H., 543.
- Tade Henrik, Skipper, 33.
Tagemosegaard, Baag H., 598.
Tamdrup, Nim H., 324.
Tanderup, Baag H., 697. —, Hammerum H., 576.
- Tange, Ribe H., 674.
Tanke, Karsten, i Haderslev 129.
Tanum, Baahus Len, 324, 465.
Tapdrup, Nørlyng H., 734.
Tarp, Nørre-, N. Horne H., 120.
Taube (Due), Jfr. Anne, 388. — Johan 205, 207, 227, 282, 534, 566. — Jørgen 697, 710.
- Teglstrup Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 150, 278, 537.
- Tellier, Willem, Engländer, 181, 372 f.
- Tem, Vrads H., 770.
- Tepperup, Merløse H., 273.
- Terkel Jepsen, Herredsfoged i Kalslund H., 526. — Sørensen paa Marknergaard 706.
- Tersløse, Merløse H., 497, 594.
- Theophilus, Povl, Præst i Slagelse, 717. — se Nicolaus.
- Theuber, Ulrik, tysk Skolemester i Kbhvn., 93.
- Thiart Diriksen i Franeker 184, 303.
- Thide, Andreas, Lutenslager i Kbhvn., 458 f.

- Thilling, Hans, 286.
 Thisted 127, 319, 475, 693.
 Thomas Hjulmand 5. — Baahus, Kongens Skipper, 328. — Erik- sen i Ribe 610, 730. — Greger- sen, Møller ved Dronningborg Slot, 45, 261. — Hansen, Byfo- ged og Tolder i Helsingborg, 223, 276, 447, 489, 723, 745. — Jensen i Povelslund 77. — Jen- sen i Skovsgaarde 169. — Lav- ridsen, Raadmand i Aalborg, 691. — Madsen, Mag., Kannik i Lund, 419. — Madsen i Vejle 498. — Maltesen se Sehested. — Mikkelsen i Dal 466. — Peder- sen i Lille Gesten 109. — Povl- sen i Hornelund 120. — Ty- gesen i Fjeldholm 148.
 Thott, Anders, 160, 221, 227; jvfr. Lisbeth Rosenkrantz. — Birgit- te 228. — Else Andersdatter, Hans Lindenovs, 42. — Karen, Ove Brahes, 282, 462, 483, 526, 534, 541. — Korfits 24, 33, 169, 227, 533, 566, 628, 666. — Kri- sten 698. — Jfr. Margrete An- dersdatter 159. — Peder 227, 565, 715. — Jfr. Sidsel Anders- datter 159, 388. — Tage Ander- sen 159, 228. — Tage Ottesen, 1608 Lensmand p. Laholm, 462, 665 f., 680, 682 f., 720, 749; jvfr. Helvig Rantzau. — Tale, Gert Rantzaus, 388, 417.
 Thy 55 f., 215.
 Thyholm Provsti 56.
 Thümen, Eustachius v., Staldme- ster, Lensmand p. Svenstrup, 64, 73, 330, 335, 339, 462; næv- nes 7, 144, 371, 514, 609.
 Thøen se Højen.
 Tibirke, Holbo H., 272.
 Tidemand, Inger, Mogens Mogen- sen Juels, 461 f.
 Tidtke, Simon, i Horsens 738, 776. — Svend i Horsens 739.
 Tikøb, Lyng-Kronborg H., 31, 291, 428, 537, 658.
 Tim, Hind H., 232.
 Tingerup, Merløse H., 482.
 Tingør Kloster, Island, 557, 672.
 Tinkerdal, Hjerm H., 385, 415.
 Tipenii, Lapland, 575.
 Tirsted, Fuglse H., 596.
 Tirstrup, Sønder H., Randers A., 770.
 Tjæreborg, Skads H., 668.
 Tjæreby, V. Flakkebjerg H., 254, 767.
 Tjæred (nu Rønnovsholm), Børg- lum H., 235.
 Tjørneby, Nørre H., Laaland, 596.
 Tjørnerup, Gyngø H., 381.
 Toager, Himle H., 597.
 Tobøl, Malt H., 126, 132.
 —, Skads H., 497.
 Toderup, Skovby H., 265.
 Tofte, Gyngø H., 597.
 —, Rønnebjerg H., 482, 568.
 —, Skovby H., 167.
 Toftum, Vor H., 483, 504.
 Tokkerup, Onse H., 435.
 Tolne, Horns H., Jylland, 681.
 Tolstrup, Baarse H., 420.
 —, Vor H., 363.
 Tombs, Magnus, Trommeter, 345, 432.
 Tommerup, Jerrestad H., 229, 290.
 —, Odense H., 546, 712.
 Torbay, England, 580.
 Torben Gertsen i Lund 371. — Madsen til Hesleholm (Vaaben: en halv Buk med et Blad i Mun- den) se Margrete.
 Toreby, Sønder H., Laaland, 383.
 Torekov, Bjørge H., Skaane, 36.
 Torlundgaard, Halmstad H., 24.
 Toru, Hans, i Tommerup 229.

- Torndal, Søren Kristensen, Mag.,
Præst i Helsingør, 33, 254.
- Torne Herred 285 f., 292.
- Tornekrans, Klavs Nielsen, 161.
— Niels Mikkelsen 221.
- Tornelund, Langeland, 354.
- Torning, Lysgaard H., 375, 395,
398.
- Torp, Vester-, Vemmenhøg H., 483,
541.
— se Fristorp.
- , Lyng-Kronborg H., 588.
- Torpe, Langeland, 354.
- Torrerød, Færringtofte S., N. Asbo H., 291.
- Torsland, Norge, 469.
- Torslunde, Fuglse H., 682.
—, Smørum H., 616.
—, Tudse H., 168.
- Torsted, Førs H., 568.
- Torup, Allerup S., Aasum H., 541,
566.
—, Harager H., 760.
—, Lille-, Rinds H., 51.
- Toste Andersen i Løvel, Herredsfoged i Nørlyng H., 174.
- Tostrup, N. Asbo H., 518.
—, Merløse H., 636.
- Totterup, Gærs H., 385.
- Trøjbjerg Skov, Hjerm H., 385,
415.
- Trane, Anders, i Viborg 543. —
Kristen i Viborg 544. — Lavrids Jensen, Præst i Mariager, 174. — Niels i Viborg 544. — Peder Mogensen, Slotspræst p. Frederiksborg, 342 (jvfr. 779).
- Tranebjerg, Samsø, 61.
- Tranekær Slot og Len p. Langeland 305, 446, 514.
- Trebing, Liborius, Glasbrænder, 116, 584.
- Trehou, Gregorius, Kapelmester, 418.
- Trelde Skov, Elbo H., 522, 650.
- Trelleborg 25, 88, 170, 320, 369,
552, 654, 745, 763. — Sisemester og Byfoged se Johan Kløcker. — Borger 628.
- Trellerup, Bjærg H., Fyn, 564.
- Trellund, Peder, dansk Skolemester i København, 271, 492.
- Tressebølle, Langeland, 354.
- Troels Skomager i Skelskør 59. — i Tofte 597. — Madsen i Møgel-tønder Len 52. — Troelsen i Navntorp 165.
- Trolhatten, Luggude H., 760.
- Trolle, Børge, Lensmand p. Lundenæs, 59, 90, 143 f., 158, 161, 365, 559, 750. — Jakob, Lensmand p. Trondhjemgaard, 115, 227, 566; jvfr. Mette Høg. — Lisbet, Gabriel Sparres, 226 f., 282, 533, 566.
- Trollebogaard ved Kristianopel 656.
- Tromsø Len, Norge, 221, 487.
- Trondhjem 307, 320, 450. — Borgere 113, 511.
— Gaard og Len 26, 115, 487.
- Trosvig, Norge, 273.
- Truelstrup, Tyrsting H., 539.
- Truid, Organist i København, 47.
— Akselsen se Baden.
- Tryggelev, Langeland, 176.
- Tryggevælde Gaard og Len 49 f., 74, 191, 383, 414, 444 f., 590, 595, 599, 703; nævnes 7, 25, 39, 204, 219, 335, 486, 494, 514, 604, 608, 613, 632, 723. — Da t. 208.
- Træløse, Tybjerg H., 96, 482, 553.
- Træne, Gærs H., 199.
- Trøjborg Slot og Len 250, 360, 480, 530, 610, 612, 638, 705.
- Trønninge, Tønnersø H., 23.
- Tudse. Tudse H., 490. — Mølle 140, 298.
— Herred 362.
- Tue Jonsen i Emmerlunge 202. —
Tulssen i Solbjerg 557.
- Tue Mølle, Hads H., 526.

- Tulstrup, Gern H., 448, 770.
 —, Hammerum H., 165.
 —, Ning H., 770.
 Tune Herred 65, 362. — Herreds-
 foged se Peder Lytzw.
 Tureby, Fakse H., 206.
 — Birk 201.
 — Gaard og Len, Fakse H., 7, 39,
 43, 134, 165, 171, 186, 201, 206,
 486.
 Turø, Sunds H., 166.
 Tvede, Lille-, Hammer H., 425,
 496.
 —, Nørre-, Hammer H., 177, 408.
 Tværaa, Øfjords Syssel, Island,
 553.
 Tybjærg, Tybjærg H., 318, 340,
 420.
 Tyborøn, Refs H., 751.
 Tydinge, Gyng H., 257.
 Tyge Nielsen i Kolding 109.
 Tygelse, Oksie H., 63, 607.
 Tyrkiet 369.
 Tyrsting Herred 159, 196.
 Tyskland 22, 41, 72, 76, 81, 93,
 185, 189, 204, 209, 302, 328, 373,
 444, 535, 656, 755.
 Tyvelse, Tybjærg H., 168, 535,
 564.
 Tyvkær, Holmans H., 78.
 Tøger Mortensen, Præst i Viborg,
 se Hvas. — Pedersen se Løven-
 balk.
 Tølløse, Merløse H., 34, 408.
 Tønder, Jakob Pedersen, Byfoged
 i Kolding, 759.
 Tønder. Borgere 298 f., 306 f.
 Tønnes Urtegaardsmand paa Fre-
 deriksborg 152.
 Tønnersø, Tønnersø H., 23, 281.
 Tønsberg 320. — Byfoged se Kri-
 sten Jørgensen.
 — Len 193, 221.
 Tørrest i Vrangerup 538.
 Tørrild Herred 220.
 Tørring, Gern H., 118.
- Tørring, Skodborg H., 402, 434.
 — Birk, Vrads H., 756.
 Tøstrup, Nørre H., Randers A.,
 69.
 Ubbalt, Gyng H., 713.
 Ubberup, Strø H., 557.
 Udby, Arts H., 393, 711.
 —, Rugsø H., 297 f.
 Uddevalla 320.
 Udesundby, Lyng-Frederiksborg
 H., 148, 410.
 Udlængen, Øster H., Blekinge, 284.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, Lens-
 mand p. Københavns Slot, 1608
 p. Skanderborg, 80, 132, 149,
 164, 462 f., 561, 658, 668, 670,
 679 ff., 739, 754; nævnes 7 f.,
 94, 142, 158, 171, 177, 204, 247,
 267, 344, 362, 456, 493, 514, 522,
 550, 590, 595, 613, 616, 621,
 627 f., 683, 686 f., 700, 704, 707,
 714, 725 f., 737 f., 741, 747 f.,
 752, 756 f., 761, 766, 771 f., 776 f.
 Udsten Kloster, Norge, 219, 222,
 487.
 Udstrup, Vor H., 763.
 Ugelstrup, Voldborg H., 450.
 Ugerup, Aksel, Lensmand p. Ud-
 sten Kloster, 487. — Ove 199,
 228, 282, 320, 384, 392, 567, 571,
 645, 667, 690, 709, 740; jvfr.
 Kirsten Bjørnsdatter Kaas.
 Uggerslev, Skam H., 25.
 Uggestrup (Ugelstrup), Laaland,
 (? Ulslev) 662, 726 f.
 Ugilt, Vennebjærg H., 293, 693.
 Uglodie, Baarse H., 177, 408.
 Ukermundiske Hede i Pommern
 500.
 Ulf, Kristoffer, i Halmstad se
 Wulf.
 Ulfeldt, Anne, Movrids Emmik-
 sens, 175 f., 726, 774 f. — Beate,
 Holger Gagges, 90. — Frederik
 se Birgitte Marsvin. — Ger-

- trud Stigsdatter, g. m. l. Kristoffer Oldeland, 2. Ulfeldt Kristoffersen, 175 f. — Helvig, Mogens Gyldenstjernes, 388. — Holger 90. — Jakob Jakobsen, Lensmand p. Hindsgavl, 1605 p. Hagenskov, 73, 208, 219, 247, 259, 289, 313, 462, 486, 573, 608, 615, 638, 641, 643, 689, 691, 771; nævnes 183, 226, 303, 307, 320, 328, 396, 425, 449, 456, 504, 507, 511 f., 514, 528, 535, 541, 562, 600, 755. — Karl 90. — Kirsten Klavsdatter, g. m. l. Povl Abildgaard, 2. Morten Bølle, 126, 132. — Knud se Beate Hvitefeldt. — Korfits Jakobsen, Lensmand p. Korsør, 1605 p. Rugaard, 247, 259, 276, 289, 462 f., 486, 560, 689; nævnes 7, 31, 50, 133, 141, 182, 211, 249, 305, 346, 348, 413, 426 f., 514, 694, 706. — Kristoffer 462, 648. — Mogens, Lensmand p. Kronborg, 1604 p. Kristianopol og Sølvitsborg, 1606 Underadmiral, 109, 184, 247, 276, 300, 369, 438, 462, 533, 561, 659, 661, 690; nævnes 7, 15 f., 19 ff., 24, 31, 40, 62, 95, 98, 101, 142, 146, 186, 188, 198 f., 225, 228, 283 f., 323, 351, 384, 437, 458, 515, 522, 545, 558, 583, 590, 614, 626, 632, 648, 650, 654, 656, 725. — Ulfeldt Kristoffersen se Gertrud Stigsdatter Ulfeldt.
- Ulfeldtsholm, Vinding H., 505.
- Ulfstand, Gregers Holgersen, 222. — Gregers Truidsen se Karen Banner. — Holger Gregersen 124, 282 (?), 352, 360, 383, 534, 645. — Holger Jensen 92, 159, 282 (?), 360, 442, 573, 605, 645 f. — Ide, Falk Gjøes, 177 f., 228. — Margrete, Peder Juels, 248. — Melkior 124, 221, 227, 282, 462, 482, 533, 568, 645, 690. — Mette, Knud Grubbes, 411. — Tale, Povl Laxmands, 14, 125, 216, 220, 232, 352, 360, 380, 398, 414, 487, 606, 645.
- Ullerslev, Vinding H., 346.
- Ullerup, Skam H., 183.
- Ulslev, Vester- og Øster-, Musse H., 596, 662 (?), 726 f. (?).
- Ulvborg Herred 54, 97, 338.
- Ulvsaks, Hans Iversen, se Inger Basse. — Iver Hansen 377, 534.
- Underbom, Povl, Billedsnider i Landskrone, 533.
- Underup, Holbo H., 384, 393.
- Ungarn 268.
- Urndt, Helge, i Bahus Len 583.
- Urne, Jfr. Anne, 533. — Erik 95, 145, 209, 222, 487, 768. — Johan 221, 282, 309, 534, 716. — Jørgen 486; jvfr. Margrethe Viffert. — Klavs Eriksen 221, 358, 487, 716. — Knud Akselsen, Lensmand p. Ravnsborg og Halsted Kloster, 185 f., 228, 247, 254, 421, 533, 566, 568, 690; nævnes 134, 171, 211, 226, 274, 319, 323, 364, 501, 514, 596, 652, 662, 726, 763. — Lage, Landsdommer i Skaane, 36, 67, 72, 98, 282, 463, 533, 541, 586, 645, 690; nævnes 1, 8, 46, 48, 110, 113, 191, 276, 281, 292, 301, 357, 371, 377, 412, 429, 479, 482, 567, 580, 605 f., 641, 646, 706. — Lage til Sellebjerg 227, 565 f., 661, 707, 774. — Lisbeth, Johan Bockholts, 87. — Mette Eriksdatter, Hans Stangenettes, 357. — Mette Johansdatter, Aleksander Durhams, 190, 318.
- Ursula Mads Bucks 664.
- Usse, Egbert Hackes Enke i Kolding, 631.
- Utterup, Fleskum H., 382.

- Vaalse**, Falster, 340.
Vaargaard, Slet H., 750.
Vacke, Hans, i Flensborg 670. — Thomas i Flensborg 670.
Vadensø, Rønnebjerg H., 402, 760.
Vadsdals Jorder, Island, 557.
Vadum, Kær H., 166, 177.
Wahl, Abraham de, Skomager i København, 573, 652.
Valby, Holbo H., 146.
 —, Jerrestad H., 290.
 —, Vemmenhøg H., 596, 628.
Valbygaard (nu Juellinge), Stævns H., 365, 409.
Valda, Fjære H., 44, 51 f. — D a t. 22.
Valden, Høgs H. — D a t. 584 f.
Waldkirch, Henrik, Boghandler i København, 606 f., 637 f.
Vale (eller Vaal), Klavs de, i København 366 ff.
Valentin Graver 269. — Hopmand i København 367 f.
Valkendorf, Erik, Lensmand p. Højstrup, 411, 423, 534 f., 548, 565; nævnes 7, 43, 463, 487, 525 f. — Henning 221, 399, 462, 479, 689, 732; jvfr. Anne Brockenhuus. — Kristoffer 712.
Vallebjerg, Luggude H., 760.
Vallingrød, Nørre-, Merløse H., 630, 636, 761.
Walstorp, Henning, Skibskaptajn, 240, 333, 438, 652.
Valsøllille, Ringsted H., 137.
Valsømagle, Ringsted H., 299.
Walter, Hans, Borgemester i Nyborg, 346.
Walther, Hans, 321.
Vamdrup, Øster-, Anst H., 732.
Vamdrupgaard, Anst H., 123 f., 623, 630.
Vandel, Hans, Ridefoged p. Aalborg, 161.
Vandfuld Herred 547.
Vantinge, Bjerge H., Skaane, 257.
Vantinge, Salling H., 140.
Var Syssel Provsti 647.
Varberg 5, 19 ff., 188, 225, 243, 319, 396, 565, 567. — Sisemestre se Niels Holst, Morten Ødemark. — Borgere 215 f., 393 f. — St. Jørgens Hus 393 f.
 — Slot og Len 76, 188, 192, 227, 243, 258, 282, 371, 399, 445, 463 f., 481, 565, 567, 590, 597, 662, 664 ff., 716; nævnes 7 f., 11, 24, 41, 71 f., 89, 133, 182, 185, 203, 260, 306, 336, 398, 515, 725. — D a t. 21 f., 597.
Varde 50, 127, 262, 319, 632, 691, 694, 761. — Borgemester se Mads Jonsen; Byfoged se Hans Bartskeer. — Borgere 692 f.
Vardøhus Slot og Len 240, 394, 487, 574 ff., 716.
Warschau 217.
Wartendunck, Arent, i Helsingør 229.
Vartov Hospital, Sokkelunds H., 458, 627 ff., 632.
Vasspyd, Erik, 123, 273, 329, 341, 344, 363, 463, 678. — Just 363, 628.
Vatnløs, Island, 27 f.
Veberød, Torne H., 587.
Vedaaen, Lø H., 52.
Vedby, Nørre-, Falster, 177, 340, 408.
 —, Skovby H., 183.
Weddel, Richard, Skotte, 460.
Veddinge, Ods H., 653.
Vedel (Vejele), Anders Sørensen, Mag., Dekan ved Ribe Domkirke, 470, 637, 749.
Vedslet, Vor H., 193.
Vefinge, Skovby H., 183.
Veger, Peder, Bøsseskytte, 684, 743.
Vegerslev, Nørre H., Randers A., 400.
Vejby, Holbo H., 253, 291.

- Weidemer, Kort, i Hamborg 21.
 Weier, Jakob, i Helsingborg 478.
 Vejerslev, Hovlbjærg H., 256.
 Vejlbj, Hasle H., 199.
 —, Sønder H., Randers A., 739.
 —, Vends H., 604.
 Vejle, Hans Sørensen, Præst i Nyborg, (158). — Peder Asmussen, Skibskaptajn, 426. — Jvfr. Vedel.
 Vejle 127, 258, 260, 402, 631; nævnes 31, 108, 112, 319, 610, 735. — Borgemester se Klement Sørensen; Byfoged se Kort Andersen. — Borgere 46, 498. — Hospital 114. — Kirke 112. — Mølle 112. — Skole 626.
 Vejlegaard, Salling H., 193, 349, 359.
 Weiner, Ludvig, i tyske Kancelli 418.
 Vejringe, Falster, 318, 340.
 Vejrup, Bjærg H., Fyn, 175.
 Vejstrup, Gudme H., 520.
 Vejvad, Ulvborg H., 54.
 Veksø (Gundsømagle Sø, Løje Sø), Ølstykke H., 635.
 Velling, Holmans H., 77.
 — Skove, Tyrsting H., 441.
 Vellinge, Luggude H., 644.
 Vemb Skibrede, Norge, 222.
 Vemmenhøg, Vemmenhøg H., 617.
 — Herred 285 f., 390. — Herredsfoged se Anders Gregersen; Tingskriver se Hans Hansen.
 Vemmerlev, Skyts H., 572.
 Vendelbo Provsti se Vendsyssel Provsti.
 — Stift se Aalborg Stift.
 Vendele Jens Niensens i Birk 515.
 Vends Herred 258, 583.
 Vendsyssel 484, 497.
 — Provsti 230, 611, 647, 671.
 Venedig 500.
 Venge, Hjelmlev H., 740.
 Vennebjærg Herred 611, 696.
 Vennestad, Gærs H., 199.
 Venslev, Horns H., 661.
 Venstermand, Anne, Godske Brockenhuus's, 561. — Jørgen 227, 282, 565. — Karen, Frans Brockenhuus's, 74. — Morten, Lensmand p. Helgeland, 93, 144, 221, 463, 488, 628.
 Venusin, Jon Jakobsen, Mag., Professor, Forstander for Sorø Skole, 632, 647, 671; nævnes 102, 108, 563 f., 567, 572, 578, 582, 587, 606 f.
 Vermø, Rønnebjærg H., 482, 541, 568, 760.
 Verne Kloster, Norge, 222, 487.
 Werner v. Kleve, Apoteker i København, 324.
 Verninge, Odense H., 531.
 Vesby, Horns H., Sjælland, 661.
 Vese, Bro S., Baahus Len, 324, 465.
 Weskindt, Henrik, i Lybæk 429.
 Wesling, Morten, i København 422.
 Vespenø 32, 149, 423, 683.
 Vessige, Aarstad H., 186.
 Vessinge, Høgs H., 538.
 Vesteni, Jfr. Anna, 651. — Jfr. Dorothea 651. — Regitse, Otte Jensen Kaases, 752.
 Vestenskov, Sønder H., Laaland, 96.
 Vester Herred se Vester Horne H.
 Vester Mølle, Hjelmlev H., 196, 537, 659.
 Vesterby, Langeland, 176.
 Vesterbæk, Hvidding H., 686.
 Vestergaard, Ejby S., Luggude H., 205.
 —, Ø. Han H., 548.
 Vesterland p. Før 364.
 Vesterside Fiskerleje, V. Horne H., 751.
 Vesterslev, Kvinge S., Gyng H., 257.

- Vestersøen 281, 307, 542, 574, 576, 622.
- Vestervig Birk 58.
- Kloster 338, 355, 514, 713 f., 720, 751.
- Vestkær, Ø. Horne H., 364.
- Vette, Evert, i Flensborg 399. — Kort 399.
- Vetterslev, Ringsted H., 49, 96, 318.
- Viarp, Rønnebjærg H., 482, 568.
- Vibe, Kristen, 207, 363. — Mikkel, Raadmand i København, 32, 149, 367 f., 418, 432, 562, 674, 690.
- Wibelitz, Markus, Kongens Gartner, 443.
- Viborg, Anders Pedersen, 242. — Niels Thomsen, Præst i Gislum, 544.
- Viborg 127, 288, 699, 763 f.; nævnes 129, 235, 249, 323, 375, 390, 392, 397, 448 f., 452, 454, 498, 543, 634, 637, 642, 728, 735, 744, 753, 774. — Borgere 200, 378, 409 f., 543 f., 746, 764. — Apotek 128 f., 618. — Bispegaard 68, 703 f. — Hospital 495, 764. — Domkirke 31, 102, 416, 432, 495, 543, 602, 627, 671, 714, 734. — Kapitel 322, 367, 415, 627, 637, 641, 690, 734 ff.; Skals Præbende 31. — Graabrødre Kirke 734. — St. Hans Kloster 48, 136, 410 f. — D a t. 198.
- Landsting (1, 110, 113), 191, 238, 357, 390, 619, 646, 760 f., 776.
- Stift 1, 2, 113, 180, 361, 415 f., 627, 641, 722, 732, 753. — Superintendent se Niels Lavridsen Arctander.
- Viby, Bjærg H., Fyn, 603.
- , Ning H., 200.
- Birk. Birkefoged se Simon Mogensen.
- Videbjærg Skov 226.
- Viderup, Mols H., 130.
- Vidstrup, Vennebjærg H., 203, 703.
- Viffert, Aksel Tønnesen, 629. — Jakob se Anne Krause. — Karen Kristoffersdatter, Timme Rosenkrantz's, 178. — Margrete Akselsdatter, g. m. 1. Enevold Sehested, 2. Jørgen Urne, 125, 220, 572, 628. — Niels Jonsen 540.
- Viggistrup (?) 420.
- Wijk, svensk Herregaard, 531.
- Vilbjærg, Hammerum H., 617, 668.
- Vilhelm (Villum) Cornelsen, Bygmester, 25, 537, 595.
- Vilhelm Ludvig, Greve af Nassau, 643.
- Wilke, Morten, i Viborg 409 f.
- Vilkestrup, Ramsø H., 314.
- Villands Herred 7, 146, 192, 338, 458.
- Villebølle, Ribe H., 735.
- Willem, Johan de, i Hamborg 187.
- Villum, Dronningens Hofskrædder, 432. — Adriansen, Hollænder, 32. — Andersen, Raadmand i Malmø, 691. — Hansen, Præst i Viborg, se Paludan. — Henriksen i Egebæk se Rosenvinge. — Jakobsen i Amsterdam 46. — Mortensen, Toldskriver, se Rosenvinge. — Voltersen, Salpetersyder p. Gulland, 296.
- Villumke Falentins i Hillerød 655.
- Wilpe, Bartolomæus, Vinhandler i Korsør, senere Apoteker i Viborg, 225, 618, 634 f.
- Vilsherred (Vilseregaard), Halmstad H., 169, 257.
- Vilsted, Slet H., 220.
- Vilsunds Færg, Hundborg H., 395.
- Wilthagen, Kai, i Sorø Skole 748.

- Vind, Albert, 3, 111, 203, 327, 413, 704; jvfr. Elline Glambeke. — Anne, Erik Skrams, 592, 600 f., 668, 704. — Barbara, Kristen Prips, 619. — Henrik 292. — Jakob 3, 4, 34, 326, 450, 542, 560, 572, 671; jvfr. Else Høg. — Niels Albertsen, Kancellisekretær, 1606 Lensmand p. Bergehus, 4, 180, 493, 704, 716, 722.
- Vindbjærg, Favraas H., 543.
- Vindblæs, Slet H., 70.
- Vindeby, Nørre H., Laaland, 596.
- Vindeltoft, Langeland, 354.
- Vinderslev, Lysgaard H., 756.
- Vinderslevgaard, Lysgaard H., 440.
- Vinderup, Merløse H., 320. —, Tybjærg H., 497.
- Windesheim, Jørgen v., i Hamborg 28.
- Vinding, Holmans H., 626. —, Tyrsting H., 385, 414, 441, 770. —, Ulvborg H., 254. — Herred 346. — Herredsfoged se Peder Lerche.
- Vindinge, Vinding H., 208, 346. —, Neder-, Hammer H., 603, 614.
- Vinstrup, Peder, Dr., Superintendent i Sjællands Stift og Professor ved Københavns Universitet, 2, 29, 68, 101, (156, 328), 387 f., 413, 511, 690, 718.
- Winther, Jens, i Kristianopol 283. — Peder Kristensen, Præst i Høje og Flakkebjærg, 501. — Povl Andersen, Præst i Almind, 735.
- Vipperød, Merløse H., 273.
- Virke, Harager H., 526, 541.
- Virket, Falster, 318, 340.
- Virrestad, Jerrestad H., 290.
- Virum, Sokkelunds H., 639.
- Visborg, Hindsted H., 400. — Slot og Len 445, 595, 674—677, 681, 720; nævnes 54, 100, 166, 205, 306, 433, 617, 772.
- Visby, Gulland, 20, 54, 166, 320, 427, 440, 618. — Borgemestre se Hans Lynning, Niels Skabo; Tolder se Niels Skabo. — Borgere 36.
- Wiskert, Gabriel, i Hamborg 99. — Walter i Hamborg 99.
- Wismar 294, 535.
- Visseltoft, Gyngø H., 178.
- Vissenbjærg Birk, Odense H., 219, 289, 329, 348, 381.
- Vissing, Hjelmlev eller Tyrsting H., 68, 195. —, Nørre-, Hjelmlev H., 118, 426 (?). — Skov 441.
- With, Margrethe, i Møgeltønder 612, 687.
- Vitten, Sabro H., 633.
- Vittinge, Salling H., 359.
- Vitved, Hjelmlev H., 119.
- Vive, Hindsted H., 400.
- Vlieland, Holland, 401.
- Vliessingen, Holland, 562.
- Vog, Reinholt, 23.
- Vognsen, Jakob, 390. — Mikkel 391, 479.
- Vognstrup, Ulvborg H., 432.
- Voldbjærggaard, Hind H., 600 f.
- Voldborg Sørensdatter, Svend Knudsens i Sorring, 765.
- Voldborg Herred 66. — Herredsfoged se Niels Hansen.
- Voldby, Gern H., 80, 132. —, Nørre H., Randers A., 315.
- Volderslev, Odense H., 509.
- Wolf, Jakob Jakobsen, Mag., Læsemester i Odense, 744.
- Vollerslev, Bjæverskov H., 208.
- Vollum, Lø H., 357, 390.
- Volstrup, Jørgen, Grevinde Ebba Lilljehøks Fuldmægtig, 9.
- Volstrup, Dronninglund H., 169.
- Vor Herred 196, 756. — Klosters Mølle, Tyrsting H., 654, 741.
- Vorde, Nørlyng H., 254.

Vordingborg 225, 319, 718. — Byfoged se Jens Madsen.
 — Slot og Len 75, 189, 259, 336, 368, 408, 421, 425, 445, 553, 564, 594, 599, 614, 650; nævnes 7, 39, 163, 170, 218, 244, 514, 522, 549, 613, 723.
 Vorgaard, Dronninglund H., 356, 486.
 Worm, Jørgen Ernst, se Margrethe Bjørn. — Villum 490 f.
 Vormstrup, Slet H., 70.
 Vorup, Hundborg H., 729.
 Vosnæsgaard, Ø. Lisbjerg H., 680.
 Vraa, Bølling H., 173.
 —, Børglum H., 218.
 Vrads, Vrads H., 772.
 — Herred 120, 124, 771.
 Vram, Johan, Skovrider, 291.
 Vram, Nørre-, S. Asbo H., 482.
 —, Sønder-, S. Asbo H., 482, 503, 760.
 —, Vester-, Gærs H., 424.
 Vrangerup, Høgs H., 538.
 Vrangstrup, Tybjerg H., 318, 657.
 Vrannerup, Jerrestad H., 290.
 Vranum, Lysgaard H., 51.
 Vrigsted, Bjærg H., Jylland, 753.
 Vroe, Hans, i Klakkerup 534.
 Vrold, Hjelmlev H., 770.
 Vrøgum, V. Horne H., 565.
 Vrønding, Nim H., 46, 324.
 Wubleling, Povl, i Lybæk 587.
 Vudde, Villum, Kong Sigismund af Polens Tjener, 65.
 Wulf, Kristoffer, i Halmstad 599 f., 624.
 Wust, Herman, i København 422.
 Væ, Gærs H., 83, 207, 325, 369, 545, 647, 654. — Borgere 379, 424.
 Vær, Vor H., 168.
 Værebro, Sømme H., 635.
 Værlinge, Vester-, Skyts H., 377.

Ydby, Refs H., 598.
 Yding, Vor H., 119, 654.
 Ystad 17 f., 22 f., 25, 47, 223, 287, 319, 355, 369, 406, 446, 505, 545 ff., 654, 740, 746, 763. — Byfoged se Kristen Riber; Tolder og Sisemester se Klavs Sander sen. — Borgere 47, 190. — Nybro 576.

Zakarias Bartskeer i Præstø 440.
 — Tormundsen, Lagmand p. Færøerne, 663.
 Zechlin, Brandenburg, 459.
 Zeigel, Hans Kristoffer, 744.
 Zeppelin, Kort, 418.
 Zimmer, Eberhard, i tyske Kancelli 625 f.
 Zitzewitz, Thomas, 192, 203, 228, 553, 566.

Æbeltoft 127, 319, 584, 777. — Borgere 587, 671.
 Ægidius Lavridsen, Mag., Ærke-
 degn i Ribe, 42, 523, 690, 693 f.
 Ærebo, Knud Andersen, i Nak-
 skov 216.
 Ærø 262.

Ø Kloster (Oksholm), Ø. Han H., 215, 440.
 Øbakke (Eyrarbakki), Aanæs Sys-
 sel, Island, 21; jvfr. Ørbæk.
 Ødemark, Morten, Sisemester i
 Varberg, 489.
 Ødsted, Jerlev H., 106.
 Øfjords Syssel, Island, 554.
 Øja, Herrestad H., 286.
 Øksefjord, Island, 283.
 Ølgod, Thomas, i Varde 692 f.
 Ølgod, Ø. Horne H., 134, 427, 578,
 697.
 Øllingesøgaard, Sønder H., Laa-
 land, 82, 509.
 Øls, Hindsted H., 670.

- Olsemagle, Ramsø H., 11 f.
 Ølskøbing, Strø H., 470.
 Ølstrup, Bølling H., 70.
 Ølstykke Herred 362.
 Ølsø, Gørs H., 660, 696.
 Øløkke, Froste H., 301.
 Ømichen, Zakarias, Postmester p.
     Skanderborg, 198.
 Ønnerup, Vemmenhøg H., 228, 384,
     403.
 Ørbæk, Vinding H., 176.
 — Gods, Vinding H., 233.
 —, Island, 253; jvfr. Øbakke.
 Øresund 2, 33, 87, 95, 138 f., 154,
     166 f., 180 f., 216, 263, 267, 274,
     291, 315 f., 369 f., 372 f., 402,
     407, 418, 421, 429, 562 f., 567,
     580, 639, 653, 674, 701, 720 f.
 Øresø Mølle, Skippinge H., 55,
     532.
 Ørevad, Vandfuld H., 135, 362.
 Ørje, Rønnebjerg H., 482, 568.
 Ørkil ovre og nedre Mølle, Sunds
     H., 519.
 Ørndrup, Aars H., 776.
 Ørre, Hammerum H., 135, 362,
     617.
 Ørs, Skodborg H., 701.
- Ørslev, V. Flakkebjerg H., 767.
 —, Løve H., 459 f.
 —, Ringsted H., 497, 594.
 — Kloster, Fjends H., 69.
 — Mølle, Antvorskov Len, 503.
 Ørsted, Baag H., 260, 508.
 —, Ramsø H., 169, 255.
 Ørum, Vester-, Nørvang H., 125.
 — Slot og Len 43, 57, 219, 355,
     486, 514, 608, 748.
 Øsel 193, 488.
 Øslev, Fjære H., 221.
 —, Onse H., 366.
 Øsløs, V. Han H., 183.
 Øster Herred, Blekinge, 8, 67, 72,
     580, 591, 632, 656 f.
 — Herred se Øster-Horne Herred.
 Østerby, Lø H., 52.
 Østerdalens Len, Norge, 221.
 Østergaard, Knislinge S., Gyngø
     H., 257.
 Østerlevgaard, Odense H., 699.
 Østerskov, Hindsholm, 706.
 Østersøen 209, 294, 328, 342, 535,
     722 f.
 Østofte, Fuglse H., 670.
 Øvids Kloster, Førs H., 220, 295,
     443, 455, 474, 515, 644, 647.

Sagregister.

Aa, Udgravning og Regulering af tilstoppet, 239 f., 330 f., (383, 683).

Aarad 740. Aaraad sværges 756. Aaraadstov 526.

Accise se Sise.

Adel. Bornholmsk Adels Privilegier (348). Stadfæstelse paa den fynske Adels Statuter og Vedtægter 719. Adelsmænd skulle følge Kongen paa Rejse til Tyskland 72 f., 81. Adelsmand skal repræsentere Kongen som Fadder 459; ved Bryllup 541. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede Fyrster 39, 185 f., 420 f., 735. Adelsfruer skulle være til Stede ved Dronningens Nedkomst 14, 236. Adelsjomfruer skulle indtages i Dronningens Jomfrukammer 84 f., 388. Adelsmand anmodes om at tage Adeldreng i sin Tjeneste 420, 639 f., 673, 750, 752. Adelig skal sættes i Fængsel 729. Formildelse af Fængsel 403. Adelsmænd gøre sig skyldige i Drab 753, 773, 776. Strid mellem Adelsmænd 90, 106, 131, 143, 166, 324, 390, 467, 479, 729 f. Strid mellem Adels-

mænd og Præster 469, 730; mellem Adelsmænd og Bønder 480 f., 512, 530, 553, 610, 612, 638, 731 f. Jvfr. Mønstring, Rustning.

Alderdomsforsørgelse af kongelige Tjenere 379, 579; af Præster 768; af Degne 60. Jvfr. Hospital, Pension.

Almanakker se Bogvæsen.

Altergods 130.

Apothek 128 f., 271, 387, 618 f. Apothekere 49, 200, 324, 367 f., 418, 618 f., 634; fritages for kgl. og borgerlig Tynge 129, 618.

Arkeli. Kongens Arkeli paa Visborg 675. Bønder skulle give Kobber eller deres Kirkeklokke til Forbedring af Arkeliet 51. Kugler 21. Jvfr. Bøsser, Skyts, Tøjhus.

Arkelimester se Hans Kost.

Arkiv. Lensmænds Arkiver 47, 56, 111, 143, 204, 209, 259, 421, 424, 440, 491, 518. Stifts- og Kapitelsarkiver 34, 322, 419. Klostres Arkiver 48, 51, 76, 136, 204. Provstis Arkiv 11, 499. Kirkes Brevkiste 421. Private adelige Brevkister 47, 56, 62, 76, 232 f., 249, 356. 436, 600 f.,

- 710 f., 720, 774 f. Registrering af Breve 143, 204, 292, 421, 491, 720. Falske Breve 584 f., 671.
- Arrestation af Skibe i Sundet se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter adelige 3, 34 f., 43, 63, 87, 90, 213, 217, 235, 286, 321, 323, 336 f., 356, 385 f., 390, 392, 397, 408 f., 428 f., 434, 436, 452, 456, 558 f., 582 f., 612, 645 f., 650, 667, 705, 727 f.; efter uadelige 15, 75 f., 94, 126, 187, 216, 250, 252, 298 f., 306, 502 f., 505 f., 513, 520 f., 539, 543 ff., 561 f., 595, 615 f., 631, 642 f., 659, 722, 733, 746, 768 f. Arv, forfalden til Kronen, skænkes Arvingerne 260. Gaen fra Arv og Gæld 260, 479, 601, 726. Jvfr. Skifter.
- Astrag se Sten.
- Baadsmænd** se Flaaden.
- Baadstager 231.
- Baardag 346, 526.
- Bandolérrør 351.
- Barkmølle 139.
- Bartskærere 324, 644, 646, 649, 681. Kgl. Livbarber 248.
- Bededage 101, 109 f., 646.
- Befordring af Kongens Fadebur og Folk 15, 134. Klager over daarlig Befordring 490. Bønder fritages for at befordre Kongens Fadebur mod at befordre Rejsende med Kongens Pas 11 f. Bønder skulle stille Holdsvogne 600. Jvfr. Bønder, Postvæsen, Ægt.
- Begravelser, Fyrstelige, 332. Aadelige Begravelser 282. Takst for Begravelse af Lig 632. Barn levende begravet 128, 181.
- Berider, kgl., 310, 327, 743 f., 757.
- Besigtelser i Anledning af Mageskifter 23 f., 54, 57, 64 f., 70, 78, 81 f., 86, 97, 103, 106, 129, 132, 134 f., 168 f., 176 f., 183, 186, 199, 205 ff., 211, 217, 241, 255 ff., 265 ff., 273, 290, 308, 318 f., 323, 326, 329 f., 333, 346, 354, 365 f., 370 f., 382, 384 ff., 391, 396, 425 f., 436 f., 450, 459 f., 462, 482 ff., 494, 501, 503 f., 507, 526, 529, 541 ff., 549, 565, 572 ff., 577, 592, 596, 603 f., 616 f., 629 ff., 659—62, 668, 681 f., 687 f., 695 f., 706 f., 718, 729, 732, 742, 749—52, 760, 767.
- Beskærmelsesbreve 237, 498, 775.
- Beslaglæggelse (Arrestation) af Skibe og Gods 138, 216, 233, 266 f., 274, 290 f., 303, 327, 369 f., 401, 429, 562, 580.
- Bibel 85, 334. Bibelrevision 101, 212.
- Birk. Oprettelse af, 201. Nedlæggelse af Birk 380, 428 f.
- Birkefoged 464, 634: fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 96, 146, 200, 215, 768. Jvfr. Lønninger.
- Blodskam 673 f.
- Bly 196, 290, 312, 337 f., 347, 431, 712.
- Bogtrykkere (Bogførere) 85, 101, 212, 334, 606, 637.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 85, 115, 181, 334, 359, 579, 606 f., 637 f., 765. Forbud mod Indførsel og Salg af Kalendariet og Almanakker, trykte i Lybæk, 627. Inkvisition hos Bogførere efter forbudte Bøger 763. Jvfr. Bibel.
- Bohave. Senge og Tilbehør m. m. 15, 39, 381.

- Borddækning, Tilbehør til, (Duge, Tallerkener etc.) 39, 154. Jvfr. Drikkeglas.
- Borgeleje 471 f. Jvfr. Baadsmænd.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning 226, 240, 252, 341, 355, 621, 625 f., 728.
- Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 6, 9, 25, 29, 77, 98, 113, 119, 130, 134, 146, 148, 270, 303, 344, 349, 410, 454, 468, 470, 524, 609, 654, 669, 688 f., 713, 718, 726, 737, 752, 761, 766, 770, 777.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Skaane, Halland og Blekinge 62, 576; i Jylland 97, 121 f., 547 f., 606, 637, 696, 738, 758, 766. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 97, 121 f., 281 f., 475, 637, 738, 758. Brokorn (Bropenge) til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 44, 97, 547 f., 576, 604, 606, 637, 696, 770. Strid om Pligten til at holde en Bro i Stand 62. Brokar 388. Brokister 86. Skibsbro se Havn.
- Brok- og Stensnider 41.
- Bryggepande 611.
- Bryllup, Fyrsteligt, 541. Adelige Bryllupper 42, 118, 124 f., 128, 247, 462 f., 619. Borgerlige 240, 298, 369, 666. Forordning om Bryllupper paa Gotland 433. Forordning om adelige Bryllupper 48; Overtrædelse heraf 328. Klage over Overdaadighed ved Bryllupper 49.
- Brødbagning 17, 29, 355, 358, 534, 597.
- Brønd 196, 707, 730. Jvfr. Vandkunst.
- Byfoged udnævnes 323, 364, 585, 629; afskediges 60, 508; fordi han hverken kan læse eller skrive 36. Jvfr. Lønninger. Byfoged fritages for Skat og Tynge 364. Regnskabsrestancer 31, 200, 222 ff., 488 f., 723, 745; eftergives 285.
- Bygmestre se Hans Barckmann, Bernt, Hans Borck, Dominicus, Jørgen von Friberg, Vilhelm.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Byskat. Restancer 31, 225; eftergives 50, 234. Fritagelse for Byskat 243, 256 f.
- Bøgere se Drikkeglas.
- Bøder se Sagefald.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 167 f., 172 f., 239 f., 290, 325, 330 f., 339 f., 589, 605; til Fæstningsarbejde 258, 274, 282 f., 292, 455, 597; maa give Penge i Stedet 186. Adelens Bønder skulle hjælpe til ved Fæstningsarbejder 227 f., 258, 274, 282 f., 455, 510 ff., 533 f., 565 f., 585. Bønder skulle holde Vagt ved Grænsen 186 ff., 192 f. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk og Tømmer 120, 124, 146, 170, 172, 187, 200, 206 f., 232, 244 f., 293 f., 325, 343, 364 f., 403, 405 f., 440, 443, 454 f., 476, 491, 546 f., 565, 573, 578 f., 591, 623 f., 644, 647 f., 684 f., 747. Bønder skulle stille Skuder til Transport af Kalk 354, 567. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 78, 131, 213, 253, 264, 306, 313, 455, 461, 468 f., 625. Universitets- og Kirketjenere skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt 65, 167, 187, 232, 244 f., 365, 405 f., 476, 578 f., 684 f., 729. Jvfr. Befordring.

- Regulering af Hoveri 390, 434. Fritagelse for Hoveri 6, 23, 51 f., 123 f., 137, 172, 195, 198 f., 203, 236, 298, 434, 436, 458, 495, 557 f., 677 f., 753. Fritagelse for at deles til Stavns 52 f., 62, 91 f., 115, 134, 137, 140, 144, 148, 159, 211, 252, 275, 300, 494, 604. Bønder ulovligt udviste af deres Gaarde 56, 161, 357, 390. Bønders Privilegier 364. Kongens Omsorg for Bønder 390, 480 f., 612. Bønder klage over deres Lensmand 131, 466, 496, 513 f., 550. Jvfr. Handel, Indfæstning, Jagt, Landgilde, Rustning, Skat.
- Bøndergods.** Jordegent Gods. Herligheden over jordegent Gods bortforlenes 477; mageskiftes 129, 391, 437, 738, 742. Køb af jordegent Bøndergods til Kronen 13, 39, 119 f., 173, 175, 198, 236, 385, 432 f., 507, 557 f., (681), 699 f., 752 f., 765. Skuren i Fald til Kronen 704, 757. Bonde vil tilholde sig jordegent Gods lige saa frit, som Adelen har sit Gods, 712. Adelig har købt SelvejrbondEGAARD uden Kongens Tilladelse 776. Sammenlægning af Bøndergaarde 64.
- Bøsser.** Pistoler 182. Bøssemager 94, 182, 432.
- Cement.** Cementmager 201. Cementmølle 201.
- Daabshøjtidelighed** 244. Adelsmand skal repræsentere Kongen som Fadder 459.
- Degne 31, 226, 339, 400, 415. Kordegn 60.
- Delefogder fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af deres Gaarde 762, 770 f., 777.
- Digevæsen i Hertugdømmet 366 f. Domkapitler se Kapitler. Domstol i Ægteskabssager 511. Drabssager 58, 104, 120, 261, 498, 505, 515, 597, 644, 740, 756, 775 f. Drab paa adelige 237, 375. Drab paa uadelige 129, 158, 174, 199, 202 f., 208, 226, 229, 238, 242, 246, 363, 424, 546, 564, 576, 646, 712, 753, 773. Forordning om Kvinder, som ligge deres egne eller andres Børn ihjel, 404. Jvfr. Giftmord, Mord. Drejerkammer, Kongens, 244. Drikkeglas. Venedigske Drikkeglas 421. Dug se Borddækning. Dyr. Daadyrkalve 170. Enhorn 270. Dyrehave 160, 700. Dyrtid 17, 169. Dødsstraf se Livsstraf.
- Ejendomstrætter:** paa Sjælland og Møen 34, 314, 505; i Skaane, Halland og Blekinge 22, 457, 605 f., 720; i Fyen 48, 193 f., 349, 359, 465 f., 508, 520, 744; i Jylland 82, 106, 272, 301 f., 322, 326, 469, 651, 657 f., 699. Ekspektancebreve paa gejstlige Forleninger: i Roskilde 415; paa Tiende 461 f. Enke, Forsørgelse af, 94, 449, 622 f., 655. Enke maa beholde Mandens Forlening, saalænge hun sidder som Enke, 10. Enspændere 477.
- Falke** 95, 316, 774. Falkefængere 417, 774. Falskmøntneri 297. Fattigforsørgelse 145. Jvfr. Alderdomsforsørgelse, Hospital. Finanser se Pengevæsen.

- Fisk. Enkelte Arter af Fisk** 150 f., 153, 278, 678 f., 771. Jvfr. Hof-fet.
- Fiskeri, Ret til,** 23, 194, 344, 635, 678 f. **Strid om Fiskeri** 170 f., 494, 567 ff., 645, 774 f. **Forbud mod Fiskeri** 196, 300, 588. **Aalegaard (-kiste)** 184, 494, 567 f., 645, 664, 739. **Laksefiskeri** 22 f., 68, 184, 664. **Fiskeparker og Damme** 700, 728. **Fiskeriet ved Island** 144; ved Nibe 333 f. **Indkøb af Fiskeredskaber** 182, 407, 473.
- Fiskemester** se **Bendiks v. Canenberg.** **Kvittans** 248, 682.
- Fjerkræ.** **Agerhøns** 98. **Birkehøns** 468, 680. **Fjerhøns** 680. **Kalkuner** 629, 674. **Urhøns** 468.
- Flaaden.** **Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse** 100, 182, 238 f., 472, 764, 767, 777 f. **Indkøb og Leverancer af Skibsre-kvisiter (Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.)** 100, 631 f. **Leverancer og Indkøb af Fetalje osv. til Flaaden og Holmen** 74 f., 191 f., 335 f., 355, 444 ff., 613 f., 723 ff. **Skibes Udrustning og Udsendelse** 38, 53, 142, 158 f., 209, 281, 294, 328, 432, 438, 542, 572, 574 ff., 622, 624, 722 f. **Baadsmænd skulle stilles af Købstæder** 182, 564; lægges i **Borgeleje** 471 f. Jvfr. **Borgeleje.** **Admiraler** se **Godske Lindenov, Peder Munk.** **Proviantskriver paa Bremerholm** se **Klavs Mec-kelborg.** **Søofficerer** 38, 192, 281, 324, 344, 426, 432, 438, 458, 465, 472, 536 f., 572, 574 ff., 662 f., 723. Jvfr. **Lønninger.** **Kgl. Skippere** 142, 209, 281, 328, 367 f., 432, 458, 472, 622, 624. **Styrmænd** 335, 364, 372, 430, 572. **Kgl. Skibe: Argo** 100, 438; **Argorosa** 281; **Duen** 38; **Gideon** 438; **Gillebert** 432; **Grønland-ske Bark** 572; **Hektor** 38; **Hinden** 538; **Katten** 328, 432; **de tre Kroner** 438; **Leoparden** 281, 344, 575 ff.; **Løven** 574 ff.; **Mare-katten** 438, 542; **St. Michael** 574 ff.; **Neptun** 38; **Norske Jagt** 159, 209; **St. Peder** 159; **Pøni-tenantse** 281, 438, 542, 723; **Ra-phael** 438, 542; **Røde Løve** 281, 432, 622; **Trost** 281, 432, 572, 624; **Turtelduen** 281; **Viktor** 438, 723; **Ørnen** 432. **Skibsartikler** 281, 572, 576.
- Flygtninge.** **Svenske Flygtninge i Danmark** maa ikke opholde sig i **Nærheden af Grænsen** 464. **Foged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af sin Gaard** 209 f. **Forbandelse fra Prædikestolen** 522 f.
- Forbrydelse af Skibe, Gods eller Penge til Kronen** 215, 437, 493, 731, 765. **Tilbagegivelse** 40, 93, 181, 246, 456, 460, 479, 545. **Forbrydelse af Boslod til Kronen** 203.
- Forbud se Handel, Huder, Jagt, Udførselsforbud.**
- Forsvarsanstalter og Forsigtig-hedsforanstaltninger** 7 f., 89, 185 f., 188. Jvfr. **Fæstningsar-bejder.**
- Fortæring, Betaling af, se Her-berg (Udkvitning af).**
- Forvisning af Riget** 73 f., 268, 333, 501.
- Fredebreve** 48, 71, 129 f., 197, 229, 233, 303, 307, 424, 733, 739 f.
- Fredejagt** se **Vildtbane.**
- Fredløshed** 125, 174, 184, 333, 733.
- Fremmede** se **Udlændinge.**
- Fribyttere** 287, 302, 307 f., 342 f.
- Fuglefænger** 79, 726. »Fogelherd« 79, 726.

Fyr 264, 378.
 Fyrstebesøg 39, 185 f., 420 f., 735.
 Fædrift se Kvægavl.
 Færger 14, 56, 167, 189, 229, 244 f.,
 294, 364 f., 395, 528, 578 f., 642.
 Fæstninger, Opsyn med, 185. Aar-
 lig Besigtelse af Fæstninger 412.
 Fæstningers Proviantering 182 f.,
 185, 192 f.
 Fæstningsarbejder 21, 24, 188,
 227 f., 498 f., 502, 514 f., 524, 527,
 597, 683. Ugentlig Afregning
 med Arbejdsfolkene ved saadan-
 ne 665. Adelsens Bønder skulle
 deltage i Fæstningsarbejder
 227 f., 258, 274, 282 f., 292, 498 f.,
 502, 510 ff., 533 f., 565 f., 585.
 Landstrygere og Dagdrivere
 skulle paagribes og sendes til
 Arbejde paa Fæstning 437, 514.
 Skat til Fæstningsarbejder 527,
 540, 664, 718 f.
Gejstlighed se Kapellan, Provst,
 Præst, Superintendent.
Gesandter til: England 30; Ne-
 derlandene 615, 638 f., 643, 691 f.;
 Polen 217; Rusland 19; Sach-
 sen 305; Sverrig 71. — Gesand-
 ter fra Rusland 38, 53, 92, 117;
 Spanien 357. Jvfr. Instruks.
Giftmord 183.
 Gilder se Lavsvæsen.
 Glasbrænder 116, 584. Glashytte
 116, 584.
 Gravmonument 74.
 Grænsen. Strid angaaende Græn-
 sen mellem Sverrig og Skaane,
 Halland og Blekinge 67, 71 f.,
 82 f. Vagt paa Grænsen 186 ff.,
 192.
 Gudstjeneste. Afskaffelse af Exor-
 cismen ved Daaben 408. Adels-
 mand formener sin Sognepræst
 at holde Tjeneste i Kirken 741,
 752, 754. Jvfr. Kirker.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.
Gældssager. Adelige Skyldnere 14,
 68, 79, 131, 200, 202, 209, 264,
 363, 399, 409, 490 f., 524 f., 593,
 599, 607, 612, 619, 653, 670 f.,
 687, 714. **Uadelige Skyldnere**
 36 f., 46, 64, 76 f., 99, 129, 184, 187,
 240, 263, 275, 284, 303, 309 f.,
 327, 355, 371, 379, 429, 446, 484,
 492, 515, 528, 540, 546, 563, 601,
 605, 625, 634 f., 643, 714, 717,
 769 f. Tilladelse for Adelsmand,
 der ikke har Børn med sin Hu-
 stru, til at sælge af sit eget og
 sin Hustrus Gods til Betaling
 af Hustruens Gæld 412. Præ-
 skription af Gældsbreve 404.
Gæstebud. Forordning om, hvor-
 ledes der skal forholdes ved
 Bryllupper, Barseler og andre
 Kollatser 453.
Gæsteri. Fritagelse for Gæsteri-
 havre 267.
Haandværkere. Halvvoksne Dren-
 ge og unge Kumpaner, der løbe
 omkring og betle, skulle sendes
 til København for at lære et
 Haandværk 535. Tilsyn med de
 Priser, som Skomagerne i Kø-
 benhavn tage, 243. Forskellige
 Haandværkere, Arbejdere og In-
 dustridrivende [Betegnelsen er
 for nogles Vedkommende maa-
 ske kun et Navn]: Billedsnider
 156, 747; Buntmager 92, 367 f.,
 432; Bødker 150; Bøssemager
 94, 182, 432; Cementmager 201;
 Drejer 244; Fædbinder 277, 754;
 Glarmester 150, 395, 407, 416,
 674. Glasbrænder 116; Graver
 151, 160, 197, 269, 700; Grov-
 smed 150, 207, 579; Guldslager
 452; Guldsmed 80, 116, 214,
 367 f., 382, 721; Hjulmand 5, 8,
 150 f.; Klejnsmed 367 f., 381,

- 473, 728; Kobbersmed 94, 418, 633; Kobbertækker 425; Maler 613, 634; Murmester 24 f., 367 f.; Møntsmid 85; Plattenslager 145; Possementmager 351; Rebslager 158; Remmesnider 35; Skibsbygger 215, 238 f., 685; Skomager 40, 43, 139, 242, 464, 573, 652; Skrædder 335, 432, 670; Hofskrædder 208, 432; kgl. Livskrædder 212; Smed 151 f., 207, 495 f.; Smelter 182; Snedker 177 f., 379; Sporemager 3, 6, 9, 156, 204 f.; Stenhugger 121, 350, 451, 649; Sværdfejer 142; Tømmermand 122, 150, 155 f.
- Hammermølle 155, 592.
- Handel. Bestemmelser om Handel 89, 165, 376, 450, 484, 701. Indskrænkninger i Handelsfrihed 49, 89, 165, 243, 450, 457, 484, 529. Klager over ulovlig Handel 552, 701, 745. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 89, 133, 146, 165, 251 f., 429, 552, 745. Danske Købmænds Handel i Udlandet 299, 376. Handel paa Island 21, 27 f., 30, 146 ff., 253 f., 269, 283, 288, 417, 422 f., 554, 672 f.; paa Vespene 149, 683; paa Færø 27, 243, 441, 699; paa Rusland nord om Vardøhus 574 ff.; paa Spanien og Portugal 376. Jvfr. Søfart. Bønders Handel 347. Forbud mod Handel 347. Anholdelse af Bissekræmmere og Forprangere 701, 761. Jvfr. Købstad.
- Harniskkurve 6.
- Have 443. Kongens Gartner 443.
- Havne. Købstads Ret til at benytte andre Havne 586, 603. Ulovlige Havne 347, 484. Anlæg af Havn 589, 605. Havn fyldt af Sand 382 f., 466 f. Skibsbro 44, 388, 642.
- Herberger i Købstad 69, 246. Udkvitning af Herberg 111 f.
- Herred lægges under et andet Herred 339.
- Herredag 1, 113, 356, 361, 640 f. Herredag udsat 359 f.
- Herredsfogder 66, 92, 174, 252 f., 600, 764. Løn 66, 600, 670. Herredsfogder fritages for Afgift og Tyngde af deres Gaarde 44, 148, 172, 197, 269 f., 374, 389, 451, 549, 634, 643, 693, 767. Herredsfoged afsat 95. Herredsfoged maa bosætte sig i Købstad 501 f. Herred har i flere Aar været uden Herredsfoged 250.
- Herredstings Flytning 383, 394 f., 657, 703. Flytning af Herredsting afslaaet 128. Fastsættelse af Tingdage i Kallø Len 385. Tingskriver 388.
- Heste. Kongens Stod 94 f., 127, 140, 159, 189, 310, 327, 646, 651. Kongens Heste 260, 323, 357. Stodmester 317. Leverancer af Havre til Kongens Heste 10, 12 f., 16 ff., 74 f., 189, 191 f., 210, 335 f., 444 ff., 448, 613 f., 638, 731, 743.
- Hestehave 94, 651, 684.
- Hjulbøre 160.
- Hoffet, Indbydelser til, 124 f., 244, 247, 372, 462. Jvfr. Bryllupshøjtideligheder, Fyrstebesøg. Leverancer og Indkøb af Fødevarer o. lign. 16—20, 61, 74 f., 191, 234, 305, 562, 590, 613 f., 723 ff., 731 f., 737, 753, 763 f., 771. Jvfr. Vin, Øl.
- Hofmarskal se Henning Gjõe.
- Hofmesterinde, Dronningens, se Beate Hvitfeldt.
- Hofsinder (Hofjunkere) 304, 462, 496 f., 594 f.

- Hospital. Fundats 632. Udnæv-
nelse af Hospitalsforstander
328 f. Henlæggelse til Hospital
af Tiender 518, 714; af Penge
328, 485; af Fetalje 485. Mage-
skifte 339, 501, 568. Regnskab
439, 495, 697. Restancer 362 f.
Optagelse i Hospital 9, 25, 35 f.,
41, 69, 128, 144, 173, 271 f., 300,
331, 339, 449, 462, 468, 500, 510,
525, 538, 764, 770.
- Hospitaler se Aarhus, Aarhus, Hel-
singør, Horsens, Kolding, Kø-
benhavn, Nykøbing p. Falster,
Odense, Randers, Ribe, Roskil-
de, Slagelse, Svendborg, Sæby,
Varberg, Vartov, Vejle, Viborg.
- Hospitalsgods 394, 626, 628 f.;
bortmageskiftes 659 f.
- Hoveri se Bønder.
- Huder, Forbud mod Salg af, 448.
- Hunde. Bønder maa ikke holde
mere end én Hund, hvis ene
fremmerste Ben skal være af-
hugget over Knæet 450.
- Huse. Kornhuse 45, 68, 195 f., 200,
451. Blokhuse 188.
- Hæren. Officerer 593. Hopmænd
155 f., 195, 367 f. Antagelse af
Skytter 193; af Knægte 105,
748. Afskedigelse af Knægte og
Bøsseskytter 25, 743. Hoffanen
10, 15; Sjællandske Fane 15;
Skaanske Fane 15. Indkvarter-
ing 15.
- Hærværk sværges 233.
- Højhedsret, Kongens, paa Søen
180, 418, 574 ff. Anholdelse (Op-
holdelse) af Styrmand 430.
Jvfr. Beslaglæggelse.
- Ildebrande paa Herregaarde: Ran-
drup 424; Søndervang 62; —
i Købstæder: Holstebro 206;
Nykøbing p. Mors 173; Roskil-
de 99; Thisted 693; Varberg 243.
- Indfæstning (Stedsmaal) 58, 333 f.
Fritagelse for at svare Indfæst-
ning 6, 98, 436, 622 f.
- Indførsel i Gods med Rigens Ret
237, 264. Jvfr. Lovhøringer.
- Indlager (Indmaning) 69 f., 209,
246, 351, 497, 561.
- Injuriesager 59, 92, 509, 539, 584,
634, 649, 735 f.
- Instrukser for: Gesandter til Rus-
land 19; Gesandt til Sverrig
71; Kommissærer til Afgørelse
af Grænsestridigheder mellem
Danmark og Sverrig 72; Admi-
ral paa Sejlads nord om Vardø-
hus 574 ff.; Skibshøvedsmænd
paa Rejsen til Grønland 572;
kgl. Skipper 142; Købmænd,
der besejle Vespene, 149.
- Instrumentister, kgl., 298, 351.
Lutenist 345, 458 f. Organist
47. Trommetere 102, 271, 345,
367, 432. Jvfr. Lønninger.
- Inventariums Besigtelse (Opta-
gelse) paa kgl. Slotte og Gaar-
de 142 f., 167, 287. Jvfr. Slotte
(Besigtelser af Slotsbygninger).
Gammelt Inventarium skænkes
til fattige 195.
- Jagt 321, 325, 330, 440 f., 461,
475 f., 494, 619, 680, 727, 732 f.
Forbud mod at skyde Adelvildt
paa Bornholm 268.
- Jagthuse 68, 195, 515, 684.
- Jesuitisme 308, 453. Personer, der
ere opdragne hos Jesuiterne,
maa ikke faa Kald i Skole- eller
Kirketjenesten 206; Undtagel-
se herfra 260 f.
- Jomfrukammer, Dronningens. Op-
tagelse af Adelsjomfruer heri,
84 f., 388.
- Jordebøger 582. Jordebog for-
kommet 463.
- Juvelér 273.

Jørgermester, kgl., se Mogens Gyl-
denstjerne.

Kalent 308, 312.

Kalk 22, 146, 167, 187, 201 f., 244,
268, 294, 325, 353 f., 365, 405 f.,
454, 476, 491, 567, 573, 578 f.,
587, 591, 608, 622, 632, 647 f.,
684 f., 717, 742. **Kalkovn** 553,
592, 729. **Kalkhytte** 325, 491.

Kalksnider 647.

Kammer, Kongens, se Pengevæsen.

Kammertjener, Kongens, se Vil-
lum Dop, Osvald Drejer.

**Kancelliets Tjenere (Sekretærer
osv.) se** Hartvig Bilde, Jens
Bjelke, Jørgen Brockenhuus,
Klavs Dyre, Apitius v. Grünen-
berg, Jens Juel, Niels Krag,
Kristen Pedersen, Henrik Lan-
ge, Tyge Lange, Tobias Lauten-
bach, Leonhard v. Metzner,
Niels Vind, Eberhardt Zimmer,
Nikolaus Zise.

Kansler, Kongens, se Kristian
Friis. **Rigens Kansler se** Arild
Hvitfeldt.

**Kantori, Kongens, 31, 34, 116,
345. Sangere** 218, 298, 418. **Jvfr.**
Instrumentister, Lønninger.

**Kapellan, Udvælgelse af, 212, 309,
585, 727. Kapellan gjort sig
skyldig i Utugt** 249. **Kapellans
Underhold** 83, 130.

Kapelmeister, kgl., se Gregorius
Trehou.

Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe,
Roskilde, Viborg. **Forlening
med Kannikedømmer: i Aarhus**
34, 37, 139, 230, 491; **Lund** 53,
172, 384, 418 f., 569, 644 f., 671;
Ribe 42 f., 180, 230, 418, 464,
647, 671; **Roskilde** 31 f., 100,
230, 384, 393, 418, 508, 560, 653;
Viborg 31, 102, 432, 671. **Til-
ladelse til at ombytte gejstlige**

Beneficier 384, 701 f. **Residens
forfalden** 419, 470 f. **Læsemester**
418, 644 f., 744.

Kapitelsgods 2 f., 96, 207, 230 f.,
315, 326, 345, 366, 382, 385, 404,
415, 573 f., 636, 661, 666, 668,
725, 749 f., 762. **Herligheden af
Kannike- og Vikariatjenerne i
Aarhus Kapitel følger Kronen
(Undtagelser herfra 230).**

Kapuner 330. **Kapunmager** 330.

Katholicisme 473 f.

Kirker. Forfaldne Kirker 71, 77,
91, 112, 171, 380, 632. **Istand-
sættelse af og Byggearbejder
paa Kirker: Aagerup (Merløse
H.)** 123; **Bjerring (Middelsom
H.)** 532; **Bogense** 114; **Brovst
(Ø. Han H.)** 91; **Dronningborg
Slotskirke** 310 f.; **Fjellestad
(Rønnebjerg H.)** 295; **Hansted
(Hillerslev H.)** 56; **Koldinghus
Slotskirke** 97, 121, 125, 350;
Mariager 77 f.; **Middelfart** 258;
Nykøbing p. Mors 55; **Ribe
Domkirke** 386 f.; **Rær (Hillers-
lev H.)** 56; **Sorø** 387; **Stubbe-
købing** 71; **Varde** 632; **Vejle**
112; **Vestervig** 751; **Viborg
Domkirke** 416, 627, 714. **Gaver
(Laan) til Istandsættelse af
Kirker** 71, 77. **Kirker skulle
bidrage til andre Kirkers
Istandsættelse** 55 f., 77 f., 91,
112, 114, 258, 295, 387, 416, 627,
714. **Adelsmand formener sin
Sognepræst at holde Tjeneste i
Kirken** 741, 752, 754. **Helgen-
billede skal fjæernes** 473 f. **Ord-
ning af Stolestand i Kirker** 41,
123, 498. **Takst for Begravelse
af Lig** 632. **Kirkestol** 427. **Kir-
kebøn for Dronningens Forløs-
ning** 2, 227, 369; **i Anledning
af Kongens Rejse til England**
438.

- Kirkegaard 624.
- Kirkegods 287, 657, 661. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaas (pantsettes, bortforpagtes) 168, 426, 760.
- Kirkeinventar. Altertavle 350. Klokker 137 f., 347. Kor- og Messeklæder 62. Messinglysestager 638.
- Kirkelader 583 f.
- Kirkeordinans, Trykning af, 579.
- Kirkeregnskaber 534, 611, 676. Restancer 624.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 273, 353, 357, 372.
- Kloster, Nedbrydning af, 455, 474. Klosterjomfruers Optagelse 47, 66.
- Klædedragt. Æresklædning 32.
- Kobber 107, 195, 245, 287.
- Kobbermølle 94.
- Kokke 93, 162, 240, 242, 325, 335, 421, 457, 481, 655. Jvfr. Lønninger.
- Kongerejser i Indlandet 10 f., 15; til Tyskland 72 f., 81; til England 438.
- Kontrafejer af Kongen 357.
- Kontrakter om Udførelse af Arbejder 24 f., 122, 125, 155 f., 160, 238 f., 269, 271 f., 350, 425 ff., 505 f., (563), 621 ff., 630, 633, 649, 684, 697 f., 751.
- Korn. Salg af Kronens Korn 5, 33, 144, 218 f., 260, 354 f., 776. Køb af Sædekorn til Kongen 317, 608. Kongen forstrækker Bønder med Sædekorn 17 f., 24 f.
- Krebs 300.
- Kroer 105, 194, 470, 573, 722.
- Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) 226 f., 249, 324, 432, 452, 458 ff., 470, 481 f., 653 f., 662 f., 728. Køb af Bøndergods se Bøndergods; af Købstadgods 367 f., 435, 458, 473, 599 f., 745.
- Krudt 21, 229, 595 f. Krudtmølle 524.
- Kugler se Arkeli.
- Kul. Stenkul 95, 155, 402, 563, 701.
- Kvægavl. Købstæders Fædrift 167, (258), 728 f. Strid om Fædrift 164, 301, 699, 772.
- Købstad. Indfødte Borgerbørn skulle ligesaa vel som fremmede gøre Borgered, naar de tage Borgerskab, 484. Købstæder skulle sende Deputerede til Møde 127, (132). Strid mellem Byøvrighed og Borgere 610. Valg af Borgemestre 185, 381; Afsættelse 381; Løn 484. Købstæder ere pligtige til at stille Skuder til Transport 42, 731; skulle laane Kongen Duge, Tallerkener, Sengetøj osv. 39. Købstæder skulle stille Haandværkere til Kongens Brug 305, 368 f., 532 f., 545 f., 550, 654. Købstæder skulle stille Skytter 17; skulle udrede Baadsmænd 364. Købstad maa anvende Byskat (Sise, Skat, Told, særlig Afgift) til Istandsættelse af Byens Gader, Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning 44, 88 f. Købstad fritages for Byskat 88 f., 173, 256 f.; for Hold og anden Tyng 63, 173, 401, 585 f., 661. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tyng 245, 296. Borgere fritages for Afgift og Tyng 242, 294, 378, 475. Brandlidte Borgere fritages for Byskat og Hold 243, 440, 693; for Jordskyld 99; for kgl. og borgerlig Tyng 206. Fremmede, der ha-

ve Ejendom i Købstad, skulle gøre Tyngde deraf, 695. Strid om Adeliges Frihed for Skat og borgerlig Tyngde af de Ejendomme og Grunde, de eje i Købstad, 164, 189. Midlertidig Fritagelse for Jordskyld 265. Jordskyld maa sælges 593. Jordskyld til Kirke kan kræves betalt af Lejerne, naar Ejerne af Husene ikke betale den, 581. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 255, 316, 620 f. Brolægning af Gader 320. Forandring af Rendestene for at skaffe bedre Fald for Vandløbet 589 f. Byggemaade 649, 776. Forfalden Gaard skal genopbygges eller sælges 366. Torvs Anlæggelse 497. Fastsættelse af Torvedag 484, 498, 532, 686, 696, 698.

Købstadsmark 621.

Købstadsprivilegier 139, 170, 393, 517, 584, 694, 702.

Køgemester se Joakim Bülow.

Ladegaarde 46, 55, 95, 122, 142, 150, 152 f., 158, 247, 277 f., 284, 332, 390, 417, 434, 621 ff., 646, 664, 721, 739, 743.

Lagmænd 553 f., 556, 663.

Landgilde. Jordegne Bønder maa ikke forhøje Landgilden af deres Bøndergaarde 108. Nedsættelse af Landgilde 56 f., 105, 109 f., 169, 272, 301, 341, 358 f., 368, 391, 400, 519 f., 577, 619, 636, 657, 742, 746. Midlertidig Eftergivelse 4 f., 43, 51 f., 80, 108, 112, 119, 171 f., 181, 195, 198, 203 f., 247, 271, 298, 303, 349, 406 f., 426, 434, 436, 458, 503, 537 f., 564, 569, 630, 654 f., 753, 765 f. Henstand med Udrede af Landgilde 17 f. Re-

stancer hos Bønderne 91, 158, 175, 266, 372, 717. Restancer eftergives Bønder 40 f., 45, 55, 63 f., 66, 80, 135, 202, 226, 341, 368, 398 f., 532. Landgilde maa betales med Penge 40, 45, 118 f., 149, 291 f., 361, 573, 757, 764, 771. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 96.

Landkøb se Handel.

Landløbere se Løsgængere.

Landsby, Nedbrydelse af, 300, 389.

Landsdommer udnævnes 148, 242, 410; lønnes med Len 148, 257, 279, 410; fritages for Embedet 242. Landsdommer skal dømme endeligt i en Sag 189 f. Irettesættelse 645. Klage over Landsdommer 208, 412, 580. Adelsmænd tilforordnes til at sidde i Landsdommers Sted 166, 208, 216, 417, 449, 520, 705 f., 749.

Landsdommere se Lage Beck, Wilhelm Dresselberg, Lavrids Grubbe, Mogens Juel, Iver Juul, Jens Kofod, Lavrids Fynbo, Erik Mogensen Mormand, Morten Mogensen Mormand, Rubek Pors, Ejler Qvitzov, Lage Urne.

Lavsvæsen 115 f., 139, 142, 170, 260, 305, 324, 464, 529 f., 573, 616 f., 652, 674, 685, 721 f., 764 f. Svorne Vardiner til at prøve Guldsmedarbejde 721 f., 732, 734 f., 753.

Lejdebrev 505, 597, 646.

Len se Kapitler, Kirkegods.

Landsdommere, Pantelen, Tjender, Vikarier. Lens Omraader forandres: paa Sjælland og Møen 49 ff., 101, 104, 165, 255, 298, 300, 320, 340 f., 344, 362, 368, 407 f., 414, 416 f., 419 f., 425, 551 ff., 564 f., 594 f., 599, 614, 616, 621, 636, 761; i Skaane, Halland og Blekinge 257, 353,

- 433 f., 481, 527, 541, 547, 557, 568, 587 f., 628, 644, 652, 713; paa Laaland og Falster 178, 340, 408, 652, 726 f.; paa Fyen 42, 114, 133, 214, 329, 566, 750 f., 761; i Jylland 39, 46, 50 f., 69 f., 76, 94, 104 f., 124, 133, 163 f., 175, 266, 307, 344, 362, 414 f., 547 f., 560, 584, 589, 599, 603, 687, 700. Len henlægges under et andet Len 78, 144, 205, 215 ff., 259, 286, 551, 766 f.
- Lensafgifter.** Restancer: paa Sjælland og Møen 219, 486; i Skaane, Halland, Blekinge og Bornholm 30, 220 f., 236, 486 f.; paa Fyen og Langeland 219; i Jylland 219 ff., 350, 358, 486; i Norge 26, 115, 221 f., 284, 394, 487 f., 635; paa Island 26, 87 f., 222; paa Gulland 221. Restancer eftergives 90, 193, 411, 635. Lensmænds Regnskab 42, 52, 57, 117, 608, 660. Antegnelser 79, 358, 389, 564, 582, 604. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 32, 80, 184, 276 f., 310, 381, 560, 625, 713; i Skaane, Halland og Blekinge 53, 263, 338, 530, 716 f.; paa Fyen og Langeland 74, 111, 174, 319 f., 329, 381; i Jylland 85 f., 136, 161, 174, 338, 344 f., 358, 375 f., 401 f., 459, 572, 711 f.; paa Gulland 720; paa Island 90; i Norge 174, 338, 715 f., 747.
- Lensmand.** Forbedring af Lensvilkaar 176 f., 381 f. Lensmand lønnes med en bestemt Pengeløn 151 f., 157, 161. Irettesættelse 28, 586. Klager over Lensmand 131, 466, 496, 513 f., 550. Strid mellem Lensmand og Bønder 466. Jvfr. Bønder.
- Liggere 153.
Lim 455.
Livsstraffe 48, 181, 246, 271, 333, 430, 468, 745. Benaadning 58, 214 f., 333; mod at forsværge Landet 73 f., 501.
- Lovbog, norsk, 181.
- Lovhøringer ved Indførsel af Gods etc. i Bo 296 f., 397, 430, 448 f., 705.
- Lysetager 638.
- Lysthave 272.
- Læger. Kongens Livlæge se Jakob Hasebart.
- Læsemestre se Kapitler.
- Lønninger: Berider 310, 743 f.; Birkefoged 634; Byfogder 286, 629, 731; Bygmester 595; Cementmager 201; Fadbinder 277; Gartner 443; Graver 197, 700; kgl. Haandværkere 208, 212, 214, 395, 407, 416; Jæger 162; Knægte 665; Kobbersmed 633; Kokke 457; Remmesnider 35; Rørmester (Postmester) 198; Sanger 34; Skolemester 123; Skovridere 37, 67, 159, 163, 185 f., 323, 759 f.; Slotstjeneré 296, 381, 676 f.; Sporemager 9; Stodmester 317; Styrmand 335; Søofficerer 38, 426, 536 f., 652; Trommetere 102; Toldere 57, 69 f., 137, 192, 282, 500, 555, 558, 585, 718; Toldskrivere 157 f., 245; Vagtmester 663.
- Løstgængere se Utugt.
- Løsgængere skulle gøre Tvangsarbejde ved Fæstningsarbejder 437; rømme derfra 583.
- Maal.** Kornmaal 184. Strid om Kornmaal 143.
- Mageskifte afslaaes 364. Mageskifte mellem Adelsmand og Bonde 509. Lensmand skal erklære sig om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen, 51, 80, 147, 214, 258, 315, 324, 342 f., 349 f., 465, 483, 560, 574, 581,

- 586, 636 f., 685, 698, 700, 738, 766, 773. Jvfr. Besigtelse.
- Maler se Haandværk.
- Malerier 634.
- Maltgøren 74 f., 218 f., 562. Maltkøller 603.
- Mandhelgsbreve se Opfejningsbreve.
- Markeder 484 f., 491, 698 f., 702, 718.
- Markeskel, Trætter om, 66, 292 f.
- Marsk, Rigens, se Peder Munk.
- Messing 195.
- Misvæket 5, 17, 96.
- Mord 430. Jvfr. Drab, Giftmord.
- Morgengavebrev 384, 558 f.
- Mursten 50, 116, 245, 395, 439 f., 656, 717. Brænding af Mursten 42, 656.
- Musikalske Instrumenter. Lut 345. Trommete 312.
- Møder paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig: Flakkebæk (1603) 5 ff., 10 f.
- Møller: i Sjælland og Møen 4, 41, 43, 50, 55, 80, 94, 135, 140, 159, 171, 244, 247, 269, 271, 298, 318, 340, 368, 374, 415, 503, 532, 582, 684, 728, 743; i Skaane, Halland og Blekinge 6, 10, 22, 32, 257, 300 f., 396, 406, 437, 481, 682; paa Fyen og Langeland 40, 42, 50, 102 f., 135, 149, 255, 307, 313, 328, 349, 395, 519, 562 f., 689, 694, 732; i Jylland 34, 40, 43, 45, 54, 67, 94, 107, 112, 117, 175, 195 f., 199, 261, 310, 363 f., 382 f., 389, 424, 537, 589, 654, 659, 694 f., 700, 741, 756, 772. Møller ere satte for højt i Landgilde 43, 50, 55, 395. Nedlægelse af Møller, der ere til Skade for Kronens Møller, 107, 255, 276. Hestemølle 578. Møllestene 503, 563, 694. Jvfr. Barkmølle, Hammermølle, Kobbermølle, Oliemølle, Smeltemølle.
- Møllestøvning 694, 736. Møller, der ere støvede saaledes, at de gøre Skade paa de omkringboende Bønders Mark og Eng, skulle nedbrydes 694, 736.
- Mølletvang 519.
- Mønstring af Adel 6 f., 179 f.; af Bønder 7, 192, 198; af Krigsfolk paa Fæstningerne 412.
- Møntvæsen 262, 308, 320, 755. Møntgaarden 85. Møntmester se Nikolaus Schwabe.
- Naadensaar, Strid om, 507.
- Olden. Fri Olden 54, 166, 194, 470. Oldinge sætte Gaarde (Møller) for Landgilde 50, 341, 391; gøre Markeskel 377. Forbud mod Oldingegang 316.
- Oliemølle 617.
- Opfejningsbreve for nederfældige 48, 62, 202, 229, 249, 267, 335, 477, 539, 584, 634, 649, 694 f., 711.
- Opfejningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paa-talt i rette Tid 104, 120, 158, 173 f., 183, 199, 203, 238, 264, 346, 363, 374 f., 515, 523, 526, 546, 564, 576, 618, 692 f., 701, 712.
- Orfejde 498, 546.
- Organist se Instrumentister.
- Overdrev, Strid om, 299.
- Pantelen. Tilladelse til at indløse Pantelen (-gods) (238). Indløsninger til Kronen 59, 141, 233, 374, 411, 494 f., 571. Panthaver skal fremlægge sin Adkomst til Pantegods 420.
- Pasbreve 92. Jvfr. Søbreve.

- Passer, Falske, 19.
- Patronatsret 34, 206, 250 f., 408, 414, 492, 581, 606, 616, 620, 754.
- Pengevæsen. Kongen trænger til Penge 3. Indbetalinger i Kongens eget Kammer 6, 10, 14, 105, 108, 111, 115, 125, 350, 357 f., 366, 466, 503 f., 748, 754—58, 765. Indbetalinger i Rentekammeret 13, 86, 338, 375, 398, 530, 560, 572. Udbetalinger 21. Udbetalinger af Tolden se Tolden i Sundet. Kronens Gæld 3, 201, 367 ff., 374. Betaling heraf 51, 59, 100, 218, 249, 285, 311, 435. Jvfr. Herberg (Udkvitning). Afregning med Haandværkere 121, 177. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 83 f., 103, 193, 224 f., 234, 236 f., 276, 350—53, 398, 560 f., 746 f. Eftergivelse heraf 193, 226, 607.
- Pension 280, 379. Jvfr. Alderdomsforsørgelse.
- Pestilens 97, 112, 128, 169, 176, 210.
- Post se Vandkunst.
- Pramme 229.
- Priser. Takst for Skomagerarbejde 305, 529. Priser paa: Byg 25 f., 121; Hellebarder 720; Kobber 107, 245; Korn 144, 573, 776; Krudt 229; Mel 17; Mursten 245; Olie 617; Pistoler 182; Salpeter 5, 137; Smør 573.
- Profos. Drabantprofos 509. Rytterprofos 247.
- Provster 165. Der skal forordnes en Provst i hvert Herred 573.
- Provsti, Forlening paa, 139, 230, 433, 647, 671.
- Prædikant. Hofprædikant se Kristen Jensen.
- Præster. Forordning om Kaldelse af Præster 405. Præsters Kaldelse og Udvælgelse 165 f., 392, 395, 492, 501, 538 f., 555, 604, 606, 620, 629 f., 734, 768. Strid herom 53, 311, 511 f., 538 f., 629 f., 633. Kongelige Befordringsskrivelser til Præstekald 15, 29, 37, 63, 68, 88, 96, 274, 387, 395, 604, 606, 620. Krænkelser af Bøndernes Kaldsret 311, 629 f. Præsters Løn 47, 174, 198, 571 f., 658. Præst, der er kaldet til et andet Sogn, maa en vis Tid holde Kapellan i sine gamle Sogne og nyde Indkomsten af dem 727. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 41, 166, 174, 197, 508, 571, 773. Præst afsat 476; maa faa Kald et andet Sted 435. Præst forset sig 414; gjort sig skyldig i Utugt 435, 717; i Drab 375. Strid med Adelsmand 53, 469; med Bønder 214, 752. Skibspræst 96. Slotspræst 24, 41, 342, 419, 491, 501.
- Præstegaarde 735. Præstegaard brændt 256, 347, 398, 568 f., 688. Sognepræst klager over, at han ingen Præstegaard har 108, 166, 742. Præst maa blive fri for at flytte ind i Præstegaarden 392.
- Rebning.** Forbud mod Rebning og Jævning 349.
- Regnskabsrestancer se Byfogder, Byskatter, Lensafgifter, Sisemestre, Toldere. Restancelister 219—25, 486—89.
- Rejser. Jvfr. Kongerejser.
- Rentefod 201.
- Rentemestre se Sivert Beck, Enevold Kruse.
- Rettergang. Lovhøringer 296 f., 397, 430, 448 f., 705.
- Retterting, kgl., 1, 113, 141, 356, 359, 361, 573.
- Ridefoged 46, 125, 161, 237, 448,

684, 741, 775. Klager over Ridefoged 496, 682.

Rigsraadet. Møder 1 f., 100, 113 f., 179, 356, 359, 361, 594, 641, 755, 771. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 51, 721. Rigsraader skulle ligge i Regeringen under Kongens Rejse til Udlandet 438. Rigsraader skulle sidde Retterting 141, 573.

Rustkammer, Kongens. Rustmester 367 f., 432.

Rustning. Adel skal sidde rede med Rustning 4. Øvelse af Bønder i Krigsbrug 8.

Sagefald 729.

Sakramentet, Formenelse af, 156, 214.

Salpetersydere 5, 137, 190, 296, 336, 549.

Salt 351. Salthytte 253.

Sandemænd fritages for Bestillingen 507; fritages for Ægt og Arbejde 54, 242, 364, 375, 507, 619, 744, 756 f., 762, 765, 775.

Sandemændstov 346, 446.

Sandflugt 56, 169, 239, 244, 272, 382 f., 388, 391, 466 f., 577, 619.

Sandflod 4. Sandgærder 239 f., 331.

Sejerværk 150, 682.

Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.

Senge se Bohave.

Sindssyge (377).

Sise. Fritagelse for at svare Sise 44, 194, 281, 298, 335, 343, 369, 418, 461, 469 f., 600, 666. Restancer 31, 222 ff., 488 f.

Sisemestre, Udnævnelse af, 57, 69 f., 282, 585, 718.

Skandskrift 453, 513, 643. Skandskrift opslaaes paa Kirkedør 513.

Skarpretter (Rettermand) 681. De Lybske Fiskere paa Falsterbo

maa ikke have deres egen Rettermand og Bøddel med sig 330, 450 f.

Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 60 f., 404, 517 f., 527, 540, 718 f., 748. Begunstigelser 60, 463 f., 475, 477 f. Kvittanser 503 f., 748, 754—58, 765. Forpligtelsesbrev af Kongen i Anledning af en paabudt Skat 51.

Skibe, Fragtning af, 399. Køb af Skibe til Kronen 59, 218, 311. Bygning af Skibe 670. Skøttingsbaade 187, 231.

Skifter 26, 30, 43, 63, 75, 81, 90, 99, 121, 125, 160, 163, 177 f., 213, 235, 304, 309, 317, 322, 336 f., 365, 385 f., 390, 392, 397, 408 f., 428 f., 452, 454, 456, 502 f., 506, 513, 520 f., 527 f., 543 f., 559 f., 569 f., 580 f., 622, 645 f., 650, 655, 658, 667 ff., 686, 695, 704, 706 f., 710, 725 f., 733, 746, 761 f. Jvfr. Arv. Private Skifter maa ikke afholdes i Helsinger 243.

Skilsmisse 9, 343, 388, 626. Jvfr. Ægteskabssager.

Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 280. Skolemestre 123, 273, 280, 285, 287, 307, 387, 492, 644, 671. Hørere 212, 620. Sogn henlagt til Underhold for Skolemester 626 f. Tysk Skolemester i Kbhvn. 93. Skriverstue 492. Optagelse i Sorø Skole 1, 4, 14, 23, 33, 35, 48, 62, 82, 116 f., 131, 141, 146, 165, 179, 207, 237, 250, 254 ff., 260, 271, 276, 299, 320 f., 343, 360 f., 363, 371, 382, 405, 424, 430 f., 442, 450, 470, 564, 572, 578, 587, 607, 669 f., 674, 682, 685, 698, 701, 712, 721, 726 f., 748, 775.

Skorstene. Skorstensfejer 764.

Skove. Undersøgelse af Skoves

- Tilstand ved ny Lensmands Tiltrædelse 46, 142, 149, 276 f., 283 f., 411, 413, 457, 525, 536, 563, 594, 666, 674, 687, 713, 719. Foranstaltninger for at skaane Skove 108, 393, 450, 588, 662, 735. Udvisning af Ildebrændsel 166, 194, 236 f., 470, 504 f.; af Tømmer 6, 122, 256, 347, 369, 388, 395, 398, 406, 504 f., 533, 568 f., 656, 755 f., 759, 771. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel, Vogn-tømmer etc. 204, 325, 348, (383), 393, 504 f., 507, 509. Købstads Ret til Skovhugst 402, 542. Ulovlig Skovhugst 264, 701. Skov forhugget 108, 264, 386, 450. Skovfogder fritages for Landgilde 345.
- Skovridere 37, 67, 73, 159, 163, 185 f., 291, 322, 439, 759. Jvfr. Lønninger.
- Skraaer se Lavsvæsen.
- Skriver, Rigens, se Klavs Mortensen.
- Skyts 53, 155, 396 f. Lader 228. Lademager 367 f.
- Skøvlingbreve 174, 184, 210 f., 730, 733.
- Slegfredbarn, kongeligt, 516.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Byggearbejder paa: Asmild Kloster 49, 737; Bistrup Ladegaard 646; Bygholm 402 f.; Dragsholm 715; Drenderupgaard 751; Ermelundgaard 345; Esrom Kloster 156; Frederiksborg 20, 155 f., 160, 244, 271, 293, 337, 425, 608, 632, 649, 701, 720; Hald 200, 395; Halmstad 24, 42, 50; Halsnø Kloster (Norge) 463; Hammershus 268 f., 717; Hindsgavl 630; Højstrupgaard 548; Kallundborg 441, 603; Koldinghus 22, 31, 610, 739; Korsør 332, 502; Kristianopel 25, 368 f., 545 f., 654; København 65, 353; Lund Gaard paa Mors 55; Lundenæs 121 f.; Malmøhus 40; Nyborg 489 f., 505; Nygaard 623; St. Peders Kloster i Lund 337; Riberhus 41; Ring Kloster 46; Ringsted Kloster 570 f.; Roskildeggaard 140, 277, 415, 646; Rugaard 426 f.; Skanderborg 25, 195 f., 343, 742 f.; Sorø Kloster 311 f., 354; Tryggevælde 383; Vamdrupgaard 623; Varberg 188, 399, 567; Vestervig Kloster 751; Ørum 57; Øvits Kloster 443, 455, 644, 647. Nedbrydning af Slot (Kloster, Gaard) 455, 474. Besigtelse af Slotsbygninger: i Sjælland og Møen 142, 276 f., 281, 411, 457, 525 f., 563, 719; i Skaane, Halland og Blekinge 666; i Fyen og Langeland 413; i Jylland 149, 237 f., 283 f., 328, 413, 536, 594, 687, 713; p. Gulland 674. Ugentlig Afregning med Haandværkerne ved Byggearbejder 665.
- Slotslov 149, 277, 295, 439, 663 f., 674.
- Slotstjenere 150—53, 162, 278—81, 296, 361, 381, 496, 630, 676—80. Afskedigelse af Slotstjenere 681.
- Smeltemølle 94.
- Sogn henlægges som Anneks til et andet (285), 476, 696. Anneksers skilles 265.
- Stamtræ, kgl., 613.
- Statholder i København se Bredde Rantzau. Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau. Statholder i Norge se Jørgen Friis, Enevold Kruse.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten, Brydning af, 93, 340. Hug-

- ning af Sten 451. Alabaststen 125, 350. Bloksten 340, 538, 679, 739. Marmorsten 125. Hvid Marmelsten 340. Trappesten 610. Kampesten 65, 370, 440, 550.
- Stenkul se Kul.
- Stensnider se Brok- og Stensnider.
- Stikbrev 297.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Strandingsgods se Vrag.
- Stud og Leding 775.
- Studier, Understøttelser til, 697.
- Studier i Udlandet 309.
- Superintendent. Udnævnelse 474.
- Residens forfalden 68, 583. Superintendent maa ikke befatte sig med verdslig Bestilling 270.
- Svenske Adelsmænd skulle skifte det dem tilhørende Gods i Danmark 531. Svenske Flygtninge maa ikke opholde sig i Nærheden af Grænsen 464.
- Svinesnider 141, 158.
- Svovlhandel paa Island 422.
- Svovljord 283.
- Sædegaard, Oprettelse af, 485.
- Sælfangst 345.
- Søbreve 30, 32, 38, 158 f., 209, 299, 420 f., 542, 572, 576, 622, 624.
- Jvfr. Pasbreve.
- Søfart. Sejlads nord om Vardøhus 574 ff. Sejlads til Grønland 281, 404, 432, 572. Jvfr. Handel.
- Sølvkammer, Kongens, 154 f. Sølvpop 61, 106, 109. Kvittans 154 f.
- Tag 451 f., 721. Klittag 751.
- Tagsten 325, 443, 717, 720.
- Tallerkener se Borddækning.
- Tapet se Bohave.
- Teglovne (-lader) 152, 331, 553, 656, 661, 664. Teglsten 293.
- Testamente 476 f., 508.
- Tiender, Forlening paa: i Sjælland og Møen 2, 155, 248, 502, 537, 622 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 61, 384; i Fyen og Langeland 80, 95, 173, 247, 508, 609; i Jylland 47, 129, 174, 196 ff., 325, 432, 578, 609 f., 702, 770. En Person, der bor udenfor Riget, maa ikke faa Tiende i Forlening 254. Tilbagebetaling af bortforleuede Tiender 402. Strid om Retten til at bortfæste Tiender 250 f. Kron- og Kirketiender skulle herefter bortfæstes paa Livstid 69. Fæstere af Tiender maa ikke bortfæste eller bortforpagte disse til andre 496. Sognemændene maa selv oppebære Tienden mod at svare sædvanlig Afgift deraf 698. Fæstebreve paa Livstid paa Tiender mod Kornafgift: i Sjælland og Møen 61, 103, 183, 228, 244, 253, 302, 310, 332, 397 f., 426, 428, 466, 593, 608, 630, 632, 639, 653, 661, 683 f., 702, 706, 711; i Skaane, Halland og Blekinge 165, 190, 228 f., 245 f., 286 ff., 298, 320, 376—79, 381, 402, 424, 434, 572, 586 f., 591, 597, 600, 633, 644, 656, 681, 693. 695 f.; paa Fyen og Langeland 164, 190, 208, 260, 376, 604, 688, 697, 702 f.; i Jylland 4, 98, 100, 114, 136 ff., 160 f., 164 ff., 168 ff., 193, 203, 218, 240, 247 f., 254, 288, 293 f., 297 f., 315, 324, 346, 363, 373—76, 378, 398, 400, 427, 434, 448 f., 451 f., 475, 481, 493, 518, 536, 548, 576, 584, 592, 597 f., 617, 647, 656, 668 ff., 681 f., 685 f., 688, 693, 697 ff., 703 ff., 711, 734, 740 f., 744, 755 ff., 762 f., 767, 773, 776.

Fæstebrev tages tilbage 63, 518; 727. Tilladelse til at give Penge i Stedet for Kornafgiften 37, 104, 118, 746. Forhøjelse af Afgift 715. Nedsættelse i Afgift 56 f., 79, 102, 111, 714 f. Lensmand forholder Kirker Afgiften af deres Tiender 380. Kron-tiende henlægges til Hospital 518. Kron-tiende anvendes til Løn for Præster 47, 95, 166, 196 ff.; 247, 384, 508, 518, 609 f., 658, 740, 770; for Kapellan 83. Kron-tiende anvendes til Løn for Kongetjenere og andre Embedsmænd 2, 4, 155, 173 f., 248, 286; for Apotheker 129, 618; for Kromand 194.

Tiggere skulle indsættes i Tugthuset i Kbhvn. 345.

Tin 195.

Tingbøger 440, 657, 758.

Tjære 618.

Told. Almindelige Bestemmelser om Told 148, 453. Affattelse af en Toldrulle 153 f. Told paa Gulland 618; paa Amager 453. Told i Købstæder: Kolding 108, 350, 366, 695; Ribe 357. Told af Heste og Øksne 474, 695. Regnskab 350. Restancer 222 ff., 474, 488 f. Kvittans 108, 350, 366. Toldbegunstigelser 85, 117, 204, 207, 331, 345, 374, 455 f., 484, 686. Toldsvig 42, 701. — Told i Sundet. Almindelige Bestemmelser om Tolden 146. Revision af Toldrullen 2. Udbetalinger af Tolden 94 f., 155, 182, 199, 241 f., 245, 253, 407, 421, 563, 634, 684, 698. Kvittanser til Tolderne 87, 139, 374, 567, 653. Toldsvig 421, 563, 721. Fritagelse for at svare Told 33, 154, 166 f., 315, 372.

Toldere, Udnævnelse af, 2, 57, 69f., 137, 192, 282, 500, 555, 558, 585, 718. Tolder fritages for Skat og borgerlig Tyngte 609. Jvfr. Lønninger.

Toldskriver, Udnævnelse af, 157 f., 245. Jvfr. Lønninger.

Tortur 745.

Troløvelse 511, 550 f., 621, 625 f.

Tronfølger, Valg af, 640 ff., 689 ff. Kongelige Reverser i Anledning af Tronfølgervalget 691 f., 694.

Tugthus 435, 473, 759. Indsættelse af Tiggere heri 345. Ulydig Datter indsættes i Tugthuset 759.

Turnering 73, 81. Ringrenden 73, 81.

Tyendeforhold. Forordning om Tjenestefolk 404, 713.

Tyverier 240, 678.

Tøjhuset i Kbhvn. 550. Tøjmaster 432.

Tøjsorter 154.

Tømmer forskrives fra Norge 399; fra Gulland 71, 332, 337, 345, 502, 610, 717; fra Blekinge 351, 631 f. Hugning af Tømmer 5 f., 8, 86, 120, 228, 232, 244 f., 269, 293, 455, 458, 524, 681, 737 f.

Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af: gjort Guld 60; Havregryn 23; Huder 529; Kobber 22, 36; Kedelkobber 60, 503; gjort Sølv 60; tomme Tønder 625; Ved 294, 535 (Undt. 626, 656). Udførselsforbud krænkes 294, 429, 586. Staldøksne maa kun udføres fra Assens, Kolding, Middelfart, Ribe og Rødby. Undtagelser herfra 100, 399. Jvfr. Øksne.

Udlevering til Sverrig af bortrømt Person nægtes 558.

- Udlændinge. Tilsyn med fremmede, der passere gennem Helsingør, 14. Anholdelse af Svenskere i Helsingør 19. Tilsyn med undvegne Svenskere, der opholde sig i Ronneby, 12 f.
- Umyndiggørelse 377, 614 f.
- Universitetet. Kommunitetet 718.
- Universitetets Domsmyndighed 543. Doktorpromotion 39 f.
- Urtegaardsmand 150, 152, 496.
- Utugt 170, 197 f., 249, 252, 388, 435, 501, 555, 717.
- Vaaben.** Hellebarder 239, 634, 720.
- Vandkunst (-ledning) 21, 298, 434, 497, 664, 707, 713. Render der til 16, 434, 538, 707, 713. Rør-mester (Postmester) 198.
- Vanfør optages i Hospital 525.
- Ved, Leverancer af, 389, 521 f., 546 f., 591, 649 f.
- Vej, Istandsættelse af, 99, 167 f., 172 f., 281 ff., 339 f., 475, 537.
- Opsyn med Veje 99.
- Vidnesbyrd, Falske, 126, 670.
- Vikarier, Breve paa: Aarhus 218, 295, 418 f., 671, 694; Lund 81, 287, 345, 418, 630, 644 f.; Roskilde 145, 418, 631.
- Vildtbane, Kongens, 134. Dyrevogtere 436.
- Vildttyveri 110, 268, 437, 468.
- Vin 128, 154, 304, 315, 319, 343 f., 437 f., 674. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 255, 316, 620 f. Kongens Vinkælder 277.
- Vinfade 458. Fadbinder 277.
- Vinduesglas 584.
- Vintapper, kgl., 107, 296.
- Vogne, Kongens, 8. Rustvogne 177. Vognkurve til Rustvogne 127, 245, 366, 632. Holstervogne 92.
- Vogskud 458, 631.
- Voks 20.
- Vold 47 f., 174, 395, 479, 628, 711.
- Voldtægt 555.
- Vornedskab se Bønder.
- Vrag og Strandingsgods 14 f., 36, 231, 233, 245, 262 f., 268, 287, 290, 332, 347 f., 367, 396 f., 431, 443 f., 459, 544, 549, 570, 587, 635, 728. Klager over for høj Bjærgeløn 332.
- Vrageri, Forbud mod, 190. Forordning om Vragning af Vin, Tyskøl, saltet Kød, Sild og saltet Fisk 319.
- Værgemaal for adelige 26, 33, 36, 43 f., 60 f., 63 f., 73, 81, 90, 103, 117, 121, 125, 134, 160, 163, 178, 198 f., 246, 321, 357 f., 417, 433, 452, 479, 480, 559, 574, 580 f., 598, 622, 650 f., 668, 680, 686 f., 698, 706 f., 716, 736 f., 747, 750, 771. Værgemaal for uadelige 52, 380 f., 447 f., 506, 520 f., 561 f., 602 f., 642 f., 652, 658. Tilladelse for Værge til at sælge adelig Myndlings Gods 98, 313 f., 396, 400 f., 430; til at bortmageskifte det 485 f. Forordning om adelige Enkers Værgemaal for deres Børn 190.
- Ægt.** Klager over Ægt 543, 591, 600, 656, 759. Fritagelse for Ægt 6, 23, 39, 51 f., 137, 172, 195, 198 f., 203, 236, 298, 434, 436, 458, 495, 557 f., 656, 677 f., 753, 765 f., 770; mod Pengeafgift 591 f. Hospitalstjenere fritages for Ægt 248. Gaardsæder skulle gøre Ægt og Arbejde 461.
- Ægteskab. Ægteskabssager 8 f., 288 f., 304, 550 f., 602, 614 f., 621, 648, 672, 708 f. Ægteskabstilladelse for beslægtede 234,

258. Fraskilt maa indgaa nyt Ægteskab 9, 343, 388. Til- ladelse til Giftermaal mellem adelig Dame og en borgerlig 661.
- Øde Gaarde 4, 24, 40, 57 f., 66, 80, 88, 98, 105, 117, 119, 135, 147, 169, 181, 194 f., 210, 243, 358 f., 394, 436, 483, 520, 581, 604, 741 f.; skulle lægges sammen
- 119, 370, 608. Overtagere af øde Gaarde fritages midlertidigt for Indfæstning, Landgilde, Ægt og Arbejde 194 f., 203, 210, 243 f., 370, 388 f., 394.
- Øksne, Handel med, 100, 114 f., 117 f., 133, 141, 178, 190, 194, 205, 306, 345, 399, 457, 484, 617, 659, 689. Køb af Øksne til Kro- nen 204, 726. Opstaldning af Øksne 45, 204, 617, 726.
- Østers 154, 350.

